5'2002

Бюлетень

ЗАКОНОДАВСТВА
І ЮРИДИЧНОЇ
ПРАКТИКИ
УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНА ТА КОМУНАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ В УКРАЇНІ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

УПРАВЛІННЯ

ВИКОРИСТАННЯ, ВІДЧУЖЕННЯ, ПЕРЕДАЧА

ОЦІНКА ВАРТОСТІ

ПРИВАТИЗАЦІЯ

ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ

ЮРінКОМ
ІНТЕР

ДЕРЖАВНА ТА КОМУНАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ В УКРАЇНІ
5
2002

ЛЕТЕНЬ

ВА

ДЕРЖАВНА ТА КОМУНАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ В УКРАЇНІ

5

2002

5'2002

Бю

ЗАКОНОДА
І ЮРИДИЧН
ПРАКТИКИ
УКРАЇНИ

ТА КО

В

В

ЗА

УП

ВИ
ПР

ОП

ПР

ПР

БЮЛЕТЕНЬ
ЗАКОНОДАВСТВА
І ЮРИДИЧНОЇ
ПРАКТИКИ
УКРАЇНИ

5'2002

ДЕРЖАВНА ТА КОМУНАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ В УКРАЇНІ

- *Загальні положення*
- *Управління*
- *Використання, відчуження, передача*
- *Оцінка вартості*
- *Приватизація*
- *Правовий захист*

Київ

ЮРінКОМ
ІНТЕР

2002

Бюлетень законодавства і юридичної практики України. — 2002. —

№ 5: Державна та комунальна власність в Україні. — 448 с.

Загальнодержавне періодичне видання. Виходить дванадцять разів на рік (українською мовою). Засноване в 1992 р. Засновник: Видавництво правової літератури *«Юрінком Інтер»*. Реєстраційне свідоцтво 3085 серія КВ, видане 25 лютого 1998 р.

Передплатний індекс — 74052

Адреса редакції: 04209, м. Київ-209, вул. Героїв Дніпра, 31-б
Телефон 411-69-08

Шеф-редактор
В.С. Ковальський,
кандидат юридичних наук

Редакційна колегія:

В.Г. Гончаренко	— доктор юридичних наук, професор, академік АПрН України
Е.Ф. Демський	— кандидат юридичних наук, доцент
О.М. Джужа	— доктор юридичних наук, професор
О.В. Дзера	— доктор юридичних наук, професор
Я.Ю. Кондратьєв	— кандидат юридичних наук, професор, член-кореспондент АПН України
В.В. Копєйчиков	— доктор юридичних наук, професор, академік АПрН України
В.Т. Маляренко	— кандидат юридичних наук
В.В. Медведчук	— доктор юридичних наук, академік АПрН України
А.Й. Осетинський	— заслужений юрист України
В.С. Щербина	— доктор юридичних наук, професор
С.С. Яценко	— доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент АПрН України

Тексти нормативних актів (станом на 15 квітня 2002 року) отримано в Управлінні комп'ютеризованих систем Апарату Верховної Ради України

© Юрінком Інтер, 2002

ВІД РЕДАКЦІЇ

Українська держава значної уваги приділяє питанням правового регулювання відносин власності. За роки незалежності український законодавець прийняв основоположні закони, що регулюють відносини власності, а центральні органи виконавчої влади видали в їх розвиток низку підзаконних нормативно-правових актів, і всі вони увійшли складовою до системи господарського права нашої держави.

В Україні право власності регулюється Законом України «Про власність» від 7 лютого 1991 р. № 697-XII (з наступними змінами). Стаття 2 цього Закону визначає, що під правом власності розуміються врегульовані законом суспільні відносини щодо володіння, користування і розпорядження майном.

Закон встановлює три форми власності в Україні: приватну, колективну та державну. Незважаючи на інтенсивний процес розширення приватної та колективної власності, створення нових приватних підприємств та приватизації державних, все ж превалюючою в Україні досі залишається державна форма власності.

До державної власності в Україні, згідно із статтею 31 Закону «Про власність», належать загальнодержавна (республіканська) власність і власність адміністративно-територіальних одиниць (комунальна власність).

Об'єктами права загальнодержавної (республіканської) власності, як визначає стаття 34 Закону «Про власність», є: земля, майно, що забезпечує діяльність Верховної Ради України та утворюваних нею державних органів; майно Збройних Сил, органів державної безпеки, прикордонних і внутрішніх військ; оборонні об'єкти; єдина енергетична система; системи транспорту загального користування, зв'язку та інформації, що мають загальнодержавне (республіканське) значення; кошти республіканського бюджету; республіканський національний банк, інші державні республіканські банки та їх установи і створювані ними кредитні ресурси; республіканські резервні, страхові та інші фонди; майно вищих і середніх спеціальних навчальних закладів; майно державних підприємств; об'єкти соціально-культурної сфери або інше майно, що становить матеріальну основу суверенітету України і забезпечує її економічний та соціальний розвиток. У загальнодержавній (республіканській) власності може перебувати також інше майно, передане у власність України іншими державами, а також юридичними особами і громадянами.

Державне майно України, що не є загальнодержавною (республіканською) власністю, віднесено до власності адміністративно-територіальних одиниць (комунальної власності) постановою Кабінету Міністрів України від 5 листопада 1991 р. № 311 «Про розмежування державного майна України між загальнодержавною (республіканською) власністю і власністю адміністративно-територіальних одиниць (комунальною) власністю».

Право комунальної власності визначається Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР як право територіальної громади володіти, доцільно, економно, ефективно користуватися і розпоряджатися на свій розсуд і в своїх інтересах майном,

що належить їй, як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування.

До об'єктів права комунальної власності належить (стаття 35 Закону «Про власність») майно, що забезпечує діяльність Рад і утворюваних ними органів; кошти місцевих бюджетів, державний житловий фонд, об'єкти житлово-комунального господарства; майно закладів народної освіти, культури, охорони здоров'я, торгівлі, побутового обслуговування; майно підприємств; місцеві енергетичні системи, транспорт, системи зв'язку та інформації, включаючи націоналізоване майно, передане підприємствам, установам, організаціям; а також інше майно, необхідне для забезпечення економічного і соціального розвитку певної території. У комунальній власності може перебувати також майно, передане у власність області, району чи іншій адміністративно-територіальній одиниці іншими суб'єктами права власності.

Якщо майно, що є державною власністю, закріплене за державним підприємством (крім казенного), воно належить йому на праві повного господарського відання, а майно, закріплене за казенним підприємством, державною установою (організацією), яка перебуває на державному бюджеті, належить їм на праві оперативного управління.

Здійснюючи право повного господарського відання, державне підприємство володіє, користується та розпоряджається зазначеним майном, вчиняючи щодо нього будь-які дії, що не суперечать закону та цілям діяльності підприємства (стаття 10 Закону України «Про підприємства» від 27 березня 1991 р. № 887-XII). До права повного господарського відання застосовуються правила про право власності, якщо інше не встановлено законодавчими актами України. З останнього положення випливає, що державне підприємство не може в повному обсязі володіти, користуватися і розпоряджатися майном. Зокрема, законодавчо передбачено, що підприємство не може передавати безплатно закріплене за ним майно громадянам, що відчужувати від держави засоби виробництва, які є державною власністю і закріплені за державним підприємством, воно може виключно на конкурентних засадах (через біржі, за конкурсом, на аукціонах) у порядку, що визначається Фондом державного майна України. Причому одержані в результаті відчуження майна кошти мають бути спрямовані виключно на інвестиції.

Здійснюючи право оперативного управління, казенне підприємство, державна установа (організація) лише володіють та користуються наданим їм державним майном. Самостійно розпоряджатися майном вони не мають права – на це потрібен дозвіл органу, уповноваженого управляти відповідним державним майном.

Всі ці та інші питання, пов'язані з реалізацією права управляти, володіти, користуватися, розпоряджатися майном державної та комунальної власності, у тому числі відчужувати його, передавати іншим суб'єктам права власності, приватизувати його тощо, регламентуються нормативно-правовими актами, інкорпорованими в пропонованому увазі читача збірнику. Він стане у пригоді працівникам органів державного управління та місцевого самоврядування, відділень та представництв Фонду державного майна, юристам підприємств та організацій, що перебувають у державній та комунальній власності, викладачам і студентам вищих навчальних закладів юридичної та економічної спеціалізацій.

Розділ 1

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Конституція України

Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України
28 червня 1996 року

Розділ II

Права, свободи та обов'язки людини і громадянина

Стаття 41. <...>

Громадяни для задоволення своїх потреб можуть користуватися об'єктами права державної та комунальної власності відповідно до закону.

<...>

Використання власності не може завдавати шкоди правам, свободам та гідності громадян, інтересам суспільства, погіршувати екологічну ситуацію і природні якості землі.

Розділ IV

Верховна Рада України

Стаття 85. До повноважень Верховної Ради України належить:

36) затвердження переліку об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації; визначення правових засад вилучення об'єктів права приватної власності.

<...>

Стаття 92. Виключно законами України визначаються:

7) правовий режим власності;

<...>

Розділ VI

Кабінет Міністрів України. Інші органи виконавчої влади

Стаття 116. Кабінет Міністрів України:

5) забезпечує рівні умови розвитку всіх форм власності; здійснює управління об'єктами державної власності відповідно до закону;

<...>

Розділ XI

Місцеве самоврядування

Стаття 142. Матеріальною і фінансовою основою місцевого самоврядування є рухоме і нерухоме майно, доходи місцевих бюджетів, інші кошти, земля, природні ресурси, що є у власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах, а також об'єкти їхньої спільної власності, що перебувають в управлінні районних і обласних рад.

Територіальні громади сіл, селищ і міст можуть об'єднувати на договірних засадах об'єкти комунальної власності, а також кошти бюджетів для виконання спільних проектів або для спільного фінансування (утримання) комунальних підприємств, організацій і установ, створювати для цього відповідні органи і служби.

<...>

Стаття 143. Територіальні громади села, селища, міста безпосередньо або через утворені ними органи місцевого самоврядування управляють майном, що є в комунальній власності; <...> утворюють, реорганізовують та ліквідовують комунальні підприємства, організації і установи, а також здійснюють контроль за їх діяльністю; вирішують інші питання місцевого значення, віднесені законом до їхньої компетенції.

<...>

Органам місцевого самоврядування можуть надаватися законом окремі повноваження органів виконавчої влади. Держава фінансує здійснення цих повноважень у повному обсязі за рахунок коштів Державного бюджету України або шляхом віднесення до місцевого бюджету у встановленому законом порядку окремих загальнодержавних податків, передає органам місцевого самоврядування відповідні об'єкти державної власності.

Органи місцевого самоврядування з питань здійснення ними повноважень органів виконавчої влади підконтрольні відповідним органам виконавчої влади.

Про власність

Закон України
від 7 лютого 1991 року № 697-XII

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 1991, № 20, ст. 249)

(Вводиться в дію Постановою ВР № 885-XII від 26.03.91, ВВР, 1991, № 20, ст. 250)

(В тексті Закону слова «індивідуальна власність» замінено словами «приватна власність» згідно із Законом № 2544-XII від 07.07.92)

(В тексті Закону слова «Української РСР», «Українська РСР», «Української РСР», «Українською РСР», «державним арбітражем», «арбітражем», «державного арбітражу» замінено відповідно словами: «Україні»,

«Україна», «України», «Україною», «арбітражним судом», «арбітражного суду» згідно із Законом № 2690-XII від 14.10.92)

Українська держава є суверенною в регулюванні всіх відносин власності на своїй території.

Закон про власність спрямований на реалізацію Декларації про державний суверенітет України.

Метою цього Закону є забезпечення вільного економічного самовизначення громадян, використання природного, економічного, науково-технічного та культурного потенціалів республіки для підвищення рівня життя її народу.

Розділ I. *Загальні положення*

Стаття 1. Національне багатство України – власність її народу

1. Національне багатство України: земля, її надра, повітряний простір, водні та інші природні ресурси, що знаходяться в межах території України, природні ресурси її континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони, основні засоби виробництва у промисловості, будівництві, сільському господарстві, транспорті, зв'язку, житловий фонд, будівлі та споруди, фінансові ресурси, наукові досягнення, створена завдяки зусиллям народу України частка в загальносоюзному багатстві, зокрема в загальносоюзних алмазному та валютному фондах і золотому запасі, національні, культурні та історичні цінності, в тому числі й ті, що знаходяться за її межами, є власністю народу України.

2. Національне багатство України забезпечує право кожного громадянина на одержання частки з суспільних фондів споживання, на соціальний захист, зокрема, у разі непрацездатності та безробіття, а також право працюючого на особисту участь в управлінні народним господарством.

Стаття 2. Право власності

1. Право власності – це врегульовані законом суспільні відносини щодо володіння, користування і розпорядження майном.

2. Право власності в Україні охороняється законом. Держава забезпечує стабільність правовідносин власності.

3. Кожен громадянин в Україні має право володіти, користуватися і розпоряджатися майном особисто або спільно з іншими.

4. Власність в Україні виступає в таких формах: приватна, колективна, державна. Всі форми власності є рівноправними.

(Частина четверта статті 2 в редакції Закону № 2544-XII від 07.07.92; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2690-XII від 14.10.92)

5. Власність в Україні існує в різних формах. Україна створює рівні умови для розвитку всіх форм власності та їх захисту.

Стаття 3. Суб'єкти права власності

1. Суб'єктами права власності в Україні визнаються: народ України, громадяни, юридичні особи та держава.

Суб'єктами права власності в Україні відповідно до цього Закону мо-

жуть бути також інші радянські республіки, Союз РСР, інші держави, їх юридичні особи, спільні підприємства, міжнародні організації, громадяни інших держав та особи без громадянства.

2. Майно може належати на праві спільної (часткової або сумісної) власності громадянам, юридичним особам і державам.

3. Допускається об'єднання майна, що є власністю громадян, юридичних осіб і держави, та створення на цій основі змішаних форм власності, в тому числі власності спільних підприємств з участю юридичних осіб і громадян інших держав.

4. Громадяни, юридичні особи та Україна можуть мати у власності майно, розташоване на території інших держав.

Стаття 4. Здійснення права власності

1. Власник на свій розсуд володіє, користується і розпоряджається належним йому майном.

2. Власник має право вчиняти щодо свого майна будь-які дії, що не суперечать закону. Він може використовувати майно для здійснення господарської та іншої, не забороненої законом, діяльності, зокрема, передавати його безоплатно або за плату у володіння і користування іншим особам.

3. Всім власникам забезпечуються рівні умови здійснення своїх прав.

4. Держава безпосередньо не втручається в господарську діяльність суб'єктів права власності.

5. Власник, здійснюючи свої права, зобов'язаний не завдавати шкоди навколишньому середовищу, не порушувати права та охоронювані законом інтереси громадян, юридичних осіб і держави.

При здійсненні своїх прав і виконанні обов'язків власник зобов'язаний додержувати моральних засад суспільства.

6. У випадках і в порядку, встановлених законодавчими актами України, діяльність власника може бути обмежено чи припинено, або власника може бути зобов'язано допустити обмежене користування його майном іншими особами.

Стаття 5. Використання праці громадян при здійсненні права власності

1. Власник має право на договірній основі використовувати працю громадян.

2. Власник зобов'язаний забезпечити громадянину, праця якого використовується, соціальні, економічні гарантії та права, передбачені законом.

Стаття 6. Використання власником належного йому майна для підприємницької діяльності

1. Власник має право використовувати належне йому майно для підприємницької діяльності.

2. Результати господарського використання майна (виготовлена продукція, одержані доходи) належать власникові цього майна, якщо інше не встановлено законом або договором.

3. Власник засобів виробництва та іншого майна має право створити у

встановленому законом порядку підприємство, організацію, що є юридичною особою.

Юридична особа здійснює право володіння, користування і розпорядження закріпленим за нею майном власника відповідно до свого статуту (положення).

Стаття 7. Відповідальність власника і створених ним юридичних осіб за своїми зобов'язаннями

1. Власник відповідає за своїми зобов'язаннями всім майном, на яке відповідно до закону може бути звернено стягнення на вимогу кредиторів.

2. Створена власником юридична особа відповідає за своїми зобов'язаннями всім закріпленим за нею майном, на яке відповідно до закону може бути звернено стягнення на вимогу кредиторів.

3. Власник не відповідає за зобов'язаннями створених ним юридичних осіб, а вони не відповідають за зобов'язаннями власника, крім випадків, передбачених законодавчими актами України.

Стаття 8. Законодавство України про власність

1. Цим Законом встановлюються основні положення про власність в Україні.

2. Відносини власності, не врегульовані цим Законом, регулюються Цивільним кодексом України та іншими законодавчими актами.

3. Особливості здійснення права власності на національні культурні та історичні цінності визначаються спеціальним законодавством України.

4. Режим використання спільних природних об'єктів, розташованих на території України та суміжних держав, визначається міжнародними договорами, ратифікованими Україною.

Розділ II. *Право виключної власності народу України*

Стаття 9. Об'єкти права виключної власності народу України

Земля, її надра, повітряний простір, водні та інші природні ресурси її континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони є об'єктами права виключної власності народу України.

Стаття 10. Здійснення народом України права виключної власності

1. Народ України як єдине джерело державної влади в республіці має право шляхом референдуму вирішувати питання щодо правового стану природних об'єктів, їх використання та охорони.

2. Народ України здійснює право власності на об'єкти, перелічені в статті 9 цього Закону, через Верховну Раду України, а також через місцеві Ради народних депутатів.

3. Кожен громадянин України особисто та через громадські організації, трудові колективи, органи територіального громадського самовряду-

вання має право брати участь у розгляді Радами народних депутатів питань, пов'язаних з використанням та охороною природних ресурсів, і вимагати від інших громадян та організацій додержання правил природокористування і екологічної безпеки, а також вимагати накладення заборони на діяльність підприємств, установ, організацій, громадян, що завдають шкоди навколишньому середовищу.

4. Кожен громадянин має право відповідно до законодавства України користуватися природними об'єктами для задоволення власних потреб.

5. Кожен громадянин зобов'язаний всемірно охороняти землю, повітряний простір, водні та інші природні ресурси, сприяти їх відновленню як першооснови свого життя і життя суспільства.

Розділ III. *Право приватної власності*

Стаття 11. Суб'єкти права приватної власності

1. Суб'єктами права приватної власності в Україні є громадяни України, громадяни інших радянських республік, іноземні громадяни та особи без громадянства.

2. Громадяни інших радянських республік, іноземні громадяни та особи без громадянства користуються правами і несуть обов'язки щодо належного їм на території України майна нарівні з громадянами України, якщо інше не передбачено законодавчими актами України.

3. Іноземним громадянам та особам без громадянства земельні ділянки у власність не передаються.

(Статтю 11 доповнено пунктом 3 згідно із Законом № 3180-XII від 05.05.93)

Стаття 12. Підстави виникнення права приватної власності

1. Праця громадян є основою створення і примноження їх власності.

2. Громадянин набуває права власності на доходи від участі в суспільному виробництві, індивідуальної праці, підприємницької діяльності, вкладення коштів у кредитні установи, акціонерні товариства, а також на майно, одержане внаслідок успадкування або укладення інших угод, не заборонених законом.

Стаття 13. Об'єкти права приватної власності

1. Об'єктами права приватної власності є жилі будинки, квартири, предмети особистого користування, дачі, садові будинки, предмети домашнього господарства, продуктивна і робоча худоба, земельні ділянки, насадження на земельній ділянці, засоби виробництва, вироблена продукція, транспортні засоби, грошові кошти, акції, інші цінні папери, а також інше майно споживчого і виробничого призначення.

(Пункт 1 статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3180-XII від 05.05.93)

2. Об'єктами права власності громадян є твори науки, літератури та мистецтва, відкриття, винаходи, корисні моделі, промислові зразки, раціоналізаторські пропозиції, знаки для товарів і послуг та інші результати інтелектуальної праці.

(Пункт 2 статті 13 в редакції Закону № 75/95-ВР від 28.02.95)

3. Склад, кількість і вартість майна, що може бути у власності громадян, не обмежується, крім випадків, передбачених законом.

4. Законодавчими актами України може бути встановлено спеціальний порядок набуття права власності громадянами на окремі види майна, а також види майна, що не може перебувати у власності громадян.

Стаття 14. Право приватної власності громадян на землю

Громадяни України мають право на одержання у власність земельних ділянок для:

ведення селянського (фермерського) господарства;

ведення особистого підсобного господарства;

будівництва та обслуговування жилого будинку і господарських будівель (присадибна ділянка);

садівництва;

дачного і гаражного будівництва.

Громадяни набувають право власності на земельні ділянки у разі:

одержання їх у спадщину;

одержання частки землі у спільному майні подружжя;

купівлі-продажу, дарування та обміну.

(Стаття 14 в редакції Закону № 3180-XII від 05.05.93)

Стаття 15. Одержання громадянином у власність квартири та іншого майна

Член житлового, житлово-будівельного, дачного, гаражного чи іншого кооперативу або товариства, який повністю вніс свій пайовий внесок за квартиру, дачу, гараж, іншу будівлю або приміщення, надані йому в користування, набуває права власності на це майно.

Наймач жилого приміщення в будинку державного чи громадського житлового фонду та члени його сім'ї мають право придбати у власність відповідну квартиру або будинок шляхом їх викупу або на інших підставах, передбачених законодавством України.

Громадянин, який став власником цього майна, має право розпоряджатися ним на свій розсуд: продавати, обмінювати, здавати в оренду, укладати інші угоди, не заборонені законом.

Стаття 16. Право власності подружжя

Майно, нажите подружжям за час шлюбу, належить їм на праві спільної сумісної власності. Здійснення ними цього права регулюється цим Законом і Кодексом про шлюб та сім'ю України.

Стаття 17. Право спільної власності громадян

1. Майно, придбане внаслідок спільної праці членів сім'ї, є їх спільною сумісною власністю, якщо інше не встановлено письмовою угодою між ними.

2. Майно, придбане внаслідок спільної праці громадян, що об'єдналися для спільної діяльності, є їх спільною частковою власністю, якщо інше не встановлено письмовою угодою між ними. Розмір частки кожного визначається ступенем його трудової участі.

Стаття 18. **Власність осіб, що ведуть селянське (фермерське) господарство**

У власності осіб, що ведуть селянське (фермерське) господарство, може бути майно, зазначене в статті 13 цього Закону.

Майно цих осіб належить їм на праві спільної сумісної власності, якщо інше не передбачено письмовою угодою між ними.

Стаття 19. **Здійснення права приватної власності**

1. Громадяни мають право використовувати належне їм майно для ведення господарської та іншої не забороненої законом діяльності.

2. Громадяни мають право передавати належне їм майно у тимчасове користування іншим громадянам, юридичним особам та державі.

3. Громадяни мають право відчужувати належне їм майно. Умови і порядок відчуження національних, культурних та історичних цінностей встановлюються спеціальним законодавством України.

4. Право приватної власності може бути передано у спадщину громадянам, юридичним особам, державі.

Розділ IV. *Право колективної власності*

Стаття 20. **Суб'єкти права колективної власності**

Суб'єктами права колективної власності є трудові колективи державних підприємств, колективи орендарів, колективні підприємства, кооперативи, акціонерні товариства, господарські товариства, господарські об'єднання, професійні спілки, політичні партії та інші громадські об'єднання, релігійні та інші організації, що є юридичними особами.

Суб'єктами права колективної власності на землю є колективні сільськогосподарські підприємства, сільськогосподарські кооперативи, садівницькі товариства, сільськогосподарські акціонерні товариства, у тому числі створені на базі радгоспів та інших державних сільськогосподарських підприємств.

(Статтю 20 доповнено частиною другою згідно із Законом № 3180-XII від 05.05.93)

Стаття 21. **Підстави виникнення права колективної власності**

Право колективної власності виникає на підставі: добровільного об'єднання майна громадян і юридичних осіб для створення кооперативів, акціонерних товариств, інших господарських товариств і об'єднань; передачі державних підприємств в оренду; викупу колективами трудящих державного майна; перетворення державних підприємств в акціонерні та інші товариства; безоплатної передачі майна державного підприємства у власність трудового колективу, державних субсидій; пожертвувань організацій і громадян, інших цивільно-правових угод.

У колективну власність можуть бути передані землі колективних сільськогосподарських підприємств, сільськогосподарських кооперативів, сільськогосподарських акціонерних товариств, у тому числі створених на базі радгоспів та інших державних сільськогосподарських підприємств, землі

садівницьких товариств – за рішенням загальних зборів цих підприємств, кооперативів, товариств.

(Статтю 21 доповнено частиною другою згідно із Законом № 3180-XII від 05.05.93)

Стаття 22. Об'єкти права власності колективу орендарів

Об'єктами права власності колективу орендарів є вироблена продукція, одержані доходи та інше майно, придбане на підставах, не заборонених законом.

Стаття 23. Об'єкти права власності колективного підприємства

1. У власності колективного підприємства є вироблена продукція, одержані доходи, а також інше майно, придбане на підставах, не заборонених законом.

2. У майні колективного підприємства визначаються вклади його працівників. Розмір вкладу працівника у майні колективного підприємства визначається залежно від його трудової участі в діяльності державного або орендного підприємства, а також участі у збільшенні майна колективного підприємства після його створення.

3. На вклад працівника колективного підприємства нараховуються і виплачуються проценти в розмірі, що визначається трудовим колективом виходячи з результатів господарської діяльності підприємства.

4. Працівникові, який припинив трудові відносини з підприємством, а також спадкоємцям померлого працівника виплачується вартість вкладу.

Стаття 24. Об'єкти права власності кооперативу (колгоспу)

1. Об'єктами права власності кооперативу (колгоспу) є будівлі, споруди, грошові та інші майнові внески його членів; виготовлена ним продукція; доходи, одержані від її реалізації та іншої діяльності, передбаченої статутом кооперативу (колгоспу), а також інше майно, придбане на підставах, не заборонених законом. Кожен член кооперативу (колгоспу) має право на частку доходу, одержану на його пай.

2. У майні, що належить кооперативу (колгоспу), визначаються частки членів цього кооперативу (колгоспу). В разі добровільного виходу з кооперативу (колгоспу) громадянин має право на виділення належної йому частки в майні кооперативу (колгоспу) в натурі, грошах або цінних паперах.

3. При ліквідації кооперативу (колгоспу) майно, що залишилося після розрахунків з бюджетом, банками та іншими кредиторами, розподіляється між членами кооперативу (колгоспу).

Стаття 25. Об'єкти права власності акціонерного товариства

1. Об'єктом права власності акціонерного товариства є майно, придбане за рахунок продажу акцій, одержане в результаті його господарської діяльності, а також інше майно, набуте на підставах, не заборонених законом.

2. Держателями акцій можуть бути підприємства, установи, організа-

ції, державні органи, працівники даного товариства, а також інші громадяни, якщо інше не передбачено законодавчими актами України або статутом товариства.

3. Державне підприємство за спільним рішенням трудового колективу і уповноваженого на те державного органу може бути перетворено в акціонерне товариство шляхом випуску акцій на всю вартість майна підприємства. Кошти, одержані від продажу акцій, після покриття боргів державного підприємства надходять у відповідний бюджет.

Стаття 26. Об'єкти права власності господарського товариства

1. Об'єктами права власності господарського товариства, що є юридичною особою, є грошові та майнові внески його членів, а також майно, набуте внаслідок господарської діяльності, та інше майно, придбане на підставах, не заборонених законом.

2. Внесок членів господарського товариства може складатись з основних та оборотних фондів, грошових коштів, цінних паперів. Член господарського товариства має право за загальною згодою передати в рахунок свого внеску право користування належним йому майном або результатами його інтелектуальної праці.

Стаття 27. Об'єкти права власності господарського об'єднання

1. Об'єктом права власності господарського об'єднання підприємств і організацій (концерну, асоціації, галузевого, міжгалузевого регіонального об'єднання) є майно, добровільно передане йому підприємствами й організаціями, а також набуте в результаті господарської діяльності та на інших підставах, не заборонених законом.

2. До складу об'єктів права власності господарського об'єднання не входить майно членів цього об'єднання.

3. Власністю господарського об'єднання є також майно створених ним підприємств. Ці підприємства не мають права вийти із складу об'єднання без його згоди.

4. Об'єднання не відповідає за зобов'язаннями підприємств та організацій, що входять до його складу, а вони не відповідають за зобов'язаннями об'єднання і один одного, якщо інше не передбачено їх статутами (положеннями) або договором між ними.

5. Майно, яке залишилося після припинення діяльності господарського об'єднання, розподіляється між підприємствами та організаціями, що входили до нього.

Стаття 28. Об'єкти права власності професійних спілок, політичних партій та інших громадських об'єднань

1. Об'єктами права власності громадських об'єднань, у тому числі професійних спілок, благодійних та інших громадських фондів, є майно культурно-освітнього та оздоровчого призначення, грошові кошти, акції, інші цінні папери, жилі будинки, споруди виробничого і невиробничого призначення, обладнання, устаткування, транспортні засоби та інше май-

но, необхідне для забезпечення діяльності, передбаченої їх статутами (положеннями).

Громадські об'єднання можуть мати у власності підприємства відповідно до цілей, зазначених в їх статутах, і в порядку, передбаченому законодавчими актами України.

2. Об'єктами права власності політичних партій та організацій є придбані на законній підставі будинки, споруди, грошові кошти та інше майно, необхідне виключно для забезпечення виконання статутних функцій.

3. Законодавчими актами України можуть встановлюватися види майна, яке з міркувань державної або громадської безпеки чи відповідно до міжнародних договорів України не може перебувати у власності громадських об'єднань.

Стаття 29. Об'єкти права власності релігійної організації

1. Об'єктами права власності релігійної організації є культові споруди, предмети релігійної обрядовості, благодійного, культурно-просвітницького і виробничого призначення, жилі будинки, грошові кошти та інше майно, необхідне для забезпечення їх діяльності.

2. Релігійні організації мають право власності на майно, придбане ними за рахунок власних коштів, пожертвуване громадянами і організаціями або передане державою чи придбане на інших підставах, не заборонених законом.

3. На майно культового призначення, що належить релігійним організаціям, не може бути звернено стягнення за претензіями кредиторів.

Стаття 30. Здійснення права колективної власності

1. Колективний власник самостійно володіє, користується і розпоряджається об'єктами власності, які йому належать.

2. Право колективної власності здійснюють вищі органи управління власника (загальні збори, конференції, з'їзди тощо).

3. Окремі функції по господарському управлінню колективним майном може бути покладено вищими органами управління власника на створювані ними органи.

Розділ V. *Право державної власності*

Стаття 31. Державна власність в Україні

До державної власності в Україні належать загальнодержавна (республіканська) власність і власність адміністративно-територіальних одиниць (комунальна власність).

Стаття 32. Суб'єкти права державної власності

1. Суб'єктом права загальнодержавної (республіканської) власності є держава в особі Верховної Ради України.

2. Суб'єктами права комунальної власності є адміністративно-територіальні одиниці в особі обласних, районних, міських, селищних, сільських Рад народних депутатів.

3. Суб'єктами права державної власності на землю виступають:

Верховна Рада України – на землі загальнодержавної власності України;

Верховна Рада Республіки Крим – на землі в межах території республіки, за винятком земель загальнодержавної власності;

обласні, районні, міські, селищні, сільські Ради народних депутатів – на землі в межах їх територій, за винятком земель, що перебувають в загальнодержавній власності.

(Статтю 32 доповнено пунктом 3 згідно із Законом № 3180-XII від 05.05.93)

Стаття 33. **Управління державним майном**

(Дію пункту 1 статті 33 зупинено в частині управління майном підприємств і організацій торгівлі, громадського харчування та сфери послуг, що є в комунальній власності, в процесі їх комерціалізації згідно з Декретом № 10-92 від 15.12.92)

1. Управління державним майном від імені народу (населення адміністративно-територіальної одиниці) здійснює відповідно Верховна Рада України і місцеві Ради народних депутатів України, а також уповноважені ними державні органи.

2. Державні органи, уповноважені управляти державним майном, вирішують питання створення підприємств і визначення цілей їх діяльності, реорганізації і ліквідації, здійснюють контроль за ефективністю використання і схоронністю довіреного їм державного майна та інші правомочності відповідно до законодавчих актів України.

Стаття 34. **Об'єкти права загальнодержавної (республіканської) власності**

1. Загальнодержавну (республіканську) власність складають: земля, майно, що забезпечує діяльність Верховної Ради України та утворюваних нею державних органів; майно Збройних Сил, органів державної безпеки, прикордонних і внутрішніх військ; оборонні об'єкти; єдина енергетична система; системи транспорту загального користування, зв'язку та інформації, що мають загальнодержавне (республіканське) значення; кошти республіканського бюджету; республіканський національний банк, інші державні республіканські банки та їх установи і створювані ними кредитні ресурси; республіканські резервні, страхові та інші фонди; майно вищих і середніх спеціальних навчальних закладів; майно державних підприємств; об'єкти соціально-культурної сфери або інше майно, що становить матеріальну основу суверенітету України і забезпечує її економічний та соціальний розвиток.

(Пункт 1 статті 34 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3180-XII від 05.05.93)

2. У загальнодержавній (республіканській) власності може перебувати також інше майно, передане у власність України іншими державами, а також юридичними особами і громадянами.

Стаття 35. **Об'єкти права комунальної власності**

1. Об'єктами права комунальної власності є майно, що забезпечує

діяльність відповідних Рад і утворюваних ними органів; кошти місцевих бюджетів, державний житловий фонд, об'єкти житлово-комунального господарства; майно закладів народної освіти, культури, охорони здоров'я, торгівлі, побутового обслуговування; майно підприємств; місцеві енергетичні системи, транспорт, системи зв'язку та інформації, включаючи націоналізоване майно, передане відповідним підприємствам, установам, організаціям; а також інше майно, необхідне для забезпечення економічного і соціального розвитку відповідної території.

2. У комунальній власності перебуває також майно, передане у власність області, району чи іншої адміністративно-територіальної одиниці іншими суб'єктами права власності.

Стаття 36. Розмежування відповідальності суб'єктів права державної власності

Держава та її адміністративно-територіальні одиниці не відповідають за зобов'язаннями один одного.

Стаття 37. Правовий режим майна державного підприємства

1. Майно, що є державною власністю і закріплене за державним підприємством, належить йому на праві повного господарського відання, крім випадків, передбачених законодавством України.

Здійснюючи право повного господарського відання, підприємство володіє, користується та розпоряджається зазначеним майном, вчиняючи щодо нього будь-які дії, які не суперечать закону та цілям діяльності підприємства. До права повного господарського відання застосовуються правила про право власності, якщо інше не встановлено законодавчими актами України.

2. У разі прийняття державним органом, уповноваженим управляти державним майном, рішення про реорганізацію або ліквідацію державного підприємства, трудовий колектив має право вимагати передачі підприємства в оренду або перетворення його в інше підприємство, засноване на колективній власності.

3. Якщо порушено провадження у справі про банкрутство державного підприємства, його трудовий колектив має право вимагати передачі підприємства йому в оренду або перетворення його в інше підприємство, засноване на колективній власності, за умови прийняття на себе боргів підприємства-боржника і згоди кредиторів.

(Пункт 3 статті 37 в редакції Закону № 2690-XII від 14.10.92)

4. Спори, що виникають у випадках, зазначених у пунктах 2 і 3 цієї статті, між державним органом і трудовим колективом, вирішуються арбітражним судом.

Стаття 38. Власність членів трудового колективу державного підприємства

(Дію статті 38 відновлено згідно із Законом № 318/94-ВР від 22.12.94; зупинено дію статті 38 з 1 січня 1993 року згідно з Декретом № 23-92 від 31.12.92)

(Зупинено дію пункту 1 статті 38 щодо розпоряджання трудовими колективами державних підприємств зв'язку частиною прибутку, яка передається на створення загального фонду розвитку об'єднань, створюваних Міністерством зв'язку України, згідно з Декретом № 9-93 від 21.01.93)

(Зупинено дію пункту 1 статті 38 щодо розпоряджання трудовими колективами підприємств Університету частиною прибутку, яка передається на створення загального фонду розвитку матеріально-технічної бази і соціальної інфраструктури Університету згідно з Постановою ВР № 158/94-ВР від 29.07.94)

1. Прибуток, що залишається у державного підприємства після сплати податків та інших платежів у бюджет (чистий прибуток), надходить у розпорядження трудового колективу підприємства. Частина цього прибутку передається у власність членів трудового колективу в порядку і розмірах, визначених законодавчими актами України.

2. Сума прибутку, що належить членові трудового колективу, утворює його вклад. На суму вкладу членові трудового колективу, за його бажанням, може бути видано акції.

На вклад (акції) підприємство щороку виплачує проценти (дивіденди). Розмір частини прибутку, що спрямовується на виплату процентів (дивідендів), визначається за погодженням між адміністрацією підприємства і трудовим колективом.

3. За згодою члена трудового колективу його вклад (повністю або частково) може бути спрямовано на спорудження або придбання жилого будинку чи інших об'єктів соціально-культурного призначення. На цю суму вкладу проценти не нараховуються.

Член трудового колективу має право одержати свій вклад (вартість акцій) у порядку і строки, що визначаються спільним рішенням адміністрації і трудового колективу.

При ліквідації підприємства сума вкладу (вартість акцій) виплачується членам трудового колективу (спадкоємцям) з майна, що залишилося після розрахунків з бюджетом, банками та іншими кредиторами підприємства.

Стаття 39. **Правовий режим майна державної установи**

1. Майно, що є державною власністю і закріплене за державною установою (організацією), яка перебуває на державному бюджеті, належить їй на праві оперативного управління.

2. Державні установи (організації), що перебувають на державному бюджеті і можуть у випадках, передбачених законодавчими актами України, здійснювати господарську діяльність, мають право самостійно розпоряджатися доходами від такої діяльності і майном, придбаним за рахунок цих доходів.

3. Державна установа (організація) відповідає за своїми зобов'язаннями коштами, що є в її розпорядженні. При недостатності у державної установи (організації) коштів відповідальність за її зобов'язаннями несе власник.

Розділ VI. *Право інтелектуальної власності*

Стаття 40. Суб'єкти права інтелектуальної власності

Суб'єктами права інтелектуальної власності визнаються громадяни, юридичні особи та держава.

Стаття 41. Об'єкти права інтелектуальної власності

Об'єктами права інтелектуальної власності є твори науки, літератури та мистецтва, відкриття, винаходи, корисні моделі, промислові зразки, раціоналізаторські пропозиції, знаки для товарів і послуг, результати науково-дослідних робіт та інші результати інтелектуальної праці.

(Стаття 41 в редакції Закону № 75/95-ВР від 28.02.95)

Стаття 42. Законодавство України про інтелектуальну власність

Відносини щодо створення і використання об'єктів права інтелектуальної власності регулюються Цивільним кодексом України та спеціальним законодавством України.

Розділ VII. *Право власності інших радянських республік, Союзу РСР, інших держав, їх юридичних осіб, спільних підприємств та міжнародних організацій*

Стаття 43. Право власності інших радянських республік і Союзу РСР на території України

Відповідно до договорів між Україною та іншими радянськими республіками, між Україною та Союзом РСР в Україні можуть розміщуватися і використовуватися об'єкти власності цих республік і Союзу РСР.

Стаття 44. Власність інших держав

Інші держави вправі мати на території України у власності майно, необхідне для здійснення дипломатичних, консульських та інших міжнародних відносин, у випадках і порядку, встановлених міжнародними договорами і законодавчими актами України.

Стаття 45. Власність міжнародних організацій та юридичних осіб інших держав

1. Міжнародні організації та юридичні особи інших держав вправі мати на території України у власності будинки, споруди, інше майно соціально-культурного та виробничого призначення.

2. Законодавчими актами України може бути встановлено види майна, що не може перебувати у власності цих організацій та осіб.

Стаття 46. Власність спільних підприємств

Спільні підприємства з участю юридичних осіб і громадян України та юридичних осіб і громадян інших держав можуть мати на території України у власності майно, необхідне для здійснення діяльності, визна-

ченої установчими документами, якщо інше не передбачено законодавчими актами України.

Стаття 47. Правовий режим майна, що є об'єктом права власності інших держав, їх юридичних осіб, спільних підприємств та міжнародних організацій

Правовий режим розташованого в Україні майна, що є об'єктом власності інших держав, їх юридичних осіб, спільних підприємств та міжнародних організацій, визначається законодавчими актами України, якщо інше не встановлено міжнародними договорами.

Розділ VIII. *Захист права власності*

Стаття 48. Загальні положення

1. Україна законодавчо забезпечує громадянам, організаціям та іншим власникам рівні умови захисту права власності.

2. Власник може вимагати усунення будь-яких порушень його права, хоч би ці порушення і не були поєднані з позбавленням володіння, і відшкодування завданих цим збитків.

3. Захист права власності здійснюється судом, арбітражним судом або третейським судом.

4. У разі прийняття Україною законодавчого акта, який припиняє права власності, держава відшкодовує власникові заподіяні збитки. Збитки відшкодовуються в повному обсязі відповідно до реальної вартості майна на момент припинення права власності, включаючи й неодержані доходи.

5. Положення щодо захисту права власності поширюються також на особу, яка хоч і не є власником, але володіє майном на праві повного господарського відання, оперативного управління, довічного успадковуваного володіння або на іншій підставі, передбаченій законом чи договором. Ця особа має право на захист свого володіння також від власника.

Стаття 49. Правомірність володіння майном

Володіння майном вважається правомірним, якщо інше не буде встановлено судом, арбітражним судом, третейським судом.

Стаття 50. Витребування майна з чужого незаконного володіння

1. Власник має право вимагати повернення (віндикації) свого майна з чужого незаконного володіння.

2. На вимоги про повернення майна з чужого незаконного володіння встановлюється трирічна позовна давність.

Стаття 51. Захист права власності на землю

1. Громадянин не може бути позбавлений права власності на земельну ділянку поза його волею інакше, як на підставі рішення суду, у випадках, передбачених законодавчими актами України.

(Пункт 1 статті 51 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3180-XII від 05.05.93)

2. У разі вилучення за рішенням суду земельної ділянки для задоволення державних і громадських потреб колишньому власнику передається взамін інша рівноцінна за якістю земельна ділянка.

(Пункт 2 статті 51 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3180-XII від 05.05.93)

3. Збитки, заподіяні власнику землі, підлягають відшкодуванню на загальних підставах.

(Пункт 3 статті 51 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3180-XII від 05.05.93)

4. Власник земельної ділянки має право на компенсацію, пов'язану із зниженням якості землі, викликаним діяльністю підприємств, організацій, що призвела до зниження рівня екологічної захищеності території. Спори з приводу підстав виникнення права на компенсацію та її розміру вирішуються судом.

(Пункт 4 статті 51 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3180-XII від 05.05.93)

(Стаття 51 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3180-XII від 05.05.93)

Стаття 52. Захист прав власника у разі вилучення земельної ділянки, на якій розташовано належне йому майно

Припинення права власності на будинок, інші будівлі, споруди або насадження у зв'язку з вилученням земельної ділянки, на якій вони розташовані, допускається лише у випадках і порядку, встановлених законодавчими актами України, і з попереднім відшкодуванням збитків в обсязі, передбаченому пунктом 4 статті 48 цього Закону.

У разі незгоди власника з рішенням, що тягне за собою припинення права власності, воно не може бути виконано до вирішення спору судом, арбітражним судом або третейським судом. При розгляді спору вирішуються також усі питання відшкодування власникові завданих збитків.

Стаття 53. Захист прав власника жилого будинку

Власник жилого будинку має право на компенсацію, пов'язану із зниженням цінності будинку, викликаним діяльністю підприємств, організацій, у тому числі такою, що призвела до зниження рівня шумової та екологічної захищеності території.

Стаття 54. Захист інтересів власника у разі аварій та за інших обставин надзвичайного характеру

У разі технологічних та екологічних катастроф та за інших обставин надзвичайного характеру, що виключають можливість здійснення власником його прав щодо володіння, користування і розпорядження майном, йому відшкодовується у порядку, встановленому законодавством України, вартість майна в обсязі, передбаченому пунктом 4 статті 48 цього Закону, або передається у власність інше рівноцінне майно.

Стаття 55. **Випадки позбавлення права власності**

1. Власник не може бути позбавлений права на своє майно, крім випадків, передбачених цим Законом та іншими законодавчими актами України.

2. Вилучення майна у власника допускається при зверненні стягнення на це майно за зобов'язаннями власника у випадках і порядку, передбачених цим Законом, а також Цивільним і Цивільно-процесуальним кодексами України.

3. За обставин надзвичайного характеру: у випадках стихійного лиха, аварій, епідемій, епізоотій майно в інтересах суспільства за рішенням органів державної влади може бути вилучено (реквізовано) у власника в порядку і на умовах, встановлених законодавчими актами України з виплатою йому вартості майна в обсязі, передбаченому пунктом 4 статті 48 цього Закону.

У випадках, передбачених законодавчими актами України, допускається оплатне вилучення майна у власника за рішенням суду чи іншого компетентного органу (службової особи). Власникові виплачується вартість цього майна у порядку і розмірах, встановлених законодавчими актами України.

4. У випадках, передбачених законодавчими актами України, майно може бути безоплатно вилучено (конфісковано) у власника за рішенням (вироком) суду, арбітражного суду чи іншого компетентного органу (службової особи) як санкція за вчинення правопорушення.

Стаття 56. **Відповідальность державних органів за втручання у здійснення власником його правомочностей**

Жодний державний орган не має права втручатись у здійснення власником, а також особами, переліченими у пункті 5 статті 48 цього Закону, їх правомочностей щодо володіння, користування й розпорядження своїм майном або встановлювати не передбачені законодавчими актами України додаткові обов'язки чи обмеження.

Державні органи несуть майнову відповідальність за шкоду, заподіяну їх неправомірним втручанням у здійснення власником і зазначеними особами правомочностей щодо володіння, користування й розпорядження майном в обсязі, передбаченому пунктом 4 статті 48 цього Закону.

Стаття 57. **Відповідальність державних органів за видання актів, які порушують права власників**

Якщо в результаті видання акта органом державного управління або місцевим органом державної влади, що не відповідає законові, порушуються права власника та інших осіб щодо володіння, користування чи розпорядження належним їм майном, такий акт визнається недійсним за позовом власника або особи, права якої порушено.

Збитки, завдані громадянам, організаціям та іншим особам у результаті видання зазначених актів, підлягають видшкодуванню в обсязі, передбаченому пунктом 4 статті 48 цього Закону, за рахунок коштів, які є в розпорядженні відповідного органу влади або управління.

Про підприємства в Україні

Закон України
від 27 березня 1991 року № 887-XII

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 1991, № 24, ст. 272)

(Вводиться в дію Постановою ВР № 888-XII від 27.03.91, ВВР, 1991, № 24, ст. 273)

(Про поширення дії Закону додатково див. Постанову ВР № 3786-XII від 23.12.93, ВВР, 1994, № 12, ст. 61)

(Про поширення дії Закону додатково див. Закон № 312-XIV від 11.12.98, ВВР, 1999, № 4, ст. 35)

(В назві і тексті Закону слова «Української РСР», «Радою Міністрів», «Українській РСР», «арбітражу», «арбітражем», «Ради Міністрів», «державного арбітражу» замінено відповідно словами «України», «кабінетом Міністрів», «Україні», «арбітражного суду», «арбітражним судом», «Кабінету Міністрів» згідно із Законом № 2685-XII від 14.10.92)

(Дія Закону поширена на підприємства установ по виконанню покарань і лікувально-трудових профілакторіїв Державного департаменту України з питань виконання покарань згідно з Постановою ВР № 3786-XII від 23.12.93, Законом № 312-XIV від 11.12.98; додатково див. Постанову КМ № 352 від 04.06.94)

Цей Закон спрямований на реалізацію Декларації про державний суверенітет України.

Закон визначає види і організаційні форми підприємств, правила їх створення, реєстрації, реорганізації і ліквідації, організаційний механізм здійснення ними підприємницької діяльності в умовах переходу до ринкової економіки.

Закон створює рівні правові умови для діяльності підприємств незалежно від форм власності на майно та організаційної форми підприємства.

Закон спрямований на забезпечення самостійності підприємств, визначає їх права і відповідальність у здійсненні господарської діяльності, регулює відносини підприємств з іншими підприємствами і організаціями, Радами народних депутатів, органами державного управління.

Розділ I. *Загальні положення*

Стаття 1. Підприємство та його основні цілі

1. Підприємство – основна організаційна ланка народного господарства України. Підприємство – самостійний господарюючий статутний суб'єкт, який має права юридичної особи та здійснює виробничу, науково-дослідницьку і комерційну діяльність з метою одержання відповідного прибутку (доходу).

Підприємство має самостійний баланс, поточні та вкладні (депозитні) рахунки в установах банків, печатку зі своїм найменуванням, а також знак для товарів і послуг.

(Абзац другий пункту 1 статті 1 в редакції Законів № 75/95-ВР від 28.02.95, № 725/97-ВР від 16.12.97, із змінами, внесеними згідно із Законом № 2921-III від 10.01.2002)

Підприємство не має у своєму складі інших юридичних осіб.

2. Підприємство здійснює будь-які види господарської діяльності, якщо вони не заборонені законодавством України і відповідають цілям, передбаченим статутом підприємства.

3. У разі збиткової діяльності підприємств держава, якщо вона визнає продукцію цих підприємств суспільно необхідною, може надавати таким підприємствам дотацію, інші пільги.

Стаття 2. **Види підприємств**

1. В Україні можуть діяти підприємства таких видів:

приватне підприємство, засноване на власності фізичної особи;

колективне підприємство, засноване на власності трудового колективу підприємства;

господарське товариство;

підприємство, яке засноване на власності об'єднання громадян;

комунальне підприємство, засноване на власності відповідної територіальної громади;

державне підприємство, засноване на державній власності, в тому числі казенне підприємство. Особливості створення, ліквідації, реорганізації, управління та діяльності казенного підприємства встановлюються розділом VIII цього Закону.

(Пункт 1 статті 2 в редакції Закону № 72/98-ВР від 04.02.98)

2. Відповідно до обсягів господарського обороту підприємства і чисельності його працівників (незалежно від форм власності) воно може бути віднесено до категорії малих підприємств.

До малих підприємств належать новостворювані та діючі підприємства:

у промисловості та будівництві – з чисельністю працюючих до 200 чоловік;

в інших галузях виробничої сфери – з чисельністю працюючих до 50 чоловік;

у науці і науковому обслуговуванні – з чисельністю працюючих до 100 чоловік;

у галузях невиробничої сфери – з чисельністю працюючих до 25 чоловік;

у роздрібній торгівлі – з чисельністю працюючих до 15 чоловік.

Особливості створення і діяльності малих підприємств встановлюються законодавством України.

У республіці можуть діяти інші види та категорії підприємств, у тому числі орендні, створення яких не суперечить законодавчим актам України.

Стаття 3. **Об'єднання підприємств**

(Дію пункту першого статті 3 зупинено щодо права зазначених у частині першій статті 1 Декрету № 9-93 від 21.01.93 підприємств зв'язку об'єднувати на добровільних засадах свою діяльність, виходити із складу об'єднань та приймати рішення про їхню ліквідацію згідно з Декретом № 9-93 від 21.01.93)

(Дію пункту першого статті 3 зупинено щодо права зазначених у частині першій статті 1 Декрету № 10-93 від 21.01.93 підприємств вугільної промисловості об'єднувати на добровільних засадах свою діяльність, виходити із складу об'єднань та приймати рішення про їхню ліквідацію згідно з Декретом № 10-93 від 21.01.93)

(Дію пункту першого статті 3 зупинено щодо права зазначених у частині першій статті 1 Декрету № 20-93 від 17.03.93 державних підприємств об'єднувати на добровільних засадах свою діяльність, виходити із складу об'єднань та приймати рішення про їхню ліквідацію згідно з Декретом № 20-93 від 17.03.93)

(Дію пункту першого статті 3 зупинено щодо права зазначених у частині першій статті 1 Декрету № 41-93 від 29.04.93 державних електроенергетичних підприємств об'єднувати на добровільних засадах свою діяльність, виходити із складу об'єднань та приймати рішення про їх ліквідацію згідно з Декретом № 41-93 від 29.04.93)

(Дію пункту першого статті 3 зупинено щодо права зазначених у частині першій статті 1 Декрету № 42-93 від 29.04.93 державних підприємств об'єднувати на добровільних засадах свою діяльність, виходити із складу об'єднань та приймати рішення про їхню ліквідацію згідно з Декретом № 42-93 від 29.04.93)

(Дію пункту першого статті 3 зупинено щодо права зазначених в пункті 1 Постанови ВР № 158/94-ВР від 29.07.94 підприємств Університету об'єднувати на добровільних засадах свою діяльність, виходити із складу Університету та приймати рішення про їх ліквідацію згідно з Постановою ВР № 158/94-ВР від 29.07.94)

1. Підприємства мають право на добровільних засадах об'єднувати свою виробничу, наукову, комерційну та інші види діяльності, якщо інше не передбачено законодавством України.

(Абзац перший пункту 1 статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2409-III від 17.05.2001)

Підприємства можуть об'єднуватись в:

асоціації – договірні об'єднання, створені з метою постійної координації господарської діяльності. Асоціація не має права втручатися у виробничу і комерційну діяльність будь-кого з її учасників;

корпорації – договірні об'єднання, створені на основі поєднання виробничих, наукових та комерційних інтересів, з делегуванням окремих повноважень централізованого регулювання діяльності кожного з учасників;

консорціуми – тимчасові статутні об'єднання промислового і банківського капіталу для досягнення спільної мети;

концерни – статутні об'єднання підприємств промисловості, наукових організацій, транспорту, банків, торгівлі тощо на основі повної фінансової залежності від одного або групи підприємців;

інші об'єднання за галузевим, територіальним та іншими принципами.

Об'єднання діють на основі договору або статуту, який затверджується їх засновниками або власниками. Підприємства, які входять до складу зазначених організаційних структур, зберігають права юридичної особи, і на них поширюється дія цього Закону.

Рішення про створення об'єднання (установчий договір) і статут цього об'єднання погоджуються з Антимонопольним комітетом України в порядку, визначеному чинним законодавством.

(Пункт перший статті 3 доповнено частиною четвертою згідно із Законом № 82/95-ВР від 02.03.95)

2. В об'єднання підприємств, зареєстроване в Україні, можуть входити підприємства інших союзних республік та держав. Підприємства України можуть входити в об'єднання, зареєстровані в інших союзних республіках та державах. Порядок вступу в об'єднання у зазначених випадках здійснюється відповідно до законодавства України про зовнішньоекономічну діяльність.

3. Об'єднання є юридичною особою, може мати самостійний і зведений баланси, поточні та вкладні (депозитні) рахунки в установах банків, печатку із своїм найменуванням.

Реєстрація об'єднання провадиться в порядку, встановленому цим Законом для підприємства.

(Пункт 3 статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2921-III від 10.01.2002)

4. Об'єднання не відповідає за зобов'язаннями підприємств, які входять до його складу, а підприємства не відповідають за зобов'язаннями об'єднання, якщо інше не передбачено установчим договором (статутом).

(Дію пункту п'ятого статті 3 зупинено щодо права зазначених у частині першій статті 1 Декрету № 9-93 від 21.01.93 підприємств зв'язку об'єднувати на добровільних засадах свою діяльність, виходити із складу об'єднань та приймати рішення про їхню ліквідацію згідно з Декретом № 9-93 від 21.01.93)

(Дію пункту п'ятого статті 3 зупинено щодо права зазначених у частині першій статті 1 Декрету № 10-93 від 21.01.93 підприємств вугільної промисловості об'єднувати на добровільних засадах свою діяльність, виходити із складу об'єднань та приймати рішення про їхню ліквідацію згідно з Декретом № 10-93 від 21.01.93)

(Дію пункту п'ятого статті 3 зупинено щодо права зазначених у частині першій статті 1 Декрету № 20-93 від 17.03.93 державних підприємств об'єднувати на добровільних засадах свою діяльність, виходити із складу об'єднань та приймати рішення про їхню ліквідацію згідно з Декретом № 20-93 від 17.03.93)

(Дію пункту п'ятого статті 3 зупинено щодо права зазначених у частині першій статті 1 Декрету № 41-93 від 29.04.93 державних електроенергетичних підприємств об'єднувати на добровільних засадах свою діяльність, виходити із складу об'єднань та приймати рішення про їх ліквідацію згідно з Декретом № 41-93 від 29.04.93)

(Дію пункту п'ятого статті 3 зупинено щодо права зазначених у частині першій статті 1 Декрету № 42-93 від 29.04.93 державних підпри-

смств об'єднувати на добровільних засадах свою діяльність, виходити із складу об'єднань та приймати рішення про їхню ліквідацію згідно з Декретом № 42-93 від 29.04.93)

(Дію пункту п'ятого статті 3 зупинено щодо права зазначених в пункті 1 Постанови ВР № 158/94-ВР від 29.07.94 підприємств Університету об'єднувати на добровільних засадах свою діяльність, виходити із складу Університету та приймати рішення про їх ліквідацію згідно з Постановою ВР № 158/94-ВР від 29.07.94)

5. Підприємства, які входять в об'єднання, можуть вийти з його складу із збереженням взаємних зобов'язань та укладених договорів з іншими підприємствами та організаціями.

Вихід структурних підрозділів і самостійних підприємств із об'єднань може здійснюватись за згодою власника майна чи уповноваженого ним органу та з участю трудового колективу з наданням їм права підприємства.

Відмову власника може бути оскаржено трудовим колективом до суду.

(Дію пункту шостого статті 3 зупинено щодо права зазначених у частині першій статті 1 Декрету № 9-93 від 21.01.93 підприємств зв'язку об'єднувати на добровільних засадах свою діяльність, виходити із складу об'єднань та приймати рішення про їхню ліквідацію згідно з Декретом № 9-93 від 21.01.93)

(Дію пункту шостого статті 3 зупинено щодо права зазначених у частині першій статті 1 Декрету № 10-93 від 21.01.93 підприємств вугільної промисловості об'єднувати на добровільних засадах свою діяльність, виходити із складу об'єднань та приймати рішення про їхню ліквідацію згідно з Декретом № 10-93 від 21.01.93)

(Дію пункту шостого статті 3 зупинено щодо права зазначених у частині першій статті 1 Декрету № 20-93 від 17.03.93 державних підприємств об'єднувати на добровільних засадах свою діяльність, виходити із складу об'єднань та приймати рішення про їхню ліквідацію згідно з Декретом № 20-93 від 17.03.93)

(Дію пункту шостого статті 3 зупинено щодо права зазначених у частині першій статті 1 Декрету № 41-93 від 29.04.93 державних електроенергетичних підприємств об'єднувати на добровільних засадах свою діяльність, виходити із складу об'єднань та приймати рішення про їх ліквідацію згідно з Декретом № 41-93 від 29.04.93)

(Дію пункту шостого статті 3 зупинено щодо права зазначених у частині першій статті 1 Декрету № 42-93 від 29.04.93 державних підприємств об'єднувати на добровільних засадах свою діяльність, виходити із складу об'єднань та приймати рішення про їхню ліквідацію згідно з Декретом № 42-93 від 29.04.93)

(Дію пункту шостого статті 3 зупинено щодо права зазначених в пункті 1 Постанови ВР № 158/94-ВР від 29.07.94 підприємств Університету об'єднувати на добровільних засадах свою діяльність, виходити із складу Університету та приймати рішення про їх ліквідацію згідно з Постановою ВР № 158/94-ВР від 29.07.94)

6. Об'єднання ліквідується за рішенням підприємств, які входять в нього. Ліквідація об'єднання здійснюється у порядку, встановленому цим За-

коном для підприємства. Майно, яке залишилося після ліквідації об'єднання, розподіляється між учасниками згідно з статутом об'єднання.

7. Порядок створення, реорганізації та ліквідації промислово-фінансових груп, а також їх реєстрації регулюється спеціальним законодавством.

(Статтю 3 доповнено пунктом 7 згідно із Законом № 483/96-ВР від 12.11.96)

Стаття 4. Законодавство про підприємство

1. Відносини, що пов'язані з підприємствами в Україні, регулюються цим Законом, а також спеціальним законодавством, до якого відноситься податкове, митне, валютне, фінансове, інвестиційне та інше законодавство, що регулює окремі особливості, сторони та види діяльності підприємств в Україні.

(Абзац перший частини першої статті 4 в редакції Закону № 797-XIV від 01.07.99)

Якщо міжнародним договором або міжнародною угодою, в яких бере участь Україна, встановлено інші правила, ніж ті, що містить законодавство про підприємство, то застосовуються правила міжнародного договору або міжнародної угоди.

2. Особливості застосування цього Закону для окремих видів підприємств, діяльність яких пов'язана з надзвичайними суспільними інтересами, та перелік таких видів підприємств визначаються Кабінетом Міністрів України і затверджуються Верховною Радою України.

Розділ II. *Створення підприємства і порядок його реєстрації*

Стаття 5. Загальні умови створення підприємства

1. Підприємство створюється згідно з рішенням власника (власників) майна чи уповноваженого ним (ними) органу, підприємства-засновника, організації або за рішенням трудового колективу у випадках і порядку, передбачених цим Законом та іншими законами України. Рішення про створення підприємства у випадках, передбачених чинним законодавством, приймається за погодженням з Антимонопольним комітетом України.

(Дію абзацу першого пункту першого статті 5 зупинено у частині права державних підприємств виступати засновниками підприємств згідно з Декретом № 24-92 від 31.12.92; із змінами, внесеними згідно із Законом № 82/95-ВР від 02.03.95)

Підприємство може бути створено внаслідок примусового поділу іншого підприємства відповідно до антимонопольного законодавства України.

2. Підприємство може бути створено в результаті виділення із складу діючого підприємства, організації одного або кількох структурних підрозділів, а також на базі структурної одиниці діючих об'єднань за рішенням їх трудових колективів, якщо на це є згода власника чи уповноваженого ним органу.

Створення підприємств шляхом виділення здійснюється із збереженням за новими підприємствами взаємозобов'язань та укладених договорів з іншими підприємствами.

3. У випадках, коли для створення і діяльності підприємства потрібні природні ресурси, дозвіл на їх використання видається відповідною Радою народних депутатів, а в передбачених законодавчими актами випадках – Верховною Радою України за поданням первинного природокористувача при наявності позитивного висновку державної екологічної експертизи або відповідної Ради народних депутатів. Відмову у наданні природних ресурсів може бути оскаржено в порядку, передбаченому законодавством України.

(Пункт третій статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3180-XII від 05.05.93)

Підприємству може бути передана у колективну власність або надана у користування, в тому числі на умовах оренди, земельна ділянка в порядку, встановленому Земельним кодексом України.

(Пункт 3 статті 5 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 3180-XII від 05.05.93)

4. Підприємство набуває прав юридичної особи від дня його державної реєстрації.

Стаття 6. Державна реєстрація підприємства

Підприємство вважається створеним і набуває прав юридичної особи з дня його державної реєстрації.

Державна реєстрація підприємств здійснюється відповідно до Закону України «Про підприємництво».

(Стаття 6 із змінами, внесеними згідно з Декретом № 10-92 від 15.12.92, Законом № 3170-XII від 04.05.93, в редакції Закону № 3716-XII від 16.12.93)

Стаття 7. Створення відособлених підрозділів підприємства

1. Підприємство має право створювати філіали, представництва, відділення та інші відособлені підрозділи з правом відкриття поточних і розрахункових рахунків і затверджує положення про них.

2. Погодження питання про розміщення таких відособлених підрозділів підприємства з відповідними місцевими Радами народних депутатів провадиться в порядку, встановленому для створення підприємства.

(Абзац пункту 2 статті 7 втратив чинність на підставі Закону № 3716-XII від 16.12.93)

3. Діяльність розташованих на території України відособлених підрозділів підприємств, які знаходяться за межами республіки, регулюється цим Законом та іншими законами України.

Стаття 8. Ліцензування видів діяльності

Окремими видами діяльності підприємство може займатися тільки на підставі спеціального дозволу (ліцензії).

Перелік видів діяльності, що підлягають ліцензуванню, а також поря-

док одержання дозволу (ліцензії) для здійснення такої діяльності встановлюються Законом України «Про підприємництво».

Стаття 9. **Статут підприємства**

1. Підприємство діє на основі статуту. Статут затверджується власником (власниками) майна, а для державних підприємств – власником майна за участю трудового колективу.

2. У статуті підприємства визначаються власник та найменування підприємства, його місцезнаходження, предмет і цілі діяльності, його органи управління, порядок їх формування, компетенція та повноваження трудового колективу і його виборних органів, порядок утворення майна підприємства, умови реорганізації та припинення діяльності підприємства.

У найменуванні підприємства визначаються його назва (завод, фабрика, майстерня та інші) і вид (індивідуальне, сімейне, приватне, колективне, державне) та інше.

До статуту можуть включатися положення, пов'язані з особливостями діяльності підприємства: про трудові відносини, що виникають на підставі членства; про повноваження, порядок створення та структуру ради підприємства; про знаки для товарів і послуг та інше.

(Абзац третій пункту 2 статті 9 в редакції Закону № 75/95-ВР від 28.02.95)

У статуті підприємства визначається орган, який має право представляти інтереси трудового колективу (рада трудового колективу, рада підприємства, профспілковий комітет та інше).

Розділ III. *Майно підприємства*

Стаття 10. **Утворення і використання майна**

1. Майно підприємства становлять основні фонди та оборотні кошти, а також інші цінності, вартість яких відображається в самостійному балансі підприємства.

2. Майно підприємства відповідно до законів України, статуту підприємства та укладених угод належить йому на праві власності, повного господарського відання або оперативного управління.

(Пункт 2 статті 10 в редакції Закону № 72/98-ВР від 04.02.98)

3. Майно, що є державною власністю і закріплене за державним підприємством (крім казенного), належить йому на праві повного господарського відання.

(Абзац перший пункту 3 статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом № 72/98-ВР від 04.02.98)

Здійснюючи право повного господарського відання, державне підприємство володіє, користується та розпоряджається зазначеним майном на свій розсуд, вчиняючи щодо нього будь-які дії, які не суперечать чинному законодавству та статуту підприємства.

(Абзац другий частини третьої статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2554-XII від 07.07.92)

Майно, що є у державній власності і закріплене за казенним підприємством, належить йому на праві оперативного управління.

(Пункт 3 статті 10 доповнено абзацом третім згідно із Законом № 72/98-ВР від 04.02.98)

Здійснюючи право оперативного управління, казенне підприємство володіє та користується зазначеним майном.

(Пункт 3 статті 10 доповнено абзацом четвертим згідно із Законом № 72/98-ВР від 04.02.98)

Казенне підприємство має право розпоряджатися закріпленим за ним на праві оперативного управління майном, що є у державній власності і належить до основних фондів підприємства, лише з дозволу органу, уповноваженого управляти відповідним державним майном. Особливості розпорядження іншим майном казенного підприємства визначаються у його статуті.

(Пункт 3 статті 10 доповнено абзацом п'ятим згідно із Законом № 72/98-ВР від 04.02.98)

Відчуження від держави засобів виробництва, що є державною власністю і закріплені за державним підприємством, здійснюється виключно на конкурентних засадах (через біржі, за конкурсом, на аукціонах) у порядку, що визначається Фондом державного майна України. Одержані в результаті відчуження зазначеного майна кошти направляються виключно на інвестиції.

(Частину третю статті 10 доповнено абзацом згідно із Законом № 2544-XII від 07.07.92)

4. Джерелами формування майна підприємства є:

грошові та матеріальні внески засновників;

доходи, одержані від реалізації продукції, а також від інших видів господарської діяльності;

доходи від цінних паперів;

кредити банків та інших кредиторів;

капітальні вкладення і дотації з бюджетів;

надходження від роздержавлення і приватизації власності;

придбання майна іншого підприємства, організації;

безоплатні або благодійні внески, пожертвування організацій, підприємств і громадян;

інші джерела, не заборонені законодавчими актами України.

5. Підприємство, якщо інше не передбачено чинним законодавством та його статутом, має право продавати і передавати іншим підприємствам, організаціям та установам, обмінювати, здавати в оренду, надавати безоплатно в тимчасове користування або в позику належні йому будинки, споруди, устаткування, транспортні засоби, інвентар, сировину та інші матеріальні цінності, а також списувати їх з балансу.

(Частина п'ята статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом 2554-XII від 07.07.92)

(Дію пункту шостого статті 10 зупинено в частині здійснення підприємствами, що є у загальнодержавній власності, безоплатної передачі майна громадянам згідно з Декретом № 8-92 від 15.12.92)

6. Підприємству надається право, якщо інше не передбачено чинним законодавством та його статутом, продавати, передавати безоплатно, об-

мінювати, здавати в оренду громадянам засоби виробництва та інші матеріальні цінності, за винятком тих, які відповідно до законодавчих актів України не можуть бути в їх власності. Безоплатна передача і надання підприємствами матеріальних цінностей громадянам здійснюються з дозволу власника або уповноваженого ним органу, крім випадків, передбачених законодавством України.

(Частина шоста статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2554-XII від 07.07.92)

Стаття 11. Володіння і користування природними ресурсами

1. Володіння і користування природними ресурсами підприємство здійснює у встановленому порядку за плату, а у випадках, передбачених законодавчими актами України, – на пільгових умовах.

(Абзац перший пункту 1 статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3180-XII від 05.05.93)

Власники землі та землекористувачі щорічно сплачують плату за землю у вигляді земельного податку або орендної плати.

(Пункт перший статті 11 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 3180-XII від 05.05.93)

2. Підприємство зобов'язане своєчасно здійснювати природоохоронні заходи, спрямовані на зниження і компенсацію негативного впливу його виробництва на природне середовище, здоров'я та власність людей. Фінансування таких заходів відбувається за рахунок власних коштів або інших джерел. У випадках банкрутства підприємства фінансування провадиться за рахунок коштів від продажу його майна, а якщо цих коштів не вистачає – за рахунок бюджету відповідної місцевої Ради народних депутатів або держави.

Підприємство відповідно до законодавства України несе відповідальність за додержання вимог і норм щодо охорони, раціонального використання та відновлення до рівня встановлених нормативів земель, вод, надр, лісів, інших природних ресурсів, а також за додержання встановлених нормативів викидів і скидання забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище і розміщення в ньому відходів.

При порушенні цих норм і вимог його діяльність може бути зупинено частково, тимчасово або припинено повністю відповідно до законодавства України.

Стаття 12. Участь підприємства у випуску та торгівлі цінними паперами

1. Підприємство має право на випуск власних цінних паперів та реалізацію їх юридичним особам і громадянам України, союзних республік та інших держав.

2. Підприємство може бути співзасновником фондових бірж України та учасником фондових бірж України і союзних республік.

3. Підприємство має право на придбання цінних паперів юридичних осіб України, союзних республік та інших держав.

4. Підприємство випускає, реалізує та купує цінні папери відповідно до законодавства України.

Стаття 13. **Гарантії майнових прав підприємства**

Держава гарантує захист майнових прав підприємства. Вилучення державою у підприємства його основних фондів, оборотних коштів та іншого використовуваного ним майна здійснюється тільки у випадках, передбачених законами України.

Збитки, завдані підприємству в результаті порушення його майнових прав громадянами, юридичними особами і державними органами, відшкодовуються підприємству за рішенням суду або арбітражного суду.

Розділ IV. *Управління підприємством і самоврядування трудового колективу*

Стаття 14. **Загальні принципи управління підприємством**

1. Управління підприємством здійснюється відповідно до статуту на основі поєднання прав власника щодо господарського використання свого майна і принципів самоврядування трудового колективу.

Підприємство самостійно визначає структуру управління, встановлює штати.

Власник здійснює свої права по управлінню підприємством безпосередньо або через уповноважені ним органи. Власник або уповноважені ним органи можуть делегувати ці права раді підприємства (правлінню) чи іншому органові, який передбачений статутом підприємства і представляє інтереси власника та трудового колективу.

2. Найняття (призначення, обрання) керівника підприємства є правом власника (власників) майна підприємства і реалізується безпосередньо або через уповноважені ним органи.

3. Рішення з соціально-економічних питань, що стосуються діяльності підприємства, виробляються і приймаються його органами управління з участю трудового колективу та уповноважених ним органів.

4. Вищим керівним органом колективного підприємства є загальні збори (конференція) власників майна. Виконавчі функції по управлінню колективним підприємством здійснює правління.

Правління підприємства, якщо інше не передбачено статутом, обирається власниками майна на загальних зборах таємним голосуванням на альтернативній основі. Повноваження правління визначаються статутом. Правління обирає із свого складу голову і його заступників або їх роль виконують почергово всі члени правління.

Стаття 15. **Трудовий колектив та його самоврядування**

1. Трудовий колектив підприємства становлять усі громадяни, які своєю працею беруть участь в його діяльності на основі трудового договору (контракту, угоди), а також інших форм, що регулюють трудові відносини працівника з підприємством.

2. Трудовий колектив підприємства з правом найняття робочої сили:

розглядає і затверджує проект колективного договору;

розглядає і вирішує згідно з статутом підприємства питання самоврядування трудового колективу;

визначає і затверджує перелік і порядок надання працівникам підприємства соціальних пільг;

бере участь у матеріальному і моральному стимулюванні продуктивної праці, заохочує винахідницьку і раціоналізаторську діяльність, порушує клопотання про представлення працівників до державних нагород.

3. Трудовий колектив державного та іншого підприємства, в якому частка держави або місцевої Ради народних депутатів у вартості майна становить більш як 50 процентів:

(Дію абзацу другого пункту 3 статті 15 зупинено згідно з Декретом № 8-92 від 15.12.92)

розглядає разом з засновником зміни і доповнення до статуту підприємства;

(Дію абзацу третього пункту 3 статті 15 зупинено згідно з Декретом № 8-92 від 15.12.92)

разом з засновником підприємства визначає умови найняття керівника;

(Дію абзацу четвертого пункту 3 статті 15 зупинено згідно з Декретом № 8-92 від 15.12.92)

бере участь у вирішенні питання про виділення із складу підприємства одного чи кількох структурних підрозділів для створення нового підприємства;

разом з власником вирішує питання про вступ і вихід підприємства з об'єднання підприємств;

погоджує пропозиції щодо передачі з державної у комунальну власність майна, закріпленого за підприємством, об'єктів соціальної інфраструктури, споруджених за рахунок коштів підприємства;

(Пункт 3 статті 15 доповнено абзацом шостим згідно із Законом № 163-XIV від 06.10.98)

приймає рішення про оренду підприємства, створення на основі трудового колективу органу для переходу на оренду і викупу підприємства.

При частковому викупі майна підприємства трудовий колектив набуває права співвласника, а підприємство – статусу спільного.

Після повного викупу підприємства трудовий колектив набуває прав колективного власника.

4. Повноваження трудового колективу всіх видів підприємств, де використовується наймана праця, реалізуються, якщо інше не передбачається статутом, загальними зборами (конференцією) та їх виборним органом, члени якого обираються таємним голосуванням на зборах (конференції) трудового колективу строком на 2–3 роки не менш як 2/3 голосів. Членів виборного органу не може бути звільнено з роботи або переведено на інші посади з ініціативи адміністрації підприємства без згоди відповідного виборного органу цього колективу.

Стаття 16. **Керівництво підприємства**

1. Керівник підприємства наймається (призначається) власником або обирається власниками майна.

При найнятті (призначенні, обранні) власником або уповноваженим ним органом керівника підприємства на посаду з ним укладається контракт (договір, угода), в якому визначаються права, строки найняття, обов'язки і відповідальність керівника підприємства перед власником та

трудовим колективом, умови його матеріального забезпечення і звільнення з посади з урахуванням гарантій, передбачених контрактом (договором, угодою) та законодавством України.

2. Керівник підприємства самостійно вирішує питання діяльності підприємства, за винятком віднесених статутом до компетенції інших органів управління даного підприємства і якщо інше не передбачено законодавством України. Власник майна не має права втручатися в оперативну діяльність керівника підприємства.

(Пункт 2 статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2409-III від 17.05.2001)

3. Керівника підприємства може бути звільнено з посади до закінчення строку контракту на підставах, передбачених у контракті або в законодавстві України.

4. Заступники керівника підприємства, керівники та спеціалісти підрозділів апарату управління і структурних підрозділів (виробництв, цехів, відділів, відділень, дільниць, ферм та інших аналогічних підрозділів підприємств), а також майстри і старші майстри призначаються на посаду і звільняються з посади керівником підприємства.

Стаття 17. **Колективний договір**

1. Колективний договір повинен укладатися на всіх підприємствах, які використовують найману працю, між власником або уповноваженим ним органом і трудовим колективом або уповноваженим ним органом і не може суперечити чинному законодавству України.

2. Колективним договором регулюються виробничі, трудові і економічні відносини трудового колективу з адміністрацією підприємства, питання охорони праці, соціального розвитку, участі працівників у використанні прибутку підприємства, якщо останнє передбачене статутом підприємства.

Розбіжності, що виникають при укладанні або виконанні колективного договору, вирішуються у порядку, встановленому законодавчими актами України.

3. Сторони, які уклали колективний договір, не менше двох разів на рік взаємозвітують про його виконання на зборах (конференції) трудового колективу.

Розділ V. *Господарська, економічна і соціальна діяльність підприємства*

Стаття 18. **Прибуток (доход) підприємства**

1. На всіх підприємствах основним узагальнюючим показником фінансових результатів господарської діяльності є прибуток (доход).

Порядок використання прибутку (доходу) визначає власник (власники) підприємства або уповноважений ним орган згідно з статутом підприємства та чинним законодавством.

(Дію абзацу другого пункту першого статті 18 припинено строком на один рік в частині використання прибутку на оплату виробничих, науково-дослідних, проектно-конструкторських, консультаційних та ін-

формаційних послуг, не передбачених державним замовленням, а також на оплату посередницької діяльності підприємницьких організацій, що не займаються безпосередньо торговельними операціями згідно з Постановою ВР № 1292-XII від 04.07.91; із змінами, внесеними згідно з Декретом № 48-93 від 10.05.93)

2. Державний вплив на вибір напрямів та обсягів використання прибутку (доходу) здійснюється через установлені нормативи, податки, податкові пільги, а також економічні санкції відповідно до законодавства України.

(Пункт другий статті 18 із змінами, внесеними згідно з Декретом № 48-93 від 10.05.93)

3. У випадках, передбачених статутом підприємства, частина чистого прибутку може передаватися у власність членів або трудового колективу підприємства. Порядок розподілу і використання цієї частини прибутку здійснюється радою або зборами (конференцією) трудового колективу.

Стаття 19. Трудові доходи працівника підприємства

1. Власник або уповноважений ним орган встановлює фонд оплати праці на умовах, визначених колективним договором (угодою).

Регулювання фондів оплати праці працівників підприємств-монополістів, визначення переліку таких підприємств здійснюються Кабінетом Міністрів України.

(Пункт 1 статті 19 в редакції Закону № 20/97-ВР від 23.01.97)

(Дію пункту першого статті 19 припинено строком на один рік щодо науково-дослідних установ, проектних, проектно-конструкторських і технологічних організацій згідно з Постановою ВР № 1292-XII від 04.07.91)

(Чинність пункту першого статті 19 зупинено з 1 січня 1993 року стосовно державних і заснованих на державній власності орендних підприємств згідно з Декретами № 23-92 від 31.12.92; № 39-93 від 26.04.93)

(Дію пункту першого статті 19 відновлено стосовно державних і заснованих на державній власності орендних підприємств в зв'язку з втратою чинності абзацу сьомого пункту 4 статті 48 Декрету № 23-92 згідно із Законом № 318/94-ВР від 22.12.94)

2. Трудові доходи найманого працівника підприємства визначаються трудовим договором відповідно до законодавства України, а для інших працівників – угодою між ними. Трудові доходи працівника підприємства регулюються податками.

3. Мінімальний розмір заробітної плати працівників, які працюють за трудовим договором, визначається відповідно до статей 9 і 10 Закону України «Про оплату праці».

(Пункт 3 статті 19 в редакції Закону № 357/96-ВР від 10.09.96)

(Чинність пункту третього статті 19 зупинено з 1 січня 1993 року стосовно державних підприємств згідно з Декретами № 23-92 від 31.12.92, № 39-93 від 26.04.93)

4. Підприємство самостійно встановлює форми, системи і розміри оплати праці, а також інші види доходів працівників згідно з законодавством.

(Абзац перший пункту 4 статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом № 20/97-ВР від 23.01.97)

(Абзац другий пункту 4 статті 19 виключено на підставі Закону № 1766-III від 01.06.2000)

(Чинність частини другої пункту четвертого статті 19 зупинено з 1 січня 1993 року стосовно державних підприємств згідно з Декретами № 23-92 від 31.12.92; № 39-93 від 26.04.93)

(Дію частини другої пункту четвертого статті 19 відновлено стосовно державних підприємств в зв'язку з втратою чинності абзацу сьомого пункту 4 статті 48 Декрету № 23-92 згідно із Законом № 318/94-ВР від 22.12.94)

Стаття 20. **Планування діяльності підприємства**

1. Підприємство (крім казенного) самостійно планує свою діяльність і визначає перспективи розвитку виходячи з попиту на вироблювану продукцію, роботи, послуги та необхідності забезпечення виробничого та соціального розвитку підприємства, підвищення доходів.

(Абзац перший пункту 1 статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законом № 72/98-ВР від 04.02.98)

Основу планів становлять державні замовлення та договори, укладені із споживачами (покупцями) продукції, робіт, послуг і постачальниками матеріально-технічних ресурсів.

2. Підприємство виконує роботи і поставки для державних потреб на договірній основі в порядку, що визначається законодавчими актами України.

3. Підприємство при підготовці планів свого економічного розвитку погоджує з відповідною Радою народних депутатів заходи, які можуть викликати екологічні, соціальні, демографічні та інші наслідки, що зачіпають інтереси населення території, і несе матеріальну відповідальність перед Радами народних депутатів за шкідливі наслідки своєї діяльності.

4. Державне підприємство (крім казенного) самостійно складає річний фінансовий план, який затверджується до 1 липня року, що передує плановому, органом, уповноваженим управляти відповідним державним майном.

Порядок складання річного фінансового плану державним підприємством (крім казенного) встановлює уповноважений Кабінетом Міністрів України центральний орган виконавчої влади.

Підприємства інших форм власності розробляють і затверджують фінансові плани у порядку і в строки, визначені їх власником (власниками).

(Статтю 20 доповнено пунктом 4 згідно із Законом № 1963-III від 21.09.2000)

Стаття 21. **Господарські відносини підприємства з іншими підприємствами, організаціями, громадянами**

1. Відносини підприємства з іншими підприємствами, організаціями і громадянами в усіх сферах господарської діяльності здійснюються на основі договорів.

Підприємства вільні у виборі предмета договору, визначенні зобов'язань, будь-яких інших умов господарських взаємовідносин, що не суперечать законодавству України.

На підприємствах із шкідливими та небезпечними умовами праці та підвищеним ризиком виникнення аварій можуть створюватися спеціалізовані об'єктові аварійно-рятувальні служби з працівників цих підприємств за погодженням з державною чи комунальною аварійно-рятувальною службою, що обслуговує це підприємство, а у випадку відсутності такого обслуговування – за погодженням з центральним органом виконавчої влади, до повноважень якого віднесено питання захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру.

(Пункт 1 статті 21 доповнено абзацом згідно із Законом № 2470-III від 29.05.2001)

Підприємства усіх форм власності, на яких існує небезпека виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, перелік яких визначає Кабінет Міністрів України, підлягають постійному та обов'язковому обслуговуванню державними аварійно-рятувальними службами (формуваннями) на договірній основі.

(Пункт 1 статті 21 доповнено абзацом згідно із Законом № 2470-III від 29.05.2001)

Обов'язки та відповідальність аварійно-рятувальних служб (формувань) та порядок обслуговування об'єктів підвищеної небезпеки визначаються договорами на обслуговування.

(Пункт 1 статті 21 доповнено абзацом згідно із Законом № 2470-III від 29.05.2001)

2. Відповідальність працівника по фінансових обов'язках підприємства визначається часткою його участі у фінансових ресурсах підприємства.

3. Порядок поставки продукції для державних потреб визначається законодавством України.

(Пункт 3 статті 21 із змінами, внесеними згідно з Декретом № 14-93 від 22.01.93, в редакції Закону № 481/96-ВР від 12.11.96)

Стаття 22. **Забезпечення засобами виробництва та реалізація продукції**

1. Підприємство самостійно здійснює матеріально-технічне забезпечення власного виробництва і капітального будівництва через систему прямих угод (контрактів) або через товарні біржі та інші посередницькі організації України, союзних республік та інших держав.

(Абзац другий пункту 1 статті 22 втратив чинність на підставі Закону № 481/96-ВР від 12.11.96)

(Абзац третій пункту 1 статті 22 втратив чинність на підставі Закону № 481/96-ВР від 12.11.96)

2. Підприємство здійснює реалізацію своєї продукції, інших матеріальних цінностей на основі прямих угод (контрактів), державного замовлення, через товарні біржі, мережу власних торгових підприємств.

Реалізація продукції підприємства, в тому числі на основі бартерних угод, за межами України здійснюється самостійно або на основі ліцензій відповідно до законодавства України.

Стаття 23. **Ціни і ціноутворення**

1. Підприємство реалізує свою продукцію, майно за цінами і тарифами,

що встановлюються самостійно або на договірній основі, а у випадках, передбачених законодавчими актами України, – за державними цінами і тарифами. В розрахунках із зарубіжними партнерами застосовуються контрактні ціни, що формуються відповідно до умов і цін світового ринку.

2. На продукцію підприємств, які займають монопольне становище на ринку товарів, що визначають масштаб цін в економіці і соціальну захищеність громадян, допускається державне регулювання цін відповідно до Закону України «Про ціни і ціноутворення».

При цьому державні ціни повинні враховувати середньогалузеву собівартість продукції і забезпечувати мінімальний рівень рентабельності продукції, на яку вони поширюються. Якщо цей рівень рентабельності не забезпечується державними цінами, то держава повинна забезпечити його дотацією за умови, що продукція підприємства є суспільно необхідною.

У разі порушення підприємством державної дисципліни цін на продукцію надлишково одержана сума підлягає вилученню. Крім того, з підприємства стягується штраф у порядку і розмірах, встановлених законодавчими актами України.

Стаття 24. **Фінансові та кредитні відносини**

1. Джерелом формування фінансових ресурсів підприємства є прибуток (доход), амортизаційні відрахування, кошти, одержані від продажу цінних паперів, пайові внески членів трудового колективу, підприємств, організацій, громадян та інші надходження.

2. Підприємство користується банківським кредитом на комерційній договірній основі. Підприємство може надавати банку на договірній основі право використовувати свої вільні кошти і встановлювати проценти за їх використання.

Державним підприємствам забороняється виступати гарантами при наданні суб'єктам підприємницької діяльності банківських кредитів.

(Пункт другий статті 24 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 262/95-ВР від 05.07.95)

3. Підприємство має право відкривати поточні та вкладні (депозитні) рахунки для зберігання грошових коштів, здійснення всіх видів операцій у будь-яких банках України та інших держав за своїм вибором і за згодою цих банків у порядку, що встановлюється Національним банком України. Повідомлення про відкриття або закриття своїх рахунків у банках підприємство зобов'язане надіслати податковому органу, у якому воно обліковується як платник податків. Таке повідомлення протягом трьох робочих днів із дня відкриття або закриття рахунку (включаючи день відкриття або закриття) має бути подане безпосередньо або надіслано на адресу відповідного податкового органу поштою з повідомленням про вручення. Форма і зміст повідомлення про відкриття або закриття рахунків підприємства встановлюються центральним податковим органом України.

(Частина третя статті 24 в редакції Закону № 725/97-ВР від 16.12.97)

(Пункт 3 статті 24 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2921-III від 10.01.2002)

(Дію пункту третього статті 24 припинено строком на один рік в

частині права підприємств відкривати рахунки для зберігання коштів у будь-якому банку інших союзних республік та держав згідно з Постановою ВР № 1292-XII від 04.07.91)

4. Підприємства самостійно встановлюють черговість і напрями списання коштів з власних рахунків, яке здійснюється установами банків за дорученням таких підприємств, крім випадків, передбачених законами України. Розрахунки підприємств за своїми зобов'язаннями провадяться через установи банків у порядку, встановленому Національним банком України відповідно до законів України.

(Пункт 4 статті 24 в редакції Закону № 419/96-ВР від 16.10.96)

5. Підприємство може поставляти продукцію, виконувати роботи, надавати послуги в кредит із сплатою покупцями (споживачами) процентів за користування цим кредитом. Для оформлення таких угод підприємство може застосовувати в господарському обороті векселі.

6. Підприємство несе повну відповідальність за додержання кредитних договорів і розрахункової дисципліни. Підприємство, яке не виконує своїх зобов'язань по розрахунках, може бути оголошено арбітражним судом банкрутом у порядку, встановленому Законом України «Про банкрутство».

(Пункт 6 статті 24 в редакції Закону № 2685-XII від 14.10.92)

Стаття 25. **Зовнішньоекономічна діяльність підприємства**

1. Підприємство самостійно здійснює зовнішньоекономічну діяльність.

Зовнішньоекономічна діяльність підприємства є частиною зовнішньоекономічної діяльності України і регулюється законами України.

2. Порядок використання виручки підприємства в іноземній валюті визначається валютним законодавством України.

(Пункт 2 статті 25 в редакції Декрету № 15-93 від 19.02.93)

3. Підприємство має право одержувати кредити від своїх зарубіжних партнерів. При цьому валюта зараховується на баланс підприємства і використовується ним самостійно. По одержаних підприємством кредитах держава відповідальності не несе.

Підприємство, яке здійснює зовнішньоекономічну діяльність, може відкривати за межами України свої представництва та виробничі підрозділи, утримання яких здійснюється за кошти підприємства.

4. Підприємство у своїй зовнішньоекономічній діяльності з питань економічної, технологічної, екологічної та соціальної безпеки контролюється державними органами.

Стаття 26. **Соціальна діяльність підприємства**

1. Питання соціального розвитку, включаючи поліпшення умов праці, життя і здоров'я, гарантії обов'язкового медичного страхування членів трудового колективу та їх сімей, вирішуються трудовим колективом за участю власника чи уповноваженого ним органу відповідно до статуту підприємства, колективного договору та законодавчих актів України.

Трудовий колектив і власник чи уповноважений ним орган (адміністрація) в плані соціального розвитку враховують розвиток місць компактного проживання членів свого колективу.

2. Підприємство зобов'язане забезпечити для всіх працюючих на під-

приємстві безпечні та нешкідливі умови праці і несе відповідальність у встановленому законодавством порядку за шкоду, заподіяну їх здоров'ю та працездатності.

3. Підприємство здійснює підготовку кваліфікованих робітників та спеціалістів, їх економічне і професійне навчання у власних навчальних закладах або за угодами в навчальних закладах, підпорядкованих державним органам освіти, іншим відомствам і підприємствам.

Підприємство надає пільги працюючим випускникам професійно-технічних, середніх спеціальних та вищих учбових закладів відповідно до законодавства України.

4. Пенсіонери та інваліди, які працювали до виходу на пенсію на підприємстві, користуються нарівні з його працівниками наявними можливостями медичного обслуговування, забезпечення житлом, путівками в оздоровчі та профілактичні заклади та іншими соціальними послугами та пільгами згідно з статутом підприємства.

5. Підприємство зобов'язане постійно поліпшувати умови праці та побуту жінок, підлітків, забезпечувати їх роботою переважно в денний час із скороченим робочим днем, жінок, які мають малолітніх дітей, вагітних жінок переводити на легшу роботу з нешкідливими умовами праці та надавати інші пільги, передбачені законодавством. Підприємство з шкідливими умовами праці створює окремі цехи, дільниці для надання жінкам, підліткам та окремим категоріям працюючих більш легкої роботи.

6. Підприємство має право самостійно встановлювати для своїх працівників додаткові відпустки, скорочений робочий день та інші пільги, а також заохочувати працівників підприємств та установ, які обслуговують трудовий колектив, але не входять до його складу.

7. Працівник підприємства, який став інвалідом на даному підприємстві внаслідок нещасного випадку або професійного захворювання, може забезпечуватися додатковою пенсією незалежно від розмірів державної пенсії.

8. У разі смерті працівника підприємства при виконанні ним службових обов'язків підприємство добровільно або на основі рішення суду забезпечує сім'ю працівника допомогою відповідно до законодавчих актів України.

9. Підприємство з правом найняття робочої сили за рішенням відповідної місцевої Ради народних депутатів відповідно до Законів України «Про зайнятість населення» та «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» забезпечує певну кількість робочих місць для працевлаштування інвалідів, підлітків та інших верств населення, що потребують соціального захисту. У разі невиконання цієї вимоги або відмови у створенні робочих місць для даної категорії населення підприємство відраховує кошти на рахунок відповідної Ради народних депутатів у порядку і розмірах, передбачених зазначеними Законами.

Розділ VI. *Підприємство і держава*

Стаття 27. Гарантії прав та інтересів підприємств

1. Держава гарантує додержання прав і законних інтересів підприємства.

Підприємство при здійсненні господарської та іншої діяльності має право з власної ініціативи приймати будь-які рішення, що не суперечать законодавству України.

Втручання в господарську та іншу діяльність підприємства з боку державних, громадських і кооперативних органів, політичних партій і рухів не допускається, крім випадків, передбачених законодавством України.

2. Республіканські і місцеві державні та громадські органи та їх службові особи при прийнятті рішень, що стосуються підприємства, і в своїх відносинах з ним несуть відповідальність за додержання положень цього Закону. Державні органи і службові особи можуть втручатись у діяльність підприємства тільки відповідно до своєї компетенції, встановленої законодавством. У разі видання державним чи іншим органом акта, що не відповідає його компетенції або вимогам законодавства, або виникнення у зв'язку з цим спірних питань, підприємство має право звернутися до суду чи арбітражного суду з заявою про визнання такого акта недійсним.

Збитки (включаючи очікуваний і не одержаний прибуток), завдані підприємству в результаті виконання вказівок державних чи інших органів або їх службових осіб, які порушили права підприємства, а також внаслідок неналежного здійснення такими органами або їх службовими особами передбачених законодавством обов'язків щодо підприємства, підлягають відшкодуванню за їх рахунок. Спори про відшкодування збитків вирішуються судом або арбітражним судом відповідно до їх компетенції.

Стаття 28. Правові й економічні умови господарської діяльності підприємства

1. Держава забезпечує підприємству (незалежно від форм власності) рівні правові та економічні умови господарювання.

2. Держава сприяє розвитку ринку, здійснюючи його регулювання з допомогою економічних законів і стимулів, реалізує антимонопольні заходи, забезпечує соціальну захищеність усіх трудящих.

Держава забезпечує пільгові умови підприємствам, які впроваджують прогресивні технології, створюють нові робочі місця, використовують працю громадян, що потребують соціального захисту.

Держава стимулює розвиток малих підприємств України: надає пільги при оподаткуванні, одержанні державних кредитів, створює фонди сприяння розвитку малих підприємств та інше.

Органи державного управління будують свої відносини з підприємствами, використовуючи економічні методи.

Органам державного управління забороняється встановлювати будь-які види оподаткування, крім тих, що визначаються законами України про податки.

Стаття 29. Облік і звітність

1. Підприємство веде первинний та бухгалтерський облік результатів своєї роботи, складає статистичну інформацію та адміністративні дані.

Порядок організації та ведення бухгалтерського обліку, подання ста-

тистичної інформації та адміністративних даних визначається законодавством.

(Пункт 1 статті 29 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1708-III від 11.05.2000, в редакції Закону № 3047-III від 07.02.2002)

2. Забороняється вимагати від підприємств подання статистичної інформації та адміністративних даних з порушенням встановленого законодавством порядку. Відомості, не передбачені звітно-статистичною документацією, підприємством можуть бути подані запитувачам на договірній основі, а судам, органам прокуратури, служби безпеки, внутрішніх справ, державної податкової служби, Антимонопольного комітету України, Державній комісії з цінних паперів та фондового ринку, господарському суду та аудиторським організаціям і державним виконавцям – у випадках, передбачених законодавством, на їх письмовий запит.

(Абзац перший пункту 2 статті 29 в редакції Закону № 3047-III від 07.02.2002)

Підприємства, їх об'єднання та відособлені підрозділи зобов'язані безоплатно надавати Рахунковій палаті всі необхідні їй відомості та інші матеріали щодо використання коштів Державного бюджету України.

(Пункт 2 статті 29 доповнено абзацом згідно із Законом № 1746-III від 18.05.2000)

(Пункт другий статті 29 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2932-XII від 26.01.93, № 82/95-ВР від 02.03.95, № 2056-III від 19.10.2000)

3. Підприємства, що входять до складу будь-якого об'єднання, не змінюють порядку обліку і подання статистичної інформації та адміністративних даних про свою діяльність.

Об'єднання веде бухгалтерський облік і складає статистичну інформацію та адміністративні дані, якщо це передбачено в його статуті чи договорі, в порядку, встановленому для підприємств.

(Пункт 3 статті 29 в редакції Закону № 3047-III від 07.02.2002)

4. Річна фінансова звітність підприємств підлягає обов'язковому аудиту, за винятком тих організацій, що повністю утримуються за рахунок бюджету і не займаються підприємницькою діяльністю. Обов'язкова аудиторська перевірка річної фінансової звітності підприємств з річним господарським оборотом менш як двісті п'ятдесят неоподатковуваних мінімумів проводиться один раз на три роки.

(Статтю 29 доповнено пунктом 4 згідно із Законом № 90/95-ВР від 14.03.95, із змінами, внесеними згідно із Законом № 1708-III від 11.05.2000)

5. Посадові особи підприємств за порушення порядку подання статистичної інформації та адміністративних даних несуть відповідальність відповідно до законодавства.

(Пункт 5 статті 29 в редакції Закону № 3047-III від 07.02.2002)

Стаття 30. **Комерційна таємниця підприємства**

1. Під комерційною таємницею підприємства маються на увазі відомості, пов'язані з виробництвом, технологічною інформацією, управлінням, фінансами та іншою діяльністю підприємства, що не є державною таємницею, розголошення (передача, витік) яких може завдати шкоди його інтересам.

2. Склад і обсяг відомостей, що становлять комерційну таємницю, по-

рядок їх захисту визначаються керівником підприємства. Відомості, які не можуть становити комерційної таємниці, визначаються Кабінетом Міністрів України.

3. Відповідальність за розголошення відомостей, які становлять комерційну таємницю підприємства, і порядок охорони таких відомостей встановлюються законодавчими актами України.

Стаття 31. **Відповідальність підприємства**

1. За порушення договірних зобов'язань, кредитно-розрахункової і податкової дисципліни, вимог до якості продукції та інших правил здійснення господарської діяльності підприємство несе відповідальність, передбачену законодавством України.

Сплата штрафів за порушення умов договору, а також відшкодування завданих збитків не звільняють підприємство без згоди споживача від виконання зобов'язань щодо поставок продукції, проведення робіт чи надання послуг.

2. Підприємство зобов'язане:

охороняти навколишнє середовище від забруднення та інших шкідливих впливів;

відшкодувати відповідній Раді народних депутатів збитки, завдані нераціональним використанням землі та інших природних ресурсів і забрудненням навколишнього середовища;

забезпечувати безпеку виробництва, санітарно-гігієнічні норми і вимоги щодо захисту здоров'я його працівників, населення і споживачів продукції;

у випадках, передбачених законодавством, підприємство зобов'язане сплачувати штрафи відповідним місцевим Радам народних депутатів.

Стаття 32. **Контроль за діяльністю підприємства**

1. Контроль за окремими сторонами діяльності підприємства здійснюють державна податкова інспекція, державна контрольно-ревізійна служба, державні органи, на які покладено нагляд за безпекою виробництва та праці, протипожежною та екологічною безпекою, інші органи відповідно до законодавства України.

(Частина перша пункту 1 статті 32 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3292-XII від 17.06.93)

Органи, що контролюють окремі сторони діяльності підприємства, здійснюють повноваження в межах своєї компетенції, яка встановлюється законодавчими актами України. Підприємство має право не виконувати вимоги цих органів, якщо ці вимоги виходять за межі їх повноважень.

2. Підприємство має право на одержання інформації про результати інспектування і перевірок протягом 30 днів від їх початку. Дії службових осіб, які здійснювали інспектування і перевірку, можуть бути оскаржені власником (керівником для державного) підприємства в порядку, передбаченому законодавством України.

3. Службові особи організацій та органів, що проводять перевірку підприємства, несуть відповідальність за розголошення комерційної таємниці підприємства згідно з статтею 30 цього Закону.

4. Контроль окремих сторін діяльності об'єднання підприємств здійснюється в порядку, визначеному цією статтею.

Стаття 33. Відносини підприємства з місцевими Радами народних депутатів

1. Взаємовідносини підприємства з органами державного управління і місцевого самоврядування будуються відповідно до цього Закону, Закону України «Про місцеві Ради народних депутатів України та місцеве самоврядування», інших законодавчих актів України, які встановлюють компетенцію цих органів.

2. Підприємство має право на строго добровільній основі брати участь у формуванні позабюджетних цільових фінансових фондів республіки і місцевих Рад народних депутатів.

3. Підприємство бере участь на добровільній договірній основі в роботі по комплексному економічному і соціальному розвитку території, що проводиться місцевою Радою народних депутатів.

Підприємство зобов'язане за рішенням місцевої Ради народних депутатів створювати за рахунок її коштів спеціальні робочі місця для осіб з обмеженою працездатністю та організовувати їх професійну підготовку.

Рада народних депутатів має право залучати підприємства на непрофільні роботи в разі стихійного лиха, а також на підставі постанов Кабінету Міністрів України, пов'язаних з надзвичайними ситуаціями.

4. Вилучення об'єктів соціально-культурного та побутового призначення, житла, збудованих за рахунок коштів підприємств, місцевими Радами народних депутатів або іншими органами без згоди власника та трудового колективу підприємства не допускається.

Частина житла, що передається підприємством місцевим Радам народних депутатів, встановлюється законодавчими актами України.

Розділ VII. *Ліквідація і реорганізація підприємства*

Стаття 34. Умови ліквідації і реорганізації підприємства

1. Ліквідація і реорганізація (злиття, приєднання, поділ, виділення, перетворення) підприємства провадяться з дотриманням вимог антимонопольного законодавства за рішенням власника, а у випадках, передбачених цим Законом, – за рішенням власника та за участю трудового колективу або органу, уповноваженого створювати такі підприємства, чи за рішенням суду або арбітражного суду. Реорганізація підприємства, що зловживає своїм монопольним становищем на ринку, може здійснюватись також шляхом його примусового поділу в порядку, передбаченому чинним законодавством. Реорганізація підприємства, яка може призвести до екологічних, демографічних та інших негативних наслідків, що зачіпають інтереси населення території, повинна погоджуватися з відповідною Радою народних депутатів.

(Пункт перший статті 34 в редакції Закону № 82/95-ВР від 02.03.95)

2. Підприємство ліквідується також у випадках:

визнання його банкрутом;

якщо прийнято рішення про заборону діяльності підприємства через

невиконання умов, встановлених законодавством, і в передбачений рішенням строк не забезпечено додержання цих умов або не змінено вид діяльності;

якщо рішенням суду будуть визнані недійсними установчі документи і рішення про створення підприємства;

на інших підставах, передбачених законодавчими актами України.

3. При реорганізації і ліквідації підприємства звільнюваним працівникам гарантується додержання їх прав та інтересів відповідно до трудового законодавства України.

4. Підприємство вважається реорганізованим або ліквідованим з моменту виключення його з державного реєстру України.

5. У разі злиття підприємства з іншим підприємством усі майнові права та обов'язки кожного з них переходять до підприємства, яке виникло в результаті злиття.

При приєднанні одного підприємства до іншого до останнього переходять усі майнові права та обов'язки приєднаного підприємства.

6. У разі поділу підприємства до нових підприємств, які виникли в результаті цього поділу, переходять за роздільним актом (балансом) у відповідних частинах майнові права і обов'язки реорганізованого підприємства.

При виділенні з підприємства одного або кількох нових підприємств до кожного з них переходять за роздільним актом (балансом) у відповідних частинах майнові права і обов'язки реорганізованого підприємства.

7. При перетворенні одного підприємства в інше до підприємства, яке щойно виникло, переходять усі майнові права і обов'язки колишнього підприємства.

Стаття 35. **Ліквідаційна комісія**

1. Ліквідація підприємства здійснюється ліквідаційною комісією, яка утворюється власником або уповноваженим ним органом. За їх рішенням ліквідація може проводитись самим підприємством в особі його органу управління.

Власник, суд, арбітражний суд або орган, уповноважений створювати підприємства, який прийняв рішення про ліквідацію підприємства, встановлює порядок і строки проведення ліквідації, а також строк для заяви претензій кредиторів, який не може бути менше двох місяців з моменту оголошення про ліквідацію.

У разі визнання підприємства банкрутом його ліквідація проводиться згідно з ліквідаційною процедурою, передбаченою Законом України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом».

(Абзац третій пункту 1 статті 35 в редакції Закону № 2409-III від 17.05.2001)

(Пункт перший статті 35 в редакції Закону № 2685-XII від 14.10.92)

2. Ліквідаційна комісія або інший орган, який проводить ліквідацію підприємства, вміщує в офіційній пресі за місцезнаходженням підприєм-

ства публікацію про його ліквідацію і про порядок та строк заяви кредиторами претензій. Поряд з цією публікацією ліквідаційна комісія (орган, що проводить ліквідацію) зобов'язана провести роботу по стягненню дебіторської заборгованості підприємству і виявленню претензій кредиторів з повідомленням останніх про ліквідацію підприємства.

Ліквідаційна комісія (орган, що проводить ліквідацію) оцінює наявне майно ліквідовуваного підприємства і розраховується з кредиторами, складає ліквідаційний баланс і подає його власнику або органу, який призначив ліквідаційну комісію. Достовірність та повнота ліквідаційного балансу повинні бути підтверджені аудитором (аудиторською фірмою), за винятком тих організацій, які повністю утримуються за рахунок бюджету і не займаються підприємницькою діяльністю.

(Абзац другий пункту другого статті 35 із змінами, внесеними згідно із Законом № 90/95-ВР від 14.03.95)

Стаття 36. **Задоволення претензій кредиторів**

1. Претензії кредиторів до ліквідовуваного підприємства задовольняються з майна цього підприємства. При цьому в першочерговому порядку задовольняються борги перед бюджетами і компенсуються витрати на відновлення природного середовища, якому завдало шкоди ліквідоване підприємство.

2. Претензії, виявлені і заявлені після закінчення строку, встановленого для їх заяви, задовольняються з майна підприємства, що залишилось після задоволення першочергових претензій, виявлених претензій, а також претензій, заявлених у встановлений строк.

3. Претензії, не задоволені за браком майна, вважаються погашеними. Погашеними вважаються також претензії, які не визнані ліквідаційною комісією (органом, що проводить ліквідацію), а також за умови, якщо кредитори протягом місячного строку від дня одержання повідомлення про повне або часткове невизнання претензії не подадуть позови до суду або арбітражного суду про задоволення їх вимог.

4. У разі визнання підприємства банкрутом черговість задоволення вимог кредиторів визначається відповідно до Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом».

(Статтю 36 доповнено пунктом 4 згідно із Законом № 2409-III від 17.05.2001)

5. У разі ліквідації підприємства здійснюється капіталізація почасових платежів, належних з цього підприємства у зв'язку із заподіянням каліцтва чи іншого ушкодження здоров'я або із смертю громадянина.

6. У разі ліквідації підприємства вклад члена трудового колективу видається йому в грошовій формі або цінними паперами після задоволення претензій кредиторів.

7. Майно, що залишилось після задоволення претензій кредиторів і членів трудового колективу, використовується за вказівкою власника.

8. У разі реорганізації підприємства його права і обов'язки переходять до правонаступників.

Розділ VIII. *Особливості створення, ліквідації, реорганізації, управління та діяльності казенного підприємства*

Стаття 37. Особливості створення, ліквідації, реорганізації казенного підприємства

1. Державне підприємство, яке відповідно до законодавства України не підлягає приватизації, за рішенням Кабінету Міністрів України може бути перетворене в казенне підприємство.

2. Рішення про перетворення державного підприємства в казенне приймається за однієї з таких умов:

підприємство провадить виробничу або іншу діяльність, яка відповідно до законодавства може здійснюватись тільки державним підприємством;

головним споживачем продукції підприємства (більш як 50 відсотків) є держава;

підприємство є суб'єктом природних монополій.

3. Ліквідація і реорганізація казенного підприємства здійснюється за рішенням Кабінету Міністрів України відповідно до законодавства України.

Стаття 38. Особливості управління казенним підприємством

1. Управління казенним підприємством здійснюють органи, уповноважені управляти відповідним державним майном. Органами управління казенними підприємствами є міністерства та інші центральні органи виконавчої влади.

2. Міністерство або інший центральний орган виконавчої влади:

призначає на посаду та звільняє з посади керівника казенного підприємства за погодженням з Кабінетом Міністрів України;

затверджує статут казенного підприємства та зміни до нього, здійснює контроль за додержанням статуту та приймає рішення у зв'язку з його порушенням;

здійснює контроль за ефективністю використання майна, що є у державній власності і закріплене за казенним підприємством;

здійснює планування і фінансовий контроль за господарською діяльністю казенного підприємства, затверджує фінансовий план і план розвитку казенного підприємства та обов'язково укладає з ним державні контракти на поставку продукції (виконання робіт, надання послуг) для державних потреб;

визначає порядок використання чистого прибутку казенного підприємства шляхом встановлення обов'язкових нормативів розподілу такого прибутку;

затверджує умови та фонд оплати праці казенного підприємства з урахуванням умов, передбачених галузевою угодою.

Стаття 39. Особливості діяльності казенного підприємства

1. Казенне підприємство діє на підставі статуту, який затверджується органом, уповноваженим управляти державним майном, та розробляєть-

ся на основі Типового статуту, затвердженого Кабінетом Міністрів України.

2. Статут казенного підприємства, крім положень, передбачених статтею 9 цього Закону, встановлює:

обов'язкову звітність казенного підприємства за формою, що встановлюється Кабінетом Міністрів України;

відповідальність керівника казенного підприємства за результати господарської діяльності підприємства.

3. Казенне підприємство відповідає за своїми зобов'язаннями коштами та іншим майном, що є в його розпорядженні, крім основних фондів. При недостатності у казенного підприємства таких коштів та майна відповідальність за його зобов'язаннями несе власник.

4. Казенні підприємства мають право вступати до асоціацій, консорціумів, концернів та інших об'єднань підприємств лише за погодженням з Кабінетом Міністрів України.

(Закон доповнено розділом VIII згідно із Законом № 72/98-ВР від 04.02.98)

Про форми власності на землю

Закон України
від 30 січня 1992 року № 2073-XII

(Відомості Верховної Ради (ВВР) 1992, № 18, ст. 225)

(Вводиться в дію Постановою ВР № 2074-XII від 30.01.92, ВВР 1992, № 18, ст. 226)

Верховна Рада України п о с т а н о в л я є:

1. Запровадити в Україні поряд з державною – колективну і приватну форми власності на землю.

2. Встановити, що власність на землю в Україні має такі форми: державна, колективна, приватна. Всі форми власності є рівноправними.

Класифікація форм власності

Затверджено та введено в дію
наказом Держстандарту України
від 22 листопада 1994 року № 288

(Витяг)

1. Вступна частина

Класифікація форм власності (КФВ) – державний класифікатор, розроблений згідно з «Програмою переходу України на міжнародну систему статистики та обліку», яка була затверджена постановою Кабінету Міністрів України № 326 від 4 травня 1993 р.

КФВ з складовою частиною державної системи класифікації техніко-економічної та соціальної інформації.

КФВ використовується під час збирання та оброблення інформації в автоматизованих системах державної статистики, фінансовій звітності, Державному реєстрі звітних (статистичних) одиниць України, наукових дослідженнях, інших автоматизованих інформаційних системах.

Об'єктами класифікації в КФВ є форми власності, встановлені відповідним чинним законодавством України і, насамперед, Законом України «Про власність».

Структурно класифікація складається з двозначних цифрових кодів, побудованих за порядковим методом кодування, та назв форм власності.

Форми власності, як економічні категорії системи відносин власності, доцільно розглядати під час аналізу статистичної або фінансової звітності, статистичних бюлетенів разом з іншими класифікаціями, насамперед, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності. Це дає змогу проводити досконалий аналіз стану господарської діяльності в Україні або в окремих її регіонах.

Введення КФВ здійснює Головний обчислювальний центр (ГОЦ) Міністерства статистики України.

Підготовку змін до класифікатора здійснює Міністерство статистики України разом з ГОЦ Міністерства статистики України.

Підставою для змін та доповнень до класифікатора є відповідні зміни, внесені до законодавчих актів України.

2. Визначення

2.1. Право власності – це врегульовані законом суспільні відносини щодо володіння, користування і розпорядження майном.

Власність в Україні виступає в таких формах: приватна, колективна, державна.

Усі форми власності є рівноправними.

2.4. Державна власність.

До державної власності в Україні належать загальнодержавна власність і власність адміністративно-територіальних одиниць (комунальна власність).

2.4.1. Суб'єктом права загальнодержавної власності є держава в особі Верховної Ради України.

Об'єктами права загальнодержавної власності є:

– майно, що забезпечує діяльність Верховної Ради України та утворюваних нею державних органів;

– майно Збройних Сил, органів державної безпеки, прикордонних і внутрішніх військ;

– оборонні об'єкти;

– єдина енергетична система;

– системи транспорту загального користування, зв'язку та інформації, що мають загальнодержавне значення;

– кошти державного бюджету;

– національний банк та його установи і створювані ними кредитні ресурси;

– державні резервні, страхові та інші фонди;
– майно вищих і середніх спеціальних навчальних закладів;
– майно державних підприємств;
– об'єкти соціально-культурної сфери або інше майно, що становить матеріальну основу суверенітету України і забезпечує її економічний та соціальний розвиток.

У загальнодержавній власності може перебувати інше майно, а також майно, передане у власність України іншими державами, юридичними особами і громадянами.

2.4.2. Суб'єктами права комунальної власності є:
– Республіка Крим в особі її Верховної Ради;
– адміністративно-територіальні одиниці в особі обласних, районних, міських, селищних, сільських Рад народних депутатів.

Об'єктами права комунальної власності є:
– майно, що забезпечує діяльність Верховної Ради Республіки Крим та утворюваних нею республіканських органів;
– майно, що забезпечує діяльність відповідних Рад і утворюваних ними органів;
– кошти місцевих бюджетів, державний житловий фонд, об'єкти житлово-комунального господарства;
– майно закладів народної освіти, культури, охорони здоров'я, торгівлі, побутового обслуговування;
– майно підприємств комунальної власності;
– місцеві енергетичні системи, транспорт, системи зв'язку та інформації, а також інше майно, необхідне для забезпечення економічного і соціального розвитку відповідної території.

У комунальній власності перебуває також майно, передане у власність Республіці Крим, області, району чи іншій адміністративно-територіальній одиниці іншими суб'єктами права власності.

Розділ 2

УПРАВЛІННЯ МАЙНОМ ДЕРЖАВНОЇ ТА КОМУНАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Про управління майном підприємств, установ та організацій, що є у загальнодержавній власності

Постанова
Верховної Ради України
від 14 лютого 1992 року
№ 2116-XII

(Відомості Верховної Ради (ВВР) 1992, № 20, ст. 274)

Верховна Рада України п о с т а н о в л я є :

(Дію пункту 1 зупинено у частині повноважень Фонду державного майна України та заборони передачі функцій по управлінню майном, що є загальнодержавною власністю, іншим органам державного управління згідно з Декретом № 8-92 від 15.12.92; дію пункту 1 зупинено згідно з Декретом № 19-93 від 19.02.93)

1. У зв'язку з покладенням на Кабінет Міністрів України згідно з Постановою Верховної Ради Української РСР від 15 жовтня 1990 року «Про управління державним майном Української РСР» повноважень по управлінню державним майном, що є у загальнодержавній власності, і створенням для здійснення цих повноважень Фонду державного майна України заборонити передачу функцій щодо управління майном підприємств, установ і організацій, що є у загальнодержавній власності, іншим органам державного управління, а також корпораціям, концернам, асоціаціям та іншим об'єднанням.

2. Визнати недійсними майнові договори, за якими змінено форму власності і власників державного майна, укладені під час мораторію, встановленого Постановою Верховної Ради Української РСР від 29 листопада 1990 року «Про захист суверенних прав власності Української РСР».

3. Кабінету Міністрів України до 1 березня 1992 року привести рішення Уряду у відповідність з цією Постановою.

4. Постанова набирає чинності з моменту її прийняття.

Про управління майном, що є у загальнодержавній власності

Декрет Кабінету Міністрів України
від 15 грудня 1992 року № 8-92

(Відомості Верховної Ради (ВВР) 1993, № 7, ст. 52)

(Витяг)

З метою забезпечення ефективного управління майном, що є у загальнодержавній власності, Кабінет Міністрів України п о с т а н о в л я є:

1. Покласти на міністерства та інші підвідомчі Кабінету Міністрів України органи державної виконавчої влади здійснення функцій щодо управління майном, що є у загальнодержавній власності, крім майнових комплексів підприємств, установ, організацій, управління якими здійснюють відповідні служби Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України згідно з законодавчими актами України.

2. Міністерства та інші підвідомчі Кабінету Міністрів України органи державної виконавчої влади відповідно до покладених на них повноважень:

приймають рішення про створення, реорганізацію, ліквідацію підприємств, установ і організацій, заснованих на загальнодержавній власності (надалі – підприємства);

затверджують статути (положення) підприємств, контролюють їх дотримання та приймають рішення у зв'язку з порушенням статутів (положень);

укладають і розривають контракти з керівниками підприємств;

здійснюють контроль за ефективністю використання і збереженням закріпленого за підприємствами державного майна;

дають згоду Фондові державного майна України на створення спільних підприємств будь-яких організаційно-правових форм, до статутного фонду яких передається майно, що є загальнодержавною власністю;

готують разом з відповідними місцевими Радами народних депутатів висновки та пропозиції Кабінету Міністрів України щодо розмежування державного майна між загальнодержавною, республіканською (Республіки Крим) і комунальною власністю;

беруть участь у підготовці та укладанні міжнародних договорів України з питань загальнодержавної власності.

3. Заборонити міністерствам та іншим підвідомчим Кабінету Міністрів України органам державної виконавчої влади пряме втручання в господарську діяльність підприємств, що є у загальнодержавній власності.

4. Установити, що наймання керівника підприємства, що є у загальнодержавній власності, здійснюється шляхом укладання з ним контракту.

5. Заборонити підприємствам, що є у загальнодержавній власності, передавати безоплатно закріплене за ними майно іншим підприємствам, організаціям і установам, а також громадянам.

6. Міністерство економіки України організує:

розробку загальних принципів (порядку), методичних матеріалів, пов'язаних з управлінням загальнодержавним майном;

контроль за дотриманням органами, вказаними у статті 1 цього Декрету, встановленого порядку управління загальнодержавним майном. У разі виявлення порушень вносить пропозиції на розгляд відповідних державних органів.

Про впорядкування управління майном, що забезпечує діяльність органів законодавчої та виконавчої влади

Декрет Кабінету Міністрів України
від 12 травня 1993 року № 50-93

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 1993, № 27, ст. 292)

Кабінет Міністрів України п о с т а н о в л я є:

Надати органам, уповноваженим здійснювати управління державним майном, що забезпечує діяльність Верховної Ради України, Президента України та Кабінету Міністрів України, право розпоряджатися цим майном у порядку, встановлюваному відповідно Верховною Радою України, Президентом України та Кабінетом Міністрів України.

Положення про Міністерство економіки України

Затверджено Указом Президента України
від 23 жовтня 2000 року № 1159/2000

(Витяг)

1. Міністерство економіки України (Мінекономіки України) є центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України.

Мінекономіки України є головним (провідним) органом у системі центральних органів виконавчої влади у забезпеченні реалізації єдиної державної політики економічного і соціального розвитку України.

4. Мінекономіки України відповідно до покладених на нього завдань:

<...>

13) розробляє та забезпечує відповідно до своєї компетенції реалізацію державної політики у сфері управління державним сектором економіки, передачі об'єктів державної власності у власність територіальних громад, координує заходи, здійснювані органами виконавчої влади щодо ефективного використання державного майна; бере участь у формуванні та реалізації основних засад управління державними корпора-

тивними правами, у здійсненні контролю за дотриманням інтересів держави в управлінні державними корпоративними правами та у процесі приватизації державного майна, бере участь у підготовці проекту переліку об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації;

14) здійснює відповідно до законодавства України функції з управління об'єктами державної власності, що належать до сфери управління Мінекономіки України;

<...>

6. Мінекономіки України здійснює свої повноваження безпосередньо та через урядові органи державного управління, що діють у складі Мінекономіки України, та підпорядковані йому територіальні органи.

7. Мінекономіки України під час виконання покладених на нього завдань взаємодіє з іншими центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, об'єднаннями громадян, а також з відповідними органами інших держав.

8. Мінекономіки України в межах своїх повноважень на основі та на виконання актів законодавства України видає накази, організовує і контролює їх виконання.

Мінекономіки України в разі потреби видає разом з іншими центральними та місцевими органами виконавчої влади спільні акти.

Нормативно-правові акти Мінекономіки України підлягають реєстрації в установленому законодавством порядку.

У випадках, передбачених законодавством, рішення Мінекономіки України є обов'язковими для виконання центральними і місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами і організаціями всіх форм власності та громадянами.

Тимчасове положення про Фонд державного майна України

Затверджено Постановою Верховної Ради України від 7 липня 1992 року № 2558-XII

1. Фонд державного майна України (Фонд) є державним органом, який здійснює державну політику в сфері приватизації державного майна, виступає орендодавцем майнових комплексів, що є загальнодержавною власністю.

2. Фонд у своїй діяльності підпорядкований і підзвітний Верховній Раді України.

У своїй діяльності Фонд керується Конституцією і законодавчими актами України, Кабінету Міністрів України, а також цим Положенням.

3. В Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі Фонд створює регіональні відділення. У разі необхідності Фонд має право створювати представництва в інших містах, а також районах України.

4. Основними завданнями Фонду є:

захист майнових прав України на її території та за кордоном;

здійснення прав розпорядження майном державних підприємств у процесі їх приватизації, створення спільних підприємств;

здійснення повноважень щодо організації та проведення приватизації майна підприємств, яке перебуває у загальнодержавній власності;

здійснення повноважень орендодавця майна державних підприємств і організацій, їх структурних підрозділів;

сприяння процесові демонополізації економіки і створенню умов для конкуренції виробників.

5. Фонд відповідно до покладених на нього завдань:

розробляє і подає Кабінету Міністрів України проекти державних програм приватизації, організує і контролює їх виконання;

змінює у процесі приватизації організаційно-правову форму підприємств, що перебувають у загальнодержавній власності, шляхом перетворення їх у відкриті акціонерні товариства;

здійснює повноваження власника щодо частки акцій акціонерних товариств, які не були реалізовані у процесі приватизації, зокрема несе ризик (відповідальність) у межах зазначеної частки;

продає майно, що перебуває у загальнодержавній власності у процесі його приватизації, включаючи майно ліквідованих підприємств і об'єктів незавершеного будівництва;

створює комісії по приватизації;

затверджує плани приватизації майна, що перебуває у загальнодержавній власності;

укладає угоди з посередниками щодо організації підготовки до приватизації та продажу об'єктів приватизації;

видає ліцензії посередникам;

здійснює зв'язок з місцевими органами приватизації;

вживає заходів до залучення іноземних інвесторів до процесу приватизації;

забезпечує систематичне інформування населення, Верховної Ради, органів державної виконавчої влади, місцевого і регіонального самоврядування про хід приватизації державного майна;

щорічно складає звіт про хід приватизації і баланс доходів та видатків Фонду і подає його на розгляд та затвердження Верховної Ради України, після узгодження з Кабінетом Міністрів України;

виступає орендодавцем майна цілісних майнових комплексів підприємств, організацій, їх структурних підрозділів що є загальнодержавною власністю, дає дозвіл підприємствам, організаціям на передачу в оренду майнових комплексів їх структурних підрозділів;

бере участь у створенні спільних підприємств, до статутного фонду яких передається майно, що є загальнодержавною власністю;

бере участь в розробці проектів нормативних актів з питань управління майном, що є у державній власності, та його приватизації;

бере участь у розробці і укладенні міждержавних угод з питань власності та використання державного майна;

представляє інтереси України за кордоном з питань, що стосуються захисту майнових прав держави.

6. Фонд має право:

видавати в межах своєї компетенції нормативні документи, обов'язкові для виконання органами державної виконавчої влади, іншими юридичними особами, контролювати їх виконання;

одержувати інформацію від органів державної виконавчої влади, необхідну для виконання передбачених цим Положенням завдань і функцій;

проводити інвентарізацію загальнодержавного майна, що відповідно до державної програми приватизації підлягає приватизації, а також здійснювати аудиторські перевірки ефективності його використання;

затверджувати кошторис витрат з державного позабюджетного фонду приватизації в межах, встановлених Державною програмою приватизації майна державних підприємств.

7. Фонд, його регіональні відділення та представництва не мають права втручатися у господарську діяльність підприємств, за винятком випадків, передбачених законодавством України і установчими документами цих підприємств.

8. Фонд очолює Голова, який призначається на посаду і звільняється з посади Президентом України за згодою Верховної Ради України.

(Абзац перший пункту 8 в редакції Постанови ВР № 279/97-ВР від 21.05.97)

У разі коли кандидат на посаду Голови Фонду не отримав, відповідно до Конституції України, згоди Верховної Ради України на призначення на посаду Голови Фонду, повноваження Голови Фонду тимчасово виконує перший заступник Голови Фонду.

(Абзац другий пункту 8 в редакції Постанови ВР № 279/97-ВР від 21.05.97)

Голова Фонду має заступників, які призначаються і звільняються з посади Президією Верховної Ради України за поданням голови Фонду.

Керівники регіональних відділень та представництв Фонду на місцях призначаються головою Фонду за поданням органів державної виконавчої влади відповідних адміністративно-територіальних одиниць і звільняються з посади головою Фонду за погодженням з ними.

9. Голова Фонду, керівники регіональних відділень та представництв несуть персональну відповідальність за виконання покладених на Фонд і регіональні відділення й представництва завдань та здійснення ними своїх функцій.

10. Голова Фонду, його заступники, керівники регіональних відділень та представництв, відповідальні працівники цих органів не можуть бути народними депутатами, членами керівних органів політичних партій, інших громадських об'єднань, займати посади в господарських і комерційних організаціях. Працівники Фонду, його регіональних відділень та представництв не можуть бути покупцями об'єктів приватизації (крім випадків, коли вони використовують приватизаційні папери).

11. Для погодженого вирішення питань реалізації державної політики у сфері приватизації і оренди майна, що є загальнодержавною власністю, обговорення найважливіших напрямів діяльності у Фонді створюється правління у складі голови Фонду та його заступників за посадою, а також керівних працівників Фонду. Персональний склад правління Фонду затверджується Президією Верховної Ради України.

Рішення правління проводяться в життя наказами Фонду.

12. Гранична чисельність і фонд оплати праці працівників Фонду, ре-

гіональних відділень і представництв затверджується Президією Верховної Ради України.

13. *(Дію пункту 13 зупинено до призначення Голови Фонду державного майна України згідно з Постановою ВР № 279/97-ВР від 21.05.97)*

Структура, штатний розпис апарату Фонду і положення про його структурні підрозділи затверджуються головою Фонду, а регіональних відділень і представництв – їх керівниками на основі типових положень, що розробляються Фондом за погодженням з Комісією Верховної Ради України з питань економічної реформи і управління народним господарством.

14. Фінансування витрат на утримання апарату Фонду, його регіональних відділень здійснюється з державного бюджету, а представництв – за рахунок коштів позабюджетного фонду приватизації.

15. Фонд, його регіональні відділення і представництва є юридичними особами, мають самостійні баланси, розрахункові та інші рахунки в установах банків, печатки із зображенням Державного герба України і своїм найменуванням.

Про місцеве самоврядування в Україні

Закон України
від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 1997, № 24, ст. 170)

(Витяг)

Розділ I. *Загальні положення*

Стаття 2. Поняття місцевого самоврядування

1. Місцеве самоврядування в Україні – це гарантоване державою право та реальна здатність територіальної громади – жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища, міста – самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України.

2. Місцеве самоврядування здійснюється територіальними громадами сіл, селищ, міст як безпосередньо, так і через сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи, а також через районні та обласні ради, які представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст.

Стаття 10. Ради – представницькі органи місцевого самоврядування

1. Сільські, селищні, міські ради є органами місцевого самоврядування, що представляють відповідні територіальні громади та здійсню-

ють від їх імені та в їх інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування, визначені Конституцією України, цим та іншими законами.

2. Обласні та районні ради є органами місцевого самоврядування, що представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст, у межах повноважень, визначених Конституцією України, цим та іншими законами, а також повноважень, переданих їм сільськими, селищними, міськими радами.

3. Представницькі органи місцевого самоврядування, сільські, селищні, міські голови, виконавчі органи місцевого самоврядування діють за принципом розподілу повноважень у порядку і межах, визначених цим та іншими законами.

4. Порядок формування та організація діяльності рад визначаються Конституцією України, цим та іншими законами, а також статутами територіальних громад.

Стаття 11. **Виконавчі органи рад**

1. Виконавчими органами сільських, селищних, міських, районних у містах (у разі їх створення) рад є їх виконавчі комітети, відділи, управління та інші створювані радами виконавчі органи.

2. Виконавчі органи сільських, селищних, міських, районних у містах рад є підконтрольними і підзвітними відповідним радам, а з питань здійснення делегованих їм повноважень органів виконавчої влади – також підконтрольними відповідним органам виконавчої влади.

3. У сільських радах, що представляють територіальні громади, які налічують до 500 жителів, за рішенням відповідної територіальної громади або сільської ради виконавчий орган ради може не створюватися. У цьому випадку функції виконавчого органу ради (крім розпорядження земельними та природними ресурсами) здійснює сільський голова одноособово.

Стаття 12. **Сільський, селищний, міський голова**

1. Сільський, селищний, міський голова є головною посадовою особою територіальної громади відповідно села (добровільного об'єднання в одну територіальну громаду жителів кількох сіл), селища, міста.

2. Сільський, селищний, міський голова обирається відповідною територіальною громадою на основі загального, рівного, прямого виборчого права шляхом таємного голосування строком на чотири роки в порядку, визначеному законом, і здійснює свої повноваження на постійній основі.

3. Сільський, селищний, міський голова очолює виконавчий комітет відповідної сільської, селищної, міської ради, головує на її засіданнях.

4. Сільський, селищний, міський голова не може бути депутатом будь-якої ради, суміщати свою службову діяльність з іншою посадою, в тому числі на громадських засадах (крім викладацької, наукової та творчої роботи у позаробочий час), займатися підприємницькою діяльністю, одержувати від цього прибуток.

5. На сільських, селищних, міських голів поширюються повноваження та гарантії депутатів рад, передбачені законом про статус депутатів рад, якщо інше не встановлено законом.

Стаття 16. **Організаційно-правова, матеріальна і фінансова основи місцевого самоврядування**

1. Органи місцевого самоврядування є юридичними особами і наділяються цим та іншими законами власними повноваженнями, в межах яких діють самостійно і несуть відповідальність за свою діяльність відповідно до закону.

2. Органам місцевого самоврядування законом можуть надаватися окремі повноваження органів виконавчої влади, у здійсненні яких вони є підконтрольними відповідним органам виконавчої влади.

3. Матеріальною і фінансовою основою місцевого самоврядування є рухоме і нерухоме майно, доходи місцевих бюджетів, позабюджетні цільові (в тому числі валютні) та інші кошти, земля, природні ресурси, що є у комунальній власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах, а також об'єкти їхньої спільної власності, що перебувають в управлінні районних і обласних рад.

4. Рішення про наділення міських рад правами щодо управління майном і фінансовими ресурсами, які є у власності територіальних громад районів у містах, приймається на місцевих референдумах відповідних районних у містах громад. У разі якщо територіальна громада району в місті внаслідок референдуму не прийме рішення про передачу права управління майном та фінансами відповідній міській раді, а територіальна громада міста або міська рада не прийняла рішення про створення органів місцевого самоврядування районів у місті, міська рада здійснює управління майном та фінансовими ресурсами, які є у власності територіальних громад районів у містах, та несе відповідальність перед громадою відповідного району у місті.

5. Від імені та в інтересах територіальних громад права суб'єкта комунальної власності здійснюють відповідні ради.

6. Місцеві бюджети є самостійними, вони не включаються до Державного бюджету України, бюджету Автономної Республіки Крим та інших місцевих бюджетів.

7. Органи місцевого самоврядування з урахуванням місцевих умов і особливостей можуть перерозподіляти між собою на підставі договорів окремі повноваження та власні бюджетні кошти.

8. Сільська, селищна, міська, районна в місті (у разі її створення) рада може наділяти частиною своїх повноважень органи самоорганізації населення, передавати їм відповідні кошти, а також матеріально-технічні та інші ресурси, необхідні для здійснення цих повноважень, здійснює контроль за їх виконанням.

9. Сільські, селищні, міські, районні у містах, районні, обласні ради мають печатки із зображенням Державного Герба України і своїм найменуванням, рахунки в установах банків України.

Стаття 17. **Відносини органів місцевого самоврядування з підприємствами, установами та організаціями, що перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад**

Відносини органів місцевого самоврядування з підприємствами, установами та організаціями, що перебувають у комунальній власності відпо-

відних територіальних громад, будуються на засадах їх підпорядкованості, підзвітності та підконтрольності органам місцевого самоврядування.

Стаття 18. Відносини органів місцевого самоврядування з підприємствами, установами та організаціями, що не перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад

1. Відносини органів місцевого самоврядування з підприємствами, установами та організаціями, що не перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад, будуються на договірній і податковій основі та на засадах підконтрольності у межах повноважень, наданих органам місцевого самоврядування законом.

2. З питань, віднесених до відання органів місцевого самоврядування, на їх вимогу підприємства, установи та організації, що не перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад, надають відповідну інформацію.

3. Органи місцевого самоврядування можуть виступати з ініціативою щодо перевірок, а також організовувати проведення перевірок на підприємствах, в установах та організаціях, що не перебувають у комунальній власності, з питань здійснення делегованих їм повноважень органів виконавчої влади.

Розділ II. *Організаційно-правова основа місцевого самоврядування*

Глава 1. Повноваження сільських, селищних, міських рад

Стаття 25. Загальна компетенція сільських, селищних, міських рад

Сільські, селищні, міські ради правомочні розглядати і вирішувати питання, віднесені Конституцією України, цим та іншими законами до їх відання.

Стаття 26. Виключна компетенція сільських, селищних, міських Рад

31) прийняття рішень про передачу іншим органам окремих повноважень щодо управління майном, яке належить до комунальної власності відповідної територіальної громади, визначення меж цих повноважень та умов їх здійснення;

32) створення у разі необхідності органів і служб для забезпечення здійснення з іншими суб'єктами комунальної власності спільних проектів або спільного фінансування (утримання) комунальних підприємств, установ та організацій, визначення повноважень цих органів (служб);

33) вирішення відповідно до законодавства питань про створення підприємствами комунальної власності спільних підприємств, у тому числі з іноземними інвестиціями;

34) вирішення відповідно до закону питань регулювання земельних відносин;

<...>

Глава 2. Повноваження виконавчих органів сільських, селищних, міських рад

Стаття 29. Повноваження щодо управління комунальною власністю

До відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать:

а) власні (самоврядні) повноваження:

1) управління в межах, визначених радою, майном, що належить до комунальної власності відповідних територіальних громад;

2) встановлення порядку та здійснення контролю за використанням прибутків підприємств, установ та організацій комунальної власності відповідних територіальних громад;

3) заслуховування звітів про роботу керівників підприємств, установ та організацій комунальної власності відповідних територіальних громад;

4) підготовка і внесення на розгляд ради пропозицій щодо порядку та умов відчуження комунального майна, проектів місцевих програм приватизації та переліку об'єктів комунальної власності, які не підлягають приватизації; організація виконання цих програм; підготовка і внесення на розгляд ради пропозицій щодо визначення сфер господарської діяльності та переліку об'єктів, які можуть надаватися у концесію, подання раді письмових звітів про хід та результати відчуження комунального майна;

(Підпункт 4 пункту «а» статті 29 із змінами, внесеними згідно із Законом № 997-XIV від 16.07.99)

б) делеговане повноваження:

погодження в установленому порядку кандидатур для призначення на посаду керівників підприємств, установ та організацій, розташованих на відповідній території, які перебувають у державній власності.

Стаття 30. Повноваження в галузі житлово-комунального господарства, побутового, торговельного обслуговування, громадського харчування, транспорту і зв'язку

До відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать:

а) власні (самоврядні) повноваження:

1) управління об'єктами житлово-комунального господарства, побутового, торговельного обслуговування, транспорту і зв'язку, що перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад, забезпечення їх належного утримання та ефективної експлуатації, необхідного рівня та якості послуг населенню;

2) облік громадян, які відповідно до законодавства потребують поліпшення житлових умов; розподіл та надання відповідно до законодавства

житла, що належить до комунальної власності; вирішення питань щодо використання нежилих приміщень, будинків і споруд, що належать до комунальної власності;

3) сприяння розширенню житлового будівництва, подання громадянам, які мають потребу в житлі, допомоги в будівництві житла, в отриманні кредитів, у тому числі пільгових, та субсидій для будівництва чи придбання житла; подання допомоги власникам квартир (будинків) в їх обслуговуванні та ремонті; сприяння створенню об'єднань співвласників багатоквартирних будинків, реєстрація таких об'єднань;

4) реєстрація житлово-будівельних і гаражних кооперативів; прийняття рішень про організацію стоянок автомобільного транспорту, здійснення контролю за їх діяльністю відповідно до закону;

5) забезпечення соціально-культурних закладів, які належать до комунальної власності відповідних територіальних громад, а також населення паливом, електроенергією, газом та іншими енергоносіями; вирішення питань водопостачання, відведення та очищення стічних вод; здійснення контролю за якістю питної води;

6) вирішення питань збирання, транспортування, утилізації та знешкодження побутових відходів, знешкодження та захоронення трупів тварин;

7) організація благоустрою населених пунктів, залучення на договірних засадах з цією метою коштів, трудових і матеріально-технічних ресурсів підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності, а також населення; здійснення контролю за станом благоустрою виробничих територій, організації озеленення, охорони зелених насаджень і водойм, створення місць відпочинку громадян;

8) організація місцевих ринків, ярмарків, сприяння розвитку всіх форм торгівлі;

9) встановлення зручного для населення режиму роботи підприємств комунального господарства, торгівлі та громадського харчування, побутового обслуговування, що належать до комунальної власності відповідних територіальних громад;

10) затвердження маршрутів і графіків руху місцевого пасажирського транспорту незалежно від форм власності, узгодження цих питань стосовно транзитного пасажирського транспорту у випадках, передбачених законодавством;

11) забезпечення утримання в належному стані кладовищ, інших місць поховання та їх охорони;

12) залучення на договірних засадах підприємств, установ та організацій, що не належать до комунальної власності відповідних територіальних громад, до участі в обслуговуванні населення засобами транспорту і зв'язку;

13) надання дозволу в порядку, встановленому законодавством, на розміщення реклами;

б) делеговані повноваження:

1) здійснення заходів щодо розширення та вдосконалення мережі підприємств житлово-комунального господарства, торгівлі, громадського харчування, побутового обслуговування, розвитку транспорту і зв'язку;

2) здійснення відповідно до законодавства контролю за належною

експлуатацією та організацією обслуговування населення підприємствами житлово-комунального господарства, торгівлі та громадського харчування, побутового обслуговування, транспорту, зв'язку, за технічним станом, використанням та утриманням інших об'єктів нерухомого майна усіх форм власності; прийняття рішень про скасування даного ними дозволу на експлуатацію об'єктів у разі порушення екологічних, санітарних правил, інших вимог законодавства;

3) здійснення контролю за дотриманням законодавства щодо захисту прав споживачів;

4) встановлення за погодженням з власниками зручного для населення режиму роботи розташованих на відповідній території підприємств, установ та організацій сфери обслуговування незалежно від форм власності;

5) облік відповідно до закону житлового фонду, здійснення контролю за його використанням;

6) надання відповідно до закону громадянам, які потребують соціального захисту, безоплатного житла або за доступну для них плату;

7) здійснення контролю за станом квартирного обліку та додержанням житлового законодавства на підприємствах, в установах та організаціях, розташованих на відповідній території, незалежно від форм власності;

8) видача ордерів на заселення жилої площі в будинках державних та комунальних організацій;

9) облік нежилих приміщень на відповідній території незалежно від форм власності, внесення пропозицій їх власникам щодо використання таких приміщень для задоволення потреб територіальної громади;

10) облік та реєстрація відповідно до закону об'єктів нерухомого майна незалежно від форм власності.

Стаття 31. **Повноваження у галузі будівництва**

1. До відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать:

а) власні (самоврядні) повноваження:

1) організація за рахунок власних коштів і на пайових засадах будівництва, реконструкції і ремонту об'єктів комунального господарства та соціально-культурного призначення, жилих будинків, а також шляхів місцевого значення;

2) виконання або делегування на конкурсній основі генеральній будівельній організації (підрядній організації) функцій замовника на будівництво, реконструкцію і ремонт житла, інших об'єктів соціальної та виробничої інфраструктури комунальної власності;

3) розгляд і внесення до відповідних органів виконавчої влади пропозицій до планів і програм будівництва та реконструкції об'єктів на відповідній території;

4) залучення на договірних засадах підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності до участі в розвитку потужностей будівельної індустрії і промисловості будівельних матеріалів, у створенні, розвитку та реконструкції об'єктів інженерного забезпечення і транспортного обслуговування;

5) визначення у встановленому законодавством порядку відповідно до рішень ради території, вибір, вилучення (викуп) і надання землі для містобудівних потреб, визначених містобудівною документацією;

6) підготовка і подання на затвердження ради відповідних місцевих містобудівних програм, генеральних планів забудови населених пунктів, іншої містобудівної документації;

7) встановлення на відповідній території режиму використання та забудови земель, на яких передбачена перспективна містобудівна діяльність;

8) координація на відповідній території діяльності суб'єктів містобудування щодо комплексної забудови населених пунктів;

9) надання відповідно до законодавства дозволу на спорудження об'єктів містобудування незалежно від форм власності;

б) делеговані повноваження:

1) прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів у порядку, встановленому законодавством;

2) організація роботи, пов'язаної зі створенням і веденням містобудівного кадастру населених пунктів;

3) здійснення в установленому порядку державного контролю за дотриманням законодавства, затвердженої містобудівної документації при плануванні та забудові відповідних територій; зупинення у випадках, передбачених законом, будівництва, яке проводиться з порушенням містобудівної документації і проектів окремих об'єктів, а також може заподіяти шкоди навколишньому природному середовищу;

4) здійснення контролю за забезпеченням надійності та безпечності будинків і споруд незалежно від форм власності в районах, що зазнають впливу небезпечних природних і техногенних явищ та процесів;

5) організація охорони, реставрації та використання пам'яток історії і культури, архітектури та містобудування, палацово-паркових, паркових і садибних комплексів, природних заповідників;

6) вирішення відповідно до законодавства спорів з питань містобудування.

2. До відання виконавчих органів міських рад (за винятком міст районного значення), крім повноважень, зазначених у пункті «б» частини першої цієї статті, належить також видача забудовникам архітектурно-планувальних завдань та технічних умов на проектування, будівництво, реконструкцію будинків і споруд, благоустрій територій та надання дозволу на проведення цих робіт.

Розділ III. *Матеріальна і фінансова основа місцевого самоврядування*

Стаття 60. Право комунальної власності

1. Територіальним громадам сіл, селищ, міст, районів у містах належить право комунальної власності на рухоме і нерухоме майно, доходи місцевих бюджетів, інші кошти, землю, природні ресурси, підприємства, установи та організації, в тому числі банки, страхові товариства, а також пенсійні фонди, частку в майні підприємств, житловий фонд, нежитлові

приміщення, заклади культури, освіти, спорту, охорони здоров'я, науки, соціального обслуговування та інше майно і майнові права, рухомі та нерухомі об'єкти, визначені відповідно до закону як об'єкти права комунальної власності, а також кошти, отримані від їх відчуження.

2. Підставою для набуття права комунальної власності є передача майна територіальним громадам безоплатно державою, іншими суб'єктами права власності, а також майнових прав, створення, придбання майна органами місцевого самоврядування в порядку, встановленому законом.

3. Територіальні громади сіл, селищ, міст, районів у містах безпосередньо або через органи місцевого самоврядування можуть об'єднувати на договірних засадах на праві спільної власності об'єкти права комунальної власності, а також кошти місцевих бюджетів для виконання спільних проектів або для спільного фінансування (утримання) комунальних підприємств, установ та організацій і створювати для цього відповідні органи і служби.

4. Районні та обласні ради від імені територіальних громад сіл, селищ, міст здійснюють управління об'єктами їхньої спільної власності, що задовольняють спільні потреби територіальних громад.

5. Органи місцевого самоврядування від імені та в інтересах територіальних громад відповідно до закону здійснюють правомочності щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності, в тому числі виконують усі майнові операції, можуть передавати об'єкти права комунальної власності у постійне або тимчасове користування юридичним та фізичним особам, здавати їх в оренду, продавати і купувати, використовувати як заставу, вирішувати питання їхнього відчуження, визначати в угодах та договорах умови використання та фінансування об'єктів, що приватизуються та передаються у користування і оренду.

6. Доцільність, порядок та умови відчуження об'єктів права комунальної власності визначаються відповідною радою. Доходи від відчуження об'єктів права комунальної власності зараховуються до відповідних місцевих бюджетів і спрямовуються на фінансування заходів, передбачених бюджетами розвитку.

7. Майнові операції, які здійснюються органами місцевого самоврядування з об'єктами права комунальної власності, не повинні ослаблювати економічних основ місцевого самоврядування, зменшувати обсяг та погіршувати умови надання послуг населенню.

8. Право комунальної власності територіальної громади захищається законом на рівних умовах з правами власності інших суб'єктів Об'єкти права комунальної власності не можуть бути вилучені у територіальних громад і передані іншим суб'єктам права власності без згоди безпосередньо територіальної громади або відповідного рішення ради чи уповноваженого нею органу, за винятком випадків, передбачених законом.

9. Сільські, селищні, міські, районні в містах (у разі їх створення) ради мають право:

1) вносити пропозиції про передачу або продаж у комунальну власність відповідних територіальних громад підприємств, установ та організацій, їх структурних підрозділів та інших об'єктів, що належать до

державної та інших форм власності, якщо вони мають важливе значення для забезпечення комунально-побутових і соціально-культурних потреб територіальних громад;

2) на переважне придбання в комунальну власність приміщень, споруд, інших об'єктів, розташованих на відповідній території, якщо вони можуть бути використані для забезпечення комунально-побутових та соціально-культурних потреб територіальних громад;

3) мати об'єкти комунальної власності за межами відповідних адміністративно-територіальних одиниць.

Стаття 61. **Місцеві бюджети**

1. Органи місцевого самоврядування в селах, селищах, містах, районах у містах (у разі їх створення) самостійно розробляють, затверджують і виконують відповідні місцеві бюджети згідно з цим Законом та законом про бюджетну систему.

2. Районні та обласні ради затверджують районні та обласні бюджети, які формуються з коштів державного бюджету для їх відповідного розподілу між територіальними громадами або для виконання спільних проектів та з коштів, залучених на договірних засадах з місцевих бюджетів для реалізації спільних соціально-економічних та культурних програм, контролюють їх виконання.

3. Складання і виконання районних і обласних бюджетів здійснюють відповідні державні адміністрації згідно з цим Законом та законом про бюджетну систему.

4. Самостійність місцевих бюджетів гарантується власними та закріпленими за ними на стабільній основі законом загальнодержавними доходами, а також правом самостійно визначати напрями використання коштів місцевих бюджетів відповідно до закону.

5. Втручання державних органів у процес складання, затвердження і виконання місцевих бюджетів не допускається, за винятком випадків, передбачених цим та іншими законами.

Стаття 62. **Участь держави у формуванні доходів місцевих бюджетів**

1. Держава фінансово підтримує місцеве самоврядування, бере участь у формуванні доходів місцевих бюджетів, здійснює контроль за законним, доцільним, економним, ефективним витрачанням коштів та належним їх обліком. Вона гарантує органам місцевого самоврядування доходну базу, достатню для забезпечення населення послугами на рівні мінімальних соціальних потреб. У випадках, коли доходи від закріплених за місцевими бюджетами загальнодержавних податків та зборів перевищують мінімальний розмір місцевого бюджету, держава вилучає із місцевого бюджету до державного бюджету частину надлишку в порядку, встановленому законом про державний бюджет.

2. Мінімальні розміри місцевих бюджетів визначаються на основі нормативів бюджетної забезпеченості на одного жителя з урахуванням економічного, соціального, природного та екологічного стану відповідних територій виходячи з рівня мінімальних соціальних потреб, встановленого законом.

Стаття 63. **Доходи місцевих бюджетів**

1. Доходи місцевих бюджетів формуються за рахунок власних, визначених законом, джерел та закріплених у встановленому законом порядку загальнодержавних податків, зборів та інших обов'язкових платежів.

2. Доходи місцевих бюджетів районних у містах рад (у разі їх створення) формуються відповідно до обсягу повноважень, що визначаються відповідними міськими радами.

3. Порядок зарахування доходів до місцевих бюджетів визначається законом про бюджетну систему та іншими законами.

4. У доходній частині місцевого бюджету окремо виділяються доходи, необхідні для виконання власних повноважень, і доходи, необхідні для забезпечення виконання делегованих законом повноважень органів виконавчої влади.

5. Місцевий бюджет поділяється на поточний бюджет і бюджет розвитку. Доходи бюджету розвитку формуються за рахунок частини податкових надходжень, коштів, залучених від розміщення місцевих позик, а також інвестиційних субсидій з інших бюджетів.

6. Кошти державного бюджету, що передаються у вигляді дотацій, субвенцій, розподіляються обласними радами між районними бюджетами і бюджетами міст обласного значення у розмірах, необхідних для формування доходних частин не нижче мінімальних розмірів місцевих бюджетів, визначених законом, а також використовуються для фінансування з обласного бюджету спільних проектів територіальних громад.

7. Кошти обласного бюджету, передані державою у вигляді дотацій, субвенцій, зараховуються до районних бюджетів і розподіляються районними радами між місцевими бюджетами у розмірах, необхідних для формування доходних частин не нижче мінімальних розмірів місцевих бюджетів, визначених законом, а також використовуються для фінансування з районного бюджету спільних проектів територіальних громад.

Стаття 64. **Видатки місцевих бюджетів**

1. Видатки, які здійснюються органами місцевого самоврядування на потреби територіальних громад, їх розмір і цільове спрямування визначаються місцевими бюджетами цих громад; видатки, пов'язані із здійсненням районними, обласними радами заходів щодо забезпечення спільних інтересів територіальних громад, – відповідними районними та обласними бюджетами.

2. Сільські, селищні, міські, районні в містах (у разі їх створення) ради та їх виконавчі органи самостійно розпоряджаються коштами відповідних місцевих бюджетів, визначають напрями їх використання.

3. Районні, обласні бюджети виконують місцеві державні адміністрації в цілях і обсягах, що затверджуються відповідними радами.

4. У видатковій частині місцевих бюджетів окремо передбачаються видатки поточного бюджету і видатки бюджету розвитку.

5. Кошти поточного бюджету спрямовуються на фінансування установ і закладів, що утримуються за рахунок бюджетних асигнувань, і не належать до бюджету розвитку.

6. Кошти бюджету розвитку спрямовуються на реалізацію програм

соціально-економічного розвитку відповідної території, пов'язаних із здійсненням інвестиційної та інноваційної діяльності, а також на фінансування субвенцій та інших видатків, пов'язаних з розширеним відтворенням.

7. Видатки місцевих бюджетів поділяються на дві частини: видатки, пов'язані з виконанням власних повноважень місцевого самоврядування, і видатки, пов'язані з виконанням делегованих законом повноважень органів виконавчої влади.

Стаття 65. Використання вільних бюджетних коштів

Доходи, додатково одержані в процесі виконання місцевих бюджетів, суми перевищення доходів над видатками, що утворилися в результаті збільшення надходжень до бюджету чи економії у видатках, вилученню не підлягають, крім випадків, передбачених законом. Рішення про використання таких коштів приймається відповідною радою.

Стаття 66. Збалансування доходів і видатків місцевих бюджетів

1. Місцеві бюджети мають бути достатніми для забезпечення виконання органами місцевого самоврядування наданих їм законом повноважень та забезпечення населення послугами не нижче рівня мінімальних соціальних потреб.

2. При забезпеченні збалансування доходів і видатків місцевих бюджетів не враховуються вільні залишки бюджетних коштів, порядок використання яких передбачено статтею 65 цього Закону.

3. У разі коли вичерпано можливості збалансування доходів і видатків місцевих бюджетів і при цьому не забезпечується покриття видатків, необхідних для здійснення органами місцевого самоврядування наданих їм законом повноважень та забезпечення населення послугами не нижче рівня мінімальних соціальних потреб, держава забезпечує збалансування місцевих бюджетів шляхом передачі необхідних коштів до відповідних місцевих бюджетів у вигляді дотацій, субвенцій, субсидій відповідно до закону.

Стаття 67. Фінансування витрат, пов'язаних із здійсненням органами місцевого самоврядування повноважень органів виконавчої влади та виконанням рішень органів державної влади

1. Держава фінансує у повному обсязі здійснення органами місцевого самоврядування наданих законом повноважень органів виконавчої влади. Кошти, необхідні для здійснення органами місцевого самоврядування цих повноважень, щороку передбачаються в Законі України про Державний бюджет України.

2. Рішення органів державної влади, які призводять до додаткових видатків органів місцевого самоврядування, обов'язково супроводжуються передачею їм необхідних фінансових ресурсів. Вказані рішення виконуються органами місцевого самоврядування в межах переданих їм фінансових ресурсів. Витрати органів місцевого самоврядування, що ви-

никли внаслідок рішень органів державної влади і попередньо не забезпечені відповідними фінансовими ресурсами, компенсуються державою.

Стаття 68. **Позабюджетні кошти місцевого самоврядування**

1. Органи місцевого самоврядування можуть мати позабюджетні цільові (у тому числі валютні) кошти.

2. Ці кошти перебувають на спеціальних рахунках в установах банків.

3. Порядок формування та використання позабюджетних цільових (у тому числі валютних) коштів місцевого самоврядування визначаються положеннями про ці кошти, що затверджуються відповідною радою.

Стаття 69. **Місцеві податки і збори**

1. Органи місцевого самоврядування відповідно до закону можуть встановлювати місцеві податки і збори. Місцеві податки і збори зараховуються до відповідних місцевих бюджетів.

2. За рішенням зборів громадян за місцем їх проживання можуть запроваджуватися місцеві збори на засадах добровільного самооподаткування.

Стаття 70. **Участь органів місцевого самоврядування у фінансово-кредитних відносинах**

1. Рада або за її рішенням інші органи місцевого самоврядування відповідно до законодавства можуть випускати місцеві позики, лотереї та цінні папери, отримувати позички з інших бюджетів на покриття тимчасових касових розривів з їх погашенням до кінця бюджетного року, а також отримувати кредити в банківських установах.

2. Органи місцевого самоврядування можуть у межах законодавства створювати комунальні банки та інші фінансово-кредитні установи, виступати гарантами кредитів підприємств, установ та організацій, що належать до комунальної власності відповідних територіальних громад, розміщувати належні їм кошти в банках інших суб'єктів права власності, отримувати відсотки від їх доходів відповідно до закону із зарахуванням їх до доходної частини відповідного місцевого бюджету.

Про місцеві державні адміністрації

Закон України
від 9 квітня 1999 року № 586-XIV

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 1999, № 20–21, ст. 190)

(Витяг)

I. *Загальні положення*

Стаття 1. **Місцеві державні адміністрації та їх місце в системі органів виконавчої влади**

Виконавчу владу в областях, районах, районах Автономної Республ-

ліки Крим, у містах Києві та Севастополі здійснюють обласні, районні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації.

Місцева державна адміністрація є місцевим органом виконавчої влади і входить до системи органів виконавчої влади.

Місцева державна адміністрація в межах своїх повноважень здійснює виконавчу владу на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці, а також реалізує повноваження, делеговані їй відповідною радою.

Особливості здійснення виконавчої влади у містах Києві та Севастополі визначаються окремими законами України.

III. *Компетенція місцевих державних адміністрацій*

Глава 1. Повноваження місцевих державних адміністрацій

Стаття 13. Питання, що вирішуються місцевими державними адміністраціями

До відання місцевих державних адміністрацій у межах і формах, визначених Конституцією і законами України, належить вирішення питань:

4) управління майном, приватизації та підприємництва;

<...>

Стаття 15. Об'єкти управління місцевих державних адміністрацій

В управлінні відповідних місцевих державних адміністрацій перебувають об'єкти державної власності, передані їм в установленому законом порядку.

У разі делегування місцевим державним адміністраціям районними чи обласними радами відповідних повноважень в їх управлінні перебувають також об'єкти спільної власності територіальних громад.

Місцевим державним адміністраціям забороняється використовувати об'єкти державної власності, власності територіальних громад, що перебувають в їх управлінні, як заставу чи інші види забезпечення, а також здійснювати операції уступки вимоги, переведення боргу, прийняття переведення боргу, дарування, пожертвування.

Стаття 16. Здійснення державного контролю місцевими державними адміністраціями

Місцеві державні адміністрації в межах, визначених Конституцією і законами України, здійснюють на відповідних територіях державний контроль за:

1) збереженням і раціональним використанням державного майна;

<...>

Глава 2. Основні галузеві повноваження місцевих державних адміністрацій

Стаття 19. Повноваження в галузі управління майном, приватизації та підприємництва

Місцева державна адміністрація:

1) здійснює на відповідній території управління об'єктами, що перебувають у державній власності та передані до сфери її управління, приймає рішення про створення, реорганізацію та ліквідацію підприємств, установ і організацій, що належать до сфери її управління, а також здійснює делеговані відповідною радою функції управління майном, що перебуває у спільній власності територіальних громад;

2) здійснює управління майном інших суб'єктів права власності в разі передачі його в установленому порядку;

3) вносить пропозиції власникам майна підприємств, установ і організацій, що має важливе значення для забезпечення державних потреб, щодо його відчуження у власність держави;

4) вносить пропозиції до проектів програм приватизації державного майна, організовує їх виконання;

5) забезпечує реалізацію державної політики сприяння розвитку малого бізнесу, подає допомогу підприємцям, які займаються розробкою та впровадженням інноваційних проектів, виробництвом товарів народного споживання, будівельних матеріалів, наданням побутових, комунальних та інших послуг населенню, підготовкою кадрів.

Стаття 20. Повноваження в галузі містобудування, житлово-комунального господарства, побутового, торговельного обслуговування, транспорту і зв'язку

Місцева державна адміністрація:

1) організовує розробку та проведення експертизи містобудівної документації населених пунктів відповідно до державних норм і стандартів;

2) забезпечує організацію обслуговування населення підприємствами, установами та організаціями житлово-комунального господарства, зв'язку, телебачення, радіомовлення, торгівлі та громадського харчування, побутового і транспортного обслуговування незалежно від форм власності;

3) організовує роботу з атестації об'єктів, сертифікації продукції, робіт і послуг підприємств і організацій житлово-комунального господарства, побутового, торговельного обслуговування населення;

4) організовує охорону, реставрацію та використання пам'яток архітектури і містобудування, палацово-паркових, паркових та історико-культурних ландшафтів.

Стаття 21. Повноваження в галузі використання та охорони земель, природних ресурсів і охорони довкілля

Місцева державна адміністрація:

1) розробляє та забезпечує виконання затверджених у встановленому

законом порядку програм раціонального використання земель, лісів, підвищення родючості грунтів, що перебувають у державній власності;

2) подає пропозиції відповідним радам і здійснює заходи щодо реалізації їх рішень про приватизацію земель та їх вилучення для державних потреб;

3) розробляє, подає на затвердження відповідної ради та забезпечує виконання регіональних екологічних програм; звітує перед відповідною радою про їх виконання; вносить до відповідних органів пропозиції щодо державних екологічних програм;

4) вживає заходів до відшкодування шкоди, заподіяної порушенням законодавства про охорону довкілля підприємствами, установами, організаціями і громадянами;

5) вносить пропозиції відповідним органам місцевого самоврядування щодо організації територій та об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення;

6) інформує населення про екологічно небезпечні аварії та ситуації, стан довкілля, а також про заходи, що вживаються до його поліпшення;

7) організовує роботу по ліквідації наслідків екологічних аварій, залучає до цих робіт підприємства, установи, організації незалежно від форм власності та громадян;

8) вносить пропозиції в установленому законом порядку про зупинення діяльності підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності у разі порушення ними законодавства про охорону довкілля та санітарних правил;

9) розробляє і забезпечує дотримання правил користування водозабірними спорудами, призначеними для задоволення питних, побутових та інших потреб населення, зони санітарної охорони джерел водопостачання; обмежує або забороняє використання підприємствами питної води у промислових цілях.

Типове положення про управління майном області обласної, управління майном міста Київської та Севастопольської міської державної адміністрації

Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 29 травня 1996 року № 580

1. Управління майном області обласної, управління майном міста Київської та Севастопольської міської державної адміністрації (далі – управління) є місцевим органом державної виконавчої влади, що утворюється головою обласної, Київської та Севастопольської міської державної адміністрації та підпорядковується голові цієї адміністрації.

2. Управління у своїй діяльності керується Конституцією України, Конституційним Договором між Верховною Радою України та Президентом України, законами України, постановами Верховної Ради України,

указами і розпорядженнями Президента України, декретами, постановами і розпорядженнями Кабінету Міністрів України, розпорядженнями голови обласної, міської державної адміністрації, рішеннями відповідного представницького органу, прийнятими в межах його компетенції, а також цим Положенням.

3. Основним завданням управління є реалізація державної та регіональної політики у сфері управління майном, що перебуває у власності області, міста, і загальнодержавним майном, повноваження з управління яким делеговані державній адміністрації Президентом України.

4. Управління відповідно до покладених на нього завдань:

1) здійснює облік майна, що перебуває у власності області, міста, і загальнодержавного майна, повноваження з управління яким делеговані державній адміністрації Президентом України;

2) здійснює за дорученням голови обласної, міської державної адміністрації в установленому порядку повноваження з управління майном підприємств, установ і організацій (далі – підприємства), що належить до сфери управління обласної, міської державної адміністрації, зокрема:

приймає рішення про створення, реорганізацію та ліквідацію підприємств;

затверджує статути (положення) підприємств, контролює їх дотримання та приймає рішення у разі їх порушення;

укладає і розриває контракти з керівниками підприємств;

здійснює контроль за ефективністю використання і збереженням закріпленого за підприємствами майна;

виступає засновником спільних підприємств, до статутних фондів яких передається майно, що перебуває у власності області, міста;

дає згоду Фондові державного майна на створення спільних підприємств, до статутних фондів яких передається загальнодержавне майно, повноваження з управління яким делеговані відповідній державній адміністрації;

вносить пропозиції власникам майна щодо відчуження у власність області, міста належного їм майна, а також розглядає питання про передачу майна, що перебуває у власності області, міста, іншим власникам;

3) виступає за дорученням голови обласної, міської державної адміністрації орендодавцем цілісних майнових комплексів підприємств, їх структурних підрозділів і нерухомого майна (будівель, споруд, приміщень), що перебувають у власності області, міста, організовує проведення конкурсів (аукціонів) на право оренди нерухомого майна;

4) дає дозвіл підприємствам, майно яких перебуває у власності області, міста, на передачу в оренду цілісних майнових комплексів, їх структурних підрозділів та нерухомого майна;

5) розглядає в межах своєї компетенції питання про розміщення на території області, міста нових підприємств та інших об'єктів незалежно від форм власності, готує голові державної адміністрації відповідні пропозиції;

6) бере участь у розробленні програм приватизації майна області, міста;

7) здійснює методичне керівництво з питань управління майном області, міста;

8) здійснює за дорученням голови обласної, міської державної адмі-

ністрації інші повноваження, пов'язані з управлінням майном, що належить до сфери управління обласної, міської державної адміністрації.

5. Управління має право:

залучати спеціалістів інших підрозділів обласної, міської державної адміністрації, підприємств, установ, організацій та об'єднань громадян (за погодженням з їхніми керівниками) до розгляду питань, що належать до його компетенції;

одержувати в установленому порядку від інших підрозділів обласної, міської державної адміністрації, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій інформацію, документи та інші матеріали, а від місцевих органів державної статистики – безплатно статистичні дані, необхідні для виконання покладених на нього завдань;

скликати в установленому порядку наради з питань, що належать до його компетенції.

6. Управління в процесі виконання покладених на нього завдань взаємодіє з іншими підрозділами обласної, міської державної адміністрації, представницькими органами, органами місцевого самоврядування, а також підприємствами, установами, організаціями та об'єднаннями громадян.

7. Управління очолює начальник, який призначається на посаду і звільняється з посади головою обласної, міської державної адміністрації.

Начальник управління має заступників, які за його поданням призначаються на посаду і звільняються з посади головою обласної, міської державної адміністрації.

8. Начальник управління:

здійснює керівництво діяльністю управління, несе персональну відповідальність за виконання покладених на управління завдань, визначає ступінь відповідальності заступників начальника управління, керівників його структурних підрозділів;

затверджує структуру і штатний розпис управління в межах граничної чисельності та фонду оплати праці працівників;

затверджує положення про структурні підрозділи та функціональні обов'язки працівників управління;

видає у межах своєї компетенції накази, організовує і контролює їх виконання;

розпоряджається коштами в межах затвердженого кошторису витрат на утримання управління;

призначає на посаду і звільняє з посади працівників управління.

9. Накази начальника управління у разі порушення прав громадян, представницьких органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій можуть бути оскаржені в судовому порядку.

10. Для погодженого вирішення питань, що належать до компетенції управління, в ньому створюється колегія у складі начальника управління (голова колегії) та заступників начальника управління за посадою, а також інших працівників управління. До складу колегії можуть входити керівники інших підрозділів обласної, міської державної адміністрації.

Склад колегії затверджується головою обласної, міської державної адміністрації за поданням начальника управління.

Рішення колегії проводяться в життя наказами начальника управління.

11. Для розгляду наукових рекомендацій і пропозицій щодо вдосконалення управління майном області, міста та вирішення інших питань в управлінні можуть створюватися наукові ради і комісії.

Склад цих рад і комісій та положення про них затверджує начальник управління.

12. Управління утримується за рахунок коштів Державного бюджету України.

Граничну чисельність, фонд оплати праці працівників та видатки на утримання управління затверджує голова обласної, міської державної адміністрації.

13. Управління є юридичною особою, має самостійний баланс, рахунки в установах банків, печатку із зображенням Державного герба України і своїм найменуванням.

Типове положення про відділ управління майном району районної і районної у місті Севастополі та управління майном району районної у місті Києві державної адміністрації

Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 29 травня 1996 року № 580

1. Відділ управління майном району районної і районної у місті Севастополі та управління майном району районної у місті Києві державної адміністрації (далі – відділ, управління) є місцевим органом державної виконавчої влади, що утворюється головою районної, районної у містах Києві та Севастополі державної адміністрації та підпорядковується голові цієї адміністрації.

2. Відділ, управління у своїй діяльності керується Конституцією України, Конституційним Договором між Верховною Радою України та Президентом України, законами України, постановами Верховної Ради України, указами і розпорядженнями Президента України, декретами, постановами і розпорядженнями Кабінету Міністрів України, розпорядженнями голови обласної, міської та районної державної адміністрації, рішеннями відповідного представницького органу, прийнятими в межах його компетенції, а також цим Положенням.

3. Основним завданням відділу, управління є реалізація державної політики у сфері управління майном, що перебуває у власності району, і загальнодержавним майном, повноваження з управління яким делеговані районній державній адміністрації Президентом України.

4. Відділ, управління відповідно до покладених на нього завдань:

1) здійснює облік майна, що перебуває у власності району, і загальнодержавного майна, повноваження з управління яким делеговані районній державній адміністрації Президентом України;

2) здійснює за дорученням голови районної державної адміністрації в установленому порядку повноваження з управління майном підприємств, установ і організацій (далі – підприємства), що належить до сфери управління районної державної адміністрації, зокрема:

приймає рішення про створення, реорганізацію та ліквідацію підприємств,

затверджує статути (положення) підпрнємств, контролює їх дотримання та приймає рішення у разі їх порушення;

укладає і розриває контракти з керівниками підприємств;

здійснює контроль за ефективністю використання і збереженням закріпленого за підприємствами майна;

виступає засновником спільних підприємств, до статутних фондів яких передається майно, що перебуває у власності району;

дає згоду Фондові державного майна на створення спільних підприємств, до статутних фондів яких передається загальнодержавне майно, повноваження з управління яким делеговані районній державній адміністрації;

вносить пропозиції власникам майна щодо відчуження у власність району належного їм майна, а також розглядає питання про передачу майна, що перебуває у власності району, іншим власникам;

3) виступає за дорученням голови районної державної адміністрації орендодавцем цілісних майнових комплексів підприємств, їх структурних підрозділів і нерухомого майна (будівель, споруд, приміщень), що перебувають у власності району, організовує проведення конкурсів (аукціонів) на право оренди нерухомого майна;

4) дає дозвіл підприємствам, майно яких перебуває у власності району, на передачу в оренду цілісних майнових комплексів, їх структурних підрозділів і нерухомого майна;

5) розглядає в межах своєї компетенції питання про розміщення на території району нових підприємств та інших об'єктів незалежно від форм власності, готує голові державної адміністрації відповідні пропозиції;

6) бере участь у розробленні програм приватизації майна району;

7) здійснює методичне керівництво з питань управління майном району;

8) здійснює за дорученням голови районної державної адміністрації інші повноваження, пов'язані з управлінням майном, що належить до сфери управління районної державної адміністрації.

5. Відділ, управління має право:

залучати спеціалістів інших підрозділів районної державної адміністрації, підприємств, установ, організацій та об'єднань громадян (за погодженням з їхніми керівниками) до розгляду питань, що належать до його компетенції;

одержувати в установленому порядку від інших підрозділів районної державної адміністрації, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій інформацію, документи та інші матеріали, а від місцевих органів державної статистики – безплатно статистичні дані, необхідні для виконання покладених на нього завдань;

скликати в установленому порядку наради з питань, що належать до його компетенції.

6. Відділ, управління в процесі виконання покладених на нього завдань взаємодіє з іншими підрозділами районної державної адміністрації, представницькими органами, органами місцевого самоврядування, а також підприємствами, установами, організаціями та об'єднаннями громадян.

7. Відділ очолює завідуючий, а управління – начальник, які призначаються на посаду і звільняються з посади головою районної державної адміністрації.

Завідуючий відділом, начальник управління мають заступників, які за їх поданням, призначаються на посаду і звільняються з посади головою районної державної адміністрації.

8. Завідуючий відділом, начальник управління:

здійснюють керівництво діяльністю відділу, управління, несуть персональну відповідальність за виконання покладених на відділ, управління завдань, визначають ступінь відповідальності заступників завідуючого відділом, начальника управління, керівників структурних підрозділів відділу, управління;

затверджують структуру та штатний розпис відділу, управління в межах граничної чисельності та фонду оплати праці працівників;

затверджують положення про структурні підрозділи і функціональні обов'язки працівників відділу, управління;

видають у межах своєї компетенції накази, організовують та контролюють їх виконання;

розпоряджаються коштами в межах затвердженого кошторису витрат на утримання відділу, управління;

призначають на посаду і звільняють з посади працівників відділу, управління.

9. Накази завідуючого відділом, начальника управління в разі порушення прав громадян, представницьких органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій можуть бути оскаржені в судовому порядку.

10. Відділ, управління утримується за рахунок Державного бюджету України.

Граничну чисельність, фонд оплати праці працівників та видатки на утримання відділу, управління затверджує голова районної державної адміністрації.

11. Відділ, управління є юридичною особою, має самостійний баланс, рахунки в установах банків, печатку із зображенням Державного герба України і своїм найменуванням.

Концепція політики Кабінету Міністрів України щодо управління об'єктами державної власності

Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 5 жовтня 2001 року № 467-р

1. Мета та основні завдання

Стратегічною метою управління об'єктами державної власності є досягнення оптимальності та ефективності державного сектору економіки.

Основними завданнями у 2001 році є:

приватизація підприємств, які недоцільно залишати у державній власності;

подальше скорочення переліку об'єктів державної власності, які не підлягають приватизації, та таких, які не підлягають приватизації, але можуть бути корпоратизовані;

перетворення державних підприємств у відкриті акціонерні товариства з метою забезпечення можливості залучення до них недержавних інвестицій;

поступове відокремлення від органів виконавчої влади не властивих їм функцій управління підприємствами;

створення суб'єктів управління – господарських структур, що здійснюватимуть функції управління об'єктами державної власності на умовах господарського розрахунку (юридичних осіб, що повинні створюватися за рішенням Кабінету Міністрів України і здійснювати функції управління державними підприємствами та державними акціонерними товариствами);

запровадження контролю за фінансами державних підприємств шляхом затвердження їх фінансових планів;

впровадження системи моніторингу виконання фінансових планів;

впорядкування фінансових потоків державних підприємств шляхом регулювання порядку оплати продукції, що реалізується ними, і погодження з органами виконавчої влади, уповноваженими управляти відповідним державним майном, дій, що зумовлюють витрати (виникнення боргових зобов'язань підприємств, розміри яких перевищують встановлений відсоток вартості активів підприємства на останню звітну дату);

проведення індивідуального аналізу діяльності державних акціонерних та холдингових компаній, підготовка пропозицій щодо їх реорганізації, приватизації чи ліквідації;

створення умов для інвестування у підприємства державного сектору економіки за рахунок частини коштів, отриманих від приватизації, та залучення недержавних інвестицій через механізм спільного інвестування;

підвищення кваліфікації менеджерів державних підприємств та господарських товариств із державною часткою в статутних фондах;

запровадження нової системи винагороди менеджерів державних підприємств;

забезпечення інформаційної підтримки заходів Кабінету Міністрів України, спрямованих на досягнення ефективності державного сектору економіки;

розроблення механізму відповідальності членів спостережних рад господарських структур перед державою, визначення їх повноважень та забезпечення гарантій їх діяльності.

2. Принципи здійснення політики управління об'єктами державної власності

1. Поступовий перехід від адміністративного до економічного принципу управління через відокремлення функцій господарської діяльності від органів виконавчої влади, зокрема шляхом передачі їх новоствореним господарським структурам.

2. Адаптація державних підприємств, які не підлягають приватизації, але можуть бути корпоратизовані, до ринкових умов шляхом створення державних акціонерних товариств.

3. Контроль за фінансовими потоками на державних підприємствах.

Реалізація нових принципів управління має забезпечуватись шляхом створення системи управління як нерозривної єдності елементів управління, яка включає:

визначення завдань державного управління щодо кожної групи об'єктів державної власності та чітка правова регламентація відносин управління;

визначення способу виконання завдань з управління (спосіб має затверджуватись уповноваженим Кабінетом Міністрів України органом виконавчої влади в рамках процедури передачі повноважень з управління);

встановлення відповідальності представників держави та уповноважених осіб за здійснення функцій з управління об'єктами державної власності;

забезпечення професіоналізму управління об'єктами державної власності шляхом створення системи підготовки менеджерів державного сектора економіки.

3. Шляхи реалізації

Законодавче визначення засад управління об'єктами державної власності.

Визначення оптимальної структури державного сектора економіки.

Запровадження нової системи управління державним сектором економіки.

Забезпечення ефективного менеджменту у державному секторі економіки, у тому числі за рахунок недержавних менеджерів.

Впровадження фінансового планування державних підприємств.

Залучення до державного сектора економіки недержавних інвестицій.

Відмова від превалювання фіскальних чинників та здійснення активної інвестиційної політики.

Підвищення ефективності діяльності державних акціонерних та холдингових компаній.

4. Наслідки

Забезпечення правових та організаційних умов для реформування системи управління об'єктами державної власності.

Виконання встановлених фінансових показників роботи державних підприємств.

Забезпечення планових надходжень до Державного бюджету України за рахунок податкових та неподаткових відрахувань за результатами діяльності державного сектора економіки.

5. Ризики

Неузгодженість позицій Кабінету Міністрів України та Верховної Ради України у законодавчому визначенні основ управління об'єктами державної власності.

Превалювання фіскальних чинників під час приватизації та управління корпоративним сектором.

Протидія політиці Кабінету Міністрів України з боку органів управління, керівників державних підприємств та господарських товариств з державною часткою в статутних фондах.

Відсутність достатньої кількості кваліфікованих менеджерів, здатних забезпечити підвищення ефективності управління об'єктами державної власності.

Про управління державним майном, яке не увійшло до статутних фондів господарських товариств у процесі приватизації, але перебуває на їх балансі

Наказ Фонду державного майна України, Міністерства економіки України від 19 травня 1999 року № 908/68

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 24 червня 1999 року за № 414/3707

Відповідно до Законів України «Про приватизацію державного майна» і «Про Державну програму приватизації» н а к а з у є м о:

(Преамбула в редакції наказу Фонду державного майна № 2602/286 від 12.12.2000)

1. Затвердити Положення про управління державним майном, яке не увійшло до статутних фондів господарських товариств у процесі приватизації, але перебуває на їх балансі (далі – Положення) (додається).

2. Встановити, що норми цього Положення застосовуються також при

здійсненні управління державним майном, яке не увійшло до статутних фондів колективних сільськогосподарських підприємств (КСП).

3. Установити, що забезпечення реалізації Положення про управління державним майном, яке не увійшло до статутних фондів господарських товариств у процесі приватизації, відповідно до пункту 149 Державної програми приватизації на 2000–2002 роки, затвердженої Законом України «Про Державну програму приватизації», здійснює Фонд державного майна України.

(Пункт 3 в редакції наказу Фонду державного майна № 2602/286 від 12.12.2000)

4. Господарські товариства, на балансі яких перебуває державне майно, яке не увійшло до статутних фондів у процесі приватизації, несуть відповідальність за збереження такого майна відповідно до Закону України «Про власність» та Цивільного кодексу Української РСР.

5. Регіональним відділенням Фонду державного майна України забезпечити звітність щодо реалізації Положення про управління державним майном, яке не увійшло до статутних фондів господарських товариств у процесі приватизації, але перебуває на їх балансі, за формою, потрібною для включення до інформаційно-пошукової системи «Етап» згідно з наказом Фонду від 15.01.99 № 82.

Положення про управління державним майном, яке не увійшло до статутних фондів господарських товариств у процесі приватизації, але перебуває на їх балансі

Затверджено наказом Фонду державного майна України та Міністерства економіки України від 19 травня 1999 року № 908/68

1. Загальні положення

1.1. Положення про управління державним майном, яке не увійшло до статутних фондів господарських товариств у процесі приватизації, але перебуває на їх балансі (далі – Положення) і є державною власністю, розроблене відповідно до Законів України «Про приватизацію державного майна» та «Про Державну програму приватизації».

(Пункт 1.1 в редакції наказу Фонду державного майна № 2602/286 від 12.12.2000)

1.2. Норми цього положення застосовуються при управлінні тим державним майном, яке не увійшло до статутних фондів господарських товариств у процесі приватизації.

1.3. Управління державним майном, яке не увійшло до статутних фон-

дів господарських товариств у процесі приватизації, але перебуває на їх балансі, полягає у виборі та забезпеченні уповноваженим органом (державні органи приватизації) способу та умов подальшого використання майна у межах чинного законодавства відповідно до таких принципів:

забезпечення ефективності використання та збереження державного майна, здійснення заходів контролю;

сприяння підвищенню ефективності діяльності підприємств, зокрема - покращення фінансового стану господарських товариств, на балансі яких перебуває державне майно, яке не увійшло до статутних фондів;

наявність альтернативних (залежно від груп майна у межах чинного законодавства) способів забезпечення управління державним майном, яке не увійшло до статутних фондів господарських товариств у процесі приватизації, але перебуває на їх балансі;

пріоритетність вибору способів управління державним майном, яке не увійшло до статутних фондів господарських товариств у процесі приватизації, але перебуває на їх балансі, дотримання якого забезпечує надходження коштів до Державного бюджету України.

1.4. Способи управління державним майном, яке не увійшло до статутних фондів господарських товариств у процесі приватизації, але перебуває на їх балансі, є такими:

– здійснення приватизації відповідно до Законів України «Про приватизацію державного майна», «Про приватизацію невеликих державних підприємств (малу приватизацію)», «Про Державну програму приватизації» та інших нормативно-правових актів.

(Абзац другий пункту 1.4 в редакції наказу Фонду державного майна № 2602/286 від 12.12.2000)

– передача майна в оренду відповідно до Закону України «Про оренду державного та комунального майна»;

– передача майна у комунальну власність у порядку, передбаченому Законом України «Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності»;

– передача майна в управління центральних та місцевих органів виконавчої влади у порядку, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 21.09.98 № 1482;

– передача майна господарським товариствам на умовах договору схову;

– відчуження державного майна, яке перебуває на балансі суб'єктів підприємницької діяльності недержавної форми власності, здійснюється в порядку, передбаченому Положенням про порядок відчуження основних засобів, що є державною власністю, затвердженим наказом Фонду державного майна України від 30.07.99 № 1477 і зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 19.08.99 за № 573/3866.

(Пункт 1.4 доповнено абзацом згідно з наказом Фонду державного майна № 2602/286 від 12.12.2000)

1.4.1. При визначенні способу управління попередньо аналізуються висновки інвентаризаційних комісій про результати інвентаризації державного майна, яке не увійшло до статутних фондів господарських товариств, але перебуває на їх балансі. Пріоритетним при обранні способу управління державним майном є спосіб його приватизації. Якщо відпо-

відне державне майно не підлягає приватизації, то застосовуються наступні за черговістю способи управління, викладені у п. 1.4.

1.4.2. При потребі обрання іншого з перелічених способів управління державним майном та за умови відповідності обраного в даному разі способу чинному законодавству державні органи приватизації створюють Комісію, залучаючи фахівців відповідного органу приватизації, відповідного галузевого міністерства (іншого центрального органу виконавчої влади), органу місцевого самоврядування (місцевої державної адміністрації) та представників господарських товариств тощо. На підставі висновку Комісії видається наказ державного органу приватизації, яким визначається спосіб управління майном.

1.4.3. Для зняття з балансу господарських товариств майна, яке є державною власністю та не увійшло до статутних фондів господарських товариств у процесі приватизації, але перебуває на їх балансі, відповідним органом приватизації залучається уповноважений представник господарського товариства.

2. Порядок управління державним майном

2.1. Приватизація державного майна, яке не увійшло до статутних фондів господарських товариств у процесі приватизації, але перебуває на їх балансі

2.1.1. Приватизація державного майна, яке не увійшло до статутних фондів господарських товариств у процесі приватизації, але перебуває на їх балансі, здійснюється відповідно до Законів України «Про приватизацію державного майна», «Про приватизацію невеликих державних підприємств (малу приватизацію)», Закону України «Про Державну програму приватизації», інших нормативно-правових актів з питань приватизації.

(Пункт 2.1.1 із змінами, внесеними згідно з наказом Фонду державного майна № 2602/286 від 12.12.2000)

(Пункт 2.1.2 вилучено на підставі наказу Фонду державного майна № 2602/286 від 12.12.2000)

2.1.2. Приватизація об'єктів незавершеного будівництва, які не ввійшли до статутних фондів господарських товариств у процесі приватизації, здійснюється відповідно до Закону України «Про особливості приватизації об'єктів незавершеного будівництва».

(Пункт із змінами, внесеними згідно з наказом Фонду державного майна № 1968/130 від 18.10.99; в редакції наказу Фонду державного майна № 2602/286 від 12.12.2000)

2.2. Передача в оренду державного майна, яке не увійшло до статутних фондів господарських товариств у процесі приватизації, але перебуває на їх балансі

2.2.1. Передача в оренду державного майна, яке не увійшло до статутних фондів господарських товариств у процесі приватизації, але перебуває на їх балансі, застосовується у першу чергу щодо майна, яке не підлягає приватизації, але може передаватися в оренду.

2.2.2. Відповідно до статті 5 Закону України «Про оренду державного та комунального майна» єдиними орендодавцями державного майна, яке

перебуває на балансах господарських товариств, є Фонд державного майна України, його регіональні відділення і представництва.

2.2.3. Договір оренди державного майна, яке перебуває на балансах господарських товариств, укладається органом приватизації за місцем розташування об'єкта оренди, відповідно до вимог Закону України «Про оренду державного та комунального майна».

(Пункт 2.2.4 вилучено на підставі наказу Фонду державного майна № 2602/286 від 12.12.2000)

2.2.4. Орендна плата за державне майно, що перебуває на балансах господарських товариств, розраховується згідно з чинною методикою розрахунку плати за оренду державного майна, затвердженою Кабінетом Міністрів України.

2.2.5. Додатково до договору оренди, який укладається з органом приватизації, укладається договір між орендарем та балансоутримувачем про відшкодування витрат балансоутримувача на утримання орендованого нерухомого майна та надання комунальних послуг орендарю.

(Пункт 2.2.5 в редакції наказу Фонду державного майна № 2602/286 від 12.12.2000)

2.3. Передача у комунальну власність державного майна, яке не увійшло до статутних фондів господарських товариств у процесі приватизації, але перебуває на їх балансі

2.3.1. Передача у комунальну власність державного майна, яке не увійшло до статутних фондів господарських товариств у процесі приватизації, але перебуває на їх балансі, здійснюється у порядку, визначеному Законом України «Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності», постановами Кабінету Міністрів України від 21.09.98 № 1482 «Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності», від 19.02.96 № 222 «Про поетапну передачу до комунальної власності об'єктів соціальної інфраструктури, які належать суб'єктам підприємницької діяльності» та від 06.11.95 № 891 «Про затвердження Положення про порядок передачі в комунальну власність загальнодержавного житлового фонду, що перебував у повному господарському віданні або в оперативному управлінні підприємств, установ та організацій».

2.4. Передача в управління центральних та місцевих органів виконавчої влади

2.4.1. Передача майна в управління центральних та місцевих органів виконавчої влади здійснюється, передусім, у випадках, за яких майно не підлягає приватизації, не може бути передане в оренду. Визначення конкретного органу управління здійснюється з урахуванням функціонального призначення майна та компетенції відповідного органу, до сфери управління якого передається майно. Згідно з ч. 2 ст. 33 Закону України «Про власність» органи, уповноважені управляти державним майном, вирішують питання створення підприємств і визначення цілей їх діяльності, реорганізації і ліквідації, здійснюють контроль за ефективністю використання і збереження довіреного їм державного майна та інші правові дії відповідно до законодавчих актів України.

Передача майна в управління перелічених органів здійснюється у порядку, визначеному постановою Кабінету Міністрів України від 21.09.98 № 1482 «Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності».

2.4.2. Майно, що є у складі державного матеріального резерву, зокрема – мобілізаційний резерв, запаси сировинних, матеріально-технічних і продовольчих ресурсів для забезпечення стратегічних потреб держави та запаси матеріально-технічних ресурсів для виконання першочергових робіт під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та інших заходів, що перебуває на балансі господарських товариств, передається відповідно до Закону України «Про державний матеріальний резерв» у сферу управління центрального органу виконавчої влади, який здійснює управління державним резервом.

2.5. Передача майна господарським товариствам на умовах договору схову здійснюється відповідно до Цивільного кодексу Української РСР.

2.6. Відчуження державного майна, яке перебуває на балансі суб'єктів підприємницької діяльності недержавної форми власності, здійснюється в порядку, передбаченому Положенням про порядок відчуження основних засобів, що є державною власністю, затвердженим наказом Фонду державного майна України від 30.07.99 № 1477 і зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 19.08.99 за № 573/3866 (із змінами та доповненнями).

(Розділ 2 доповнено пунктом 2.6 згідно з наказом Фонду державного майна № 2602/286 від 12.12.2000)

3. Відповідальність за збереження та ефективне використання державного майна, яке не увійшло до статутних фондів господарських товариств у процесі приватизації, але перебуває на їх балансі

3.1. Відповідальність за збереження та ефективне використання державного майна, яке не увійшло до статутних фондів господарських товариств у процесі приватизації, але перебуває на балансі господарських товариств, визначається Законом України «Про власність» – щодо захисту права власності, та розділом III Цивільного кодексу Української РСР – щодо зобов'язань, які виникають внаслідок заподіяння шкоди.

3.2. Якщо майно перебуває у господарського товариства на умовах договору схову майна з державним органом приватизації, розмір відповідальності господарських товариств визначається на основі ст. 419 Цивільного кодексу Української РСР.

4. Звітність з питань управління державним майном, яке не увійшло до статутних фондів господарських товариств у процесі приватизації, але перебуває на їх балансі

4.1. Фонд майна АР Крим, регіональні відділення Фонду державного майна України звітують про стан управління державним майном, яке не ввійшло до статутних фондів господарських товариств у процесі приватизації, у порядку, визначеному наказом Фонду державного майна України від 09.06.99 № 1077 «Про забезпечення збереження, контролю за використанням та реалізацією пропозицій інвентаризаційних комісій стосовно державного майна, яке не увійшло до статутних фондів госпо-

ларських товариств у процесі приватизації, але залишилось у них на балансі.

(Пункт 4.1 в редакції наказу Фонду державного майна № 2602/286 від 12.12.2000)

Концепція управління державними корпоративними правами

Розроблено Департаментом корпоративного управління від 13 червня 2000 року

Ця Концепція розроблена з врахуванням вимог Указу Президента України «Про невідкладні заходи щодо прискорення приватизації майна в Україні» щодо максимального скорочення кількості закріплених у державній власності акцій і обмеження передачі державних корпоративних прав в управління міністерствам та іншим органам виконавчої влади.

1. Враховуючи вимоги Указу щодо максимального скорочення кількості закріплених у державній власності акцій, акціонерні товариства, у яких необхідно здійснювати функції корпоративного управління, можна поділити на дві групи.

Перша група кількістю до 200 акціонерних товариств, у яких буде закріплено державний пакет акцій 25 або 50 відсотків терміном до 5 років.

Друга група кількістю до 2300 акціонерних товариств, у яких державна частка приватизується і буде постійно зменшуватись.

Терміни приватизації цих акцій будуть залежати від господарської діяльності цих підприємств та їх ліквідності.

Функції корпоративного управління правами держави акціонерних товариств першої групи доцільно передавати поступово недержавним структурам або іншим акціонерам, які володіють пакетами акцій більше 20 відсотків з врахуванням того, що вони зацікавлені у розвитку виробництва цього підприємства.

Для цього розроблено та затверджено постановою Кабінету Міністрів України «Про управління державними корпоративними правами» Порядок проведення конкурсу з визначення уповноваженої особи на виконання функцій з управління державними корпоративними правами.

На виконання цього Порядку розроблено Положення про конкурсну комісію з відбору уповноважених осіб на виконання функції управління державними корпоративними правами, яке затверджено наказом Фонду від 18.05.2000 р. № 1014 та зареєстровано в Мін'юсті 5.06.2000 р. за № 328/4549.

Крім того, найближчим часом буде затверджена наказом Фонду Типова форма договору на управління з уповноваженою особою, яка здобула право на управління державними корпоративними правами на конкурентній основі.

Функції корпоративного управління акціонерних товариств другої групи доцільно покласти на представника держави в органах управління ВАТ, тобто на члена спостережної ради (як правило, це державний службовець).

Для цьго розроблено та затверджено постановою Кабінету Міністрів

України від 15.05.2000 р. № 791 «Про управління державними корпоративними правами» Положення про представника органу, уповноваженого управляти відповідними державними корпоративними правами в органах управління господарських товариств.

На виконання цього Положення відпрацьовано та затверджено наказом Фонду від 24.05.2000 р. № 1065 та зареєстровано в Мін'юсті 02.06.2000 р. за № 325/4546 Типовий договір доручення на виконання функцій управління пакетом акцій, що належить державі.

Відповідальність за неякісне виконання функцій та умов договору несе в першу чергу керівник органу управління, який уклав з ним договір, шляхом дисциплінарного стягнення, а також сам представник (державний службовець).

Крім того, представник держави повинен регулярно і своєчасно інформувати керівника органу управління щодо дій керівництва ВАТ, які можуть завдати шкоди державі, для вжиття відповідних заходів.

Представник держави повинен пройти систему підготовки менеджерів для ефективного управління підприємством і мати кваліфікаційне посвідчення на право управління.

Контроль за діяльністю представника держави забезпечує керівник органу управління, який уклав з ним договір, шляхом аналізу звітів, які він надає щоквартально.

Порядок цієї звітності та її форму затверджено вищезазначеною постановою Кабінету Міністрів України.

2. Враховуючи встановлені Указом вимоги щодо обмеження передачі державних корпоративних прав управління міністерствам та іншим органам виконавчої влади, Фонд вважає за доцільне не скасовувати раніше прийняті рішення Уряду щодо цієї передачі, а в найкоротший термін її завершити. Кількість таких ВАТ з врахуванням уже переданих Національним агентством складає приблизно 1500 підприємств, і в подальшому цей перелік буде скорочуватись.

По інших ВАТ, не переданих в управління, за рішенням Уряду функції управління буде здійснювати Фонд державного майна.

Для спрощення процедури передачі прав з корпоративного управління міністерствам та іншим органам виконавчої влади, ліквідацію бюрократичних підходів, які не дають позитивних результатів, Фонд державного майна пропонує їх передати в найкоротший термін шляхом укладання Генеральної Угоди між керівником Фонду та керівником органу управління.

Для цього розроблена Типова форма Генеральної угоди про передачу повноважень на здійснення функцій управління державними корпоративними правами органами виконавчої влади.

Вона затверджена наказом Фонду від 25.05.2000 р. № 1067 та зареєстрована в Мін'юсті 02.06.2000 р. за № 324/4545.

Керівник органу управління призначає представників держави в органах управління ВАТ в порядку та на підставі нормативних документів, згаданих вище.

3. Контроль за діяльністю органів управління з питань корпоративного управління буде здійснюватись Фондом на підставі щоквартального подання зведених звітів до Фонду керівником органу управління, з яким укладено Генеральну Угоду.

Фонд державного майна аналізує їхню діяльність і надає відповідні висновки Уряду у встановленому порядку.

Для виконання цієї роботи, а також для оперативного контролю та фінансового аналізу всіх ВАТ, Фонд залучає на договірних засадах ДАК «Національна мережа аукціонних центрів», яка має досвідчених фахівців та добре оснащену комп'ютерну систему з усіма регіонами України.

Фонд планує разом з Компанією відпрацювати методику експрес-аналізу фінансового стану ВАТ, на підставі якого можливо оперативно визначити показник вірогідності банкрутства: «дуже висока», «висока», «дуже мала».

4. Прикінцеві Положення Концепції.

– Контракти з головами правлінь ВАТ, в яких за державою знаходиться 50 і більше відсотків акцій, укладають із Фондом або іншим органом управління виконавчої влади, якому передані функції управління по Генеральній Угоді.

Це рішення приймається загальними зборами акціонерів за відповідним дорученням представнику держави.

– Голова Спостережної ради акціонерного товариства для тих ВАТ, в яких за державою знаходиться 50 і більше відсотків акцій, обирається загальними зборами із числа представників Фонду чи органу управління, якому передані функції управління за Генеральною Угодою.

Як правило, голова Спостережної ради призначається представником держави в органах управління ВАТ.

– Контракти з керівниками холдингових компаній та державних акціонерних компаній укладаються з Фондом державного майна.

– Що стосується пакетів акцій неліквідних ВАТ, які не користуються попитом на ринку і не продаються, то в цьому випадку пропонується їх передача в управління на пільгових умовах структурам незалежно від форми власності або створення об'єднань (холдингів) із пакетів акцій таких підприємств однієї галузі тим юридичним особам, які висловили бажання на умовах, погоджених з Фондом державного майна.

Положення про конкурсну комісію з відбору уповноважених осіб на виконання функцій управління державними корпоративними правами

Затверджено наказом
Фонду державного майна України
від 18 травня 2000 року № 1014

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України
5 червня 2000 року за № 328/4549

Положення про конкурсну комісію з відбору уповноважених осіб на виконання функцій управління державними корпоративними правами (далі – Положення) визначає порядок створення та організації діяльності

конкурсної комісії з відбору уповноважених осіб на виконання функцій управління державними корпоративними правами.

1. Загальні положення

1.1. Конкурсна комісія (далі – комісія) – це тимчасовий колегіальний орган, утворений органом приватизації, який є власником державних корпоративних прав, для проведення конкурсів з відбору уповноважених осіб на виконання функцій управління державними корпоративними правами, визначення переможця в конкурсі.

У своїй діяльності комісія керується Порядком проведення конкурсу з визначення уповноваженої особи на виконання функцій з управління державними корпоративними правами, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 15.05.2000 № 791.

1.2. Основними принципами діяльності комісії є:

законність;

колегіальність;

повнота розгляду конкурсних пропозицій відповідно до встановлених умов конкурсу;

обгрунтованість прийнятих рішень;

рівність усіх претендентів;

професійність членів комісії.

1.3. Організаційно-технічне забезпечення діяльності комісії (розповсюдження інформації про конкурс, забезпечення приміщенням для проведення її засідань, транспортними засобами, оргтехнікою, засобами зв'язку, канцелярським приладдям тощо), забезпечення технічним персоналом, а також витрати, пов'язані з діяльністю комісії, покладаються на орган приватизації, який проводить конкурс.

Орган приватизації забезпечує конкурсні комісії необхідними документами та рекомендаціями для проведення конкурсу.

2. Склад та порядок створення комісії

2.1. До складу комісії входять представники органів приватизації, виконавчої влади, обласної адміністрації та трудового колективу товариства. Кількість членів комісії становить 5–9 осіб.

До складу комісії, у разі потреби, можуть залучатися представники інших органів виконавчої влади за погодженням з цими органами.

Комісія складається з голови комісії (далі – голова), відповідального секретаря, інших членів комісії.

2.2. Орган приватизації направляє в організації та установи письмові запити щодо визначення кандидатур до складу комісії.

Делегування представника господарського товариства до складу комісії є обов'язковим для керівництва господарського товариства та вказаних установ, які в 3-денний строк з дня одержання запиту направляють до органу приватизації, який проводить конкурс, письмову відповідь про кандидатуру до складу комісії із зазначенням прізвища, імені та по батькові, займаної посади, контактного телефону, факсу (інші дані на вимогу органу приватизації, який проводить конкурс).

2.3. Склад комісії після отримання даних щодо кандидатур затверд-

жується наказом органу приватизації, у якому визначаються голова комісії, відповідальний секретар.

3. Завдання та функції комісії

Комісія:

складає інформаційне повідомлення про проведення конкурсу та передає його до органу приватизації, який проводить конкурс, для оприлюднення;

приймає і реєструє заяви про участь у конкурсі, додані документи та відомості про претендента на участь у конкурсі, забезпечує їх зберігання;

розглядає заяви претендентів про участь у конкурсі та документи, які до них додаються, і приймає рішення щодо відповідності цих документів умовам участі у конкурсі та щодо реєстрації претендента як учасника конкурсу або щодо відмови в реєстрації претендента як учасника конкурсу;

складає перелік претендентів, які допущені до участі в конкурсі;

складає перелік претендентів, яким відмовлено в участі в конкурсі із зазначенням причин відмови;

приймає і реєструє конкурсні пропозиції від учасників конкурсу, забезпечує їх належне зберігання до часу проведення засідання комісії з аналізу конкурсних пропозицій;

розглядає і проводить порівняльний аналіз і оцінку конкурсних пропозицій;

визначає переможця конкурсу та оголошує результати конкурсу;

оформляє та подає на затвердження органу приватизації, який проводить конкурс, протокол про підсумки проведеного конкурсу.

4. Права та обов'язки комісії

4.1. Комісія має право:

отримувати інформацію про господарське товариство, документи та інші матеріали, які необхідні для роботи.

4.2. Комісія зобов'язана:

здійснювати свою діяльність, дотримуючись вимог чинного законодавства України;

визначати переможця за критеріями, визначеними Порядком проведення конкурсу з визначення уповноваженої особи на виконання функцій управління державними корпоративними правами, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 15.05.2000 № 791;

забезпечувати рівні умови для всіх учасників конкурсу.

4.3. Члени комісії не мають права розголошувати інформацію про:

перебіг розгляду конкурсних пропозицій;

зміст конкурсних пропозицій;

склад претендентів на участь у конкурсі та учасників конкурсу, зміст їх заяв про участь у конкурсі, доданих документів, конкурсних пропозицій щодо умов конкурсу – до затвердження протоколу про визначення переможця конкурсу;

5. Порядок роботи комісії

5.1. Комісія приступає до роботи з моменту затвердження наказом її складу.

5.2. Зміни щодо складу комісії вносяться наказами органу приватизації, який проводить конкурс.

5.3. Керує діяльністю комісії і організовує її роботу голова комісії.

5.4. Голова в межах своєї компетенції:

скликає засідання комісії;

головує на засіданнях комісії;

на час своєї відсутності призначає заступника голови комісії з членів комісії;

затверджує регламент роботи комісії;

дає доручення, обов'язкові для виконання членами комісії;

організовує підготовку матеріалів на розгляд комісії;

визначає дату чергового засідання та перелік питань для розгляду комісією;

після закінчення конкурсу забезпечує передачу до органу приватизації документації щодо проведення конкурсу;

5.5. Голова комісії зобов'язаний оповістити всіх членів комісії про заплановані засідання не пізніше трьох днів до дати їх проведення. Оповіщення проводиться поштою, телефонограмою, факсограмою або електронною поштою.

5.6. Відповідальний секретар забезпечує виконання доручень голови та несе відповідальність за підготовку матеріалів для розгляду комісією та за правильність ведення протоколів засідань комісії.

5.7. Члени комісії зобов'язані брати участь у діяльності комісії, виконувати доручення голови. У разі відсутності на засіданні члени комісії повинні подавати письмові мотивовані пояснення на ім'я голови.

5.8. Рішення комісії є правочинним, якщо в засіданні беруть участь більше половини від кількості її членів.

5.9. Рішення комісії про визначення переможця приймається таємним голосуванням. Секретар комісії здійснює підрахунок голосів і оголошує на засіданні результати голосування.

Рішення комісії приймаються на її засіданні простою більшістю голосів членів комісії, присутніх на засіданні. При рівності голосів голос голови комісії є ухвальним. Рішення комісії оформляється протоколом, що підписується усіма членами комісії, які брали участь у засіданні.

5.10. Засідання комісії є закритими, але комісія має право заслуховувати на своїх засіданнях усні пояснення учасників конкурсу щодо своїх конкурсних пропозицій.

5.11. Протокол з рішенням комісії щодо визначення переможця має містити:

вид і розмір державних корпоративних прав у статутному фонді відповідного господарського товариства (у відсотках до статутного фонду та в грошовому вираженні, виходячи із суми внеску або номінальної вартості акцій);

відомості про учасників конкурсу;

короткий опис конкурсних пропозицій кожного з учасників конкурсу;

інформацію про переможця конкурсу;

обгрунтування вибору переможця.

Протокол з рішенням комісії щодо переможця конкурсу в триденний строк подаються на затвердження до органу приватизації, який проводив

конкурс. До протоколу додаються вся конкурсна документація з протоколами засідання комісії, копіями інформаційних повідомлень, заявами на участь у конкурсі та документами, які додавались до них, конкурсні пропозиції учасників конкурсу, книги реєстрації заяв і конкурсних пропозицій.

5.12. Рішення комісії можуть бути оскаржені в суді (арбітражному суді) відповідно до чинного законодавства.

5.13. Діяльність комісії припиняється наказом органу приватизації, який проводив конкурс, після затвердження результатів конкурсу.

Порядок формування умов передачі повноважень та завдань з управління державними корпоративними правами

Затверджено наказом Національного агентства України з управління державними корпоративними правами від 10 березня 1999 року № 33

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 6 квітня 1999 року за № 213/3506

1. Загальні положення

1.1. Порядок формування умов передачі повноважень та завдань з управління державними корпоративними правами (далі – Порядок) розроблено відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 04.11.98 № 1741 «Про управління державними корпоративними правами».

1.2. Порядок визначає процедуру формування умов передачі повноважень та завдань з управління державними корпоративними правами (далі – ДКП) для органів виконавчої влади та уповноважених осіб.

1.3. Умови передачі повноважень та завдання з управління ДКП є невід'ємною частиною відповідного рішення Кабінету Міністрів України про передачу повноважень з управління ДКП органам виконавчої влади та договору-доручення з уповноваженою особою.

1.4. Умови передачі повноважень та завдання з управління ДКП встановлюються на строк дії повноважень з управління ДКП.

2. Зміст умов передачі повноважень з управління ДКП

2.1. В умовах передачі визначають:

1) об'єкт управління;

2) термін, на який здійснюється передача повноважень з управління ДКП;

3) спосіб управління;

4) порядок подання звітності щодо управління ДКП;

5) порядок контролю за здійсненням повноважень з управління ДКП;

6) обставини, механізми та наслідки припинення повноважень з управління ДКП.

2.2. Термін передачі повноважень з управління ДКП визначається окремо і залежить від:

1) терміну, протягом якого відповідні корпоративні права перебувають у державній власності;

2) терміну, потрібного для досягнення результатів, визначених в завданні як головна мета.

2.3. Повноваження з управління ДКП можуть здійснюватися двома способами – безпосередньо органом виконавчої влади або шляхом призначення уповноваженої особи.

2.4. При формуванні умов передачі пропозиції щодо здійснення повноважень з управління ДКП безпосередньо органом виконавчої влади подаються, якщо:

1) у державній власності перебуває 100% статутного фонду господарського товариства (державні акціонерні та холдингові компанії тощо);

2) господарське товариство, частка у статутному фонді якого передасться в управління, бере участь у державних та регіональних програмах, що фінансуються з бюджетів різних рівнів та позабюджетних фондів;

3) орган виконавчої влади підтверджує можливість консолідувати пакети акцій або частки (паї) у статутному фонді для здійснення ефективного управління;

4) не відбувся конкурс з призначення уповноваженої особи через відсутність претендентів або якщо пропозиції конкурсантів не відповідають умовам конкурсу.

У решті випадків, якщо інше не передбачене окремими рішеннями Кабінету Міністрів України, управління ДКП здійснюється із залученням уповноваженої особи шляхом проведення конкурсу.

2.5. Органи виконавчої влади та уповноважені особи, які здійснюють повноваження з управління ДКП, звітують перед Національним агентством з управління державними корпоративними правами (далі – Агентство) щодо виконання встановлених завдань. Здійснення повноважень з управління ДКП підлягає контролю з боку Агентства.

2.6. Порядок подання звітності, її форми та зміст, а також порядок здійснення контролю визначаються відповідно до Порядку, що розробляється Агентством.

2.7. Повноваження органу виконавчої влади з управління ДКП можуть бути припинені у разі:

1) закінчення терміну дії наданих повноважень з управління ДКП;

2) порушення умов передачі;

3) невиконання завдань з управління ДКП;

4) неможливості ефективного виконання своїх функцій відповідним органом виконавчої влади (ліквідації або реорганізації органу виконавчої влади, виникнення інших обставин, через які стає неможливим здійснення органом виконавчої влади повноважень з управління ДКП);

5) надходження до Агентства нових пропозицій з управління ДКП, в яких обгрунтовано можливість покращення показників, що визначені в завданні на управління.

Припинення виконання органом виконавчої влади повноважень з управління ДКП здійснюється за рішенням Кабінету Міністрів України.

Якщо повноваження з управління ДКП передані до іншого органу виконавчої влади, то орган виконавчої влади, який отримує ці повноваження, виступає правонаступником зобов'язань з управління ДКП того органу виконавчої влади, який раніше здійснював повноваження з управління ДКП.

2.8. Повноваження уповноваженої особи з управління ДКП можуть бути припинені за умов:

1) закінчення терміну дії наданих повноважень з управління ДКП;

2) порушення умов договору-доручення;

3) невиконання завдань з управління ДКП;

4) неможливості уповноваженої особи виконувати свої функції.

Дострокове припинення уповноваженою особою її повноважень з управління ДКП здійснюється шляхом розірвання договору-доручення в порядку, передбаченому чинним законодавством.

2.9. У разі дострокового розірвання договору-доручення через неналежне виконання чи невиконання уповноваженою особою його умов, уповноважена особа повинна сплатити штраф у розмірі, визначеному договором-дорученням, а також відшкодувати збитки, завдані державі внаслідок невиконання умов договору-доручення.

3. Зміст завдання з управління ДКП

3.1. Зміст завдання з управління ДКП органу виконавчої влади:

3.1.1. Завдання з управління ДКП органу виконавчої влади повинне містити:

1) головну мету управління;

2) показники, які визначаються із змісту головної мети та мають бути досягнуті протягом терміну здійснення повноважень з управління ДКП;

3) вимоги щодо діяльності господарського товариства.

3.1.2. Головною метою управління є зростання вартості власного капіталу та/або отримання дивідендів.

В окремих випадках головною метою управління ДКП можуть бути визначені дотримання вимог та досягнення показників щодо: проведення реструктуризації, реконструкції або реорганізації господарського товариства; обсягів участі господарського товариства у міждержавній, міжгалузевій (галузевій) кооперації; забезпечення вирішення певних соціальних питань тощо.

За рішенням Кабінету Міністрів України можуть бути встановлені інші вимоги та показники щодо головної мети управління.

3.2. Зміст завдання з управління, що розробляється органом виконавчої влади для свого представника або як стартові умови конкурсу з визначення уповноваженої особи.

3.2.1. Завдання з управління, що розробляється органом виконавчої влади для свого представника або як стартові умови конкурсу з визначення уповноваженої особи, повинне містити завдання, спрямовані на досягнення головної мети, визначеної згідно з п. 3.1 цього порядку.

3.2.2. До завдання з управління включаються показники щодо:

1) фінансово-економічних результатів діяльності підприємства;

2) погашення заборгованості, зокрема з: виплати заробітної плати, здійснення платежів до бюджету, відрахувань до пенсійного та інших державних позабюджетних фондів;

3) збереження і ефективного використання майна та матеріальних цінностей;

4) виконання мобілізаційних завдань, установлених державою.

3.2.3. До завдання з управління включаються вимоги щодо:

1) дотримання статуту товариства;

2) емісійної діяльності товариства;

3) інвестиційної, кредитної, технічної та цінової політики, забезпечення виробництва конкурентоспроможної продукції;

4) створення товариством дочірніх підприємств, філій та представництв;

5) умов реорганізації та ліквідації товариства;

6) виконання колективних договорів та галузевих угод;

7) порядку розпоряджання майном товариства (відчуження майна, укладання договорів застави та оренди, внесення майна до статутних фондів інших господарських товариств тощо);

8) здійснення заходів щодо збереження державної таємниці, додержання антимонопольного законодавства, виконання державних мобілізаційних завдань тощо.

4. Розробка умов передачі повноважень та завдань з управління ДКП органам виконавчої влади

4.1. Умови передачі повноважень та завдання з управління ДКП органу виконавчої влади розробляються Агентством індивідуально для кожного господарського товариства на підставі пропозицій, що надходять до Агентства від органу виконавчої влади, якому передаються повноваження з управління ДКП, інших органів виконавчої влади, органів управління відповідного господарського товариства, з урахуванням результатів аналізу фінансово-господарської діяльності господарського товариства, який може проводитись із залученням експертів. Порядок залучення експертів визначається Агентством.

4.2. Орган виконавчої влади, який претендує на отримання повноважень з управління ДКП, надсилає до Агентства заяву зі своїми пропозиціями щодо умов передачі повноважень та завдань з управління ДКП.

Пропозиції, які надсилаються до Агентства, мають містити визначення та детальне техніко-економічне обгрунтування умов передачі повноважень з управління, головної мети управління та відповідних показників та вимог.

4.3. У тижневий термін з моменту отримання пропозицій про передачу повноважень з управління ДКП Агентство звертається до інших органів виконавчої влади, зокрема галузевого міністерства (іншого центрального органу виконавчої влади), Міністерства економіки, Міністерства фінансів, Антимонопольного комітету, відповідних органів місцевої виконавчої влади та органів управління господарського товариства – з метою отри-

мання пропозицій цих органів щодо умов передачі повноважень та завдань з управління ДКП. За потреби Агентство має право звернутись з пропозиціями до інших органів виконавчої влади чи зацікавлених сторін.

Господарським товариством інформація надається за змістом, який визначено у додатку*.

Пропозиції органів виконавчої влади та органів управління господарського товариства, а також інформація, що надається господарським товариством, повинна бути надіслана до Національного агентства у десятиденний термін з моменту відповідного звернення.

4.4. Після отримання пропозицій та інформації, зазначених у п. 4.3, але не пізніше 30 днів з моменту отримання заяви на передачу повноважень з управління ДКП, Агентство готує проект рішення про умови передачі повноважень та завдання з управління ДКП і подає його до Кабінету Міністрів України.

4.5. У місячний термін з моменту прийняття Кабінетом Міністрів України рішення орган виконавчої влади, який отримав повноваження з управління ДКП, з урахуванням вимог розділу 3 цього Порядку встановлює детальне завдання призначеному ним як відповідальному за виконання повноважень з управління ДКП представнику та надсилає це завдання Агентству для здійснення ним контролю.

4.6. Якщо повноваження з управління ДКП передаються уповноваженим особам, то розроблене органом виконавчої влади згідно з п. 4.5 детальне завдання з управління передається конкурсній комісії з визначення уповноваженої особи – для включення до стартових умов конкурсу.

5. Розробка умов передачі повноважень та завдань з управління ДКП уповноваженим особам

5.1. До стартових умов конкурсу з визначення уповноваженої особи конкурсною комісією включається завдання, розроблене органом виконавчої влади згідно з п. 4.5 цього Порядку.

5.2. Остаточні умови передачі та завдання уповноваженим особам формуються органом виконавчої влади за результатами конкурсу з призначення уповноваженої особи. При цьому є неприпустимим зниження показників щодо відповідних ДКП, визначених (погоджених) Кабінетом Міністрів України.

6. Внесення змін до умов передачі повноважень та завдань з управління ДКП

6.1. За результатами контролю, у випадках змін в економічній політиці держави та умовах господарювання, за рішенням Кабінету Міністрів України (у разі безпосереднього управління) або за взаємною згодою сторін (для уповноважених осіб) до умов передачі та завдань можуть вноситися зміни.

6.2. Внесення змін до умов передачі та завдань здійснюється у порядку, встановленому для їх формування.

---

* Не наводиться. – *Ред.*

Порядок управління акціями (частками), які перебувають у державній власності, господарських товариств, створених за участю Фонду державного майна

Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 16 травня 2001 року № 518

1. Це Положення визначає порядок здійснення Фондом державного майна функцій з управління акціями (частками), які належать державі, у господарських товариствах, створених за участю Фонду державного майна відповідно до Закону України «Про господарські товариства» шляхом об'єднання майна (майнових прав та інших активів) учасників товариств, у тому числі на підприємствах, створених за кордоном, на підприємствах з іноземними інвестиціями та в товариствах, у яких Фонд державного майна визнаний правонаступником державних підприємств, установ та організацій (далі – товариства).

2. Управління акціями (частками) товариств, які перебувають у державній власності, здійснює Фонд державного майна шляхом призначення представників для участі у загальних зборах акціонерів (учасників) товариств (далі – представники).

3. Представником може бути призначена посадова особа:

державного підприємства, майно (майнові права та інші активи) якого було передано до статутного фонду товариства;

центрального органу виконавчої влади, до сфери управління якого належать державні підприємства, установи та організації, майно (майнові права, інші активи) яких було передано до статутного фонду товариства;

Фонду державного майна.

У товаристві, створеному за участю Фонду державного майна, до статутного фонду якого було передано майно (майнові права та інші активи) державного підприємства, за поданням відповідного центрального органу виконавчої влади представником призначається, як правило, посадова особа зазначеного державного підприємства.

У разі коли внеском держави до статутного фонду товариства є цілісний майновий комплекс, представником призначається посадова особа центрального органу виконавчої влади.

За пропозицією відповідного центрального органу виконавчої влади представник може бути призначений за результатами конкурсу, проведеного відповідно до Порядку проведення конкурсу з визначення уповноваженої особи на виконання функцій з управління державними корпоративними правами.

4. Відповідний центральний орган виконавчої влади у двотижневий термін з дня одержання запиту від Фонду державного майна подає йому пропозиції щодо кандидатури представника.

5. Відносини між Фондом державного майна та представником регулюються договором доручення на здійснення представником функцій з

управління акціями (частками), які перебувають у державній власності, господарських товариств (далі – договір доручення). Договір доручення укладається на термін до трьох років, який може бути продовжено за згодою сторін договору на термін до трьох років.

6. Типова форма договору доручення затверджується Фондом державного майна.

7. Представник зобов'язаний брати участь у загальних зборах товариства.

Представник зобов'язаний виконувати визначені для нього завдання на здійснення функцій з управління акціями (частками) господарських товариств, які перебувають у державній власності (далі – завдання), які є невід'ємною частиною договору доручення.

8. Представник може бути обраний членом ради (спостережної ради) господарського товариства.

9. Завдання представнику визначає Фонд державного майна на підставі пропозицій, які подає відповідний центральний орган виконавчої влади. При цьому завдання розробляються виходячи з розміру державних корпоративних прав і обов'язково визначають:

основну мету управління;

фінансово-економічні показники;

функції контролю, що здійснюється представником, з питань, зазначених у пункті 7 Порядку проведення конкурсу з визначення уповноваженої особи на виконання функцій з управління державними корпоративними правами, та інших питань виходячи із специфіки галузі.

10. Представники звітують перед Фондом державного майна за формами і в терміни, встановлені договором.

11. Фонд державного майна веде реєстр представників.

12. Представник може здійснювати управління пакетами акцій (частками), які перебувають у державній власності, не більше ніж у трьох товариствах.

13. У разі коли законодавством передбачена необхідність отримання згоди Антимонопольного комітету, Фонд державного майна приймає рішення про призначення представника після отримання ним згоди Антимонопольного комітету на управління акціями (частками) товариства.

Порядок управління акціями державних відкритих акціонерних товариств, державних акціонерних вугільних компаній та державних холдингових компаній, які перебувають у загальнодержавній власності

Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 19 серпня 1996 року № 973

1. Управління акціями державних відкритих акціонерних товариств,

державних акціонерних вугільних компаній та державних холдингових компаній (далі – господарські товариства), які перебувають у загальнодержавній власності, в тому числі тими, що залишилися у такій власності після реалізації планів розміщення акцій, здійснює призначена Мінвуглепромом уповноважена особа.

Уповноваженою особою може бути юридична чи фізична особа, якій Мінвуглепром доручає здійснення прав на участь в управлінні господарським товариством, засвідчених акціями, які перебувають у загальнодержавній власності.

Юридичною особою може бути особа, діяльність якої пов'язана з діяльністю підприємств вугільної промисловості, а частка державної власності в її статутному фонді не перевищує 25 відсотків. Для прийняття рішення про призначення її уповноваженою особою юридична особа подає Мінвуглепрому копію свого статуту та довідку про свій фінансовий стан.

Фізична особа, яка призначається уповноваженою управляти акціями, що перебувають у загальнодержавній власності, відбирається на конкурсній основі із числа найбільш кваліфікованих фахівців. Вона може бути членом ради (спостережної ради) товариства або виконавчого органу (правління) товариства.

Для участі в конкурсі до Мінвуглепрому подаються:

заява;

заповнений листок обліку кадрів;

характеристика-рекомендація з основного місця роботи (для пенсіонерів – з останнього місця роботи);

пропозиції-зобов'язання щодо дотримання умов управління акціями, які перебувають у загальнодержавній власності.

Учасниками конкурсу не можуть виступати члени правління акціонерного товариства, стосовно державного пакета акцій якого проводиться конкурс на визначення уповноваженої особи.

2. Уповноважена особа призначається Мінвуглепромом в місячний термін після прийняття рішення про приватизацію майна господарського товариства.

Відносини між Мінвуглепромом та уповноваженою особою регулюються договором доручення (далі – договір), який укладається після прийняття Міністерством рішення про призначення уповноваженої особи. Договір укладається терміном на один рік з правом його безконкурсного продовження ще на 2 роки за умови виконання уповноваженою особою договірних умов.

3. Мінвуглепром у двотижневий термін після прийняття рішення про приватизацію майна господарського товариства розробляє та затверджує завдання уповноваженій особі, в якому обов'язково передбачає здійснення контролю за:

ефективністю використання надр;

ефективністю використання і збереження майна господарських това-

риств та державного майна, яке використовується або зберігається відповідним товариством;

дотриманням статуту господарського товариства;

діями правління товариства щодо управління товариством, реалізації інвестиційної та цінової політики, дотримання номенклатури товарів та послуг;

створенням товариством дочірніх підприємств, філіалів і представництв;

реорганізацією та ліквідацією товариства;

емісійною діяльністю товариства;

укладенням товариством договорів про заставу та оренду майна;

веденням товариством книги реєстрації його акцій;

дотриманням законодавства під час проведення загальних зборів товариства;

розпорядженням нерухомим майном товариства;

укладенням установчих договорів про створення інших господарських товариств, у тому числі підприємств з іноземними інвестиціями;

дотриманням антимонопольного законодавства виконавчим органом товариства.

4. Для участі у загальних зборах товариства, в статутному фонді якого є частка державної власності, з питань збільшення або зменшення статутного фонду, внесення змін та доповнень до установчих документів, створення дочірніх підприємств, філіалів і представництв, реорганізації та ліквідації господарського товариства, погодження умов договору застави уповноважена особа отримує окреме доручення від Мінвуглепрому. З інших питань уповноважена особа має право голосувати відповідно до завдання та визначеної у договорі компетенції.

Органи управління товариства зобов'язані надавати на вимогу уповноваженої особи матеріали, необхідні для здійснення її функцій, передбачених пунктом 3 цього Порядку.

5. Уповноважена особа може здійснювати управління пакетами акцій, що перебувають у загальнодержавній власності, одного або кількох господарських товариств, але не більше ніж трьох. Мінвуглепром подає органам Антимонопольного комітету відомості про уповноважених осіб, призначених управляти акціями двох і більше товариств. Порядок укладення договорів на здійснення управління акціями кількох товариств установлює Фонд державного майна.

6. Уповноважені особи звітують перед Мінвуглепромом за встановленими договором формою та термінами.

7. Мінвуглепром веде реєстр уповноважених осіб.

8. Фонд державного майна повідомляє в тижневий термін Мінвуглепрому про зміну розміру пакета акцій, що перебувають у загальнодержавній власності, а Мінвуглепром в такий же термін повідомляє Фонду державного майна про зміну уповноваженої особи.

Типовий
договір доручення
на здійснення уповноваженою особою
функцій управління
державними корпоративними правами

Затверджено наказом
Фонду державного майна України
від 7 серпня 2000 року № 1647

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України
6 вересня 2000 року за № 579/4800

№ _____ від «___» _____ 200__ р.

Фонд державного майна України (РВ ФДМУ по _____), який є акціонером відкритого акціонерного товариства «_____ _____», місцезнаходження _____, з одного боку, в особі _____ (далі – орган приватизації), та _____,

(П. І. Б. фізичної особи або назва юридичної особи та П. І. Б. її керівника)

з іншого боку (далі – уповноважена особа), керуючись вимогами статей 386–394 Цивільного кодексу УРСР, Закону України «Про господарські товариства», постанови Кабінету Міністрів України від 15 травня 2000 р. № 791, уклали цей Договір про таке.

1. Предмет Договору

1.1. Орган приватизації, за результатами конкурсу з визначення уповноваженої особи з управління державними корпоративними правами, затвердженими наказом органу приватизації від ___ _____ 200__ року № ____, передає, а уповноважена особа приймає на себе здійснення повноважень з управління належними державі акціями в кількості _____ штук номінальною вартістю _____ гривень кожна, на загальну суму _____ тис. гривень, що становить _____% статутного фонду ВАТ «_____» (далі – Товариство), у тому числі:

А. Закріплений у державній власності пакет акцій ____ шт. на загальну суму ____ гривень, що становить ____% статутного фонду плюс одна акція, строком на ___ років відповідно до _____;

Б. Нереалізований пакет акцій_____ шт. на загальну суму _____ гривень, що становить _____% статутного фонду.

1.2. Під здійсненням повноважень з управління розуміється користування уповноваженою особою правами акціонера Товариства відповідно до його статуту, чинного законодавства та цього Договору.

1.3. Передача пакета акцій уповноваженій особі в управління не спри-

чиняє переходу права державної власності на нього. Держава залишається власником, а уповноважена особа здійснює повноваження з управління.

2. Права й обов'язки сторін

2.1. Уповноважена особа зобов'язана:

здійснювати свою діяльність у відповідності до цього Договору, Закону України «Про господарські товариства», статуту Товариства та інших нормативних актів;

захищати та піклуватись про інтереси держави;

виконувати в повному обсязі завдання органу приватизації;

не укладати угод з третіми особами з метою передоручення прав користування державними корпоративними правами в цілому або частково;

звітувати перед органом приватизації про хід виконання умов цього Договору відповідно до пункту 5.2 цього Договору;

вирішувати інші питання щодо діяльності Товариства, що виникають у процесі роботи Товариства і не потребують узгодження з органом приватизації;

здійснювати контроль за погашенням Товариством заборгованості в цілому і зокрема з виплати заробітної плати та внесенням платежів до бюджету і Пенсійного фонду (в разі їх наявності на час передачі в довірче управління);

оперативно інформувати орган приватизації щодо діяльності Товариства, яка може завдати шкоди державним інтересам;

наступного робочого дня після одержання запрошення на загальні збори акціонерів Товариства письмово інформувати орган приватизації про скликання загальних зборів акціонерів Товариства та порядок денний;

з'являтися до органу приватизації перед кожними загальними зборами акціонерів Товариства для одержання окремих письмових доручень для голосування з питань порядку денного загальних зборів, на які поширюється дія статей 41 і 42 Закону України «Про господарські товариства»;

у 10-денний термін після закінчення загальних зборів передавати до органу приватизації копії протоколів та інших документів, які були прийняті на зборах;

протягом дії цього Договору мати трудові стосунки принаймні з однією фізичною особою, яка має відповідну кваліфікацію та досвід практичної роботи у сфері корпоративного управління (для юридичної особи), або мати відповідну кваліфікацію та досвід практичної роботи у сфері корпоративного управління (для фізичної особи);

надавати органу приватизації необхідну інформацію у випадках, передбачених в абзацах 2, 3 пункту 2.4 цього Договору.

2.2. Уповноважена особа має право:

одержувати в установленому порядку інформацію з реєстру власників Товариства;

на підставі аналізу фінансового стану господарської діяльності Товариства розробляти та надавати органу приватизації пропозиції, спря-

мовані на підвищення ефективності діяльності Товариства, а також щодо відповідності займаним посадам посадових осіб Товариства;

одержувати від органів управління Товариства інформацію про його фінансово-економічний стан, необхідну для підготовки звітності перед органом приватизації.

2.3. Орган приватизації зобов'язується:

своєчасно розглядати звіти про здійснення уповноваженою особою функцій з управління та інформувати її про результати розгляду;

негайно повідомляти уповноважену особу в разі виникнення обставин, які можуть призвести до неможливості подальшого виконання умов цього Договору;

у межах своєї компетенції надавати на запит уповноваженої особи інформацію, необхідну для здійснення нею функцій з управління;

у разі виникнення обставин, що спричиняють дострокове припинення дії цього Договору, інформувати про це уповноважену особу.

2.4. Орган приватизації має право:

у разі потреби викликати уповноважену особу для оперативного вирішення питань, що пов'язані з виконанням цього Договору;

залучати незалежних експертів та консультантів для перевірки результатів виконання уповноваженою особою функцій з управління протягом терміну дії цього Договору;

вимагати надання уповноваженою особою документів, що підтверджують незмінність її юридичного статусу та чинність трудових відносин з особами, що мають відповідну кваліфікацію та досвід практичної роботи у сфері корпоративного управління;

мати у складі спостережної ради та ревізійної комісії Товариства представників держави.

3. Завдання уповноваженій особі

3.1. Завдання уповноваженій особі на _____ роки (далі – Завдання) затверджується органом приватизації і є невід'ємною частиною Договору (додаток 1*).

3.2. Завдання уповноваженій особі на _____ роки встановлюється органом приватизації. Основні показники в цей період не можуть бути нижчими, ніж відповідні показники _____ року.

3.3. Фінансово-економічні показники Завдання можуть уточнюватись та коригуватись органом приватизації щорічно, у залежності від результатів фінансово-господарської діяльності Товариства та кон'юнктури ринку.

4. Норми витрат

4.1. Норми витрат, пов'язані з виконанням цього Договору, визначаються органом приватизації.

4.2. Сума витрат за цим Договором становить _____ грн. ___ коп. (_____)

(сума словами)

* Додатки не наводяться. – *Ред.*

5. Контроль за діяльністю уповноваженої особи

5.1. Контроль здійснюється органом приватизації шляхом розгляду звітів уповноваженої особи про результати діяльності Товариства на предмет їх відповідності Завданню.

5.2. Уповноважена особа один раз на квартал до 25-го числа місяця, наступного за звітним періодом, надає органу приватизації звіт за всіма пунктами Завдання, у тому числі згідно з переліком форм звітності, які уповноважена особа зобов'язана надавати до органу приватизації, що є невід'ємною частиною цього Договору (додаток 2).

Уповноважена особа щороку подає до органу приватизації річний звіт про виконання завдань з управління державними корпоративними правами до 25 лютого року, наступного за звітним.

5.3. Орган приватизації проводить аналіз підсумків господарської діяльності Товариства і ефективності виконання функцій уповноваженою особою, готує пропозиції щодо поліпшення цієї діяльності.

6. Набрання чинності та припинення дії Договору

6.1. Термін дії Договору – до_____.

6.2. Договір може бути достроково припинений у разі:

а) зменшення частки державних корпоративних прав в статутному фонді Товариства, повноваження з управління якими передані уповноваженій особі, більше ніж удвічі;

б) одноразового грубого порушення уповноваженою особою умов цього Договору;

в) якщо в результаті виконання функцій з управління державними корпоративними правами уповноважена особа допускає недотримання більше ніж трьох фінансово-економічних показників, які мають бути досягнуті під час управління та наведені в пункті 2 Завдання;

г) відповідно до пункту 8.6 цього Договору;

ґ) з інших передбачених законодавством підстав.

6.3. Договір може бути припинений за взаємною згодою сторін або за рішенням суду в порядку, передбаченому чинним законодавством.

7. Відповідальність за невиконання або неналежне виконання Договору

Уповноважена особа несе відповідальність за невиконання або неналежне виконання цього Договору в межах, передбачених чинним законодавством України.

8. Форс-мажорні обставини

8.1. Умови Договору можуть бути змінені за згодою сторін, якщо орган приватизації або уповноважена особа зіткнулись з обставинами непереборної сили або перешкодами поза контролем, що унеможливлюють належне виконання обов'язків за даним Договором або Завданням в обсягах, визначених цим Договором.

8.2. Під обставинами непереборної сили розуміють події, що не існували в момент підписання даного Договору, настання та дію яких сторони не могли відвернути та подолати, а саме: пожежа, землетрус, паводок, аварійні умови, воєнні дії, а також інші подібні обставини.

8.3. Перешкодою поза контролем може бути визнана будь-яка дія третьої особи, якщо сторона, що зіткнулась з нею, не в змозі була подолати її за допомогою законних засобів, що підтверджується відповідними документами.

8.4. Сторона, що зіткнулась з обставинами непереборної сили або з перешкодою поза контролем, повинна повідомити про це іншу сторону.

8.5. Виникнення обставин непереборної сили або перешкоди поза контролем подовжує термін виконання зобов'язань за даним Договором на термін, що відповідає часу дії вказаних обставин або перешкоди та потрібному терміну для подолання їх наслідків.

8.6. Якщо неможливість виконання зобов'язань буде існувати більше 3 місяців, то сторони мають право розірвати цей Договір у встановленому законодавством порядку.

8.7. Достатнім доказом дії форс-мажорних обставин є посилання на чинний нормативний акт, а також документ, виданий відповідним органом країни, де виникли дані обставини.

9. Інші умови Договору

9.1. У разі, коли для виконання функцій управління державними корпоративними правами необхідна згода Антимонопольного комітету (його територіального відділення) відповідно до пункту 28 Порядку проведення конкурсу з визначення уповноваженої особи на виконання функцій з управління державними корпоративними правами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 15.05.2000 № 791, така згода повинна бути отримана уповноваженою особою у термін до _____.

9.2. Уповноважена особа перераховує до позабюджетного Державного фонду приватизації кошти у розмірі _____ відсотків вартості пакета акцій, що передається в управління*, відповідно до договору застави, що укладається сторонами згідно з чинним законодавством.

У разі невиконання уповноваженою особою дій, зазначених у пункті 9.1, у встановлений строк, договір вважається неукладеним.

9.3. Уповноважена особа гарантує, що:

її інтереси не розбігаються з інтересами органу приватизації;

не існує жодних судових або інших обмежень, які завадили б виконанню нею умов цього Договору;

---

* Вартість пакета акцій, переданого в управління, розраховується відповідно до ринкової вартості акцій Товариства, встановленої за результатами останнього на дату укладення цього Договору продажу на комерційних торгах, або, у випадку відсутності торгів, відповідно до Положення про порядок розрахунку початкової ціни пакетів акцій відкритих акціонерних товариств, що підлягають продажу за грошові кошти на комерційних конкурсах, затвердженого наказом Фонду державного майна України від 17.03.1999 № 473 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 02.04.1999 за № 205/3498.

вона повідомить орган приватизації в разі виникнення обставин, що заважають або роблять неможливим належне виконання умов цього Договору.

9.4. Уповноважена особа зобов'язується зберігати конфіденційність цього Договору, не розголошувати та не використовувати конфіденційну інформацію Товариства й органу приватизації, одержану при виконанні цього Договору, протягом двох років після припинення дії Договору.

9.5. Усі зміни та доповнення до цього Договору може бути внесено за письмовою згодою сторін з доданням оригіналу згоди як додатка до цього Договору.

9.6. Уповноважена особа не має права передоручати виконання своїх зобов'язань за цим Договором третій особі.

9.7. Розгляд спорів між сторонами та порядок відшкодування збитків визначаються чинним законодавством.

9.8. _____.

10. Прикінцеві положення

Договір може бути подовжений за згодою сторін на термін залишення корпоративних прав Товариства в державній власності.

11. Місцезнаходження, реквізити сторін та інші відомості

Цей Договір укладено в двох примірниках, що зберігаються кожною із сторін та мають однакову юридичну силу.

Орган приватизації:	Уповноважена особа:
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
(підпис)	(підпис)
«___» _____ 200___ р.	«___» _____ 200___ р.
М.П.	

Типовий договір доручення на виконання функцій управління пакетом акцій, що належить державі

Затверджено наказом
Фонду державного майна України
від 24 травня 2000 року № 1065

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України
2 червня 2000 року за № 325/4546

від «___»_____ 200_ р.

_____ (далі – УПОВНОВАЖЕНИЙ), який діє на
(орган виконавчої влади)
підставі _____,
в особі _____, з одного
боку, та _____
(керівник органу – прізвище, ім'я, по батькові)
_____ (далі – ПРЕДСТАВНИК),

з іншого боку (далі – Сторони), уклали цей договір відповідно до статей 386–394 Цивільного кодексу Української РСР, Закону України «Про господарські товариства», постанови Кабінету Міністрів України від 15.05.2000 № 791 «Про управління державними корпоративними правами» та інших актів чинного законодавства України.

1. Предмет договору

1.1. Відповідно до цього договору (далі – Договір) ПРЕДСТАВНИКУ надаються повноваження представника держави в органах управління ВАТ _____ (далі – Товариство). ПРЕДСТАВНИК від імені УПОВНОВАЖЕНОГО та за його рахунок здійснює права акціонера Товариства.

Діяльність ПРЕДСТАВНИКА спрямована на виконання завдання з управління державними корпоративними правами (далі – Завдання), яке розроблене та затверджене УПОВНОВАЖЕНИМ. Завдання – невід'ємна частина Договору.

1.2. ПРЕДСТАВНИК забезпечує дотримання інтересів держави шляхом реалізації прав акціонера в межах належних державі акцій, а саме:

бере участь у загальних зборах акціонерів;

голосує на загальних зборах акціонерів;

вимагає на загальних зборах акціонерів пояснень і вносить пропозиції;

вимагає у правління Товариства надання копій рішень загальних зборів або витягів з них;

вимагає від правління Товариства скликання позачергових загальних зборів акціонерів для обговорення питань, які ним пропонуються, а також включення деяких питань до порядку денного загальних зборів;

особисто входить до складу спостережної ради Товариства (або очолює її) та координує в ній роботу інших представників держави у межах, наданих йому повноважень;

учиняє інші дії в межах прав, наданих акціонерам чинним законодавством та статутом Товариства.

2. Права і обов'язки Сторін

2.1. Відповідно до Договору ПРЕДСТАВНИК має право представляти в установах, організаціях та державних органах інтереси держави у справах управління державними корпоративними правами Товариства.

У своїй діяльності ПРЕДСТАВНИК керується чинним законодавством України, статутом Товариства, Договором та Положенням про представника органу, уповноваженого управляти відповідними державними корпоративними правами в органах управління господарських товариств, і Порядком звітності представників органів, уповноважених управляти відповідними державними корпоративними правами в органах управління господарських товариств, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 15.05.2000 № 791.

2.2. Виконання обов'язків ПРЕДСТАВНИКА згідно з Договором – це виконання додаткових посадових обов'язків державного службовця, підстава для надання заохочень, передбачених чинним законодавством.

2.3. У разі значних змін у співвідношенні кількості акцій, управління якими здійснює ПРЕДСТАВНИК, та акцій, якими володіють інші акціонери Товариства, ПРЕДСТАВНИК має право ставити перед УПОВНОВАЖЕНИМ питання про внесення змін (уточнень) в умови Договору.

2.4. ПРЕДСТАВНИК зобов'язаний:

голосувати на загальних зборах акціонерів у межах наданих йому повноважень;

здійснювати права акціонера на кожних загальних зборах акціонерів Товариства, піклуватись про інтереси держави як акціонера;

виконувати в повному обсязі Завдання. Щокварталу звітувати перед УПОВНОВАЖЕНИМ та Фондом державного майна України про виконання Завдання в установленому порядку;

вирішувати інші питання господарської діяльності Товариства;

оперативно інформувати УПОВНОВАЖЕНОГО з окремих аспектів діяльності Товариства, які можуть завдати шкоди державним інтересам;

наступного дня після одержання запрошення на загальні збори акціонерів Товариства письмово інформувати УПОВНОВАЖЕНОГО про скликання загальних зборів акціонерів Товариства і повідомляти порядок денний;

з'являтися до УПОВНОВАЖЕНОГО перед кожними загальними зборами Товариства для одержання письмових (окремих) розпоряджень для голосування з питань порядку денного загальних зборів;

у 5-денний термін після закінчення загальних зборів передати УПОВНОВАЖЕНОМУ копії протоколів та інших документів, які були прийняті на зборах, з викладеною позицією ПРЕДСТАВНИКА з кожного питання;

особисто виконувати свої функції, визначені Договором.

2.5. Уповноважена особа має право:

одержувати у Фонді державного майна України інформацію про кількість акцій Товариства, які перебувають у державній власності;

подавати УПОВНОВАЖЕНОМУ пропозиції щодо реорганізації або ліквідації Товариства та про відповідність займаним посадам голови та членів правління, а також членів спостережної ради Товариства, які також представляють інтереси держави;

отримувати від Товариства інформацію про його фінансове-економічний стан для підготовки звітності перед УПОВНОВАЖЕНИМ;

на підставі аналізу фінансового стану господарської діяльності Товариства розробляти відповідні пропозиції і подавати їх на розгляд УПОВНОВАЖЕНОГО.

2.6. ПРЕДСТАВНИК заявляє і гарантує, що:

його інтереси не розходяться з інтересами держави і Товариства;

невідкладно повідомить УПОВНОВАЖЕНОГО про обставини, що не дають змоги (тривалий час або тимчасово) виконувати належним чином умови Договору.

2.7. УПОВНОВАЖЕНИЙ створює ПРЕДСТАВНИКУ належні умови для виконання вимог Договору. УПОВНОВАЖЕНИЙ, у разі неможливості виконання ПРЕДСТАВНИКОМ своїх обов'язків на певний час, покладає виконання прав та обов'язків, визначених Договором, на іншу особу.

3. Умови та наслідки припинення дії Договору

3.1. УПОВНОВАЖЕНИЙ має право припинити дію Договору, а ПРЕДСТАВНИК – відмовитись від його виконання у будь-який момент, попередньо, за місяць до дати припинення дії Договору, письмово повідомивши про це іншу Сторону Договору. У разі розірвання або припинення дії Договору УПОВНОВАЖЕНИЙ укладає договір з іншою особою на тих самих умовах.

3.2. Договір припиняється у разі:

смерті ПРЕДСТАВНИКА, визнання його недієздатним, обмежено дієздатним або безвісно відсутнім;

ліквідації УПОВНОВАЖЕНОГО як юридичної особи або його реорганізації.

3.3. Договір за рішенням УПОВНОВАЖЕНОГО може бути достроково припинено у випадках:

а) зменшення частки акцій у статутному фонді Товариства, управління якими здійснює ПРЕДСТАВНИК;

б) неможливості виконання ПРЕДСТАВНИКОМ своїх обов'язків у зв'язку з хворобою чи інвалідністю та з інших поважних причин, що перешкоджають виконанню обов'язків, визначених Договором;

в) прийняття нормативних актів, які змінюють умови укладання цього Договору та його виконання;

г) одноразового грубого порушення ПРЕДСТАВНИКОМ умов цього Договору;

ґ) систематичного погіршення одного з показників роботи господарського товариства за звітний період;

д) інших, передбачених законодавством, причин.

3.4. У випадку припинення Договору, передбаченому підпунктом г) пункту 3.3, відповідний орган виконавчої влади згідно з чинним законодавством притягає до дисциплінарної відповідальності особу, на яку були покладені функції ПРЕДСТАВНИКА.

3.5. Розірвання Договору УПОВНОВАЖЕНИМ на вимогу органу приватизації у випадках, передбачених підпунктами г) та ґ) пункту 3.3, є обов'язковим

4. Особливі умови Договору

4.1. ПРЕДСТАВНИК на загальних зборах акціонерів Товариства з питань збільшення статутного фонду, внесення змін та доповнень до установчих документів, створення дочірніх підприємств, філій та представництв, обрання та відкликання членів виконавчого органу, реорганізації та ліквідації господарського товариства, погодження умов договору застави має право голосувати тільки за наявності окремого розпорядження УПОВНОВАЖЕНОГО.

4.2. Розгляд спорів між Сторонами та порядок відшкодування збитків визначаються чинним законодавством.

5. Інші умови Договору

5.1. ПРЕДСТАВНИК зобов'язується зберігати конфіденційність цього Договору.

5.2. Конфіденційність Договору не поширюється на умови, урегульовані чинним законодавством, та на органи, які здійснюють нагляд (контроль) за дотриманням законодавства.

5.3. Умови цього Договору можуть бути змінені тільки за згодою сторін (у письмовій формі).

5.4. Договір набирає чинності з моменту підписання. Договір підлягає реєстрації у Департаменті корпоративного управління Фонду державного майна України у 10-денний термін.

5.5. Термін дії Договору – один рік. Договір може бути продовжений за згодою Сторін. Загальний термін дії Договору не повинен перевищувати трьох років.

Витрати, пов'язані з виконанням ПРЕДСТАВНИКОМ обов'язків члена спостережної ради Товариства, можуть відшкодовуватися Товариством, якщо таке передбачено статутом або положенням про спостережну раду Товариства.

5.6. Щокварталу фінансово-економічні показники діяльності Товариства аналізуються УПОВНОВАЖЕНИМ та Фондом державного майна України.

6. Місцезнаходження, реквізити Сторін та інші відомості

6.1. Цей Договір складено в трьох примірниках, які зберігаються кожною із Сторін та Фондом державного майна України і мають однакову юридичну силу

6.2. До Договору додається Завдання на _____ аркушах.

Уповноважений:	**Представник:**
Місцезнаходження:	Місце проживання:
Посада	Посада
П.І.Б. _____ підпис	П.І.Б. _____ підпис
«___»_____ 200_ р.	Паспорт _____ (№, серія, коли і ким виданий)
М.п.	«___»_____ 200_ р.

Типова Генеральна угода про передачу повноважень на здійснення функцій управління державними корпоративними правами органам виконавчої влади

Затверджено наказом Фонду державного майна України від 25 травня 2000 року № 1067

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 2 червня 2000 року за № 324/4545

м. Київ № _____ «___»_____ 2000 року

Фонд державного майна України (далі – Фонд), який діє на підставі Тимчасового положення про Фонд державного майна України, затвердженого Постановою Верховної Ради України від 7 липня 1992 року № 2558-XII, і є акціонером господарських товариств (далі – Товариства), в особі Голови Фонду, з однієї сторони, та _____

_____,
(орган виконавчої влади)

з другої сторони, уклали цю Генеральну угоду про передачу повноважень на здійснення функцій управління державними корпоративними правами органам виконавчої влади (далі – Генеральна угода) на підставі Закону України «Про господарські товариства», постанови Кабінету Міністрів України від 15.05.2000 № 791 «Про управління державними корпоративними правами» та чинного законодавства України.

1. Предмет Генеральної угоди

1.1. Фонд у відповідності до рішення Кабінету Міністрів України передає повноваження на здійснення функцій управління державними корпоративними правами у Товариствах згідно з переліком господарських товариств, повноваження на здійснення функцій управління державними корпоративними правами яких передаються органам виконавчої влади, який наведений у додатку* до Генеральної угоди.

* Не наводиться. – *Ред.*

1.2. Виконання повноважень на здійснення функцій управління державними корпоративними правами Товариств включає:

здійснення повноважень акціонера в межах наданих йому державних корпоративних прав згідно з чинним законодавством;

призначення представника держави в спостережних радах Товариств, відповідального за управління державними корпоративними правами, із числа працівників органу управління;

укладення за погодженням з Фондом контрактів з головами правлінь Товариств, пакети акцій яких передані в управління цією Генеральною угодою, у разі наявності контрольного державного пакета акцій.

2. Права і обов'язки сторін

2.1. _____ зобов'язаний:
(орган виконавчої влади)

здійснювати права акціонера на загальних зборах Товариств, піклуватись про інтереси держави;

здійснювати свою діяльність відповідно до цієї Генеральної угоди, Закону України «Про господарські товариства», статуту Товариства та інших нормативних актів;

звітувати перед Фондом про виконання функцій управління державними корпоративними правами відповідно до Порядку звітності представників органів, уповноважених управляти відповідними державними корпоративними правами в органах управління господарських товариств, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 15.05.2000 № 791 «Про управління державними корпоративними правами»;

призначати представника держави в органах управління Товариства відповідно до Положення про представника органу, уповноваженого управляти відповідними державними корпоративними правами в органах управління господарських товариств, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 15.05.2000 № 791 «Про управління державними корпоративними правами»;

укладати контракти з головами правлінь Товариств згідно з Типовою формою контракту з головами правлінь ВАТ, затвердженою наказом Фонду від 06.04.2000 № 695 та зареєстрованою Міністерством юстиції України 16.05.2000 за № 280/4501;

на підставі аналізу фінансового стану господарської діяльності Товариств розробляти та подавати відповідні пропозиції на розгляд Фонду;

вирішувати інші питання щодо господарської діяльності Товариств, які виникають у процесі його роботи;

у 15-денний термін до проведення загальних зборів акціонерів Товариства погоджувати з Фондом порядок голосування окремих питань порядку денного загальних зборів акціонерів Товариства, передбачених розділом 4 цієї Генеральної угоди;

у 10-денний термін після проведення загальних зборів акціонерів Товариства передавати до Фонду копію протоколу загальних зборів акціонерів;

відшкодувати Фонду збитки, втрати, що виникли у Фонді в зв'язку з

порушенням умов, які передбачені цією Угодою, та взятих на себе зобов'язань.

2.2. _____ має право:
(орган виконавчої влади)

одержувати у Фонді інформацію про кількість акцій Товариства, які перебувають у державній власності;

подавати до Фонду пропозиції щодо реорганізації або ліквідації Товариства та відповідності займаним посадам голови та членів правління Товариства;

подавати до Фонду пропозиції щодо реалізації акцій Товариства, які перебувають у державній власності;

отримувати у Фонді інформацію щодо зміни власника державного пакета акцій.

3. Припинення дії Генеральної угоди

Дія цієї Угоди припиняється у разі прийняття рішення Кабінетом Міністрів України чи невиконання або неналежного виконання _____
_____
(орган виконавчої влади)

цієї Генеральної угоди або після закінчення процесу приватизації (реалізації плану розміщення акцій) Товариств.

4. Особливі умови Генеральної угоди

_____ погоджує з Фондом
(орган виконавчої влади)

доручення (та завдання до нього) його представнику на загальні збори акціонерів Товариства з питань:

збільшення або зменшення статутного фонду Товариства;

внесення змін та доповнень до установчих документів Товариства;

створення дочірніх підприємств, філій та представництв;

обрання та відкликання членів органів управління Товариства;

реорганізації та ліквідації товариства, погодження умов договору оренди, договору застави та інших дій щодо розпорядження майном Товариства;

визначення порядку та розмірів нарахування дивідендів від чистого прибутку Товариства.

5. Інші умови Генеральної угоди

5.1. _____ зобов'язується зберігати
(орган виконавчої влади)

конфіденційність інформації, отриманої при виконанні функцій управління державними корпоративними правами.

5.2. Умови цієї Генеральної угоди можуть бути змінені тільки за письмовою згодою сторін.

5.3. Генеральна угода набирає чинності з моменту її підписання сторонами.

5.4. До Генеральної угоди додаються:

перелік господарських товариств, повноваження на здійснення функцій управління державними корпоративними правами яких передаються органам виконавчої влади;

копії статутів, установчих договорів, свідоцтв про державну реєстрацію Товариств;

копії сертифікатів або інших документів, що підтверджують право власності держави на частку в статутних фондах Товариств;

5.5. Цей договір складено у двох примірниках, які зберігаються у кожної із сторін і мають однакову юридичну силу.

6. Місцезнаходження, реквізити сторін та інші відомості

Фонд державного майна України 01133, м. Київ, вул. Кутузова, 18/9	Орган виконавчої влади _____
Голова Фонду _____	_____
«___»_____ 2000 року	«___»_____ 2000 року

Розроблено:

Типовий договір доручення на здійснення уповноваженою особою функцій з управління акціями, паями, частками господарських товариств, які перебувають у загальнодержавній власності

**Затверджено наказом Фонду державного майна,
Міністерства економіки,
Міністерства фінансів
та Міністерства юстиції України
від 21 лютого 1996 року № 199/18/34/4/5**

***Зареєстровано в Міністерстві юстиції України
28 лютого 1996 року за № 100/1125***

№ _____ від «___» _____ 200__ р.

Фонд державного майна України (далі – Фонд), який діє на підставі Тимчасового положення про Фонд державного майна України, затвердженого Постановою Верховної Ради України від 7 червня 1992 року № 2558-XII, і є акціонером відкритого акціонерного товариства (або учасником господарського товариства)

«_____»,

місто _____, з одного боку в особі _____ та

_____

(прізвище, ім'я та по батькові та назва юридичної особи)

з іншого боку (далі – уповноважена особа) уклали цей Договір на підставі статей 386–394 Цивільного кодексу Української РСР, Закону України «Про господарські товариства», Указу Президента України від 19 червня 1995 року «Про забезпечення управління майном, що перебуває у загальнодержавній власності у процесі його приватизації», постанови Кабінету Міністрів України від 28.12.95 № 1056 та чинного законодавства України.

1. Предмет договору

1.1. Фонд державного майна України на підставі попереднього письмового погодження з _____

(центральний орган виконавчої влади)

довіряє уповноваженій особі здійснення функцій по управлінню акціями, паями, частками, що належать державі у відкритому акціонерному товаристві (або іншому господарському товаристві), а саме – виконувати права акціонера (учасника)

_____

(повна назва та місцезнаходження господарського товариства)

_____ (далі Товариство).

1.2. Під виконанням права акціонера (учасника) Товариства розуміється:

– право акціонера (учасника) брати участь у загальних зборах;

– голосувати на загальних зборах;

– вимагати на загальних зборах пояснень і вносити пропозиції;

– вимагати у правління Товариства надання копій рішень загальних зборів або витяги з них;

– вимагати від правління Товариства скликання позачергових загальних зборів для обговорення питань, які пропонуються уповноваженою особою, а також вимагати включення деяких питань до порядку денного загальних зборів (у разі наявності відповідного пакета акцій згідно з Законом України «Про господарські товариства»;

– інші дії , які віднесені до прав акціонера (учасника) статутом Товариства та чинним законодавством.

1.3. Уповноважена особа зобов'язується від імені Фонду та за його рахунок виконувати права акціонера (учасника) Товариства.

2. Права і обов'язки сторін

2.1. Уповноважена особа зобов'язана:

– голосувати на загальних зборах в межах наданих їй повноважень;

– здійснюючи права акціонера (учасника) на кожних загальних зборах Товариства, оберігати та піклуватись про інтереси держави в особі Фонду як акціонера (учасника);

– здійснювати свою діяльність відповідно до цього Договору, Закону України «Про господарські товариства», статуту Товариства та інших нормативних актів;

– не розголошувати і не використовувати конфіденційну інформацію Товариства та Фонду, одержану при виконанні даного Договору, на протязі двох років після припинення дії Договору;

– виконувати у повному обсязі Завдання, що додається (додаток* 1), звітувати перед Фондом про виконання Завдання згідно з типовою формою (додаток 2) та в терміни, передбачені п. 8.5 цього Договору;

– на підставі аналізу фінансового стану господарської діяльності Товариства розробляти та подавати відповідні пропозиції на розгляд Фонду;

– вирішувати інші питання щодо господарської діяльності Товариства, які виникають у процесі роботи Товариства і потребують (не)погодження Фонду;

– оперативно інформувати Фонд щодо окремих аспектів діяльності Товариства, які можуть завдати шкоди державним інтересам;

– наступного дня після одержання запрошення на загальні збори акціонерів (учасників) Товариства письмово інформувати Фонд про скликання загальних зборів Товариства і їх порядок денний. Уповноважена особа зобов'язана одночасно звернути увагу правління Товариства на його обов'язок повідомити інших акціонерів про загальні збори;

– з'являтися до Фонду перед кожними загальними зборами Товариства для одержання письмових (або окремих) доручень для голосування з питань порядку денного загальних зборів;

– отримати в Фонді окреме доручення з питань збільшення статутного фонду, внесення змін та доповнень до установчих документів, створення дочірніх підприємств, філій та представництв, обрання та відкликання членів виконавчого органу, реорганізації та ліквідації господарського товариства, погодження умов договору застави (у разі, якщо Фонд вважає за доцільне внесення таких змін);

– у 5-денний термін після закінчення Загальних зборів передати до Фонду їх протокол та інші документи, які були прийняті на зборах, з викладеною позицією уповноваженої особи з кожного питання;

– особисто виконувати свої функції, визначені у цьому Договорі, за винятком передбачених у абз. 6 п. 2.1;

– відшкодувати Фонду збитки, втрати, що виникли у Фонду, в зв'язку з порушенням доручень Фонду, які передбачені цим Договором, та взятих на себе забов'язань.

2.2. Уповноважена особа має право:

– погоджувати та подавати до Фонду на підпис проект контракту з Головою правління Товариства відповідно до Типової форми контракту з Головою правління відкритого акціонерного товариства, затвердженого наказом Фонду державного майна від 06.10.95 р. № 1234 (у випадках, коли контракт укладається Фондом);

– одержувати в Фонді інформацію про кількість акцій Товариства, які перебувають у державній власності;

– подавати до Фонду пропозиції щодо реорганізації або ліквідації То-

* Додатки не наводяться. – *Ред.*

вариства та відповідності займаним посадам Голови та членів правління Товариства;

– письмово передати виконання своїх прав та обов'язків, що випливають з цього договору, іншому представнику за погодженням з Фондом у разі неможливості виконання своїх обов'язків на певний час;

– отримувати від Товариства інформацію про його фінансово-економічний стан для підготовки звітності перед Фондом.

2.3. Уповноважена особа заявляє і гарантує, що:

– її інтереси не розходяться з інтересами Фонду як представника держави і Товариства;

– вона не притягалася до кримінальної відповідальності;

– невідкладно повідомить Фонд про обставини, що не дають можливості (тривалий час або тимчасово) виконувати належним чином умови цього Договору.

3. Завдання уповноваженої особи

Завдання уповноваженої особи (далі – Завдання) розробляється відповідним центральним органом державної виконавчої влади, відповідно до пп. 3, 4 Порядку управління акціями, паями, частками господарських товариств, які перебувають у загальнодержавній власності, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.12.95 р. № 1056, і є невід'ємною частиною Договору.

4. Умови та наслідки припинення дії частково виконаного Договору

4.1. В місячний термін після закінчення строку дії цього Договору його умови аналізуються з урахуванням прибутковості Товариства і обґрунтовані пропозиції сторін враховуються шляхом внесення до Завдання відповідних змін і доповнень.

У випадку значних змін у співвідношенні кількості акцій, якими здійснює управління уповноважена особа, та акціями, якими володіють інші акціонери Товариства, уповноважена особа має право ставити перед Фондом питання про змінення (уточнення) умов Договору.

4.2. Договір може бути достроково припинено у випадках:

а) зменшення частки акцій у статутному фонді Товариства, управління якими здійснює уповноважена особа;

б) неможливості виконання Уповноваженою особою своїх обов'язків у зв'язку з хворобою чи інвалідністю та з інших поважних причин, що перешкоджає виконанню обов'язків по цьому Договору;

в) за рішенням Фонду у зв'язку з прийняттям законодавчих актів, указів, інших нормативних документів, які змінюють умови укладання цього Договору та його виконання;

г) одноразового грубого порушення уповноваженою особою умов цього Договору;

д) з інших передбачених законодавством причин _____

_____.

(вказати при необхідності інші підстави припинення Договору)

4.3. У випадку припинення Договору, передбаченому п. 4.2 «г» уповноважена особа зобов'язана компенсувати збитки відповідно до чинного законодавства.

4.4. У випадку припинення Договору, передбаченому п. 4.2 «в» Фонд компенсує фактичні витрати уповноваженої особи, наявні на час припинення дії Договору, але не більше передбачених на це норм витрат.

4.5. В інших, не передбачених п. 4.3, 4.4 випадках, Фонд може сплатити уповноваженій особі компенсацію у розмірі, визначеному відповідно до чинного законодавства.

5. Норми витрат

5.1. Норми витрат, пов'язані з виконанням цього Договору, визначаються Міністерством фінансів України та Фондом державного майна України.

5.2. Винагорода може бути виплачена у випадках, передбачених чинним законодавством.

6. Припинення дії Договору

6.1. Фонд має право скасувати цей Договір, а Уповноважена особа відмовитись від його виконання у будь-який час, повідомивши сторони Договору про це письмово за місяць до дати припинення дії Договору.

Якщо Уповноважена особа відмовилась від виконання Договору за таких умов, коли Фонд позбавлений можливості замінити її чи іншим чином забезпечити свої інтереси, уповноважена особа зобов'язана у повному обсязі відшкодувати завдані у зв'язку з припиненням Договору збитки.

6.2. Термін дії Договору становить один рік з моменту його підписання. Договір може бути подовжений за згодою сторін, але його дія не повинна перевищувати п'яти років.

6.3. Договір може бути припинений також у разі смерті уповноваженої особи або у разі визнання її недієздатною, обмежено дієздатною та безвісно відсутньою (або ліквідації юридичної особи).

7. Особливі умови Договору

7.1. Уповноважена особа на загальних зборах акціонерів (учасників) Товариства з питань збільшення статутного фонду, внесення змін та доповнень до установчих документів, створення дочірніх підприємств, філій та представництв, обрання та відкликання членів виконавчого органу, реорганізації та ліквідації господарського товариства, погодження умов договору застави має право голосувати при наявності окремого доручення Фонду.

7.2. Розгляд спорів між сторонами та порядок відшкодування збитків визначається чинним законодавством.

8. Інші умови Договору

8.1. Уповноважена особа зобов'язується зберігати конфіденційність цього Договору.

8.2. Конфіденційність Договору не поширюється на умови, урегульовані чинним законодавством, та на органи, які здійснюють нагляд (контроль) за дотриманням законодавства.

8.3. Умови цього Договору можуть бути змінені тільки за згодою сторін (у письмовій формі).

8.4. Договір набирає чинності з моменту його підписання сторонами

8.5. Уповноважена особа звітує перед Фондом згідно з типовою формою (додається*) один раз на квартал протягом місяця, наступного за звітним періодом.

8.6. Завдання є невід'ємною частиною цього Договору.

8.7. Інші умови (у разі необхідності): _____

_____

9. Юридична адреса, реквізити сторін та інші відомості

9.1. Цей Договір складено в двох примірниках, які зберігаються кожною із сторін і мають однакову юридичну силу.

Фонд державного майна України: 252133, Україна, м.Київ вул.Кутузова, 18/7:	Уповноважена особа _____ _____
_____ _____ _____ _____ (підпис)	_____ _____ _____ _____ (підпис)
«___»_____ 200__ р.	«___»_____ 200__ р

М.П.

Щодо питань управління та розпорядження державним майном

Лист Фонду державного майна України від 4 листопада 1999 року № 10-20-11407

Фонд державного майна України розглянув вашого листа від 29 09 99 № 10/1-859-2979 щодо надання роз'яснень стосовно нормативного врегулювання питань управління та відчуження державного майна підприємств Компанії і на питання, поставлені у листі, повідомляє наступне.

* Не наводиться. – *Ред.*

1. Положення про порядок відчуження основних засобів, що є державною власністю, затверджене наказом Фонду від 30.07.99 № 1477, відповідно до ст. 10 Закону України «Про підприємства в Україні» регламентує порядок відчуження шляхом продажу державного майна, закріпленого за державними підприємствами та державного майна тих суб'єктів підприємницької діяльності, на які, згідно з їх статутом, поширюються норми чинного законодавства, встановлені для державних підприємств (в даному випадку можуть бути корпоратизовані підприємства). Стаття 2 згаданого Закону України дає визначення терміну «державне підприємство».

2. Питання використання майна регулюється Статутом Компанії з урахуванням вимог чинного законодавства, зокрема:

– питання передачі майна підприємств, що входять до складу Компанії, регламентується Положенням про порядок передачі об'єктів права державної власності, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 21 вересня 1998 р. № 1482;

– питання передачі майна підприємств, що входять до складу Компанії, на баланс місцевих органів самоврядування, регламентується Законом України «Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності»;

– проведення розрахунків за надані послуги, придбані матеріальні цінності основними фондами державних підприємств не відповідає вимогам, регламентованим ст. 10 Закону України «Про підприємства в Україні», яка обумовлює необхідність конкурентного (через біржі, за конкурсом, на аукціонах) продажу державного майна.

3. Стосовно порядку узгодження списання майна підприємств повідомляємо, що, відповідно до чинного законодавства (за винятком майна, яке знаходиться у сфері управління Фонду), це питання виходить за межі повноважень Фонду державного майна України.

Окремо слід зазначити, що питання відчуження та списання майна, яке є державною власністю і перебуває у користуванні Компанії відповідно до п. 3 постанови Кабінету Міністрів України від 25.05.98 № 747, потребують прийняття відповідного рішення Кабінетом Міністрів України.

Розділ 3

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ, ВІДЧУЖЕННЯ, ПЕРЕДАЧІ МАЙНА ДЕРЖАВНОЇ І КОМУНАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

3.1. Майно державної власності

Про розмежування державного майна України між загальнодержавною власністю та власністю Республіки Крим

Постанова Кабінету Міністрів України
від 14 квітня 1994 року № 238

(Витяг)

Відповідно до домовленостей з Урядом Криму щодо визначення державного майна, яке підлягає передачі до власності Республіки Крим, Кабінет Міністрів України п о с т а н о в л я є:

1. Установити, що до власності Республіки Крим передається розташоване на її території державне майно:

підприємств роздрібної торгівлі, громадського харчування і побутового обслуговування;

експлуатаційних підприємств житлово-комунального господарства, а також підприємств житлового, готельного господарства, підприємств, які ведуть ремонтно-будівельну діяльність (крім об'єктів інженерної інфраструктури та благоустрою міст, включаючи мережі, споруди, устаткування, що пов'язані з виробництвом і постачанням води, газу, тепла, а також відведенням і очисткою стічних вод);

будівельних організацій та підприємств промисловості будівельних матеріалів;

підприємств харчової промисловості, а також підприємств, що спеціалізуються на переробленні сільськогосподарської продукції і сервісному обслуговуванні сільськогосподарського виробництва та виробляють продукцію виробничо-технічного призначення для аграрного сектора (крім хлібоприймальних та хлібозаготівельних підприємств, підприємств, що виготовляють спирт, вина і лікеро-горілчані вироби, рибокомбінатів, підприємтсв сольової промисловості);

підприємств місцевої промисловості;

підприємств деревообробної і легкої промисловості;

підприємств вантажного, міського та приміського пасажирського автотранспорту загального користування, таксомоторних парків;

підприємств тракторного і сільськогосподарського машинобудування, а також тих, що виготовляють обладнання для підприємств торгівлі, громадського харчування, побутового обслуговування і житлово-комунального господарства;

підприємств матеріально-технічного постачання (крім тих, що забезпечують постійне розміщення і зберігання державних резервів і мобілізаційних запасів);

збиткових підприємств усіх галузей (крім підприємств, приватизація яких заборонена Декретом Кабінету Міністрів України від 31 грудня 1992 р. № 26-92), якщо їх збитковість не зумовлена застосуванням державних фіксованих і регульованих цін і тарифів;

підприємств, що мають основні фонди, загальний знос яких за станом на 1 січня 1994 р. перевищує 70 відсотків;

орендних підприємств*.

Про передачу у власність Автономної Республіки Крим майна санаторно-курортних та оздоровчих закладів, що перебуває у загальнодержавній власності

Постанова Кабінету Міністрів України
від 7 лютого 1996 року № 157

З метою забезпечення пріоритетного розвитку санаторно-курортної галузі на території Автономної Республіки Крим Кабінет Міністрів України п о с т а н о в л я є:

1. Прийняти пропозиції Уряду Автономної Республіки Крим, погоджені з відповідними міністерствами і Фондом державного майна, про передачу у власність Автономної Республіки Крим майна санаторно-курортних та оздоровчих закладів, що перебуває у загальнодержавній власності, згідно з додатком.

Міністерству оборони, Міністерству у справах молоді і спорту, Фонду державного майна в місячний термін здійснити передачу зазначеного майна у порядку, передбаченому постановою Ради Міністрів УРСР від 28 квітня 1980 р. № 285 «Про порядок передачі підприємств, об'єднань, організацій, установ, будинків і споруд» (ЗП УРСР, 1980 р., № 5, ст. 43), з наступним повідомленням про це органів державної статистики, податкових та фінансових органів.

2. Фонду державного майна, Фонду майна Автономної Республіки Крим продовжити роботу з визначення загальнодержавної частки в майні санаторно-курортних та оздоровчих закладів, які розташовані на території Автономної Республіки Крим і перебувають у віданні профспілок і гро-

* Частка майна, що перебуває у загальнодержавній власності.

мадських організацій, та у разі потреби внести Кабінетові Міністрів України пропозиції про її передачу у власність Автономної Республіки Крим.

3. Міністерству охорони здоров'я опрацювати питання про доцільність передачі у власність Автономної Республіки Крим частини санаторно-курортних та оздоровчих закладів, що перебувають у сфері його управління.

4. Міжвідомчій комісії, утвореній розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 січня 1995 р. № 35 для проведення інвентаризації об'єктів загальнодержавної власності в Автономній Республіці Крим, продовжити роботу з формування додаткового переліку об'єктів, що можуть бути передані у власність Автономної Республіки Крим.

5. Міністерствам і відомствам до 1 квітня 1996 р. вжити заходів до створення у встановленому порядку на базі закріпленого за ними майна санаторно-курортних та оздоровчих закладів, розташованих на території Автономної Республіки Крим, самостійних юридичних осіб.

Додаток

Перелік загальнодержавного майна санаторно-курортних та оздоровчих закладів, що передаються у власність Автономної Республіки Крим

м. Ялта

Санаторій «Ай-Даніль»
Санаторій «Сімеїз»
Санаторій «Росія»
Санаторій «Форос»
Державна частка в майні орендного підприємства «Бриз»
Державна частка в майні орендного підприємства готельний комплекс «Ялта»
Будинок відпочинку «Молодіжний»
Будинок відпочинку «Гурзуф»
Алупкінський військовий санаторій (корпус у смт Сімеїзі)

м. Алушта

Санаторій «Карасан»
Пансіонат «Північна Двіна»
Пансіонат «Море»
Міжнародний молодіжний центр «Юність»
Пансіонат «Чайка»

м. Євпаторія

Санаторій «Бригантина»
Пансіонат «Меркурій»
Дитячий санаторій «Чайка»

м. Судак

Будинок відпочинку «Судак»

Пансіонат «Зоряний»
Бахчисарайський район
Пансіонат «Піщане»
(Додаток із змінами, внесеними згідно з Розпорядженнями КМ № 472-р від 30.07.96, № 693-р від 01.12.97)

Про впорядкування використання адміністративних будинків і нежилих приміщень, що перебувають у державній власності

Декрет Кабінету Міністрів України
від 11 січня 1993 року № 5-93

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 1993, № 12, ст. 108)

Кабінет Міністрів України п о с т а н о в л я є:

1. Установити, що Кабінет Міністрів України має право приймати рішення про розміщення центральних державних органів, створюваних Верховною Радою України, Президентом України та Кабінетом Міністрів України, а також дипломатичних представництв і консульств іноземних держав в Україні в адміністративних будинках і нежилих приміщеннях, що є у державній власності та належать підприємствам, установам і організаціям на праві повного господарського відання або оперативного управління. Розмір плати за користування державними органами України цими будинками і приміщеннями не може перевищувати фактичних витрат на їх утримання.

Договори найму (оренди) з користувачами цих будинків і приміщень вважаються розірваними з моменту прийняття Кабінетом Міністрів України рішення про розміщення в них центральних державних органів, дипломатичних представництв і консульств іноземних держав.

2. Цей Декрет набуває чинності з дня опублікування.

Порядок обліку, зберігання, оцінки конфіскованого та іншого майна, що переходить у власність держави, і розпорядження ним

Затверджено постановою Кабінету Міністрів України
від 25 серпня 1998 року № 1340

Загальні положення

1. Дія цього Порядку поширюється на:

1) майно, конфісковане на підставі рішення суду у випадках, обсязі та

порядку, встановлених законом, крім вилученого митними органами майна, щодо якого винесено рішення суду про конфіскацію;

(Підпункт 1 пункту 1 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1724 від 26.12.2001)

2) транспортні засоби та інші види майна, що зберігаються під митним контролем виключно митницею як не пропущені на митну територію України внаслідок установлених заборон чи обмежень на їх ввезення або транзит через територію України, якщо сума складських митних зборів досягає їх вартості;

3) майно, термін зберігання якого під митним контролем закінчився, а власник не звернувся за ним в установлений Митним кодексом України термін;

4) товари з обмеженим терміном зберігання, вилучені правоохоронними органами або затримані митними органами як предмети порушення митних правил, у тому числі товари, затримані у справах про контрабанду;

5) майно, визнане безхазяйним відповідно до законодавства;

6) предмети-знахідки, товари та цінності, загублені або залишені у готелях, транспорті, театрах, інших громадських місцях, якщо вони не були затребувані їх власниками протягом установленого законом терміну;

7) скарби, передані фінансовим органам;

8) майно, що за правом успадкування перейшло у власність держави;

9) майно, подароване державі власником;

10) невручені міжнародні та внутрішні поштові відправлення, а також грошові перекази після закінчення термінів зберігання підприємствами зв'язку, визначених законодавством, у разі неможливості видачі їх отримувачам та повернення відправникам;

11) валютні цінності, що пересилаються в міжнародних поштових відправленнях з порушенням нормативних актів Всесвітнього поштового союзу та норм законодавства України;

12) знаряддя незаконного добування природних ресурсів та незаконно добуті природні ресурси або продукти, вироблені з них, чи їх вартість.

Облік і зберігання майна

2. Облік, попередня оцінка, а також відповідальність за зберігання майна, зазначеного у пункті 1 цього Порядку, до передачі його для подальшого розпорядження відповідно до пункту 9 цього Порядку покладаються на органи (організації), що здійснили вилучення або зберігають його, з дотриманням таких вимог:

попередня оцінка проводиться відповідно до пункту 8 цього Порядку на момент взяття на облік цього майна;

аналітичний облік ведеться у спеціальних книгах за видами майна із зазначенням відмінних ознак, попередньої вартості, місця його знаходження;

взяте на облік майно відображається на забалансових рахунках «Товарно-матеріальні цінності, прийняті на відповідальне зберігання» в органах (організаціях), що здійснили вилучення або зберігають його.

Порядок зберігання майна, на яке накладено арешт у процесі розсліду-

вання кримінальних справ, регулюється кримінально-процесуальним законодавством.

3. Майно, зазначене у пункті 1 цього Порядку, зберігається органами (організаціями) у власних (орендованих) спеціально обладнаних приміщеннях (на майданчиках) або передається ними для зберігання іншим організаціям за договорами.

4. Дорогоцінні метали, а також дорогоцінне та напівдорогоцінне каміння, дорогоцінне каміння органогенного утворення, готівкова іноземна валюта другої і третьої групи за Класифікатором іноземних валют (крім російських рублів) зберігаються в спеціально призначених приміщеннях, металевих шафах правоохоронних, митних органів, органів державної податкової служби або передаються на зберігання банківським установам до прийняття рішення про передачу зазначеного майна у власність держави.

Готівкова валюта України та готівкова іноземна валюта першої групи за Класифікатором іноземних валют та російські рублі, якщо вони не є речовими доказами і не підлягають спеціальному дослідженню, здаються правоохоронними, митними органами та органами державної податкової служби до уповноважених банків, що їх обслуговують, на спеціально визначені для цієї мети рахунки.

У разі коли зазначені готівкова валюта та дорогоцінні метали є речовими доказами, вони зберігаються у спеціально призначених приміщеннях, металевих шафах правоохоронних, митних органів та органів державної податкової служби або передаються на зберігання банківським установам окремими пакетами згідно з вимогами зберігання речових доказів.

5. Платіжні документи у валюті України та іноземній валюті, зношені та пошкоджені банкноти валюти України та іноземної валюти здаються банківським установам на інкасо для подальшого зарахування коштів до державного бюджету.

6. Цінні папери, виражені у валюті України та іноземній валюті, зберігаються у прямих учасників Національної депозитарної системи.

Оцінка майна

7. Оцінка майна, зазначеного в пункті 1 цього Порядку, провадиться комісією, яка утворюється органом, що здійснив його вилучення, у складі представників державних податкових інспекцій в районах, містах без районного поділу, районах у містах, представників міжрайонних та об'єднаних державних податкових інспекцій (далі – місцеві податкові інспекції), органів (організацій), що здійснили вилучення майна або зберігають його, фінансових органів та органів (організацій), які здійснюватимуть розпорядження цим майном.

У разі розбіжності в оцінці майна між представниками комісії та у випадках, передбачених законодавством України і цим Порядком, оцінка провадиться спеціалістами-експертами.

За результатами роботи комісії складається акт опису, оцінки та передачі майна. Усі примірники акта підписуються членами комісії та затверджуються у термін не пізніше трьох днів після його складення керівником

чи заступником керівника органу (організації), що здійснив вилучення або забезпечував зберігання зазначеного в пункті 1 цього Порядку майна.

(Абзац третій пункту 7 в редакції Постанови КМ № 123 від 24.01.2000)

Місцеві податкові інспекції на основі актів опису, оцінки та передачі майна забезпечують здійснення загального контролю за повнотою та своєчасністю перерахування до державного бюджету виручки від реалізації майна, а також відповідних податків.

Акт опису, оцінки та передачі майна є підставою для реалізації майна, зазначеного в пункті 1 цього Порядку, через торгові біржі та аукціони, безоплатної передачі, знищення.

8. Майно оцінюється з дотриманням таких вимог:

а) товарно-матеріальні цінності з групи товарів широкого вжитку і продукція виробничо-технічного призначення – за ринковими цінами, а також цінами, що регулюються (встановлюються) державою з урахуванням їх фактичного стану (товарного вигляду) та зносу;

б) будівлі, споруди, житлові приміщення та їх частини – на підставі висновків спеціалістів-експертів з урахуванням ринкових цін та фактичного їх стану на день оцінки;

в) продуктивна робоча і племінна худоба, птиця, кролі, бджоли, а також шкіряна сировина і хутро, зерно, овочі та інша сільськогосподарська продукція, вільна від карантинних об'єктів, – за цінами можливої реалізації;

г) культурні цінності, а також предмети релігійного культу – на підставі рішень відповідних експертних комісій з питань повернення культурних цінностей, створених Мінкультури;

д) товари низької якості, нестандартні та ті, що були у вжитку, – за цінами можливої реалізації;

е) транспортні засоби – на підставі висновків спеціалістів з урахуванням ринкових цін та фактичного їх стану на день оцінки. Якщо транспортні засоби заборонені для подальшої експлуатації за висновком технічної експертизи, вони розкомплектовуються для взяття на облік приладів, вузлів, агрегатів та інших комплектуючих деталей і складається акт опису, оцінки та передачі майна за цінами можливої реалізації;

є) валютні цінності (крім цінних паперів), дорогоцінні метали, дорогоцінне каміння, напівдорогоцінне каміння, дорогоцінне каміння органогенного утворення – у порядку, встановленому Мінфіном разом з Національним банком;

ж) цінні папери – у порядку, встановленому Мінфіном разом з Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку, Фондом державного майна, Державною податковою адміністрацією;

з) алкогольні напої вітчизняного виробництва – за ціною не нижче оптово-відпускної, яка склалася відповідно на підприємствах концерну «Укрспирт» та Укрсадвинпрому на кожне п'яте число наступного місяця.

(Пункт 8 доповнено підпунктом «з» згідно з Постановою КМ № 868 від 20.05.99)

и) тютюнові вироби імпортного виробництва, а також імпортних марок, країни походження яких невідомі, – за ринковими цінами або цінами, що регулюються (встановлюються) державою.

(Пункт 8 доповнено підпунктом «и» згідно з Постановою КМ № 868 від 20.05.99)

Розпорядження майном

9. Майно, зазначене у пункті 1 цього Порядку, передається для подальшого розпорядження ним на підставі акта опису, оцінки та передачі майна, в тому числі реалізується через торгівельні підприємства, аукціони, біржі, з якими укладені угоди на його реалізацію відповідно до пунктів 12 і 13 цього Порядку, з дотриманням таких вимог:

1) будівлі, споруди, житлові приміщення та їх частини, транспортні засоби, предмети антикваріату, високохудожні авторські роботи, ювелірні вироби з діамантами чи іншим дорогоцінним камінням, товарно-матеріальні цінності за умови наявності оптової партії реалізуються через біржові торги, аукціони у порядку, встановленому законодавством України. При цьому стартова ціна не повинна бути нижчою, ніж ціна, зазначена в акті опису, оцінки та передачі майна;

2) товарно-матеріальні цінності з групи товарів широкого вжитку і продукції виробничо-технічного призначення, продаж яких на аукціоні є економічно невигідним, а також розкомплектовані транспортні засоби передаються на реалізацію підприємствам роздрібної торгівлі за цінами, визначеними в акті опису, оцінки та передачі майна;

3) транспортні засоби та інші самохідні машини і механізми, а також спеціальна техніка, обладнання, пристрої, будівельні матеріали можуть бути передані міністерствам та іншим центральним органам виконавчої влади на підставі окремого розпорядження Кабінету Міністрів України, проект якого обов'язково узгоджується з Мінфіном;

(Підпункт 3 пункту 9 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 868 від 20.05.99)

4) облігації державних позик блокуються в уповноважених банках у порядку, встановленому нормативними актами Національного банку. Кошти, призначені для сплати доходу та погашення цих облігацій, зараховуються до державного бюджету;

5) культурні цінності після проведення спеціальної експертизи на підставі рішення Національної комісії з питань повернення в Україну культурних цінностей безоплатно передаються на довічне зберігання до державних музеїв, архівів, бібліотек і наукових установ.

Зарахування цінностей до Історичного фонду дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння здійснюється за окремим рішенням Кабінету Міністрів України за поданням Мінфіну на підставі експертних висновків;

6) культурні цінності, що за рішенням Національної комісії з питань повернення в Україну культурних цінностей не передані до державних музеїв, архівів, бібліотек і наукових установ, підлягають реалізації через аукціони або торгівельні підприємства;

7) предмети релігійного культу після проведення за рішенням Національної комісії з питань повернення в Україну культурних цінностей спеціальної експертизи передаються релігійним організаціям за плату або можуть передаватися їм безоплатно;

8) товарно-матеріальні цінності, які були в користуванні і ступінь зносу яких становить понад 50 відсотків, за висновком комісії, створеної відповідно до пункту 7 цього Порядку, можуть передаватися безоплатно закладам охорони здоров'я, освіти, соціального забезпечення населення та на благодійні цілі;

9) продукти харчування, насамперед ті, що швидко псуються, за умови проведення належної експертизи за рішенням комісії, створеної відповідно до пункту 7 цього Порядку, можуть безоплатно передаватися закладам охорони здоров'я, освіти, соціального забезпечення населення, військовим формуванням і на благодійні цілі;

10) невручені перекази як у валюті України, так і в іноземній валюті, після закінчення термінів зберігання підприємствами зв'язку, визначених законодавством, перераховуються до державного бюджету безпосередньо підприємствами зв'язку;

11) незаконно добуті природні ресурси та виготовлена з них продукція, а також знаряддя незаконного добування природних ресурсів за рішенням комісії, створеної відповідно до пункту 7 цього Порядку, підлягають реалізації через відповідні торговельні підприємства, а ті, що є продуктами харчування, – передачі закладам, зазначеним у підпункті 9 цього пункту;

12) мисливська вогнепальна, пневматична та холодна зброя, боєприпаси до зброї, а також засоби самооборони, заряджені речовинами сльозоточивої та дратівної дії, реалізуються у встановленому законодавством порядку;

13) алкогольні напої вітчизняного виробництва і тютюнові вироби вітчизняного та імпортного виробництва, якість яких відповідає вимогам стандартів, передаються для реалізації підприємствами роздрібної торгівлі, а за наявності оптової партії реалізуються через аукціони в установленому законодавством порядку;

(Підпункт 13 пункту 9 в редакції Постанови КМ № 868 від 20.05.99)

14) тютюнові вироби 5 класу, за наявності дозволу органів санітарно-епідеміологічної служби, підлягають передачі підрозділам Міноборони за цінами не вище оптово-відпускних, що склалися на товарному ринку України на даний вид тютюнових виробів, з подальшим проведенням розрахунків бездисконтними векселями Державного казначейства;

(Підпункт 14 пункту 9 в редакції Постанови КМ № 868 від 20.05.99)

15) розпорядження валютними цінностями (крім цінних паперів), дорогоцінними металами (крім монетарних) і дорогоцінним камінням, дорогоцінним камінням органогенного утворення та напівдорогоцінним камінням здійснюється у порядку, встановленому Мінфіном разом з Національним банком.

При цьому готівкова іноземна валюта, вилучена з міжнародних поштових відправлень за порушення Всесвітньої поштової конвенції та законодавства України, перераховується безпосередньо органами Держмитслужби до державного бюджету;

16) розпорядження цінними паперами здійснюється в порядку, встановленому Мінфіном разом з Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку, Фондом державного майна, Державною податковою адміністрацією.

Порядок уцінки майна

10. Майно, зазначене у пункті 1 цього Порядку, передане для продажу в роздрібну торгівлю і не реалізоване протягом 60 календарних днів, підлягає уцінці, розмір якої визначається комісією, створеною відповідно до пункту 7 цього Порядку, і не повинен перевищувати 20 відсотків ціни, зазначеної в акті опису, оцінки та передачі майна.

Якщо товар не реалізовано протягом наступних 30 днів, провадиться додаткова уцінка або товар передається для реалізації за ціною остаточної вартості іншій організації.

У разі коли на реалізацію передається майно з обмеженим терміном зберігання або користування і воно не має попиту, уцінка може провадитись у скорочені терміни.

Не підлягають уцінці передані в реалізацію підприємствам роздрібної торгівлі алкогольні напої і тютюнові вироби. Залишки цих виробів з простроченим періодом зберігання знищуються.

(Пункт 10 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 868 від 20.05.99)

11. Майно (лот), яке виставлене на аукціон або реалізується через біржі та не продане протягом 30 календарних днів з дня інформаційного повідомлення про проведення аукціону або продане в кількості, що не перевищує 30 відсотків його обсягу, підлягає уцінці не більше ніж на 20 відсотків вартості, визначеної в акті опису, оцінки та передачі майна.

Якщо протягом наступних 30 днів після проведення уцінки майно не було продане, воно знімається з аукціонних чи біржових торгів. Після цього комісія, створена відповідно до пункту 7 цього Порядку, приймає рішення про подальше розпорядження таким майном.

Укладення угоди на реалізацію майна

12. На початку кожного року місцеві податкові інспекції із залученням органів, що вилучають та обліковують майно, визначають на конкурсній основі торговельні підприємства, яким доручатиметься реалізація майна, з обов'язковим занесенням їх до єдиного реєстру торговельних підприємств, який ведеться цими інспекціями. Протягом року в разі потреби дозволяється доповнювати єдиний реєстр торговельних підприємств іншими торговельними підприємствами за поданням органів, що вилучають та обліковують майно.

13. Угоду з торговельним підприємством, якому доручатиметься реалізація майна, укладає керівник або особа, що його заміщає, відповідного органу державної податкової служби, митного органу в межах повноважень, установлених законодавством.

Угоди з торговельними підприємствами на реалізацію майна укладаються лише після включення їх до єдиного реєстру торговельних підприємств та організацій.

14. Кошти, одержані від реалізації майна, перераховуються до державного бюджету в термін не пізніше семи банківських днів від дня продажу. У разі несвоєчасного перерахування до державного бюджету належних сум за продані товари торговельні підприємства, з якими укладено угоду, відповідно до цієї угоди сплачують пеню у розмірі 120 відсотків об-

лікової ставки Національного банку за кожний день прострочення з належної до сплати суми або відповідна сума стягується згідно із законодавством.

15. Особам, які виявили і здали скарб у розпорядження держави, виплачується винагорода згідно із законодавством.

Знищення (утилізація) майна

16. Майно, якість якого не відповідає вимогам стандартів, небезпечне в санітарно-епідемічному відношенні або яке не пройшло відповідного випробування, карантинної обробки чи не придатне для реалізації, підлягає переробці або знищенню (утилізації) з урахуванням ступеня зносу та фактичного стану.

Продукти харчування, які визнані непридатними для вживання в їжу людям і є безпечними в санітарно-епідемічному відношенні, за відповідним рішенням санітарно-епідеміологічної та ветеринарної служби, якщо вони походять з країн, адміністративна територія яких є благополучною в епізоотичному відношенні, можуть бути передані на корм тваринам. Передача продуктів харчування на корм тваринам здійснюється безоплатно.

Підлягають обов'язковому знищенню або переробці на спирт для подальшого його використання на технічні потреби конфісковані за рішенням суду, безхазяйні, передані власником або які на інших законних підставах перейшли у власність держави алкогольні напої імпортного виробництва, алкогольні напої вітчизняного виробництва, які не пройшли випробування з метою сертифікації та отримання сертифіката відповідності у встановленому порядку, партія алкогольних напоїв вітчизняного виробництва і тютюнових виробів одного найменування, яка за вимогами органів Комітету з питань стандартизації, метрології та сертифікації не може бути прийнята для проведення випробувань, або партія тютюнових виробів 5 класу, на яку не отримано дозволу органів санітарно-епідеміологічної служби.

(Абзац третій пункту 16 в редакції Постанови КМ № 868 від 20.05.99)

Знищення (утилізація) проводиться під контролем членів комісії, створеної відповідно до пункту 7 цього Порядку.

Облік і використання безоплатно отриманого майна

17. Майно, що перейшло у власність держави і отримано безоплатно відповідними юридичними особами, відображається на балансових рахунках бухгалтерського обліку.

Використання майна, отриманого безоплатно, здійснюється в порядку і з дотриманням відповідних норм споживання, встановлених для такого самого майна, придбаного за кошти.

Прикінцеві положення

18. У разі скасування рішення суду про конфіскацію майна або рішення іншого органу про перехід його у власність держави орган, у розпорядження якого воно надійшло, повертає майно або його вартість відшкодо-

вується власникові в порядку, встановленому законодавством, у тому числі органами Державного казначейства.

19. Контроль за дотриманням вимог цього Порядку забезпечують Державна податкова адміністрація, Держмитслужба та Мінфін.

Положення про порядок передачі об'єктів права державної власності

Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21 вересня 1998 року № 1482

(Положення втратило чинність в частині передачі акцій (часток, паїв), що належать державі у статутних фондах господарських товариств, на підставі Постанови КМ № 887 від 24.05.99)

1. Це Положення визначає порядок безоплатної передачі об'єктів права державної власності із сфери управління міністерств, інших центральних та місцевих органів виконавчої влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, Фонду державного майна, об'єднань підприємств, яким делеговано функції з управління майном підприємств і організацій, заснованих на державній власності (далі – органів, уповноважених управляти державним майном), Національної академії наук, інших аналогічних самоврядних організацій, яким передано в користування державне майно (далі – самоврядні організації), до сфери управління інших органів, уповноважених управляти державним майном, або самоврядних організацій.

Дія Положення не поширюється на об'єкти капітального будівництва, які передаються в експлуатацію після завершення будівництва.

2. Об'єктами передачі згідно з цим Положенням є:

а) цілісні майнові комплекси підприємств, установ, організацій, їх структурних підрозділів (далі – підприємства), крім об'єктів, визначених підпунктом «д» цього пункту. Структурний підрозділ підприємства може бути об'єктом передачі після виділення його в установленому порядку в цілісний майновий комплекс на підставі розподільного балансу;

б) нерухоме майно (будівлі, споруди, у тому числі об'єкти незавершеного будівництва, а також нежитлові приміщення після виділення їх в окрему облікову одиницю (інвентарний об'єкт) на підставі складання в установленому порядку розподільного балансу за умови обов'язкового наступного укладення з іншими балансоутримувачами будинку, в якому розташовані ці приміщення, угоди про спільне користування та утримання будинку і прибудинкової території);

в) акції (частки, паї), що належать державі у майні господарських товариств (крім передачі акцій державним органам приватизації засновниками відкритих акціонерних товариств, створених у процесі корпоратизації);

г) державне майно, що не увійшло до статутного фонду господарських товариств, створених у процесі приватизації, корпоратизації;

д) цілісні майнові комплекси підприємств, установ, організацій, їх

структурних підрозділів у зв'язку з прийняттям рішення про їх приватизацію;

е) інше окреме індивідуально визначене майно підприємств (крім нерухомого).

3. Ініціатива щодо передачі об'єктів права державної власності може виходити відповідно від органів, уповноважених управляти державним майном, або самоврядних організацій.

4. Передача об'єктів права державної власності здійснюється за рішенням:

а) Кабінету Міністрів України – щодо об'єктів, визначених підпунктами «а» і «в» пункту 2 цього Положення;

б) органів, уповноважених управляти державним майном, або самоврядних організацій за погодженням з Мінекономіки, Мінфіном і Фондом державного майна – щодо об'єктів, визначених підпунктами «б» і «е» пункту 2 цього Положення;

в) засновника господарського товариства та органу, уповноваженого управляти державним майном, який приймає майно, за погодженням з Мінекономіки, Мінфіном і Фондом державного майна – щодо об'єктів, визначених підпунктом «г» пункту 2 цього Положення;

г) органів, уповноважених управляти державним майном, самоврядних організацій та Фонду державного майна – щодо об'єктів, визначених підпунктом «д» пункту 2 цього Положення.

Передача об'єктів права державної власності від одного підприємства іншому, що належать до сфери управління одного і того самого органу, уповноваженого управляти державним майном, або самоврядної організації, здійснюється на підставі рішення цього органу або самоврядної організації.

5. Пропозиції щодо передачі об'єктів права державної власності, яка здійснюється за рішенням Кабінету Міністрів України, погоджуються ініціатором передачі з:

відповідним органом, уповноваженим управляти державним майном, або самоврядною організацією;

підприємством – у разі передачі закріпленого за ним майна;

трудовим колективом підприємства – у разі передачі об'єктів соціальної інфраструктури, споруджених за рахунок коштів цього підприємства. Згода трудового колективу підприємства подається у формі виписки з протоколу загальних зборів (конференції представників).

У разі недосягнення згоди між сторонами, що передають і приймають об'єкти передачі, або з іншими сторонами, що погоджують передачу об'єктів, спільним рішенням цих сторін може створюватися тимчасова узгоджувальна робоча група для опрацювання взаємоприйнятних рішень та визначення у разі потреби додаткових умов запропонованої передачі. Якщо виконання зазначених додаткових умов передачі залежить від органу, не задіяного раніше у процесі передачі, ініціатор передачі погоджує додаткові умови з цим органом.

6. Якщо передача здійснюється за рішенням Кабінету Міністрів України, пропозиції, погоджені відповідно до вимог пункту 5 цього Положення, подаються ініціатором такої передачі до Мінекономіки.

У пропозиціях зазначаються:

у разі передачі підприємства – його найменування, юридична адреса, найменування органу, що здійснює функції з управління майном підприємства, стан приватизації (корпоратизації) підприємства;

у разі передачі акцій (часток, паїв), що належать державі у майні господарських товариств, – дані про уповноважену особу (прізвище, ім'я та по батькові – для фізичної особи, найменування і юридична адреса – для юридичної особи), що здійснює управління зазначеними акціями, частками, паями, дата укладення та термін дії договору на управління цими акціями, частками, паями.

У разі подання пропозицій, що не відповідають зазначеним вимогам, Мінекономіки у двотижневий термін повідомляє про це ініціатора передачі.

Мінекономіки на підставі узгоджених пропозицій, внесених з дотриманням вимог цього Положення, готує і у місячний термін подає за погодженням з Мінфіном, Фондом державного майна та Держкомстатом проекти відповідних рішень Кабінету Міністрів України.

7. Якщо передача здійснюється за рішенням органу, уповноваженого управляти державним майном, або самоврядної організації, пропозиції щодо передачі (крім випадків передачі майна у зв'язку з прийняттям рішення про приватизацію) погоджуються відповідно до пункту 5 цього Положення, а також з Мінфіном та Фондом державного майна.

У пропозиціях зазначаються: назва майна, його місцезнаходження, найменування та місцезнаходження підприємства-балансоутримувача, найменування органу, що здійснює функції з управління майном підприємства.

Ініціатор такої передачі подає Мінекономіки пропозиції з оригіналами документів про погодження. Мінекономіки на підставі узгоджених пропозицій, внесених з дотриманням вимог цього Положення, надсилає у двотижневий термін ініціатору передачі свої висновки. Рішення про таку передачу приймається після отримання згоди Мінекономіки.

8. Передача об'єктів права державної власності здійснюється комісією з питань передачі об'єктів, до складу якої входять:

представники органу, уповноваженого управляти державним майном, або самоврядної організації, які приймають та передають державне майно, місцевого органу виконавчої влади, фінансового органу, підприємства, представницького органу трудового колективу підприємства в особі профспілкового комітету (або іншого органу, який представляє інтереси трудового колективу) і трудового колективу підприємства, майно якого підлягає передачі, – у разі передачі підприємств та нерухомого майна;

представники органу, уповноваженого управляти державним майном, або самоврядної організації, які приймають та передають державне майно, державного органу приватизації і уповноважена особа, яка здійснює в установленому порядку управління акціями (частками, паями), що належать державі у майні господарського товариства, – у разі передачі цих акцій (часток, паїв);

представники органу, уповноваженого управляти державним майном, або самоврядної організації, які приймають та передають державне майно, підприємства і його трудового колективу – в разі передачі іншого окремого індивідуально визначеного майна (крім нерухомого).

У разі передачі орендованого майна до складу комісії з питань передачі об'єктів додатково включаються представники орендодавця і орендаря.

9. Комісію з питань передачі об'єктів створює та призначає її голову орган, уповноважений управляти державним майном, або самоврядна організація, які приймають державне майно.

Комісію очолює:

заступник керівника органу, уповноваженого управляти державним майном, або самоврядної організації – якщо передача об'єктів здійснюється за рішенням Кабінету Міністрів України;

керівник структурного підрозділу органу, уповноваженого управляти державним майном, або самоврядної організації – якщо передача об'єктів здійснюється за рішенням органу, уповноваженого управляти державним майном, або самоврядної організації.

Орган, який створює комісію з питань передачі об'єктів, у триденний термін з дня прийняття рішення про передачу об'єктів повідомляє відповідні підприємства, установи і організації про визначення кандидатур до складу комісії.

Відповідні підприємства, установи і організації зобов'язані у п'ятиденний термін з дня отримання повідомлення делегувати до складу комісії своїх представників. Якщо у зазначений термін вони не делегували своїх представників, орган, який створює комісію, має право затвердити склад комісії без цих представників. При цьому участь представників від сторін, що приймають і передають об'єкт, обов'язкова.

Передача майна здійснюється в місячний термін з дня прийняття рішення про передачу.

10. Передача оформляється актом приймання-передачі за формою згідно з додатком до Порядку подання та розгляду пропозицій щодо передачі об'єктів з комунальної у державну власність та утворення і роботи комісії з питань передачі об'єктів у державну власність, затвердженого цією постановою. Акт складається у чотирьох примірниках, підписується головою і членами комісії та затверджується органом, який створив комісію. Право на управління об'єктом передачі виникає з дати підписання акта приймання-передачі. До акта приймання-передачі підприємства додаються:

нотаріально засвідчені копії статуту підприємства (положення) і свідоцтва про його державну реєстрацію;

контракт з керівником підприємства;

договір оренди цілісного майнового комплексу;

договори найму (оренди) нежитлових приміщень;

бухгалтерський баланс, складений на останню звітну дату, з відміткою органу державної податкової служби про його прийняття.

До акта приймання-передачі акцій (часток, паїв), що належать державі у майні господарських товариств, додаються:

нотаріально засвідчені копії статуту, установчого договору товариства і свідоцтва про його державну реєстрацію;

бухгалтерські баланси на дату складання акта оцінки цілісного майнового комплексу і на останню звітну дату;

сертифікат на сумарну номінальну вартість акцій акціонерного това-

риства (документ, що засвідчує право власності на частку, пай у майні господарського товариства) або акції;

договір з уповноваженою особою, що здійснює управління державними акціями (частками, паями) у майні господарських товариств.

До акта приймання-передачі об'єктів, визначених підпунктами «б», «г» і «е» пункту 2 цього Положення, додаються:

виписка з бухгалтерського балансу, складеного на останню звітну дату, про вартість об'єкта передачі;

проектно-кошторисна документація – у разі передачі об'єктів незавершеного будівництва;

договори найму (оренди) нежитлових приміщень.

11. Органи, до сфери управління яких передано об'єкт державної власності, у двотижневий термін з дня затвердження акта приймання-передачі зобов'язані повідомити про таку передачу органи державної статистики та державної податкової служби, фінансові органи, а стосовно об'єктів, передача яких провадилася на підставі рішень Кабінету Міністрів України, також Мінекономіки та своїм наказом закріпити нерухоме та інше окреме індивідуально визначене майно за відповідним підприємством (організацією) на праві повного господарського відання (оперативного управління).

12. У разі передачі об'єктів, визначених підпунктом «д» пункту 2 цього Положення, державний орган приватизації у п'ятиденний термін після прийняття рішення про приватизацію державного майна підприємства повідомляє про це відповідний орган, уповноважений управляти державним майном, а також місцевий орган виконавчої влади.

Орган, уповноважений управляти державним майном, у тижневий термін з дня отримання зазначеного повідомлення приймає рішення про передачу майна підприємства у зв'язку з прийняттям рішення про його приватизацію в управління державному органу приватизації та повідомляє орган приватизації про кандидатури до складу комісії з питань передачі об'єкта.

Державний орган приватизації у п'ятиденний термін затверджує склад комісії з питань передачі об'єкта і призначає свого представника головою комісії. До складу комісії включаються представники органу, уповноваженого управляти державним майном, підприємства і органу приватизації.

Передача майна здійснюється в місячний термін з дня прийняття рішення про приватизацію.

До акта приймання-передачі майна державного підприємства у зв'язку з прийняттям рішення про приватизацію додаються:

нотаріально засвідчені копії статуту підприємства і свідоцтва про його державну реєстрацію;

контракт з керівником підприємства;

бухгалтерський баланс, складений на останню звітну дату, з відміткою органу державної податкової служби про його прийняття;

перелік майна, яке згідно із законодавством не включається до статутного фонду об'єкта приватизації;

інші документи за визначенням комісії з питань передачі об'єкта.

Державний орган приватизації, який прийняв в управління майно під-

приємства, разом з органом, уповноваженим управляти майном, який передав зазначене майно, зобов'язані в місячний термін після реєстрації статуту відкритого акціонерного товариства визначити порядок подальшого ефективного використання державного майна, яке не увійшло до статутного фонду господарського товариства.

Порядок подання та розгляду пропозицій щодо передачі об'єктів з комунальної у державну власність та утворення і роботи комісії з питань передачі об'єктів у державну власність

Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21 вересня 1998 року № 1482

1. Цей Порядок визначає основні вимоги до подання та розгляду пропозицій щодо передачі об'єктів з комунальної у державну власність, а також утворення і роботи комісії з питань передачі об'єктів у державну власність відповідно до Закону України «Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності».

2. Ініціатива щодо передачі об'єктів з комунальної у державну власність може виходити від міністерств, інших центральних та місцевих органів виконавчої влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, Фонду державного майна, об'єднань підприємств, яким делеговано функції з управління майном підприємств і організацій, заснованих на державній власності (далі – органів, уповноважених управляти державним майном), Національної академії наук, інших аналогічних самоврядних організацій, яким передано в користування державне майно (далі – самоврядні організації), органів місцевого самоврядування.

3. Передача об'єктів з комунальної у державну власність здійснюється за рішенням:

сільських, селищних, міських рад – щодо об'єктів права комунальної власності відповідних територіальних громад;

районних, обласних рад – щодо об'єктів права спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст, що перебувають в управлінні районних, обласних рад.

Передача об'єктів з комунальної у державну власність здійснюється за наявності згоди на передачу:

а) Кабінету Міністрів України щодо:

цілісних майнових комплексів підприємств, установ, організацій, їх структурних підрозділів (далі – підприємства). Згода на передачу структурних підрозділів дається після їх виділення в установленому порядку в цілісні майнові комплекси на підставі розподільного балансу;

нерухомого майна (будівель, споруд, у тому числі об'єктів незавершеного будівництва, а також нежитлових приміщень після виділення їх в окрему облікову одиницю (інвентарний об'єкт) на підставі складання в

установленому порядку розподільного балансу за умови обов'язкового наступного укладення з іншими балансоутримувачами будинку, в якому розташовані ці приміщення, угоди про спільне користування та утримання будинку і прибудинкової території);

акцій (часток, паїв), що належать суб'єктам права комунальної власності у майні господарських товариств;

б) органів, уповноважених управляти державним майном, – щодо іншого окремого індивідуально визначеного майна підприємств (крім нерухомого майна).

4. Ініціатор передачі об'єктів з комунальної у державну власність погоджує пропозиції щодо їх передачі з:

відповідним органом місцевого самоврядування;

органом, уповноваженим управляти державним майном, або самоврядною організацією, яким передається майно;

орендодавцями – у разі передачі орендованого майна;

трудовим колективом підприємства – у разі передачі майна, закріпленого за цим підприємством, об'єктів соціальної інфраструктури, споруджених за рахунок коштів цього підприємства. Згода трудового колективу підприємства подається у формі виписки з протоколу загальних зборів (конференції представників).

У разі подання пропозиції щодо передачі цілісного майнового комплексу структурного підрозділу підприємства згода на таку передачу надається загальними зборами (конференцією представників) трудового колективу підприємства, з якого виділяється структурний підрозділ.

У разі передачі акцій (часток, паїв), що належать суб'єктам права комунальної власності у майні господарських товариств, згода трудового колективу підприємства не надається.

У разі недосягнення згоди між сторонами, що передають і приймають об'єкти передачі, або з іншими сторонами, що погоджують передачу об'єкта, спільним рішенням цих сторін за участю ініціатора передачі може створюватися тимчасова узгоджувальна робоча група для опрацювання взаємоприйнятних рішень та визначення у разі потреби додаткових умов запропонованої передачі. Якщо виконання зазначених додаткових умов передачі залежить від органу, не задіяного раніше у процесі передачі, ініціатор передачі погоджує додаткові умови з цим органом.

5. Якщо передача об'єктів з комунальної у державну власність здійснюється за згодою Кабінету Міністрів України, пропозиції щодо передачі зазначених об'єктів, погоджені відповідно до вимог пункту 4 цього Порядку, подаються ініціатором цієї передачі до Мінекономіки.

У пропозиціях зазначається:

у разі передачі підприємства – його найменування, юридична адреса, найменування органу місцевого самоврядування, який здійснює управління майном підприємства, стан приватизації (корпоратизації) підприємства;

у разі передачі закріпленого за підприємством майна – назва майна, його місцезнаходження, найменування підприємства-балансоутримувача, його місцезнаходження, найменування органу місцевого самоврядування, який здійснює управління майном підприємства;

у разі передачі акцій (паїв, часток), що належать суб'єктам права ко-

мунальної власності у майні господарських товариств, – дані про уповноважену особу, що здійснює управління зазначеними акціями, частками, паями (прізвище, ім'я та по батькові – для фізичної особи, найменування і юридична адреса – для юридичної особи), дата укладення та термін дії договору на управління цими акціями, частками, паями.

Мінекономіки на підставі пропозицій, внесених з дотриманням вимог цього Порядку, готує і у місячний термін подає за погодженням з Мінфіном, Фондом державного майна та Держкомстатом проекти відповідних рішень Кабінету Міністрів України.

У разі подання пропозицій, що не відповідають зазначеним вимогам, Мінекономіки у двотижневий термін повідомляє про це ініціатора передачі.

6. Якщо передача здійснюється за згодою органу, уповноваженого управляти державним майном, або самоврядної організації, пропозиції щодо передачі погоджуються ініціатором такої передачі відповідно до пункту 4 цього Порядку, а також з Мінфіном та Фондом державного майна.

У пропозиціях зазначається: назва майна, його місцезнаходження, найменування та місцезнаходження підприємства-балансоутримувача, найменування органу місцевого самоврядування, який здійснює управління майном підприємства.

Ініціатор такої передачі подає Мінекономіки пропозиції з оригіналами документів про погодження. Мінекономіки на підставі узгоджених пропозицій, внесених з дотриманням вимог цього Порядку, надсилає у двотижневий термін ініціатору передачі свої висновки. Рішення про таку передачу приймається після отримання згоди Мінекономіки.

7. Передача об'єктів з комунальної у державну власність здійснюється комісією з питань передачі об'єктів, до складу якої входять:

представники виконавчого органу відповідної ради, місцевого органу виконавчої влади та органу, уповноваженого управляти державним майном, або самоврядної організації, яким передається об'єкт, а також фінансового органу, підприємства, трудового колективу підприємства, майно якого підлягає передачі, – у разі передачі підприємств та нерухомого майна,

представники виконавчого органу відповідної ради, органу, уповноваженого управляти державним майном, до сфери управління якого передається об'єкт, органу приватизації і уповноважена особа, яка здійснює в установленому порядку управління акціями (частками, паями), що належать суб'єкту права комунальної власності у майні господарського товариства, – у разі передачі акцій (часток, паїв) цього господарського товариства;

представники виконавчого органу відповідної ради та органу, уповноваженого управляти державним майном, або самоврядної організації, яким передається об'єкт, а також підприємства, трудового колективу підприємства, майно якого підлягає передачі, – у разі передачі окремого індивідуально визначеного майна (крім нерухомого).

У разі передачі орендованого майна до складу комісії з питань передачі об'єктів включаються також представники орендодавця і орендаря.

До роботи комісії можуть залучатися експерти, радники з правом дорадчого голосу.

8. Комісію з питань передачі об'єктів створює та призначає її голову

орган, уповноважений управляти державним майном, або самоврядна організація, які приймають об'єкти.

Комісію очолює:

заступник керівника органу, уповноваженого управляти державним майном, або самоврядної організації – якщо передача об'єктів у державну власність здійснюється за згодою Кабінету Міністрів України;

керівник структурного підрозділу органу, уповноваженого управляти державним майном, або самоврядної організації – якщо передача об'єктів у державну власність здійснюється за рішенням органу, уповноваженого управляти державним майном, або самоврядної організації.

Орган, який створює комісію з питань передачі об'єктів, у триденний термін з дня отримання рішення про передачу об'єктів з комунальної у державну власність повідомляє відповідні підприємства, установи і організації про визначення кандидатур до складу комісії.

Відповідні підприємства, установи і організації зобов'язані в п'ятиденний термін з дня отримання повідомлення делегувати до складу комісії своїх представників. Якщо у зазначений термін вони не делегували своїх представників, орган, який створює комісію, має право затвердити склад комісії без цих представників. При цьому участь представників від сторін, що приймають і передають об'єкт, обов'язкова.

Голова комісії організовує роботу з передачі об'єкта у державну власність таким чином, щоб завершити приймання-передачу в місячний термін з дня прийняття рішення про передачу.

Комісія з питань передачі об'єктів визначає технічний стан об'єкта передачі та на підставі обстеження, а у разі потреби і висновків експерта, встановлює відповідність його фізичного зносу даним бухгалтерського обліку. Якщо об'єкт передачі відповідно до висновків комісії визнано таким, що потребує ремонту, орган, який створив комісію, приймає рішення про джерела фінансування і термін виконання робіт, у тому числі із залученням в установленому порядку коштів підприємства, установи чи організації, яка передає цей об'єкт.

9. Передача оформляється актом приймання-передачі за формою згідно з додатком. Акт складається у чотирьох примірниках, підписується головою та членами комісії і затверджується органом, який утворив комісію.

Право власності на об'єкт передачі виникає з дати підписання акта приймання-передачі.

До акта приймання-передачі підприємства додаються:

нотаріально засвідчені копії статуту підприємства (положення) і свідоцтва про його державну реєстрацію;

контракт з керівником підприємства;

договір оренди цілісного майнового комплексу;

договори найму (оренди) нежитлових приміщень;

бухгалтерський баланс (кошторис доходів і витрат), складений на останню звітну дату, з відміткою органу державної податкової служби про його прийняття.

До акта приймання-передачі акцій (часток, паїв), що належать суб'єктам права комунальної власності у майні господарських товариств, додаються:

нотаріально засвідчені копії статуту, установчого договору товариства і свідоцтва про його державну реєстрацію;

бухгалтерські баланси на дату складання акта оцінки цілісного майнового комплексу і на останню звітну дату;

сертифікат на сумарну номінальну вартість акцій акціонерного товариства (документ, що засвідчує право власності на частку, пай у майні господарського товариства);

договір з уповноваженою особою, яка здійснює управління акціями (частками, паями), що належать суб'єктам права комунальної власності у майні господарських товариств.

До акта приймання-передачі нерухомого та окремого індивідуально визначеного майна додаються:

виписка з бухгалтерського балансу, складеного на останню звітну дату, про вартість об'єкта передачі;

проектно-кошторисна документація – у разі передачі об'єктів незавершеного будівництва;

договори найму (оренди) нежитлових приміщень.

10. Об'єкти соціальної сфери передаються разом з майном підприємств, які їх обслуговували, у тому числі основними фондами, ремонтно-будівельними базами, майстернями, транспортними засобами, прибиральною технікою, зовнішніми мережами електро-, тепло-, газо-, водопостачання і водовідведення, а також будівлями, призначеними для їх обслуговування (бойлерні, котельні, каналізаційні та водопровідні споруди, вбудовані і прибудовані приміщення, обладнання тощо) в частині, що визначається комісією з питань передачі об'єктів, яка здійснює передачу.

11. Органи, до сфери управління яких передано майно, в двотижневий термін з дня затвердження акта приймання-передачі зобов'язані повідомити про таку передачу органи державної статистики та державної податкової служби, фінансові органи, а стосовно об'єктів, передача яких провадилася за згодою Кабінету Міністрів України, також Мінекономіки та своїм наказом закріпити нерухоме та окреме індивідуально визначене майно за відповідним підприємством (організацією) на праві повного господарського відання (оперативного управління).

Додаток

Акт
приймання-передачі

Комісія, створена відповідно до _____

_____

(назва документа, на підставі якого створена комісія)

у складі _____

(посада, прізвище, ім'я та по батькові)

_____

_____

_____

«_____»_____ 200 ___ р. провела обстеження об'єкта передачі за адресою:

_____,

який належить _____,
(найменування підприємства, установи та організації, що передає)

і передається _____.
(найменування підприємства, установи та організації, що приймає)

Комісія встановила:

1. До складу об'єкта передачі входять: _____
(перелік облікових одиниць

_____
згідно з балансом)

2. Загальні відомості:

рік введення в експлуатацію _____
група капітальності _____
будівельний об'єм (загальний) _____куб. м
площа забудови (загальна) _____кв. м
площа земельної ділянки _____га
корисна площа приміщень в будівлях виробничого призначення _____кв. м
корисна площа приміщень в будівлях невиробничого призначення _____кв. м
загальна площа житлового будинку _____кв. м,
кількість квартир _____

3. Інженерне обладнання об'єкта передачі:

водопроводи з довжиною мереж _____ пог. м
каналізація з довжиною мереж _____ пог. м
центральне опалення з довжиною мереж _____пог. м

у тому числі:

від власної котельні з довжиною мереж _____ пог. м
від групової котельні з довжиною мереж _____ пог. м
від ТЕЦ з довжиною мереж _____ пог. м

найбільше теплове навантаження: на опалення _____ Г/кал

на гаряче водопостачання _____ Г/кал
на вентиляцію _____ Г/кал

електроосвітлення з довжиною мереж _____ пог. м

газопостачання з довжиною мереж _____ пог. м
стаціонарні електроплити _____ штук
телефонізація з довжиною мереж _____ пог. м
радіофікація з довжиною мереж _____ пог. м

4. Вартість основних фондів:
відновна вартість _____ тис. грн.
залишкова вартість _____ тис. грн.

5. Результати огляду та випробувань _____
_____

6. Пропозиції комісії _____
_____

7. Разом з об'єктом передається технічна документація: _____
_____

8. До акта приймання-передачі додається:
1. _____
2. _____
3. _____

Голова комісії _____
Члени комісії _____
_____
_____

«___»_____ 200 __ р.

Про результати перевірки стану використання нерухомого майна

Постанова Кабінету Міністрів України
від 1 березня 1999 року № 300

Кабінет Міністрів України відзначає, що проведеними центральними і місцевими органами виконавчої влади перевірками стану використання нерухомого майна, закріпленого за підприємствами, установами, організаціями, що належать до сфери їх управління, виявлено факти передачі майна в користування юридичним та фізичним особам без оформлення відповідних угод, неправильного застосування затвердженої Кабінетом Міністрів України Методики розрахунку і порядку використання плати за оренду державного майна, що призвело до заниження вартості об'єктів оренди та розмірів орендної плати, а також факти відшкодування підприємствами, установами, організаціями витрат орендарів на утримання орендованого майна, накопичення значної заборгованості з орендної пла-

ти, відсутності у договорах оренди умов про нарахування пені за несвоєчасне внесення орендної плати тощо.

Це свідчить про недостатню роботу міністерств, інших центральних і місцевих органів виконавчої влади, Фонду державного майна, його регіональних відділень та представництв з контролю за ефективністю використання державного майна та додержанням законодавства при укладенні договорів оренди нерухомого майна, стороною яких виступають державні підприємства, установи, організації, та щодо надання дозволів на укладення таких договорів.

З метою підвищення ефективності використання нерухомого майна, що перебуває у державній власності, додержання вимог законодавства стосовно передачі його в оренду та правильності нарахування орендної плати, наповнення дохідної частини державного бюджету Кабінет Міністрів України п о с т а н о в л я є:

1. Міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям:

забезпечити в місячний термін порушення орендодавцями державного майна – державними підприємствами, установами та організаціями питань про дострокове розірвання договорів оренди з орендарями, які мають заборгованість з орендної плати понад три місяці від встановленого у договорі оренди терміну її внесення;

за фактами користування юридичними та фізичними особами нерухомим майном, що перебуває у державній власності, без укладення відповідних угод зобов'язати державні підприємства, установи, організації укласти з користувачами цього майна договори оренди;

передбачати у контрактах з керівниками державних підприємств їх відповідальність за порушення порядку укладення договорів оренди нерухомого майна, закріпленого за підприємствами, та за невжиття заходів щодо погашення заборгованості з орендної плати;

запровадити періодичне, не рідше одного разу на півроку, подання їм підприємствами, установами, організаціями інформації про укладення договорів оренди нерухомого та іншого окремого індивідуально визначеного майна.

Про здійснені заходи поінформувати до 1 травня 1999 р. Фонд державного майна.

Фонду державшого майна узагальнити подану інформацію і подати її до 15 травня 1999 р. Кабінетові Міністрів України разом з відповідними висновками та пропозиціями.

2. Попередити керівників міністерств, інших центральних і місцевих органів виконавчої влади про їх особисту відповідальність за здійснення контролю стосовно передачі в оренду нерухомого майна державними підприємствами, установами, організаціями, що належать до сфери управління зазначених органів, та зажадати від них вжиття додаткових заходів для посилення такого контрою.

3. Зобов'язати Фонд державного майна, його регіональні відділення та представництва надавати державним підприємствам, установам, організаціям дозволи на укладення договорів оренди нерухомого майна тільки за умови передбачення у проектах договорів відповідальності за несвоєчас-

ність внесення орендної плати, умов та розмірів нарахування пені за ці порушення.

4. Фонду державного майна, Міністерству економіки, Міністерству фінансів, Державному комітету з питань розвитку підприємництва і Міністерству юстиції опрацювати у місячний термін питання про обмеження терміну дії договорів оренди державного майна із суб'єктами підприємницької діяльності, заснованими на майні, що не належить до державної чи комунальної форми власності, та про застосування в орендних відносинах майнової відповідальності орендаря за несвоєчасне внесення орендної плати. У разі потреби подати Кабінетові Міністрів України пропозиції щодо внесення відповідних змін до законодавства України.

Положення про порядок здійснення додаткового випуску акцій у зв'язку з проведенням індексації основних фондів та збільшенням статутного фонду відкритих акціонерних товариств, акції яких перебувають у загальнодержавній власності

Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 20 липня 1996 року № 810

1. Відкрите акціонерне товариство, яке в установленому порядку провело індексацію основних фондів, має право збільшити статутний фонд на суму, що не перевищує суми індексації основних фондів, зменшену на суму індексації їх зносу (далі – сума індексації основних фондів), шляхом здійснення додаткового випуску акцій.

2. Для здійснення додаткового випуску акцій у зв'язку з проведенням індексації основних фондів та збільшенням статутного фонду відкритого акціонерного товариства, акції якого перебувають у загальнодержавній власності (далі – додатковий випуск акцій), необхідно:

прийняти рішення про збільшення статутного фонду відкритого акціонерного товариства на суму індексації основних фондів шляхом здійснення додаткового випуску акцій;

внести зміни до статуту відкритого акціонерного товариства, пов'язані із збільшенням статутного фонду, зареєструвати такі зміни в установленому порядку;

зареєструвати у реєструвальному органі додатковий випуск акцій та інформацію про їх випуск;

(Абзац четвертий пункту 2 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 377 від 22.04.97)

опублікувати в установленому порядку інформацію про додатковий випуск акцій;

здійснити розподіл акцій додаткового випуску серед акціонерів;

відобразити у бухгалтерському обліку збільшення статутного фонду в зв'язку з проведенням індексації основних фондів на підставі документів, що засвідчують внесення змін до статуту, реєстрацію випуску акцій та інформації про їх випуск.

3. Рішення про збільшення статутного фонду відкритого акціонерного товариства, частина акцій якого перебуває у загальнодержавній власності, на суму індексації основних фондів шляхом здійснення додаткового випуску акцій приймається загальними зборами відкритого акціонерного товариства у порядку, передбаченому законодавством.

Уповноважена в установленому порядку особа, яка здійснює управління акціями, що перебувають у загальнодержавній власності, голосує за прийняття рішення про додатковий випуск акцій за умови, що Фондом державного майна не прийнято рішення щодо продажу акцій, управління якими здійснює така уповноважена особа.

Якщо сума індексації не перевищує третини статутного фонду відкритого акціонерного товариства, то збільшення його статутного фонду може бути здійснено за рішенням правління за умови, що це передбачено статутом відкритого акціонерного товариства.

Рішення про додатковий випуск акцій у зв'язку з проведенням індексації основних фондів оформляється протоколом відповідно до статті 6 Закону України «Про цінні папери і фондову біржу».

4. Якщо сто відсотків акцій товариства перебуває у загальнодержавній власності, рішення про додатковий випуск акцій приймає Фонд державного майна за умови, що затвердженими в установленому порядку планами приватизації (планами розміщення акцій) не передбачено продаж акцій відкритих акціонерних товариств на період здійснення додаткового випуску акцій.

Відповідно до рішення Фонду державного майна про додатковий випуск акцій відкрите акціонерне товариство протягом двох тижнів готує згідно із статтею 6 Закону України «Про цінні папери і фондову біржу» протокол про додатковий випуск акцій і подає його на затвердження Фонду державного майна.

5. У разі збільшення статутного фонду шляхом здійснення додаткового випуску акцій здійснюється випуск акцій тієї ж номінальної вартості, що визначена по раніше випущених акціях.

Акції додаткового випуску розподіляються серед акціонерів пропорційно їх частці у статутному фонді відкритого акціонерного товариства на момент прийняття рішення про додатковий випуск акцій. Обмеження терміну отримання акціонерами акцій додаткового випуску не допускається.

Якщо на момент прийняття рішення про додатковий випуск акцій змінився власник акцій, то всі права і зобов'язання щодо отримання акцій додаткового випуску переходять до нового акціонера.

6. Реєстрація додаткового випуску акцій та інформації про їх випуск здійснюється реєструвальними органами у порядку, який визначається Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку за погодженням з Фондом державного майна.

(Пункт 6 в редакції Постанови КМ № 377 від 22.04.97)

Положення
про представника органу, уповноваженого управляти відповідними державними корпоративними правами в органах управління господарських товариств

Затверджено постановою Кабінету Міністрів України
від 15 травня 2000 року № 791

Це Положення визначає порядок призначення та повноваження представника органу, уповноваженого управляти відповідними державними корпоративними правами в органах управління господарських товариств (далі – відповідальний представник).

Порядок призначення відповідального представника

1. Відповідальний представник призначається із числа членів спостережної ради рішенням органу приватизації або органу виконавчої влади, що виконує функції з управління державними корпоративними правами (далі – орган управління) на підставі генеральної угоди з Фондом державного майна з наступним укладанням відповідного договору з цим органом.

Типова форма генеральної угоди затверджується Фондом державного майна.

2. При формуванні складу спостережної ради господарського товариства орган управління подає свої пропозиції щодо її складу Фонду державного майна з урахуванням того, що один із членів спостережної ради виконуватиме функції з управління пакетом акцій, що належить державі.

3. У разі закріплення у власності держави пакета акцій у розмірі 50 відсотків плюс одна акція головою спостережної ради такого господарського товариства обирається відповідальний представник, який виконуватиме функції з управління пакетом акцій, що належить державі.

4. Орган, якому за рішенням Кабінету Міністрів України передано функції з управління пакетом акцій, що належить державі, формує за погодженням з Фондом державного майна перелік кандидатур до складу спостережної ради господарського товариства.

5. Відповідальними представниками можуть бути:

заступники керівників органів виконавчої влади;

начальники управлінь, директори департаментів, заступники директорів департаментів органів виконавчої влади;

начальники відділів, заступники начальників відділів та головні спеціалісти органів виконавчої влади.

6. Відповідальний представник повинен мати вищу освіту, стаж роботи на державній службі не менш як 3 роки, а також відповідну кваліфікацію у сфері корпоративного управління.

7. Одна і та сама особа не може виконувати функції відповідального представника більш як у 3 господарських товариствах.

Організація роботи відповідального представника

8. Відповідальний представник призначається рішенням одного з органів, зазначених у пункті 1 цього Положення, на підставі якого між відповідним органом та відповідальним представником укладається договір доручення на виконання функцій з управління пакетом акцій, що належить державі. У договорі доручення повинні бути визначені:

обсяг повноважень відповідального представника;

умови та ступінь відповідальності за неналежне виконання функцій з управління державними корпоративними правами;

порядок відкликання відповідального представника.

Типова форма договору доручення на виконання функцій з управління пакетом акцій, що належить державі, затверджується органом приватизації за погодженням з Мінекономіки.

9. Фонд державного майна здійснює аналіз діяльності відповідального представника на підставі його звіту та узагальненого звіту органу управління, який укладав договір доручення.

Порядок проведення конкурсу з визначення уповноваженої особи на виконання функцій з управління державними корпоративними правами

Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 15 травня 2000 року № 791

Загальні положення

1. У цьому Порядку наведені нижче терміни мають таке значення:

інформаційне повідомлення – оголошення про проведення конкурсу, яке повинно містити:

– дату проведення конкурсу;

– назву господарського товариства;

– розмір державних корпоративних прав, які передаються в управління;

– термін передачі прав;

– умови передачі прав;

– вимоги до претендента;

– кінцевий термін подання заяв та інших документів;

– адресу, за якою приймаються документи, телефон для довідок;

заява на участь у конкурсі – документ, який містить пропозицію претендента на участь у конкурсі, а також відомості про претендента та інші відомості, які зазначені в інформаційному повідомленні;

претендент – юридична або фізична особа, заяву та пакет документів якої для участі у конкурсі конкурсна комісія прийняла до розгляду;

конкурсна пропозиція – документ, який містить пропозиції кандидата щодо програми управління господарського товариства (в разі якщо державні корпоративні права у статутному фонді відповідного господарського товариства становлять більш як 50 відсотків) або програми розвитку господарського товариства (в разі якщо державні корпоративні права становлять менш як 50 відсотків);

учасник конкурсу – претендент, якого допущено до участі у конкурсі;

уповноважена особа – визначена за результатами конкурсу юридична або фізична особа, з якою відповідний орган приватизації укладає договір доручення.

2. Підставою для оголошення конкурсу є рішення відповідного органу приватизації (наказ про оголошення конкурсу).

У 15-денний термін з дати прийняття рішення про проведення конкурсу відповідний орган приватизації затверджує персональний склад конкурсної комісії (далі – комісія) та затверджує і передає комісії завдання уповноваженій особі.

3. Інформаційні повідомлення обов'язково публікуються у центральних та місцевих (за місцезнаходженням відповідного господарського товариства) друкованих засобах масової інформації у 10-денний термін після затвердження персонального складу комісії.

4. Тривалість конкурсу не може перевищувати 45 календарних днів з дати його початку.

Повноваження органу приватизації та затвердження завдання уповноваженій особі

5. Підготовку і проведення конкурсу здійснює комісія, затверджена відповідним органом приватизації.

6. Відповідний орган приватизації:

видає наказ про оголошення конкурсу з визначення уповноваженої особи та призначення складу комісії, до якої обов'язково включаються представники органу приватизації, центральних та місцевих органів виконавчої влади;

призначає голову комісії та відповідального секретаря;

розробляє і затверджує вимоги до претендента на участь у конкурсі (відповідна кваліфікація, мінімальний статутний фонд або наявність інших активів у розпорядженні претендента, підтвердження згоди органів Антимонопольного комітету);

розробляє і затверджує завдання уповноваженій особі і передає їх комісії;

надає комісії методичні рекомендації щодо умов конкурсу та вимог до програми управління (програми розвитку);

забезпечує публікацію інформаційних повідомлень про початок та підсумки конкурсу;

розглядає і затверджує документи, підготовлені комісією;

забезпечує зберігання переданих комісією документів після завершення конкурсу;

укладає з переможцем конкурсу договір доручення та контролює його виконання;

веде реєстр уповноважених осіб;

здійснює інші повноваження відповідно до цього Положення.

7. У завданнях уповноваженій особі, які розробляються і затверджуються відповідним органом приватизації, повинно обов'язково передбачатися виконання уповноваженою особою функцій акціонера та здійснення контролю за:

фінансово-економічними результатами діяльності господарського товариства, які включають забезпечення його рентабельності та ліквідності, а також нарахування і виплату дивідендів;

ефективністю використання і збереження майна господарського товариства;

погашенням господарським товариством заборгованості в цілому і зокрема з виплати заробітної плати та внесенням платежів до бюджету і Пенсійного фонду (в разі їх наявності на час передачі в довірче управління);

виконанням визначених державою мобілізаційних завдань для господарського товариства;

дотриманням статуту господарського товариства;

діяльністю правління щодо управління господарським товариством, реалізації інвестиційної та цінової політики;

створенням господарським товариством дочірніх підприємств, філій, представництв та інших відокремлених підрозділів;

емісійною діяльністю господарського товариства;

укладенням господарським товариством договорів застави та оренди майна;

виконанням колективних договорів та галузевих угод;

дотриманням законодавства під час проведення загальних зборів господарського товариства;

розпорядженням майном господарського товариства;

укладенням установчих договорів про створення інших господарських товариств та складенням установчих документів, у тому числі підприємств з іноземними інвестиціями, або участь в інших господарських товариствах;

дотриманням виконавчим органом господарського товариства антимонопольного законодавства;

виконанням заходів щодо збереження державної та комерційної таємниці.

Умови участі у конкурсі та порядок підготовки до конкурсу

8. Орган приватизації розпочинає приймання заяв на участь у конкурсі та документів, що додаються до заяви, з дня публікації інформаційного повідомлення, а закінчує – за сім днів до початку розгляду заяв.

9. Для участі у конкурсі претендент сплачує реєстраційний збір в розмірі одної мінімальної заробітної плати, який вноситься на рахунок позабюджетного Державного фонду приватизації.

10. Для участі у конкурсі претендент подає до відповідного органу приватизації:

заяву на участь у конкурсі, підписану і засвідчену печаткою (для юридичних осіб);

документ, що засвідчує повноваження представника юридичної особи.

Крім цього, до заяви додаються:

а) юридичними особами:

– нотаріально засвідчені копії установчих документів та свідоцтва про державну реєстрацію;

– за затвердженою формою річна фінансова звітність за останній звітний рік та останній звітний період;

– довідка відповідного органу державної податкової служби, яка підтверджує відсутність у претендента заборгованості з податків та інших обов'язкових платежів;

– довідка про фінансово-господарську діяльність за три попередніх роки;

– список членів виконавчого органу, членів спостережної ради претендента;

– відомості про афілійованих осіб претендента;

– документ, що підтверджує сплату реєстраційного збору;

– документ, що посвідчує особу представника юридичної особи.

б) фізичними особами:

– заповнений листок обліку кадрів;

– відомості про наявність у претендента відповідної кваліфікації та досвіду практичної роботи у сфері корпоративного управління;

– документ, що підтверджує сплату реєстраційного збору;

– документ, що посвідчує фізичну особу.

11. Відомості про претендентів вносяться, а заява на участь у конкурсі реєструється у книзі реєстрації, яка ведеться конкурсною комісією, і містять таку інформацію:

дату та час їх реєстрації;

прізвище, ім'я та по батькові особи, яка здійснила реєстрацію;

реєстраційний номер заяви претендента;

прізвище, ім'я, по батькові чи найменування та місцезнаходження претендента;

номери банківських рахунків претендента і адреси банків;

номер і дату документа, що підтверджує сплату реєстраційного збору;

номер документа, що посвідчує особу представника юридичної особи.

Книги реєстрації разом з пакетами документів кожного з претендентів зберігаються у порядку, встановленому Фондом державного майна.

12. Для фізичних осіб, які бажають взяти участь у конкурсі, обов'язковою є наявність вищої освіти, відповідної кваліфікації та досвіду практичної роботи у сфері корпоративного управління.

13. До участі у конкурсі не допускаються члени правління господарського товариства, державні корпоративні права якого передаються в управління, в разі наявності у господарського товариства простроченої заборгованості з виплати заробітної плати та платежів до бюджету і Пенсійного фонду.

До участі у конкурсі не допускаються юридичні особи, статутний фонд яких становить менш як 5 відсотків номінальної вартості державних корпоративних прав, які передаються в управління.

14. Претендент не може бути зареєстрований як учасник конкурсу, якщо подані документи не відповідають вимогам, передбаченим пунктами 9–12 цього Порядку.

Порядок проведення конкурсу

15. Конкурс проводиться за наявності не менш як двох учасників.

16. На конкурсі визначається уповноважена особа з управління лише одного пакета акцій одного емітента.

17. Конкурс проводиться у два етапи.

На першому етапі розглядаються заяви на участь у конкурсі і комісією приймається рішення щодо відповідності документів, поданих претендентом, умовам участі у конкурсі та щодо реєстрації претендента як учасника конкурсу або щодо відмови у реєстрації в разі невідповідності документів вимогам участі у конкурсі.

На другому етапі розглядаються безпосередньо конкурсні пропозиції учасників конкурсу і визначається переможець конкурсу.

18. Датою початку розгляду заяв на участь у конкурсі є дата засідання комісії, на якому здійснюється їх розгляд.

19. Після визначення комісією списку учасників конкурсу їм видаються затверджені відповідним органом приватизації завдання уповноваженій особі, а також надається, на їх прохання, інформація про фінансово-господарську діяльність господарського товариства, державні корпоративні права якого передаються в управління, та повідомляється кінцевий термін подання конкурсних пропозицій.

20. Для розгляду конкурсних пропозицій учасник конкурсу до закінчення кінцевого терміну подає комісії конкурсну пропозицію і документи, що підтверджують цю пропозицію, у трьох примірниках.

21. Конкурсна пропозиція складається з пропозицій до проекту договору доручення відповідно до типової форми, яка затверджується Фондом державного майна в установленому порядку, і програми управління (програми розвитку), яка містить зобов'язання претендента щодо виконання умов конкурсу і обов'язково включає контроль за показниками, визначеними у завданнях уповноваженій особі, затверджених відповідним органом приватизації.

Документи з конкурсними пропозиціями повинні подаватися в запечатаному конверті.

22. Конкурсна пропозиція та документи, що підтверджують пропозицію, можуть бути відкликані учасником конкурсу, від якого вони надійшли, шляхом подання ним відповідної заяви не пізніше терміну, встановленого для приймання зазначених документів.

23. Приймання комісією конкурсних пропозицій та документів, що підтверджують пропозиції, починається з дня видачі завдання уповноваженій особі і закінчується за 7 днів до початку розгляду пропозицій. Конкурсні пропозиції учасників конкурсу реєструються комісією в порядку, передбаченому пунктом 11 цього Порядку.

Порядок визначення переможця конкурсу

24. Критерієм визначення переможця конкурсу є фінансово-економіч-

ні показники діяльності товариства, які мають бути досягнуті шляхом реалізації запропонованої претендентом програми управління (програми розвитку).

25. Відбір переможця здійснюється комісією на підставі інформації, що міститься в програмі управління (програмі розвитку) та пропозиціях до проекту договору доручення.

26. Після засідання, на якому було визначено переможця конкурсу, конкурсна комісія протягом 3 днів складає протокол і передає його на затвердження до відповідного органу приватизації.

27. Відповідний орган приватизації протягом 5 робочих днів з дати одержання протоколу затверджує підсумки конкурсу і протягом 15 днів укладає з переможцем договір доручення.

28. У разі коли для виконання функцій управління державними корпоративними правами необхідна згода Антимонопольного комітету (його територіального відділення) і на дату підписання договору доручення переможцем конкурсу не було отримано такої згоди, договір набирає чинності з дати її отримання переможцем, про що до договору доручення вносяться відповідні зміни. У договорі доручення обов'язково зазначається термін, протягом якого переможець конкурсу повинен отримати відповідну згоду, а також наслідки, що їх тягне за собою неотримання згоди протягом встановленого терміну.

Внесення відповідного запису до реєстру уповноважених осіб здійснюється лише після отримання такої згоди.

Порядок звітності представників органів, уповноважених управляти відповідними державними корпоративними правами в органах управління господарських товариств

Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 15 травня 2000 року № 791

1. Представник органу, уповноваженого управляти відповідними державними корпоративними правами в органах управління господарських товариств (далі – відповідальний представник), щокварталу подають Фонду державного майна звіт згідно з додатком у терміни, встановлені для подання квартальної бухгалтерської звітності.

2. Керівник органу, уповноваженого управляти відповідними державними корпоративними правами, відповідальний представник в органах управління господарського товариства щороку подають Фонду державного майна разом з річним звітом про фінансово-господарську діяльність товариства пояснювальну записку, в якій відображаються:

структурні зміни товарних ринків господарського товариства;

стан виконання державних інвестиційних програм;

рівень досягнення планових економічних показників діяльності підприємства;

інформація щодо обставин, які порушують нормальний режим функціонування господарського товариства або загрожують його фінансовому становищу;

стан виконання заходів щодо недопущення банкрутства господарського товариства;

фактичні дані про зміну чисельності працівників, середньомісячної оплати їх праці, у тому числі керівника, за звітний період;

дані про використання прибутку, що залишається в розпорядженні господарського товариства, програму діяльності господарського товариства на наступний рік;

відомості (у разі наявності) про розподіл акцій серед акціонерів, включаючи трудовий колектив, адміністрацію, інвесторів та інших акціонерів (з переліком найбільших акціонерів, які володіють 5 і більше відсотками акцій статутного фонду товариства);

відомості про участь комерційних структур та іноземних інвесторів у діяльності господарського товариства.

3. Орган приватизації в місячний термін з дня отримання звіту проводить аналіз господарської діяльності господарського товариства і в разі її погіршення надсилає рекомендації до відповідних органів виконавчої влади

4. У разі систематичного погіршення одного з показників роботи господарського товариства за звітний період (обсяг реалізації продукції, балансовий прибуток, заборгованість перед бюджетом, заборгованість перед Пенсійним фондом, заборгованість з виплати заробітної плати, кредиторська заборгованість) орган приватизації приймає рішення про дострокове припинення повноважень відповідального представника.

Положення про реєстр державних корпоративних прав

Затверджено наказом Національного агентства України з управління державними корпоративними правами від 14 травня 1999 року № 72

Зареєстровано у Міністерстві юстиції України 27 травня 1999 року за № 335/3628

Положення про реєстр державних корпоративних прав (далі – Положення) розроблено на виконання Положення про Національне агентство України з управління державними корпоративними правами, затвердженого Указом Президента України від 02.09.98 № 969/98, постанови Кабінету Міністрів України від 28.10.98 № 1703 «Про Концепцію розподілу між центральними і місцевими органами виконавчої влади повноважень з управління об'єктами державної власності та заходи щодо її реалізації», постанови Кабінету Міністрів України від 04.11.98 № 1741 «Про управ-

ління державними корпоративними правами» із змінами і доповненнями, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 01.03.99 № 308.

1. Загальна частина

1.1. Це Положення визначає порядок формування і ведення реєстру державних корпоративних прав (далі – Реєстр) для здійснення заходів з управління державними корпоративними правами в Україні та за її межами, координації діяльності органів виконавчої влади щодо здійснення управління державними корпоративними правами та надання відомостей, що містяться в Реєстрі, іншим державним органам відповідно до чинного законодавства України.

1.2. Реєстр – це система збору, накопичення та обробки інформації про наявність прав власності держави на акції, частки, паї у статутних фондах господарських товариств (у тому числі таких, які розташовані за кордоном), про розмір державних корпоративних прав, органи управління державними корпоративними правами, уповноважених осіб та іншої інформації, що вноситься до Реєстру. Форми ведення Реєстру подано в додатку.*

1.3. Ведення Реєстру здійснюється на електронних носіях інформації.

1.4. Створення і ведення Реєстру здійснює Національне агентство України з управління державними корпоративними правами (далі – Національне агентство).

1.5. Національне агентство здійснює:

– розробку організаційних і методологічних принципів ведення Реєстру;

– розробку технології та програмно-технічних засобів ведення Реєстру державних корпоративних прав;

– виконання функцій адміністратора бази даних (накопичення, аналіз даних, що надходять з регіональних представництв Національного агентства, міністерств, інших органів виконавчої влади, контроль за достовірністю та актуалізацією даних, їх зберігання, контроль права доступу тощо);

– автоматизоване ведення бази Реєстру;

– організацію взаємодії з базами даних Державного комітету статистики України, Міністерства фінансів України, Фонду державного майна України, інших органів виконавчої влади України;

– розробку інструктивних, нормативних документів на створення, ведення та користування даними Реєстру для зовнішнього і внутрішнього користування;

– інші функції, передбачені чинним законодавством.

1.6. Регіональні представництва Національного агентства здійснюють:

– виконання функцій адміністратора бази даних (накопичення, аналіз даних, що надходять від органів виконавчої влади, контроль достовірності та актуалізація даних, передача даних до Національного агентства, захист, контроль права доступу тощо);

– взаємодію з базами даних відповідних органів виконавчої влади;

– інші функції, передбачені чинним законодавством.

1.7. Використання даних Реєстру органами, які мають на те право від-

* Не наводиться. – *Ред.*

повідно до чинного законодавства України, здійснюється в загальному порядку.

2. Порядок формування Реєстру

2.1. Підставою для внесення інформації про державні корпоративні права до Реєстру є наявність акта приймання-передачі цих прав, підписаного засновником (учасником) господарського товариства з боку держави і Національним агентством.

У разі придбання Національним агентством від імені держави прав власності на акції, частки, паї в порядку, встановленому чинним законодавством України, підставою для внесення державних корпоративних прав до Реєстру є наявність договору купівлі-продажу акцій, часток, паїв, оформленого у відповідності до вимог законодавства України, або документа, що його замінює.

2.2. При включенні державних корпоративних прав до бази даних Реєстру їм присвоюється індивідуальний реєстраційний номер. Індивідуальний реєстраційний номер зберігається в Реєстрі до повного припинення прав власності держави на акції, частки, паї у статутному фонді відповідного господарського товариства.

Індивідуальний реєстраційний номер державних корпоративних прав – це цифровий код, структуру якого встановлює Національне агентство.

2.3. Використання індивідуального номера, наданого при реєстрації, є обов'язковим при оформленні й користуванні всіма видами документів, які стосуються управління державними корпоративними правами: при визначенні завдань з управління державними корпоративними правами, при складанні звітів уповноваженими особами про результати їхньої діяльності та діяльності господарського товариства, при здійсненні оцінки державних корпоративних прав тощо.

2.4. Національне агентство після підписання акта приймання-передачі або іншого документа, що підтверджує перехід державних корпоративних прав, у двотижневий термін зобов'язане взяти їх на облік (внести до Реєстру)

3. Порядок ведення Реєстру

3.1. Реєстр державних корпоративних прав ведеться на основі нормативних, установчих та довідкових матеріалів.

3.2. До Реєстру державних корпоративних прав вноситься така інформація:

– індивідуальний реєстраційний номер державних корпоративних прав;

– ідентифікаційний код господарського товариства, в статутному фонді якого є державні корпоративні права, з Єдиного державного реєстру підприємств і організацій України (далі – ЄДРПОУ);

– повна назва, визначена статутом господарського товариства;

– місцезнаходження господарського товариства, номери телефонів, телефаксу;

– код виду економічної діяльності господарського товариства згідно з Класифікатором видів економічної діяльності України (КВЕД);

– статутний фонд господарського товариства;

– кількість акцій в статутному фонді господарського товариства (для акціонерних товариств);

– номінальна вартість однієї акції (для акціонерних товариств);

– розмір державних корпоративних прав у відсотковому та грошовому виразі, в тому числі закріплених за державою розпорядженням Кабінету Міністрів України на обумовлений термін;

– відомості про рух державних корпоративних прав;

– відомості про органи виконавчої влади, що здійснюють повноваження з управління державними корпоративними правами;

– відомості про уповноважених осіб (фізичних та юридичних), які здійснюють управління акціями, частками, паями відповідно до договору-доручення;

– відомості про спостережну раду та виконавчі органи господарського товариства;

– інша інформація, що не заборонена чинним законодавством.

3.3. У разі відчуження в процесі приватизації належних державі акцій, часток, паїв Фонд державного майна України у двотижневий термін з дати підписання акта приймання-передачі повідомляє про це Національне агентство з управління державними корпоративними правами.

3.4. Господарське товариство у двотижневий термін з дати обрання (переобрання) відповідно до чинного законодавства членів спостережної ради та виконавчого органу товариства повідомляє про їх склад Національне агентство.

3.5. Національне агентство у тижневий термін після отримання повідомлень вносить інформацію до Реєстру.

4. Виключення з Реєстру

4.1. Виключення з Реєстру відбувається в разі повного відчуження належних державі акцій, часток, паїв, передачі їх до статутних фондів інших юридичних осіб або ліквідації господарського товариства відповідно до чинного законодавства України.

4.2. У разі повного відчуження належних державі акцій, часток, паїв у статутному фонді відповідного господарського товариства Фонд державного майна України у двотижневий термін з моменту видання наказу Фондом державного майна України про завершення приватизації повідомляє про це Національне агентство з управління державними корпоративними правами.

4.3. У разі передавання державних корпоративних прав до статутних фондів інших юридичних осіб Фонд державного майна України або інша юридична особа, яка виступає засновником господарського товариства з боку держави, повідомляє про прийняте рішення Національне агентство України з управління державними корпоративними правами.

4.4. У разі ліквідації господарського товариства у випадках, передбачених чинним законодавством, органи управління господарського товариства повідомляють про виключення товариства з державного реєстру підприємств і організацій України Національне агентство України з управління державними корпоративними правами.

4.5. Національне агентство у двотижневий термін з моменту отримання повідомлення про припинення прав власності держави на акції, частки, паї у статутному фонді відповідного господарського товариства виключає їх з Реєстру.

Порядок продажу на аукціонах майна, що перейшло у власність держави

**Затверджено наказом Міністерства зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України,
Міністерства економіки України,
Фонду державного майна України
від 31 грудня 1998 року № 873/172/2453**

***Зареєстровано в Міністерстві юстиції України
20 січня 1999 року за № 28/3321***

Загальні положення

1. Цей Порядок регламентує основні вимоги щодо організації та проведення аукціонів, створення належних умов для приймання, зберігання, демонстрації і продажу на аукціонах майна, що перейшло у власність держави (далі – майно), а також визначає порядок розрахунків за придбане на аукціонах майно.

2. У цьому Порядку вживаються терміни у такому значенні.

Аукціон – продаж майна, за яким його власником стає покупець, який у ході торгів запропонував за нього максимальну ціну.

Ліцитатор – ведучий аукціону. Ліцитатор повинен знати порядок і володіти технікою проведення торгів.

Аукціонне майно – майно, яке пропонують для продажу на аукціонах.

Лот – одиниця майна, що виставляється для продажу на аукціоні, або партія аукціонного майна, що пропонується для продажу як одне ціле.

Кожному лоту надається свій номер, який вказується в інформаційній картці і оголошується ліцитатором під час проведення аукціону.

Організатор аукціону – суб'єкт господарювання, незалежно від форм власності, з яким укладена угода на реалізацію майна органом, що здійснив вилучення майна або зберігає його, в межах повноважень, встановлених законодавством.

Ціна аукціонного майна – ціна, яка дорівнює ціні, зазначеній в акті опису, оцінки та передачі майна комісії, яка утворена органом, що здійснив вилучення майна або зберігає його.

Стартова ціна лота – ціна, яка формується виходячи з ціни аукціонного майна з урахуванням витрат на підготовку та проведення аукціону.

Продажна ціна лота – фактична ціна реалізації лота на аукціоні.

Крок аукціону – мінімальна надбавка, на яку в ході торгів здійснюється підвищення стартової та кожної наступної ціни оголошеного ліцитато-

ром лота. Його розмір встановлює організатор аукціону на кожний лот, але не менш як на 10 відсотків вищий за попередню ціну.

3. На аукціонах реалізується майно, зазначене у підпунктах 1 та 6 пункту 9 Порядку обліку, зберігання, оцінки конфіскованого та іншого майна, що переходить у власність держави, і розпорядження ним, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.08.98 № 1340.

Перелік майна, яке передається для реалізації на аукціоні, визначається комісією, що утворюється відповідно до пункту 7 вищезазначеного Порядку.

Окреме індивідуально визначене майно, а саме – будівлі, споруди, приміщення, реалізується на аукціонах відповідно до положень Закону України «Про приватизацію невеликих державних підприємств (малу приватизацію)».

4. Організатор аукціону повинен мати власне або орендоване приміщення з відповідними умовами для зберігання, передпродажної підготовки і демонстрації майна, яке відповідає торговельно-технологічним, санітарно-гігієнічним і протипожежним нормам, а також приміщення для проведення аукціону.

Підготовка до проведення аукціону

5. Орган, що вилучив майно або зберігає його, укладає з організатором аукціону угоду, якою доручає реалізацію цього майна організатору аукціону за визначену комісійну винагороду. Розмір комісійної винагороди визначається за погодженням сторін, але він не повинен перевищувати 20 відсотків суми коштів, одержаних від реалізації майна.

Угодою також обумовлюється плата організатору аукціону за зберігання (на випадок, якщо воно не було продане в ході двох аукціонів) майна.

6. Приймання аукціонного майна здійснюється матеріально відповідальною особою організатора аукціону в установленому порядку відповідно до акта опису, оцінки та передачі майна, що складений комісією, утвореною органом, який здійснив вилучення майна або зберігає його, та за наявності передбачених законодавством супровідних документів.

7. Прийманню для продажу на аукціоні підлягають товари (нові стандартні, нестандартні та ті, що були у вжитку), які пройшли державну санітарно-гігієнічну та технічну експертизу і супроводжуються відповідним висновком.

8. Для організації і проведення аукціону створюється аукціонна комісія під головуванням представника організатора аукціону. До її складу мають увійти представники органу, що здійснив вилучення майна або зберігає його, а також фахівці організатора аукціону відповідно до їх функціональних обов'язків.

9. На майно, що прийняте для продажу, аукціонна комісія встановлює стартові ціни, складає протокол приймання аукціонного майна (додаток* 1), а на його підставі – інформаційну картку на кожний лот (додаток 2).

---

* Додатки не наводяться. – *Ред.*

Відповідальність за відповідність майна характеристиці, зазначеній в інформаційній картці, несе організатор аукціону згідно із законодавством.

10. Організатор аукціону визначає дату і час проведення аукціону. Термін підготовки до аукціону не повинен перевищувати двох місяців з дати приймання майна організатором аукціону.

11. Організатор аукціону не пізніше як за 30 днів до дня проведення аукціону публічно оголошує через рекламні повідомлення на телебаченні, по радіо, у пресі перелік майна, що виставляється на аукціон для продажу, стартові ціни, кінцевий термін реєстрації для участі в аукціоні, дату, час та місце ознайомлення з майном та проведення аукціону, а також адресу, номери телефонів та час роботи аукціонної комісії, іншу інформацію.

12. З моменту інформаційного повідомлення про проведення аукціону організатор аукціону дає можливість попередньо ознайомитися з аукціонним майном всім фізичним і юридичним особам, які бажають брати участь в аукціоні.

Аукціонне майно з інформаційними картками виставляється у спеціально відведеному для цього приміщенні для демонстрації покупцям.

13. Покупець (фізична або юридична особа), який виявив бажання прийняти участь в аукціоні, повинен сплатити реєстраційний внесок, розмір якого визначається організатором аукціону, але не може перевищувати одного неоподатковуваного мінімуму доходів громадян.

14. Для участі в аукціоні покупець подає організатору аукціону:

заяву на участь в аукціоні (додаток 3);

документ, що посвідчує фізичну особу або представника юридичної особи, їх повноваження;

квитанцію про сплату реєстраційного внеску.

15. Відомості про учасників аукціону заносяться до книги реєстрації та повинні містити:

порядковий номер (відповідно до реєстрації);

прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи або представника юридичної особи (найменування юридичної особи).

Під час проведення реєстрації учасники аукціону отримують виготовлені друкарським способом вхідні квитки (із зазначенням на зворотному боці умов проведення аукціону) та картки з аукціонними номерами (відповідно до реєстрації), під якими вони беруть участь у торгах.

Приймання заяв на участь в аукціоні закінчується за три дні до початку його проведення.

Відомості про учасників аукціону, їх кількість і пропозиції не підлягають розголошенню до визначення остаточного переможця.

Порядок проведення аукціону

16. Аукціон розпочинається з оголошення лідитатором порядку його проведення.

17. По кожному лоту, що виставляється на аукціон, лідитатор оголошує номер, вказаний в інформаційній картці, назву, коротку характеристику майна, стартову ціну і крок аукціону.

Лот виставляється на торги за наявності не менш як двох покупців

18. Якщо протягом трьох хвилин після триразового оголошення стартової ціни учасники не виявляють бажання придбати запропонований ліцитатором лот, то об'єкт продажу знімається з торгів і аукціон за даним лотом не проводиться.

19. У ході торгів учасники аукціону повідомляють про готовність придбати заявлений лот за оголошену ліцитатором ціну, піднімаючи квиток учасника з номером, повернутим до ліцитатора, або одночасно піднімають квиток з номером і пропонують свою ціну. Запропонована учасником аукціону ціна має бути більшою від ціни, оголошеної ліцитатором.

20. Якщо ціна, запропонована учасником аукціону, який першим підняв квиток з номером, є більшою за ціну, запропоновану ліцитатором, ліцитатор називає номер учасника і запропоновану ним ціну.

21. Мовчання учасника аукціону, який першим підняв квиток з номером, приймається ліцитатором як згода учасника з оголошеною ціною. Після цього ліцитатор оголошує наступну ціну відповідно до кроку аукціону.

22. Торги за даним лотом закінчуються тоді, коли після триразового повторення чергової ціни тільки один з учасників аукціону, тримаючи квиток з номером, дає згоду на його придбання.

23. Після закінчення торгів за даним лотом ліцитатор оголошує про продаж лота, називає продажну ціну і аукціонний номер переможця.

24. Учасникам аукціону і присутнім особам забороняється розмовляти в залі проведення аукціону, пересуватися залою, вести пряму телевізійну трансляцію без відповідного дозволу на те організатора аукціону, фотографувати учасників під час проведення торгів, користуватися відеокамерами, мобільним та пейджерним зв'язком, радіотелефоном тощо.

Особи, які порушують цей Порядок, негайно виводяться із залу проведення аукціону і звільняються від участі в торгах і присутності на аукціоні. Сума реєстраційного внеску поверненню не підлягає.

25. Всі розбіжності і суперечки щодо Порядку проведення аукціону вирішуються під час його проведення ліцитатором за погодженням з головою аукціонної комісії.

26. Під час аукціону членами аукціонної комісії ведеться протокол, до якого заносяться такі дані:

стартова ціна та продажна ціна майна;

пропозиції покупців і відомості про покупця, який запропонував у ході аукціону найвищу ціну (переможець аукціону).

Протокол підписується ліцитатором, переможцем аукціону і передається до аукціонної комісії.

Голова аукціонної комісії зазначає у протоколі відповідні суми та (у разі сплати в безготівковому порядку) номери рахунків, на які переможцю потрібно внести кошти за придбане майно, та затверджує протокол в день проведення аукціону. Копія затвердженого протоколу видається переможцю аукціону, а також органу, що здійснив вилучення майна або зберігав його.

27. Переможець аукціону, який відмовився від підписання протоколу аукціону, позбавляється права на подальшу участь в аукціоні. За умови достатньої кількості покупців за даним лотом торги відновлюються.

28. Відповідальність за зберігання аукціонного майна з моменту його

приймання на аукціон до відпуску оплаченого майна несе організатор аукціону.

29. Придбане покупцем на аукціоні майно поверненню організатору аукціону не підлягає.

Порядок уцінки майна та розрахунків за придбане на аукціоні майно

30. Майно (лот), яке виставлене та не продане на аукціоні протягом 30 календарних днів з дня інформаційного повідомлення про проведення аукціону або продане в кількості, що не перевищує 30 відсотків його обсягу, підлягає уцінці не більше ніж на 20 відсотків вартості, визначеної в акті опису, оцінки та передачі майна.

Уцінка проводиться комісією органу, що здійснив вилучення майна або зберігав його; за результатами її роботи складається акт уцінки, який додається до акта опису, оцінки та передачі майна.

Товари, на які згідно із законодавством встановлено мінімальні ціни, можуть бути уцінені лише до розміру мінімальної ціни, затвердженого в установленому порядку.

Повторний аукціон проводиться не пізніше 30 днів після складання акта уцінки майна та дати інформаційного повідомлення про проведення аукціону. Якщо майно не було продане, то воно знімається з аукціонних торгів. Після цього комісія органу, що здійснив вилучення майна або зберігав його, приймає рішення про подальше розпорядження майном.

31. На підставі копії затвердженого протоколу переможці аукціону здійснюють розрахунки за придбані на аукціоні товари за готівку, в безготівковому порядку, за чеками банків та в іншому порядку відповідно до законодавства протягом трьох днів з дня затвердження протоколу, не враховуючи цього дня, вихідних і святкових днів.

У разі продажу майна на аукціоні за готівку, оформлення цього продажу провадиться через електронні контрольно-касові апарати.

Право власності на майно переходить до переможця аукціону після повного розрахунку в момент передачі йому придбаного майна та касового чека або іншого документа, що засвідчує факт купівлі.

32. У разі несвоєчасної оплати за придбане на аукціоні майно результат аукціону за даним лотом анулюється.

33. За результатами проведення аукціону аукціонною комісією складається аукціонна відомість (додаток 4).

34. Після закінчення аукціону всі документи передають до бухгалтерії організатора аукціону. Копії цих документів передаються органу, що здійснив вилучення майна або зберігав його.

35. Кошти, одержані від реалізації аукціонного майна, за вирахуванням комісійної винагороди, обумовленої угодою, перераховуються організатором аукціону на відповідні рахунки державного бюджету в установленому порядку в термін не пізніше семи банківських днів від дня затвердження протоколу.

У разі несвоєчасного перерахування до державного бюджету належних сум за продане майно організатор аукціону відповідно до угоди,

укладеної з органом, який здійснив вилучення майна або зберігав його, сплачує пеню у розмірі 120 відсотків облікової ставки Національного банку за кожний день прострочення з належної до сплати суми або відповідна сума стягується згідно із законодавством.

36. Якщо майно не реалізоване на аукціоні, то організатор аукціону повертає це майно органу, що здійснив його вилучення або зберігав його.

Відшкодування організатору аукціону витрат, пов'язаних з організацією, проведенням аукціону та за зберігання нереалізованого майна здійснюється в установленому порядку.

Тимчасове положення про порядок передачі у державну власність частки (паїв, акцій) статутного фонду суб'єктів недержавної форми власності у разі отримання ними відповідних обсягів бюджетних капітальних вкладень

Затверджено наказом
Міністерства економіки України,
Міністерства фінансів України,
Фонду державного майна України,
Державного комітету з питань розвитку підприємництва
від 2 квітня 1999 року № 49/104/596/12

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України
30 квітня 1999 року за № 276/3569

1. Загальні положення

1.1. Тимчасове положення про порядок передачі у державну власність частки (паїв, акцій) статутного фонду суб'єктів недержавної форми власності у разі отримання ними відповідних обсягів бюджетних капітальних вкладень (далі – Тимчасове положення) розроблено відповідно до Указу Президента України від 28 лютого 1997 р. № 187/97 «Про заходи щодо забезпечення наповнення Державного бюджету та посилення фінансово-бюджетної дисципліни», постанови Кабінету Міністрів України від 16 лютого 1998 р. № 182 «Про стимулювання інвестиційної діяльності» та вимог чинного законодавства України.

1.2. Це Тимчасове положення розроблено з метою захисту майнових прав держави при реалізації програм економічного та соціального розвитку і визначає механізм надання міністерствами, іншими центральними і місцевими органами виконавчої влади (надалі – державними органами) бюджетних капітальних вкладень суб'єктам недержавної форми власності при передачі останніми у державну власність частки (паїв, акцій) їхніх статутних фондів.

2. Порядок надання (виділення) бюджетних капітальних вкладень суб'єктам недержавної форми власності при передачі ними у державну власність частки (паїв, акцій) їх статутних фондів

2.1. Бюджетні капітальні вкладення можуть бути виділені тим суб'єктам недержавної форми власності, які забезпечують реалізацію положень прийнятих законодавчих актів або виконують цільові програми у пріоритетних напрямах економіки. Це Тимчасове положення може поширюватися на суб'єктів, які вирішують актуальні завдання розвитку народного господарства та окремих регіонів, у майні яких державними органами визнано за доцільне мати або збільшити державну частку.

2.2. Надання бюджетних капітальних вкладень суб'єктам недержавної форми власності здійснюється в такому порядку:

подання до державного органу, який відповідає за розвиток галузі або території, пропозицій (рішення) суб'єкта недержавної форми власності про намір отримати бюджетні капітальні вкладення у наступному фінансовому році за умови передачі ним у державну власність частки (паїв, акцій) свого статутного фонду;

розгляд державним органом пропозицій щодо виділення бюджетних капітальних вкладень та інформування суб'єктів недержавної форми власності про результат;

у разі попереднього позитивного вирішення питання щодо виділення бюджетних капітальних вкладень суб'єктам недержавної форми власності – подання останніми до державних органів проекту Договору про передачу в державну власність суб'єктом недержавної форми власності часток (паїв, акцій) свого статутного фонду при отриманні ним бюджетних капітальних вкладень (далі – Договір) та відповідних документів згідно з пунктом 2.3;

уточнення обсягів і структури капітальних вкладень у межах, визначених Законом України «Про Державний бюджет України» на відповідний рік, укладення договору з суб'єктами недержавної форми власності щодо надання їм бюджетних капітальних вкладень з отриманням відповідної частки (паїв, акцій) статутного фонду;

реалізація договору, тобто отримання від суб'єктів недержавної форми власності частки (паїв, акцій) їх статутних фондів і надання їм бюджетних капітальних вкладень.

2.3. Подання до державних органів пропозицій (рішення) суб'єкта недержавної форми власності про отримання бюджетних капітальних вкладень у наступному фінансовому році здійснюється не пізніше ніж за місяць до початку розробки проекту відповідного бюджету (плану фінансування). Пропозиції подаються в довільній формі, з визначенням потрібного бюджетного обсягу капітальних вкладень, з обґрунтуванням їх ефективності, визначенням напрямів і строків їх використання, джерел фінансового забезпечення частки (паїв, акцій) статутного фонду, що передаються за отримані бюджетні капітальні вкладення. Разом із пропозиціями подаються такі документи і матеріали:

нотаріально засвідчені копії установчих документів та свідоцтва про державну реєстрацію суб'єкта підприємницької діяльності;

копія довідки про включення до Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України;

довідка державної податкової адміністрації про стан розрахунків з бюджетом;

бізнес-план проекту, де передбачається реалізація загального обсягу капітальних вкладень (у тому числі бюджетних). У бізнес-плані повинні бути визначені напрями реалізації капітальних вкладень, їх дохідність та ризики. Слід висвітлити результати маркетингових досліджень щодо ринків збуту продукції, якщо її випуск буде освоєно за рахунок реалізації бюджетних капітальних вкладень, частки продукції підприємства на цих ринках, цін на неї. У бізнес-плані також слід провести аналіз економічного та фінансового стану підприємства в цілому, оцінку результатів фінансово-господарської діяльності та заходи щодо поліпшення фінансового стану підприємства;

довідка про узгодження питання отримання бюджетних капітальних вкладень суб'єктом недержавної форми власності (у статутному фонді яких є державна частка) з Національним агентством України з управління державними корпоративними правами;

баланс за минулий і поточний роки та звіти про фінансові результати.

2.4. Розгляд пропозицій і документів та матеріалів, що до них долучаються, здійснюється протягом місяця з дня їх надходження державним органом, який за результатами опрацювання письмово повідомляє суб'єкта недержавної форми власності про результати розгляду.

2.5. У разі позитивного попереднього вирішення питання про виділення бюджетних капітальних вкладень суб'єкти недержавної форми власності подають до відповідного державного органу такі документи:

проект Договору (додаток* 1);

довідку у довільній формі про те, що у суб'єкта недержавної форми власності є відповідна кількість акцій (паїв) на суму потрібних йому капітальних вкладень, або копію протоколу рішення вищого органу суб'єкта недержавної форми власності щодо додаткової емісії акцій акціонерним товариством на суму бюджетних капітальних вкладень.

2.6. Державними органами пооб'єктна структура бюджетних капітальних вкладень уточнюється після прийняття Державного бюджету України і державних та регіональних програм. Залежно від остаточно визначених обсягів бюджетних капітальних вкладень державні органи укладають із суб'єктами недержавної форми власності відповідні договори.

2.7. Суб'єкти недержавної форми власності передають державним органам частки (паї, акції) своїх статутних фондів за номінальною вартістю відповідно до обсягу отриманих бюджетних капітальних вкладень.

2.8. Реалізація договору між державним органом і суб'єктом недержавної форми власності здійснюється в такому порядку.

Після надходження бюджетних коштів для фінансування капітальних

* Додатки не наводяться. – *Ред.*

вкладень на реєстраційний рахунок державного органу він повідомляє про це суб'єкт недержавної форми власності. За потреби, зумовленої суттєвими змінами загальноекономічних умов функціонування економіки (наприклад у зв'язку з активізацією інфляційних процесів, зміною кон'юнктури ринку), сторони можуть переглянути умови договору і домовитися про взаємоприйнятні умови надання бюджетних капітальних вкладень та отримання частки (паїв, акцій) статутного фонду і оформляють це додатковою угодою про зміни і доповнення Договору про передачу в державну власність суб'єктом недержавної форми власності частки (паїв, акцій) його статутного фонду при отриманні ним бюджетних капітальних вкладень (далі – Додаткова угода) (додаток 2).

Суб'єкт недержавної форми власності протягом п'яти робочих днів з дати отримання повідомлення про надходження бюджетних коштів для фінансування капітальних вкладень до державного органу або укладання Додаткової угоди передає державному органу частку (паї, акції) свого статутного фонду, якщо їх достатньо для передачі державному органу у відповідності з обсягом бюджетних капітальних вкладень.

Перехід права власності на частку (паї, акції) статутного фонду здійснюється в порядку, встановленому чинним законодавством.

Після передачі державному органу частки (паїв, акцій) статутного фонду фінансування бюджетних капітальних вкладень здійснюється у відповідності з Тимчасовою інструкцією про порядок касового виконання державного бюджету за видатками, затвердженою наказом Головного управління Державного казначейства від 21.03.97 № 28, та вимогами розділу 4 Положення про фінансування та державне кредитування капітального будівництва, що здійснюється на території України, затвердженого наказом Міністерства економіки, Міністерства фінансів, Державного комітету у справах містобудування і архітектури від 23.09.96 № 127/201/173 та зареєстрованого в Мін'юсті 10.10.96 за № 588/1613, в частині надання відповідних документів для оформлення фінансування.

Якщо суб'єкт недержавної форми власності не має відповідної частки (паїв, акцій) статутного фонду, то він здійснює додаткову їх емісію в порядку, встановленому чинним законодавством.

3. Контроль за цільовим використанням бюджетних капітальних вкладень суб'єктами недержавної форми власності здійснюють Міністерство фінансів, Головне управління Державного казначейства України, державні органи, які їх виділили.

4. Після реалізації договору між державним органом і суб'єктом недержавної форми власності частка (паї, акції) статутного фонду, яка перейшла у державну власність, передається Національному агентству України з управління державними корпоративними правами.

Передача оформлюється згідно з чинним законодавством.

Про перелік документів, необхідних для взяття на облік часток, що належать державі в майні господарських товариств, та акцій, що належать державі в акціонерних товариствах

Наказ Фонду державного майна України
від 10 вересня 1993 року № 373

(Витяг)

З метою налагодження обліку часток, що належать державі в майні господарських товариств, та акцій, що належать державі в акціонерних товариствах, н а к а з у ю:

1. Затвердити перелік документів, необхідних для взяття на облік часток, що належать державі в майні господарських товариств, та акцій, що належать державі в акціонерних товариствах.

<...>

Перелік необхідних документів для взяття на облік часток, що належать державі в майні господарських товариств, та акцій, що належать державі в акціонерних товариствах

Затверджено наказом
Фонду державного майна України
від 10 вересня 1993 року № 373

1. Наказ Фонду про прийняття рішення про перетворення державного підприємства в АТ або про створення господарського товариства.
2. Статут та установчий договір господарського товариства, зміни та доповнення до них.
3. Свідоцтво про державну реєстрацію господарського товариства.
4. Свідоцтво про реєстрацію статистичної одиниці.
5. Акт оцінки вартості цілісного майнового комплексу, додатки до нього, баланс на дату оцінки.
6. Баланс підприємства та звіт про фінансові результати та їх використання (Форма № 2) на дату реєстрації статуту господарського товариства у державній адміністрації.
7. Протокол рішення про випуск акцій.
8. Дозвіл на здійснення діяльності по випуску та обігу цінних паперів.
9. Свідоцтво про реєстрацію випуску цінних паперів.

10. План продажу (розміщення) акцій АТ (проспект емісії).

11. Свідоцтво про належність пакета акцій або частки (сертифікат), пакет акцій АТ, що належать державі.

Порядок захисту закріплення пакетів акцій у державній власності

Затверджено наказом
Фонду державного майна України
від 18 серпня 2000 року № 1732

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України
6 вересня 2000 року за № 585/4806

1. Порядок захисту закріплення пакетів акцій у державній власності (далі – Порядок) розроблений відповідно до пункту 30 Державної програми приватизації на 2000–2002 роки і визначає процедуру проведення Фондом державного майна України (далі – Фонд) захисту закріплення у державній власності пакетів акцій відкритих акціонерних товариств (далі – ВАТ), які створюються на базі державних підприємств.

2. Державний орган приватизації у 5-денний термін з дня прийняття рішення про приватизацію підприємства групи Г повідомляє про це орган виконавчої влади, який був уповноважений управляти державним майном до прийняття рішення про приватизацію цього підприємства (далі – орган виконавчої влади) з метою отримання від цього органу обґрунтування доцільності (недоцільності) закріплення в державній власності пакета акцій ВАТ, яке створюється на базі державного підприємства.

3. Зазначений у пункті 2 цього Порядку орган виконавчої влади у 15-денний термін з дня отримання рішення державного органу приватизації про приватизацію підприємства подає до Фонду обґрунтування доцільності закріплення у державній власності пакета акцій за формою згідно з додатком* до цього Порядку.

Невисловлення у визначений термін органом виконавчої влади позиції щодо закріплення пакета акцій вважається рівнозначним тому, що закріплення пакета акцій у державній власності стосовно даного підприємства не потрібно. У цьому випадку, а також у разі отримання Фондом від органу виконавчої влади пропозиції про недоцільність закріплення в державній власності пакета акцій Фонд зобов'язує відповідний державний орган приватизації забезпечити включення в проект плану приватизації вимог щодо незакріплення пакета акцій у державній власності.

4. Після надходження від органу виконавчої влади обґрунтування доцільності закріплення в державній власності пакета акцій Фонд у тижневий термін здійснює попередній аналіз обґрунтування доцільності закріплення пакета акцій у державній власності.

---

* Не наводиться. – *Ред.*

Якщо подане обґрунтування та визначена в обґрунтуванні мета передбачає втручання у господарську діяльність товариства або є можливість реалізувати її через договірні відносини, а також через економічні, непрямі механізми впливу на роботу ВАТ, або якщо вона не може бути досягнута через механізм корпоративного управління або суперечить державній політиці у сфері реформування власності, то Фонд відмовляє у закріпленні пакета акцій у державній власності, про що у 5-денний термін інформує Кабінет Міністрів України.

5. Якщо подане обґрунтування відповідає відповідним вимогам, Фонд у двотижневий термін забезпечує публікацію в газеті «Відомості приватизації» про проведення публічного захисту закріплення пакета акцій. У публікації надається інформація про обґрунтування доцільності закріплення пакета акцій у державній власності разом з даними про фінансово-економічний стан підприємства, місце і дату захисту. Ця інформація може розповсюджуватися також в інших засобах масової інформації.

6. Захист доцільності закріплення пакета акцій у державній власності, який передбачає розгляд пропозицій органу виконавчої влади, проводиться Фондом за участю представників цього органу та підприємства, що приватизується.

Для забезпечення публічності та прозорості прийняття відповідного рішення під час захисту можуть бути присутні потенційні покупці, що виявили бажання взяти участь у приватизації відповідного підприємства, народні депутати України, представники секретаріату Кабінету Міністрів України, органів державного контролю, прокуратури, Міністерства фінансів України, Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку, громадськості, засобів масової інформації.

Під час захисту Фонд обґрунтовує свою позицію аналізом фінансового стану підприємства, прогнозом грошових надходжень від продажу акцій, аналізом кон`юнктури ринку та прогнозом додаткових витрат з державного бюджету в разі закріплення пакета акцій у державній власності.

При розгляді пропозицій органів виконавчої влади щодо закріплення у державній власності пакетів акцій Фонд державного майна України враховує, у тому числі, такі критерії, за якими може бути прийнято рішення про закріплення у державній власності пакетів акцій відкритих акціонерних товариств:

(Пункт 6 доповнено абзацом згідно з наказом Фонду державного майна № 2041 від 06.11.2001)

об'єкти приватизації є суб'єктами природної монополії (у цьому разі пропонується закріпляти в державній власності контрольний пакет акцій у розмірі 50% плюс одна акція статутного фонду);

(Пункт 6 доповнено абзацом згідно з наказом Фонду державного майна № 2041 від 06.11.2001)

об'єкти приватизації належать до науково-дослідних (проектних) підприємств оборонно-промислового комплексу;

(Пункт 6 доповнено абзацом згідно з наказом Фонду державного майна № 2041 від 06.11.2001)

головним споживачем продукції об'єкта приватизації є держава (з підприємством укладено державні контракти на поставку продукції, виконання робіт, надання послуг для державних потреб);

(Пункт 6 доповнено абзацом згідно з наказом Фонду державного майна № 2041 від 06.11.2001)

об'єкти приватизації належать до підприємств оборонно-промислового комплексу, у яких результати фінансово-економічної діяльності за останній період не погіршуються і показники діяльності підприємства свідчать про ефективність їх роботи;

(Пункт 6 доповнено абзацом згідно з наказом Фонду державного майна № 2041 від 06.11.2001)

об'єкти приватизації повинні бути фінансово стабільними, і показники діяльності свідчити про ефективність їх роботи;

(Пункт 6 доповнено абзацом згідно з наказом Фонду державного майна № 2041 від 06.11.2001)

кон'юнктура на ринку цінних паперів не дозволяє в процесі приватизації підприємства отримати від продажу пакета акцій очікуваних коштів.

(Пункт 6 доповнено абзацом згідно з наказом Фонду державного майна № 2041 від 06.11.2001)

7. За результатами захисту Фонд у 5-денний термін інформує Кабінет Міністрів України про результати проведеного захисту щодо доцільності закріплення пакета акцій у державній власності.

8. Фонд у 5-денний термін після проведення захисту зобов'язує відповідний державний орган приватизації забезпечити включення у проект плану приватизації (плану розміщення акцій) вимог щодо закріплення (незакріплення) пакета акцій у державній власності.

При розробці проектів планів приватизації (планів розміщення акцій) підприємств включення до них вимог щодо закріплення пакетів акцій у державній власності може бути тільки стосовно підприємств, щодо яких був проведений публічний захист закріплення і щодо яких Фондом було прийнято відповідне рішення.

Стосовно підприємств, щодо яких в установленому цим Порядком не було подано обґрунтування доцільності закріплення пакетів акцій у державній власності чи за результатами захисту Фондом прийнято рішення не закріплювати пакети акцій у державній власності, закріплення пакетів акцій у державній власності у проектах планів приватизації (планів розміщення акцій) не передбачається.

9. Подальше закріплення в державній власності пакетів акцій відкритих акціонерних товариств проводиться відповідно до Порядку погодження з Кабінетом Міністрів України умов приватизації окремих об'єктів державної власності та закріплення в державній власності пакетів акцій відкритих акціонерних товариств, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 4 червня 1998 року № 803.

10. Для раніше створених відкритих акціонерних товариств діє порядок захисту закріплення пакета акцій у державній власності, зазначений в пунктах 4–8 цього Порядку.

Положення
про порядок здійснення конкурсного відбору агентів з розміщення депозитарних розписок на державні акції на міжнародних фондових ринках

Затверджено наказом
Фонду державного майна України
від 31 липня 2001 року № 1378

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України
від 21 серпня 2001 року за № 729/5920

Це Положення регламентує отримання послуг агентів з розміщення депозитарних розписок на державні акції на міжнародних фондових ринках. Відбір агента з розміщення є складовою частиною продажу державних пакетів акцій через механізм депозитарних розписок.

Принципи відбору агентів з розміщення

Відбір агентів з розміщення має здійснюватися на основі принципів, що застосовуються в цьому Положенні та наведені нижче, і відповідати чинному законодавству. Будь-які зміни та доповнення до затвердженої процедури конкурсного відбору під час проведення конкурсу не допускаються. Документи з проведення конкурсного відбору не повинні містити положень, які можуть мати подвійне (двозначне) тлумачення.

Конкурентність відбору. Цей принцип направлений на забезпечення якості запропонованих послуг, зниження їх вартості.

Рівноправність. Усі особи, які бажають узяти або беруть участь у конкурсному відборі, користуються рівними правами, мають рівні зобов'язання та несуть рівну відповідальність.

Загальнодоступність. Не може бути обмеженням участі в конкурсному відборі належність особи до тієї чи іншої країни.

Прозорість. Не може бути загальнодоступною лише інформація, використання якої може вплинути на проведення конкурсного відбору. Умови та терміни конфіденційності цієї інформації встановлюються в кожному конкретному конкурсному відборі. Фонд постійно інформує громадськість через оголошення щодо проведення конкурсів, оприлюднює короткий зміст проектів.

Незалежність та об'єктивність членів конкурсної комісії. Має бути забезпечена мінімізація впливу будь-яких осіб на прийняття рішень членами конкурсної комісії. Крім того, під час оцінки та прийняття рішень члени конкурсної комісії здійснюють незалежно один від одного аналіз листів про вияв інтересу і конкурсних пропозицій. Усі особи, що мають стосунок до конкурсного відбору, повинні відповідати вищим етичним нормам.

Загальні положення і термінологія

1. Цим пунктом визначаються основні терміни, які використовуються

під час проведення конкурсного відбору, встановлюються загальні правила і вимоги до підготовки пакета конкурсної документації. При проведенні конкурсів з відбору агента з розміщення депозитарних розписок на державні акції ВАТ на міжнародних фондових ринках нижченаведені терміни мають таке значення:

Агент з розміщення – юридична особа, яка відповідно до договору з Фондом державного майна України (надалі – Фонд) бере на себе зобов'язання щодо продажу депозитарних розписок на державні акції ВАТ на міжнародних фондових ринках.

Претендент – юридична особа, яка має намір взяти участь у конкурсному відборі агента з розміщення.

Учасник конкурсного відбору – претендент, який відповідає вимогам, що встановлені даним Положенням та зазначені в інформаційному повідомленні

Пакет конкурсної документації (конкурсна документація) – пакет документів, що розробляється Фондом і містить інформацію щодо всіх умов і правил кожного конкретного конкурсного відбору.

Правила конкурсного відбору – інструкція, що розробляється і затверджується Фондом щодо кожного конкретного конкурсного відбору і містить деталізацію процедури, умови і критерії конкурсного відбору. Правила конкурсного відбору є обов'язковими для Фонду, його співробітників, які беруть участь у проекті, членів конкурсної комісії, а також для претендентів і учасників конкурсного відбору.

Інформаційне повідомлення – офіційне повідомлення Фонду, метою якого є запрошення до участі в конкурсному відборі агента з розміщення, яке містить основні вимоги до претендентів.

Лист про вияв інтересу – офіційне звернення претендента, яке містить чітко викладену зацікавленість щодо його участі в конкурсному відборі і певні відомості про претендента відповідно до вимог, зазначених в інформаційному повідомленні.

Граничні терміни – кінцеві терміни подання претендентами й учасниками конкурсного відбору листів про вияв інтересу – на етапі визнання претендентів учасниками і конкурсних пропозицій – на етапі остаточного відбору.

Терміни розміщення – терміни початку і закінчення продажу депозитарних розписок на державні акції ВАТ на міжнародних фондових ринках через агентів з розміщення, діючих на основі договору з Фондом.

Країна розміщення – держава, на фондовому ринку якої здійснюється розміщення депозитарних розписок.

Методики оцінки – методики оцінки з визначеними критеріями і правилами їх використання, які застосовуються при розгляді листів про вияв інтересу і розгляді конкурсних пропозицій учасників конкурсного відбору.

Конфлікт інтересів претендента й учасника конкурсного відбору: не може бути переможцем учасник конкурсу, якщо Фонду або конкурсній комісії стане відомо про виконання під час конкурсного відбору ним або його дочірньою компанією завдання або про наявність зобов'язання такого учасника конкурсу щодо виконання завдання в майбутньому, яке за своєю природою може бути в конфлікті з іншими завданнями Фонду, які має виконувати учасник конкурсу в разі перемоги.

2. Відбір агентів з розміщення, послуги яких повністю або частково фінансуються міжнародними, іноземними урядовими і міжурядовими організаціями, фінансовими установами і фондами на основі чинних міжнародних угод про надання фінансової і технічної допомоги Україні, може здійснюватися за процедурою конкурсного відбору, встановленою відповідною організацією (установою). При цьому участь уповноваженого представника Фонду в складі відповідної конкурсної комісії є обов'язковою.

3. До основних завдань агента з розміщення належать:

визначення ефективної стратегії продажу депозитарних розписок на державні акції ВАТ;

організація розміщення депозитарних розписок на міжнародних фондових ринках.

Підготовка до конкурсного відбору

4. Для кожного конкурсного відбору Фонд готує окремий пакет конкурсної документації.

5. Пакет конкурсної документації складається з таких, але не обмежується зазначеним в цьому пункті, документів:

правил конкурсного відбору;

проекту договору про надання послуг агента з розміщення;

копій основних нормативних документів, які стосуються проекту

6. Пакет конкурсної документації готується українською й англійською мовами. У разі виявлення в тексті розходжень перевага надається варіанту, викладеному українською мовою. У процесі підготовки пакета конкурсної документації Фонд може залучати на договірній основі консультантів.

7. Підготовка і затвердження тексту інформаційного повідомлення здійснюється Фондом. Текст інформаційного повідомлення повинен містити:

інформацію про ВАТ, державні акції якого пропонуються до продажу через механізм депозитарних розписок;

основну мету і завдання проекту, загальний опис послуг агента з розміщення;

основні критерії визнання претендентів учасниками конкурсного відбору;

перелік і форму представлення документів, які підтверджують відповідність претендентів вказаним критеріям;

граничний термін представлення потенційними учасниками конкурсного відбору листів про вияв інтересу;

час і місце для подання листа про вияв інтересу;

контактні телефони, факс і адреси електронної пошти в Фонді.

8. Офіційною публікацією інформаційного повідомлення вважається повідомлення, надруковане українською мовою в додатку до Державного інформаційного бюлетеня про приватизацію – «Відомості приватизації». З метою розширеного інформування потенційних учасників конкурсного відбору Фонд може здійснювати публікацію за допомогою

глобальної електронної мережі Internet чи в інших засобах масової інформації українською та/або англійською мовами.

9. Для проведення конкурсного відбору Фонд створює конкурсну комісію з 5–7 осіб. До складу конкурсної комісії Фонд може залучати представників Кабінету Міністрів України, Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку, центральних органів виконавчої влади за їх згодою (виходячи з галузевої належності ВАТ, акції якого пропонуються до продажу через механізм депозитарних розписок). Голова і секретар комісії є представниками Фонду.

Комісія вважається створеною з моменту підписання наказу Фонду.

Заміна членів конкурсної комісії відбувається лише в таких випадках:

у разі об'єктивної неможливості виконувати функції члена комісії – хвороба, звільнення з роботи, непередбачене відрядження, відпустка тощо;

член конкурсної комісії заявив про свій конфлікт інтересів;

член конкурсної комісії порушує правила конкурсного відбору.

У будь-якому разі потреба заміни члена комісії попередньо розглядається головою конкурсної комісії, який повідомляє про результати Фонд. Остаточне рішення приймається Фондом шляхом внесення змін до наказу про створення конкурсної комісії.

При формуванні персонального складу конкурсної комісії Фонд керується інформацією про ділові якості і професійну репутацію кандидатів, яка може надходити разом з пропозицією від органів, які уповноважують своїх представників.

10. До роботи конкурсної комісії можуть залучатися незалежні експерти і консультанти з правом дорадчого голосу.

11. Не може бути членом конкурсної комісії особа, яка не підписала заяви про відсутність конфлікту інтересів щодо результатів конкурсного відбору, в якій вона підтверджує відсутність зацікавленості, родинних або комерційних зв'язків, які в разі їх виявлення можуть викликати сумнів відносно зацікавленості такого члена комісії в прийнятті рішень про відбір агента з розміщення. Заява про відсутність конфлікту інтересів підписується членами конкурсної комісії на засіданні з розгляду листів про вияв інтересу. Залучення незалежних експертів і консультантів до роботи конкурсної комісії здійснюється за умови підписання ними заяви про відсутність конфлікту інтересів.

12. До компетенції голови комісії належить ведення засідань комісії, розв'язання спірних питань у процесі роботи, загальне керівництво роботою комісії, надання рекомендацій з питань процедури проведення конкурсного відбору.

13. Засідання конкурсної комісії вважається правочинним, якщо на ньому присутні не менше 2/3 членів комісії. Рішення конкурсної комісії приймаються простою більшістю голосів, при цьому члени комісії можуть голосувати тільки «за» або «проти».

14. Секретар комісії, крім загальних повноважень члена конкурсної комісії, відповідає за належне оформлення всіх рішень, прийнятих на засіданні конкурсної комісії, у протоколі засідання.

15. Робота конкурсної комісії складається з двох основних частин:

1) участь у підготовці до конкурсного відбору шляхом схвалення конкурсних документів;

2) визначення переможця конкурсного відбору.

До основних функцій конкурсної комісії належать:

розгляд пакета конкурсної документації на предмет наявності в ньому документів, необхідних для успішного проведення конкурсного відбору;

розгляд і оцінка виявів інтересів претендентів;

розгляд і оцінка конкурсних пропозицій учасників конкурсного відбору;

визначення переможця конкурсного відбору та учасника, який посів друге місце.

З метою уточнення необхідної інформації під час розгляду й оцінки виявів інтересу претендентів і конкурсних пропозицій учасників конкурсна комісія має право звертатися до осіб, які представили вищезазначені документи, з відповідними запитами.

Усі рішення конкурсної комісії, оформлені відповідними протоколами, підлягають затвердженню Фондом.

16. Для участі в конкурсі претендент має відповідати таким критеріям:

1) Організаційно-правові критерії:

тривалість існування на ринку;

наявність дозволів (ліцензій) на розміщення депозитарних розписок (якщо необхідність таких дозволів обумовлена законодавством країни розміщення);

досвід роботи з розміщення депозитарних розписок:

а) кількість попередніх розміщень;

б) загальна сума розміщень депозитарних розписок.

Засвідчені уповноваженими особами претендента і підтверджені аудитором дані про попередні розміщення подаються на конкурс із зазначенням найменування компанії-емітента, суми розміщень депозитарних розписок, відсотка акцій у статутному капіталі емітента, на який було здійснено розміщення депозитарних розписок, стартової та остаточної ціни розміщення.

2) Фінансовий стан претендента.

вартість чистих активів;

сплачений статутний фонд

Аудиторський висновок про фінансовий стан претендента за останні два роки має бути підготовлений незалежною аудиторською фірмою.

17. Конкурсні пропозиції, викладені українською мовою, подаються учасником до Фонду відповідно до вимог, зазначених у конкурсній документації.

18. Оцінка пропозицій здійснюється конкурсною комісією за бальною методикою відповідно до критеріїв відбору, які визначаються правилами конкурсу.

Максимальна сума балів при оцінці пропозицій дорівнює 100.

Процедура проведення конкурсного відбору

19. Не пізніше трьох робочих днів після настання граничного терміну представлення листів про вияв інтересу Фонд забезпечує передачу всіх матеріалів, отриманих від претендентів, секретарю комісії.

20. Відкриття конвертів з виявом інтересу здійснюється на закритому засіданні конкурсної комісії.

21. Розгляд і оцінка виявів інтересу претендентів здійснюється виключно на основі критеріїв, які були вказані в інформаційному повідомленні.

Деталізований порядок розгляду й оцінки виявів інтересу визначається правилами кожного конкурсного відбору.

22. Тривалість процедури визнання претендентів учасниками залежить від кількості отриманих листів про вияв інтересу.

23. Протягом терміну, встановленого правилами конкурсного відбору, Фонд письмово і електронною поштою повідомляє кожного претендента про визнання або невизнання його учасником.

Учасникам конкурсного відбору дається або надсилається пакет конкурсної документації із супровідним листом-запрошенням із зазначенням граничного терміну прийняття конкурсних пропозицій.

24. Граничний термін для представлення конкурсних пропозицій не може бути меншим 30 днів від дати підписання листа-запрошення.

25. Протягом усього часу до настання граничного терміну представлення конкурсних пропозицій учасники можуть звертатися до Фонду за роз'ясненнями і додатковою інформацією. Фонд відповідає лише на письмові запити.

26. Правилами конкурсного відбору можуть бути передбачені відвідування, які можуть допомогти учасникам зрозуміти потреби проекту, що в результаті підвищує якість конкурсних пропозицій. При цьому передбачаються такі умови для відвідувань, щоб учасник не мав підстав вважати, що його фірма отримує особливу підтримку в процесі конкурсного відбору.

27. Фонд забезпечує належну реєстрацію і збереження конвертів з конкурсними пропозиціями. Здійснення цих заходів проводиться із застосуванням режиму конфіденційності.

Деталізація процедури реєстрації конвертів з конкурсними пропозиціями визначається правилами конкурсного відбору.

28. Не пізніше трьох робочих днів після настання граничного терміну представлення конкурсних пропозицій Фонд забезпечує передачу всіх матеріалів, отриманих від претендентів, секретарю комісії.

29. Процедура розгляду й оцінки конкурсних пропозицій складається з двох етапів. На кожний етап відводиться, як правило, одне засідання конкурсної комісії.

30. На першому засіданні спочатку проводиться коротка «закрита частина», на якій розглядаються і вирішуються організаційні питання.

Після розв'язання всіх організаційних питань на засідання запрошуються уповноважені представники учасників, у присутності яких розкриваються конверти з пропозиціями. Пакет документів перевіряється на предмет:

наявності всіх документів, що вимагалися правилами конкурсного відбору;

належного оформлення документів у відповідності до правил конкурсного відбору.

Пропозиції, які не задовольняють вищезазначені вимоги, відхиляють-

ся, якщо конкурсна комісія не отримала від уповноваженої особи належних роз'яснень.

Після розкриття конвертів з пропозиціями члени конкурсної комісії розглядають пропозиції в індивідуальному порядку.

Всі роботи на цьому і наступному етапах ведуться в умовах режиму суворої конфіденційності щодо пропозицій й інших документів, у яких міститься інформація про пропозиції.

31. На другому засіданні конкурсної комісії пропозиції учасників оцінюються. Оцінка здійснюється з дотриманням методики і критеріїв, визначених правилами конкурсного відбору. Для зручності обробки пропозицій передбачається застосування членами конкурсної комісії оцінних листів, які є основою оцінної таблиці. Члени конкурсної комісії заповнюють і підписують свої оцінні листи і передають їх голові комісії.

Під час розгляду й оцінки пропозицій в комісії можуть виникнути питання до учасників конкурсу. У такому разі голова комісії може усно запитати у відповідного учасника конкурсу додаткову інформацію або роз'яснення, а пізніше підтвердити свій запит у письмовій формі. Уповноважений представник учасника конкурсу може відповісти по телефону і потім підтвердити відповідь письмово. У такому разі оцінка пропозицій переноситься на наступне засідання, яке проводиться не пізніше трьох робочих днів з моменту підтвердження.

32. Правилами конкурсного відбору може бути передбачене проведення учасниками конкурсу презентацій їх пропозицій. Тоді оцінка подовжується ще на одне засідання.

33. За результатами здійсненої оцінки комісія визначає переможця та остаточно розподіляє місця між учасниками конкурсу.

34. Протокол про визначення переможця не пізніше трьох робочих днів з дати засідання затверджується Фондом. З моменту затвердження протоколу про результати оцінки конкурсних пропозицій конкурсна комісія припиняє свої повноваження.

35. Припинення конкурсного відбору та анулювання його результатів може відбутися на будь-якому етапі за умови встановлення Фондом факту змови між учасниками конкурсу.

Проведення переговорів і укладення договору

36. Затверджений протокол конкурсної комісії про результати оцінки конкурсних пропозицій (якщо результатом є визначення переможця) є підставою для початку проведення процедури переговорів щодо укладення договору.

Не пізніше 10 робочих днів з моменту закінчення конкурсу Фонд забезпечує офіційну публікацію результатів конкурсного відбору. Разом з цим Фонд надсилає переможцю повідомлення про початок ведення переговорів. Інші учасники конкурсного відбору також повідомляються письмово про результати конкурсу. Деталізована процедура ведення переговорів і укладення договору визначаються правилами конкурсного відбору.

37. Термін проведення переговорів про укладення договору про надання послуг агента з розміщення становить 20 робочих днів.

Якщо сторонам не вдалося досягти домовленості протягом указаного

терміну, то Фонд може прийняти рішення про подовження терміну переговорів ще на 20 робочих днів або рішення про початок переговорів з учасником, який посів друге місце за результатами оцінки конкурсних пропозицій. У цьому разі термін проведення переговорів не може бути більшим 20 робочих днів.

Особливості проведення переговорів щодо укладення договору встановлюються правилами конкурсного відбору.

Порядок розпорядження цінними паперами, вираженими у валюті України та іноземній валюті, що переходять у власність держави

**Затверджено наказом Міністерства фінансів України,
Державної комісії з цінних паперів
та фондового ринку,
Фонду державного майна України
та Державної податкової адміністрації України
від 23 березня 1999 року № 76/69/520/146**

***Зареєстровано в Міністерстві юстиції України
8 квітня 1999 року за № 222/3515***

1. Загальні положення

1.1. Дія цього Порядку поширюється на цінні папери, виражені у валюті України та іноземній валюті, що переходять у власність держави (далі – цінні папери), відповідно до пункту 1 Порядку обліку, зберігання, оцінки конфіскованого та іншого майна, що переходить у власність держави, і розпорядження ним, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 серпня 1998 року № 1340.

1.2. Попередня оцінка цінних паперів – оцінка цінних паперів за їх номінальною вартістю. Попередня оцінка здійснюється у валюті, якою виражена номінальна вартість цінних паперів. Номінальна вартість цінних паперів перевіряється за вказаними у цінних паперах реквізитами їх емісії.

1.3. Оцінка цінних паперів – оцінка цінних паперів в національній валюті України з урахуванням нарахованих і не виплачених доходів за ними, але не нижча за їх номінальну вартість. Оцінка цінних паперів, виражених в іноземній валюті, здійснюється виходячи з офіційного обмінного курсу Національного банку України на день оцінки.

2. Порядок попередньої оцінки та оцінки цінних паперів

2.1. Попередня оцінка цінних паперів проводиться органами, які здійснюють вилучення цінних паперів, на момент взяття їх на облік.

2.2. Оцінка цінних паперів проводиться комісією не пізніше 20-денного терміну з дня взяття їх на облік.

Комісія утворюється органом, що здійснив вилучення цінних паперів, у складі представників державних податкових інспекцій у районах, містах без районного поділу, районах у містах, а також представників міжрайонних та об'єднаних державних податкових інспекцій (далі – місцеві податкові інспекції), Національного агентства з управління державними корпоративними правами (його представництв), органів (організацій), що здійснили вилучення цінних паперів або зберігають їх, Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку (її територіальних відділень), фінансових органів.

Місцем роботи такої комісії є адміністративний центр області, на території якої було вилучено цінні папери.

2.3. Комісія проводить оцінку лише тих цінних паперів, які перейшли у власність держави.

2.4. У випадках появи розбіжностей в оцінці цінних паперів між представниками комісії та у випадках, передбачених законодавством України, оцінка проводиться спеціалістами-експертами фондової біржі, зареєстрованої Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку відповідно до норм чинного законодавства, які письмово надають свої розрахунки та засвідчують їх підписами.

2.5. За результатами роботи комісії складається в належній кількості примірників акт опису, оцінки та передачі цінних паперів. Усі примірники акта підписуються членами комісії і затверджуються у термін не пізніше трьох днів після його складання керівниками чи заступниками керівників органів (організацій), представники яких є членами комісії.

2.6. Цінні папери, стосовно яких минув термін їх погашення (або строк позовної давності щодо права володіння або відносин позики за ними), знищуються комісією відповідно до чинного законодавства, про що робиться відмітка в акті опису.

2.7. Місцеві податкові інспекції на підставі актів опису, оцінки та передачі цінних паперів здійснюють загальний контроль за повнотою і своєчасністю перерахування до державного бюджету виручки від реалізації цінних паперів.

2.8. Документи, що засвідчують перехід у власність держави цінних паперів, і акт опису, оцінки та передачі цінних паперів є підставою для реалізації цінних паперів через торговців цінними паперами.

3. Розпорядження цінними паперами

3.1. Облігації державних позик блокуються в уповноважених банках у порядку, встановленому нормативними актами Національного банку України. Кошти, призначені для сплати доходу та погашення цих облігацій, зараховуються до державного бюджету.

3.2. На початку кожного року місцеві податкові інспекції із залученням органів, що вилучають та обліковують цінні папери, і представників Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку (її територіальних відділень), фінансових органів визначають на конкурсній основі торговців цінними паперами, яким доручається реалізація цінних паперів, з

обов'язковим занесенням їх до єдиного реєстру торговців цінними паперами, що можуть реалізовувати цінні папери, що перейшли у власність держави. Зазначений реєстр ведеться місцевими податковими інспекціями. Протягом року в разі потреби цей реєстр може змінюватися в такому самому порядку, в якому здійснюється його формування. До участі у конкурсі допускаються торговці цінними паперами, які мають дозвіл на зберігання цінних паперів. Угоду з торговцем цінними паперами укладає керівник або особа, що його заміщає, відповідного органу державної податкової служби – в межах повноважень, установлених законодавством.

3.3. Вилучені цінні папери, що пройшли процедуру оцінки, передаються для зберігання та обліку прав власності тим торговцям цінними паперами, які мають дозвіл на зберігання цінних паперів. При цьому з такими торговцями укладаються угоди на реалізацію цінних паперів із зарахуванням виручки від цієї реалізації до державного бюджету.

3.4. Реалізація цінних паперів здійснюється торговцем цінними паперами на фондових біржах і через торговельно-інформаційні системи.

3.5. Ціна продажу цінних паперів визначається торговцем цінними паперами самостійно, з урахуванням таких особливостей:

3.5.1. Ціна продажу цінних паперів, що мають визначений термін обігу, до закінчення цього терміну визначається торговцем цінними паперами самостійно, але вона повинна бути не нижчою за оцінку цінних паперів, визначену комісією (п. 2.2.).

Якщо вказані цінні папери не були реалізовані протягом наступних 60 днів, то торговець цінними паперами передає їх органам Державної податкової служби разом з відповідним актом опису, оцінки та передачі цінних паперів.

Органи Державної податкової служби вживають заходів задля пред'явлення до погашення цінних паперів з усіма наслідками, що випливають із зобов'язань за ними, і перераховують отримані кошти до державного бюджету.

3.5.2. Ціна продажу цінних паперів, що не мають установленого терміну обігу, протягом 9 місяців з дня укладення угоди з торговцем цінними паперами не може бути нижчою за визначену комісією ціну цінних паперів (п. 1.3).

У подальшому вказані цінні папери разом з документами, що засвідчують перехід у власність держави цінних паперів, і актом опису, оцінки та передачі цінних паперів передаються до Національного агентства України з управління державними корпоративними правами. На підставі вказаних документів Агентство здійснює управління правами, що випливають із зобов'язань щодо переданих цінних паперів.

3.6. Витрати, пов'язані з реєстрацією переходу прав власності на цінні папери, покладаються на того торговця цінними паперами, з яким укладено угоду з їх реалізації.

3.7. Перерахування коштів від реалізації цінних паперів на відповідний розділ бюджетної класифікації проводиться в термін не пізніше 7 банківських днів від дня продажу. У разі несвоєчасного перерахування до бюджету належних сум торговець цінними паперами, з яким укладено угоду, сплачує пеню у розмірі 120 відсотків облікової ставки Національ-

ного банку України за кожний день прострочки з належної до сплати суми або відповідна сума стягується згідно з чинним законодавством.

3.8. Винагорода торговця цінними паперами за реалізацію та зберігання цінних паперів не може перевищувати одного відсотка ціни реалізації цінних паперів.

Порядок розпорядження валютними цінностями (крім цінних паперів), дорогоцінними металами і дорогоцінним камінням, дорогоцінним камінням органогенного утворення та напівдорогоцінним камінням, що переходять у власність держави

Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 13 січня 1999 року № 11, постановою Правління Національного банку України від 31 березня 1999 року № 153

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 27 квітня 1999 року за № 261/3554

Цим Порядком установлюються єдині правила обліку, зберігання і розпорядження валютними цінностями (крім цінних паперів), дорогоцінними металами і дорогоцінним камінням, дорогоцінним камінням органогенного утворення та напівдорогоцінним камінням, що переходять у власність держави. Він розроблений відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 25 серпня 1998 р. № 1340 «Про Порядок обліку, зберігання, оцінки конфіскованого та іншого майна, що переходить у власність держави, і розпорядження ним», з урахуванням вимог Декрету Кабінету Міністрів України від 19.02.93 № 15-93 «Про систему валютного регулювання і валютного контролю» і Закону України від 18 листопада 1997 р. № 637/97-ВР «Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними».

1. Порядок розпорядження валютними цінностями (крім цінних паперів), що переходять у власність держави

1.1. Дія цього Порядку поширюється на:

а) валюту України та іноземну валюту, платіжні документи у валюті України та іноземній валюті (чеки, банківські платіжні картки), конфісковані на підставі рішення суду у випадках, обсязі та порядку, встановлених законом;

б) валюту України та іноземну валюту, визнану безхазяйною відповідно до чинного законодавства;

в) валюту України та іноземну валюту, платіжні документи у валюті України та іноземній валюті, прийнятих на зберігання митними органами, коли власник не звернувся за ними в установлений Митним кодексом термін;

г) валюту Україну та іноземну валюту, платіжні документи у валюті України та іноземній валюті, загублені або залишені в готелях, транспорті, театрах, інших громадських місцях (далі – знахідки), якщо за ними не звернувся їх власник протягом терміну, встановленого чинним законодавством;

ґ) валютні цінності (крім цінних паперів) у вигляді скарбу;

д) валюту України та іноземну валюту, а також платіжні документи у валюті України та іноземній валюті, що за правом успадкування перейшли у власність держави;

е) валюту України та іноземну валюту, подаровану державі власником;

є) невручені міжнародні і внутрішні перекази після закінчення терміну їх зберігання підприємствами зв'язку, визначеного чинним законодавством, у разі неможливості видачі їх одержувачу та повернення відправникам;

ж) іноземну валюту та платіжні документи в іноземній валюті, що пересилаються в міжнародних поштових відправленнях з порушенням нормативних актів Всесвітнього поштового союзу та норм чинного законодавства України.

1.2. Облік, зберігання та використання вилучених валютних цінностей

1.2.1. Валюта України, іноземна валюта всіх груп за Класифікатором іноземних валют Національного банку України (далі – Класифікатор), яка вилучена в юридичних і фізичних осіб правоохоронними, податковими та митними органами за порушення чинного законодавства до прийняття судового рішення чи іншого рішення про перехід валютних цінностей згідно з чинним законодавством у власність держави, прийнята митними органами на зберігання у випадках, передбачених чинним законодавством, виявлена будь-якими органами як безхазяйна, знахідки, спадкова, подарована державі, в п'ятиденний термін інкасується відповідними службами, що займаються перевезенням валютних цінностей до уповноважених банків. Тобто до Державного експортно-імпортного банку (Укрексімбанк), Акціонерно-комерційного агропромислового банку «Україна», Акціонерно-комерційного банку соціального розвитку «Укрсоцбанк», Українського акціонерного промислово-інвестиційного банку «Промінвестбанк», Державного спеціалізованого комерційного ощадного банку, Акціонерного поштово-пенсійного банку «Аваль», з якими Головним управлінням Державного казначейства укладено Угоди про обслуговування Державного бюджету.

Перелік уповноважених банків може бути доповнений за рішенням Кабінету Міністрів України та Національного банку України.

1.2.2. Уповноважені банки приймають зазначені грошові кошти на підставі листа, опису цінностей із зазначенням найменування та номіналу, номерів банкнот та документів, що підтверджують факт вилучення, і не пізніше наступного банківського дня:

гривні, англійські фунти стерлінгів, долари США, німецькі марки, французькі франки, італійські ліри, швейцарські франки, японські єни та російські рублі – оприбутковують у касу із зарахуванням на рахунки правоохоронних, митних, податкових, фінансових органів (організацій), нотаріальних органів (далі – розпорядники коштів). Указані рахунки відкриваються уповноваженими банками за балансовим рахунком «Кошти, вилучені уповноваженими органами»;

іноземну готівкову валюту за всіма іншими видами валют 1-ї групи (крім перелічених у другому абзаці пункту 2.2), 2-ї групи (крім російських рублів) та 3-ї групи за Класифікатором зараховують на позабалансові рахунки на зберігання.

Гривні та іноземна валюта, що обліковуються уповноваженими банками на балансових рахунках «Кошти, вилучені уповноваженими органами», розміщуються розпорядником на рахунках шляхом укладення депозитних договорів. Нараховані відсотки за депозитними рахунками спрямовуються до Державного бюджету.

1.2.3. Невручені міжнародні та внутрішні поштові перекази зберігаються підприємствами зв'язку протягом терміну, встановленого чинним законодавством.

1.3. Розпорядження валютними цінностями, що перейшли у власність держави

1.3.1. У триденний строк після набуття законної сили відповідним рішенням про перехід валютних цінностей у власність держави, закінчення терміну зберігання валютних цінностей, прийнятих митними органами:

гривні з рахунків «Кошти, вилучені уповноваженими органами» за дорученням розпорядника коштів перераховуються уповноваженими банками до Державного бюджету;

англійські фунти стерлінгів, долари США, німецькі марки, французькі франки, італійські ліри, швейцарські франки, японські єни та російські рублі з рахунків «Кошти, вилучені уповноваженими органами» в установленому порядку за дорученням розпорядника коштів перераховуються уповноваженими банками на відповідні рахунки в іноземній валюті Державного казначейства;

готівкова іноземна валюта за всіма іншими видами валют 1-ї групи (крім перелічених у третьому абзаці пункту 3.1), 2-ї групи (крім російських рублів) та 3-ї групи за Класифікатором, що обліковується на позабалансових рахунках, за дорученням розпорядника коштів продається уповноваженими банками через мережу власних пунктів обміну іноземних валют або касу банку з подальшим зарахуванням виручки від її продажу до Державного бюджету або вивозиться на міжнародні валютні ринки, де продається за вільно конвертовану валюту 1-ї групи за Класифікатором із

зарахуванням виручки від продажу на відповідні рахунки в іноземній валюті Державного казначейства в установленому порядку.

При цьому продаж через мережу пунктів обміну іноземних валют уповноважених банків готівкової іноземної валюти 2-ї і 3-ї груп за Класифікатором здійснюється лише за умови обов'язкового дотримання вимоги Національного банку України щодо наявності угоди з іноземним банком про вивезення готівкової валюти для зарахування її на кореспондентський рахунок уповноваженого банку України, відкритий у комерційному банку іноземної держави, або за відсутності заборони на ввезення готівкової валюти іноземної держави фізичними особами згідно із законодавством цієї іноземної держави. Продаж зазначеної валюти здійснюється уповноваженими банками з урахуванням законодавчо встановленої норми ввезення цієї валюти для фізичних осіб на територію іноземної держави.

Продаж готівкової іноземної валюти, що перейшла у власність держави, здійснюється у разі, якщо курс продажу цієї валюти в пункті обміну іноземних валют або в касі банку відхиляється від офіційного обмінного курсу Національного банку України не більш ніж на 15 відсотків за всіма іншими видами валют 1-ї групи за Класифікатором і на 20 відсотків за всіма іншими видами валют 2-ї та 3-ї груп.

При нереалізації вищезгаданої готівкової іноземної валюти протягом двох місяців продаж цієї валюти може здійснюватися у разі, якщо курс продажу в пункті обміну іноземних валют або касі банку відхиляється від офіційного обмінного курсу Національного банку України не більш ніж на 30 відсотків.

Якщо готівкова іноземна валюта 2-ї та 3-ї груп за Класифікатором не може бути реалізована через пункти обміну іноземних валют протягом шести місяців і немає можливості вивезти її до іноземних банків через наявність законодавчо встановленої заборони на ввезення до іноземної держави або відсутність зазначених вище угод з іноземними банками, то уповноважені банки обов'язково в письмовій формі інформують про це Національний банк України та Міністерство фінансів для подальшого прийняття рішення щодо можливості надходження цієї валюти до Державного бюджету.

1.3.2. У разі прийняття рішення відповідного органу про перехід у власність держави грошових коштів, що перебувають на рахунках фізичних та юридичних осіб в уповноважених банках, не пізніше наступного банківського дня після отримання уповноваженим банком документів, що підтверджують факт передачі грошових коштів на користь держави, гривні з рахунків фізичних та юридичних осіб перераховуються цими банками до Державного бюджету, а іноземна валюта – на відповідні рахунки в іноземній валюті Державного казначейства.

1.3.3. Якщо до банків надходить валюта, яка згідно з довідковими матеріалами вилучена з обігу або така, що вилучається з обігу, але підлягає обміну на грошові знаки, які перебувають в обігу, а також зношена та пошкоджена валюта, то вона зараховується на позабалансовий рахунок «Документи і цінності, прийняті на інкасо» для відправлення до іноземного банку і отримання відшкодування для подальшого зарахування до Державного бюджету.

У разі неможливості зарахування отриманих від іноземних банків сум

відшкодування на рахунок Державного казначейства в зв'язку з відсутністю в нього рахунків у відповідних іноземних валютах відшкодована іноземна валюта продається за гривню і до Державного бюджету перераховується гривневий еквівалент відшкодованих сум.

1.3.4. Вилучені з обігу іноземні банкноти 1-ї, 2-ї, 3-ї груп за Класифікатором, що не підлягають обміну в країні-емітенті, передаються до Музею Національного банку України, і розглядається питання про реалізацію їх як нумізматичної продукції або знищення під контролем комісії у складі представників Міністерства фінансів, Національного банку, Державної податкової адміністрації України.

1.3.5. Якщо банкноти Національного банку України та іноземних держав викликають сумнів щодо їх справжності та платіжності, то вони підлягають прийому на експертизу і оприбутковуються на позабалансовий рахунок. Витрати, пов'язані з експертизою, відшкодовуються відповідно до п. 1.4.3 цього Порядку.

Експертиза проводиться:

щодо банкнотів Національного банку – регіональними управліннями Національного банку;

щодо банкнотів іноземних держав – Національним банком України разом з Державним експортно-імпортним банком.

1.3.6. Невручені перекази як у валюті України, так і в іноземній валюті після закінчення термінів зберігання підприємствами зв'язку, визначених законодавством, у разі неможливості видачі їх отримувачам та повернення відправникам протягом семи банківських днів після закінчення такого терміну безпосередньо підприємствами зв'язку перераховуються до Державного бюджету в установленому порядку.

1.3.7. Готівкова іноземна валюта 1-ї групи за Класифікатором (англійські фунти стерлінгів, долари США, німецькі марки, французькі франки, італійські ліри, швейцарські франки, японські єни та російські рубли), вилучена з міжнародних поштових відправлень за порушення Всесвітньої поштової конвенції та законодавства України, протягом трьох банківських днів з моменту вилучення безпосередньо органами Держмитслужби перераховується на валютні рахунки Державного казначейства, а 2-ї, 3-ї груп за Класифікатором іноземних валют – доставляється до банківської установи для зарахування на позабалансовий рахунок з подальшою реалізацією в порядку, встановленому для цього виду валют, і зарахуванням виручки до Державного бюджету в установленому порядку.

1.4. Повернення валютних цінностей і відшкодування витрат

1.4.1. Гривні та іноземна валюта, що обліковуються уповноваженими банками на балансових рахунках «Кошти, вилучені уповноваженими органами», можуть повертатися розпорядником їх законному власнику у разі:

прийняття рішення відповідним правоохоронним органом про закриття справи на стадії дізнання і попереднього слідства або у разі виправдувального вироку суду;

якщо в термін до одного року знайшовся власник коштів, що були взя-

ті на облік фінансовими або податковими органами як такі, власник яких невідомий;

якщо власник звернувся за коштами, прийнятими митними органами на зберігання і термін зберігання яких згідно з чинним законодавством не закінчився.

1.4.2. У разі скасування рішення суду про конфіскацію валютних цінностей або рішення іншого органу про перехід їх у власність держави зазначені кошти повертаються органами Державного казначейства власнику або особі, що його представляє, у порядку, встановленому чинним законодавством, а саме:

щодо валюти 1-ї групи за Класифікатором – в іноземній валюті або за бажанням одержувача коштів – у гривневому еквіваленті за офіційним обмінним курсом Національного банку України на день повернення коштів;

щодо валюти 2-ї і 3-ї груп за Класифікатором – лише в гривневому еквіваленті за офіційним обмінним курсом Національного банку України на день повернення коштів.

У разі повернення конфіскованої чи безхазяйної валюти нерезиденту кошти повертаються в тому ж порядку, що й резиденту.

На виконання рішення про повернення конфіскованої валюти, вилученої правоохоронними, податковими та митними органами, останні зобов'язані надати особі, якій повертаються кошти, на ім'я відповідного органу Державного казначейства письмове підтвердження про факт перерахування конфіскованих у цієї особи коштів до Держбюджету із зазначенням суми (повної чи часткової), дати та номера платіжного доручення, за яким були перераховані кошти до Держбюджету, а також надати копію платіжного доручення.

1.4.3. Витрати, пов'язані з вилученням, доставкою, зберіганням та іншими операціями з валютними цінностями, відшкодовуються правоохоронним, податковим, митним, фінансовим органам та уповноваженим банкам за рахунок доходів державного бюджету органами Державного казначейства.

2. Порядок розпорядження дорогоцінними металами і дорогоцінним камінням, дорогоцінним камінням органогенного утворення та напівдорогоцінним камінням, що переходять у власність держави

2.1. До Державного фонду дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння України зараховуються дорогоцінні метали і дорогоцінне каміння, дорогоцінне каміння органогенного утворення та напівдорогоцінне каміння, закуплені на території України та за її межами за рахунок коштів Державного бюджету, відходи і брухт дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння у будь-якому вигляді та стані, дорогоцінні метали та дорогоцінне каміння, дорогоцінне каміння органогенного утворення та напівдорогоцінне каміння у виробах і брухті, скуплені в населення і юридичних осіб, конфісковані згідно із законодавством України, здані як скарб, одержані за правом спадкоємства чи дарування, а також цінності

Історичного фонду дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння України (далі – цінності).

Цінності, зараховані до Державного фонду дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння України, зберігаються у Державному сховищі дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння України, яке належить до сфери управління Міністерства фінансів України.

Державне сховище дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 17 березня 1998 р. № 321 «Про створення Державного сховища дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння України» здійснює закупівлю, приймання, зберігання, продаж та облік зазначених цінностей, зарахованих до Державного фонду дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння.

До забезпечення Державного сховища дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння України приміщенням та спеціальним обладнанням відповідно до умов і специфіки його роботи цінності зберігаються у Державній скарбниці Національного банку України. При цьому на посилках з цінностями слід зазначати: «Для Державного сховища дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння України».

За приховування або привласнення цінностей винні притягаються до відповідальності згідно з чинним законодавством України.

2.2. Попередня оцінка цінностей

Оцінка цінностей проводиться комісією, яка утворюється органом, що здійснив їх вилучення, у складі представників місцевих податкових інспекцій, фінансових органів, органів (організацій), що здійснили вилучення цінностей або зберігають їх, спеціалістів-експертів. Органами, що вилучили цінності, запрошуються спеціалісти-експерти органів Державного пробірного контролю, Державного гемологічного центру.

У разі вилучення цінностей, які можуть мати історичну, наукову, художню або іншу культурну цінність, до комісії залучаються представники структурного підрозділу органу місцевої влади чи організації, компетентної у питаннях історії, науки, освіти, культури тощо.

За результатами роботи комісії складаються акти опису, попередньої оцінки та передачі цінностей у належній кількості примірників. В акті зазначаються: щодо дорогоцінного і напівдорогоцінного каміння, природних перлів, дорогоцінних металів і виробів з них – докладне найменування кожного предмета, найменування металу, з якого виготовлено вироби, проба, найменування каміння, що міститься у виробах, окремі характерні ознаки, якість, вага в грамах (щодо дорогоцінного каміння – у каратах), ціна і вартість.

Оцінка зазначених цінностей комісією здійснюється у такому порядку:

дорогоцінних металів у зливках, самородках, напівфабрикатах, деталях, виробах виробничого та лабораторного призначення, відходах дорогоцінних металів тощо – відповідно до закупівельних цін за грам хімічно чистого металу, встановлених Національним банком України;

ювелірних та інших побутових виробів з дорогоцінних металів без вставок і зі вставками з дорогоцінного і напівдорогоцінного каміння (у тому числі зубних протезів, елементів знімних протезів, предметів культу,

медалей, жетонів, монет), брухту, зливків дорогоцінних металів, а також дорогоцінного (в обробленому стані) та напівдорогоцінного каміння і виробів з них, природних перлів – за купівельними цінами, що затверджуються наказом Міністерства фінансів України на дорогоцінні метали у виробах і брухті та дорогоцінне каміння, що скуповуються у населення скупними пунктами та установами Національного банку України.

Усі примірники акта підписуються членами комісії і затверджуються у термін не пізніше трьох днів після його складання керівниками чи заступниками керівників органів (організацій), представники яких є членами комісії.

Місцеві податкові інспекції на підставі актів опису, оцінки та передачі цінностей забезпечують здійснення загального контролю за своєчасністю та повнотою передачі зазначених цінностей до Державного сховища дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння Міністерства фінансів України

2.3. Остаточна оцінка цінностей

Остаточна оцінка цінностей проводиться Державною скарбницею Національного банку України в порядку, передбаченому нормативними актами Національного банку України.

2.4. Розпорядження цінностями

Дорогоцінні метали – золото, срібло, платина і метали платинової групи (паладій, іридій, родій, рутеній і осмій) у будь-якому вигляді і стані та природне дорогоцінне каміння в сирому і обробленому вигляді (алмази, діаманти, рубіни, смарагди, сапфіри та інші, а також природні перли), напівдорогоцінне каміння, вироби з вмістом дорогоцінного і напівдорогоцінного каміння і природних перлів, ордени, медалі, нагрудні і депутатські знаки, а також предмети, що містять золото в кількості 10 відсотків і більше або срібло в кількості 30 відсотків і більше, парча і парчеві вироби з дорогоцінних металів з вмістом дорогоцінного каміння надсилаються органами, що здійснили їх вилучення, до Державної скарбниці Національного банку України з обов'язковою вказівкою: «Для Державного сховища дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння України».

Державна скарбниця Національного банку України здійснює операції з приймання, зберігання, оперативного обліку та відпуску цінностей, що надходять до Державного фонду дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння у порядку, встановленому нормативними актами Національного банку України.

Цінності надсилаються обов'язково через місцеві підрозділи спеціального зв'язку державних підприємств Держкомзв'язку в посилках. При цьому вони повинні бути упаковані в дерев'яний або картонний ящик (залежно від характеру цінностей), який обшивається тканиною і опечатується сургучними печатками. Монети з дорогоцінних металів дозволяється упаковувати в два мішки (один вкладений у другий), які повинні бути прошиті, опломбовані або опечатані. На посилках (або на ярликах до мішка) вказуються оцінка та адреса одержувача і відправника товару, брутто.

Пересилання цінностей до Державної скарбниці Національного банку України для Державного сховища дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння поштою і в паперових пакетах не дозволяється.

При пересиланні цінностей до Державної скарбниці Національного банку України для Державного сховища дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння на підставі акта опису і попередньої оцінки та передачі складається опис вкладення в посилку з детальним зазначенням найменування кожного окремого предмета, ваги, проби, найменування дорогоцінного металу або каміння та характерних ознак кожного предмета.

Опис, вкладений у посилку, складається у чотирьох примірниках, з яких: перший залишається в органі, що здійснив його вилучення, другий – в податковій інспекції, третій вкладається у посилку з цінностями, четвертий із супровідним листом надсилається до Державної скарбниці Національного банку України одночасно з посилкою. У супровідному листі вказується, до якого виду належать цінності (конфіскованого, спадкового, безхазяйного або скарбу) і кому вони належали (якщо це відомо).

На підтвердження одержання цінностей Державна скарбниця Національного банку України надсилає відправнику, який надіслав цінності, один примірник приймального акта. Завірену копію приймального акта Державна скарбниця Національного банку України надсилає Державному сховищу дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння.

Зберігання цінностей Державного фонду дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння у Державній скарбниці Національного банку України здійснюється безкоштовно. Витрати Державної скарбниці Національного банку України, пов'язані з прийманням, експертизою, обліком та відпуском цінностей, відшкодовуються Державним сховищем дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння на підставі угоди, укладеної з Державною скарбницею Національного банку України.

Предмети і вироби, брухт та відходи, що містять менше 10 відсотків золота і менше 30 відсотків срібла, парча і парчеві вироби з вмістом дорогоцінних металів без прикраси їх дорогоцінними каміннями пересилаються органами, що здійснили їх вилучення, для переробки та афінажу на державне підприємство «Дніпро-ВДМ».

Предмети і вироби, брухт та відходи, що містять менше 10 відсотків платини та металів платинової групи, пересилаються органами, що їх вилучили, для переробки та афінажу на державне підприємство «Придніпровський завод кольорових металів».

Афіновані дорогоцінні метали зазначеними підприємствами надсилаються в установленому порядку до Державної скарбниці Національного банку України для Державного сховища дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння.

Витрати на вилучення дорогоцінних металів з цих предметів і виробів відшкодовуються на підставі угод, укладених між Державним сховищем дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння з підприємством-переробником у кожному конкретному випадку. При цьому вартість переробки погоджується з Головним управлінням дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння Міністерства фінансів України.

Скарб, до складу якого входять цінності (дорогоцінне каміння, перли, золоті і срібні монети, дорогоцінні метали в зливках, виробах і брухті),

надсилається до Державної скарбниці Національного банку України для Державного сховища дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння.

Зарахування цінностей до Історичного фонду дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння здійснюється на підставі окремого рішення Кабінету Міністрів України за поданням Міністерства фінансів відповідно до експертних висновків.

Питання про передачу цінностей, які можуть мати історичну, наукову, художню або іншу культурну цінність і в яких містяться дорогоцінні метали і дорогоцінне каміння, вирішуються комісією (яка утворюється органом, що здійснив їх вилучення) за погодженням з Головним управлінням дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння Міністерства фінансів України. Для цього Головному управлінню дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння Міністерства фінансів надсилається лист, до якого додається копія акта опису і оцінки цінностей.

Витрати, пов'язані із зберіганням, пересилкою, транспортуванням, експертною оцінкою зазначених цінностей, відшкодовуються Головним управлінням Державного казначейства України за рахунок доходів Державного бюджету за кодом бюджетної класифікації 31020000 «надходження коштів до Державного фонду дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння».

Операція відшкодування вказаних витрат здійснюється на підставі реєстру витрат, пов'язаних із зберіганням, пересилкою, транспортуванням, експертною оцінкою зазначених цінностей, що подається Головним управлінням дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння до Головного управління Державного казначейства України.

До реєстру додаються відповідні документи про підтвердження витрат (сплачених рахунків), яких зазнали органи під час вилучення цінностей на користь держави, за погодженням з територіальними органами Державного казначейства України.

2.5. Реалізація цінностей

Реалізація цінностей здійснюється відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 7 травня 1998 р. № 653 «Про порядок продажу суб'єктам підприємницької діяльності дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння з Державного фонду дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння».

Державне сховище дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння спрямовує кошти від реалізації вищезазначених цінностей, за відрахуванням витрат, пов'язаних із розпорядженням цінностями, до Державного бюджету (код 31020000 «Надходження коштів до Державного фонду дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння»).

Одночасно перераховуються до бюджету акцизний збір і податок на додану вартість у порядку, встановленому законодавством України.

2.6. Повернення цінностей

Повернення власникам (за наявності документів про відправку цінностей до Державного сховища дорогоцінних металів і дорогоцінного камін-

ня) ювелірних та інших побутових виробів із дорогоцінних металів без вставок і зі вставками з дорогоцінного та напівдорогоцінного каміння, використаних зубних протезів, елементів знімних протезів, медалей і жетонів, орденів, ювілейних і пам'ятних медалей, нагрудних і депутатських знаків, монет іноземних держав, якщо вони не були реалізовані або перероблені, проводиться Державним сховищем дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння за узгодженням з Головним управлінням дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння Міністерства фінансів України в установленому чинним законодавством порядку.

У разі реалізації або переробки вказаних цінностей і проведення розрахунків за них з Державним бюджетом власникам відшкодовується їх вартість за купівельними цінами, які затверджені наказом Міністерства фінансів України і які діють на день прийняття рішення про повернення цінностей (без відрахувань витрат на пересилку).

Дорогоцінні метали (золото, срібло, платина і метали платинової групи) у зливках, шліхах, самородках, напівфабрикатах і деталях, виробах виробничого та лабораторного призначення, у вигляді виробничих відходів (ошурки, стружка тощо), дорогоцінне каміння у необробленому вигляді і природні перли власникам не повертаються, їм відшкодовується вартість цих цінностей. При цьому їх вартість визначається виходячи із закупівельних цін за грам хімічно чистого металу, встановлених Національним банком України, на день прийняття рішення про повернення цінностей.

Повернення сум вартості цінностей здійснюється Головним управлінням Державного казначейства України за рахунок доходів Державного бюджету, які надійшли до бюджету від реалізації цих цінностей, за кодом бюджетної класифікації 31020000 «Надходження коштів до Державного фонду дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння України».

Порядок визначення часток, що належать державі в статутних фондах підприємств, створених за участю недержавних суб'єктів господарювання

Затверджено наказом
Фонду державного майна України
від 30 серпня 2000 року № 1800

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України
20 вересня 2000 року за № 626/4847

1. Цей Порядок, розроблений відповідно до пункту 20 Державної програми приватизації на 2000–2002 роки, затвердженої Законом України «Про державну програму приватизації», Цивільного кодексу України, Положення про порядок передприватизаційної підготовки підприємств,

у статутних фондах яких є державна частка, затвердженого наказом ФДМУ від 14 серпня 2000 року № 1691 і зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 серпня 2000 року за № 562/4783, інших нормативно-правових актів, установлює порядок визначення розміру частки держави в статутних (пайових) фондах підприємств, що були створені за участю недержавних суб'єктів господарювання та до статутного (пайового) фонду яких здійснювались державні внески (далі Підприємства)

Дія цього Порядку не поширюється на визначення розміру частки держави в статутних фондах підприємств, створених на базі орендних підприємств і підприємств з іноземними інвестиціями.

2. Розрахунок розміру державної частки в статутному (пайовому) фонді Підприємства здійснюється комісією, створеною органом приватизації відповідно до пункту 2.2 Положення про порядок передприватизаційної підготовки підприємств, у статутних фондах яких є державна частка (далі – комісія), якщо комісією встановлено факт здійснення державних внесків до статутного (пайового) фонду Підприємства.

3. Частка держави в статутному (пайовому) фонді Підприємства (далі частка держави) визначається виходячи з розміру державних внесків при створенні Підприємства (далі – первинні внески) та подальшої його діяльності (далі – додаткові внески), що були здійснені:

центральними та місцевими органами виконавчої влади за рахунок коштів Державного, Автономної Республіки Крим та місцевих бюджетів;

державними підприємствами й установами за рахунок власних внесків;

внаслідок злиття за рішенням органів виконавчої влади цілісних майнових комплексів державних підприємств та підприємств інших форм власності або окремих структурних підрозділів таких підприємств;

шляхом безоплатної передачі на баланс недержавних підприємств державного майна тощо.

Частка держави у статутному фонді Підприємства зменшується відповідно до залишкової вартості майна Підприємства, безоплатно переданого у володіння, користування та розпорядження державному підприємству (організації, установі).

4. До первинних внесків недержавних засновників (учасників) Підприємства відносяться їх грошові і матеріальні внески до статутного (пайового) фонду Підприємства при його створенні.

Частки недержавних засновників (учасників) збільшуються за рахунок здійснених ними додаткових внесків у вигляді:

майна, безоплатно переданого у володіння, користування та розпорядження Підприємству;

витрат на придбання (введення в дію) основних фондів Підприємства та поповнення його обігових коштів, зокрема здійснених за рахунок централізованих фондів господарських об'єднань, створених за участю Підприємства.

Частки недержавних засновників (учасників) зменшуються відповідно до залишкової вартості майна Підприємства, безоплатно переданого їм у володіння, користування та розпорядження.

5. Частки засновників у майні Підприємства не змінюються внаслідок

перерахування частини прибутку та амортизаційних відрахувань Підприємства до організацій вищого рівня.

6. Згідно з цим Порядком, при визначенні частки держави у Підприємстві не враховуються:

майно державних підприємств, яке передано безоплатно Підприємству після його використання при ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи;

внески держави в майно сільськогосподарських підприємств зони гарантованого відселення у зв'язку з Чорнобильською катастрофою;

первинні та додаткові внески приватизованих державних підприємств і організацій до статутного (пайового) фонду Підприємства, якщо ці внески були враховані при визначенні вартості майна зазначених підприємств, що приватизувалось, або виділені в окремий об'єкт приватизації.

7. Джерелами інформації про здійснені внески до статутного (пайового) фонду Підприємства можуть бути:

дані бухгалтерського обліку Підприємства;

експертні висновки з доданням копій документів, що підтверджують ці висновки;

інформація органів виконавчої влади про прийняті ними рішення щодо здійснення таких внесків;

інформація представницького органу недержавних засновників про здійснені цими засновниками внески (додатки* 1 і 3 до Порядку);

статистична звітність;

фінансова звітність;

відомості бюро технічної інвентаризації;

архівні дані;

інші джерела інформації.

8. У разі відсутності бухгалтерської звітності Підприємства за окремі роки, підтвердженої довідкою архівного органу або органу управління вищого рівня, рішення щодо наявності та розміру внесків держави або недержавних засновників приймається на основі:

екстраполяції показників бухгалтерського обліку та статистичної звітності Підприємства за періоди, що передують та настають за роками, за які відсутня бухгалтерська та статистична звітність;

опитування штатних працівників та спеціалістів Підприємства та органу управління вищого рівня, які постійно працювали на Підприємстві (в органі управління вищого рівня) у період, за який відсутня бухгалтерська та статистична звітність;

обгрунтованого експертного висновку.

9. Визначення частки держави здійснюється в декілька етапів шляхом проведення:

початкового розрахунку часток держави та недержавних засновників відповідно до їх первинних внесків при створенні Підприємства;

перерахування початково визначених часток держави та недержавних засновників (учасників) відповідно до їх додаткових внесків до статутного (пайового) фонду Підприємства.

10. Початковий розрахунок часток держави та недержавних засновни-

* Додатки не наводяться. – *Ред.*

ків (учасників) здійснюється пропорційно до розміру їх первинних внесків до статутного (пайового) фонду Підприємства при його створенні.

11. Частки держави та недержавних засновників (учасників), утворені за рахунок первинних внесків, перераховуються за кожним наступним звітним періодом (роком, кварталом), коли здійснювалися додаткові внески будь-яким засновником. Такими періодами до 1991 року включно вважається рік, у 1992–1995 роках – квартал, а в 1996 і наступних роках рік.

12. Перерахування частки держави виконується за формулою

$$Чді = \frac{(Чд_{(і-1)} \times Бі)/100 + Вді}{Бі + Вді + Вні} \times 100,$$

де Чді – перерахована частка держави за результатами здійснення додаткових внесків протягом і-го звітного періоду, відсотків;

$Чд_{(і-1)}$ – перерахована частка держави за результатами здійснення внесків протягом попереднього (і-1)-го звітного періоду, коли засновниками здійснювалися внески, відсотків;

Бі – балансова вартість майна Підприємства на початок і-го звітного періоду (грошові одиниці відповідного періоду);

Вді – додатковий внесок держави, здійснений нею протягом і-го звітного періоду (грошові одиниці відповідного періоду);

Вні – сумарний внесок всіх недержавних засновників (учасників), здійснений ними протягом і-го звітного періоду (грошові одиниці відповідного періоду).

Балансова вартість майна Підприємства, що застосовується у формулі, визначається як сума вартості основних засобів (без вартості зносу) та прирівняних до них витрат, вартості запасів і витрат, грошових коштів, розрахунків та інших активів з відніманням від цієї величини вартості зобов'язань (довгострокові пасиви; розрахунки та інші пасиви) Підприємства (додатки 2 і 4 до Порядку).

13. Загальна частка недержавних засновників (учасників) у майні Підприємства перераховується за формулою

$$Чні = 100 - Чді,$$

де Чні – частка недержавних засновників.

14. Схему розрахунку часток держави і недержавних засновників (учасників) наведено в додатку 5 до цього Порядку.

15. Якщо за результатами розрахунків відповідно до пункту 12 цього Порядку остаточне значення частки держави є від'ємним, розмір частки держави вважається таким, що дорівнює нулю.

Визначення за результатами розрахунків частки держави такою, що дорівнює нулю, є підставою для припинення органом приватизації робіт з передприватизаційної підготовки Підприємства відповідно до Положення про порядок передприватизаційної підготовки підприємств, у статутних фондах яких є державна частка, затвердженого наказом ФДМУ від 14 серпня 2000 року № 1691 і зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 серпня 2000 року за № 562/4783.

16. Розміри часток кожного із недержавних засновників (учасників)

установлюються за їх спільним рішенням або за рішенням уповноважених ними представницьких органів виходячи із загальної частки цих засновників (учасників) у майні Підприємства, визначеної відповідно до пунктів 12 і 13 цього Порядку.

При прийнятті цього рішення враховується право недержавних засновників (учасників) передати належну їм частку в Підприємстві трудовому колективу Підприємства, іншим юридичним та фізичним особам.

Спільне рішення недержавних засновників (учасників) щодо розподілу між ними часток у Підприємстві оформлюється протоколом (додаток 6 до Порядку), який передається комісії.

17. Результати роботи з визначення часток держави та недержавних засновників (учасників) оформлюються комісією складанням акта (в 4 примірниках) згідно з додатком 7 до цього Порядку, що затверджується органом приватизації.

Порядок проведення звіряння результатів інвентаризації об'єкта, що повертається за рішенням суду в державну власність, з даними інвентаризації, отриманими під час її проведення в період підготовки об'єкта до приватизації, та затвердження його результатів

Затверджено наказом
Фонду державного майна України
від 14 листопада 2001 року № 2107

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України
14 грудня 2001 року за № 1033/6224

1. Цей Порядок розроблено відповідно до пункту 7 Порядку повернення у державну власність об'єктів приватизації у разі розірвання або визнання недійсними договорів купівлі-продажу таких об'єктів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18 січня 2001 року № 32.

2. Цей Порядок визначає основні засади звіряння результатів інвентаризації об'єкта (крім пакетів акцій), який було відчужено за результатами його продажу на аукціоні, за конкурсом або шляхом викупу і який повертається в державну власність у разі розірвання договору купівлі-продажу цього об'єкта за рішенням суду, господарського суду в зв'язку з невиконанням умов договору купівлі-продажу або визнання судом, господарським судом договору купівлі-продажу недійсним (далі – об'єкт), з даними інвентаризації, отриманими під час її проведення в період підготовки цього об'єкта до приватизації.

3. Під звіряннм результатів інвентаризацій об'єкта (далі – звіряння) слід розуміти порівняння даних інвентаризаційних описів майна, коштів, фінансових зобов'язань, даних балансів, актів оцінки (або звітів про експертну оцінку) одного й того самого об'єкта, складених відповідно під час підготовки його до продажу та на дату прийняття судом, господарським судом відповідного рішення.

4. На дату прийняття судом, господарським судом відповідного рішення інвентаризація об'єкта проводиться комісією, склад та порядок роботи якої визначаються державним органом приватизації, що здійснював його відчуження за договором купівлі-продажу (далі – орган приватизації), згідно з Інструкцією по інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків, затвердженою наказом Міністерства фінансів України від 11 серпня 1994 року № 69.

5. Метою проведення звіряння є:

– порівняння основних показників, що характеризують вартість, фінансовий стан, структуру активів об'єкта тощо, з відповідними показниками, які мали місце на момент продажу цього об'єкта;

– визначення на основі такого порівняння збитків, що були заподіяні об'єкту за період володіння цим об'єктом покупцем, для подальшого здійснення роботи щодо їх відшкодування.

6. Звіряння здійснюється за об'єктами, які внаслідок їх відчуження за договорами купівлі-продажу були передані покупцям за актами приймання-передачі.

7. Звіряння здійснюється комісією з повернення об'єкта в державну власність (далі – комісія). Персональний склад комісії та регламент її роботи затверджуються наказами органу приватизації.

8. Результати звіряння оформлюються протоколом засідання комісії.

9. Склад, порядок подання документів на розгляд комісії і терміни їх розгляду комісією визначаються регламентом її роботи.

10. З урахуванням специфіки кожного конкретного випадку процедура звіряння проводиться шляхом порівняння даних, отриманих за результатами інвентаризації, проведеної згідно з пунктом 4 цього Порядку, з аналогічними даними, отриманими за результатами інвентаризації, проведеної в період підготовки об'єкта до приватизації.

11. При звірянні необхідно враховувати вплив об'єктивних факторів (зносу, переоцінки майна тощо) на зміну вартості майна об'єкта (вартості об'єкта незавершеного будівництва, окремо визначеного майна тощо), що могла статися за період володіння покупцем цим об'єктом.

12. У разі виявлення, у результаті порівняння даних згідно з пунктом 10 цього Порядку, зменшення вартості майна об'єкта (вартості об'єкта незавершеного будівництва, окремо визначеного майна тощо) та (або) нестачі конкретних матеріальних цінностей рішення щодо зарахування їх до збитків, які повинні бути відшкодовані покупцем (або про відсутність необхідності у цьому), приймається комісією. При цьому комісія повинна враховувати всі результати господарювання покупця на об'єкті: зміни фінансово-

економічного стану об'єкта, умов праці та рівня її оплати, стану використання робочої сили, інших показників, які характеризують ефективність господарської діяльності підприємства.

У разі поліпшення цих показників у порівнянні з рівнем, що мав місце на момент укладення договору купівлі-продажу, комісія може зробити висновок про відсутність підстав для віднесення обсягу зменшення вартості майна об'єкта (вартості об'єкта незавершеного будівництва, окремо визначеного майна тощо) та (або) нестачі конкретних матеріальних цінностей до збитків і відшкодування їх покупцем.

Якщо зменшення вартості майна об'єкта (вартості об'єкта незавершеного будівництва, окремо визначеного майна тощо) та (або) нестачі конкретних матеріальних цінностей не встановлено, то комісією приймається рішення про відсутність збитків.

13. У разі виявлення, у результаті порівняння даних згідно з пунктом 10 цього Порядку, зменшення вартості майна об`єкта (вартості об'єкта незавершеного будівництва, окремо визначеного майна тощо) та (або) нестачі конкретних матеріальних цінностей (а також неможливості при цьому повернення покупцем майна, придбаного у держави за договором купівлі-продажу, у повній відповідності до акта його приймання-передачі) і прийняття комісією згідно з пунктом 12 цього Порядку рішення про необхідність відшкодування покупцем збитків від цього їх розмір обчислюється у відповідності до Порядку визначення збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22 січня 1996 року № 116.

Порядок нарахування частини прибутку (дивідендів) на акції, що належать державі в статутних фондах відкритих акціонерних товариств, створених у процесі корпоратизації підприємств Міністерства оборони України, та її перерахування до Державного бюджету України

Затверджено наказом Міністерства фінансів України та Міністерства оборони України від 16 січня 2001 року № 15/14

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 5 лютого 2001 року за № 102/5293

1. Відповідно до статті 16 Закону України «Про особливості привати-

зації підприємств, що належать до сфери управління Міністерства оборони України» до Державного бюджету України перераховується частина прибутку (дивіденди), нарахована на акції, що належать державі в статутних фондах відкритих акціонерних товариств, створених у процесі корпоратизації підприємств Міністерства оборони України.

Сума частини прибутку (дивідендів), що підлягає перерахуванню до Державного бюджету України, визначається шляхом множення суми чистого прибутку, визначеного за даними бухгалтерського обліку, на частку державного майна в статутному фонді акціонерного товариства (у відсотках), зареєстрованого в установленому порядку.

2. Акціонерне товариство за результатами роботи щокварталу, протягом двох тижнів після закінчення кварталу, накопичувальним підсумком з початку року, повідомляє Головне управління економіки Міноборони про очікувану суму частини прибутку (дивідендів) за звітний період і подає йому відповідний розрахунок за формою згідно з додатком* до цього Порядку.

3. Перерахування частини прибутку (дивідендів) до Державного бюджету України здійснюється на підставі рішення загальних зборів акціонерів про нарахування частини прибутку (дивідендів) за підсумками року, яке приймається до 1 травня року, наступного за звітним. Копія рішення має бути засвідчена виконавчим органом акціонерного товариства і надіслана Головному управлінню економіки Міноборони в 5-денний термін з моменту прийняття цього рішення.

4. Частина прибутку (дивідендів) за підсумками року перераховується до Державного бюджету України в 7-денний термін від дня прийняття рішення про нарахування частини прибутку (дивідендів).

5. У разі ненарахування (неповного нарахування) частини прибутку (дивідендів) на частку державного майна до 1 травня року, наступного за звітним, або несвоєчасного перерахування до Державного бюджету частини прибутку (дивідендів) належна сума таких коштів сплачується у встановленому законодавством порядку.

6. Сума частини прибутку (дивідендів) зараховується до Державного бюджету України за кодом класифікації доходів Державного бюджету України 210706 «Надходження коштів від приватизації підприємств, що належать до сфери управління Міністерства оборони України» (спеціальні доходи) та використовується виключно на потреби оборони згідно з кошторисом Міністерства оборони України (спеціальні видатки).

Головне управління економіки Міноборони веде оперативний облік сум частини прибутку (дивідендів), що підлягають перерахуванню до Державного бюджету.

7. Контроль за правильністю обчислення сум частини прибутку (дивідендів) і своєчасністю перерахування їх до Державного бюджету України здійснюється Державним казначейством України та Головним управлінням економіки Міністерства оборони.

---

* Не наводиться. – *Ред.*

Положення
про порядок відчуження основних засобів, що є державною власністю

Затверджено наказом
Фонду державного майна України
від 30 липня 1999 року № 1477

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України
19 серпня 1999 року за № 573/3866

Це Положення (далі – Положення) розроблено відповідно до Законів України «Про підприємства в Україні», «Про приватизацію державного майна», «Про оренду державного та комунального майна» та нормативно-правових актів щодо відчуження державного майна.

Положення визначає порядок відчуження майна шляхом продажу державного майна, закріпленого за державними підприємствами; державного майна, наданого в оренду; державного майна підприємств, які перебувають у процесі приватизації; державного майна тих суб'єктів підприємницької діяльності, щодо яких, відповідно до їх Статуту, поширюються норми чинного законодавства України, встановлені для державних підприємств; державного майна, що перебуває на балансі суб'єктів підприємницької діяльності недержавної форми власності (далі – підприємства).

Загальні положення

1. Наведені нижче терміни у цьому Положенні вживаються у такому значенні:

майно – матеріальні цінності, які, відповідно до чинного законодавства, віднесені до основних засобів (фондів);

відчуження майна – передача права власності на державне майно, яке перебуває на балансі суб`єктів підприємницької діяльності, іншим юридичним чи фізичним особам шляхом його продажу за грошові кошти;

оцінка майна – процес визначення його вартості на дату оцінки за процедурою, встановленою нормативно-правовими актами, і є результатом практичної діяльності суб`єкта оціночної діяльності;

(Абзац четвертий пункту 1 в редакції наказу Фонду державного майна № 298 від 15.02.2002)

суб'єкт оціночної діяльності – суб'єкт господарювання або орган державної влади, який відповідно до законодавства уповноважений здійснювати оцінку майна;

(Абзац п'ятий пункту 1 в редакції наказу Фонду державного майна № 298 від 15.02.2002)

звіт про оцінку майна (акт оцінки майна) – документ, що містить висновки про вартість майна та підтверджує виконані суб'єктом оціночної діяльності процедури відповідно до нормативно-правових актів з оцінки майна.

(Абзац шостий пункту 1 в редакції наказу Фонду державного майна № 298 від 15.02.2002)

2. Чинність цього Положення поширюється на майно, яке віднесене до основних засобів (фондів) та перебуває на балансі державних підприємств на правах повного господарського відання, оперативного управління, державного майна інших суб'єктів підприємницької діяльності та державного майна, наданого в оренду.

3. Дія цього Положення не поширюється на:

а) цілісні майнові комплекси підприємств, їх структурні підрозділи, об'єкти незавершеного будівництва, законсервовані об'єкти та інше майно, яке підлягає відчуженню шляхом приватизації відповідно до законодавчих актів України з питань приватизації;

б) цілісні майнові комплекси підприємств, їх структурні підрозділи та інше майно, які є предметом застави згідно з договором застави і відчуження яких здійснюється з урахуванням вимог, які визначаються Законом України «Про заставу»;

в) державне майно, порядок відчуження якого визначається окремими нормативно-правовими актами України (майно, на яке звернено стягнення за рішенням суду, арбітражного суду; майно Збройних Сил України та інших військових формувань та інше).

Відчуження майна державних підприємств

4. Відчуження майна державного підприємства проводиться безпосередньо підприємством після отримання на це дозволу центрального або місцевого органу виконавчої влади, уповноваженого здійснювати функції управління державним майном (надалі – орган управління майном), за погодженням з Фондом державного майна України або його регіональними відділеннями, Фондом майна Автономної Республіки Крим (далі – ФДМ).

5. Відчуження майна державного підприємства, щодо якого прийнято рішення про приватизацію і функції управління цим майном в установленому порядку передані державним органам приватизації, здійснюється з дозволу державних органів приватизації (ФДМ).

(Пункт 5 із змінами, внесеними згідно з наказом Фонду державного майна № 298 від 15.02.2002)

6. Для розгляду питання про відчуження майна до органу управління майном та ФДМ подаються:

6.1. Звернення підприємства.

6.2. Техніко-економічне обґрунтування доцільності відчуження майна та використання коштів.

6.3. Акт про оцінку вартості основних засобів, які підлягають відчуженню, згідно з даними бухгалтерського обліку – за встановленою формою (додаток* 1).

6.4. Акт про інвентаризацію основних засобів, які підлягають відчуженню (додаток 2).

6.5. Акт про технічний стан майна.

6.6. Звіт про оцінку майна (акт оцінки майна).

(Пункт 6.6 в редакції наказів Фонду державного майна № 9 від 10.01.2001, № 298 від 15.02.2002)

---

* Додатки не наводяться. – *Ред.*

6.7. Протокол (виписка з протоколу) засідання комісії з приватизації (у разі створення комісії) щодо відчуження майна.

6.8. Погодження ФДМ (подасться до органу управління майном) – у разі, якщо відчуження державного майна здійснюється з дозволу органу управління майном, або погодження галузевого міністерства, іншого центрального органу виконавчої влади (подасться до ФДМ за його вимогою) – у разі, якщо відчуження державного майна здійснюється з дозволу ФДМ.

(Абзац перший пункту 6.8 із змінами, внесеними згідно з наказом Фонду державного майна № 1439 від 12.07.2000)

За вимогою органів управління майном або ФДМ заявник подає додатково інформацію та документи, необхідні для прийняття обгрунтованого рішення.

Термін дії документів, визначених підпунктами 6.3 та 6.4, не може перевищувати 6-ти місяців від дати, за станом на яку проводилася інвентаризація чи оцінка.

(Пункт 6.8 доповнено абзацом згідно з наказом Фонду державного майна № 298 від 15.02.2002)

7. Початкова ціна продажу майна визначається підприємством на підставі висновків звіту про оцінку майна (акта оцінки майна).

(Пункт 7 в редакції наказів Фонду державного майна № 9 від 10.01.2001, № 298 від 15.02.2002)

8. Оцінка майна, яке підлягає відчуженню, проводиться відповідно до нормативно-правових актів та міжнародних стандартів оцінки майна, які діють на дату її проведення, суб'єктом оціночної діяльності – суб'єктом господарювання, який має сертифікат суб'єкта оціночної діяльності, або органом державної влади.

(Пункт 8 із змінами, внесеними згідно з наказом Фонду державного майна № 9 від 10.01.2001; в редакції наказу Фонду державного майна № 298 від 15.02.2002)

9. Після проведення оцінки майна забороняється здійснювати дії щодо об'єкта відчуження, які можуть привести до зміни його вартості. Термін дії звіту про оцінку майна (акта оцінки майна) не перевищує 6-ти місяців від дати оцінки.

(Абзац перший пункту 9 із змінами, внесеними згідно з наказом Фонду державного майна № 298 від 15.02.2002)

Якщо майно, на яке надано дозвіл на відчуження, не реалізовано, а термін дії звіту про оцінку майна (акта оцінки майна) закінчився, то необхідно виконати актуалізацію (уточнення) звіту про оцінку майна (акта оцінки майна) вартості об'єкта відчуження на нову дату та погодити її в ФДМ.

(Абзац другий пункту 9 із змінами, внесеними згідно з наказом Фонду державного майна № 298 від 15.02.2002)

10. Термін прийняття рішення про надання чи відмову в наданні дозволу або погодження щодо відчуження державного майна становить 30 робочих днів від часу надходження до органів управління майном чи ФДМ повного комплекту документів, потрібних для прийняття відповідного рішення.

11. Відчуження державного майна шляхом його продажу здійснюєть-

ся виключно на конкурентних засадах – через біржі, на аукціоні, за конкурсом.

Підприємство після отримання рішення про відчуження майна шляхом його продажу (при здійсненні продажу через біржі, на аукціоні) забезпечує укладання договору з юридичною особою, яка має угоду про продаж майна, що перебуває у державній власності, з Фондом державного майна України.

(Пункт 11 із змінами, внесеними згідно з наказом Фонду державного майна № 298 від 15.02.2002)

12. Відчуження державного майна підприємств, яке перебуває за кордоном і реалізація якого в Україні неможлива чи недоцільна, здійснюється у порядку, що визначається цим Положенням, з урахуванням вимог законодавства держав, на території яких знаходиться майно, що підлягає відчуженню, кон'юнктури та цін ринку цих держав, а також збереження умов конкурентного продажу майна та використання коштів відповідно до законодавства України.

13. Кошти, одержані внаслідок відчуження державного майна (за вирахуванням плати за послуги та суми податків), використовуються відповідно до вимог чинного законодавства. Підприємства зобов'язані письмово повідомити органи управління майном та ФДМ про використання коштів, отриманих у результаті відчуження майна, протягом 30 днів (з моменту реалізації) шляхом подання звіту (додаток 3) за встановленою формою.

Відчуження державного майна, наданого в оренду

14. Відчуження державного майна, наданого в оренду, здійснюється з ініціативи орендаря з дозволу орендодавця та за умови наявності відповідних положень у договорі оренди.

При відчуженні державного майна, наданого в оренду, підлягають компенсації грошові кошти, які, відповідно до вимог договору оренди, направлялись орендарем на здійснення невід'ємних поліпшень орендованого майна і призвели до збільшення балансової (первісної) вартості основного засобу.

15. Для отримання дозволу орендар подає орендодавцю:

а) документи згідно з п. 6 Положення;

б) пропозиції щодо умов продажу основних засобів та проект змін до договору оренди (суми договору, переліку орендованого майна тощо);

в) довідку щодо використання амортизаційних відрахувань;

г) довідку щодо суми невід'ємних поліпшень майна, яка підлягає компенсації;

ґ) аудиторський висновок щодо суми здійснених орендарем невід'ємних поліпшень майна, яке підлягає відчуженню.

16. Орендодавець у 30-денний термін приймає рішення щодо надання дозволу на відчуження основних засобів, запропонованих орендарем, з визначенням:

– змін до договору оренди;

– умов продажу майна.

17. Продаж державного майна, яке надано в оренду і орендодавцем якого є ФДМ, здійснюється відповідно до пункту 11 цього Положення.

18. Одержані внаслідок відчуження майна кошти (за вирахуванням плати за послуги та компенсації орендареві невід'ємних поліпшень, суми яких мають бути погоджені з орендодавцем) є державною власністю і використовуються відповідно до вимог договору оренди або зараховуються до Державного бюджету України (у разі невизначеності в договорі оренди).

(Абзац перший пункту 18 в редакції наказу Фонду державного майна № 1439 від 12.07.2000)

Сума компенсації орендареві вартості здійснених невід'ємних поліпшень розраховується виходячи: з питомої ваги цих поліпшень у балансовій (первісній) вартості основного засобу, якщо він був проданий під час відчуження за ціною, яка нижча за балансову (залишкову) вартість; з фактичної вартості цих поліпшень, якщо основний засіб продано за ціною, яка вища за його балансову (залишкову) вартість.

(Пункт 18 із змінами, внесеними згідно з наказом Фонду державного майна № 298 від 15.02.2002)

19. Всі зміни та доповнення до договорів оренди, пов'язані з відчуженням орендованого майна, підписуються після реалізації майна на підставі попередніх погоджень між орендодавцем та орендарем.

20. Відчуження державного майна, яке надане в оренду і орендодавцем якого є підприємство, здійснюється відповідно до пунктів 4–13 цього Положення та за умови виведення підприємством зазначеного майна зі складу орендованого.

Відчуження державного майна, яке перебуває на балансі суб'єктів підприємницької діяльності недержавної форми власності

21. Відчуження державного майна, яке перебуває на балансі суб'єктів підприємницької діяльності недержавної форми власності (далі – балансоутримувач) здійснюється з ініціативи балансоутримувача або ФДМ залежно від наявності та вимог договору про використання зазначеного майна.

22. Відчуження державного майна, яке перебуває на балансі суб'єктів підприємницької діяльності недержавної форми власності, здійснюється за рішенням ФДМ та за умови погодження галузевого міністерства, іншого центрального органу виконавчої влади.

23. Для прийняття рішення про відчуження державного майна балансоутримувач подає до ФДМ:

– документи згідно з п. 6 Положення (за винятком пунктів 6.2, 6.6 та 6.7);

– пропозиції щодо умов продажу основних засобів та змін до договору про використання державного майна (суми договору, переліку майна тощо).

24. ФДМ у 30-денний термін після отримання документів, зазначених у пункті 23, приймає рішення щодо відчуження основних засобів з визначенням:

– умов продажу державного майна;

змін до договору про використання державного майна.

25. Продаж майна здійснюється відповідно до п. 11 цього Положення.

26. Одержані внаслідок відчуження державного майна кошти (за вирахуванням плати за послуги) зараховуються Державного бюджету України.

(Пункт 26 із змінами, внесеними згідно з наказом Фонду державного майна № 298 від 15.02.2002)

27. Всі зміни та доповнення до договору про використання державного майна, пов'язані з відчуженням державного майна, підписуються після реалізації майна на підставі попередніх погоджень між ФДМ та балансоутримувачем.

Прикінцеві положення

28. Керівники підприємств несуть відповідальність згідно з чинним законодавством за цільове використання коштів, отриманих від реалізації майна, та за достовірність інформації, наданої органам управління майном та ФДМ.

29. Відповідальність за дотримання порядку відчуження державного майна відповідно до цього Положення покладається на керівників підприємств.

(Пункт 29 в редакції наказу Фонду державного майна № 298 від 15.02.2002)

30. Підприємства надають (при здійсненні продажу через біржі, на аукціоні) юридичним особам, які мають з Фондом державного майна України угоду про продаж майна, що перебуває у державній власності, документ, що підтверджує надання дозволу (погодження) на відчуження цього майна органом управління майном та ФДМ.

(Пункт 30 в редакції наказу Фонду державного майна № 298 від 15.02.2002)

31. У разі потреби для з'ясування обставин, пов'язаних зі станом майна та техніко-економічним обгрунтуванням доцільності його відчуження, ФДМ може залучати незалежних консультантів та експертів (юридичних осіб), які мають відповідний договір з Фондом державного майна України на право надавати такі послуги.

32. Контроль за використанням коштів, отриманих від продажу державного майна, покладається на відповідні органи управління майном та орендодавця.

33. Термін дії дозволу щодо відчуження державного майна не повинен перевищувати 12 місяців.

34. Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади у разі потреби можуть видавати галузеві інструкції про порядок надання дозволів (погоджень) на відчуження основних засобів, що є державною власністю, норми яких повинні грунтуватись на нормах цього Положення.

35. Розмежування повноважень між Фондом державного майна України, регіональними відділеннями ФДМУ та Фондом майна Автономної Республіки Крим щодо надання дозволів (погоджень) на відчуження державного майна відповідно до цього Положення визначається внутрішніми документами Фонду державного майна України.

Положення
про продаж цілісних майнових комплексів державних підприємств, які мають стратегічне значення для економіки та безпеки держави чи займають монопольне становище на загальнодержавному ринку

Затверджено наказом
Фонду державного майна України
від 23 жовтня 2001 року № 1937,
розпорядженням Антимонопольного комітету України
від 29 жовтня 2001 року № 140-р,
рішенням Державної комісії з цінних паперів
та фондового ринку
від 13 грудня 2001 року № 368

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України
28 грудня 2001 року за № 1090/6281

1. Загальні положення

1.1. Терміни, що вживаються в цьому Положенні, мають такі значення:

цілісний майновий комплекс або такий структурний підрозділ, який в установленому порядку відокремлюється в цілісний майновий комплекс (далі – ЦМК) – об'єкт, сукупність активів якого забезпечує провадження окремої господарської діяльності, яка визначає підприємство як таке, що має стратегічне значення для економіки та безпеки держави або займає монопольне становище на загальнодержавному ринку;

інструкція – деталізована процедура послідовності дій у процесі продажу ЦМК, обов'язкова для виконання учасниками аукціону, конкурсу;

інформаційне повідомлення – офіційне оголошення державного органу приватизації про проведення аукціону, конкурсу, метою якого є запрошення потенційних покупців узяти участь в аукціоні, конкурсі, опубліковане в додатку до «Державного інформаційного бюлетеня про приватизацію» – газеті «Відомості приватизації», що містить основну інформацію щодо проведення аукціону, конкурсу;

комісія з продажу (далі – комісія) – створений державним органом приватизації колегіальний орган для відбору учасників аукціону, конкурсу (на підставі їх відповідності кваліфікаційним вимогам) та розгляду конкурсних пропозицій з метою визначення переможця;

кваліфікаційні вимоги – критерії, яким повинен відповідати претендент для того, щоб бути визнаним комісією учасником аукціону, конкурсу та бути допущеним до участі в аукціоні, конкурсі;

кваліфікаційні документи – пакет документів, що подається претендентом до державного органу приватизації згідно з інформаційним повідомлення та підтверджує відповідність претендента кваліфікаційним

вимогам. На підставі цих документів комісією приймається рішення щодо визнання претендента учасником аукціону, конкурсу;

гарантія – грошовий внесок, що вноситься учасником аукціону, конкурсу на рахунок державного органу приватизації, або банківська гарантія на користь державного органу приватизації, яка надається для участі в аукціоні, конкурсі як засіб забезпечення дотримання учасником аукціону, конкурсу правил, визначених інструкцією;

конкурсна пропозиція – безумовна та незмінна пропозиція учасника щодо ціни придбання ЦМК на умовах остаточного проекту договору купівлі-продажу та, при необхідності, бізнес-план або техніко-економічне обгрунтування післяприватизаційного розвитку ЦМК, що включає план зайнятості працівників ЦМК, пропозицію інвестора із зазначенням максимального розміру інвестицій, строків та порядку їх внесення, а також відомості про суб'єктів господарювання, пов'язаних відносинами контролю з покупцем активів ЦМК;

остаточний проект договору купівлі-продажу – проект договору купівлі-продажу, визначений державним органом приватизації з урахуванням зауважень та пропозицій учасників аукціону, конкурсу до проекту договору купівлі-продажу, який підлягає підписанню з переможцем аукціону, конкурсу;

пакет конкурсної документації – пакет документів, який надається учасникам конкурсу та містить розширену інформацію щодо умов, правил та інструкцій процесу продажу та детальні характеристики ЦМК;

початкова ціна – ціна ЦМК, визначена відповідно до чинного законодавства України;

претендент – покупець, у якого державний орган приватизації прийняв заяву про участь в аукціоні, конкурсі та кваліфікаційну документацію;

учасник аукціону, конкурсу – претендент, кваліфікаційні документи якого визнані такими, що відповідають кваліфікаційним вимогам.

1.2. Це Положення, розроблене відповідно до Закону України «Про приватизацію державного майна», Державної програми приватизації на 2000–2002 роки, затвердженої Законом України «Про Державну програму приватизації» від 18.05.2000 (далі – Державна програма приватизації), Указу Президента України від 29.12.99 № 1626 «Про невідкладні заходи щодо прискорення приватизації майна в Україні», визначає механізм приватизації ЦМК державних підприємств, які мають стратегічне значення для економіки та безпеки держави чи займають монопольне становище на загальнодержавному ринку шляхом продажу на аукціоні, за конкурсом.

1.3. Перелік підприємств, які мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави, визначений постановою Кабінету Міністрів України від 29.08.2000 № 1346.

1.4. Перелік підприємств, що займають монопольне становище на загальнодержавному та регіональному товарних ринках, відповідно до вимог п. 42 Державної програми приватизації складає та переглядає Антимонопольний комітет України, його територіальні відділення. Перелік конкретних підприємств, що займають монопольне становище на загальнодержавному ринку та виставлятимуться на продаж ЦМК відповідно до

цього Положення, визначає Фонд державного майна та Антимонопольний комітет України в порядку, встановленому цими органами.

1.5. Положення встановлює загальні правила проведення конкурсів, аукціонів з продажу ЦМК державних підприємств, які мають стратегічне значення для економіки та безпеки держави чи займають монопольне становище на загальнодержавному ринку, процедуру укладання договору купівлі-продажу, регулює правовідносини, що виникають між суб'єктами при конкурентному продажу.

1.6. Фонд державного майна України, його регіональні відділення (далі - державний орган приватизації) забезпечують прозору та гласну підготовку ЦМК до продажу та його продаж.

1.7. Для потенційних покупців окремо для кожного ЦМК установлюються кваліфікаційні вимоги, які мають забезпечити участь у придбанні об'єкта інвесторам, у тому числі промисловому інвестору, здатних забезпечити належне функціонування та стабільний розвиток підприємств, що пропонуються до продажу.

1.8. Покупцями ЦМК державних підприємств можуть бути суб'єкти, які визначені ст. 8 Закону України «Про приватизацію державного майна» та відповідають критеріям промислового інвестора.

1.9. Порядок і терміни внесення, використання та повернення конкурсної гарантії, а також випадки, за яких конкурсна гарантія не повертається учаснику конкурсу, визначаються інструкцією.

2. Підготовка до проведення аукціону, конкурсу

2.1. Рішення про продаж об'єкта – ЦМК державного підприємства, яке має стратегічне значення для економіки та безпеки держави чи займає монопольне становище на загальнодержавному ринку, на конкурентних засадах приймається державним органом приватизації на підставі плану приватизації, затвердженого в установленому порядку.

2.2. На підставі рішення про продаж ЦМК на аукціоні, за конкурсом державний орган приватизації розпочинає здійснення заходів щодо підготовки до проведення аукціону, конкурсу, а саме:

готує та затверджує пакет конкурсної документації, інструкцію та інформаційне повідомлення;

забезпечує здійснення рекламних та маркетингових заходів щодо ЦМК, який пропонується до продажу;

не пізніше ніж за 7 календарних днів до кінцевої дати подання заяв щодо участі в аукціоні, конкурсі затверджує склад комісії з продажу.

2.3. Пакет конкурсної документації включає (але не обмежується ними) такі документи:

копії установчих документів;

копії фінансових звітів підприємства за останні два роки та за останній звітний період;

зразок заяви про відвідання підприємства;

інструкцію;

проект договору купівлі-продажу.

2.4. Інформаційне повідомлення повинно містити таку інформацію:

основні характеристики ЦМК, який пропонується до продажу;

кінцеву дату подання заяв про участь в аукціоні, конкурсі;

кваліфікаційні вимоги;

контактні телефони, факс, адресу електронної пошти державного органу приватизації і радника та іншу інформацію.

2.5. Офіційним опублікуванням інформаційного повідомлення вважається повідомлення, надруковане українською мовою в додатку до «Державного інформаційного бюлетеня про приватизацію» – газеті «Відомості приватизації». З метою розширеного інформування потенційних покупців державний орган приватизації може здійснити опублікування повідомлення за допомогою глобальної електронної мережі «Інтернет» та в інших вітчизняних та іноземних засобах масової інформації українською та іншими мовами.

2.6. З моменту офіційного опублікування інформаційного повідомлення і до визначення державним органом приватизації остаточного проекту договору купівлі-продажу державний орган приватизації забезпечує можливість рівного доступу учасників до інформації про ЦМК шляхом обладнання інформаційних кімнат, відвідання підприємства з метою безпосереднього ознайомлення з ним тощо.

3. Державний орган приватизації

3.1. Підготовка та проведення аукціону, конкурсу здійснюється державним органом приватизації.

3.2. Відповідно до цього Положення державний орган приватизації:

1) приймає рішення про терміни проведення аукціону, конкурсу;

2) утворює комісію;

3) затверджує початкову ціну ЦМК згідно з чинними законодавчими та нормативними актами;

4) готує інформаційне повідомлення, затверджує та забезпечує його опублікування;

5) забезпечує підписання потенційними учасниками аукціону, конкурсу договору про конфіденційність отриманої ними інформації про ЦМК;

6) забезпечує комісію всіма необхідними для роботи документами, приміщенням для проведення її засідань, засобами зв'язку, канцелярським приладдям тощо;

7) готує конкурсну документацію, затверджує та надає її учасникам аукціону, конкурсу;

8) готує, затверджує та здійснює опублікування інструкції;

9) дає відповіді на запити щодо відомостей, які містяться в інформаційному повідомленні, інструкції та конкурсній документації;

10) забезпечує рівноправний доступ учасників аукціону, конкурсу до інформації про ЦМК;

11) забезпечує прийняття, реєстрацію, конфіденційне зберігання кваліфікаційних документів, конкурсних пропозицій та передачу їх до комісії;

12) приймає, реєструє заяви претендентів про відкликання кваліфікаційних документів;

13) затверджує список учасників аукціону, конкурсу і повідомляє претендентів про результати кваліфікаційного відбору;

14) затверджує документи, підготовлені комісією;

15) проводить переговори з учасниками аукціону, конкурсу щодо змісту проекту договору купівлі-продажу;

16) затверджує результати продажу;

17) здійснює опублікування інформаційного повідомлення про підсумки продажу;

18) укладає договір купівлі-продажу;

19) складає акт приймання-передавання;

20) виконує інші функції, передбачені чинним законодавством України.

4. Комісія з продажу

4.1. Для проведення аукціону, конкурсу державним органом приватизації створюється комісія, статус, права і обов'язки якої визначаються цим Положенням.

Основними принципами діяльності комісії є:

законність;

колегіальність;

повнота розгляду кваліфікаційних документів відповідно до встановлених кваліфікаційних вимог аукціону, конкурсу;

обгрунтованість прийнятих рішень;

рівність усіх претендентів та учасників аукціону, конкурсу;

незалежність членів комісії (недопущення втручання в діяльність комісії будь-яких органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також претендентів та учасників конкурсу);

професіоналізм членів комісії.

4.2. Комісія створюється із спеціалістів, експертів, представника відповідної державної адміністрації за згодою. Кількість членів комісії може становити від 5 до 9 чоловік. Голова комісії призначається державним органом приватизації.

4.3. Державний орган приватизації надсилає в організації та установи письмові запити щодо визначення кандидатур до складу комісії. Протягом трьох робочих днів з дня одержання запиту організації та установи подають до державного органу приватизації відомості про кандидатури, рекомендовані до складу комісії (прізвище, ім'я та по батькові, посада, контактний телефон, факс).

4.4. Членом комісії не може бути особа, яка не підписала заяви про відсутність конфлікту інтересів (її особистої зацікавленості) щодо результатів конкурсу, якою вона засвідчує відсутність її власної зацікавленості в результатах продажу чи особистих або ділових зв'язків, які, у разі їх оприлюднення, можуть викликати сумнів щодо неупередженості члена комісії при прийнятті рішень.

4.5. Склад комісії затверджується наказом державного органу приватизації.

4.6. Рішення комісії оформляються протягом останнього дня відповідного засідання протоколами, які підлягають затвердженню держав-

ним органом приватизації протягом трьох робочих днів після закінчення засідання комісії.

4.7. До основних повноважень комісії належать:

розробка умов продажу ЦМК на підставі пропозицій, визначених у плані приватизації об'єкта;

розкриття конвертів з кваліфікаційними документами та перевірка їх на відповідність кваліфікаційним вимогам;

надання державному органу приватизації пропозицій щодо визнання претендентів учасниками аукціону, конкурсу на підставі відповідності їх кваліфікаційних документів кваліфікаційним вимогам;

оголошення конкурсних пропозицій учасників конкурсу, занесення в протокол конкурсних пропозицій учасників конкурсу та визначення учасника конкурсу, який запропонував найвищу ціну.

4.8. Комісія має право звертатися за допомогою до спеціалістів, радників та експертів.

4.9. Свої засідання комісія зобов'язана проводити відповідно до вимог чинного законодавства України і визначати переможця конкурсу виключно за критеріями, установленими цим Положенням, сприяти забезпеченню рівних умов для всіх претендентів та учасників конкурсу.

4.10. Члени комісії не мають права вести переговори з претендентами та учасниками аукціону поза засіданнями комісії, конкурсу, мати майнові та немайнові стосунки з претендентами та учасниками аукціону, конкурсу.

4.11. Усі члени комісії несуть відповідальність згідно з чинним законодавством за розголошення інформації, яка міститься у кваліфікаційних документах претендентів, про кількість претендентів, режим роботи та склад комісії.

4.12. Організовує роботу комісії та керує її діяльністю голова комісії. Голова скликає комісію та головує на її засіданнях, у межах своєї компетенції дає розпорядження та доручення, обов'язкові для членів комісії, спеціалістів, радників та експертів, які залучені до роботи комісії, організовує підготовку матеріалів на розгляд комісії, представляє комісію у відносинах з установами та організаціями.

4.13. Відповідальний секретар забезпечує виконання доручень голови та несе відповідальність за своєчасну підготовку матеріалів для розгляду комісією та правильність ведення протоколів засідань комісії. Про заплановані засідання за три дні до дати їх проведення відповідальний секретар комісії зобов'язаний оповістити всіх її членів поштою, телефонограмою, факсом, електронною поштою тощо.

4.14. Члени комісії зобов'язані брати участь у діяльності комісії, виконувати розпорядження й доручення голови.

4.15. Засідання комісії є правомочним за умови участі в ньому не менше 2/3 членів комісії. Рішення приймаються більшістю голосів присутніх членів. Усі рішення комісії приймаються шляхом усного голосування, результати якого заносяться до відповідного протоколу. Рішення комісії оформляються протоколами, що підписуються всіма членами комісії, які брали участь у засіданні, та подаються на затвердження до державного органу приватизації.

4.16. Засідання комісії з перевірки кваліфікаційних документів на їх відповідність кваліфікаційним вимогам проводиться закритим, але комісія має право заслуховувати на їх засіданнях усні пояснення претендентів щодо своїх кваліфікаційних документів, а також пояснення спеціалістів, експертів, залучених до роботи комісії.

4.17. Діяльність комісії припиняється за наказом державного органу приватизації після затвердження результатів аукціону, конкурсу або якщо аукціон чи конкурс не відбувся.

5. Кваліфікаційний відбір учасників аукціону, конкурсу

5.1. Розгляд кваліфікаційних документів на їх відповідність кваліфікаційним вимогам проводиться комісією в термін, що не перевищує п'яти робочих днів після зазначеної в інформаційному повідомленні кінцевої дати подання претендентами заяв щодо участі в аукціоні, конкурсі. Державний орган приватизації забезпечує своєчасну передачу до комісії всіх документів, отриманих від претендентів.

5.2. Відкриття конвертів з кваліфікаційними документами здійснюється на закритому засіданні комісії, під час якого вивчаються документи на відповідність кваліфікаційним вимогам, опублікованим в інформаційному повідомленні.

5.3. За результатами розгляду кваліфікаційних документів претендентів на їх відповідність кваліфікаційним вимогам комісія складає протокол і подає його на затвердження до державного органу приватизації.

5.4. Тривалість процедури підготовки списку учасників аукціону, конкурсу залежить від кількості поданих претендентами заяв щодо участі в аукціоні, конкурсі, але не може перевищувати трьох робочих днів. Протокол комісії щодо визначення списку учасників аукціону, конкурсу затверджується державним органом приватизації в триденний термін після засідання комісії.

5.5. Протягом трьох робочих днів з моменту затвердження списку учасників аукціону, конкурсу державний орган приватизації повідомляє кожного з претендентів про результати кваліфікаційного відбору учасників. Включення претендента до списку учасників аукціону, конкурсу є підставою для надання йому конкурсної документації.

5.6. У разі виявлення недостовірних відомостей, наданих у кваліфікаційних документах, державний орган приватизації напередодні проведення аукціону, конкурсу приймає рішення щодо позбавлення статусу учасника аукціону, конкурсу особи, яка надала недостовірні дані в кваліфікаційних документах.

5.7. Подання конкурсних пропозицій учасниками аукціону, конкурсу розцінюється як факт визнання учасником усіх умов аукціону, конкурсу, а також того, що він повністю ознайомився з наданою йому інформацією про ЦМК та його продаж і надалі не матиме претензій до державного органу приватизації. Поданням конкурсних пропозицій учасник конкурсу визнає свої зобов'язання на час проведення аукціону, конкурсу дотримуватись норм цього Положення, інструкції та умов аукціону, конкурсу.

6. Визначення остаточного проекту договору купівлі-продажу

6.1. Порядок, умови та терміни опрацювання пропозицій учасників аукціону, конкурсу визначаються в інструкції.

6.2. Опрацьований державним органом приватизації остаточний проект договору купівлі-продажу, до якого не можуть бути внесені зміни, надається учасникам аукціону, конкурсу.

6.3. Не пізніше ніж за три робочих дні до дати проведення аукціону, конкурсу учасник повинен подати до державного органу приватизації проект остаточного договору купівлі-продажу.

Разом з остаточним проектом договору купівлі-продажу учасник конкурсу надає документ, що підтверджує внесення до державного органу приватизації гарантії.

6.4. Ненадання документів, зазначених у пункті 6.3 цього Положення, або внесення учасником конкурсу будь-яких змін до проекту остаточного договору купівлі-продажу є підставами для того, щоб учасник не був допущений державним органом приватизації до подання конкурсних пропозицій.

7. Процедура конкурсу

7.1. Дата, час та місце подання конкурсних пропозицій визначаються в інформаційному повідомленні.

7.2. До надання конкурсних пропозицій допускаються учасники конкурсу, які подали до державного органу приватизації остаточний проект договору купівлі-продажу, копію рішення органу Антимонопольного комітету України про надання учаснику конкурсу у випадках, передбачених законодавством, згоди (дозволу) на придбання активів конкретного ЦМК або повідомлення учасника конкурсу про надання до органу Антимонопольного комітету заяви про надання згоди (дозволу) на придбання активів конкретного ЦМК і що вона не повернута заявнику без розгляду, а також документ, що підтверджує внесення учасником конкурсної гарантії.

Список учасників конкурсу, допущених до подачі конкурсних пропозицій, затверджується державним органом приватизації.

7.3. На дату проведення конкурсу комісія проводить відкрите засідання. На цьому засіданні можуть бути присутні представники засобів масової інформації, учасники та інші зацікавлені особи. Уповноважені особи учасників конкурсу подають свої конкурсні пропозиції у запечатаних, непрозорих конвертах. Конкурсна комісія реєструє в протоколі засідання кожного учасника конкурсу, який подає конкурсну пропозицію.

7.4. Після закінчення строку внесення конкурсних пропозицій голова комісії відкриває конверти з конкурсними пропозиціями й оголошує їх зміст. До розгляду не приймаються конкурсні пропозиції, у яких зазначено ціну, нижчу за визначену державним органом приватизації початкову ціну ЦМК. Такі пропозиції заносяться в протокол з відміткою про те, що їх не розглядали.

7.5. Конкурсні пропозиції кожного учасника вносяться до протоколу

засідання комісії. Рішенням комісії переможцем конкурсу визначається той учасник, який запропонував найвищу ціну.

8. Процедура аукціону

8.1. Дата, час та місце проведення аукціону зазначаються в інформаційному повідомленні.

8.2. До аукціону допускаються учасники, які подали до державного органу приватизації остаточний проект договору купівлі-продажу, копію рішення органу Антимонопольного комітету України про надання у випадках, передбачених законодавством, згоди (дозволу) учаснику аукціону на придбання активів конкретного ЦМК або повідомлення учасника аукціону про подання до органу Антимонопольного комітету заяви про надання згоди (дозволу) на придбання активів конкретного ЦМК і про те, що вона не повернута заявнику без розгляду, а також документ, що підтверджує внесення учасником конкурсної гарантії.

Список учасників аукціону затверджується державним органом приватизації.

8.3. На дату проведення аукціону комісія проводить відкрите засідання. У цьому засіданні беруть участь учасники аукціону, а також можуть бути присутні представники засобів масової інформації та інші зацікавлені особи. Уповноважені особи учасників аукціону подають свої пропозиції у запечатаних, непрозорих конвертах. Комісія реєструє в протоколі засідання кожного учасника аукціону та його пропозицію.

8.4. Після закінчення терміну внесення пропозицій голова комісії відкриває конверти з пропозиціями й оголошує їх зміст. До розгляду не приймаються пропозиції, якщо пропонується ціна, нижча за визначену державним органом приватизації початкову ціну ЦМК. Такі пропозиції заносяться до протоколу з відміткою про те, що їх не розглядали.

8.5. Пропозиції кожного учасника вносяться до протоколу засідання комісії. Після оголошення змісту пропозицій у визначений інструкцією термін учасник аукціону, який бажає запропонувати вищу ціну за ЦМК, подає свою пропозицію до комісії. Протягом часу, визначеного для подання додаткових пропозицій, учасники аукціону мають право консультуватися по телефону і т. ін. Зазначені пропозиції кожного учасника вносяться до протоколу засідання комісії. Рішенням комісії переможцем аукціону визнається той учасник, який запропонував найвищу ціну.

8.6. Протокол засідання комісії підписується всіма членами комісії, які брали участь у засіданні, та покупцем (його уповноваженою особою), який одержав право на придбання об'єкта.

9. Процедура укладання договору купівлі-продажу

9.1. Протягом двох робочих днів після проведення аукціону, конкурсу державний орган приватизації затверджує результати продажу і переможця.

За наявності в переможця аукціону, конкурсу копії рішення органу Антимонопольного комітету про надання згоди (дозволу) на придбання активів ЦМК або в разі отримання переможцем аукціону, конкурсу згоди (дозволу) на придбання активів ЦМК відповідно до вимог чинного зако-

нодавства державний орган приватизації укладає договір купівлі-продажу з переможцем аукціону, конкурсу.

У протилежному випадку рішення про укладання договору купівлі-продажу державний орган приватизації приймає з урахуванням змісту письмового повідомлення учасника аукціону, конкурсу про результати розгляду органу Антимонопольного комітету його заяви щодо надання згоди (дозволу) на придбання ЦМК.

При прийнятті органом Антимонопольного комітету рішення про початок розгляду справи про концентрацію або поданні переможцем аукціону, конкурсу до органу Антимонопольного комітету України заяви про надання згоди (дозволу) на придбання конкретного ЦМК державний орган приватизації укладає договір з переможцем аукціону, конкурсу з умовою відкладання отримання переможцем аукціону, конкурсу протягом 50 днів з моменту укладання договору купівлі-продажу згоди (дозволу) органу Антимонопольного комітету на придбання активів ЦМК. Якщо протягом зазначеного терміну переможець не отримав такої згоди (дозволу), то права та обов'язки відповідно до договору купівлі-продажу не виникають.

9.2. Підписання договору купівлі-продажу між переможцем аукціону, конкурсу та державним органом приватизації здійснюється не пізніше десяти робочих днів з дня затвердження результатів продажу. Підписанню підлягає текст остаточного проекту договору купівлі-продажу, скріпленого підписом уповноваженої особи переможця аукціону, конкурсу із зазначенням у ньому запропонованої переможцем ціни за ЦМК.

9.3. Якщо переможець не підписав договору купівлі-продажу протягом десяти робочих днів, починаючи з дня затвердження державним органом приватизації результатів продажу, чи у випадку, зазначеному в п. 9.1, державний орган приватизації оголошує переможцем аукціону, конкурсу учасника, який посів друге місце за конкурсною пропозицією, якщо різниця між його конкурсною пропозицією та конкурсною пропозицією переможця менша або дорівнює розміру конкурсної гарантії. Конкурсна гарантія не повертається переможцю, що відмовився підписати договір купівлі-продажу, остаточний проект якого було надано державному органу приватизації.

9.4. У разі надходження заяви про участь у конкурсі від одного претендента, який відповідає кваліфікаційним вимогам, він визнається переможцем за умови забезпечення ним реалізації визначених державним органом приватизації умов продажу цілісного майнового комплексу.

9.5. Підсумки аукціону, конкурсу не затверджуються державним органом приватизації за умови отримання документальних доказів того, що переможець аукціону, конкурсу згідно з чинним законодавством не може бути покупцем або подав свідомо сфальсифіковані документи та інформацію, які завадили іншому учаснику аукціону, конкурсу стати його переможцем.

9.6. Протягом десяти робочих днів з часу підписання договору купівлі-продажу державний орган приватизації опубліковує повідомлення про підсумки продажу в додатку до «Державного інформаційного бюлетеня про приватизацію» – газеті «Відомості приватизації».

9.7. Передача об'єкта продажу покупцеві здійснюється протягом трьох

робочих днів з моменту надходження коштів у розмірі, установленому договором купівлі-продажу, за ЦМК на рахунок державного органу приватизації. Передача об'єкта продажу засвідчується актом приймання-передавання, який підписується сторонами та засвідчується їх печатками.

9.8. Протягом 10 робочих днів з дати затвердження результатів аукціону, конкурсу державний орган приватизації повертає учасникам продажу, що не стали переможцями, грошові кошти, внесені як конкурсна гарантія.

10. Прикінцеві положення

10.1. Державний орган приватизації має право внести зміни в інформаційне повідомлення про проведення аукціону, конкурсу лише за умови, що опублікування інформації про відповідні зміни відбувається не пізніше як за 15 календарних днів до дати проведення аукціону, конкурсу.

10.2. Спори, що виникають з приводу проведення аукціону, конкурсу, вирішуються судом в установленому порядку.

10.3. Подальше відчуження ЦМК новому власнику здійснюється з урахуванням вимог чинного законодавства України.

10.4. Контроль за виконанням зобов'язань покупця, що випливають з договору купівлі-продажу, здійснюється органом приватизації.

3.2. Майно комунальної власності

Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності

Закон України
від 3 березня 1998 року № 147/98-ВР

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 1998, № 34, ст. 28)

Цей Закон визначає основні засади передачі об'єктів права державної власності у комунальну власність територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах або у спільну власність територіальних громад сіл, селищ, міст, а також об'єктів права комунальної власності у державну власність безоплатно або шляхом обміну.

(Преамбула в редакції Закону № 1294-XIV від 15.12.99, із змінами, внесеними згідно із Законом № 2182-III від 21.12.2000)

Стаття 1. **Сфера застосування Закону**

Цей Закон регулює відносини, пов'язані з передачею об'єктів права державної власності у комунальну власність територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах або у спільну власність територіальних громад сіл, селищ, міст, а також об'єктів права комунальної власності у державну власність.

Дія цього Закону поширюється на об'єкти права державної та кому-

нальної власності, у тому числі передані в безоплатне користування самоврядним установам і організаціям або в оренду.

Передача у державну або комунальну власність об'єктів права інших форм власності може регулюватися положеннями цього Закону, якщо інше не передбачено законом або рішеннями відповідних місцевих рад.

(Частина третя статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2182-III від 21.12.2000)

(Стаття 1 в редакції Закону № 1294-XIV від 15.12.99)

Стаття 2. Об'єкти передачі

1. Об'єктами передачі згідно з цим Законом є:

цілісні майнові комплекси підприємств, установ, організацій, їх структурних підрозділів (далі – ідприємства);

нерухоме майно (будівлі, споруди, у тому числі об'єкти незавершеного будівництва, приміщення);

інше окреме індивідуально визначене майно підприємств;

акції (частки, паї), що належать державі або суб'єктам права комунальної власності у майні господарських товариств;

житловий фонд та інші об'єкти соціальної інфраструктури (далі – об'єкти соціальної інфраструктури), які перебувають у повному господарському віданні чи оперативному управлінні державних підприємств, установ, організацій (далі – підприємств) або не увійшли до статутних фондів господарських товариств, створених у процесі приватизації (корпоратизації), у тому числі не завершені будівництвом.

(Частину першу статті 2 доповнено абзацом згідно із Законом № 1294-XIV від 15.12.99, із змінами, внесеними згідно із Законом № 2182-III від 21.12.2000)

2. Не можуть бути об'єктами передачі з державної у комунальну власність:

підприємства, що провадять діяльність, передбачену частинами першою, другою та третьою статті 4 Закону України «Про підприємництво»;

казенні підприємства.

(Частина друга статті 2 в редакції Законів № 1294-XIV від 15.12.99, № 2182-III від 21.12.2000)

Стаття 3. Ініціатива щодо передачі об'єктів права державної та комунальної власності

Ініціатива щодо передачі об'єктів права державної та комунальної власності може виходити відповідно від органів, уповноважених управляти державним майном, Національної академії наук, інших аналогічних самоврядних організацій, яким передано в користування державне майно (далі – самоврядні організації), місцевих органів виконавчої влади, відповідних органів місцевого самоврядування.

Стаття 4. Прийняття рішень про передачу об'єктів права державної власності у комунальну власність

1. Передача об'єктів з державної у комунальну власність здійснюється за рішенням:

Кабінету Міністрів України – щодо об'єктів, визначених у абзацах другому, третьому, п'ятому частини першої статті 2 цього Закону;

органів, уповноважених управляти державним майном, самоврядних організацій – щодо об'єктів, визначених у абзацах четвертому та шостому частини першої статті 2 цього Закону.

2. Передача об'єктів з державної у комунальну власність територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах здійснюється за наявності згоди відповідних сільських, селищних, міських, районних у містах рад, якщо інше не передбачено законом, а у спільну власність територіальних громад сіл, селищ, міст – за наявності згоди районних або обласних рад, якщо інше не передбачено законом.

3. Пропозиції щодо передачі об'єктів з державної у комунальну власність, яка здійснюється за рішенням Кабінету Міністрів України, погоджуються з:

органом, уповноваженим управляти державним майном, або відповідною самоврядною організацією;

органом, уповноваженим управляти державними корпоративними правами, – щодо акцій (часток, паїв), що належать державі;

(Абзац третій частини третьої статті 4 в редакції Закону № 2182-III від 21.12.2000)

державним органом приватизації;

підприємством – щодо передачі структурних підрозділів підприємства та окремого індивідуально визначеного майна, закріпленого за таким підприємством, а також з трудовим колективом підприємства – щодо майна, закріпленого за таким підприємством, об'єктів соціальної інфраструктури, споруджених за рахунок коштів такого підприємства.

4. У разі, якщо передача об'єктів з державної у комунальну власність здійснюється за рішенням Кабінету Міністрів України, пропозиції щодо передачі зазначених об'єктів погоджуються ініціаторами такої передачі, зазначеними у статті 3 цього Закону, та подаються до Міністерства економіки України.

У пропозиціях зазначаються:

у разі передачі підприємства – його найменування, місцезнаходження, найменування органу, що здійснює функції з управління майном підприємства, стан приватизації (корпоратизації) підприємства, у разі прийняття рішення про його приватизацію (корпоратизацію), на поточний момент;

у разі передачі закріпленого за підприємством майна – назва майна, його місцезнаходження (для будівель і споруд), найменування підприємства, його місцезнаходження, найменування органу, що здійснює функції з управління майном підприємства.

Міністерство економіки України на підставі пропозицій, внесених із дотриманням вимог цього Закону, готує і подає за погодженням з Міністерством фінансів України та Фондом державного майна України проекти відповідних рішень Кабінету Міністрів України.

5. Пропозиції щодо передачі об'єктів, визначених у абзаці четвертому частини першої статті 2 цього Закону, з державної у комунальну власність, яка здійснюється за рішенням органів, уповноважених управляти державним майном, або самоврядних організацій, погоджуються з Мініс-

терством економіки України, Міністерством фінансів України та Фондом державного майна України, а також з підприємством.

(Стаття 4 в редакції Закону № 1294-XIV від 15.12.99)

Стаття 4[1]. Особливості передачі об'єктів соціальної інфраструктури

1. Передача об'єктів соціальної інфраструктури здійснюється у порядку, встановленому цим Законом, з урахуванням особливостей, визначених цією статтею.

2. Ініціатива щодо передачі об'єктів соціальної інфраструктури у комунальну власність може виходити відповідно від органів, визначених статтею 3 цього Закону, підприємств, а також господарських товариств, створених у процесі приватизації (корпоратизації).

3. Рішення щодо передачі об'єктів соціальної інфраструктури у комунальну власність приймаються органами, уповноваженими управляти державним майном, самоврядними організаціями за згодою відповідних сільських, селищних, міських, районних у містах рад, а у спільну власність територіальних громад сіл, селищ, міст – за згодою районних або обласних рад.

Пропозиції щодо передачі об'єктів соціальної інфраструктури, які належать підприємствам, погоджуються з цими підприємствами, а щодо передачі об'єктів соціальної інфраструктури, споруджених за рахунок коштів підприємств, – також з трудовими колективами цих підприємств. Пропозиція вважається погодженою з трудовим колективом підприємства за наявності рішення загальних зборів трудового колективу, прийнятого більшістю голосів від числа працівників підприємства.

У разі, якщо передача об'єктів соціальної інфраструктури у комунальну власність викликає необхідність залучення коштів державного бюджету на утримання та ремонт цих об'єктів, пропозиції щодо такої передачі погоджуються з Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями виходячи з пріоритетів першочерговості поетапної передачі об'єктів соціальної інфраструктури, що визначаються Кабінетом Міністрів України.

(Закон доповнено статтею 4[1] згідно із Законом № 1294-XIV від 15.12.99)

Стаття 4[2]. Фінансування видатків, пов'язаних з утриманням об'єктів соціальної інфраструктури

1. Видатки місцевих бюджетів, пов'язані з утриманням і капітальним ремонтом об'єктів соціальної інфраструктури, переданих у комунальну власність, протягом бюджетного року, в якому здійснено передачу, фінансуються з бюджетів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя за рахунок трансфертів, передбачених у державному бюджеті на ці цілі, та пайової участі підприємств, господарських товариств, створених у процесі приватизації (корпоратизації), у розмірі 30 відсотків суми їх витрат на утримання об'єктів соціальної інфраструктури за відповідний період минулого року.

Порядок перерахування та використання трансфертів з Державного бюджету України, передбачених на фінансування видатків, пов'язаних з

утриманням і капітальним ремонтом об'єктів соціальної інфраструктури, переданих у комунальну власність, визначається Кабінетом Міністрів України.

Порядок залучення і використання коштів підприємств, господарських товариств, створених у процесі приватизації (корпоратизації), що спрямовуються на утримання об'єктів соціальної інфраструктури, визначається в угодах, які укладаються між підприємствами, господарськими товариствами, створеними у процесі приватизації (корпоратизації), та відповідним органом місцевого самоврядування.

2. Починаючи з бюджетного року, наступного за роком передачі об'єктів соціальної сфери у комунальну власність, видатки, пов'язані з утриманням цих об'єктів, фінансуються з бюджетів сіл, селищ, міст, районів у містах (у разі передачі об'єктів соціальної інфраструктури у власність їх територіальних громад) або з обласних чи районних бюджетів (у разі передачі об'єктів соціальної сфери у спільну власність територіальних громад сіл, селищ, міст).

Видатки місцевих бюджетів, пов'язані з утриманням об'єктів соціальної інфраструктури, враховуються під час визначення нормативів відрахувань від загальнодержавних податків, зборів (обов'язкових платежів) до бюджетів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя.

(Закон доповнено статтею 4^2 згідно із Законом № 1294-XIV від 15.12.99)

Стаття 5. Прийняття рішень про передачу об'єктів комунальної власності у державну власність

1. Передача об'єктів з комунальної у державну власність здійснюється за рішенням:

сільських, селищних, міських, районних у містах рад – щодо об'єктів права комунальної власності відповідних територіальних громад;

(Абзац другий частини першої статті 5 в редакції Закону № 1294-XIV від 15.12.99)

районних, обласних рад – щодо об'єктів права спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст, що перебувають в управлінні районних, обласних рад.

2. Передача об'єктів з комунальної у державну власність здійснюється за наявності згоди на передачу Кабінету Міністрів України – щодо об'єктів, визначених в абзацах другому, третьому та п'ятому частини першої статті 2 цього Закону, або органів, уповноважених управляти державним майном, – щодо окремого індивідуально визначеного майна підприємств (крім нерухомого майна).

3. Пропозиції щодо передачі об'єктів з комунальної у державну власність, на яку потрібна згода Кабінету Міністрів України, погоджуються з органом, уповноваженим управляти державним майном, до сфери управління якого пропонується передати об'єкт, а також погоджуються відповідно до абзаців третього–п'ятого частини третьої статті 4 цього Закону.

4. Пропозиції щодо передачі об'єктів з комунальної у державну власність, яка здійснюється без отримання згоди Кабінету Міністрів України, погоджуються відповідно до абзаців третього та четвертого частини третьої статті 4 цього Закону, а також з підприємством.

(Частина четверта статті 5 в редакції Закону № 1294-XIV від 15.12.99)

5. Порядок подання та розгляду пропозицій щодо передачі об'єктів з комунальної у державну власність визначається Кабінетом Міністрів України.

Стаття 6. **Комісія з питань передачі об'єктів**

1. Передача об'єктів здійснюється комісією з питань передачі об'єктів, до складу якої входять представники виконавчих органів відповідних рад, місцевих органів виконавчої влади, органів, уповноважених управляти державним майном, самоврядних організацій, фінансових органів, підприємств, трудових колективів підприємств, майно яких підлягає передачі.

У разі передачі об'єктів, закріплених за самоврядною організацією, або об'єктів, щодо яких прийнято рішення про приватизацію, орендованого майна, акцій (часток, паїв), що належать державі або суб'єктам права комунальної власності у майні господарських товариств, до складу комісії з питань передачі об'єктів включаються представники відповідно самоврядної організації або державного органу приватизації.

2. Утворює комісію з питань передачі об'єктів та призначає її голову:

виконавчий орган відповідної сільської, селищної, міської, районної у місті ради, якщо інше не передбачено законом, – у разі передачі об'єктів у комунальну власність територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах;

(Абзац другий частини другої статті 6 в редакції Закону № 1294-XIV від 15.12.99)

відповідна районна, обласна рада або уповноважений нею орган – у разі передачі об'єктів у спільну власність територіальних громад сіл, селищ, міст;

орган, уповноважений управляти державним майном, – у разі передачі об'єктів у державну власність.

3. Порядок утворення і роботи комісії з питань передачі об'єктів визначається:

Кабінетом Міністрів України – у разі передачі об'єктів у державну власність;

відповідними органами місцевого самоврядування – у разі передачі об'єктів у комунальну власність.

Стаття 7. **Умови передачі об'єктів**

1. З державної у комунальну власність передаються безоплатно такі об'єкти:

житлові будинки (разом із вбудованими та прибудованими нежилими приміщеннями) та гуртожитки (в тому числі не завершені будівництвом);

навчальні заклади, заклади культури (крім кінотеатрів), фізичної культури та спорту, охорони здоров'я (крім санаторіїв, профілакторіїв, будинків відпочинку та аптек), соціального забезпечення, дитячі оздоровчі табори, в тому числі не завершені будівництвом;

підприємства міського і приміського транспорту, шляхового господарства, а також акції (частки, паї) господарських товариств, створених на базі їх майна (у разі якщо щодо них не було прийнято рішення про закріплення їх у державній власності);

аеропорти цивільної та колишні аеропорти військової авіації, які не мають можливості самостійно забезпечувати свою сертифікаційну придатність, за поданням Міністерства транспорту України та Міністерства оборони України;

об'єкти соціальної інфраструктури державного спеціалізованого підприємства «Чорнобильська АЕС», що розташовані на території міста Славутич, та інші об'єкти (будівлі, споруди, приміщення, у тому числі об'єкти незавершеного будівництва), які необхідні для реалізації інвестиційних проектів у межах спеціальної економічної зони «Славутич» з метою створення додаткових робочих місць.

Безоплатно можуть передаватися також інші об'єкти права державної власності, визначені статтею 2 цього Закону, якщо такі об'єкти не менше двох разів пропонувалися до продажу конкурентними способами приватизації, але не були реалізовані.

(Частина перша статті 7 в редакції Законів № 2182-III від 21.12.2000, № 3024-III від 07.02.2002)

2. Передача об'єктів права державної та комунальної власності шляхом обміну цими об'єктами здійснюється у визначеному цим Законом порядку, якщо інше не передбачено законодавством України.

У разі передачі об'єктів права державної та комунальної власності шляхом обміну цими об'єктами до узгоджених відповідно до статей 4 і 5 цього Закону пропозицій щодо такої передачі додаються акти оцінки вартості об'єктів, затверджені органом, уповноваженим управляти державним майном, і відповідним органом місцевого самоврядування.

Вартість об'єктів передачі визначається за їх балансовою вартістю, а об'єктів незавершеного будівництва та акцій (часток, паїв) – відповідно до законодавства з питань оцінки об'єктів приватизації.

(Статтю 7 доповнено частиною другою згідно із Законом № 2182-III від 21.12.2000)

3. Передача підприємств провадиться разом з усіма їх активами і пасивами, лімітами, фондами, планами фінансово-господарської діяльності тощо, а об'єктів незавершеного будівництва – також з проектно-кошторисною документацією.

4. Об'єкти соціальної інфраструктури передаються разом з майном підприємств, що обслуговували ці об'єкти, у тому числі основними фондами, ремонтно-будівельними базами, майстернями, транспортними засобами, прибиральною технікою, в частині, що визначається комісією з питань передачі об'єктів, яка здійснює передачу.

Разом з житловим фондом передаються вбудовані і прибудовані приміщення, зовнішні мережі електро-, тепло-, газо-, водопостачання та водовідведення, а також будівлі, призначені для обслуговування цього фонду (бойлерні, котельні, каналізаційні та водопровідні споруди, обладнання тощо).

(Частина третя статті 7 в редакції Закону № 1294-XIV від 15.12.99)

5. Передача оформляється актом приймання-передачі, який підписується головою і членами комісії. Форма акта приймання-передачі затверджується Кабінетом Міністрів України.

6. Право власності на об'єкт передачі виникає з дати підписання акта приймання-передачі.

Стаття 8. **Прикінцеві положення**

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. Визнати таким, що втратив чинність, пункт 5 Постанови Верховної Ради Української РСР від 26 березня 1991 року «Про введення в дію Закону Української РСР «Про власність» (Відомості Верховної Ради Української РСР, 1991 р., № 20, ст. 250).

3. Кабінету Міністрів України в місячний термін після опублікування цього Закону:

підготувати та подати до Верховної Ради України пропозиції про внесення змін до законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям цього Закону;

привести свої рішення у відповідність з цим Законом;

розробити нормативно-правові акти, передбачені цим Законом;

забезпечити прийняття міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади України нормативно-правових актів, передбачених цим Законом, а також перегляд і скасування їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

Про поетапну передачу у комунальну власність об'єктів соціальної сфери, житлового фонду сільськогосподарських, переробних та обслуговуючих підприємств, установ і організацій агропромислового комплексу, заснованих на колективній та інших формах недержавної власності

Постанова Кабінету Міністрів України
від 5 вересня 1996 року № 1060

З метою створення сприятливих умов для господарювання сільськогосподарських, переробних та обслуговуючих підприємств, установ і організацій агропромислового комплексу, заснованих на колективній та інших формах недержавної власності, комплексного розвитку соціальної сфери сільських населених пунктів, створення умов для структурної перебудови економіки на селі, збереження функціонального призначення об'єктів соціальної сфери Кабінет Міністрів України п о с т а н о в л я є:

1. Визнати за необхідне провести у 1997–2001 роках безоплатну поетапну передачу у комунальну власність об'єктів соціальної сфери, житлового фонду разом з об'єктами інженерного забезпечення сільськогосподарських, переробних і обслуговуючих підприємств, установ і організацій агропромислового комплексу (за їх згодою), заснованих на колективній та інших формах недержавної власності, що знаходяться на їх балансі.

2. Встановити, що передачі у комунальну власність підлягають:

житловий фонд (крім гуртожитків);

дитячі дошкільні заклади, школи та інші заклади освіти, табори для відпочинку і оздоровлення дітей, об'єкти культури та аматорського спорту, приміщення будинків-інтернатів для престарілих та інвалідів, об'єкти охорони здоров'я і побуту;

мережі електро-, тепло-, газо-, водопостачання і водовідведення, а також інженерні будівлі та споруди, призначені для обслуговування житлового фонду і соціальної сфери (бойлерні, котельні, теплові, каналізаційні та водопровідні мережі і споруди, вбудовані та прибудовані приміщення, обладнання тощо).

3. Встановити, що об'єкти соціальної сфери та житлового фонду разом з об'єктами інженерної інфраструктури підприємств, установ і організацій агропромислового комплексу, заснованих на колективній та інших формах недержавної власності, за рішенням загальних зборів членів підприємства чи зборів уповноважених колективних сільськогосподарських підприємств або за рішенням органів, уповноважених розпоряджатися майном підприємств інших форм недержавної власності, передаються безоплатно у комунальну власність відповідних адміністративно-територіальних одиниць (за згодою органів місцевого самоврядування).

4. Встановити, що у 1997 році передається 5 відсотків, в 1998 – 15, 1999 – 20 і в останні роки по 30 відсотків загальної кількості об'єктів соціальної сфери, що знаходяться на балансі підприємств, установ і організацій агропромислового комплексу.

5. Міністерству сільського господарства і продовольства, іншим центральним органам виконавчої влади, що належать до агропромислового комплексу, разом з Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями і за участю (у разі їх згоди на передачу) підприємств, установ і організацій агропромислового комплексу, яким належать об'єкти соціальної сфери, та відповідних органів місцевого самоврядування, на території яких розташовані ці об'єкти, забезпечити до 1 грудня 1996 р. розроблення переліків об'єктів соціальної інфраструктури, що підлягають передачі у комунальну власність у 1997 – 2001 роках, за областями з розрахунками витрат на їх утримання, виходячи з обсягів, визначених у пункті 4 цієї постанови.

6. Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям затвердити зазначені переліки, узагальнити розрахунки витрат на утримання об'єктів соціальної інфраструктури, скласти і погодити з органами місцевого самоврядування відповідних адміністративно-територіальних одиниць, у власність яких передаються такі об'єкти, поквартальні графіки передачі об'єктів у 1997 році та до 15 грудня 1996 р. подати ці матеріали Міністерству фінансів і Міністерству економіки.

Міністерству фінансів і Міністерству економіки розглянути подані матеріали й затвердити до 25 грудня 1996 р. зазначені графіки.

7. Міністерству сільського господарства і продовольства, Державному комітетові по житлово-комунальному господарству, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, районним державним адміні-

страціям здійснити у 1996–1997 роках організаційні заходи щодо створення та розвитку матеріальної бази служб комунального господарства відповідних адміністративно-територіальних одиниць для забезпечення приймання у комунальну власність об'єктів, зазначених у пункті 2 цієї постанови.

8. Передача об'єктів соціальної інфраструктури у комунальну власність здійснюється відповідно до Положення про порядок передачі у комунальну власність загальнодержавного житлового фонду, що перебував у повному господарському віданні або в оперативному управлінні підприємств, установ та організацій, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 6 листопада 1995 р. № 891.

Установити, що у 10-денний термін з дня затвердження акта приймання-передачі об'єктів соціальної інфраструктури орган, що його затвердив, повідомляє про це Міністерство економіки, органи державної статистики, податкові та фінансові органи, а також відповідні органи приватизації.

9. Міністерству фінансів і Міністерству економіки в проектах Державної програми економічного і соціального розвитку України та Державного бюджету України на наступні роки передбачати асигнування на утримання об'єктів соціальної інфраструктури, які передаватимуться у комунальну власність.

10. Міністерству економіки, Міністерству фінансів, Міністерству сільського господарства і продовольства, Державному комітетові по житлово-комунальному господарству надавати Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям методичну допомогу у складанні переліків таких об'єктів і проведенні розрахунків витрат на їх утримання.

Перелік державного майна України, що передається до власності адміністративно-територіальних одиниць (комунальної власності)

Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 5 листопада 1991 року № 311

I. Власність областей

Промисловість будівельних матеріалів

Підприємства по виробництву стінових та нерудних матеріалів, черепиці та інших видів місцевих будівельних матеріалів, крім тих, що входять до складу концерну «Укрбудматеріали», і підприємств, продукція яких задовольняє республіканські потреби.

Місцева промисловість

Підприємства місцевої промисловості, крім спеціалізованих підпри-

ємств концернів «Укрхудожпром», «Укрмузпром», «Укрторф», а також підприємств концерну «Укрмісцевпром», продукція яких переважно задовольняє республіканські та міжреспубліканські потреби.

Поліграфічна промисловість

Районні та міські друкарні, книготорговельна мережа Держкомпреси України, за винятком оптових книжкових баз відомчого підпорядкування.

Зв'язок

Магазини і кіоски Союздруку.

Агропромисловий комплекс

Державні сільськогосподарські і міжгосподарські підприємства, будівельні і торговельні організації, підприємства сервісного обслуговування, агропромислові інтегровані формування, крім підприємств і організацій, продукція яких задовольняє республіканські потреби.

Підприємства харчової і переробної промисловості, що безпосередньо задовольняють тільки місцеві потреби.

Будівництво

Будівельні організації, що виконують роботи переважно в межах відповідної адміністративно-територіальної одиниці, крім тих, що входять до складу корпорацій «Укрбуд» і «Укрмонтажспецбуд», а також Держбуду України, і робота яких пов'язана з виконанням республіканських завдань.

Житлово-комунальне господарство
Житлове господарство

Житловий та нежитловий фонд Рад народних депутатів, житлово-експлуатаційні, житлово-комунальні, ремонтно-будівельні та інші організації, пов'язані з обслуговуванням та експлуатацією цього житлового фонду.

Водопровідно-каналізаційне господарство

Майновий комплекс підприємств, об'єкти виробничих об'єднань і управлінь водопровідно-каналізаційного господарства Рад народних депутатів, у тому числі міжрайонні водопроводи з магістральними водоводами, що обслуговують декілька населених пунктів області (крім водопроводів промислових підприємств).

Ремонтно-будівельні, автотранспортні та інші підприємства й організації, що обслуговують або пов'язані з організацією виробничої діяльності підприємств водопровідно-каналізаційного господарства.

Теплове господарство

Майновий комплекс підприємств та об'єкти виробничих об'єднань теплового господарства (підприємства теплових мереж, котельні, бойлерні тощо), ремонтно-будівельні, автотранспортні та інші підприємства й організації, що обслуговують або пов'язані з організацією виробничої діяльності підприємств теплового господарства.

Матеріально-технічне забезпечення

Майнові комплекси обласних трестів «Облжитлопостачзбутторг», підсобні виробництва, магазини, автотранспортні та інші підприємства, пов'язані з організацією матеріально-технічного забезпечення підприємств житлово-комунального господарства.

Ремонтно-будівельні організації

Підрядні спеціалізовані ремонтно-будівельні організації.

Виробничі бази, управління виробничо-технологічної комплектації, підсобні, автотранспортні та інші підприємства, що обслуговують або пов'язані з організацією виробничої діяльності ремонтно-будівельних організацій.

Шляхове господарство

Виробничі бази, управління виробничо-технологічної комплектації, підсобні, автотранспортні та інші підприємства, що обслуговують або пов'язані з виробничою діяльністю організацій шляхового господарства в містах та інших населених пунктах.

Підрядні спеціалізовані шляхові ремонтно-будівельні організації. Підрядні спеціалізовані організації по ремонту, будівництву та експлуатації автомобільних шляхів з майновим комплексом, який вони обслуговують.

Багатогалузеві підприємства житлово-комунального господарства

Комбінати комунальних підприємств, багатогалузеві виробничі об'єднання та виробничі управління комунального й житлово-комунального господарства з виробничим і майновим комплексом.

Міськелектротранспорт

Майновий комплекс трамвайних, тролейбусних і трамвайно-тролейбусних виробничих управлінь, включаючи депо, лінійні та інші служби, що входять до їх складу.

Ремонтно-будівельні, автотранспортні та інші підприємства, що обслуговують або пов'язані з організацією виробничої діяльності підприємств міськелектротранспорту (крім ремонтних заводів рухомого складу у містах Дніпропетровську, Донецьку, Львові, Одесі, Харкові).

Комунальні автотранспортні підприємства

Автотранспортні підприємства, автоколони, гаражі, заправні станції тощо.

Виробничі бази, ремонтні майстерні та інші підприємства, пов'язані з обслуговуванням і експлуатацією автотранспортних підприємств.

Підприємства електричних мереж зовнішнього освітлення

Підприємства електричних мереж зовнішнього освітлення з майновим комплексом.

Ремонтно-будівельні дільниці, майстерні та інші підприємства, що обслуговують підприємства електричних мереж зовнішнього освітлення.

Промисловість

Кар'єроуправління, заводи залізобетонних виробів, асфальто-бетонні заводи, комбінати по видобутку та обробці каменю, заводи керамічних виробів та інші підприємства, що виготовляють продукцію для потреб житлово-комунального господарства, за винятком підприємств відомчого підпорядкування.

Готельне господарство

Майнові комплекси готельних об'єднань та окремі готелі, підпорядковані місцевим Радам народних депутатів.

Ритуальне обслуговування

Кладовища, крематорії, спецкомбінати підприємств комунально-побутового обслуговування, автотранспортні та інші підприємства по наданню ритуальних послуг та виготовленню ритуальної атрибутики.

Зелене господарство

Підприємства та організації зеленого господарства: трести, контори зеленого господарства, радгоспи, лісгоспи, лісопаркові господарства, управління, дільниці, підрядні спеціалізовані організації зеленого будівництва та комплексного благоустрою (крім підприємств і організацій відомчого підпорядкування).

Торговельні контори по продажу квітів, автотранспортні та інші підприємства, що обслуговують або пов'язані з організацією виробничої діяльності підприємств зеленого господарства.

Інші підприємства й організації

Учбово-курсові комбінати, машинно-лічильні станції, комбінати благоустрою з майновим комплексом.

Організації технічної інвентаризації

Бюро технічної інвентаризації.

Народна освіта

Дошкільні виховні та позашкільні навчально-виховні заклади, середні загальноосвітні навчально-виховні заклади, педагогічні училища, школи-інтернати, міжшкільні навчально-виробничі комбінати, будинки учителя, інститути удосконалення вчителів, методичні кабінети, фільмотеки, підрозділи по господарському обслуговуванню установ і закладів народної освіти, крім тих, що перебувають у відомчому підпорядкуванні.

Охорона здоров'я, соціальне забезпечення

Багатопрофільні та спеціалізовані лікарні для дорослих і дітей, пологові будинки, госпіталі для інвалідів Вітчизняної війни, диспансери, полі-

клініки, санаторії для лікування дорослих і підлітків, хворих на туберкульоз, дитячі спеціалізовані санаторії, станції переливання крові, станції швидкої та невідкладної медичної допомоги, будинки дитини, санітарно-епідеміологічні, дезинфекційні станції, бюро судово-медичної експертизи та патолого-анатомічні бюро, центри «Здоров'я», аптечні склади, магазини аптечні та оптики, будинки-інтернати для престарілих та інвалідів, бальнео- і грязелікарні, молочні кухні, лікарняні амбулаторії, фельдшерсько-акушерські пункти, медичні бібліотеки, медичні училища, інші місцеві підприємства, організації та установи, крім тих, що перебувають у відомчому підпорядкуванні.

Фізична культура і спорт

Фізкультурно-оздоровчі комплекси, об'єднання «Фізкультура і здоров'я», стадіони, палаци спорту, спортивні зали, басейни, стрілецькі тири, комплексні спортивні майданчики, трампліни та гірськолижні траси, велотреки, вело- і мотодроми, учбово-тренувальні бази, дитячо-юнацькі та спеціалізовані спортивні школи, школи вищої спортивної майстерності, інші фізкультурно-спортивні об'єкти, крім тих, що перебувають у відомчому підпорядкуванні.

Культура

Організації кіновідеопрокату, концертні організації, театри, музеї, бібліотеки, центри народної творчості, культури, дозвілля, будинки і палаци культури, клуби, парки культури та відпочинку, зоопарки, атракціонні містечка, культурно-освітні училища, училища та школи мистецтв, заклади підвищення кваліфікації працівників культури, культурно-спортивні та соціально-культурні комплекси, ремонтно-виробничі комбінати, інші місцеві підприємства, об'єднання, організації та установи, крім тих, що перебувають у відомчому підпорядкуванні.

Торгівля, громадське харчування

Підприємства роздрібної торгівлі, громадського харчування та неторговельної діяльності, що входять до складу обласних (міських) управлінь торгівлі, торговельних об'єднань та обласних (міських) виробничо-торговельних об'єднань громадського харчування, крім універмагів <...>, які збудовані за рахунок централізованих капітальних вкладень і призначені для міжрегіонального обслуговування населення.

Побутове обслуговування

Об'єднання, управління, підприємства по ремонту і пошиттю взуття, одягу, трикотажних виробів, ремонту складної побутової техніки, включаючи радіотелевізійну апаратуру, по ремонту та виготовленню меблів, хімічній чистці одягу і пранню білизни, ремонту і будівництву житла, а також власних основних фондів, автотранспортні підприємства, підприємства по наданню фотопослуг, ритуальних послуг, лазні, прокатні пункти, побуткомбінати, перукарні, малі та інші державні підприємства, що обслуговують населення.

Майно виконкомів місцевих Рад народних депутатів

Майновий комплекс виконкомів місцевих Рад народних депутатів, їх відділів і управлінь.

II. Власність м. Києва

Промисловість будівельних матеріалів

Підприємства й організації виробничого об'єднання «Київміськбудматеріали».

Поліграфічна промисловість

Книготорговельна мережа Держкомпреси України, крім Київської республіканської оптової книжкової бази і книжкової бази об'єднання «Київкнига».

Місцева промисловість

Підприємства місцевої промисловості, крім спеціалізованих підприємств концерну «Укрмісцевпром», продукція яких переважно задовольняє республіканські та міжреспубліканські потреби.

Зв'язок

Магазини і кіоски Союздруку.

Будівництво

Підприємства й організації Головкиївміськбуду, тресту «Київінжбуд», виробничого управління «Київрембуд» з їх майновим комплексом. Спеціалізоване управління протизсувних підземних робіт з його майновим комплексом.

Проектні та наукові установи

«Київпроект», НВО «Міськсистемотехніка», СКТБ «Комплекс», «УкрНКТІпромтехкомплекс».

Житлово-комунальне господарство
Житлове господарство

Житловий та нежитловий фонд міської Ради народних депутатів, житлово-експлуатаційні, ремонтно-будівельні та інші організації, пов'язані з обслуговуванням та експлуатацією цього житлового фонду.

Теплове господарство

Майновий комплекс виробничого об'єднання теплового господарства

Ремонтно-будівельне, автотранспортне та інші підприємства, що обслуговують або пов'язані з організацією виробничої діяльності підприємств об'єднання теплового господарства.

Газове господарство

Майновий комплекс виробничого об'єднання газового господарства «Київгаз».

Міськелектротранспорт

Майновий комплекс трамвайно-тролейбусного управління, включаючи депо, лінійні та інші служби, що входять до його складу. Київський завод електротранспорту імені Ф.Е.Дзержинського. Будівельно-монтажне управління, автотранспортне та інші підприємства, що обслуговують або пов'язані з організацією виробничої діяльності підприємств міськелектротранспорту.

Водопровідно-каналізаційне господарство

Майновий комплекс виробничого управління водопровідно-каналізаційного господарства.

Ремонтно-будівельне, автотранспортне та інші підприємства й організації, що обслуговують або пов'язані з організацією виробничої діяльності підприємств водопровідно-каналізаційного господарства.

Шляхове господарство

Підприємства й організації, що входять до складу Київміськшляхуправління. Міські шляхи, мости, шляхопроводи та інші споруди, що обслуговуються підприємствами й організаціями Київміськшляхуправління.

Комунальні автотранспортні підприємства

Майновий комплекс виробничого об'єднання «Київспецтранс» (автотранспортне підприємство, сміттєспалювальний завод, полігони і звалища побутових відходів).

Виробничі бази, ремонтні майстерні та інші підприємства, пов'язані з обслуговуванням і експлуатацією виробничого об'єднання.

Промисловість

Заводи залізобетонних виробів, асфальтобетонний завод та інші підприємства, що виготовляють продукцію для потреб житлово-комунального господарства міста, за винятком підприємств відомчого підпорядкування.

Підприємства електричних мереж зовнішнього освітлення

Міське підприємство електричних мереж зовнішнього освітлення «Київміськсвітло» з мережами і спорудами.

Ремонтно-будівельні дільниці, майстерні та інші підприємства, що обслуговують підприємства електричних мереж зовнішнього освітлення.

Готельне господарство

Готелі, підпорядковані міському управлінню підприємств комунального обслуговування.

Зелене господарство

Підприємства й організації, підпорядковані виробничому управлінню «Київзеленбуд» (паркове та лісопаркове господарство, пляжі, зелені захисні зони, міські зони відпочинку, споруди, що обслуговуються цим управлінням).

Ритуальне обслуговування

Підприємства й організації ритуального обслуговування, включаючи кладовища, крематорій, спецкомбінат, автотранспортні та інші підприємства по наданню ритуальних послуг та виготовленню ритуальної атрибутики.

Інші підприємства й організації

Виробниче об'єднання «Київміськоформлення», виробничо-комерційне управління по обслуговуванню консульського корпусу, оптово-посередницька фірма по матеріально-технічному забезпеченню, міське бюро технічної інвентаризації.

Народна освіта

Дошкільні виховні та позашкільні навчально-виховні заклади, середні загальноосвітні навчально-виховні заклади, педагогічні училища, школи-інтернати, міжшкільні навчально-виробничі комбінати, Будинок учителя, міжрегіональний інститут удосконалення вчителів, методичні кабінети, фільмотеки, підрозділи по господарському обслуговуванню установ і закладів народної освіти, крім тих, що перебувають у відомчому підпорядкуванні.

Охорона здоров'я, соціальне забезпечення

Багатопрофільні та спеціалізовані лікарні для дорослих і дітей, пологові будинки, госпіталь для інвалідів Вітчизняної війни, диспансери, поліклініки, дитячі спеціалізовані санаторії, станція переливання крові, станція швидкої та невідкладної медичної допомоги, будинки дитини, санітарно-епідеміологічні, дезинфекційна станції, бюро судово-медичної експертизи та патологоанатомічне бюро, центри «Здоров'я», аптечні склади, магазини аптечні та оптики, будинки-інтернати для престарілих та інвалідів, бальнео- і грязелікарні, молочні кухні, медичні бібліотеки, медичні училища, інші місцеві підприємства, організації та установи, крім тих, що перебувають у відомчому підпорядкуванні.

Фізична культура і спорт

Фізкультурно-оздоровчі комплекси, об'єднання «Фізкультура і здоров'я», спортивні зали, басейни, стрілецькі тири, комплексні спортивні майданчики, учбово-тренувальні бази, дитячо-юнацькі та спеціалізовані спортивні школи, школи вищої спортивної майстерності, інші фізкультурно-спортивні об'єкти, крім тих, що перебувають у відомчому підпорядкуванні.

Культура

Організації кіновідеопрокату, концертні організації, театри, музеї,

бібліотеки, центри народної творчості, культури, дозвілля, будинки і палаци культури, клуби, парки культури та відпочинку, зоопарк, атракціонні містечка, культурно-освітні училища та школи мистецтв, заклади підвищення кваліфікації працівників культури, культурно-спортивні комплекси, ремонтно-виробничі комбінати, інші місцеві підприємства, об'єднання, організації та установи, крім тих, що перебувають у відомчому підпорядкуванні.

Торгівля

Підприємства роздрібної торгівлі та підприємства неторговельної діяльності, що входять до складу Головного управління торгівлі, крім центрального універмагу, універмагів «Україна», «Дитячий світ», які збудовані за рахунок централізованих капітальних вкладень і призначені для міжрегіонального обслуговування населення.

Громадське харчування

Підприємства громадського харчування, комбінати по виробництву напівфабрикатів та інші підприємства неторговельної діяльності, що входять до складу управління громадського харчування.

Побутове обслуговування

Підприємства й організації, що входять до складу управління побутового обслуговування населення міста, та підприємства технторгового об'єднання «Київпобутрадіотехніка».

Майно виконкомів місцевих Рад народних депутатів

Майновий комплекс виконкомів місцевих Рад народних депутатів, їх відділів і управлінь.

III. Власність м. Севастополя

Промисловість будівельних матеріалів

Підприємства по виробництву місцевих будівельних матеріалів, крім тих, що входять до складу корпорації «Укрбудматеріали», і підприємств, продукція яких задовольняє республіканські потреби.

Поліграфічна промисловість

Міська друкарня, книготорговельна мережа Держкомпреси України, крім оптової книжкової бази відомчого підпорядкування.

Місцева промисловість

Підприємства місцевої промисловості, крім спеціалізованих підприємств концерну «Укрмісцевпром», продукція яких переважно задовольняє республіканські та міжреспубліканські потреби.

Зв'язок

Магазини і кіоски Союздруку.

Агропромисловий комплекс

Державні сільськогосподарські і міжгосподарські підприємства, будівельні і торговельні організації, підприємства сервісного обслуговування, агропромислові інтегровані формування, крім підприємств і організацій, продукція яких задовольняє республіканські потреби.

Підприємства харчової і переробної промисловості, які безпосередньо задовольняють тільки місцеві потреби.

Будівництво

Будівельні організації, що виконують роботи переважно в межах міста, крім тих, що входять до складу корпорацій «Укрбуд» і «Укрмонтажспецбуд», а також Держбуду України, і робота яких пов'язана з виконанням республіканських завдань.

Житлово-комунальне господарство

Житлове господарство

Житловий та нежитловий фонд міської Ради народних депутатів, житлово-експлуатаційні, ремонтно-будівельні та інші організації, пов'язані з обслуговуванням та експлуатацією цього житлового фонду.

Теплове господарство

Майновий комплекс виробничого об'єднання теплового господарства.

Ремонтно-будівельне, автотранспортне та інші підприємства, що обслуговують або пов'язані з організацією виробничої діяльності об'єднання теплового господарства.

Міськелектротранспорт

Майновий комплекс тролейбусного управління, включаючи депо, лінійні та інші служби, що входять до його складу. Підприємства, організації, що обслуговують або пов'язані з організацією виробничої діяльності підприємств міськелектротранспорту.

Водопровідно-каналізаційне господарство

Майновий комплекс виробничого управління водопровідно-каналізаційного господарства.

Ремонтно-будівельне, автотранспортне та інші підприємства й організації, що обслуговують або пов'язані з організацією виробничої діяльності підприємств водопровідно-каналізаційного господарства.

Ремонтно-будівельне господарство

Майновий комплекс міського ремонтно-будівельного тресту. Підприємства й організації, що обслуговують або пов'язані з організацією виробничої діяльності ремонтно-будівельного тресту.

Шляхове господарство

Міські шляхи, мости, шляхопроводи та інші споруди, що обслуговуються шляхово-експлуатаційним управлінням.

Комунальні автотранспортні підприємства

Майновий комплекс комунального автотранспортного підприємства, включаючи полігони і звалища побутових відходів.

Виробничі бази, ремонтні майстерні та інші підприємства, пов'язані з обслуговуванням і експлуатацією комунального автотранспортного підприємства.

Підприємства електричних мереж зовнішнього освітлення

Ремонтно-будівельні дільниці, майстерні та інші підрозділи, що обслуговують підприємство електричних мереж зовнішнього освітлення.

Готельне господарство

Майновий комплекс виробничого об'єднання готельного господарства.

Зелене господарство

Майновий комплекс ремонтно-будівельного управління зеленого будівництва, включаючи парки, зелені захисні зони, міські зони відпочинку. Радгосп «Декоративні культури».

Інші підприємства й організації

Кримський термічний завод по переробці твердих побутових відходів, учбово-курсовий комбінат, бюро технічної інвентаризації, комбінат благоустрою з майновим комплексом.

Народна освіта

Дошкільні виховні та позашкільні навчально-виховні заклади, середні загальноосвітні навчально-виховні заклади, школи-інтернати, міжшкільні навчально-виробничі комбінати, інститут удосконалення вчителів, підрозділи по господарському обслуговуванню установ і закладів народної освіти, крім тих, що перебувають у відомчому підпорядкуванні.

Охорона здоров'я, соціальне забезпечення

Багатопрофільні та спеціалізовані лікарні для дорослих і дітей, пологові будинки, диспансери, поліклініки, дитячі спеціалізовані санаторії, станція переливання крові, станція швидкої та невідкладної медичної допомоги, будинок дитини, санітарно-епідеміологічна, дезинфекційна станції, центри «Здоров'я», аптечні склади, магазини аптечні та оптики, будинок-інтернат для престарілих та інвалідів, молочні кухні, лікарняні амбулаторії, фельдшерсько-акушерські пункти, медична бібліотека, медичне училище, інші місцеві підприємства, організації та установи, крім тих, що перебувають у відомчому підпорядкуванні.

Фізична культура і спорт

Фізкультурно-оздоровчі комплекси, стадіон, спортивні зали, басейни, стрілецькі тири, комплексні спортивні майданчики, учбово-тренувальна база, дитячо-юнацькі та спеціалізовані спортивні школи, інші фізкуль-

турно-спортивні об'єкти, крім тих, що перебувають у відомчому підпорядкуванні.

Культура

Організації кіновідеопрокату, концертні організації, театри, музеї, бібліотеки, будинок культури, клуби, парки культури та відпочинку, атракціонні містечка, культурно-спортивні комплекси, ремонтно-виробничі комбінати, інші місцеві організації та установи, крім тих, що перебувають у відомчому підпорядкуванні.

Торгівля

Підприємства роздрібної торгівлі та підприємства неторговельної діяльності, що входять до складу управління торгівлі міськвиконкому, крім центрального універмагу, який збудований за рахунок централізованих капітальних вкладень і призначений для міжрегіонального обслуговування населення.

Громадське харчування

Підприємства громадського харчування, комбінат по виробництву напівфабрикатів та інші підприємства неторговельної діяльності, що входять до складу об'єднання орендних підприємств громадського харчування.

Побутове обслуговування

Підприємства й організації побутового обслуговування населення, що входять до складу координаційного центру «Сервіс», міське підприємство «Побутрадіотехніка».

Майно виконкомів місцевих Рад народних депутатів

Майновий комплекс виконкомів місцевих Рад народних депутатів, їх відділів і управлінь.

Положення про порядок передачі в комунальну власність загальнодержавного житлового фонду, що перебував у повному господарському віданні або в оперативному управлінні підприємств, установ та організацій

Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 6 листопада 1995 року № 891

1. Це Положення визначає порядок передачі в комунальну власність загальнодержавного житлового фонду, що перебував у повному господарському віданні або в оперативному управлінні підприємств, установ

та організацій (далі – відомчий житловий фонд), у разі банкрутства, зміни форми власності або ліквідації цих підприємств, установ та організацій.

Передача в комунальну власність відомчого житлового фонду в інших випадках здійснюється в такому ж порядку з дотриманням вимог абзацу першого пункту 4 статті 33 Закону України «Про підприємства в Україні».

2. Передачі в комунальну власність підлягають житлові будинки відомчого житлового фонду (крім гуртожитків).

3. Відомчий житловий фонд передається у власність відповідних міст, селищ і сіл безплатно.

Разом з відомчим житловим фондом передаються відповідним комунальним підприємствам зовнішні мережі електро-, тепло-, газо-, водопостачання і водовідведення, а також будівлі, призначені для обслуговування цього фонду (бойлерні, котельні, каналізаційні та водопровідні споруди, вбудовані і прибудовані приміщення, обладнання тощо).

4. Якщо житловий будинок перебував у повному господарському віданні або в оперативному управлінні кількох державних підприємств, установ та організацій, з яких хоча б одна зазнала банкрутства, змінила форму власності або ліквідована, всі частини житлового будинку можуть бути передані в комунальну власність одночасно у разі згоди інших підприємств, установ та організацій.

У разі відсутності такої згоди у комунальну власність передається лише та частина будинку, що перебувала у повному господарському віданні або в оперативному управлінні підприємства, установи та організації, яка зазнала банкрутства, змінила форму власності або ліквідована.

5. Передача будинків відомчого житлового фонду в комунальну власність провадиться комісією з питань приймання відомчого житлового фонду в комунальну власність, яка утворюється Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями або виконкомами відповідної Ради.

До складу цієї комісії входять представники відповідних місцевих комунальних підприємств, житлово-експлуатаційної організації, на баланс якої передаються будинки відомчого житлового фонду, регіонального відділення (представництва) Фонду державного майна, місцевого фінансового органу, бюро технічної інвентаризації, спеціалізованого проектного інституту, підприємства, установи чи організації, що передає відомчий житловий фонд, та представники інших заінтересованих підприємств, установ і організацій.

Комісію очолює заступник голови держадміністрації або виконкому.

6. Комісія з питань приймання відомчого житлового фонду в комунальну власність визначає технічний стан житлового будинку та об'єктів комунального призначення, що його обслуговують, відповідно до правил оцінки фізичного зносу житлових будинків, затверджених Держжитлокомунгоспом.

Якщо житловий будинок та об'єкти комунального призначення, що його обслуговують, відповідно до висновків цієї комісії визнані такими, що потребують ремонту, орган, який утворив комісію, приймає рішення про джерела фінансування і термін виконання робіт, у тому числі з залу-

ченням у встановленому порядку коштів підприємств, установ і організацій, які передають житловий фонд у комунальну власність.

7. Підприємства, установи чи організації, що передають відомчий житловий фонд в комунальну власність, додають до акта приймання-передачі розрахунки витрат на його утримання.

У разі передачі відомчого житлового фонду в комунальну власність він утримується в установленому порядку.

Розрахунки витрат на утримання відомчого житлового фонду, що прийнятий в комунальну власність, узагальнюються Урядом Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями і подаються Мінекономіки та Мінфіну до 1 липня поточного року для врахування їх під час формування державного бюджету на наступний рік у нормативах відрахувань загальнодержавних податків і зборів до бюджетів Автономної Республіки Крим, відповідних областей, міст Києва і Севастополя.

Якщо підприємства, установи чи організації передають відомчий житловий фонд у комунальну власність протягом фінансового року, утримання його забезпечується на договірних засадах з підприємствами, установами чи організаціями, а в разі їх банкрутства, зміни форми власності або ліквідації – за рахунок наявних коштів відповідних державних адміністрацій або виконкомів. У разі потреби порушується питання про вишукання коштів з державного бюджету.

8. Передача відомчого житлового фонду в комунальну власність провадиться разом з відповідною технічною документацією на будинок (інвентарна справа, акт прийняття в експлуатацію, плани зовнішніх мереж та інші), а також документами, що встановлюють право на нього.

У разі відсутності необхідної технічної документації вона відновлюється за рахунок підприємства, установи чи організації, що передає відомчий житловий фонд у комунальну власність.

9. Акт приймання-передачі відомчого житлового фонду в комунальну власність (форма додається) складається в чотирьох примірниках, підписується членами комісії з питань приймання відомчого житлового фонду в комунальну власність та затверджується держадміністрацією або виконкомом, який утворив цю комісію.

10. Разом з передачею відомчого житлового фонду в комунальну власність передається майно житлово-експлуатаційних та комунальних підприємств, які обслуговували цей фонд, у тому числі основні фонди, ремонтно-будівельні бази, майстерні, транспортні засоби, прибиральна техніка, в частині, що визначається комісією з питань приймання відомчого житлового фонду в комунальну власність.

11. Службове житло, що передається у комунальну власність, рішенням держадміністрації або виконкому закріплюється за відповідними організаціями.

За працівниками житлово-експлуатаційних, комунальних підприємств зберігаються встановлені для них умови оплати праці та пільги на час роботи на цих підприємствах, якщо ці умови не гірші, ніж у житлово-комунальних господарствах виконкомів.

12. До акта приймання-передачі відомчого житлового фонду в комунальну власність додаються:

акти передачі наявного службового житла;
договори оренди нежилих приміщень;
акти передачі договорів найму жилих приміщень.

Зміна умов договорів найму або оренди здійснюється відповідно до чинного законодавства.

Про поетапну передачу до комунальної власності об'єктів соціальної інфраструктури

Постанова Кабінету Міністрів України
від 2 грудня 1996 року № 1443

Виходячи з реальних можливостей державного бюджету щодо фінансування видатків на утримання об'єктів соціальної інфраструктури, які передаються суб'єктами підприємницької діяльності до комунальної власності, та на часткову зміну постанов Кабінету Міністрів України від 6 листопада 1995 р. № 891 «Про затвердження Положення про порядок передачі в комунальну власність загальнодержавного житлового фонду, що перебував у повному господарському віданні або в оперативному управлінні підприємств, установ та організацій» та від 19 лютого 1996 р. № 222 «Про поетапну передачу до комунальної власності об'єктів соціальної інфраструктури, які належать суб'єктам підприємницької діяльності» Кабінет Міністрів України п о с т а н о в л я є:

1. Установити, що пріоритети першочерговості поетапної передачі до комунальної власності об'єктів соціальної інфраструктури, якщо інше не передбачено Державним бюджетом України на поточний рік, визначаються Кабінетом Міністрів України. У зв'язку з цим призупинити дію пункту 1 постанови Кабінету Міністрів України від 19 лютого 1996 р. № 222 в частині визначених обсягів передачі об'єктів соціальної інфраструктури у 1996–1998 роках.

(Пункт 1 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 635 від 07.05.98)

2. Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям за пропозиціями міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, об'єднань підприємств, яким делеговано функції з управління майном підприємств та організацій, заснованих на державній власності, Фонду державного майна виходячи з визначених Кабінетом Міністрів України пріоритетів першочерговості поетапної передачі до комунальної власності об'єктів соціальної інфраструктури переглядати у разі потреби разом з відповідними органами місцевого самоврядування переліки зазначених об'єктів, що підлягають передачі до комунальної власності у наступному бюджетному році, узагальнювати розрахунки витрат на утримання цих об'єктів, коригувати поквартальні графіки їх передачі та до 25 грудня року, що передує наступному бюджетному, подавати ці матеріали Міністерству фінансів і Міністерству економіки.

3. Розподіл витрат, передбачених державним бюджетом, на утримання об'єктів соціальної інфраструктури визначається Міністерством фінансів і Міністерством економіки за погодженням з Кабінетом Міністрів України.

4. Під час формування переліків об'єктів соціальної інфраструктури, що пропонуються для передачі до комунальної власності у 1999 році і наступні роки, та розподілу витрат на їх утримання за рахунок коштів державного бюджету, якщо інше не передбачено Державним бюджетом України на поточний рік, виходити з того, що до переліків у порядку черговості включаються об'єкти:

підприємств у зв'язку з їх закриттям, або визнаних у встановленому порядку банкрутами;

військових частин, які ліквідовано;

про передачу яких Кабінет Міністрів України прийняв відповідні рішення, але фінансування їх утримання за рахунок коштів державного бюджету не здійснювалось;

підприємств та установ кримінально-виконавчої системи;

підприємств, які мають стратегічне значення для економіки та безпеки держави;

сільськогосподарських підприємств, що реорганізуються у зв'язку з виділенням окремих господарюючих суб'єктів.

(Пункт 4 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 842 від 05.07.97, в редакції Постанови КМ № 635 від 07.05.98)

Про поетапну передачу у комунальну власність територіальних громад великих міст (з населенням понад 100 тис. чол.) об'єктів теплопостачання споживачів житлово-комунальної сфери

Постанова Кабінету Міністрів України
від 25 грудня 1998 року № 2074

З метою вдосконалення структури існуючих міських систем теплопостачання, вирішення питань єдиної технічної і тарифної політики, підвищення надійності теплопостачання споживачів Кабінет Міністрів України п о с т а н о в л я є:

1. Міністерствам, іншим центральним та місцевим органам виконавчої влади здійснити заходи щодо передачі у 1999–2002 роках в установленому порядку у комунальну власність територіальних громад великих міст (з населенням понад 100 тис. чол.) розташованих у них об'єктів теплопостачання споживачів житлово-комунальної сфери, які належать до сфери управління зазначених органів.

(Пункт 1 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1757 від 27.12.2001)

2. Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціями разом з міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади у місячний термін розробити переліки об'єктів теплопостачання споживачів житлово-комунальної сфери та графіки їх передачі у комунальну власність територіальних громад міст і надати їх для узагальнення Державному комітетові будівництва, архітектури та житлової політики.

Передачі у комунальну власність територіальних громад міст підлягають:

опалювальні котельні з тепловими мережами та спорудами на них (крім котелень, що належать установам системи виконання покарань);

теплові мережі від колекторів теплоелектроцентралей;

(Абзац четвертий пункту 2 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1743 від 29.11.2000)

теплові мережі від виробничо-опалювальних котелень, якими транспортується теплова енергія на об'єкти житлово-комунального та соціально-культурного призначення від колекторів або першої теплової камери за територією підприємства, якому належить котельня;

теплоелектроцентралі, виробничо-опалювальні котельні з тепловими мережами (з ініціативи органів місцевого самоврядування та згодою органу, уповноваженого управляти державним майном).

(Абзац шостий пункту 2 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1743 від 29.11.2000)

При цьому разом з об'єктами теплопостачання у комунальну власність територіальних громад міст передавати будови, інженерні споруди, матеріально-технічні засоби, техніку, обладнання разом з обслуговуючим персоналом, лімітами на газ як вид палива, а також розрахунками витрат на приведення їх у технічно справний стан та утримання, проектною і виконавчою технічною документацією.

3. Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям забезпечити під час розроблення проектів відповідних бюджетів наявність у них коштів на приведення у технічно справний стан та утримання об'єктів теплопостачання, що передаються у комунальну власність територіальних громад міст.

4. Міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади щорічно, до 20 січня, інформувати Державний комітет будівництва, архітектури та житлової політики про хід виконання графіків передачі об'єктів теплопостачання споживачів житлово-комунальної сфери у комунальну власність територіальних громад міст.

Державному комітетові будівництва, архітектури та житлової політики щорічно, до 1 лютого, інформувати Кабінет Міністрів про хід виконання цієї постанови.

5. Міністерству економіки, Міністерству фінансів, Державному комітетові будівництва, архітектури та житлової політики, Міністерству енергетики надавати центральним та місцевим органам виконавчої влади, які здійснюватимуть передачу об'єктів теплопостачання у комунальну власність територіальних громад міст, необхідну методологічну допомогу.

Порядок використання коштів державного бюджету, залучених під час передачі об'єктів соціальної інфраструктури з державної у комунальну власність

Затверджено постановою
Кабінету Міністрів України
від 6 січня 2000 року № 7

1. Цей Порядок визначає розподіл та використання передбачених у державному бюджеті трансфертів бюджетам Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя на капітальний ремонт та утримання житлового фонду, інших об'єктів соціальної інфраструктури (далі — об'єкти соціальної інфраструктури), які належали державним підприємствам, установам, організаціям (далі – підприємства), або не увійшли до статутних фондів господарських товариств, створених у процесі приватизації (корпоратизації), та передані з державної власності у власність територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах або у їх спільну власність відповідно до законодавства.

2. Трансферти, передбачені у державному бюджеті бюджетам Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя на капітальний ремонт та утримання об'єктів соціальної інфраструктури, протягом бюджетного року, в якому здійснена передача, розподіляються відповідно Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями між бюджетами сіл, селищ, міст, районів у містах (у разі передачі об'єктів соціальної інфраструктури у власність їх територіальних громад), а також обласними та районними (у разі передачі об'єктів соціальної інфраструктури у спільну власність територіальних громад сіл, селищ, міст).

Розподіл передбачених у державному бюджеті трансфертів здійснюється відповідно до узгоджених з Мінекономіки та Мінфіном графіків передачі об'єктів соціальної інфраструктури з державної у комунальну власність та розрахунків витрат на їх утримання.

3. Кошти державного бюджету, залучені під час передачі об'єктів соціальної інфраструктури з державної у комунальну власність згідно з графіками та розрахунками витрат, зазначеними в абзаці другому пункту 2 цього Порядку, передбачаються відповідним місцевим бюджетам у кварталі, в якому здійснено передачу цих об'єктів, на підставі затверджених у встановленому порядку та поданих Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям актів приймання-передачі та угод, укладених між підприємствами, господарськими товариствами, створеними у процесі приватизації (корпоратизації), та відповідними органами місцевого самоврядування.

У разі несвоєчасного подання зазначених документів кошти державного бюджету можуть бути використані на утримання наступних за зазначеним графіком, об'єктів соціальної інфраструктури, стосовно яких затверджено акти приймання-передачі та укладено відповідні угоди.

4. Кошти державного бюджету використовуються виключно на капітальний ремонт та утримання прийнятих у комунальну власність об'єктів житлового фонду, зовнішніх мереж їх електро-, тепло-, газо-, водопостачання і водовідведення та будівель, призначених для обслуговування цього фонду, а також інших об'єктів соціальної інфраструктури.

5. Контроль за цільовим використанням коштів державного бюджету, залучених під час передачі об'єктів соціальної інфраструктури з державної у комунальну власність, здійснюється відповідно Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями.

Інструкція про відчуження державного майна підприємств, що знаходяться у сфері управління Міністерства транспорту України

Затверджено наказом Мінтрансу від 8 квітня 1998 року № 116

1. Загальні положення

1.1. Ця Інструкція розроблена відповідно до законів України «Про підприємства в Україні», «Про державну програму приватизації», Положення про порядок відчуження засобів виробництва, що є державною власністю, затвердженого наказом Фонду державного майна України від 07.08.95 р. № 1020 та інших нормативних актів.

1.2. Інструкція визначає порядок відчуження (продаж, списання, передача з балансу на баланс тощо) державного майна підприємств, що знаходяться у сфері управління Міністерства транспорту.

1.3. Дія цієї інструкції поширюється на структурні підрозділи підприємств транспортно-дорожнього комплексу та окремі інвентарні об'єкти (групу інвентарних об'єктів), які відносяться до основних виробничих та невиробничих фондів.

1.4. Особливості відчуження літаків, суден та рухомого складу залізничного транспорту визначається окремими інструкціями або положеннями Міністерства транспорту.

1.5. Дія цієї Інструкції не поширюється на цілісні майнові комплекси підприємств транспортно-дорожнього комплексу та об'єкти незавершеного капітального будівництва, відчуження яких здійснюється шляхом приватизації.

2. Рішення про відчуження державного майна приймається безпосередньо підприємством.

3. Передача державного майна (цілісні майнові комплекси, їх струк-

турні підрозділи, окремі інвентарні об'єкти, об'єкти незавершеного будівництва) здійснюється відповідно до Положення про порядок передачі державного майна, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.06.96 р. № 678.

4. Списання основних фондів підприємств у випадку їх повного зносу здійснюється безпосередньо підприємствами, а у разі неповного зносу або прискореної амортизації лише з дозволу відповідного державного департаменту, адміністрації, Укравтодору або Держгідрографії при їх балансовій вартості до 100 тис. грн., Міністерства транспорту при балансовій вартості основних фондів понад 100 тис. грн.

5. Дозвіл на продаж основних виробничих фондів балансовою вартістю до суми, еквівалентної 100 розмірам неоподатковуваного мінімуму доходів на місяць, діючого на момент продажу, надається безпосередньо відповідним державним департаментом, адміністрацією, Укравтодором або Держгідрографією.

6. Погодження щодо продажу основних виробничих фондів балансовою вартістю понад 100 неоподатковуваних мінімумів до 100 тис. грн. здійснюється відповідним державним департаментом, адміністрацією, Укравтодором або Держгідрографією, який (яка) в десятиденний термін за підписом керівника разом з відповідними матеріалами направляє його Фонду державного майна (його регіональному відділенню) для прийняття остаточного рішення.

У разі прийняття рішення про недоцільність відчуження основних виробничих фондів підприємству направляється у зазначений термін мотивована відповідь.

7. Рішення щодо погодження відчуження шляхом продажу основних виробничих фондів балансовою вартістю понад 100 тис. грн. приймається Міністерством транспорту.

8. Для одержання погодження Міністерства транспорту, відповідного державного департаменту, адміністрації, Укравтодору або Держгідрографії на відчуження основних виробничих фондів необхідно подати:

- заяву;
- техніко-економічне обгрунтування;
- акт оцінки основних фондів;
- акт технічного стану основних фондів;
- опрацьовану кон'юнктуру ринку;
- акт інвентаризації;
- незалежну експертну оцінку вартості основних фондів.

Крім того, при погодженні Міністерством транспорту також необхідно подати заключення відповідного державного департаменту, адміністрації, Укравтодору або Держгідрографії.

9. Після отримання міністерством від підприємства документів, зазначених в пункті 8 цієї Інструкції, вони реєструються у загальному відділі і після розгляду керівництвом міністерства направляються для опрацювання Головному управлінню роздержавлення, приватизації та контролю за ефективним використанням державного майна.

10. Головне управління роздержавлення, приватизації та контролю за ефективним використанням державного майна в десятиденний термін разом з Головними управлінням правового забезпечення діяльності транс-

порту, економічної політики та реформ розглядає надіслані документи і готує проект листа Фонду державного майна (його регіональному відділенню), разом з відповідними документами, який подається на підпис Міністру або одному із його заступників.

У разі відмови щодо відчуження державного майна повинні бути вказані підстави відмови.

11. Після одержання дозволу підприємство здійснює відчуження державного майна шляхом продажу відповідно до статті 10 Закону України «Про підприємства в Україні» виключно на конкурентних засадах (через біржі, за конкурсом, на аукціонах). Інформація про результати продажу направляється в залежності від балансової вартості майна Міністерству транспорту або відповідному державному департаменту, адміністрації, Укравтодору або Держгідрографії.

12. Одержані внаслідок продажу на аукціоні зазначеного майна кошти направляються виключно на інвестиції підприємства і є державною власністю.

13. Рішення щодо погодження або непогодження на продаж основних невиробничих фондів балансовою вартістю до 100 тис. грн. приймається в десятиденний термін відповідним державним департаментом, адміністрацією, Укравтодором або Держгідрографією, про що повідомляється підприємство.

14. Рішення щодо погодження на продаж основних невиробничих фондів балансовою вартістю понад 100 тис. грн. приймається Міністерством транспорту в порядку, передбаченому пунктами 9–10 цієї Інструкції, про що повідомляється підприємство.

15. Для одержання згоди Міністерства транспорту, державного департаменту, адміністрацій, Укравтодору або Держгідрографії на продаж основних невиробничих фондів підприємство надсилає їм перелік документів зазначених у пункті 8 цієї Інструкції.

16. Продаж основних невиробничих фондів здійснюється підприємством виключно на конкурсних засадах.

17. Для проведення конкурсного продажу наказом по підприємству створюється конкурсна комісія під головуванням керівника або одного з його заступників.

18. Основними завданнями конкурсної комісії є:

– розгляд та затвердження умов конкурсу;

– стартової вартості;

– розгляд та затвердження правил проведення конкурсу;

– визначення переможця конкурсу.

19. Засідання комісії вважається правомочним за умови участі в ньому 2/3 членів комісії. Всі рішення приймаються простою більшістю голосів присутніх на засіданні членів комісії.

20. Усі засідання комісії оформляються протоколом, який затверджується керівником підприємства.

21. Переможець конкурсу визначається комісією з числа учасників на підставі запропонованої ними ціни та виконання інших умов конкурсу.

22. Інформація про результати продажу залежно від балансової вартості проданого об'єкта направляється Міністерству транспорту або від-

повідно державному департаменту, адміністрації, Укоавтодору держгідрографії.

23. Кошти, отримані внаслідок продажу на конкурсних засадах основних невиробничих фондів, спрямовуються на розвиток підприємства.

24. Інформація про результати відчуження шляхом продажу основних виробничих та невиробничих фондів надається згідно з установленою наказом Міністерства транспорту від 17.06.97 р. № 213 формою. Зазначена інформація надається в двадцятиденний термін після реалізації державного майна

25. Персональна відповідальність за дотримання порядку відчуження державного майна, використання одержаних від реалізації коштів за призначенням та надання інформації про результати відчуження покладається персонально на керівників підприємства.

26. Контроль за виконанням отриманих від реалізації майна коштів покладено на відповідний державний департамент, адміністрацію, Укравтодор або Держгідрографію.

Рекомендації щодо здійснення безоплатної передачі недержавними сільськогосподарськими підприємствами об'єктів соціальної інфраструктури у комунальну власність

Рекомендації Міністерства аграрної політики України, Міністерства фінансів України, Міністерства економіки України, Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України, Фонду державного майна України від 7 квітня 2000 року № 37-20-13/2846

Рекомендації розроблені на виконання Указу Президента України від 9 березня 2000 р. № 398 «Про деякі заходи щодо поліпшення умов господарювання недержавних сільськогосподарських підприємств».

Рекомендації розраховані для використання підприємствами, установами, організаціями, органами місцевого самоврядування, місцевими та центральними органами виконавчої влади при вирішенні комплексу питань щодо безоплатної передачі об'єктів соціальної сфери та житлово-комунального господарства, включаючи об'єкти незавершеного будівництва (далі – об'єкти соціальної інфраструктури), від недержавних сільськогосподарських підприємств (сільськогосподарські кооперативи, приватні (приватно-орендні) сільськогосподарські підприємства, селянські (фермерські) господарства, господарські товариства, а також інші сільськогосподарські підприємства, які засновані на приватній власності) у комунальну власність.

Передача у комунальну власність об'єктів соціальної інфраструктури, які не ввійшли до статутних фондів недержавних сільськогосподарських підприємств і перебувають у державній власності, здійснюється відповідно до Закону України «Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності».

Основні положення Рекомендацій розроблені з урахуванням чинного законодавства та затверджених постановами Кабінету Міністрів України нормативних актів з цих питань.

1. Об'єкти передачі

1.1. Для передачі у комунальну власність підприємства можуть пропонувати об'єкти, що належать їм на праві колективної, спільної (часткової або сумісної) власності, а також об'єкти, які не ввійшли до статутних фондів недержавних сільськогосподарських підприємств і перебувають у державній власності:

а) об'єкти соціальної сфери, призначені для надання послуг:

– освіти (дитячі ясла та дитячі садки, середні загальноосвітні школи першого, другого та третього ступенів);

– охорони здоров'я (заклади діагностичних послуг, послуг з нагляду за хворими, виконання аналізів, надання невідкладної медичної допомоги, перебування в лікарнях, акушерська допомога та зберігання вагітності в стаціонарних установах тощо);

– соціальної допомоги (будинки-інтернати для людей похилого віку та дітей, спеціальних категорій громадян з обмеженими можливостями самообслуговування);

– культурно-освітніх (клуби та будинки культури, інші приміщення для демонстрації кіно- чи відеофільмів, бібліотеки, читальні зали, лекторії, музеї усіх видів та будинки-музеї);

– спорту (закриті та відкриті споруди з трибунами або огородженими місцями для глядачів чи без місць для глядачів, які придатні для проведення спортивних заходів, навчально-тренувальні центри та бази, спортивні табори, дитячі спортивні школи, центри підготовки скакових та бігових коней, інші об'єкти та споруди з надання послуг, пов'язаних зі спортом);

б) об'єкти житлово-комунального господарства:

– житловий фонд (будинки та гуртожитки). З житловим фондом передаються вбудовані і прибудовані приміщення, крім тих, які приватизовані відповідно до чинного законодавства;

– об'єкти та мережі трансформації, розподілення і подачі електроенергії, природного та зрідженого газу для комунально-побутових потреб населення та закладів соціальної сфери;

– об'єкти та мережі з виробництва, розподілення і подачі теплової енергії для обігріву житла, побутових потреб населення та на комунально-побутові потреби підприємств, установ і організацій;

– сільські дороги;

– об'єкти водопостачання для населення та комунально-побутових потреб підприємств, установ і організацій;

– об'єкти та системи вилучення, обробки, зберігання та транспортування рідких та твердих відходів життєдіяльності людей;

в) незавершене будівництво об'єктів соціальної інфраструктури.

1.2. Майно об'єктів соціальної інфраструктури передається у комунальну власність разом з належними мережами електро-, тепло-, газо-, водопостачання та водовідведення, а також котельними і бойлерними. Крім того, передаються відповідні служби та засоби (експлуатаційні контори, ремонтно-будівельні дільниці, майстерні, транспортні засоби, прибиральна техніка та інше) в частині, що визначається комісією з питань передачі об'єктів, яка здійснює передачу.

2. Ініціатива щодо передачі об'єктів

2.1. Ініціатива щодо передачі майна об'єктів соціальної сфери та житлово-комунального господарства може виходити від:

а) недержавних сільськогосподарських підприємств щодо власного майна;

б) органів, уповноважених управляти державним майном, Національної академії наук, інших аналогічних самоврядних організацій, яким передано в користування державне майно, місцевих органів виконавчої влади, відповідних органів місцевого самоврядування, підприємств, а також господарських товариств, створених у процесі приватизації (корпоратизації).

2.2. З пропозицією про передачу об'єктів у власність територіальних громад підприємство звертається офіційним листом до відповідного органу самоврядування: сільської, селищної, міської, районної у місті ради, а у спільну власність сіл, селищ, міст – районної або обласної ради, враховуючи територію проживання жителів, які користуються послугами цих об'єктів.

Залежно від форми власності на майно, що пропонується для безоплатної передачі, до пропозиції додаються належним чином оформлені виписки з протоколів вищих органів управління сільськогосподарських суб'єктів господарювання недержавної форми власності, а саме:

– загальних зборів членів або зборів уповноважених колективних сільськогосподарських підприємств, відкритих акціонерних товариств та інших господарських товариств недержавної форми власності;

– загальних зборів трудового колективу щодо об'єктів, споруджених за рахунок власних коштів колишніх державних підприємств, які знаходяться на балансі і включені до статутних фондів цих підприємств та об'єктів державної власності, які не ввійшли до статутних фондів підприємств, створених у процесі приватизації;

– звернення голови селянського (фермерського) господарства.

2.3. У пропозиціях подається коротка характеристика об'єктів та окремого майна: їх найменування, форма власності, потужність, місцезнаходження, балансова вартість, найменування органу, що здійснює управління державним майном.

2.4. Рішення щодо передачі у комунальну власність об'єктів соціальної інфраструктури державної власності, які не ввійшли до статутних фондів підприємств, створених у процесі приватизації, приймаються органами, уповноваженими управляти державним майном, самоврядними організаціями за згодою відповідних сільських, селищних, міських, районних у містах рад, а у спільну власність територіальних громад сіл, селищ, міст – за згодою районних або обласних рад.

3. Комісія з питань передачі об'єктів

3.1. Пропозиції підприємства щодо передачі об'єктів соціальної інфраструктури у власність територіальних громад розглядають сільські, селищні, міські, районні у містах ради, а у спільну власність сіл, селищ, міст – районні або обласні ради.

Про згоду на прийняття чи відмову у прийнятті об'єктів зазначені органи самоврядування повідомляють підприємство-заявника.

3.2. У разі згоди на прийняття об'єкта соціальної інфраструктури у комунальну власність виконавчий орган відповідної сільської, селищної, міської, районної у місті ради, у разі передачі об'єктів у комунальну власність територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах чи відповідна районна, обласна рада або уповноважений нею орган у разі передачі об'єктів у спільну власність територіальних громад сіл, селищ, міст створюють комісію з питань передачі, призначають її голову і визначають порядок роботи комісії.

Для створення комісії орган, що дав згоду на прийняття об'єкта до комунальної власності, у триденний термін звертається до відповідних підприємств, установ та організацій про делегування своїх представників до складу комісії.

До складу комісії включаються представники: місцевих органів виконавчої влади та місцевого самоврядування; підприємств, майно яких підлягає передачі; органів, уповноважених управляти державним майном, та державного органу приватизації при передачі державного майна; фінансового органу; місцевих комунальних підприємств; житлово-експлуатаційних організацій та інших заінтересованих підприємств, установ і організацій.

При потребі до складу комісії включаються представники установ та організацій, створених сільськогосподарськими підприємствами на пайових засадах: сільської комунальної служби, фізкультурно-спортивного товариства «Колос», корпорації «Сільгоспздравниця», організації по будівництву, ремонту та утриманню автомобільних шляхів у сільській місцевості тощо.

Відповідні підприємства, установи і організації у п'ятиденний термін з дня отримання звернення офіційним листом пропонують до складу комісії своїх представників. Якщо у зазначений термін вони не делегували своїх представників, орган, який створює комісію, затверджує її склад

без них. При цьому участь представників від сторін, що приймають і передають об'єкти, обов'язкова.

3.3. Передача об'єктів здійснюється у місячний термін з дня створення комісії.

3.4. У разі недосягнення згоди між сторонами, що передають і приймають об'єкти, або з іншими сторонами, що погоджують передачу об'єктів, спільним рішенням цих сторін може створюватись тимчасова узгоджувальна робоча група для опрацювання взаємоприйнятних рішень та визначення, у разі потреби, додаткових умов запропонованої передачі. Якщо виконання зазначених додаткових умов передачі залежить від органу, не задіяного раніше у передачі, ініціатор передачі погоджує додаткові умови з цим органом.

3.5. Передача оформляється актом приймання-передачі. Акт складається у чотирьох примірниках, підписується головою і членами комісії та затверджується органом, який створив комісію.

Один примірник затвердженого акта приймання-передачі об'єктів державної власності направляється органу, уповноваженому управляти державним майном, або самоврядній організації.

До акта приймання-передачі об'єктів додаються:

– технічна документація (інвентарна справа, акт прийняття в експлуатацію, плани зовнішніх мереж та інші), а також свідоцтва про право власності на об'єкти, зареєстровані в державних бюро технічної інвентаризації;

– виписка з матеріалів бухгалтерського обліку про вартість об'єкта передачі;

– акти передачі наявного службового житла;

– договори оренди нежилих приміщень;

– акти передачі договорів найму жилих приміщень;

– розрахунки потреби коштів на утримання та ремонт об'єктів.

У разі відсутності необхідної технічної документації вона відновлюється за рахунок сторони, яка здійснює передачу.

3.6. Право власності на об'єкт передачі виникає з дати підписання акта приймання-передачі.

3.7. Підприємства, які передали об`єкти соціальної інфраструктури та органи, у власність яких вони прийняті, у двотижневий термін з дня затвердження акта приймання-передачі повідомляють про таку передачу органи державної статистики та державної податкової служби, фінансові органи та реєструють право власності на об'єкти в державних бюро технічної інвентаризації.

3.8. Місцева державна адміністрація у триденний термін після затвердження акта приймання-передачі об'єкта подає до органів виконавчої влади вищого рівня дані про зміни складу об'єктів, що підлягають бюджетному фінансуванню.

4. Особливості передачі у комунальну власність об'єктів незавершеного будівництва

4.1. Основні положення розділів цих рекомендацій щодо ініціативи пере-

дачі, складу об'єктів, організації роботи комісії використовуються також при передачі у комунальну власність об'єктів незавершеного будівництва.

4.2. В пропозиціях про передачу повідомляється технічний стан об'єктів, рівень їх будівельної готовності, показники розрахунків з підрядними будівельними організаціями та постачальниками виробів, матеріалів і обладнання.

4.3. До складу комісії з передачі об'єктів, крім представників підприємств, організацій та установ, зазначених у пункті 3.2 розділу 3 цих Рекомендацій, включаються новий замовник-інвестор, якого визначають місцеві органи виконавчої влади, представники підрядних та субпідрядних будівельних організацій, проектних інститутів та інших організацій – учасників будівництва об'єктів.

4.4. До акта передачі об'єктів незавершеного будівництва додається проектно-кошторисна документація, характеристика технічного стану об'єктів, вартість виконаних робіт, перелік не придатних для використання чи експлуатації виробів, конструкцій та матеріалів.

Крім того, додається документація, визначена пунктами 2.7 та 2.10 Державних будівельних норм (ДБНА.3.1-3-94) «Прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів».

4.5. Вартість виконаних робіт та витрат коригується з урахуванням вартості не придатних для використання чи експлуатації матеріалів, виробів, конструкцій та устаткування і приводиться у відповідність з цінами на момент передачі об'єктів за індексами зміни вартості будівництва, встановленими Держбудом України.

5. Використання об'єктів, прийнятих у комунальну власність

5.1. Органи місцевого самоврядування, у власність яких прийняті об'єкти соціальної інфраструктури, дотримуючись чинних нормативно-правових актів, приймають рішення щодо подальшого їх використання шляхом:

– закріплення за відповідними організаціями на праві повного господарського відання або оперативного управління;

– внесення до статутного фонду господарських товариств;

– приватизації;

– завершення будівництва.

При цьому враховується потреба збереження та використання за призначенням об'єктів для надання послуг дошкільного виховання, освіти, культури, охорони здоров'я, фізичної культури і відпочинку, соціальної допомоги та поліпшення умов проживання сільського населення.

Рішення про використання переданого у комунальну власність житла приймаються з урахуванням вимог законів України «Про приватизацію державного житлового фонду», «Про колективне сільськогосподарське підприємство».

5.2. Органи місцевого самоврядування та місцеві органи виконавчої влади сприяють створенню власниками житла об'єднань співвласників для управління, утримання та використання майна будинків і прибудинкових територій, що перебувають у загальному користуванні.

5.3. Виробники чи виконавці житлово-комунальних послуг укладають

договори з населенням (об'єднаннями співвласників багатоквартирних будинків, за їх згодою), якими встановлюються права, обов'язки та відповідальність сторін, що його уклали.

5.4. У рішенні про завершення будівництва об'єктів соціальної сфери визначаються новий замовник-інвестор, умови фінансування, включаючи, при необхідності, погашення заборгованості попереднього замовника.

5.5. Передача права на завершення будівництва недобудованих житлових будинків та розподіл загальної площі здійснюється відповідно до затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31 січня 2000 р. № 168 Положення про порядок передачі права на завершення припинених будівництвом об'єктів житла.

5.6. Службове житло, що передається у комунальну власність, рішенням місцевих органів самоврядування закріплюється як службове за відповідними організаціями, працівникам яких воно надане.

6. Фінансування видатків, пов'язаних з утриманням об'єктів соціальної інфраструктури

6.1. Видатки, пов'язані з утриманням і капітальним ремонтом об'єктів соціальної інфраструктури, переданих у комунальну власність, протягом бюджетного року, в якому здійснено передачу, фінансуються з бюджетів Автономної Республіки Крим, областей і м. Севастополя за рахунок трансфертів, передбачених у державному бюджеті на зазначені цілі, та пайової участі недержавних сільськогосподарських підприємств, господарських товариств, створених у процесі приватизації (корпоратизації), тощо у розмірі 30 відсотків суми їх витрат на утримання об'єктів соціальної інфраструктури за відповідний період минулого року.

Порядок залучення і використання коштів підприємств, господарських товариств, створених у процесі приватизації (корпоратизації), що спрямовуються на утримання об'єктів соціальної інфраструктури, визначається в угодах, які укладаються між підприємствами, господарськими товариствами, створеними у процесі приватизації (корпоратизації), та відповідними органами місцевого самоврядування.

6.2. Кошти державного бюджету, залучені під час передачі об'єктів соціальної інфраструктури у комунальну власність, передбачаються відповідним місцевим бюджетом у кварталі, в якому здійснено передачу цих об'єктів.

6.3. Місцеві органи виконавчої влади в інтересах територіальних громад для утримання, реконструкції та завершення будівництва об'єктів можуть об'єднувати на договірній основі бюджетні кошти з коштами підприємств, установ, організацій та населення.

6.4. Починаючи з бюджетного року, наступного за роком передачі об'єктів соціальної інфраструктури у комунальну власність, видатки, пов'язані з утриманням об'єктів, фінансуються з бюджетів сіл, селищ, міст, районів у містах (у разі передачі об'єктів соціальної інфраструктури у

власність їх територіальних громад) або з обласних чи районних бюджетів (у разі передачі об'єктів соціальної сфери у спільну власність територіальних громад сіл, селищ, міст).

Потреба в коштах місцевих бюджетів, необхідних на утримання об'єктів соціальної інфраструктури, враховується під час щорічного формування показників місцевого бюджету певних регіонів.

6.5. Операції з безоплатної передачі у комунальну власність об'єктів соціальної інфраструктури відповідно підпункту 3.2.9 статті 3 Закону України «Про податок на додану вартість» звільняються від оподаткування податком на додану вартість.

Додатки:

1. Форма акта приймання-передачі об'єктів соціальної сфери у комунальну власність (крім житла).

2. Форма акта приймання-передачі житлового фонду в комунальну власність.

3. Розрахунки витрат та утримання житлових будинків, що передаються від _____ у комунальну власність територіальних(ної) громад(и) _____.

4. Передатний кошторис на _____ рік дитячих дошкільних закладів, що передаються від _____ у комунальну власність територіальних(ної) громад(и) _____.

5. Розрахунок фонду заробітної плати персоналу дитячих дошкільних закладів до передатного кошторису.

6. Передатний кошторис на ___ рік установ соціального захисту населення, що передаються у комунальну власність територіальних(ної) громад(и) _____.

7. Розрахунок витрат на утримання клубів, палаців і будинків культури та інших закладів клубного типу, що передаються від _____ у комунальну власність територіальних(ної) громад(и) _____.

8. Форма акта приймання-передачі у комунальну власність незавершеного будівництва об'єктів соціальної сфери та житла і додатки до нього:

а) форма акта оцінки вартості об'єкта незавершеного будівництва;

б) форма акта приймання-передачі проектно-кошторисної та виконавчої документації на об'єкт незавершеного будівництва;

в) форма акта приймання-передачі технічної документації на устаткування та обладнання, що передаються разом з об'єктом незавершеного будівництва;

г) форма акта обстеження будівельного майданчика і технічного стану об'єкта незавершеного будівництва;

д) інвентаризаційний опис придбаних для об'єкта незавершеного будівництва матеріалів, виробів, конструкцій, завезених на будівельний майданчик і не використаних для будівництва;

є) інвентаризаційний опис придбаного для об'єкта незавершеного будівництва устаткування, не переданого до монтажу або такого, що не потребує монтажу.

3.3. Передача в оренду державного та комунального майна*

Про оренду державного та комунального майна

Закон України
від 10 квітня 1992 року № 2269-XII

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 1992, № 30, ст. 416)

(Вводиться в дію Постановою ВР № 2270-XII від 10.04.92, ВВР, 1992, № 30, ст. 417)

(В редакції Закону № 98/95-ВР від 14.03.95, ВВР, 1995, № 15, ст. 99)

Цей Закон покликаний забезпечити підвищення ефективності використання державного та комунального майна шляхом передачі його в оренду фізичним та юридичним особам.

(Преамбула в редакції Законів № 768/97-ВР від 23.12.97; № 685-XIV від 20.05.99)

Стаття 1. **Завдання Закону**

1. Цей Закон регулює:

організаційні відносини, пов'язані з передачею в оренду майна державних підприємств та організацій, підприємств, заснованих на майні, що належить Автономній Республіці Крим або перебуває у комунальній власності (далі – підприємства), їх структурних підрозділів;

(Абзац другий частини першої статті 1 в редакції Закону № 768/97-ВР від 23.12.97)

майнові відносини між орендодавцями та орендарями щодо господарського використання державного майна, майна, що належить Автономній Республіці Крим або перебуває у комунальній власності.

(Абзац третій частини першої статті 1 в редакції Закону № 768/97-ВР від 23.12.97)

(Частину другу статті 1 виключено на підставі Закону № 768/97-ВР від 23.12.97)

2. Відносини оренди рухомого та нерухомого майна, об'єктів майнового комплексу Національної академії наук України регулюються цим Законом з урахуванням особливостей, передбачених Законом України «Про особливості правового режиму майнового комплексу Національної академії наук України».

(Статтю 1 доповнено частиною другою згідно із Законом № 3065-III від 07.02.2002)

3. Відносини оренди рухомого та нерухомого майна, закріпленого за військовими частинами, закладами, установами та організаціями Збройних

---

* Докладно питання оренди державного і комунального майна висвітлено у збірнику: Орендні відносини в Україні // Бюллетень законодавства і юридичної практики України. – 2001. – № 2. – Київ: Юрінком Інтер. – 400 с.

Сил України та інших утворених відповідно до законів України військових формувань, які ведуть його облік у спеціальному порядку, регулюються цим Законом з урахуванням особливостей, передбачених Законом України «Про господарську діяльність у Збройних Силах України».

(Статтю 1 доповнено частиною згідно із Законом № 1083-XIV від 21.09.99)

4. Оренда майна інших форм власності може регулюватися положеннями цього Закону, якщо інше не передбачено законодавством та договором оренди.

Оренда майна інших форм власності регулюється положеннями цього Закону, якщо орендарями є державні підприємства, в тому числі Українське державне підприємство поштового зв'язку «Укрпошта».

(Частину статті 1 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 2680-III від 13.09.2001)

Стаття 2. Оренда

Орендою є засноване на договорі строкове платне користування майном, необхідним орендареві для здійснення підприємницької та іншої діяльності.

(Стаття 2 в редакції Закону № 768/97-ВР від 23.12.97)

Стаття 3. Правові засади оренди державного майна, майна, що належить Автономній Республіці Крим або перебуває у комунальній власності

Відносини щодо оренди державного майна, майна, що належить Автономній Республіці Крим або перебуває у комунальній власності, регулюються договором оренди, цим Законом та іншими нормативно-правовими актами.

(Стаття 3 в редакції Закону № 768/97-ВР від 23.12.97)

Стаття 4. Об'єкти оренди

1. Об'єктами оренди за цим Законом є:

цілісні майнові комплекси підприємств, їх структурних підрозділів (філій, цехів, дільниць). Цілісним майновим комплексом є господарський об'єкт з завершеним циклом виробництва продукції (робіт, послуг), з наданою йому земельною ділянкою, на якій він розміщений, автономними інженерними комунікаціями, системою енергопостачання. У разі виділення цілісного майнового комплексу структурного підрозділу підприємства складається розподільчий баланс.

(Абзац другий частини першої статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом № 768/97-ВР від 23.12.97)

Грошові кошти та цінні папери з урахуванням дебіторської та кредиторської заборгованості орендодавець надає орендареві на умовах кредиту за ставкою рефінансування Національного банку України, а інші оборотні матеріальні засоби викуповуються орендарем. Порядок викупу оборотних матеріальних засобів та використання грошових коштів, одержаних від їх викупу, а також грошових коштів, наданих орендареві на умовах кредиту відповідно до цієї статті, визначаються Кабінетом Міністрів України;

нерухоме майно (будівлі, споруди, приміщення) та інше окреме індивідуально визначене майно підприємств;

(Абзац четвертий частини першої статті 4 в редакції Закону № 685-XIV від 20.05.99)

майно, що не увійшло до статутних фондів господарських товариств, створених у процесі приватизації (корпоратизації).

(Абзац п'ятий частини першої статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом № 768/97-ВР від 23.12.97; в редакції Закону № 685-XIV від 20.05.99)

2. Не можуть бути об'єктами оренди:

цілісні майнові комплекси державних підприємств, їх структурних підрозділів (філій, цехів, дільниць), що здійснюють діяльність, передбачену частиною першою статті 4 Закону України «Про підприємництво»;

цілісні майнові комплекси казенних підприємств;

(Частину другу статті 4 доповнено абзацом третім згідно із Законом № 177-XIV від 14.10.98)

цілісні майнові комплекси структурних підрозділів (філій, цехів, дільниць) казенних підприємств, що здійснюють діяльність, передбачену частиною першою статті 4 Закону України «Про підприємництво».

(Частину другу статті 4 доповнено абзацом четвертим згідно із Законом № 177-XIV від 14.10.98)

3. Законодавчими актами України може бути доповнено перелік підприємств, майнові комплекси яких не можуть бути об'єктами оренди.

(Частина третя статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом № 768/97-ВР від 23.12.97)

Стаття 5. **Орендодавці**

Орендодавцями є:

Фонд державного майна України, його регіональні відділення та представництва – щодо цілісних майнових комплексів підприємств, їх структурних підрозділів та нерухомого майна, а також майна, що не увійшло до статутних фондів господарських товариств, створених у процесі приватизації (корпоратизації), що є державною власністю, крім майна, що належить до майнового комплексу Національної академії наук України;

(Абзац другий статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законами № 768/97-ВР від 23.12.97; № 685-XIV від 20.05.99, № 3065-III від 07.02.2002)

органи, уповноважені Верховною Радою Автономної Республіки Крим та органами місцевого самоврядування управляти майном, – щодо цілісних майнових комплексів підприємств, їх структурних підрозділів та нерухомого майна, яке відповідно належить Автономній Республіці Крим або перебуває у комунальній власності;

(Абзац третій статті 5 в редакції Закону № 768/97-ВР від 23.12.97)

підприємства – щодо окремого індивідуально визначеного майна та нерухомого майна площею до 200 кв. м, а з дозволу органів, зазначених в абзацах другому та третьому цієї статті, – також щодо структурних підрозділів підприємств (філій, цехів, дільниць) та нерухомого майна, що перевищує площу 200 кв. м.

(Абзац четвертий статті 5 в редакції Законів № 768/97-ВР від 23.12.97; № 685-XIV від 20.05.99, № 2680-III від 13.09.2001)

Стаття 6. **Орендарі**

1. Орендарями згідно з цим Законом можуть бути господарські товариства, створені членами трудового колективу підприємства, його структурного підрозділу, інші юридичні особи та громадяни України, фізичні та юридичні особи іноземних держав, міжнародні організації та особи без громадянства.

(Абзац перший частини першої статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 768/97-ВР від 23.12.97)

Фізична особа, яка бажає укласти договір оренди державного майна, до його укладення зобов'язана зареєструватись як суб'єкт підприємницької діяльності.

2. Особливості оренди майна для здійснення підприємницької та іншої діяльності громадянами та юридичними особами іноземних держав та особами без громадянства визначаються законодавством України.

(Частина друга статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 768/97-ВР від 23.12.97)

Стаття 7. **Ініціатива (пропозиція) щодо оренди майна**

1. Ініціатива щодо оренди майна може виходити від фізичних та юридичних осіб, які можуть бути орендарями відповідно до статті 6 цього Закону, пропозиція може надходити від орендодавців, зазначених у статті 5 цього Закону.

2. За наявності ініціативи щодо оренди цілісного майнового комплексу орендодавець у триденний термін повинен повідомити про це трудовий колектив підприємства, його структурного підрозділу, щодо майна якого подано заяву про оренду.

3. Трудовий колектив протягом п'ятнадцяти днів, враховуючи день отримання повідомлення про наявність заяви (ініціативи) щодо оренди цілісного майнового комплексу підприємства, його структурного підрозділу, має право прийняти рішення про оренду цілісного майнового комплексу підприємства, його структурного підрозділу, утворити господарське товариство та подати орендодавцю у встановленому порядку заяву щодо оренди відповідного майна.

(Стаття 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 768/97-ВР від 23.12.97)

Стаття 8. **Порядок прийняття рішення трудового колективу підприємства, його структурного підрозділу про оренду цілісного майнового комплексу**

1. Рішення трудового колективу підприємства, його структурного підрозділу про оренду цілісного майнового комплексу вважається прийнятим, якщо за нього проголосувало більше половини членів трудового колективу підприємства. Ініціативу щодо оренди структурного підрозділу повинна підтримати більш як половина складу трудового колективу цього підрозділу.

2. Після прийняття рішення про оренду цілісного майнового комплек-

су члени трудового колективу підприємства, його структурного підрозділу засновують відповідно до чинного законодавства господарське товариство.

3. До реєстрації у встановленому порядку статуту господарського товариства кожен член трудового колективу підприємства або його структурного підрозділу, цілісний майновий комплекс якого передається в оренду, має право вступити у зазначене господарське товариство на підставі особистої заяви.

4. Створене членами трудового колективу господарське товариство має переважне перед іншими фізичними та юридичними особами право на укладення договору оренди майна того підприємства, структурного підрозділу, де створене це товариство.

(Стаття 8 із змінами, внесеними згідно із Законом № 768/97-ВР від 23.12.97)

Стаття 9. **Порядок укладення договору оренди**

1. Фізичні та юридичні особи, які бажають укласти договір оренди, направляють заяву, проект договору оренди, а також інші документи згідно з переліком, що визначається Фондом державного майна України, (далі – матеріали), відповідному орендодавцеві, зазначеному у статті 5 цього Закону.

(Частина перша статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законами № 768/97-ВР від 23.12.97; № 685-XIV від 20.05.99)

2. У разі надходження до орендодавця заяви про оренду цілісного майнового комплексу підприємства, його структурного підрозділу, нерухомого майна, а також майна, що не увійшло до статутних фондів господарських товариств, створених у процесі приватизації (корпоратизації), орендодавець у п'ятиденний строк після дати реєстрації заяви надсилає копії матеріалів органу, уповноваженому управляти відповідним майном, а у разі якщо:

(Абзац перший частини другої статті 9 в редакції Законів № 768/97-ВР від 23.12.97; № 685-XIV від 20.05.99)

підприємство, його структурний підрозділ, щодо цілісного майнового комплексу якого надійшла заява про оренду, або ініціатор укладення договору оренди згідно із законодавством займають монопольне становище на ринку;

внаслідок укладення договору оренди підприємець або група підприємців можуть зайняти монопольне становище на ринку;

сумарна вартість активів або сумарний обсяг реалізації товарів (робіт, послуг), що належать об'єкту оренди та ініціаторові укладення договору оренди, перевищують показники, визначені законодавством, – також до органу Антимонопольного комітету України.

Орган Антимонопольного комітету України розглядає надіслані йому матеріали і протягом п'ятнадцяти днів після їх надходження надсилає орендодавцеві висновки про можливість оренди та умови договору оренди.

(Частину другу статті 9 доповнено абзацом згідно із Законом № 685-XIV від 20.05.99)

У разі порушення провадження у справі про банкрутство керівник або орган управління боржника виключно за погодженням з розпорядником

майна подає орендодавцеві матеріали щодо оренди нерухомого майна, копію яких орендодавець у п'ятиденний строк після дати реєстрації заяви надсилає органу, уповноваженому управляти відповідним майном.

(Частину другу статті 9 доповнено абзацом згідно із Законом № 2409-III від 17.05.2001)

3. Орган, уповноважений управляти державним майном, розглядає подані йому матеріали і протягом п'ятнадцяти днів після їх надходження надсилає орендодавцеві висновки про можливість оренди та умови договору оренди.

Органи, уповноважені управляти майном, що належить Автономній Республіці Крим або перебуває у комунальній власності, розглядають подані матеріали і протягом п'ятнадцяти днів після надходження матеріалів повідомляють підприємство про своє рішення (надання дозволу щодо укладення договору оренди або відмову). При розгляді матеріалів щодо передачі в оренду нерухомого майна можуть враховуватися пропозиції місцевої державної адміністрації, відповідного органу місцевого самоврядування щодо розміщення бюджетних установ і організацій.

У разі наявності пропозиції місцевої державної адміністрації, відповідного органу місцевого самоврядування щодо розміщення бюджетних установ і організацій органи, уповноважені управляти майном, що належить Автономній Республіці Крим або перебуває у комунальній власності, можуть у цей же термін запропонувати підприємству, заснованому на майні, що належить Автономній Республіці Крим або перебуває у комунальній власності, укласти договір оренди нерухомого майна з бюджетною установою, організацією.

Якщо орендодавець не одержав у встановлений термін висновків органу, уповноваженого управляти державним майном, дозволу, відмови чи пропозицій від органу, уповноваженого управляти відповідним майном, укласти договір оренди нерухомого майна з бюджетною установою, організацією, висновків органу Антимонопольного комітету України, укладення договору оренди вважається з цими органами погодженим.

У разі, коли підприємство не погоджується з пропозицією укласти договір оренди нерухомого майна з бюджетною установою, організацією, органи, уповноважені управляти майном, що належить Автономній Республіці Крим або перебуває у комунальній власності, можуть без згоди підприємства укласти договір оренди нерухомого майна з бюджетною установою, організацією.

(Частина третя статті 9 в редакції Законів № 768/97-ВР від 23.12.97; № 685-XIV від 20.05.99)

4. Орендодавець протягом п'яти днів після закінчення терміну погодження умов договору оренди з органом, уповноваженим управляти відповідним майном, і органом Антимонопольного комітету України, а у випадках, коли заява про оренду майна не потребує узгодження (щодо оренди окремого індивідуально визначеного майна, крім нерухомого), протягом п'ятнадцяти днів після дати її реєстрації дає згоду або відмовляє в укладенні договору оренди майна і повідомляє про це заявника.

(Абзац перший частини четвертої статті 9 в редакції Закону № 768/97-ВР від 23.12.97)

Якщо на укладення договору оренди потрібен дозвіл Фонду держав-

ного майна України, його регіонального відділення чи представництва, державне підприємство у п'ятиденний термін після отримання висновків органу, уповноваженого управляти державним майном, органу Антимонопольного комітету України надсилає орендодавцям, зазначеним в абзаці другому статті 5 цього Закону, копії проекту договору та інших документів, висновки зазначених органів, розрахунок орендної плати.

(Частину четверту статті 9 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 768/97-ВР від 23.12.97)

Фонд державного майна України, його регіональне відділення чи представництво протягом п'ятнадцяти днів після надходження матеріалів повідомляє державне підприємство про своє рішення (надання дозволу щодо укладення договору оренди або відмову). При розгляді матеріалів щодо передачі в оренду нерухомого майна можуть враховуватися пропозиції місцевої державної адміністрації, відповідного органу місцевого самоврядування щодо розміщення бюджетних установ і організацій.

(Частину четверту статті 9 доповнено абзацом третім згідно із Законом № 768/97-ВР від 23.12.97; в редакції Закону № 685-XIV від 20.05.99)

У разі наявності пропозиції місцевої державної адміністрації, відповідного органу місцевого самоврядування щодо розміщення бюджетних установ і організацій Фонд державного майна України, його регіональне відділення чи представництво може у цей же термін запропонувати державному підприємству укласти договір оренди нерухомого майна з бюджетною установою, організацією.

(Частину четверту статті 9 доповнено абзацом четвертим згідно із Законом № 685-XIV від 20.05.99)

У разі, коли підприємство не погоджується з пропозицією укласти договір оренди нерухомого майна з бюджетною установою, організацією, Фонд державного майна України, його регіональне відділення чи представництво може без згоди підприємства укласти договір оренди нерухомого майна з бюджетною установою, організацією.

(Частину четверту статті 9 доповнено абзацом п'ятим згідно із Законом № 685-XIV від 20.05.99)

Державне підприємство протягом п'яти днів після отримання зазначеного рішення Фонду державного майна України, його регіонального відділення чи представництва дає згоду або відмовляє в укладенні договору оренди державного майна і повідомляє про це заявника.

(Частину четверту статті 9 доповнено абзацом згідно із Законом № 768/97-ВР від 23.12.97)

У передачі в оренду об'єктів може бути відмовлено, якщо:

було прийнято рішення про приватизацію або передприватизаційну підготовку цих об'єктів;

(Абзац восьмий частини четвертої статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1723-III від 18.05.2000)

об'єкт включено до переліку підприємств, що потребують залучення іноземних інвестицій згідно з рішенням Кабінету Міністрів України чи місцевих органів влади;

орган Антимонопольного комітету України не дає згоди з підстав, перелічених у абзацах другому–четвертому частини другої цієї статті;

орган, уповноважений управляти майном, не дає згоди на виділення структурного підрозділу підприємства;

з інших підстав, передбачених законами;

(Абзац частини четвертої статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 768/97-ВР від 23.12.97)

орендодавець, зазначений в абзацах другому та третьому статті 5 цього Закону, прийняв рішення про укладення договору оренди нерухомого майна з бюджетною установою, організацією.

(Частину четверту статті 9 доповнено абзацом згідно із Законом № 685-XIV від 20.05.99)

5. З моменту надходження до орендодавця заяви та проекту договору оренди цілісного майнового комплексу щодо відповідного підприємства, його структурного підрозділу припиняється чинність пунктів 3, 5, 6 статті 10, пунктів 1, 3 статті 12, пункту 2 статті 24, пункту 3 статті 25 Закону України «Про підприємства в Україні» в частині купівлі, продажу, передачі, обміну, надання безоплатно, списання майна, а також у частині придбання цінних паперів, одержання кредитів у розмірах, що перевищують середньорічний рівень за останніх три роки у порівнянних цінах. Якщо зазначені дії необхідні для ефективного функціонування підприємства, вони здійснюються з дозволу відповідного орендодавця.

(Частина п'ята статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 768/97-ВР від 23.12.97)

6. Укладення договору оренди майна підприємства, його структурного підрозділу з іншими фізичними та юридичними особами здійснюється за умови відсутності заяви господарського товариства, створеного трудовим колективом підприємства, його структурного підрозділу впродовж двадцяти днів з дня направлення їм повідомлення про намір орендувати відповідно цілісний майновий комплекс підприємства, структурного підрозділу.

(Частина шоста статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 768/97-ВР від 23.12.97)

7. За наявності заяв про оренду цілісного майнового комплексу підприємства, його структурного підрозділу (за умови відсутності заяви господарського товариства, створеного членами трудового колективу підприємства, його структурного підрозділу) або заяв про оренду нерухомого майна (за умови відсутності заяви бюджетної установи, організації) від двох або більше фізичних чи юридичних осіб орендар визначається орендодавцем на конкурсних засадах.

(Абзац перший частини сьомої статті 9 в редакції Закону № 685-XIV від 20.05.99)

Порядок проведення конкурсу визначається: Фондом державного майна України – для об'єктів, що перебувають у державній власності; органами, визначеними Верховною Радою Автономної Республіки Крим, – для об'єктів, що належать Автономній Республіці Крим; органами місцевого самоврядування – для об'єктів, що перебувають у комунальній власності.

У разі проведення конкурсу орендодавець надсилає копії проекту договору та інших матеріалів відповідним органам, зазначеним у частині

другій цієї статті, у п'ятиденний термін після дати затвердження результатів конкурсу.

(Статтю 9 доповнено частиною сьомою згідно із Законом № 768/97-ВР від 23.12.97)

8. У разі відмови в укладенні договору оренди, а також неодержання відповіді у встановлений термін заінтересовані особи мають право звернутися за захистом своїх інтересів до суду, арбітражного суду.

Стаття 10. Істотні умови договору оренди

1. Істотними умовами договору оренди є:

об'єкт оренди (склад і вартість майна з урахуванням її індексації);

термін, на який укладається договір оренди;

орендна плата з урахуванням її індексації;

порядок використання амортизаційних відрахувань;

відновлення орендованого майна та умови його повернення;

виконання зобов'язань;

відповідальність сторін;

страхування орендарем взятого ним в оренду майна;

обов'язки сторін щодо забезпечення пожежної безпеки орендованого майна.

(Пункт 1 статті 10 доповнено абзацом десятим згідно із Законом № 651/97-ВР від 19.11.97)

2. За згодою сторін у договорі оренди можуть бути передбачені й інші умови.

3. Умови договору оренди є чинними на весь строк дії договору і у випадках, коли після його укладення (приведення у відповідність з цим Законом) законодавством встановлено правила, які погіршують становище орендаря.

4. Реорганізація орендодавця не є підставою для зміни умов чи розірвання договору оренди.

Стаття 11. Оцінка об'єкта оренди

Оцінка об'єкта оренди здійснюється за методикою, затвердженою Кабінетом Міністрів України.

Оцінка об'єкта оренди передує укладенню договору оренди.

Стаття 12. Момент укладення договору оренди

1. Договір оренди вважається укладеним з моменту досягнення домовленості з усіх істотних умов і підписання сторонами тексту договору.

У разі укладення договору оренди цілісного майнового комплексу підприємства, його структурного підрозділу та нерухомого майна з орендодавцем, зазначеним в абзацах другому та третьому статті 5 цього Закону, орендодавець у п'ятиденний термін після підписання сторонами договору повідомляє про це орган, уповноважений управляти відповідним майном (у разі укладення договору оренди державного майна), та у випадках, передбачених абзацами другим–четвертим частини другої статті 9, – орган Антимонопольного комітету України.

(Частину першу статті 12 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 768/97-ВР від 23.12.97)

У разі укладення договору оренди з підприємством воно у п'ятиденний термін повідомляє про це орендодавців, зазначених в абзацах другому та третьому статті 5 цього Закону, та орган, уповноважений управляти відповідним майном (у разі укладення договору оренди державного майна), а в разі укладення договору оренди структурного підрозділу підприємства – орган Антимонопольного комітету України.

(Частину першу статті 12 доповнено абзацом третім згідно із Законом № 768/97-ВР від 23.12.97)

2. У разі передачі спору на розгляд суду, арбітражного суду договір оренди вважається укладеним з моменту набрання чинності рішенням суду, арбітражного суду про укладення договору оренди і на умовах, зазначених у ньому.

Стаття 13. Передача об'єкта оренди

1. Передача об'єкта оренди орендодавцем орендареві здійснюється у строки і на умовах, визначених у договорі оренди.

2. Орендоване майно (крім окремого індивідуально визначеного майна) включається до балансу підприємства, господарського товариства із зазначенням, що це майно є орендованим.

Орендоване нерухоме та інше окреме індивідуально визначене майно залишається на балансі підприємства чи господарського товариства, створеного у процесі приватизації (корпоратизації), із зазначенням, що це майно передано в оренду, та зараховується на позабалансовий рахунок орендаря із зазначенням, що це майно є орендованим.

(Частина друга статті 13 в редакції Закону № 685-XIV від 20.05.99)

3. Якщо орендодавець у строки і на умовах, визначених у договорі оренди, не передасть орендареві об'єкт оренди, орендар має право вимагати від орендодавця передачі об'єкта та відшкодування збитків, завданих затриманням передачі, або відмовитися від договору і вимагати відшкодування збитків, завданих йому невиконанням договору оренди.

Стаття 14. Припинення діяльності підприємства, майно якого передано в оренду

Припинення діяльності підприємства або його структурного підрозділу здійснюється шляхом його реорганізації через приєднання до орендаря, а структурного підрозділу – шляхом виділення з підприємства з наступним приєднанням до орендаря з дати видання про це відповідного наказу органу, уповноваженого управляти майном.

Приєднання підприємства або його структурного підрозділу до орендаря здійснюється за відповідним рішенням органу управління орендаря.

(Стаття 14 із змінами, внесеними згідно із Законом № 768/97-ВР від 23.12.97)

Стаття 15. Правонаступництво у разі оренди

Орендар стає правонаступником прав та обов'язків підприємства відповідно до договору оренди, а у разі оренди цілісного майнового комплексу структурного підрозділу – також правонаступником прав та обов'язків підприємства, пов'язаних з діяльністю цього структурного підрозділу.

(Стаття 15 із змінами, внесеними згідно із Законом № 768/97-ВР від 23.12.97)

Стаття 16. Гарантії прав працівників підприємств, що припинили свою діяльність

Працівникам підприємств, структурних підрозділів, що припинили свою діяльність відповідно до статті 14 цього Закону, з якими орендар не уклав трудові договори, забезпечуються соціально-правові гарантії, передбачені відповідним законодавством України для працівників, що звільняються у зв'язку із змінами в організації виробництва і праці.

(Стаття 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 768/97-ВР від 23.12.97)

Стаття 17. Термін договору оренди

1. Термін договору оренди визначається за погодженням сторін.

2. У разі відсутності заяви однієї із сторін про припинення або зміну умов договору оренди протягом одного місяця після закінчення терміну дії договору він вважається продовженим на той самий термін і на тих самих умовах, які були передбачені договором.

(Частина друга статті 17 в редакції Закону № 768/97-ВР від 23.12.97)

3. Після закінчення терміну договору оренди орендар, який належним чином виконував свої обов'язки, має переважне право, за інших рівних умов, на продовження договору оренди на новий термін.

Стаття 18. Основні обов'язки орендаря

1. За договором оренди орендаря може бути зобов'язано використовувати об'єкт оренди за цільовим призначенням відповідно до профілю виробничої діяльності підприємства, майно якого передано в оренду, та виробляти продукцію в обсягах, необхідних для задоволення потреб регіону.

2. Орендар зобов'язаний використовувати та зберігати орендоване майно відповідно до умов договору, запобігати його пошкодженню, псуванню.

3. Орендар зобов'язаний вносити орендну плату своєчасно і у повному обсязі.

Стаття 19. Орендна плата

1. Орендар за користування об'єктом оренди вносить орендну плату незалежно від наслідків господарської діяльності. Річна орендна плата за користування цілісним майновим комплексом підприємства, його структурним підрозділом не може перевищувати десяти відсотків вартості орендованого майна. У разі визначення орендаря на конкурсних засадах умовами конкурсу може бути передбачено більший розмір орендної плати.

(Частина перша статті 19 в редакції Законів № 768/97-ВР від 23.12.97; № 685-XIV від 20.05.99)

2. Методика розрахунку та порядок використання орендної плати визначаються: Кабінетом Міністрів України – для об'єктів, що перебувають у державній власності; органами, уповноваженими Верховною Радою Автономної Республіки Крим, – для об'єктів, що належать Автономній Республіці Крим; органами місцевого самоврядування – для об'єктів, що перебувають у комунальній власності.

(Частина друга статті 19 в редакції Закону № 768/97-ВР від 23.12.97; із змінами, внесеними згідно із Законом № 685-XIV від 20.05.99)

3. Строки внесення орендної плати визначаються у договорі.

4. Орендарям збиткових і низькорентабельних підприємств, а також об'єктів, що мають важливе соціальне значення, орендодавець може надавати пільги щодо орендної плати. Порядок визначення таких підприємств (об'єктів), а також умови надання цих пільг встановлюються: Кабінетом Міністрів України – для підприємств (об'єктів), що перебувають у державній власності; органами, уповноваженими Верховною Радою Автономної Республіки Крим, – для підприємств (об'єктів), що належать Автономній Республіці Крим; органами місцевого самоврядування – для підприємств (об'єктів), що перебувають у комунальній власності.

(Частина четверта статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом № 768/97-ВР від 23.12.97)

5. Державні підприємства (крім тих, щодо яких прийнято рішення про приватизацію) мають право використовувати орендну плату, одержану від переданого ними в оренду окремо індивідуально визначеного майна, на поповнення власних обігових коштів.

6. Стягнення заборгованості по орендній платі провадиться в безспірному порядку на підставі виконавчого напису нотаріуса.

(Статтю 19 доповнено частиною шостою згідно із Законом № 685-XIV від 20.05.99)

Стаття 20. **Форми орендної плати**

Орендна плата встановлюється, як правило, у грошовій формі. Залежно від специфіки виробничої діяльності орендаря орендна плата за згодою сторін може встановлюватись у натуральній або грошово-натуральній формі.

Стаття 21. **Зміна розмірів орендної плати**

1. Розмір орендної плати може бути змінено за погодженням сторін.

2. Розмір орендної плати може бути змінено на вимогу однієї із сторін у разі зміни цін і тарифів та в інших випадках, передбачених законодавчими актами України.

3. Орендар має право вимагати відповідного зменшення орендної плати, якщо з незалежних від нього обставин змінилися умови господарювання, передбачені договором, або істотно погіршився стан об'єкта оренди.

4. Спори з питань зміни орендної плати вирішуються відповідно до чинного законодавства.

Стаття 22. **Суборенда**

1. Передача цілісних майнових комплексів у суборенду забороняється.

2. Орендар має право передати в суборенду нерухоме та інше окреме індивідуально визначене майно (окремі верстати, обладнання, транспортні засоби, нежилі приміщення тощо), якщо інше не передбачено договором оренди. При цьому строк надання майна у суборенду не може перевищувати терміну дії договору оренди.

3. Плата за суборенду цього майна не повинна перевищувати орендної плати орендаря.

Стаття 23. Право власності орендаря

1. Передача майна в оренду не припиняє права власності на це майно.

(Частина перша статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом № 768/97-ВР від 23.12.97)

В разі переходу права власності до інших осіб договір оренди зберігає чинність для нового власника.

2. Орендареві належить право власності на виготовлену продукцію, в тому числі у незавершеному виробництві, та дохід (прибуток), отриманий від орендованого майна, амортизаційні відрахування на майно, що є власністю орендаря, а також на набуте орендарем відповідно до законодавства інше майно.

(Частина друга статті 23 в редакції Закону № 685-XIV від 20.05.99)

3. Амортизаційні відрахування на орендовані цілісні майнові комплекси підприємств, їх структурні підрозділи нараховує та залишає у своєму розпорядженні орендар.

Амортизаційні відрахування на орендоване нерухоме та інше окреме індивідуально визначене майно нараховує та залишає у своєму розпорядженні підприємство, господарське товариство, створене в процесі приватизації (корпоратизації), на балансі якого знаходиться це майно.

Амортизаційні відрахування використовуються на відновлення орендованих основних фондів.

Орендар має право за погодженням з орендодавцем, якщо інше не передбачено договором оренди, за рахунок власних коштів здійснювати реконструкцію, технічне переоснащення, поліпшення орендованого майна.

Право власності на майно, придбане орендарем за рахунок амортизаційних відрахувань, належить власнику орендованого майна, якщо інше не передбачено договором оренди.

(Частина третя статті 23 в редакції Закону № 685-XIV від 20.05.99)

Стаття 24. Ризик випадкової загибелі чи пошкодження об'єкта оренди

Ризик випадкової загибелі чи пошкодження об'єкта оренди несе орендодавець, якщо інше не встановлено договором оренди.

Орендоване майно страхується орендарем на користь того учасника договору оренди, який бере на себе ризик випадкової загибелі чи пошкодження об'єкта оренди.

Стаття 25. Приватизація об'єкта оренди

Приватизація об'єкта оренди здійснюється відповідно до чинного законодавства.

У разі приватизації орендованих нежилих приміщень у будинку між новим власником та іншими співкористувачами нежилих приміщень цього будинку, в тому числі закріплених за ними в установленому порядку на праві повного господарського відання або оперативного управління, повинна укладатися угода про спільне користування будинком і прибудинковою територією.

(Статтю 25 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 685-XIV від 20.05.99)

(Стаття 25 в редакції Закону № 326/95-ВР від 15.09.95)

Стаття 26. **Припинення договору оренди**

1. Одностороння відмова від договору оренди не допускається.

2. Договір оренди припиняється в разі:

закінчення строку, на який його було укладено;

приватизації об'єкта оренди орендарем (за участю орендаря);

банкрутства орендаря;

загибелі об'єкта оренди.

3. Договір оренди може бути розірвано за погодженням сторін. На вимогу однієї із сторін договір оренди може бути достроково розірвано за рішенням суду, арбітражного суду у разі невиконання сторонами своїх зобов'язань та з інших підстав, передбачених законодавчими актами України.

Стаття 27. **Правові наслідки припинення або розірвання договору оренди**

1. У разі розірвання договору оренди, закінчення строку його дії та відмови від його продовження або банкрутства орендаря він зобов'язаний повернути орендодавцеві об'єкт оренди на умовах, зазначених у договорі оренди. Якщо орендар допустив погіршення стану орендованого майна або його загибель, він повинен відшкодувати орендодавцеві збитки, якщо не доведе, що погіршення або загибель майна сталися не з його вини.

2. Орендар вправі залишити за собою проведені ним поліпшення орендованого майна, здійснені за рахунок власних коштів, якщо вони можуть бути відокремлені від майна без заподіяння йому шкоди.

Якщо орендар за рахунок власних коштів здійснив за згодою орендодавця поліпшення орендованого майна, які неможливо відокремити від майна без заподіяння йому шкоди, орендодавець зобов'язаний компенсувати йому зазначені кошти, якщо інше не визначено договором оренди.

Вартість поліпшень орендованого майна, зроблених орендарем без згоди орендодавця, які не можна відокремити без шкоди для майна, компенсації не підлягає.

3. У разі припинення договору оренди за обставин, зазначених у частині першій цієї статті, орендар за вказівкою орендодавця зобов'язаний передати об'єкт оренди відповідному підприємству.

(Частина третя статті 27 із змінами, внесеними згідно із Законом № 768/97-ВР від 23.12.97)

Стаття 28. **Захист права орендаря на орендоване майно**

1. Орендареві забезпечується захист його права на майно, одержане ним за договором оренди, нарівні із захистом, встановленим законодавством щодо захисту права власності.

2. Орендар може зажадати повернення орендованого майна з будь-якого незаконного володіння, усунення перешкод у користуванні ним, відшкодування шкоди, завданої майну громадянами і юридичними особами, включаючи орендодавця.

Стаття 29. **Відповідальність сторін за невиконання зобов'язань за договором оренди**

За невиконання зобов'язань за договором оренди, в тому числі за зміну або розірвання договору в односторонньому порядку, сторони несуть відповідальність, встановлену законодавчими актами України та договором.

Стаття 30. **Відповідальність орендаря в разі його банкрутства**

У разі банкрутства орендаря він відповідає за свої борги майном, яке належить йому на праві власності, відповідно до законодавства України.

Стаття 31. ***(Статтю 31 виключено на підставі Закону № 326/95-ВР від 15.09.95)***

Про деякі питання практики застосування Закону України «Про оренду державного та комунального майна»

Роз'яснення Вищого арбітражного суду України від 25 травня 2000 року № 02-5/237

З метою однакового і правильного застосування Закону України «Про оренду державного та комунального майна» (далі – Закон) президія Вищого арбітражного суду України вважає за необхідне дати такі роз'яснення.

1. Законом регулюються правовідносини, пов'язані з орендою державного майна, майна, що належить Автономній Республіці Крим або перебуває у комунальній власності. Згідно зі статтею 3 Закону ці правовідносини регулюються також нормами Цивільного кодексу України, зокрема, главою 25 його, та іншими нормативними актами.

Відносини оренди рухомого та нерухомого майна, закріпленого за військовими частинами, закладами, установами та організаціями Збройних сил України та інших утворених відповідно до законів України військових формувань, які ведуть його облік у спеціальному порядку, регулюються Законом з урахуванням особливостей, передбачених Законом України «Про господарську діяльність у Збройних силах України» (стаття 1 Закону).

Що ж до оренди майна, яке перебуває у приватній чи колективній власності, то її правовий режим може регулюватись Законом, якщо інше не передбачено законодавством або договором оренди.

2. Об'єктами оренди може бути лише майно, зазначене у частині 1 статті 4 Закону.

Укладення договорів оренди майна, яке відповідно до пункту 2 статті 4 Закону та інших законодавчих актів України, зокрема Декрету Кабінету Міністрів України від 31.12.92 № 26-92, не може бути об'єктом

оренди, є підставою для визнання таких договорів недійсними згідно зі статтею 48 Цивільного кодексу України.

Арбітражним судам слід мати на увазі, що передбачені абзацом третім частини першої статті 4 Закону викуп оборотних матеріальних засобів та використання грошових коштів, одержаних від їх викупу, а також грошових коштів, наданих орендареві на умовах кредиту, повинні здійснюватись у порядку, встановленому постановою Кабінету Міністрів України від 10.08.95 № 629 «Про затвердження Методики оцінки вартості об'єктів оренди, Порядку викупу орендарем оборотних матеріальних засобів та Порядку надання в кредит орендареві коштів та цінних паперів» (з подальшими змінами і доповненнями).

3. Арбітражні суди повинні виходити з того, що статтею 5 Закону в імперативному порядку визначено органи, яким надано право бути орендодавцями.

Щодо цілісних майнових комплексів підприємств, їх структурних підрозділів та нерухомого майна, що є державною власністю, а також майна, що не увійшло до статутних фондів господарських товариств, створених у процесі приватизації (корпоратизації), орендодавцями можуть бути Фонд державного майна України, його регіональні відділення та представництва.

Підприємства мають право виступати орендодавцями, як правило, тільки щодо окремого індивідуально визначеного майна (крім нерухомого майна), а для того, щоб підприємство мало право передати в оренду структурний підрозділ (філію, цех, дільницю) або нерухоме майно (будівлю, споруду, приміщення), воно (підприємство) повинно одержати дозвіл Фонду державного майна України, його регіонального відділення, представництва. Якщо майно перебуває у власності Автономної Республіки Крим або у комунальній власності, то такий дозвіл може бути наданий органом, зазначеним в абзаці третьому статті 5 Закону.

4. У вирішенні спорів, пов'язаних з орендою державного чи комунального майна, арбітражні суди повинні виходити з такого.

4.1. Ініціатива щодо оренди майна може виходити від орендарів, перелічених у статті 6 Закону, на яких покладений обов'язок разом із заявою про укладання договору оренди направити орендодавцю проект договору, а також інші документи, перелік яких затверджено наказом Фонду державного майна України від 19.04.96 № 458.

Під зазначеними у частині першій статті 6 Закону «іншими юридичними особами» слід розуміти будь-яких юридичних осіб, у тому числі всі види підприємств та їх об'єднань, передбачені статтями 2 і 3 Закону України «Про підприємства в Україні». Прямої заборони орендувати державне або комунальне майно для підприємств з іноземними інвестиціями, кооперативів, професійних спілок, політичних партій, регіональних та інших громадських об'єднань Закон не вміщує. За змістом частини сьомої статті 9 Закону ініціювати укладення договору оренди нерухомого майна може і бюджетна установа, організація, яка має пріоритетне право на оренду нерухомого майна перед іншими заявниками.

4.2. У разі звернення місцевої державної адміністрації чи органу місцевого самоврядування до Фонду державного майна України, його регіонального відділення, представництва з пропозицією про розміщення бюд-

жетної установи, організації Фонд державного майна України (його відповідні органи) у 15-денний строк з дня одержання пропозиції може запропонувати підприємству, заснованому на державній формі власності, укласти договір оренди з бюджетною установою, організацією. Якщо підприємство не погодиться з цією пропозицією, Фонд державного майна України (чи його органи) вправі сам укласти такий договір.

Право укладення договору оренди з бюджетною установою, організацією за відсутності згоди підприємства, що є власністю Автономної Республіки Крим або перебуває у комунальній власності, надано також органам, уповноваженим управляти відповідною власністю (частина третя статті 9 Закону).

4.3. У разі відмови в укладанні договору оренди майна з підстав, не передбачених абзацом сьомим частини четвертої статті 9 Закону, а також неодержання відповіді у встановлений термін заінтересована особа має право звернутися до арбітражного суду із заявою про спонукання компетентного органу (підприємства) укласти договір оренди (частина восьма статті 9 Закону). Такі спори вирішуються арбітражним судом за місцезнаходженням орендодавців (стаття 15 Арбітражного процесуального кодексу України).

4.4. Що ж до об'єктів інших форм власності (колективної, приватної), то укладення договору оренди такого майна може мати місце тільки за згодою власника або уповноваженої ним особи, незалежно від того, чи є орендар бюджетною або будь-якою іншою установою, організацією.

5. Статтями 4–6 Указу Президента України від 30.12.94 № 827/94 «Про заходи щодо прискорення процесу малої приватизації в Україні» (з подальшими змінами) передбачені випадки надання державними органами приватизації приміщень в оренду шляхом продажу патентів на право оренди цих приміщень.

За наявності обставин, визначених названим Указом, та за умови додержання його вимог орган приватизації (орендодавець) зобов'язаний здійснити продаж патенту відповідній юридичній чи фізичній особі та протягом місяця з моменту виникнення права на патент укласти виключно з власником патенту договір оренди нежитлового приміщення (будівлі) на термін дії патенту (пункт 4.2 Положення про патент на право оренди будівель (споруд, приміщень), затвердженого наказом Фонду державного майна України від 31.01.95 № 90 з подальшими змінами). У разі коли орган приватизації відмовив у продажу патенту або протягом зазначеного строку не уклав договір оренди з власником патенту, заінтересована особа не позбавлена права звернутися до арбітражного суду із заявою про спонукання цього органу до укладення договору купівлі-продажу патенту та договору оренди нежитлового приміщення (будівлі).

6. Якщо ініціатива щодо оренди цілісного майнового комплексу виходить не від трудового колективу, орендодавець відповідно до частини другої статті 7 Закону повинен у триденний строк повідомити про неї трудовий колектив підприємства, його структурного підрозділу, стосовно якого подано заяву про оренду.

Трудовий колектив протягом п'ятнадцяти днів з дня одержання повідомлення вправі прийняти рішення про оренду цілісного майнового комплексу, його структурного підрозділу, створити господарське това-

риство і подати в установленому порядку заяву орендодавцю про оренду відповідного майна. Порушення трудовим колективом цього строку позбавляє його переваги перед іншими бажаючими взяти це майно в оренду, але не виключає можливості брати участь у конкурсі претендентів (абзац перший частини сьомої статті 9 Закону). Тому під «відсутністю заяви господарського товариства, створеного членами трудового колективу підприємства чи його структурного підрозділу» слід розуміти відсутність такої заяви протягом передбачених частиною третьою статті 7 Закону п'ятнадцяти днів.

7. Згідно з частиною першою статті 8 Закону у разі, якщо ініціатива щодо оренди цілісного майнового комплексу виходить від трудового колективу його структурного підрозділу, рішення повинно прийматись простою більшістю голосів членів всього трудового колективу підприємства.

Коли ж йдеться про оренду майна структурного підрозділу підприємства, згода трудового колективу всього підприємства не потрібна, достатньо простої більшості голосів членів трудового колективу цього структурного підрозділу.

Порядок створення і види господарських товариств визначаються Законом України «Про господарські товариства».

Вступ до господарського товариства, створеного членами трудового колективу, нових членів з числа працівників цього колективу повинен оформлятись додатковою угодою до установчого договору, оскільки відповідно до абзацу третього пункту 5 Положення про державну реєстрацію суб'єктів підприємницької діяльності, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.05.98 № 740 (з подальшими доповненнями), передбачене нотаріальне посвідчення підпису фізичної особи в установчих документах.

8. Відповідно до статті 153 Цивільного кодексу України договір вважається укладеним, коли між сторонами досягнуто згоди з усіх істотних умов. Істотними для договору оренди є умови, визначені частиною першою статті 10 Закону.

Отже тільки за наявності зазначених умов, якщо вони не врегульовані чинним законодавством, можна вважати договір оренди майна укладеним. Умова договору щодо вартості об'єкта оренди повинна відповідати Методиці, затвердженій постановою Кабінету Міністрів України від 18.08.95 № 629 (з подальшими змінами та доповненнями).

Крім того, слід мати на увазі, що відповідно до статті 153 Цивільного кодексу України істотними умовами договору оренди можуть бути також всі ті умови, щодо яких за заявою однієї з сторін повинно бути досягнуто згоди. Згідно з частиною другою статті 10 Закону за згодою сторін у договорі оренди можуть бути передбачені і інші умови, наприклад щодо використання орендарем об'єкта оренди за цільовим призначенням.

Частиною третьою статті 10 Закону встановлено загальне правило, згідно з яким прийняті після укладення договору оренди законодавчі акти, які погіршують становище орендаря, не поширюються на взаємини останнього з орендодавцем за раніше укладеним договором. Винятком з цього правила є стаття 21 Закону, згідно з якою збільшення цін і тарифів може бути підставою для відповідної зміни на вимогу однієї з сторін роз-

міру орендної плати, хоча б це і погіршувало фінансове становище орендаря. Отже, збільшення цін і тарифів може тягти за собою внесення відповідних змін до договору оренди.

9. Відповідно до частини першої статті 12 Закону договір оренди вважається укладеним з моменту досягнення домовленості з усіх істотних умов і підписання сторонами тексту договору. Поряд з цим частина друга цієї статті Закону не виключає можливості передачі розбіжностей, що виникають при укладанні договору оренди, на вирішення арбітражного суду. У такому випадку договір оренди вважається укладеним з моменту набрання чинності відповідним рішенням арбітражного суду і на умовах, зазначених у цьому рішенні.

Вирішуючи спори, пов'язані з укладанням договору оренди державного майна, арбітражні суди повинні з'ясовувати, чи додержано орендодавцями вимоги щодо погодження з органом, уповноваженим управляти майном, та органом Антимонопольного комітету України питання про передачу майна в оренду (абзаци другий, третій і четвертий частини другої статті 9 Закону). Якщо, незважаючи на одержання заяви про передачу майна в оренду, орендодавець не направить відповідні документи зазначеним органам, тобто фактично ухиляється від укладання договору оренди з підстав, не передбачених Законом, провадження у справі про спонукання укласти такий договір слід зупинити і зобов'язати орендодавця направити необхідні документи цим органам на погодження. У разі ухилення від виконання ухвали арбітражного суду може бути вирішено питання про застосування до орендодавця відповідальності, встановленої пунктом 5 частини другої статті 83 Арбітражного процесуального кодексу України. Разом з тим відповідно до абзацу четвертого частини третьої статті 9 Закону укладення договору оренди вважається погодженим з органами, зазначеними у цьому абзаці, якщо орендодавець у встановлений строк не одержить від них необхідних висновків, дозволу на укладення договору, відмови чи пропозицій щодо розміщення бюджетної установи, організації. В такому випадку зазначені у цьому абзаці процесуальні дії арбітражним судом не вчиняються.

Слід також мати на увазі, що орган Антимонопольного комітету України має право не дати згоди на передачу майна в оренду з підстав, перелічених у абзацах другому–четвертому частини другої статті 9 Закону, а орган, уповноважений управляти майном, має право не дати згоди на виділення структурного підрозділу підприємства.

Передача в оренду окремого індивідуально визначеного майна (крім нерухомого) здійснюється орендодавцем-підприємством без погодження з органом, уповноваженим управляти майном, або з органом Антимонопольного комітету України (абзац перший частини четвертої статті 9 Закону).

10. Порядок і строки передачі орендованого майна орендареві повинні визначатись у договорі. Закон, зокрема стаття 13, не вміщує вказівок щодо документального оформлення факту передачі. Тому передача орендованого майна може бути оформлена відповідним актом приймання-передачі, передаточним балансом і т. ін. З моменту, коли орендодавець повинен був передати об'єкт оренди орендареві, у останнього виникає право вимагати примусової передачі йому орендованого майна та відшкоду-

вання збитків, завданих порушенням строку передачі, або відмовитись від договору оренди і вимагати відшкодування збитків, завданих невиконанням договору оренди.

11. Відповідно до пункту 5 статті 34 Закону України «Про підприємства в Україні» у разі приєднання одного підприємства до іншого до останнього переходять усі майнові права і обов'язки приєднаного підприємства, в тому числі право вимоги і борги. У цих випадках орендар відповідає за борги приєднаного підприємства і у разі, якщо прийняті ним активи не покривають кредиторської заборгованості.

У разі оренди цілісного майнового комплексу структурного підрозділу підприємства орендар стає правонаступником у повному обсязі прав і обов'язків підприємства лише в частині правовідносин цього підприємства з його структурним підрозділом.

12. У разі закінчення строку, на який було укладено договір оренди, за відсутності заяви однієї із сторін про припинення або зміну договору він вважається продовженим на той самий строк і на тих самих умовах, які були передбачені договором.

Частиною другою статті 17 Закону встановлено місячний термін, протягом якого орендодавець або орендар можуть заявити про припинення або зміну умов договору після закінчення його строку. Таку заяву заінтересована сторона може також подати і до закінчення строку дії договору оренди. За усіх умов після закінчення терміну дії договору оренди орендар, який належним чином виконував свої обов'язки, має переважне право продовження договору оренди на новий термін. Отже, якщо після закінчення строку дії договору оренди орендодавець передав спірне майно в оренду іншій особі, орендар за попереднім договором має право звернутися до арбітражного суду із заявою про спонукання орендодавця продовжити дію цього договору на новий термін та про визнання договору з новим орендарем недійсним (частини друга і третя статті 17 Закону).

У вирішенні відповідного спору слід виходити, зокрема, з того, що належне виконання орендарем договору оренди презумується, якщо орендодавцем не буде доведено інше. Водночас, якщо не буде подано доказів того, що орендодавець уклав чи укладає договір оренди з іншою особою, а натомість буде встановлено, що він має намір використовувати майно для власних потреб, то підстави для задоволення позову про спонукання до продовження дії договору оренди відсутні.

Якщо заяву про припинення чи зміну умов договору оренди подано стороною за договором після закінчення терміну, встановленого частиною другою статті 17 Закону, але друга сторона не згодна припиняти чи змінювати умови договору, останній вважається продовженим на тих самих умовах і на той самий строк. Якщо ж сторона, що направила таку заяву з порушенням місячного строку, наполягатиме на розірванні чи зміні умов договору оренди, спір підлягає вирішенню у претензійно-позовному порядку відповідно до вимог статті 11 Арбітражного процесуального кодексу України.

13. Одностороння відмова від договору оренди не допускається. Однак на вимогу однієї із сторін цей договір може бути достроково розірвано за погодженням сторін, а за наявності спору – за рішенням арбітражного суду.

Підставою для розірвання договору може бути належним чином доведене невиконання орендарем хоча б одного з його зобов'язань, передбачених статтею 18 Закону або договором оренди, а також вчинення ним одного чи кількох порушень, зазначених у статті 269 Цивільного кодексу України.

Орендар, зі свого боку, не позбавлений права вимагати розірвання договору оренди з підстав, визначених статтею 270 названого Кодексу.

14. Однією з істотних умов договору оренди є орендна плата, яка встановлюється, як правило, у грошовій формі. Річна орендна плата за користування цілісним майновим комплексом не може перевищувати десяти відсотків вартості орендованого майна (частина перша статті 19 Закону).

Методика розрахунку та порядок використання орендної плати визначаються: для об'єктів, що перебувають у державній власності – Кабінетом Міністрів України (постанова № 786 від 04.10.95 з подальшими змінами і доповненнями); для об'єктів, що належить Автономній Республіці Крим, – органами, уповноваженими Верховною Радою Автономної Республіки Крим; для об'єктів комунальної власності – органами місцевого самоврядування. До затвердження відповідних документів сторони за договором оренди вносять орендну плату в розмірі, визначеному договором оренди. Згадана Методика може застосовуватись для розрахунку плати за оренду комунального майна, якщо таке рішення прийнято органами місцевого самоврядування.

Порядок і умови надання передбачених частиною четвертою статті 19 Закону пільг щодо орендної плати встановлено Положенням, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 29.02.96 № 271 (з подальшими змінами).

14.1. За згодою сторін орендна плата може встановлюватись у натуральній або грошово-натуральній формі. Якщо одна із сторін заперечує проти зазначених форм орендної плати, у арбітражного суду відсутні правові підстави для задоволення пропозицій другої сторони щодо застосування таких форм орендної плати (стаття 20 Закону).

Якщо в договорі оренди передбачено натуральну або грошово-натуральну форму орендної плати, орендар замість грошей може вносити орендну плату шляхом передачі орендодавцеві частини своєї продукції, виконання певних робіт чи надання послуг.

Проте у разі якщо чинним законодавством чи договором оренди передбачені майнові санкції за порушення умов договору, вони можуть стягуватись виключно у грошовій формі.

Вирішуючи спори, пов'язані з укладанням та виконанням договорів оренди, арбітражні суди повинні враховувати вимоги статті 3 Декрету Кабінету Міністрів України «Про систему валютного регулювання і валютного контролю», згідно з якою єдиним законним засобом платежу на території України є валюта України.

14.2. Частина третя статті 21 Закону надає орендареві право за певних умов вимагати зменшення орендної плати.

У вирішенні відповідних спорів презумується незмінність умов господарювання (користування майном) чи стану об'єкта оренди, а орендар повинен подати докази наявності тих обставин, на які він посилається в обґрунтування своїх вимог, а також довести, що ці обставини виникли з

не залежних від нього причин, зокрема внаслідок зміни кон'юнктури на ринку товарів, робіт, послуг, з вини орендодавця, через дію непереборної сили чи у зв'язку з природними властивостями майна, що є об'єктом оренди, тощо. Якщо у погіршенні цього майна або у створенні гірших умов користування ним винні обидві сторони за договором, розмір орендної плати також може бути зменшений, але лише у частині, яка відповідає вині орендодавця у зменшенні можливості користуватися майном.

Арбітражним судам слід виходити з того, що зміна умов господарювання, наприклад зміни у податковій політиці, у рівні попиту на товари, роботи, послуги тощо, можуть бути підставою для зміни розміру орендної плати, якщо це передбачено договором оренди.

Що ж до істотного погіршення стану об'єкта оренди, то воно може бути наслідком стихійного лиха, тобто відбутись не з вини орендаря чи будь-якої іншої особи, або виникнути з будь-яких технічних причин, що призвели до понаднормативного зносу орендованого майна, у зв'язку з чим процент амортизації його виявився більше передбачуваного. В такому разі розмір зменшення плати визначається виходячи із строків і характеру погіршення порівняно з умовами користування і станом майна, що визначені в нормативному порядку чи самим договором, або випливають з призначення майна. У разі необхідності арбітражний суд не позбавлений права призначити відповідну експертизу.

14.3. Якщо орендар з не залежних від нього обставин протягом певного часу був повністю позбавлений можливості користуватися орендованим майном, то на підставі цієї ж норми Закону він вправі порушувати питання і про повне звільнення його від внесення орендної плати. Такими обставинами можуть бути, зокрема, здійснення капітального ремонту (якщо його повинен робити орендодавець), прострочення орендодавцем надання майна орендареві, наявність у майні недоліків, які виключали його використання за призначенням, тощо. У разі коли за відповідний період часу, протягом якого орендоване майно не використовувалось, орендну плату було внесено, орендар вправі вимагати її повернення.

Зміна умови договору щодо ставок орендної плати може мати місце лише за погодженням сторін у разі зміни цін і тарифів та в інших випадках, передбачених законодавчими актами України (частини перша і друга статті 21 Закону). У разі недосягнення згоди з цього питання за заявою заінтересованої сторони спір вирішується арбітражним судом.

14.4 Частиною шостою статті 19 Закону передбачено, що стягнення заборгованості по орендній платі провадиться в безспірному порядку на підставі виконавчого напису нотаріуса. Відповідні приписи містяться також у Переліку документів, за якими стягнення заборгованості провадиться у безспірному порядку на підставі виконавчих написів нотаріусів, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 29.06.99 № 1172 (з подальшими змінами).

Водночас слід враховувати, що розміри такої плати встановлюються та змінюються договором між орендодавцем і орендарем (зокрема згідно зі статтями 10, 19–21 Закону). А відповідно до статті 88 Закону України «Про нотаріат» нотаріус вчиняє виконавчі написи, якщо подані документи підтверджують безспірність заборгованості. Отже, якщо між сторонами договору оренди державного чи комунального майна існує спір,

пов'язаний із стягненням заборгованості з орендної плати або пені за несвоєчасне внесення такої плати, справа з відповідного спору підвідомча арбітражному суду на загальних підставах.

15. Відповідно до статті 23 Закону передача майна в оренду не припиняє права власності на це майно, і тому в разі банкрутства орендаря він відповідає за свої борги тільки майном, яке належить йому на праві власності (стаття 30 Закону). Таким чином, розглядаючи справи, пов'язані з майновою відповідальністю орендаря, а також справу про його банкрутство, арбітражний суд не має права на задоволення позовних вимог (вимог кредиторів) за рахунок майна, яке передано орендарю в оренду.

У випадку визнання банкрутом орендодавця належне йому на праві власності майно включається до ліквідаційної маси.

Абзац четвертий частини третьої статті 23 Закону надає орендареві право здійснювати за власні кошти реконструкцію, технічне переоснащення чи поліпшення орендованого майна за погодженням з орендодавцем. Вирішуючи спори, пов'язані з використанням орендарем цього права, арбітражний суд повинен мати на увазі, що згода орендодавця на реконструкцію, переоснащення чи поліпшення орендованого майна має бути втілена у певну документальну форму, якщо ці дії не передбачені у самому договорі оренди.

16. Арбітражним судам слід враховувати, що відповідно до статті 25 Закону орендоване майно приватизується згідно з чинним законодавством, тобто оренду з викупом як спосіб приватизації Закон не передбачає, а отже, відсутнє і переважне право орендаря на викуп об'єкта оренди, за винятком тих випадків, коли право на викуп такого майна було передбачено договором оренди, укладеним до набрання чинності Законом у редакції від 14.03.95.

Необхідно також мати на увазі, що пунктом 42 Державної програми приватизації на 1999 рік, затвердженої Указом Президента України від 24.02.99 № 209, передбачено, що у разі коли орендарем будівлі (споруди, приміщення) за згодою орендодавця здійснено за рахунок власних коштів поліпшення орендованого об'єкта, яке неможливо відокремити від відповідного об'єкта без завдання йому шкоди, вартістю не менше 25 відсотків балансової вартості будівлі (споруди, приміщення), орендар одержує право викупу цієї будівлі (споруди, приміщення).

17. У разі припинення договору оренди (розірвання договору оренди, закінчення строку його дії та відмова від його продовження, банкрутство орендаря) орендар зобов'язаний повернути орендодавцеві об'єкт оренди. Що ж до майна підприємства, його структурного підрозділу, яке передано в оренду, то, вирішуючи спори, пов'язані з поверненням майна після припинення договору оренди, необхідно враховувати таке. Згідно зі статтею 14 Закону після передачі майна підприємства в оренду його діяльність як державного підприємства припиняється шляхом приєднання до орендаря, а структурного підрозділу – шляхом виділення з підприємства з наступним приєднанням до орендаря, з дати видання про це відповідного наказу органом, уповноваженим управляти майном. У свою чергу, й орган управління орендаря приймає рішення про приєднання підприємства або його структурного підрозділу до орендаря. Оскільки діяльність підприємства, його структурного підрозділу як державних припиняється,

у вирішенні питання щодо юридичної особи, яка має право на позов про повернення майна після припинення договору оренди, слід керуватись частиною третьою статті 27 Закону. Згідно з цією нормою орендар повинен передати орендоване майно тому підприємству, яке буде визначено орендодавцем.

У вирішенні питань, пов'язаних з поверненням орендованих цілісних майнових комплексів підприємств після припинення або розірвання договору оренди, арбітражні суди повинні керуватись також Порядком повернення орендованих цілісних майнових комплексів..., затвердженим наказом Фонду державного майна України від 07.08.97 № 847, та наказом названого Фонду від 09.01.98 № 19, яким затверджено коефіцієнти індексації вартості оборотних засобів, зданих в оренду станом на 1 січня 1998 року.

Припинення дії договору оренди у зв'язку з приватизацією орендованого майна може мати місце виключно у разі якщо це майно приватизовано орендарем. В інших випадках договір оренди зберігає чинність для нового власника майна.

Що ж до припинення договору оренди у зв'язку з банкрутством орендаря – юридичної особи, то дію цього договору слід вважати припиненою лише у разі, якщо після затвердження ліквідаційного балансу суд виносить ухвалу про ліквідацію орендаря, оскільки за наявності у банкрута майна, достатнього для задоволення вимог кредиторів, він вважається вільним від боргів і продовжує свою підприємницьку діяльність (частина третя статті 32 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом»).

18. У вирішенні спорів, пов'язаних з правами і обов'язками сторін у зв'язку з поліпшенням або погіршенням орендованого майна та захистом права орендаря на таке майно, арбітражним судам належить керуватися статтями 271, 272 Цивільного кодексу України, статтями 27 та 28 Закону. У разі заподіяння шкоди об'єкту оренди з вини третіх осіб останні несуть відповідальність перед орендарем відповідно до глави 40 Цивільного кодексу України.

19. У зв'язку з виданням цього роз'яснення вважати таким, що втратило чинність, роз'яснення президії Вищого арбітражного суду України від 07.12.95 № 02-5/874 «Про деякі питання практики застосування Закону України «Про оренду державного майна».

Розділ 4

ОЦІНКА ВАРТОСТІ МАЙНА

Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні

Закон України
від 12 липня 2001 року № 2658-III

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2001, № 47, ст. 251)

Цей Закон визначає правові засади здійснення оцінки майна, майнових прав та професійної оціночної діяльності в Україні, її державного та громадського регулювання, забезпечення створення системи незалежної оцінки майна з метою захисту законних інтересів держави та інших суб'єктів правовідносин у питаннях оцінки майна, майнових прав та використання її результатів.

Розділ I. *Загальні положення*

Стаття 1. **Сфера дії Закону**

Положення цього Закону поширюються на правовідносини, які виникають у процесі здійснення оцінки майна, майнових прав, що належать фізичним та юридичним особам України на території України та за її межами, а також фізичним та юридичним особам інших держав на території України та за її межами, якщо угода укладається відповідно до законодавства України, використання результатів оцінки та здійснення професійної оціночної діяльності в Україні.

Стаття 2. **Законодавство про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність**

Оцінка майна, майнових прав та професійна оціночна діяльність регулюються цим Законом, іншими нормативно-правовими актами з оцінки майна, що не суперечать йому. Якщо міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, встановлено інші правові норми щодо оцінки майна, майнових прав та професійної оціночної діяльності, застосовуються правила міжнародного договору.

Стаття 3. **Оцінка майна та майнових прав**

Оцінка майна, майнових прав (далі – оцінка майна) – це процес визна-

чення їх вартості на дату оцінки за процедурою, встановленою нормативно-правовими актами, зазначеними в статті 9 цього Закону (далі – нормативно-правові акти з оцінки майна), і є результатом практичної діяльності суб'єкта оціночної діяльності.

У цьому Законі:

майном, яке може оцінюватися, вважаються об'єкти в матеріальній формі, у тому числі земельні ділянки, будівлі та споруди (включаючи їх невід'ємні частини), машини, обладнання, транспортні засоби тощо; паї, цінні папери; нематеріальні активи, в тому числі об'єкти права інтелектуальної власності; цілісні майнові комплекси всіх форм власності;

майновими правами, які можуть оцінюватися, визнаються будь-які права, пов'язані з майном, відмінні від права власності, у тому числі права, які є складовими частинами права власності (права володіння, розпорядження, користування), а також інші специфічні права (права на провадження діяльності, використання природних ресурсів тощо) та права вимоги.

Незалежною оцінкою майна вважається оцінка майна, що проведена суб'єктом оціночної діяльності – суб'єктом господарювання.

Процедури оцінки майна встановлюються нормативно-правовими актами з оцінки майна. У випадках проведення незалежної оцінки майна складається звіт про оцінку майна. У випадках самостійного проведення оцінки майна органом державної влади або органом місцевого самоврядування складається акт оцінки майна. Вимоги до звітів про оцінку майна та актів оцінки майна встановлюються відповідно до статті 12 цього Закону.

Датою оцінки є дата, за станом на яку здійснюються процедури оцінки майна та визначається вартість майна. Нормативно-правовими актами з оцінки майна можуть бути передбачені строки дії звіту про оцінку майна (акта оцінки майна) від дати оцінки або дати її затвердження (погодження) замовником.

Випадки обов'язкового проведення оцінки майна встановлюються цим Законом.

Стаття 4. **Професійна оціночна діяльність**

Професійна оціночна діяльність (далі – оціночна діяльність) – діяльність оцінювачів та суб'єктів оціночної діяльності, визнаних такими відповідно до положень цього Закону, яка полягає в організаційному, методичному та практичному забезпеченні проведення оцінки майна, розгляді та підготовці висновків щодо вартості майна.

Оціночна діяльність може здійснюватися у таких формах:

практична діяльність з оцінки майна, яка полягає у практичному виконанні оцінки майна та всіх процедур, пов'язаних з нею, відповідно до вимог, встановлених нормативно-правовими актами з оцінки майна;

консультаційна діяльність, яка полягає в наданні консультацій з оцінки майна суб'єктам оціночної діяльності, замовникам оцінки та (або) іншим особам в усній або письмовій формі;

рецензування звіту про оцінку майна (акта оцінки майна), яке полягає в їх критичному розгляді та наданні висновків щодо їх повноти, правильності виконання та відповідності застосованих процедур оцінки майна

вимогам нормативно-правових актів з оцінки майна, в порядку, визначеному цим Законом та нормативно-правовими актами з оцінки майна;

методичне забезпечення оцінки майна, яке полягає в розробленні методичних документів з оцінки майна та наданні роз'яснень щодо їх застосування;

навчальна діяльність оцінювачів, яка полягає в участі у навчальному процесі з професійної підготовки оцінювачів.

Практична діяльність з оцінки майна може здійснюватися виключно суб'єктами оціночної діяльності, визнаними такими відповідно до статті 5 цього Закону.

Здійснення судової експертизи та судово-експертної діяльності, сутність яких полягає в практичному виконанні оцінки майна, відбувається з урахуванням вимог цього Закону.

Стаття 5. **Суб'єкти оціночної діяльності**

Суб'єктами оціночної діяльності є:

суб'єкти господарювання – зареєстровані в установленому законодавством порядку фізичні особи – суб'єкти підприємницької діяльності, а також юридичні особи незалежно від їх організаційно-правової форми та форми власності, які здійснюють господарську діяльність, у складі яких працює хоча б один оцінювач, та які отримали сертифікат суб'єкта оціночної діяльності відповідно до цього Закону;

органи державної влади та органи місцевого самоврядування, які отримали повноваження на здійснення оціночної діяльності в процесі виконання функцій з управління та розпорядження державним майном та (або) майном, що є у комунальній власності, та у складі яких працюють оцінювачі.

Права, обов'язки та відповідальність суб'єктів оціночної діяльності встановлюються цим та іншими законами.

Стаття 6. **Оцінювач**

Оцінювачами можуть бути громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які склали кваліфікаційний іспит та одержали кваліфікаційне свідоцтво оцінювача відповідно до вимог цього Закону.

Оцінювачем не може бути особа, яка має непогашену судимість за корисливі злочини.

Права, обов'язки та відповідальність оцінювачів встановлюються цим та іншими законами.

Розділ II. *Засади проведення оцінки майна*

Стаття 7 .**Випадки проведення оцінки майна**

Оцінка майна проводиться у випадках, встановлених законодавством України, міжнародними угодами, на підставі договору, а також на вимогу однієї з сторін угоди та за згодою сторін.

Проведення оцінки майна є обов'язковим у випадках:

створення підприємств (господарських товариств) на базі державного майна або майна, що є у комунальній власності;

реорганізації, банкрутства, ліквідації державних, комунальних підприємств та підприємств (господарських товариств) з державною часткою майна (часткою комунального майна);

виділення або визначення частки майна у спільному майні, в якому є державна частка (частка комунального майна);

визначення вартості внесків учасників та засновників господарського товариства, якщо до зазначеного товариства вноситься майно господарських товариств з державною часткою (часткою комунального майна), а також у разі виходу (виключення) учасника або засновника із складу такого товариства;

приватизації та іншого відчуження у випадках, встановлених законом, оренди, обміну, страхування державного майна, майна, що є у комунальній власності, а також повернення цього майна на підставі рішення суду;

переоцінки основних фондів для цілей бухгалтерського обліку;

оподаткування майна та визначення розміру державного мита згідно з законом;

передачі майна під заставу;

визначення збитків або розміру відшкодування у випадках, встановлених законом;

в інших випадках за рішенням суду або у зв'язку з необхідністю захисту суспільних інтересів.

Проведення незалежної оцінки майна є обов'язковим у випадках його застави, відчуження державного та комунального майна способами, що не передбачають конкуренцію покупців у процесі продажу, або у разі продажу одному покупцю, визначення збитків або розміру відшкодування, під час вирішення спорів та в інших випадках, визначених законодавством або за згодою сторін.

Стаття 8. **Обмеження щодо проведення оцінки майна**

Не допускається проведення оцінки майна суб'єктами оціночної діяльності – суб'єктами господарювання у таких випадках:

проведення суб'єктом оціночної діяльності – суб'єктом господарювання оцінки майна, що належить йому або оцінювачам, які працюють у його складі, на праві власності або на яке зазначені особи мають майнові права;

проведення оцінки майна фізичної особи – замовника або керівників юридичної особи, яка є замовником оцінки, оцінювачем, який має родинні зв'язки з зазначеними особами, або суб'єктом оціночної діяльності – суб'єктом господарювання, керівництво якого має зазначені зв'язки;

проведення оцінки майна своїх засновників (учасників).

Під час оцінки майна, що здійснюється органами державної влади, у тому числі Фондом державного майна України, та органами місцевого самоврядування, встановлюються такі обмеження:

не може передбачатися виключне право її проведення органами державної влади та органами місцевого самоврядування або оцінювачами, які працюють в органах державної влади та органах місцевого самоврядування, за винятком випадків, передбачених законом;

не можуть передбачатися будь-які форми виключного права на прове-

дення оцінки майна суб'єктами оціночної діяльності, які створені зазначеними органами державної влади та органами місцевого самоврядування.

Результати оцінки майна, проведеної з порушеннями зазначених обмежень, визнаються недійсними та підлягають обов'язковому скасуванню.

Оцінка майна у випадках її обов'язкового проведення, зазначених у статті 7 цього Закону, виконана суб'єктами, які не є суб'єктами оціночної діяльності, визнається недійсною.

Стаття 9. **Методичне регулювання оцінки майна**

Методичне регулювання оцінки майна здійснюється у відповідних нормативно-правових актах з оцінки майна: положеннях (національних стандартах) оцінки майна, що затверджуються Кабінетом Міністрів України, методиках та інших нормативно-правових актах, які розробляються з урахуванням вимог положень (національних стандартів) і затверджуються Кабінетом Міністрів України або Фондом державного майна України.

Розроблення нормативно-правових актів з оцінки майна здійснюється на засадах міжнародних стандартів оцінки. До їх розроблення Фонд державного майна України залучає інші органи державної влади, саморегулівні організації оцінювачів, найбільш авторитетних оцінювачів, наукові та інші установи.

Нормативно-правові акти, які регулюють питання вартості (ціни) майна, не повинні суперечити положенням (національним стандартам) оцінки майна.

Положення (національні стандарти) оцінки майна повинні містити визначення понять, у тому числі поняття ринкової вартості, принципів оцінки, методичних підходів та особливостей проведення оцінки відповідного майна залежно від мети оцінки, вимоги до змісту звіту про оцінку майна та порядок його рецензування.

Положення (національні стандарти) оцінки майна визначають випадки застосування оцінювачами методичних підходів оцінки ринкової вартості майна та випадки і обмеження щодо застосування методичних підходів до визначення неринкових видів вартості майна. При цьому, якщо законами або нормативно-правовими актами Кабінету Міністрів України, договором на проведення оцінки майна або ухвалою суду не зазначено вид вартості, який повинен бути визначений в результаті оцінки, визначається ринкова вартість.

Положення (національні стандарти) оцінки майна є обов'язковими до виконання суб'єктами оціночної діяльності під час проведення ними оцінки майна всіх форм власності та в будь-яких випадках її проведення.

У разі провадження спільної господарської діяльності оцінка частки майна, яке вноситься іноземним суб'єктом господарювання, проводиться відповідно до нормативно-правових актів з оцінки майна, визначених цим Законом.

Стаття 10. **Підстави проведення оцінки майна**

Оцінка майна проводиться на підставі договору між суб'єктом оціночної діяльності – суб'єктом господарювання та замовником оцінки або

на підставі ухвали суду про призначення відповідної експертизи щодо оцінки майна.

У випадках, визначених нормативно-правовими актами з оцінки майна, які затверджуються Кабінетом Міністрів України, суб'єкти оціночної діяльності – органи державної влади та органи місцевого самоврядування здійснюють оцінку майна самостійно на підставі наказу керівника. При цьому, якщо законодавством передбачена обов'язковість проведення незалежної оцінки майна, органи державної влади та органи місцевого самоврядування виступають замовниками проведення такої оцінки майна шляхом укладання договорів з суб'єктами оціночної діяльності – суб'єктами господарювання, визначеними на конкурсних засадах у порядку, встановленому законодавством.

Під час укладання органами державної влади та органами місцевого самоврядування договорів на проведення оцінки майна застосовуються обмеження, зазначені в статті 8 цього Закону. Не допускається встановлення інших обмежень щодо участі суб'єктів оціночної діяльності в проведенні оцінки майна, крім тих, що визначені умовами конкурсного відбору відповідно до законодавства.

Стаття 11. Договір на проведення оцінки майна

Договір на проведення оцінки майна укладається в письмовій формі та може бути двостороннім або багатостороннім. Під час укладання багатостороннього договору крім замовника оцінки стороною договору може виступати особа-платник, якщо оплату послуг суб'єкта оціночної діяльності здійснює інша особа, а не замовник. У цьому випадку на платника як сторону договору поширюються обмеження, зазначені в статті 8 цього Закону.

Замовниками оцінки майна можуть бути особи, яким зазначене майно належить на законних підставах або у яких майно перебуває на законних підставах, а також ті, які замовляють оцінку майна за дорученням зазначених осіб. Замовники оцінки повинні забезпечити доступ суб'єкта оціночної діяльності до майна, що підлягає оцінці на законних підставах, отримання ним необхідної та достовірної інформації про зазначене майно для проведення його оцінки.

Сторони договору на проведення оцінки майна (замовник, платник) мають право вільного вибору суб'єкта оціночної діяльності – суб'єкта господарювання за умови виконання вимог, встановлених статтями 8 та 9 цього Закону.

Істотними умовами договору на проведення оцінки майна є:

зазначення майна, що підлягає оцінці;

мета, з якою проводиться оцінка;

вид вартості майна, що підлягає визначенню;

дата оцінки;

строк виконання робіт з оцінки майна;

розмір і порядок оплати робіт;

права та обов'язки сторін договору;

умови забезпечення конфіденційності результатів оцінки, інформації, використаної під час її виконання;

відповідальність сторін за невиконання або неналежне виконання умов договору;

порядок вирішення спорів, які можуть виникнути під час проведення оцінки та прийняття замовником її результатів.

Законодавством або за згодою сторін договору в ньому можуть бути передбачені інші істотні умови.

Розмір і порядок оплати робіт з оцінки майна визначаються за домовленістю сторін або у випадках відбору суб'єкта оціночної діяльності на конкурсних засадах – за результатами конкурсу. Не допускається встановлення у договорі розміру оплати робіт як частки вартості майна, що підлягає оцінці. Права, обов'язки та відповідальність оцінювача (суб'єкта оціночної діяльності), який проводить експертизу на підставі ухвали (постанови) суду про її призначення, визначаються законодавством України про судову експертизу та цим Законом.

Стаття 12. **Звіт про оцінку майна (акт оцінки майна)**

Звіт про оцінку майна є документом, що містить висновки про вартість майна та підтверджує виконані процедури з оцінки майна суб'єктом оціночної діяльності – суб'єктом господарювання відповідно до договору. Звіт підписується оцінювачами, які безпосередньо проводили оцінку майна, і скріплюється печаткою та підписом керівника суб'єкта оціночної діяльності.

Вимоги до змісту звіту про оцінку майна, порядку його оформлення та рецензування встановлюються положеннями (національними стандартами) оцінки майна. Зміст звіту про оцінку майна повинен містити розділи, що розкривають зміст проведених процедур та використаної нормативно-правової бази з оцінки майна.

Акт оцінки майна є документом, що містить висновки про вартість майна та підтверджує виконані процедури з оцінки майна, здійсненої суб'єктом оціночної діяльності – органом державної влади або органом місцевого самоврядування самостійно. Якщо процедурами з оцінки майна для складання акта оцінки майна передбачене попереднє проведення оцінки майна повністю або частково суб'єктом оціночної діяльності – суб'єктом господарювання, звіт про оцінку такого майна додається до акта оцінки майна. Акт оцінки майна підлягає затвердженню керівником органу державної влади або органу місцевого самоврядування.

Зміст, форма, порядок складання, затвердження та строк дії акта оцінки майна встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 13. **Рецензування звіту про оцінку майна (акта оцінки майна)**

Рецензування звіту про оцінку майна (акта оцінки майна) здійснюється на вимогу особи, яка використовує оцінку майна та її результати для прийняття рішень, у тому числі на вимогу замовників (платників) оцінки майна, органів державної влади та органів місцевого самоврядування, судів та інших осіб, які мають заінтересованість у неупередженому критичному розгляді оцінки майна, а також за власною ініціативою суб'єкта оціночної діяльності. Підставою для проведення рецензування є

письмовий запит до осіб, які відповідно до цієї статті мають право здійснювати рецензування звіту про оцінку майна (акта оцінки майна).

Рецензування звіту про оцінку майна (акта оцінки майна) може виконувати оцінювач, який має не менш ніж дворічний досвід практичної діяльності з оцінки майна, експертні ради, що спеціально створені саморегулівними організаціями оцінювачів з метою контролю за якістю оцінки майна, яка проводиться оцінювачами – членами саморегулівної організації, оцінювачі, які мають не менш ніж дворічний досвід практичної діяльності з оцінки майна та працюють у Фонді державного майна України, а також інших органах, зазначених у статті 5 цього Закону.

Рецензування звіту про оцінку майна (акта оцінки майна), якщо зазначена оцінка погоджується, затверджується або приймається органом державної влади або органом місцевого самоврядування, є обов'язковим.

Якщо письмовим запитом про необхідність проведення рецензування звіту про оцінку майна (акта оцінки майна) встановлюється вимога щодо надання висновку про вартість майна, така вимога задовольняється шляхом проведення оцінки майна. У цьому випадку рецензент здійснює або забезпечує здійснення оцінки майна в порядку, встановленому нормативно-правовими актами з оцінки майна.

Рецензування звіту про оцінку майна (акта оцінки майна) оцінювачем, який працює в органі державної влади, на запити органів державної влади або у зв'язку з виконанням своїх посадових обов'язків здійснюється в межах повноважень, визначених посадовими інструкціями. Якщо запитом органу державної влади передбачено надання висновку про вартість майна і підготовка зазначеного висновку вимагає проведення незалежної оцінки, органи державної влади забезпечують її проведення у порядку, встановленому цим Законом.

В інших випадках рецензування звіту про оцінку майна (акта оцінки майна) здійснюється на платній основі.

Розділ III. *Набуття права на заняття оціночною діяльністю*

Стаття 14. Професійна підготовка оцінювачів

Професійна підготовка оцінювачів здійснюється навчальними закладами, які уклали угоди про співробітництво з професійної підготовки оцінювачів з Фондом державного майна України. Фонд державного майна України повинен сприяти створенню конкурентного середовища серед навчальних закладів, які здійснюють професійну підготовку оцінювачів.

Професійна підготовка оцінювачів складається з навчання за програмами базової підготовки та підвищення кваліфікації. Загальні вимоги до змісту навчальних програм підлягають обов'язковому погодженню Наглядовою радою з питань оціночної діяльності. Фонд державного майна України та саморегулівні організації оцінювачів спільно здійснюють контроль за якістю професійної підготовки оцінювачів.

Оцінювачі зобов'язані не рідше одного разу в два роки підвищувати кваліфікацію за програмою підвищення кваліфікації. Невиконання цієї

вимоги є підставою для зупинення дії кваліфікаційного свідоцтва оцінювача.

Стаття 15. **Кваліфікаційне свідоцтво оцінювача**

Кваліфікаційне свідоцтво оцінювача (далі – кваліфікаційне свідоцтво) є документом, який підтверджує достатній фаховий рівень підготовки оцінювача за програмою базової підготовки для самостійного проведення оцінки майна. Форми кваліфікаційних свідоцтв оцінювача встановлюються Фондом державного майна України. Право на отримання кваліфікаційного свідоцтва набувають фізичні особи, які мають закінчену вищу освіту, пройшли навчання за програмою базової підготовки та стажування протягом одного року у складі суб'єкта оціночної діяльності разом з оцінювачем, який має не менше ніж дворічний досвід практичної діяльності з оцінки майна, отримали його позитивну рекомендацію та успішно склали кваліфікаційний іспит.

Кваліфікаційні свідоцтва підтверджують професійну підготовку оцінювача за такими напрямами оцінки майна відповідно до програм базової підготовки: оцінка об'єктів у матеріальній формі; оцінка цілісних майнових комплексів, паїв, цінних паперів, майнових прав та нематеріальних активів, у тому числі прав на об'єкти інтелектуальної власності; оцінка земельних ділянок.

Підвищення кваліфікації відбувається за напрямами, зазначеними у кваліфікаційному свідоцтві оцінювача, за результатами якої видається посвідчення про підвищення кваліфікації, яке є невід'ємною частиною кваліфікаційного свідоцтва.

Кваліфікаційне свідоцтво видається Фондом державного майна України спільно з навчальним закладом, на базі якого проводилася підготовка та складався кваліфікаційний іспит, на підставі відповідного рішення Екзаменаційної комісії. За видачу кваліфікаційного свідоцтва справляється плата в розмірі одного неоподатковуваного мінімуму доходів громадян. Зазначена плата спрямовується на покриття організаційних витрат, пов'язаних з видачею кваліфікаційного свідоцтва. У кваліфікаційному свідоцтві зазначаються назва органу державної влади та навчального закладу, які його видали, дата видачі, номер свідоцтва, прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи, якій видається свідоцтво, напрям програми базової підготовки, відповідно до якої підтверджується фаховий рівень оцінювача та дозволяється здійснювати оцінку. Кваліфікаційне свідоцтво є безстроковим у разі виконання всіх вимог, встановлених цим Законом.

Кваліфікаційне свідоцтво видається в двотижневий строк на підставі подання фізичною особою до Фонду державного майна України таких документів: заяви про видачу кваліфікаційного свідоцтва, зразок якої встановлюється Фондом державного майна України, копії паспорту, копії документа про вищу освіту, платіжного документа про внесення плати за видачу кваліфікаційного свідоцтва.

Стаття 16. **Порядок прийняття рішення про видачу, позбавлення, зупинення дії кваліфікаційного свідоцтва**

Рішення про видачу кваліфікаційного свідоцтва приймається Екзаме-

наційною комісією, склад якої затверджується Фондом державного майна України та формується з числа його представників, представників інших органів державної влади, до повноважень яких належить реалізація державної політики в питаннях оцінки майна, які мають необхідний рівень підготовки з питань оцінки майна, та представників, делегованих саморегулівними організаціями оцінювачів. При цьому представники саморегулівних організацій оцінювачів повинні становити не менше двох третин кількісного складу Екзаменаційної комісії виходячи з рівнопропорційного принципу делегування представників кожної з них. Екзаменаційна комісія діє на базі навчального закладу.

Рішення про позбавлення кваліфікаційного свідоцтва (його анулювання) приймається Екзаменаційною комісією за письмовим поданням заінтересованих осіб з таких підстав: неодноразове грубе порушення оцінювачем нормативно-правових актів з оцінки майна; рішення суду за фактами непрофесійної оцінки майна, яка проведена оцінювачем; наявність у оцінювача непогашеної судимості за корисливі злочини; з'ясування факту неправомірної видачі кваліфікаційного свідоцтва; з'ясування факту порушення оцінювачем обмежень, встановлених статтею 8 цього Закону.

Про прийняте Екзаменаційною комісією рішення про позбавлення кваліфікаційного свідоцтва Фонд державного майна України повідомляє оцінювача письмово в двотижневий строк після надходження відповідного протоколу засідання Екзаменаційної комісії.

Рішення про позбавлення оцінювача кваліфікаційного свідоцтва може бути оскаржено в судовому порядку.

Рішення про видачу кваліфікаційного свідоцтва оцінювачу, який був позбавлений його на підставі цього Закону, приймається Екзаменаційною комісією не раніше ніж через рік від дати позбавлення, в порядку, передбаченому для видачі кваліфікаційного свідоцтва.

Рішення про зупинення дії кваліфікаційного свідоцтва приймається Фондом державного майна України у разі невиконання оцінювачем вимог частини третьої статті 14 цього Закону, зазначення ним свідомо неправдивих даних, що призвело до викривлення інформації про оцінювача в Державному реєстрі оцінювачів. Дія кваліфікаційного свідоцтва поновлюється Фондом державного майна України в тижневий строк після усунення оцінювачем наявних зауважень.

Рішення Екзаменаційної комісії оформлюються протоколами. Порядок роботи Екзаменаційної комісії встановлюється Фондом державного майна України.

Проведення оцінки майна фізичною особою, яка не отримала кваліфікаційного свідоцтва, яку позбавлено кваліфікаційного свідоцтва або дія кваліфікаційного свідоцтва якої зупинена, забороняється. Оцінка майна, яка була підписана зазначеною фізичною особою, вважається недійсною.

Фонд державного майна України може відмовити у видачі кваліфікаційного свідоцтва у випадках неподання фізичною особою принаймні одного з документів, зазначених у частині п'ятій статті 15 цього Закону, недійсності або недостовірності хоча б одного з поданих документів чи зазначення в них свідомо неправдивих даних.

Стаття 17. **Державний реєстр оцінювачів**

Фонд державного майна України веде Державний реєстр оцінювачів, які отримали кваліфікаційне свідоцтво.

У Державному реєстрі оцінювачів зазначається така інформація про оцінювачів: прізвище, ім'я та по батькові оцінювача, дата видачі та номер кваліфікаційного свідоцтва, назва навчального закладу, який здійснював підготовку оцінювача, дата та номер протоколу рішення Екзаменаційної комісії про видачу кваліфікаційного свідоцтва, напрями оцінки майна, що зазначені в кваліфікаційному свідоцтві, інформація про підвищення кваліфікації за зазначеними напрямами, інформація щодо зупинення дії чи позбавлення кваліфікаційного свідоцтва, місце роботи оцінювача.

Порядок подання оцінювачами інформації до Державного реєстру оцінювачів встановлюється Фондом державного майна України.

Оцінювачі несуть відповідальність за достовірність інформації, яка подається до Державного реєстру оцінювачів, у порядку, встановленому цим Законом.

Стаття 18. **Сертифікат суб'єкта оціночної діяльності**

Сертифікат суб'єкта оціночної діяльності – суб'єкта господарювання (далі – сертифікат) є документом, що засвідчує право суб'єкта оціночної діяльності на внесення його до Державного реєстру суб'єктів оціночної діяльності, які здійснюють оціночну діяльність у формі практичної діяльності з оцінки майна та які визнані суб'єктами оціночної діяльності за напрямами оцінки майна, що в ньому зазначені.

Сертифікат видається в порядку, встановленому цим Законом, Фондом державного майна України. Форма сертифіката встановлюється зазначеним органом. У сертифікаті зазначаються найменування органу державної влади, що його видав, найменування суб'єкта оціночної діяльності – суб'єкта господарювання, його юридичні реквізити, код Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України (ЄДРПОУ), дата видачі та строк дії, напрями оцінки майна, щодо яких дозволена практична діяльність. Сертифікат підписується керівником Фонду державного майна України та засвідчується печаткою. Сертифікат видається строком на три роки та може бути анульований з підстав, зазначених у статті 20 цього Закону.

За видачу сертифіката справляється плата у розмірі трьох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, яка спрямовується до Державного бюджету України.

Оцінка майна, яка проведена суб'єктом оціночної діяльності – суб'єктом господарювання без чинного сертифіката, є недійсною.

Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, зазначені в статті 5 цього Закону, визнаються суб'єктами оціночної діяльності відповідно до положень, що регулюють їх діяльність.

Стаття 19. **Порядок видачі сертифіката суб'єкта оціночної діяльності**

Рішення про видачу сертифіката приймається Фондом державного майна України.

Для розгляду питання про видачу сертифіката суб'єкт господарювання подає до Фонду державного майна України такі документи: заяву про видачу сертифіката за формою, встановленою Фондом державного майна України; нотаріально посвідчену копію установчого документа (для юридичних осіб) або свідоцтва про державну реєстрацію фізичної особи як суб'єкта підприємницької діяльності; довідку про оцінювачів, які працюють в його штатному складі, за формою, встановленою Фондом державного майна України; нотаріально посвідчені копії кваліфікаційних свідоцтв оцінювачів, зазначених у довідці. Розгляд та перевірка документів, поданих суб'єктом господарювання, здійснюються Фондом державного майна України у строк, що не перевищує тридцяти днів від дати їх подання.

Фонд державного майна України відмовляє у видачі сертифіката у таких випадках:

неподання суб'єктом господарювання принаймні одного з документів;

недійсності або недостовірності хоча б одного з поданих документів чи зазначення в них свідомо неправдивих даних;

ліквідації суб'єкта господарювання;

виявлення порушень статті 8 цього Закону за час дії попереднього сертифіката або в процесі розгляду документів та прийняття рішення про видачу сертифіката;

набрання законної сили двома і більше судовими рішеннями, якими було задоволено позови до суб'єкта оціночної діяльності та оцінювачів, які працюють у його складі, пов'язані з проведенням ними неякісної оцінки майна;

наявності серед оцінювачів, які зазначені у довідці, оцінювачів, кваліфікаційні свідоцтва яких заявлені в довідках інших суб'єктів господарювання, які подали заяву про видачу сертифіката раніше, або кваліфікаційні свідоцтва яких зупинені чи анульовані відповідно до статті 16 цього Закону;

відсутності у штатному складі суб'єкта господарювання хоча б одного оцінювача, який має кваліфікаційне свідоцтво за напрямами оцінки майна, за якими видається сертифікат;

наявності у суб'єкта господарювання ліцензії на здійснення діяльності, яка відповідно до законодавства є виключною.

Сертифікат видається в двотижневий строк Фондом державного майна України за результатами розгляду та перевірки документів, поданих суб'єктом господарювання. Фонд державного майна України веде Державний реєстр суб'єктів оціночної діяльності, яким виданий сертифікат.

Суб'єкти оціночної діяльності – суб'єкти господарювання зобов'язані в тижневий строк письмово інформувати Фонд державного майна України про зміни у штатному складі оцінювачів суб'єкта з часу дії сертифіката, його юридичному статусі, іншу суттєву інформацію, відповідно до якої приймається рішення про видачу або анулювання сертифіката відповідно до цього Закону.

Спірні питання щодо відмови у видачі сертифіката вирішуються Наглядовою радою з питань оціночної діяльності за поданням суб'єктом оціночної діяльності – суб'єктом господарювання відповідної заяви

Рішення про відмову у видачі сертифіката може бути оскаржено до суду.

Стаття 20. **Анулювання сертифіката суб'єкта оціночної діяльності**

Сертифікат може бути анульовано Фондом державного майна України виключно з таких підстав:

на підставі висновку Наглядової ради з питань оціночної діяльності за наявності порушень вимог цього Закону та інших нормативно-правових актів з оцінки майна, виявлених шляхом рецензування, які призвели до визнання неякісною оцінки майна, проведеної суб'єктом оціночної діяльності – суб'єктом господарювання, або оцінювачами, які працюють у його штатному складі;

звільнення всіх оцінювачів, які були заявлені суб'єктом господарювання у штатному складі під час прийняття рішення про видачу сертифіката, або позбавлення чи зупинення дії їх кваліфікаційних свідоцтв;

набрання законної сили двома і більше судовими рішеннями, якими було задоволено позови до оцінювачів (суб'єкта оціночної діяльності – суб'єкта господарювання), пов'язані з проведенням ними неякісної оцінки;

виявлення порушень оцінювачами (суб'єктом оціночної діяльності – суб'єктом господарювання) статті 8 цього Закону;

ліквідації суб'єкта оціночної діяльності – суб'єкта господарювання, який отримав сертифікат;

відсутності у штатному складі суб'єкта оціночної діяльності – суб'єкта господарювання хоча б одного оцінювача, який має кваліфікаційне свідоцтво за напрямами оцінки майна, які зазначені у сертифікаті;

неінформування Фонду державного майна України про обставини, зазначені в частині п'ятій статті 19 цього Закону, що мають суттєве значення для здійснення контролю за оціночною діяльністю.

Поновлення сертифікатів відбувається у порядку, встановленому цим Законом для їх видачі.

Порядок розгляду питань про анулювання сертифіката та його поновлення встановлюється Фондом державного майна України.

Стаття 21. **Наглядова рада з питань оціночної діяльності**

З метою колегіального вирішення питань щодо видачі суб'єктам оціночної діяльності – суб'єктам господарювання сертифікатів, анулювання сертифікатів, забезпечення прозорості в питаннях державного регулювання оціночної діяльності, підвищення професійного рівня суб'єктів оціночної діяльності створюється Наглядова рада з питань оціночної діяльності (далі – Наглядова рада). Наглядова рада створюється Фондом державного майна України з числа його представників, представників, делегованих іншими органами державної влади, до повноважень яких належить реалізація державної політики в питаннях оцінки майна, які мають необхідний рівень підготовки з питань оцінки майна, та представників саморегулівних організацій оцінювачів, які делеговані ними у порядку, визначеному цими організаціями.

Персональний склад Наглядової ради передбачає рівне представництво органів державної влади та саморегулівних організацій оцінювачів.

Наглядова рада є постійно діючим органом.

До повноважень Наглядової ради належать:

вирішення спірних питань, пов'язаних з видачею або анулюванням сертифіката;

погодження загальних вимог до навчальних програм навчання оцінювачів та підвищення їх кваліфікації;

розгляд та надання пропозицій щодо скарг на оціночну діяльність суб'єктів оціночної діяльності – суб'єктів господарювання, у тому числі тих, які виникли під час проведення рецензування звіту про оцінку майна;

погодження нормативно-правових актів з оцінки майна та порядку видачі сертифікатів;

надання рекомендацій щодо удосконалення професійної підготовки оцінювачів.

Порядок роботи Наглядової ради визначається Наглядовою радою та затверджується Фондом державного майна України.

Стаття 22. Державний реєстр суб'єктів оціночної діяльності

Фонд державного майна України веде Державний реєстр суб'єктів оціночної діяльності, які отримали сертифікати.

У Державному реєстрі суб'єктів оціночної діяльності зазначається інформація про суб'єктів оціночної діяльності, які отримали сертифікати, дата їх видачі, напрями оцінки майна, які зазначені у сертифікаті, строк дії сертифіката, місцезнаходження суб'єкта, основна інформація про склад оцінювачів суб'єкта та їх кваліфікацію, інша суттєва інформація щодо досвіду та практичної діяльності з оцінки майна.

Державний реєстр суб'єктів оціночної діяльності надається на вимогу органів державної влади та органів місцевого самоврядування в порядку, встановленому законодавством.

Порядок надання довідок з Державного реєстру суб'єктів оціночної діяльності суб'єктам господарювання та фізичним особам встановлюється Фондом державного майна України.

Розділ IV. *Державне регулювання оціночної діяльності*

Стаття 23. Зміст і напрями державного регулювання оціночної діяльності

Державне регулювання оціночної діяльності полягає в забезпеченні формування та розвитку інфраструктури оцінки майна в Україні, об'єктивності та законності її проведення, у тому числі відповідності оцінки майна нормативно-правовим актам з оцінки майна, впровадження в практику оціночної діяльності міжнародних норм та правил оцінки майна, забезпеченні суспільних інтересів у питаннях оцінки майна, створення конкурентного середовища серед суб'єктів оціночної діяльності – суб'єктів господарювання та навчальних закладів, що здійснюють професійну підготовку оцінювачів, проведення оцінки майна органами державної влади та органами місцевого самоврядування відповідно до законодавства.

Основними напрямами державного регулювання оціночної діяльності є:

контроль за дотриманням єдності нормативно-правового та організаційного забезпечення оцінки майна;

забезпечення норм і рівня професійної підготовки оцінювачів та контроль за їх додержанням;

контроль за виконанням оцінювачами та суб'єктами оціночної діяльності умов здійснення оціночної діяльності;

організаційне забезпечення роботи Наглядової ради та Екзаменаційної комісії;

видача кваліфікаційних свідоцтв та сертифікатів;

визнання статусу саморегулівних організацій оцінювачів та контроль за додержанням ними правил громадського регулювання оцінки майна, визначених цим Законом, забезпечення їх широкого залучення до регулювання оціночної діяльності;

контроль за додержанням законодавства суб'єктами оціночної діяльності та іншими суб'єктами під час проведення оцінки майна;

сприяння встановленню єдиних норм та правил оцінки майна в Україні, що базуються на міжнародних нормах і правилах;

ведення Державного реєстру оцінювачів та Державного реєстру суб'єктів оціночної діяльності;

інші напрями діяльності для реалізації функцій державного регулювання оціночної діяльності.

Стаття 24. Орган державної влади, який здійснює державне регулювання оціночної діяльності

Органом державної влади, який здійснює державне регулювання оціночної діяльності в Україні, є Фонд державного майна України.

Кабінет Міністрів України в питаннях оціночної діяльності здійснює повноваження, визначені Конституцією України, цим Законом та іншими нормативно-правовими актами.

Інші органи державної влади та органи місцевого самоврядування здійснюють свої повноваження в питаннях оцінки майна відповідно до законодавства.

Фонд державного майна України забезпечує широке інформування суспільства з питань оціночної діяльності, стану та особливостей ціноутворення на майно та майнові права в Україні.

Стаття 25. Відповідальність за порушення законодавства про оцінку майна, майнових прав та оціночну діяльність

Органи місцевого самоврядування зобов'язані дотримуватися вимог цього Закону в частині майна, майнових прав, що є у комунальній власності, в тому числі забезпечити єдність нормативно-правових вимог проведення оцінки зазначеного майна, передбачених цим Законом, сприяти створенню конкурентного середовища серед суб'єктів оціночної діяльності – суб'єктів господарювання.

Посадові особи, громадяни, юридичні особи, оцінювачі та суб'єкти оціночної діяльності, винні в порушенні законодавства про оціночну діяльність, несуть відповідальність згідно з цим та іншими законами.

Розділ V. *Саморегулівні організації оцінювачів*

Стаття 26. Поняття саморегулівної організації оцінювачів

Саморегулівними організаціями оцінювачів є всеукраїнські громадські організації, що об'єднують фізичних осіб, які визнані оцінювачами в порядку, встановленому цим Законом, отримали свій статус відповідно до вимог цього Закону та здійснюють повноваження з громадського регулювання оціночної діяльності.

Утворення та порядок діяльності саморегулівних організацій оцінювачів регулюються законодавством про об'єднання громадян з урахуванням особливостей, встановлених цим Законом.

Саморегулівні організації оцінювачів є юридичними особами, які діють на засадах самоврядування і діяльність яких не має на меті отримання прибутку.

Стаття 27. Порядок визнання статусу саморегулівної організації оцінювачів

Всеукраїнські громадські організації фізичних осіб, які визнані оцінювачами відповідно до цього Закону, що претендують на визнання їх статусу саморегулівної організації оцінювачів, повинні відповідати таким критеріям:

кількісний склад повинен налічувати не менше 250 оцінювачів;

90 відсотків членів її загального кількісного складу повинні здійснювати оціночну діяльність у будь-якій формі, визначеній статтею 4 цього Закону, у складі суб'єктів оціночної діяльності;

наявність встановленої процедури внутрішньої сертифікації своїх членів з метою контролю за якістю оцінки майна, яка проводиться ними.

Порядок визнання статусу саморегулівної організації оцінювачів Фондом державного майна України встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Стаття 28. Повноваження саморегулівних організацій оцінювачів

Саморегулівні організації оцінювачів здійснюють такі повноваження з громадського регулювання оціночної діяльності:

контроль за виконанням положень (національних стандартів) оцінки майна та інших нормативно-правових актів з оцінки майна, забезпеченням належної якості оцінки майна, яка проводиться оцінювачами – її членами;

рецензування звіту про оцінку майна, яка проводиться оцінювачами – членами саморегулівної організації оцінювачів, на вимогу інших організацій, громадян, юридичних осіб відповідно до вимог положень (національних стандартів) оцінки майна та у порядку, встановленому саморегулівною організацією оцінювачів;

участь у розробленні нормативно-правових актів з оцінки майна;

участь у професійній підготовці оцінювачів;

участь у складі Екзаменаційної комісії та Наглядової ради;

захист своїх членів у питаннях судового та досудового вирішення спорів, пов'язаних з оцінкою майна, відповідно до законодавства;

сприяння розвитку конкуренції серед оцінювачів;

підвищення професійного рівня членів саморегулівної організації шляхом внутрішньої сертифікації за процедурою, встановленою саморегулівною організацією;

сприяння розвитку інформаційних технологій в оцінці майна, широкому інформуванню суспільства про особливості ціноутворення на майно та майнові права;

встановлення інших вимог щодо сумлінного виконання своїми членами оцінки майна, забезпечення виконання ними вимог цього Закону, нормативно-правових актів з оцінки майна.

Розділ VI. *Права, обов'язки та відповідальність оцінювачів і суб'єктів оціночної діяльності*

Стаття 29. **Права оцінювачів**

Оцінювачі мають право:

доступу до майна, яке оцінюється, документації та іншої інформації, яка є необхідною або має суттєве значення для оцінки;

отримувати роз'яснення та додаткові відомості, необхідні для проведення оцінки майна та складання звіту про оцінку майна, від замовника оцінки та інших осіб щодо інформації, яка містить державну або комерційну таємницю, за наявності у оцінювача відповідного дозволу або угоди про конфіденційність інформації;

відмовитися від проведення оцінки майна у разі виникнення обставин, які перешкоджають проведенню об'єктивної оцінки, у тому числі будь-яких форм примусу;

страхувати свою цивільну відповідальність, пов'язану з професійною оціночною діяльністю;

бути безпосередньо присутніми на засіданні Екзаменаційної комісії під час розгляду питання щодо позбавлення оцінювача кваліфікаційного свідоцтва;

оскаржувати дії посадових осіб органів державної влади та органів місцевого самоврядування, рішення Екзаменаційної комісії, Наглядової ради в судовому порядку.

Стаття 30. **Права суб'єктів оціночної діяльності**

Суб'єкти оціночної діяльності мають право:

доступу до майна, що оцінюється, документації та іншої інформації, яка є необхідною або має суттєве значення для оцінки;

отримувати роз'яснення та додаткові відомості, необхідні для проведення оцінки майна, майнових прав та складання звіту про оцінку майна, від замовника оцінки та інших осіб щодо інформації, яка містить державну або комерційну таємницю, за наявності у суб'єкта оціночної діяльності (оцінювачів, які працюють у його штатному складі) відповідного дозволу або угоди про конфіденційність інформації;

відмовитися від проведення оцінки майна у разі виникнення обста-

вин, які перешкоджають проведенню об'єктивної оцінки, у тому числі будь-яких форм примусу;

страхувати свою відповідальність перед третіми особами, пов'язану з оціночною діяльністю;

залучати додатково у разі необхідності до участі у проведенні оцінки майна інших оцінювачів або інших фахівців, а також суб'єктів підприємницької діяльності;

забезпечувати присутність своїх представників на засіданні Наглядової ради під час розгляду питання про анулювання сертифіката суб'єкта оціночної діяльності;

оскаржувати дії посадових осіб органів державної влади, органів місцевого самоврядування, рішення Наглядової ради, Екзаменаційної комісії в судовому порядку.

Стаття 31. Обов'язки оцінювачів та суб'єктів оціночної діяльності

Оцінювачі та суб'єкти оціночної діяльності зобов'язані:

дотримуватися під час здійснення оціночної діяльності вимог цього Закону та нормативно-правових актів з оцінки майна;

забезпечувати об'єктивність оцінки майна, повідомляти замовника про неможливість проведення об'єктивної оцінки у зв'язку з виникненням обставин, які цьому перешкоджають;

забезпечувати збереження документів, які отримані під час проведення оцінки від замовника та інших осіб;

забезпечувати конфіденційність інформації, отриманої під час виконання оцінки майна, відповідно до закону;

виконувати інші обов'язки, передбачені законодавством.

Стаття 32. Відповідальність оцінювачів та суб'єктів оціночної діяльності

Оцінювачі та суб'єкти оціночної діяльності несуть відповідальність за порушення вимог цього Закону в порядку, встановленому законами.

Оцінювачі та суб'єкти оціночної діяльності – суб'єкти господарювання несуть відповідальність за невиконання або неналежне виконання умов договору, зокрема за недостовірність чи необ'єктивність оцінки майна, відповідно до умов договору та закону.

Органи державної влади та органи місцевого самоврядування і оцінювачі, які працюють у їх складі, несуть відповідальність відповідно до законів у межах положень та посадових інструкцій, що регламентують їх діяльність.

Стаття 33. Вирішення спорів

Спори, пов'язані з оцінкою майна, майнових прав, вирішуються в судовому порядку.

Розділ VII. *Прикінцеві положення*

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України:

у тримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

внести на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законів України у відповідність з цим Законом;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність з цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади своїх нормативно-правових актів у відповідність з цим Законом.

3. Кабінету Міністрів України, Фонду державного майна України забезпечити прийняття нормативно-правових актів, передбачених цим Законом.

4. Нормативно-правові акти, якими передбачено проведення експертної оцінки майна, діють до внесення змін до них.

5. Фізичні особи, які отримали кваліфікаційні документи оцінювачів до набрання чинності цим Законом, строк дії яких закінчується не раніше 31 грудня 2001 року, мають право протягом року зареєструватися в Державному реєстрі оцінювачів у порядку, встановленому Фондом державного майна України. Кваліфікаційні документи оцінювачів, видані фізичним особам у порядку, що діяв до набрання чинності цим Законом, які протягом зазначеного строку не зареєструвалися в Державному реєстрі оцінювачів, вважаються недійсними.

6. Угоди на проведення експертної оцінки майна, укладені суб'єктами підприємницької діяльності з Фондом державного майна України, є дійсними до закінчення строку їх дії.

Положення про порядок залучення експертів до оцінки майна, що перебуває у загальнодержавній власності, під час створення підприємств з іноземними інвестиціями

Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 20 липня 1996 року № 813

1. Це Положення регулює порядок та умови залучення експертів до оцінки майна, що перебуває у загальнодержавній власності, під час створення підприємств з іноземними інвестиціями з метою впорядкування механізму визначення вартості внесків українського засновника до статутних фондів підприємств з іноземними інвестиціями.

2. У Положенні нижченаведені терміни вживаються у такому значенні:

експерт — юридична особа, яка відповідно до угоди, укладеної з Фондом державного майна, має право на експертну оцінку та дооцінку об'єктів приватизації;

замовник — підприємство, засноване на загальнодержавній власності,

майно якого передається до статутного фонду підприємства з іноземними інвестиціями;

об'єкт оцінки – майно замовника, яке передається до статутного фонду підприємства з іноземними інвестиціями (далі – майно);

експертна оцінка (далі – оцінка) – визначення вартості майна за станом на дату проведення експертом оцінки відповідно до вимог цього Положення;

вартість майна – вірогідна ціна, за якою може бути продане майно за ринкових умов, що склалися на дату оцінки.

3. Оцінка майна проводиться на підставі договору, що укладається між замовником та експертом відповідно до примірного договору, затвердженого Фондом державного майна.

Договір повинен містити: вартість та термін оцінки; дату, на яку повинна проводитись оцінка; права та обов'язки сторін, в тому числі обов'язок експерта доводити у разі потреби Фонду державного майна та іноземному співзасновнику підприємства правильність оцінки; порядок приймання-передачі звіту з оцінки майна; порядок розрахунків за виконану роботу; відповідальність сторін за невиконання або неналежне виконання договірних зобов'язань; інші умови за згодою сторін, зокрема проведення у разі потреби аудиту та надання експертом висновку щодо можливості використання експертної оцінки майна, якщо воно використовуватиметься для цілей, не передбачених договором.

Майно оцінюється у визначеній замовником іноземній конвертованій валюті та у валюті України відповідно до вимог статті 5 Закону України «Про режим іноземного інвестування».

Забороняється визначати вартість послуг експерта у відсотках до вартості оцінюваного майна.

4. За результатами оцінки експерт складає звіт, який повинен містити: мету оцінки; дату, за станом на яку проведено оцінку; перелік оцінюваного майна та його правовий режим, у тому числі зміст майнових та інших прав на це майно; викладення методики оцінки та обгрунтування вибору методів оцінки; обгрунтування експертних висновків; перелік основних припущень, зроблених у процесі оцінки; висновок експерта про вартість об'єкта оцінки. До звіту додаються матеріали, які були використані під час оцінки.

5. Для проведення оцінки майна замовник зобов'язаний сприяти наданню експерту всієї інформації, що стосується об'єкта оцінки.

6. У разі коли у процесі роботи експерта виникає потреба у проведенні аудиту, термін оцінки продовжується на термін проведення аудиту.

7. Після отримання від експерта звіту про оцінку майна замовник у тижневий термін розглядає його і у разі відсутності зауважень подає його Фонду державного майна на погодження.

У разі виникнення у замовника аргументованих зауважень до звіту експерт у тижневий термін після їх отримання вносить до звіту відповідні корективи. Замовник у триденний термін після отримання від експерта доопрацьованого звіту надсилає його Фонду державного майна на погодження.

8. Фонд державного майна погоджує звіт у десятиденний термін після його отримання. Підставою для відмови у погодженні звіту є порушення

умов договору та вимог пункту 6 цього Положення щодо змісту звіту. Про погодження або відмову у погодженні звіту Фонд державного майна письмово повідомляє замовника і експерта.

9. У разі відмови від погодження звіту експерт протягом десяти днів з дня отримання відповідного повідомлення вносить до звіту корективи та подає доопрацьований звіт замовникові, а також повідомляє про це Фонд державного майна. Повторне подання звіту до Фонду державного майна здійснюється замовником у тижневий термін після отримання від експерта доопрацьованого звіту.

10. Після погодження звіту Фондом державного майна уповноважені замовником і експертом особи підписують акт приймання-передачі звіту з оцінки майна за формою, затвердженою Фондом державного майна.

11. Остаточний розрахунок з експертом за оцінку майна провадиться замовником після підписання акта приймання-передачі звіту з оцінки майна.

12. Визначена в результаті оцінки вартість майна є дійсною протягом шести місяців починаючи з дати, за станом на яку проводиться оцінка. У разі перевищення цього терміну та в інших випадках, що виникли не з вини експерта, вартість майна уточнюється на підставі нового договору.

Порядок визнання Фондом державного майна статусу саморегулівної організації оцінювачів

Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2001 року № 1668

1. Цей Порядок установлює процедуру визнання Фондом державного майна статусу саморегулівної організації оцінювачів.

2. Всеукраїнська громадська організація фізичних осіб, які визнані оцінювачами, що претендує на визнання її статусу як саморегулівної організації оцінювачів, може набути такий статус у разі, коли:

вона утворена і діє на засадах самоврядування, а її діяльність не передбачає отримання прибутку;

статутними документами передбачено фіксоване індивідуальне членство;

кількісний склад цієї організації налічує не менш як 250 оцінювачів;

90 відсотків загальної кількості її членів провадять професійну оціночну діяльність у будь-якій формі;

установлено відповідно до статутних документів процедуру внутрішньої сертифікації її членів.

3. Всеукраїнська громадська організація (далі – громадська організація), що претендує на визнання її статусу як саморегулівної організації оцінювачів, подає до Фонду державного майна такі документи:

копії статутних документів та свідоцтва про її реєстрацію;

довідку про її структуру (структура центрального органу управління,

перелік місцевих осередків, із зазначенням їх керівників, поштових адрес, контактних телефонів);

перелік фізичних осіб – членів громадської організації, складений за формою згідно з додатком до цього Порядку;

копії документів, якими встановлено процедуру внутрішньої сертифікації оцінювачів.

Для з'ясування повноти та достовірності відомостей зазначених документів проводиться перевірка в порядку, встановленому Фондом державного майна. Термін перевірки не повинен бути більше ніж 21 день від дати отримання Фондом документів.

4. Процедура внутрішньої сертифікації оцінювачів, які є членами громадської організації (далі – процедура внутрішньої сертифікації), передбачає:

утворення експертної ради, склад і порядок діяльності якої затверджено рішенням громадської організації;

контроль за підвищенням кваліфікації оцінювачів, які є членами громадської організації;

визначення механізму рецензування звітів про оцінку майна, підписаних оцінювачами, які є членами громадської організації;

обов'язкове рецензування звітів про оцінку майна не рідше одного разу на рік;

звітність про діяльність з виконання процедури внутрішньої сертифікації;

визначення наслідків невиконання оцінювачем вимог процедури внутрішньої сертифікації чи отримання негативного результату рецензування звітів про оцінку майна, яка ним проводилася;

порядок розв'язання спорів щодо практичної діяльності оцінювачів, які є членами громадської організації, в тому числі спорів, пов'язаних з отриманням негативних результатів рецензування звітів про оцінку майна.

5. За наслідками розгляду та перевірки документів, поданих громадською організацією згідно з пунктом 3 цього Порядку, Фонд державного майна приймає рішення (у формі наказу) про визнання статусу саморегулівної організації оцінювачів або відмову у визнанні такого статусу.

Про прийняте рішення Фонд державного майна повідомляє громадську організацію у триденний термін.

6. У визнанні статусу саморегулівної організації оцінювачів громадській організації може бути відмовлено за наявності хоча б однієї з таких підстав:

невідповідність громадської організації вимогам, зазначеним у пункті 2 цього Порядку;

неподання громадською організацією документів, передбачених пунктом 3 цього Порядку, неповноти чи недостовірності документів, що було виявлено під час їх перевірки;

припинення або тимчасова заборона діяльності громадської організації.

7. Саморегулівна організація оцінювачів у разі внесення змін до її статутних документів, процедури внутрішньої сертифікації чи складу членів організації подає до Фонду державного майна відповідні документи не пізніше ніж у двотижневий термін від дати, коли такі зміни відбулися.

Фонд державного майна здійснює контроль за відповідністю саморегулівних організацій оцінювачів вимогам, визначеним пунктом 2 цього Порядку.

8. Статус саморегулівної організації оцінювачів анулюється Фондом державного майна у разі:

невідповідності саморегулівної організації оцінювачів вимогам, зазначеним у пункті 2 цього Порядку;

неподання або невчасного подання документів, передбачених пунктом 7 цього Порядку;

припинення або тимчасової заборони її діяльності;

невиконання саморегулівною організацією оцінювачів повноважень з громадського регулювання професійної оціночної діяльності, визначених статтею 28 Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні»;

прийняття в порядку, визначеному статутними документами, рішення про припинення її повноважень з громадського регулювання оціночної діяльності.

9. Спори, пов'язані з визнанням (відмовою у визнанні чи анулюванням) Фондом державного майна статусу саморегулівної організації оцінювачів, розв'язуються в порядку, визначеному законодавством.

10. Фонд державного майна забезпечує інформування громадськості про визнання та анулювання статусу саморегулівних організацій оцінювачів.

Порядок реєстрації фізичних осіб (оцінювачів) у Державному реєстрі оцінювачів

Затверджено наказом
Фонду державного майна України
від 19 грудня 2001 року № 2355

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України
28 грудня 2001 року за № 1092/6283

I. Загальні положення

1. Цей Порядок розроблено відповідно до пункту 5 розділу VII Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» (далі – Закон) та з метою реалізації вимог статті 17 цього Закону для забезпечення реалізації права фізичних осіб (оцінювачів) зареєструватися в Державному реєстрі оцінювачів.

2. Зареєструватися в Державному реєстрі оцінювачів мають право фізичні особи, які отримали кваліфікаційні документи оцінювачів у порядку, що діяв до набрання чинності Законом, строк дії яких закінчується не раніше 31 грудня 2001 року (далі – кваліфікаційний документ оцінювача). Реєстрація в Державному реєстрі оцінювачів здійснюється за на-

прямами оцінки майна, визначеними статтею 15 Закону, та спеціалізаціями в межах цих напрямів, які визначені загальними вимогами до навчальних програм навчання оцінювачів та підвищення їх кваліфікації.

3. Кваліфікаційним документом оцінювача є документ, що підтверджує отримання фізичною особою кваліфікації фахівця (спеціаліста) з питань оцінки майна, майнових прав у порядку, що діяв до набрання чинності Законом.

4. До кваліфікаційних документів оцінювачів належать:

кваліфікаційні документи, які видані навчальними закладами, що діяли на підставі окремої угоди про спільну діяльність або співробітництво з питань кваліфікаційної підготовки спеціалістів з експертної оцінки майна (окремих видів майна), укладеної з Фондом державного майна України, або в разі відсутності такої угоди – на підставі відповідної ліцензії Міністерства освіти і науки України, а також програми навчання, яка відповідає вимогам, визначеним Положенням щодо укладення угоди на проведення експертної оцінки майна, затвердженим наказом Фонду державного майна України від 08.01.98 № 16 та зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 03.02.98 за № 65/2505;

сертифікати, що підтверджують достатній рівень знань фізичних осіб для самостійного проведення грошової оцінки земель в Україні, за формою, установленою Порядком проведення експертної грошової оцінки земельних ділянок несільськогосподарського призначення, що затверджений наказом Державного комітету України по земельних ресурсах від 08.07.99 № 72 та зареєстрований в Міністерстві юстиції України 27.09.99 за № 651/3944;

свідоцтва про присвоєння кваліфікації судового експерта з правом проведення відповідних експертиз за спеціальністю з визначенням вартості відповідного майна;

документи фахівців (аварійних комісарів та ін.), що підтверджують кваліфікацію з автотоварознавчої експертизи за спеціалізацією з визначення вартості автомототранспорту, розміру завданого збитку власнику транспортного засобу.

II. Процедура реєстрації

5. Процедура реєстрації фізичної особи (оцінювача) в Державному реєстрі оцінювачів передбачає:

подання фізичною особою (оцінювачем) до Фонду державного майна України (далі – Фонд) інформації для реєстрації в Державному реєстрі оцінювачів:

– заяви про реєстрацію;

– довідки з місця роботи;

– нотаріально посвідченої копії кваліфікаційного документа оцінювача;

– копії сторінок паспорта, де зазначені прізвище, ім'я та по батькові особи, а також реквізити паспорта;

– інформації про оцінювача із зазначенням реквізитів кваліфікаційного документа оцінювача, контактних даних, членства в громадській організації, реквізитів паспорта, інформації щодо підвищення кваліфікації оцінювача та місця роботи;

розгляд та перевірку Фондом поданої інформації, у тому числі відповідності поданих кваліфікаційних документів оцінювача вимогам пункту 4 цього Порядку;

прийняття рішення про реєстрацію або відмову в реєстрації фізичної особи (оцінювача) в Державному реєстрі оцінювачів.

6. Фонд веде облік надходження інформації та документів, які додаються до неї, та прийняття відповідних рішень щодо реєстрації або відмови в реєстрації фізичних осіб (оцінювачів) у Державному реєстрі оцінювачів. Облік ведеться в журналі реєстрації заявників. У журналі фіксуються дата подання документів, дата отримання документів Фондом, перелік отриманих документів та прийняті рішення щодо реєстрації.

7. Датою подання фізичною особою (оцінювачем) інформації для реєстрації в Державному реєстрі оцінювачів є дата, що зафіксована на поштовому штемпелі конверта з інформацією або реєстраційному штемпелі відділу діловодства Фонду (у разі направлення документів іншим чином).

8. Фонд протягом двадцяти днів зобов'язаний здійснити розгляд та перевірку отриманих документів та прийняти відповідне рішення щодо реєстрації фізичної особи (оцінювача) в Державному реєстрі оцінювачів. З цією метою Фонд має право звертатися до організацій, установ, інших осіб, у тому числі до фізичної особи, що подала документи, для отримання роз'яснень або надання додаткової інформації.

9. Рішення про реєстрацію фізичної особи (оцінювача) приймається у разі відповідності поданих документів вимогам цього Порядку та інших нормативно-правових актів. Рішення про реєстрацію приймається шляхом підписання відповідного свідоцтва про реєстрацію в Державному реєстрі оцінювачів за формою згідно з додатком до цього Порядку.

10. Рішення про відмову в реєстрації фізичної особи в Державному реєстрі оцінювачів приймається за таких підстав:

неподання або неналежного оформлення хоча б одного з документів у складі інформації, передбачених цим Порядком;

невідповідності документа, поданого як кваліфікаційний документ оцінювача, вимогам пункту 4 цього Порядку;

недостовірності іншої інформації, що подається, вимогам цього Порядку;

подання інформації після закінчення строку, визначеного пунктом 5 розділу VII Закону, а саме до 7 вересня 2002 року.

11. У разі відсутності повної та достовірної інформації щодо відповідності програми навчання, згідно з якою фізична особа отримала кваліфікаційну підготовку, вимогам пункту 4 цього Порядку, відсутності інформації щодо рішення екзаменаційної комісії (дата, номер протоколу) про видачу документа, поданого фізичною особою як кваліфікаційний документ оцінювача для реєстрації в Державному реєстрі оцінювачів, Фонд має право прийняти відповідне рішення щодо реєстрації у разі додаткового подання фізичною особою нотаріально посвідченої копії документа (документів) про підвищення кваліфікації оцінювача за напрямами кваліфікаційної підготовки, зазначеної в документі, поданому як кваліфікаційний документ оцінювача.

12. Про всі прийняті рішення Фонд письмово повідомляє фізичну особу (оцінювача).

III. Свідоцтво про реєстрацію в Державному реєстрі оцінювачів

13. Свідоцтво про реєстрацію в Державному реєстрі оцінювачів (далі – свідоцтво) є документом, що підтверджує факт реєстрації фізичної особи (оцінювача) в Державному реєстрі оцінювачів та напрями і спеціалізації оцінки майна. У свідоцтві зазначаються напрями і спеціалізації, які підтверджені відповідними кваліфікаційними документами оцінювача (кваліфікаційними свідоцтвами оцінювача), що були подані з метою реєстрації.

14. Свідоцтва підписуються посадовою особою Фонду, яка визначена відповідним наказом Голови Фонду, та завіряються печаткою Фонду.

15. У разі додаткового отримання фізичною особою (оцінювачем) кваліфікаційного свідоцтва оцінювача за спеціалізаціями оцінки майна, які не були зазначені в свідоцтві, свідоцтво підлягає заміні.

16. Особи, які зареєстровані в Державному реєстрі оцінювачів, отримують оригінал свідоцтва особисто або через інших осіб за наявності в них відповідної довіреності. Факт отримання свідоцтва фіксується в журналі заявників.

IV. Прикінцеві положення

17. Кваліфікаційні документи оцінювача, що були подані фізичними особами, які зареєструвалися в Державному реєстрі оцінювачів відповідно до цього Порядку, вважаються безстроковими в разі виконання всіх вимог, установлених Законом.

18. Спори, пов'язані з реєстрацією фізичних осіб (оцінювачів) в Державному реєстрі оцінювачів, вирішуються в порядку, установленому законодавством.

Порядок подання оцінювачами інформації до Державного реєстру оцінювачів

Затверджено наказом
Фонду державного майна України
від 15 листопада 2001 року № 2123

1. Порядок подання оцінювачами інформації до Державного реєстру оцінювачів розроблено відповідно до статті 17 Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» (далі – Закон).

Порядок встановлює вимоги до форми та змісту інформації про оцінювачів (фізичних осіб) з метою їх реєстрації в Державному реєстрі

оцінювачів а також поновлення інформації про оцінювачів, що зазначена в Державному реєстрі оцінювачів.

2. Інформація подається:

оцінювачами, яким було видане кваліфікаційне свідоцтво оцінювача у порядку, встановленому Законом, з метою їх реєстрації в Державному реєстрі оцінювачів;

фізичними особами, які отримали кваліфікаційні документи оцінювачів до набрання чинності Законом, строк дії яких закінчується не раніше 31 грудня 2001 р., та використовують своє право зареєструватися в Державному реєстрі оцінювачів протягом року з дня набрання чинності Законом;

оцінювачами, які зареєстровані в Державному реєстрі оцінювачів у порядку, що встановлюється Фондом державного майна України, з метою вчасного відображення достовірної інформації про них.

3. Оцінювачі, яким було видане кваліфікаційне свідоцтво оцінювача у порядку, встановленому Законом, у тижневий строк від дати отримання кваліфікаційного свідоцтва оцінювача подають довідку про оцінювача за формою згідно з додатком* 1 та довідку з місця роботи оцінювача за формою згідно з додатком 2.

4. Фізичні особи, які отримали кваліфікаційні документи оцінювачів до набрання чинності Законом, строк дії яких закінчується не раніше 31 грудня 2001 р., та використовують своє право зареєструватися в Державному реєстрі оцінювачів протягом року з дня набрання чинності Законом, подають довідки про оцінювача та довідки з місця роботи оцінювача, а також нотаріально посвідчені копії кваліфікаційних документів оцінювачів та копії інших документів, які підтверджують особу.

5. Оцінювачі, зареєстровані в Державному реєстрі оцінювачів, з метою вчасного відображення достовірної інформації про них у тижневий строк від дати виникнення будь-яких змін щодо місця роботи, контактних реквізитів та іншої інформації, що зазначаються у довідці про оцінювача, подають нові довідку з місця роботи та (або) довідку про оцінювача.

6. Протягом двох років (фізичні особи, які використали своє право зареєструватися в Державному реєстрі оцінювачів, – починаючи з 7 вересня 2001 р., оцінювачі, які здобули кваліфікацію в порядку, встановленому Законом, – від дати видачі кваліфікаційного свідоцтва оцінювача Фондом державного майна України) подається інформація про підвищення кваліфікації за напрямами кваліфікаційного свідоцтва оцінювача за формою згідно з додатком 3 разом з нотаріально посвідченими копіями документів, що підтверджують підвищення кваліфікації.

7. Довідка про оцінювача та інші документи подаються разом із заявою про реєстрацію за формою згідно з додатком 4. Якщо відповідні записи у Державному реєстрі оцінювачів уже зроблено і потрібно внести зміни до них, документи подаються із супроводжувальним листом. Датою отримання документів Фондом державного майна України є дата їх реєстрації відділом діловодства Фонду державного майна України.

---

* Додатки не наводяться. – *Ред.*

Якщо на дату подання інформації оцінювач (фізична особа) тимчасово не працює, він робить про це відповідний запис у довідці про оцінювача.

8. Після опрацювання інформації, що надійшла до Фонду державного майна України, приймається рішення щодо реєстрації фізичної особи (оцінювача) в Державному реєстрі оцінювачів.

Реєстрація або відмова у реєстрації в Державному реєстрі оцінювачів здійснюється згідно з відповідним порядком, що встановлюється Фондом державного майна України

9. Оцінювачі несуть відповідальність за достовірність інформації, яка подається до Державного реєстру оцінювачів, у порядку, встановленому Законом.

Невчасне подання оцінювачем достовірної інформації, що призвело до викривлення інформації про оцінювача в Державному реєстрі оцінювачів, є підставою для прийняття рішення Фондом державного майна України про зупинення дії кваліфікаційного свідоцтва.

10. Документи складаються державною мовою. Фонд державного майна України має право не розглядати інформацію, яка оформлена неналежним чином.

Методика оцінки вартості майна під час приватизації

Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 2000 року № 1554

(Витяг)

I. Загальні положення

1. Згідно з цією Методикою проводиться оцінка вартості майна, яке відповідно до Державної програми приватизації на 2000–2002 роки та інших актів законодавства підлягає продажу, внесенню до статутних фондів господарських товариств, а також аналіз фінансового стану підприємств за спрощеною схемою.

У цій Методиці визначено:

основні засади оцінки майна, у тому числі майна господарських товариств, у яких держава володіє часткою не менше 25 відсотків статутного фонду, в разі відчуження такого майна способами, визначеними законодавством, передачі його в заставу, ліквідації, у разі банкрутства та в інших випадках (крім випадків відчуження майна згідно із Законом України «Про правовий режим майна у Збройних Силах України»);

порядок застосування заходів фінансової реструктуризації під час проведення оцінки майна з метою підвищення вартості власного капіталу підприємства та запобігання його банкрутству, досягнення суспільної ефективності створення господарських товариств на базі державного та комунального майна, майна Автономної Республіки Крим. Заходи фінан-

сової реструктуризації застосовуються за результатами аналізу фінансового стану підприємства за спрощеною схемою.

2. Відповідно до цієї Методики оцінюються цілісні майнові комплекси, у тому числі їх необоротні та оборотні активи, індивідуально визначене майно, частки, паї, акції, у тому числі пакети акцій, об'єкти незавершеного будівництва, що не входять до складу цілісних майнових комплексів і приватизуються окремо, а також будь-яке інше майно, що належить державі або господарському товариству, в якому держава володіє часткою не менше 25 відсотків статутного фонду.

Методика застосовується для оцінки державного і комунального майна та майна, що належить Автономній Республіці Крим.

Методика не поширюється на оцінку вартості земельної ділянки, на якій розташовано об'єкт приватизації (відчуження, застави тощо), а також надр та інших складових природного середовища (за винятком прав користування ними, що оцінюються як нематеріальні активи).

3. Згідно з Методикою визначається розмір статутного фонду господарського товариства, початкова вартість майна у разі його продажу на конкурентних засадах, ціна майна у разі його викупу та в інших випадках, визначених пунктом 1.

4. У цій Методиці наведені нижче поняття вживаються у такому значенні:

вартість – суспільно визначений еквівалент у грошовій формі;

оцінка – процес визначення вартості майна за встановленою процедурою на певну дату;

експертна оцінка – визначення певного виду вартості майна експертом за договором із замовником;

стандартизована оцінка – визначення розміру статутного фонду ВАТ у процесі приватизації (корпоратизації) на засадах експертної оцінки активів або даних бухгалтерського обліку, а також визначення вартості майна у випадках, передбачених Методикою, з використанням стандартної методології та стандартного набору вихідних даних;

ціна майна (внеску) – грошова сума, за якою можливий перехід права власності на об'єкт оцінки або передача права управління ним; грошовий еквівалент вартості майна, визначений за допомогою експертної чи стандартизованої оцінки;

початкова ціна майна – ціна, з якої розпочинається продаж майна встановленими законодавством способами, що передбачають конкуренцію покупців та зміну цієї ціни під час продажу;

балансова вартість активів – вартість, за якою активи відображено в балансі підприємства, після вирахування суми накопиченої амортизації;

переоцінена вартість активів – вартість, за якою активи відображаються в передавальному балансі підприємства, складеному на дату оцінки, у тому числі активи, що підлягали переоцінці на засадах експертної оцінки відповідно до порядку та у випадках, передбачених цією Методикою, а також відповідними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку;

дата оцінки – дата (останнє число місяця), на яку проводиться оцінка;

дата попередньої інвентаризації необоротних активів – дата (будь-яке число місяця), на яку проводиться інвентаризація необоротних активів з

метою складання їх основного переліку для проведення експертної оцінки з метою підготовки передавального балансу. Попередня інвентаризація проводиться до дати оцінки;

дата інвентаризації – дата, на яку проводиться інвентаризація майна підприємства. Дата інвентаризації збігається з датою оцінки;

справедлива (ринкова) вартість – вірогідна ціна, за яку майно може бути продано на дату оцінки на відкритому конкурентному ринку за відсутності додаткових інвестиційних умов угоди між обізнаними, заінтересованими та незалежними сторонами;

інвестиційна вартість – вартість майна за конкретних додаткових інвестиційних умов договору.

Нерухоме майно, що перебувало в оренді та продається згідно із законодавством і умовами договору оренди з компенсацією орендарю фактичної вартості здійснених ним усіх видів невід'ємного поліпшення такого майна, може оцінюватися за інвестиційною вартістю:

ліквідаційна вартість – вартість майна, що оцінюється виходячи з умов вимушеного його продажу у термін, визначений ліквідаційною комісією, і є занадто коротким для проведення відповідного маркетингу;

вартість ліквідації – чиста поточна грошова сума, яку очікується отримати за майно після вирахування очікуваних витрат, пов'язаних з ліквідацією (окремий випадок застосування ліквідаційної вартості).

Вартість ліквідації визначається переважно щодо об'єктів, які планується відчужувати шляхом продажу під розбирання матеріалів, а також у разі оцінки основних засобів, термін корисної експлуатації яких вичерпано та відповідно до норм законодавства подальше використання яких у визначеному стані та складі заборонено, а здійснення капітальних витрат на відновлення цих об'єктів неефективне. Вартість ліквідації у разі її від'ємного значення приймається такою, що дорівнює 1 гривні;

вартість відтворення – поточна вартість витрат на відтворення необоротних активів до вирахування всіх видів зносу (фізичного, функціонального, зовнішнього тощо);

залишкова вартість заміщення – поточна вартість витрат на придбання (будівництво) об'єкта, що подібний за функціональним призначенням тому, який оцінюється, і може бути йому задовільною заміною за вирахуванням усіх видів зносу (фізичного, функціонального, зовнішнього тощо);

(Абзац двадцятий пункту 4 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1366 від 18.10.2001)

вартість діючого підприємства (цілісного майнового комплексу) – вартість підприємства, що формується завдяки функціонуванню його як діючого та єдиного цілого і є сумою капіталізованих доходів від його діяльності, збільшеною на вартість надлишкових активів підприємства, визначену виходячи з найкращого альтернативного варіанта використання цих активів, у тому числі їх ліквідації;

ринкова вартість підприємства при існуючому використанні – сукупна переоцінена вартість активів, що використовуються підприємством запланованим способом з метою отримання поточного фінансового результату, збільшена на переоцінену вартість надлишкових активів, що оцінюються виходячи з найкращого варіанта їх альтернативного вико-

ристання, включаючи вартість ліквідації, та зменшена на суму зобов'язань;

надлишкові активи – активи підприємства, що в даний час не використовуються ним для отримання фінансового результату та використання яких на даному підприємстві у зазначений спосіб та належним чином є фізично неможливим або економічно неефективним;

заставна вартість – дисконтована на дату оцінки справедлива (ринкова) вартість необоротного активу, визначена на передбачувану дату закінчення терміну дії договору застави з метою укладення договору застави майна;

невід'ємні поліпшення орендованого майна – фізичні наслідки заходів, спрямованих на зміну технічного стану орендованого майна або його споживчих якостей, відокремлення яких обумовить знецінення об'єкта оренди на суму, що перевищує вартість відтворення цього поліпшення, з урахуванням їх фізичного стану;

(Абзац двадцятий п'ятий пункту 4 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1366 від 18.10.2001)

експерт – суб'єкт підприємницької діяльності, який діє на підставі угоди, укладеної з Фондом державного майна, що дає повноваження на проведення експертної оцінки майна у випадках, визначених законодавством;

договір на проведення експертної оцінки майна – договір між замовником оцінки та експертом, визначеним у випадках, передбачених цією Методикою на конкурсних засадах у порядку, встановленому Фондом державного майна, відповідно до якого експерту доручається проводити експертну оцінку майна;

інвестиційні умови – початкові (фіксовані) умови договору купівліпродажу чи установчого договору (внесення майна до статутного фонду, здійснення усіх видів невід'ємного поліпшення орендованого майна) стосовно оцінюваного майна у матеріально-грошовому виразі, а також зобов'язання держави щодо сприяння реструктуризації заборгованості ВАТ перед державою, пакет акцій якого підлягає продажу із зазначеними умовами;

цілісний майновий комплекс – об'єкт, сукупність активів якого забезпечує провадження окремої господарської діяльності на постійній і регулярній основі. Цілісними майновими комплексами можуть бути структурні підрозділи підприємств (цехи, виробництва, дільниці тощо), які виділяються в установленому порядку в самостійні об'єкти з подальшим складанням розподільного балансу і можуть бути зареєстровані як самостійні підприємства;

індивідуально визначене майно – інвентарні об'єкти або групи інвентарних об'єктів та інше окреме майно, що може реалізуватися способами, визначеними законодавством, як окремий самостійний об'єкт;

власні кошти підприємства – кошти, отримані підприємством протягом звітного періоду внаслідок звичайної діяльності, а також амортизаційні відрахування з матеріальних та нематеріальних необоротних активів, нараховані протягом звітного періоду;

передавальний баланс підприємства – баланс підприємства, складе-

ний на дату оцінки відповідно до положень (стандартів) бухгалтерського обліку, в якому зазначається переоцінена вартість активів;

фінансова реструктуризація – комплекс заходів щодо погашення простроченої заборгованості підприємства перед бюджетом, спрямований на зміну структури власного капіталу та зобов'язань підприємства з метою його фінансового оздоровлення і підвищення інвестиційної привабливості;

контрольна державна частка – належний державі пакет акцій, частка або пай у майні господарського товариства, що перевищує 50 відсотків його статутного фонду;

блокуюча державна частка – належний державі пакет акцій, частка або пай у майні господарського товариства, що перевищує 25 відсотків його статутного фонду, але не більша від контрольної державної частки;

положення (національні стандарти) експертної оцінки – акти Кабінету Міністрів України, що визначають основні методичні засади проведення експертної оцінки різних видів майна, вимоги до осіб, які проводять таку оцінку, а також основні вимоги до змісту звітів про експертну оцінку та порядку їх рецензування;

забудовник – юридична особа, яка забезпечує фінансування капітальних вкладень та їх освоєння підрядним або господарським способом;

замовник будівництва – юридична особа, яка видає замовлення на виконання робіт (послуг) на будівництво об'єктів, укладає підрядний договір (контракт), контролює вартість, терміни, якість виконаних робіт та здійснює їх оплату.

5. Інші поняття, які використовуються у цій Методиці, вживаються у значеннях, визначених законодавством, що регулює процес оцінки майна та ведення бухгалтерського обліку, у тому числі положеннями (національними стандартами) експертної оцінки майна, положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, нормативними актами Фонду державного майна.

6. Проведення експертної оцінки майна регулюється вимогами цієї Методики, положеннями (національними стандартами) експертної оцінки, нормативними актами Фонду державного майна. У випадках, не врегульованих законодавством, а також цією Методикою, експертна оцінка проводиться на основі принципів та правил, визначених міжнародними стандартами оцінки. Роз'яснення та висновки з питань експертної оцінки майна надаються Фондом державного майна.

(Пункт 6 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1366 від 18.10.2001)

7. В основу експертної оцінки майна, у тому числі цілісних майнових комплексів, покладаються загальновідомі в світовій практиці базові принципи. Враховуються фактори попиту і пропонування на аналогічні об'єкти, ліквідності, впливу зовнішнього середовища та наявності ринків збуту продукції; ризики, пов'язані з діяльністю об'єкта оцінки, отриманням прибутків та інвестуванням коштів для його придбання; ступінь контролю над бізнесом, що є об'єктом оцінки; поточна та прогнозована прибутковість діяльності тощо.

8. Для проведення експертної оцінки майна використовуються такі загальновідомі методичні підходи:

витратний (майновий);

підхід, що базується на капіталізації доходів (пряма капіталізація доходу та дисконтування майбутніх грошових потоків);

порівняльний (аналогів продажу).

Використання зазначених підходів та вибір виду вартості грунтується на визначеній меті оцінки, яка залежить від способу відчуження майна, що є об'єктом оцінки. Вибір підходів до оцінки та вид вартості майна, що визначається, обов'язково обгрунтовуються експертом у звіті про експертну оцінку майна. Під час проведення експертної оцінки майна експертом використовуються кілька підходів з подальшим узагальненням результатів оцінки, отриманих з їх використанням. Неможливість або недоцільність застосування певного підходу експертом також обгрунтовується у звіті.

9. За зверненнями правоохоронних органів у разі виникнення потреби у визначенні збитків, завданих державі, оцінка майна проводиться у порядку, способами та з використанням термінології, що були визначені законодавством на дату оцінки, станом на яку завдано збитки.

II. Порядок проведення оцінки вартості майна

10. Оцінка вартості майна (крім об'єктів незавершеного будівництва, майна радгоспів, інших державних сільськогосподарських підприємств та підприємств рибного господарства, холдингових компаній) під час приватизації (корпоратизації) з метою визначення розміру статутного фонду проводиться у такому порядку:

1) утворення державним органом приватизації (органом, уповноваженим управляти державним майном) інвентаризаційної комісії у складі працівників підприємства та визначення дати попередньої інвентаризації необоротних активів з метою складання їх основного переліку, згідно з яким проводитиметься експертна оцінка на дату оцінки;

2) визначення цими органами дати оцінки розміру статутного фонду ВАТ;

3) проведення інвентаризаційною комісією попередньої інвентаризації необоротних активів та затвердження її результатів у термін, що не перевищує 15 календарних днів від встановленої дати попередньої інвентаризації, але не пізніше ніж за 10 календарних днів до визначеної дати оцінки;

4) складання та затвердження державним органом приватизації (органом, уповноваженим управляти державним майном) основного переліку необоротних активів, що підлягають експертній оцінці, у 5-денний термін від дати надання інвентаризаційною комісією результатів їх попередньої інвентаризації;

5) відбір державним органом приватизації на конкурентних засадах експерта, що проводитиме експертну оцінку необоротних активів, та укладання з ним договору на проведення експертної оцінки у тритижневий термін, але не пізніше ніж за п'ять днів до визначеної дати оцінки;

6) уточнення інвентаризаційною комісією у 20-денний термін після визначеної дати оцінки результатів попередньої інвентаризації необоротних активів на дату оцінки, проведення повної інвентаризації інших активів та зобов'язань і схвалення протокольним рішенням комісії з при-

ватизації (корпоратизації) зведеного акта інвентаризації та додаткового переліку необоротних активів, що підлягають експертній оцінці згідно з вимогами пункту 19 Методики;

7) проведення експертом експертної оцінки необоротних активів згідно з основним та додатковим переліками і подання у термін, що не перевищує 35 календарних днів від дати оцінки, висновків про вартість оцінюваного майна та звіту про проведення експертної оцінки до державного органу приватизації для рецензування їх відповідності встановленим законодавством методичним вимогам;

8) проведення державним органом приватизації рецензування матеріалів експертної оцінки необоротних активів та надання експерту висновків рецензування у 10-денний термін від дати надходження цих матеріалів;

9) усунення в 3-денний термін експертом зауважень державного органу приватизації та подання доопрацьованих матеріалів експертної оцінки до державного органу приватизації для здійснення контролю та підписання акта приймання-передачі робіт;

10) надання державним органом приватизації до комісії з приватизації (корпоратизації) матеріалів експертної оцінки необоротних активів та акта приймання-передачі робіт для затвердження висновків експерта не пізніше ніж за 10 календарних днів до закінчення терміну підготовки та затвердження акта оцінки вартості майна підприємства;

11) розгляд та затвердження протокольним рішенням комісії з приватизації (корпоратизації) висновку експерта про вартість оцінюваного майна та надання матеріалів експертної оцінки підприємству для коригування даних бухгалтерського обліку в частині вартості необоротних активів та підготовки передавального балансу;

12) складання підприємством у 5-денний термін з дати отримання затверджених матеріалів експертної оцінки передавального балансу на дату оцінки за наслідками інвентаризації та відповідно до результатів експертної оцінки необоротних активів і подання його разом з висновками аудиторської перевірки та іншими матеріалами, що вимагаються для проведення оцінки, комісії з приватизації (корпоратизації);

13) складання комісією з приватизації (корпоратизації) та затвердження державним органом приватизації (органом, уповноваженим управляти державним майном) акта оцінки вартості майна підприємства згідно з цією Методикою, в термін, що не перевищує 2 місяців від визначеної дати оцінки.

Порядок проведення оцінки вартості майна з метою визначення розміру статутних фондів відкритих акціонерних товариств, що створюються на базі майна радгоспів, інших державних сільськогосподарських підприємств, підприємств рибного господарства, і визначення розміру статутних фондів холдингових компаній наводиться у відповідних розділах цієї Методики.

11. Оцінка вартості індивідуально визначеного майна та цілісних майнових комплексів, які віднесено Державною програмою приватизації на 2000 – 2002 роки до груп А, В, Г та Ж, проводиться у такому порядку:

(Абзац перший пункту 11 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1366 від 18.10.2001)

1) визначення державним органом приватизації дати оцінки та утворення інвентаризаційної комісії для проведення інвентаризації цілісних майнових комплексів у термін, що передує даті оцінки;

2) відбір державним органом приватизації на конкурсних засадах експерта, що проводитиме експертну оцінку майна, та укладання з ним відповідного договору;

3) проведення інвентаризаційною комісією інвентаризації майна підприємства та затвердження державним органом приватизації її результатів у термін, що не перевищує 25 календарних днів від дати інвентаризації;

4) підготовка державним органом приватизації інформаційних матеріалів стосовно об'єктів нерухомого майна, що підлягають продажу як індивідуально визначене майно або у складі цілісного майнового комплексу (документи бюро технічної інвентаризації; документи, що підтверджують вартість невід'ємних поліпшень, здійснених орендарем за період оренди за згодою орендодавця; тощо), а також підготовка переліку майна, вартість якого вилучається з вартості цілісного майнового комплексу;

(Підпункт 4 пункту 11 в редакції Постанови КМ № 1366 від 18.10.2001)

5) складання і подання у 5-денний термін до державного органу приватизації підприємством, що приватизується цілісним майновим комплексом, передавального балансу на дату оцінки за результатами інвентаризації (у разі прийняття відповідного рішення державним органом приватизації – разом з висновками аудиторської перевірки фінансової звітності);

6) проведення експертом експертної оцінки об'єкта приватизації та подання його висновку до державного органу приватизації на рецензування не пізніше ніж за 20 календарних днів від кінцевої дати завершення робіт з оцінки та затвердження її результатів або проведення державним органом приватизації стандартизованої оцінки об'єкта приватизації у випадках, визначених Методикою;

7) затвердження державним органом приватизації висновків експерта про початкову вартість (ціну продажу) об'єкта приватизації або акта оцінки вартості майна у термін, що не перевищує 2 місяців від визначеної дати оцінки.

12. Процедура оцінки вартості об'єктів незавершеного будівництва, включаючи законсервовані об'єкти, визначається відповідно до Закону України «Про особливості приватизації об'єктів незавершеного будівництва» з урахуванням особливостей, передбачених Державною програмою приватизації на 2000 – 2002 роки, та включає такі етапи:

(Абзац перший пункту 12 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1366 від 18.10.2001)

1) передача державному органу приватизації забудовником або замовником бухгалтерської інформації щодо фактичних витрат на будівництво об'єкта за періодами їх здійснення із зазначенням джерела фінансування;

2) проведення аудиторської перевірки даних бухгалтерського обліку в разі, коли фінансування об'єкта незавершеного будівництва здійснювалося за рахунок власних коштів державного підприємства або власних кош-

тів та централізованих капіталовкладень з метою підтвердження фактів такого фінансування;

3) визначення необхідності проведення експертної оцінки об'єкта незавершеного будівництва у разі відсутності документів, необхідних для оформлення актів приймання-передачі, зразок яких наведено у додатках 10 і 11 до цієї Методики, та у разі продажу об'єкта незавершеного будівництва під розбирання;

(Підпункт 3 пункту 12 в редакції Постанови КМ № 1366 від 18.10.2001)

4) відбір експерта на конкурсних засадах у разі продажу будівельних матеріалів, які знаходяться на будівельному майданчику об'єкта незавершеного будівництва, невстановленого устаткування, придбаного для забезпечення функціонування об'єкта після завершення будівництва, та у разі прийняття рішень про необхідність проведення експертної оцінки об'єктів незавершеного будівництва, зазначених у підпункті 3 цього пункту;

(Підпункт 4 пункту 12 в редакції Постанови КМ № 1366 від 18.10.2001)

5) проведення обстеження будівельного майданчика і технічного стану об'єкта;

6) проведення інвентаризації матеріалів, виробів, конструкцій, що завезені на будівельний майданчик, але не використані для будівництва, і устаткування, не переданого для монтажу, або такого, що не потребує монтажу (у разі його наявності);

(Підпункт 6 пункту 12 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1366 від 18.10.2001)

7) проведення стандартизованої оцінки та затвердження державним органом приватизації акта оцінки вартості об'єкта незавершеного будівництвом у термін, що не перевищує 2 місяців від визначеної дати оцінки;

8) проведення експертної оцінки у випадках, зазначених у підпункті 4 цього пункту;

(Підпункт 8 пункту 12 в редакції Постанови КМ № 1366 від 18.10.2001)

9) затвердження державним органом приватизації висновків експерта про експертну оцінку об'єкта приватизації (окремого майна) у термін, що не перевищує 2 місяців від визначеної дати оцінки;

10) складання у разі потреби зведеного акта оцінки вартості об'єкта незавершеного будівництва за результатами проведення стандартизованої та експертної оцінки і затвердження його державним органом приватизації у термін, що не перевищує 3 місяців від визначеної дати оцінки.

13. Оцінка вартості державного та комунального майна, майна підприємств, в якому держава володіє часткою не менше 25 відсотків, під час створення господарських товариств, у тому числі з іноземними інвестиціями, проводиться на засадах експертної оцінки. Експерт, що проводитиме експертну оцінку вартості державного майна, відбирається на конкурсних засадах у порядку, встановленому Фондом державного майна. В інших випадках відбір експерта здійснюється господарським товариством самостійно.

До матеріалів експертної оцінки такого майна додаються акти інвентаризації майна (цілісних майнових комплексів, індивідуально визначеного майна тощо) та інвентаризаційні описи, а також у разі потреби – до-

відки-розшифрування балансової вартості активів, що вносяться до статутного фонду господарського товариства, інші підтвердні довідки та інформаційні матеріали на вимогу державного органу приватизації або інших засновників (учасників) господарського товариства.

До статутних фондів господарських товариств у зазначених випадках вноситься майно за ціною, визначеною за результатами експертної оцінки.

Оцінка державного майна (у тому числі пакетів акцій), що передається до статутних фондів холдингових компаній, які створюються в процесі корпоратизації та приватизації, проводиться у порядку, визначеному згідно з розділом V цієї Методики.

14. Порядок проведення оцінки вартості майна, у тому числі майна господарських товариств, у яких держава володіє часткою, що перевищує 25 відсотків статутного фонду, яке передається під заставу, передбачає такі етапи та подання таких документів до державного органу приватизації (органу, уповноваженого управляти державним майном):

1) проведення інвентаризації майна та подання її матеріалів (щодо цілісних майнових комплексів, структурних підрозділів) або підготовку та подання переліку майна із зазначенням основних відомостей про нього згідно з бухгалтерським обліком (щодо індивідуально визначеного майна);

2) погодження складу майна, що передається під заставу, банківською установою, яка є стороною (уповноваженою стороною) кредитної угоди;

3) подання бізнес-плану, погодженого банківською установою, та проекту кредитної угоди у разі застави майна, що набувається підприємством у майбутньому (у тому числі внаслідок використання коштів кредиту);

4) подання до Фонду державного майна (його регіонального відділення) заяви про необхідність конкурсного відбору експерта для проведення експертної оцінки майна (об'єкта застави) разом з документами, зазначеними у підпунктах 1–3 цього пункту;

5) проведення Фондом державного майна (його регіональним відділенням) конкурсного відбору експерта для проведення оцінки зазначеного майна;

6) погодження звіту про експертну оцінку майна (об'єкта застави) державним органом приватизації або у випадках, визначених законодавством, органом, уповноваженим управляти державним майном.

15. Оцінка вартості індивідуально визначеного майна, що відчужується шляхом продажу відповідно до законодавства, проводиться у порядку, визначеному згідно з розділом VIII Методики.

Експерт, що проводить таку оцінку, за наявності відповідного звернення підприємства (ліквідаційної комісії) може бути визначений на конкурсних засадах у порядку, встановленому Фондом державного майна. Замовником експертної оцінки у цьому випадку виступає підприємство (ліквідаційна комісія).

16. Рішення про проведення інвентаризації, у тому числі попередньої, та аудиторської перевірки у випадках їх проведення згідно з пунктами 10–12 цієї Методики та іншими актами законодавства приймається державним органом приватизації (органом, уповноваженим управляти державним майном) з одночасним визначенням дати оцінки.

17. Інвентаризація майна з метою проведення оцінки вартості майна підприємства, на базі якого утворюється ВАТ (крім радгоспів, інших державних сільськогосподарських підприємств та підприємств рибного господарства), проводиться інвентаризаційною комісією, утвореною державним органом приватизації (органом, уповноваженим управляти державним майном) в загальному порядку, встановленому законодавством, з урахуванням таких особливостей:

головою інвентаризаційної комісії призначається керівник підприємства, до складу комісії в обов'язковому порядку включаються головний бухгалтер, матеріально-відповідальні особи;

представники державного органу приватизації (органу, уповноваженого управляти держаним майном) до складу інвентаризаційної комісії не включаються;

інвентаризація майна під час виконання вимог пункту 10 цієї Методики здійснюється у два етапи: проведення попередньої інвентаризації необоротних активів з метою складання державним органом приватизації (органом, уповноваженим управляти державним майном) основного переліку майна, що буде оцінюватися експертом, та проведення повної інвентаризації (уточнення результатів попередньої інвентаризації необоротних активів з метою складання додаткового переліку, що буде оцінюватися експертом, і проведення інвентаризації іншого майна) та підготовка за її результатами передавального балансу;

попередня інвентаризація необоротних активів проводиться у термін, що не перевищує 15 календарних днів від дати, на яку вона проводиться; повна інвентаризація майна та складання зведеного акта інвентаризації майна проводиться у термін, що не перевищує 25 календарних днів від визначеної дати оцінки;

інвентаризації підлягає все майно, у тому числі запаси, кошти, розрахунки, інші активи та зобов'язання (незалежно від його стану і факту відображення на балансових та позабалансових рахунках бухгалтерського обліку);

цивільно-правова відповідальність за правильність проведення інвентаризації, своєчасність подання та достовірність її результатів покладається на голову інвентаризаційної комісії та її членів;

за результатами інвентаризації складається зведений акт інвентаризації майна встановленого цією Методикою зразка, що підписується головою та членами інвентаризаційної комісії і затверджується керівником державного органу приватизації (органу, уповноваженого управляти державним майном);

до зведеного акта інвентаризації майна додаються оформлені в установленому порядку інвентаризаційні описи та інші матеріали інвентаризації, а також матеріали, що підтверджують вжиті максимально можливі заходи згідно із законодавством щодо стягнення з дебіторів простроченої заборгованості (у тому числі сумнівної та безнадійної), довідка з підтвердними документами щодо списання, продажу, передання в оренду, до статутних фондів господарських товариств майна (у тому числі основних засобів), довідка про вибуття необоротних активів від дати останньої повної інвентаризації до дати затвердження зведеного акта інвентаризації майна під час приватизації (корпоратизації), інші додаткові матеріали

на вимогу комісії з приватизації (корпоратизації) або державного органу приватизації (органу, уповноваженого управляти державним майном), довідка щодо врегулювання інвентаризаційних різниць, виявлених під час інвентаризації.

18. Інвентаризація іншого майна, а також майна радгоспів, інших державних сільськогосподарських підприємств та підприємств рибного господарства проводиться у порядку, визначеному пунктом 17 цієї Методики (за винятком його четвертого та п'ятого абзаців). Інвентаризація проводиться на дату інвентаризації в один етап та у термін, що не перевищує 25 днів від визначеної дати інвентаризації. За результатами інвентаризації складається зведений акт.

19. Матеріали інвентаризації, підготовлені відповідно до цієї Методики, а також додаткові матеріали перед затвердженням керівником державного органу приватизації (органу, уповноваженого управляти державним майном) розглядаються та перевіряються комісією з приватизації (корпоратизації) (у разі проведення інвентаризації об'єктів груп А, В, Г та Ж, оцінка яких проводиться відповідно до пункту 11 цієї Методики, а також у випадках, зазначених у пункті 20, – державним органом приватизації) з метою визначення їх відповідності законодавству, правильності оформлення, повноти, законності операцій списання, оренди та відчуження державного майна. Висновки щодо перевірки вищезазначених матеріалів та рекомендації про можливість затвердження зведеного акта інвентаризації оформлюються протоколом засідання комісії з приватизації (корпоратизації) і додаються до зведеного акта інвентаризації, що підлягає затвердженню керівником державного органу приватизації (органу, уповноваженого управляти державним майном).

(Пункт 19 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1366 від 18.10.2001)

20. У разі порушення порядку проведення інвентаризації майна або виявлення фактів невідповідності документів інвентаризації майна даним бухгалтерського обліку, неповноти або недостовірності матеріалів, наданих інвентаризаційною комісією комісії з приватизації (корпоратизації) (державному органу приватизації), незаконності здійснених підприємством операцій списання, оренди, відчуження або переоцінки майна комісія з приватизації (корпоратизації) повідомляє про це державний орган приватизації (орган, уповноважений управляти державним майном) та інвентаризаційну комісію.

Інвентаризаційна комісія у 5-денний термін з дати офіційного повідомлення про виявлені факти невідповідності або порушень здійснює заходи щодо приведення у відповідність матеріалів інвентаризації та подає виправлені матеріали до комісії з приватизації (корпоратизації) на повторну перевірку. Незаконно списане, списане, але фактично наявне майно підлягає включенню до інвентаризаційних описів, оцінці та приватизації.

Державні органи приватизації (органи, уповноважені управляти державним майном) разом з керівництвом підприємства до реєстрації ВАТ (продажу майна) здійснюють заходи щодо приведення у відповідність із законодавством операцій оренди державного майна, повернення в державну власність незаконно відчуженого майна або визначають порядок

компенсації державі його вартості. У разі неможливості здійснення таких заходів державний орган приватизації (орган, уповноважений управляти державним майном) повідомляє правоохоронні органи про виявлені факти порушень.

21. Будь-яке майно, що не було відображене в матеріалах інвентаризації, у тому числі безпідставно виключене майно, майно, щодо якого знято заборону на приватизацію, гроші та інше майно, отримані підприємством після дати оцінки внаслідок погашення сумнівної або безнадійної заборгованості, яка виникла перед державним підприємством або орендним підприємством, але є державною до дати реєстрації ВАТ (дати укладання договору купівлі-продажу цілісного майнового комплексу) і яка не була включена до вартості цілісного майнового комплексу (державної частки в статутному фонді), підлягає компенсації:

шляхом збільшення статутного фонду ВАТ на суму грошей та вартості зазначеного майна (щодо необоротних активів – визначеної на засадах експертної оцінки у порядку, встановленому цією Методикою та іншими актами законодавства), які визнаються як приріст власного капіталу товариства, з подальшим продажем акцій додаткової емісії державними органами приватизації конкурентними способами та проведенням з цією метою оцінки пакетів акцій у порядку, встановленому згідно з розділом XI цієї Методики;

шляхом перерахування грошей до позабюджетного Державного фонду приватизації (позабюджетного фонду приватизації Автономної Республіки Крим), які визнаються як інші надходження, безпосередньо пов'язані з процесом приватизації державного майна або майна, що належить Автономній Республіці Крим;

шляхом приватизації іншого майна способами, визначеними законодавством.

22. Аудиторська перевірка під час проведення оцінки цілісних майнових комплексів підприємств, що приватизуються, проводиться за кошти таких підприємств. Метою аудиторської перевірки є підтвердження правильності ведення бухгалтерського обліку підприємства на дату оцінки, передавального балансу, складеного на дату оцінки, за результатами експертної оцінки активів підприємства; щодо орендних підприємств – підтвердження також джерел придбання орендарем за час оренди державного майна необоротних активів.

Аудиторська перевірка з метою забезпечення виконання вимог пункту 12 цієї Методики проводиться за кошти підприємства. Метою такої аудиторської перевірки є підтвердження сум та джерел фінансування будівництва об'єкта незавершеного будівництва. Висновки аудиторської перевірки є підставою для перерахування грошей, отриманих від продажу об'єкта незавершеного будівництва, згідно з пунктами 83–85 Державної програми приватизації на 2000–2002 роки.

Аудиторська перевірка здійснюється у терміни, що не порушують термінів підготовки об'єкта до приватизації.

Аудиторська перевірка є обов'язковою при визначенні суми збільшення статутного фонду ВАТ на суму збільшення вартості власного капіталу цього товариства для відкритих акціонерних товариств, статутні фонди яких визначалися не у порядку, встановленому цією Методикою.

Така аудиторська перевірка проводиться за гроші ВАТ та передує проведенню необхідних розрахунків.

23. Експертна оцінка майна проводиться експертом, що відбирається у випадках, передбачених цією Методикою, на конкурсних засадах. Порядок конкурсного відбору експертів встановлюється Фондом державного майна.

У разі приватизації (корпоратизації) майна замовником експертної оцінки виступає державний орган приватизації.

(Абзац другий пункту 23 в редакції Постанови КМ № 1366 від 18.10.2001)

24. За результатами проведення експертної оцінки експерт складає звіт про проведення експертної оцінки майна та висновок про вартість оцінюваного майна. Звіт підписується особами, що проводили таку оцінку, із зазначенням дати і номера видачі документа, що підтверджує їх кваліфікацію, та найменування юридичної особи, що їх видала. Звіт та висновок експерта підписуються уповноваженою особою експерта і скріплюються печаткою.

Експерт несе цивільно-правову відповідальність за якість проведеної експертної оцінки майна.

Висновок експерта, отриманий у процесі виконання договору на проведення експертної оцінки майна, який укладено з державним органом приватизації, підлягає затвердженню керівником державного органу приватизації у разі, коли така оцінка проводилася з метою продажу цього майна шляхом викупу або продажу одному покупцю, на аукціоні (за конкурсом) з продажу цілісних майнових комплексів та індивідуально визначеного майна під час приватизації. В інших випадках висновки експерта затверджуються відповідними замовниками. У разі виникнення потреби в захисті майнових інтересів держави державні органи приватизації розглядають звіти про проведення експертної оцінки такого майна та надають відповідні рекомендації.

(Абзац третій пункту 24 в редакції Постанови КМ № 1366 від 18.10.2001)

На підставі затвердженого висновку експерта про вартість оцінюваного майна замовник підписує акт приймання-передачі робіт з експертної оцінки державного майна.

(Абзац четвертий пункту 24 в редакції Постанови КМ № 1366 від 18.10.2001)

25. Акти оцінки майна, складені згідно з цією Методикою для цілей приватизації майна, або висновок експерта про вартість оцінюваного майна відповідно до пункту 24 цієї Методики затверджуються керівником державного органу приватизації у термін, що не перевищує 2 місяців від визначеної дати оцінки (крім випадків, зазначених у підпункті 10 пункту 12).

Акти оцінки майна, складені згідно з цією Методикою для цілей корпоратизації підприємств, затверджуються керівником відповідного органу, уповноваженого управляти державним майном. Датою затвердження акта оцінки є дата підписання відповідного наказу керівником державного органу приватизації (керівником органу, уповноваженого управляти державним майном). За достовірність матеріалів оцінки, у тому числі

експертної оцінки, якість їх підготовки, повноту документів, що до них додаються, несуть відповідальність згідно із законодавством особи, що їх підписали та затвердили.

(Абзац другий пункту 25 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1366 від 18.10.2001)

Термін дії акта оцінки майна (висновку експерта про вартість оцінюваного майна та звіту експерта про експертну оцінку), необхідного для реєстрації статуту ВАТ або підписання договору купівлі-продажу майна, становить 2 місяці з дня його затвердження; термін дії висновку експерта та звіту експерта про експертну оцінку оцінюваного майна для реєстрації статуту господарського товариства, що створюється на базі державного майна, – 6 місяців від дати оцінки. В окремих випадках за рішенням державного органу приватизації (органу, уповноваженого управляти державним майном) термін дії акта оцінки майна (висновку експерта про вартість оцінюваного майна та звіту експерта про експертну оцінку майна) може бути продовжено, але не більше ніж на 3 місяці. У разі повторного проведення аукціону чи конкурсу з продажу майна, необхідності погодження умов приватизації об'єкта з Кабінетом Міністрів України та іншими органами виконавчої влади у випадках, передбачених законодавством, термін дії акта оцінки (висновку експерта про вартість оцінюваного майна та звіту експерта про експертну оцінку майна) продовжується на термін повторного проведення аукціону, конкурсу чи на термін погодження або приймається рішення про проведення нової оцінки (у тому числі експертної оцінки) на нову дату.

(Абзац третій пункту 25 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1366 від 18.10.2001)

26. У разі недотримання порядку, термінів підготовки та проведення оцінки майна відповідно до цієї Методики акти оцінки майна (висновок експерта про вартість оцінюваного майна та звіт про експертну оцінку майна) державний орган приватизації (орган, уповноважений управляти державним майном) має право скасувати результати проведеної оцінки та визначити нову дату оцінки.

27. Документи про інвентаризацію та оцінку майна під час приватизації (корпоратизації) разом з додатками до них складаються не менше ніж у двох примірниках. Перший примірник зберігається у відповідному державному органі приватизації (органі, уповноваженому управляти державним майном), другий – у покупця або у ВАТ.

III. Порядок визначення статутних фондів ВАТ, що створюються на базі майна державних та орендних підприємств (крім майна радгоспів, інших державних сільськогосподарських підприємств та підприємств рибного господарства)

28. Статутний фонд ВАТ, що створюється в процесі приватизації (корпоратизації), визначається шляхом застосування процедур стандартизованої оцінки цілісного майнового комплексу підприємства.

Стандартизована оцінка цілісного майнового комплексу для визна-

чення статутного фонду ВАТ, що створюється на базі майна державних та орендних підприємств (крім майна радгоспів, інших державних сільськогосподарських підприємств та підприємств рибного господарства), проводиться на підставі результатів інвентаризації майна підприємства, даних передавального балансу підприємства, складеного на дату оцінки, в якому відображаються результати проведення переоцінки активів на засадах експертної оцінки, проведеної у порядку, встановленому цією Методикою; договору оренди з додатками до нього (у тому числі балансу, що додається до договору оренди); іншої додаткової інформації, що вимагається у підприємства комісією з приватизації (корпоратизації) для проведення оцінки майна.

29. До переліку майна, що включається у сукупну вартість цілісного майнового комплексу, включаються:

необоротні активи (основні засоби, нематеріальні активи, незавершене будівництво, довгострокові фінансові інвестиції, довгострокова дебіторська заборгованість, відстрочені податкові активи, інші необоротні активи);

оборотні активи (запаси, векселі одержані, дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги, дебіторська заборгованість за розрахунками та інша поточна дебіторська заборгованість, поточні фінансові інвестиції, грошові кошти та їх еквіваленти, інші оборотні активи);

витрати майбутніх періодів.

30. З метою визначення чистої вартості цілісного майнового комплексу сукупна вартість цілісного майнового комплексу зменшується на суму:

забезпечення наступних витрат і платежів;

довгострокових зобов'язань;

поточних зобов'язань.

31. Чиста вартість цілісного майнового комплексу підприємства (ЦМКчв) визначається за формулою:

$$ЦМКчв = (Ан + Ао + Вм) – (Зв + Зд + Зп),$$

де Ан – вартість необоротних активів; Ао – вартість оборотних активів; Вм – вартість витрат майбутніх періодів; Зв – вартість забезпечень наступних витрат і платежів; Зд – вартість довгострокових зобов'язань; Зп – вартість поточних зобов'язань.

32. У процесі визначення розміру статутного фонду ВАТ чиста вартість цілісного майнового комплексу коригується на вартість державного житлового фонду, об'єктів, що не підлягають приватизації, майна, щодо якого встановлено особливий режим приватизації, а також на додаткову вартість майна, яка отримана в результаті застосування заходів фінансової реструктуризації у порядку, встановленому цією Методикою.

33. Розмір статутного фонду ВАТ, що створюється на базі майна державного підприємства (СФд), визначається за формулою:

$$СФд = ЦМКчв – ЖФ – Онп – Оор + Зр,$$

де ЖФ – вартість державного житлового фонду; Онп – вартість об'єктів, що не підлягають приватизації; Оор – вартість об'єктів, щодо яких за-

конодавством встановлено особливий режим приватизації; Зр — додаткова вартість державного майна, яка отримана в результаті застосування заходів фінансової реструктуризації. У разі від'ємного значення показника він вираховується з чистої вартості цілісного майнового комплексу.

34. Вартість державної частки статутного фонду ВАТ, що створюється на базі державного майна та майна орендаря (Чд), визначається з урахуванням вартості зобов'язань орендаря перед державою, що виникли відповідно до договору оренди державного майна, у тому числі заборгованості з орендної плати, а також з урахуванням додаткової вартості майна, отриманої в результаті застосування заходів фінансової реструктуризації, та не використаного на дату оцінки залишку амортизації, нарахованої на орендовані у держави необоротні активи, за формулою:

$$Чд = СФд + Зор + Амд,$$

де Зор – заборгованість орендаря з вартості оборотних засобів, зданих в оренду, або з викупу оборотних активів, збільшена на вартість прострочених зобов'язань щодо розрахунків за оренду державного майна; Амд – не використаний на дату оцінки залишок амортизації, нарахованої на орендовані необоротні активи.

Для підприємств, договір оренди цілісних майнових комплексів яких був укладений до набрання чинності Законом України від 14 березня 1995 р. № 98 «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про оренду майна державних підприємств та організацій», вартість оборотних засобів, зданих в оренду (Зор1), визначається на підставі балансу, що додається до договору оренди, з урахуванням умов договору оренди за формулою:

$$Зор1 = (Зз + Фа – Кр) \times Кі,$$

де Зз – вартість запасів і затрат, включених до валюти балансу; Фа – вартість фінансових активів (інші позаоборотні активи, грошові кошти, розрахунки та інші активи); Кр – кредиторська заборгованість (довгострокові пасиви, розрахунки та інші короткострокові пасиви, резерви подальших витрат і платежів, відстрочена податкова заборгованість, реструктурований борг, зобов'язання з фінансової оренди); Кі – коефіцієнт індексації вартості оборотних засобів, зданих в оренду залежно від дати укладання договору оренди.

Коефіцієнт індексації вартості оборотних засобів, зданих в оренду (Кі), визначається шляхом множення розрахованого станом на 1 січня 1998 р. базового коефіцієнта індексації, залежно від дати укладання договору оренди (додаток* 6 до Методики), на річний індекс інфляції починаючи з 1998 року до року, в якому визначено дату оцінки, якщо річний індекс інфляції перевищує 110 відсотків.

Якщо кредиторська заборгованість перевищує суму вартості запасів і затрат та фінансових активів, зданих в оренду, значення показника Зор1 дорівнює нулю.

---

* Додатки 2–22 не наводяться.

Для підприємств, договір оренди з якими було укладено після набрання чинності Законом України від 14 березня 1995 р. № 98 «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про оренду майна державних підприємств та організацій», показник Зор1 не розраховується. Для таких підприємств під час складання акта оцінки вартості майна комісія з приватизації визначає на дату оцінки залишок заборгованості орендаря з викупу оборотних активів, передбаченого відповідним договором. За наявності заборгованості орендаря щодо викупу оборотних активів Зор2 державний орган приватизації має право прийняти рішення про визначення дати оцінки після повного погашення орендарем зазначеної заборгованості, а також заборгованості орендаря за оренду державного майна.

35. Розмір статутного фонду ВАТ, що створюється на базі державного майна та майна орендаря (СФор), визначається як сума державної частки статутного фонду ВАТ та частки орендаря в статутному фонді за формулою:

$$СФор = Чд + Чор,$$

де Чор – частка орендаря в статутному фонді ВАТ.

На підставі зазначеного розрахунку в акті оцінки фіксується розмір статутного фонду ВАТ, а також розмір часток, що належать державі та орендарю. У разі від'ємного значення частки орендаря розмір статутного фонду вважається таким, що повністю належить державі і дорівнює вартості державної частки.

36. Результати оцінки розміру статутного фонду ВАТ, що створюється на базі державного майна (на базі державного майна та майна орендаря), фіксуються в акті оцінки вартості майна підприємства під час приватизації (корпоратизації) (додаток 1). Акт оцінки складається та підписується комісією з приватизації (корпоратизації) підприємства та затверджується керівником державного органу приватизації (керівником органу, уповноваженого управляти державним майном) у термін, що не перевищує 2 місяців від визначеної дати оцінки.

37. Передавальний баланс підприємства складається за результатами проведення експертної оцінки активів підприємства на підставі отриманої скоригованої балансової вартості необоротних активів. Експертна оцінка активів підприємства передбачає:

оцінку необоротних активів підприємства, що вносяться до статутного фонду ВАТ;

висновок експерта про вартість оцінюваного майна, який оформлюється згідно з додатком 2 до Методики і повинен відображати результати експертної оцінки необоротних активів з розшифруванням їх складу у формі, передбаченій рядками 1.1–1.4 додатка 1 до Методики, та інформацію про їх вартість, за якою вони обліковуються в документах бухгалтерського обліку;

звіт про експертну оцінку, який повинен відображати пооб'єктну оцінку вартості необоротних активів з описом методичних засад її визначення щодо конкретного типу (виду, групи) необоротних активів, що оцінюються, та додатки.

38. Проведенню експертної оцінки необоротних активів передує скла-

дання їх основного і додаткового переліків за результатами проведення попередньої інвентаризації необоротних активів та повної інвентаризації майна підприємства. У переліках окремо виділяється майно, що не підлягає приватизації, об'єкти державного житлового фонду, об'єкти, щодо яких законодавством встановлено особливий режим приватизації.

Переоцінці за результатами експертної оцінки не підлягають об'єкти, що вилучаються із складу цілісного майнового комплексу під час приватизації (корпоратизації).

Переоцінюються шляхом проведення експертної оцінки необоротні активи, що є власністю держави та орендаря. Нематеріальні активи, які не відображені в бухгалтерському обліку, ідентифікуються та оцінюються експертом у процесі проведення експертної оцінки.

39. В основу проведення експертної оцінки основних засобів покладається їх класифікація за такими ознаками:

функціональне призначення відповідно до структури основних засобів, визначеної бухгалтерським обліком;

дата введення в експлуатацію (придбання);

фізичні і технічні характеристики (площа, будівельний об'єм, потужність, пробіг тощо);

термін корисного використання;

спеціалізація (спеціалізовані та неспеціалізовані). Спеціалізованими є основні засоби, що можуть бути використані виключно з метою забезпечення основної діяльності підприємства, не можуть бути перепрофільовані і продані окремо без заподіяння шкоди (зупинки) основній діяльності підприємства. Неспеціалізованими є будь-які основні засоби, що не можуть бути віднесені до спеціалізованих;

фізична можливість та економічна доцільність використання основних засобів у процесі звичайної діяльності підприємства;

можливість продажу основного засобу як окремого об'єкта без заподіяння шкоди технологічному процесу (основній діяльності підприємства);

інші ознаки, які додатково обгрунтовуються у звіті про експертну оцінку.

40. Експертна оцінка основних засобів підприємства проводиться з урахуванням таких методичних засад:

1) будинки та споруди переоцінюються пооб'єктно повністю:

віднесені до спеціалізованих оцінюються за залишковою вартістю замщення;

віднесені до неспеціалізованих оцінюються за справедливою (ринковою) вартістю;

термін корисного використання яких вичерпано, оцінюються за вартістю ліквідації;

термін корисного використання яких не вичерпано, але вони за певних причин не можуть бути використані в процесі звичайної діяльності підприємства, оцінюються переважно за справедливою (ринковою) вартістю;

2) машини, обладнання, транспортні засоби, інструменти, прилади, інвентар та інші основні засоби поділяються залежно від дати придбання (введення в експлуатацію) на такі групи:

введені в експлуатацію (придбані) після 1 квітня 1996 р., але термін їх корисного використання не вичерпано – оцінюються за даними бухгалтерського обліку, скоригованими на сукупний коефіцієнт, який враховує перевищення річних індексів інфляції над 10-відсотковим рівнем, що визначається за роками починаючи від року введення їх в експлуатацію (придбання) до року, в якому проводиться оцінка;

введені в експлуатацію (придбані) після 1 квітня 1996 р., але термін їх корисного використання вичерпано – оцінюються за вартістю ліквідації;

введені в експлуатацію (придбані) до 1 квітня 1996 р., є спеціалізованими та термін їх корисного використання не вичерпано – оцінюються за залишковою вартістю заміщення;

введені в експлуатацію (придбані) до 1 квітня 1996 р., є спеціалізованими та термін їх корисного використання вичерпано – оцінюються за вартістю ліквідації;

введені в експлуатацію (придбані) до 1 квітня 1996 р., є неспеціалізованими та термін їх корисного використання не вичерпано – оцінюються за справедливою (ринковою) вартістю;

введені в експлуатацію (придбані) до 1 квітня 1996 р., є неспеціалізованими та термін їх корисного використання вичерпано – оцінюються за вартістю ліквідації;

3) робоча і продуктивна худоба, багаторічні насадження оцінюються за даними бухгалтерського обліку, скоригованими на сукупний коефіцієнт, який враховує перевищення річних індексів інфляції над 10-відсотковим рівнем, що визначається починаючи від року їх придбання (створення) до року, в якому проводиться оцінка;

4) земельні ділянки та капітальні витрати на поліпшення земель, що входять до складу цілісного майнового комплексу, оцінюються за даними бухгалтерського обліку.

У разі виявлення об'єктів певного функціонального призначення та технічних характеристик, оцінених за даними бухгалтерського обліку, які за терміном корисного використання аналогічні тим, що оцінені іншими способами, експерт має право скоригувати вартість об'єктів, оцінених за даними бухгалтерського обліку, відповідно до вартості аналогічних об'єктів, оцінених іншими способами. Обгрунтування цього рішення має бути зазначене у звіті про експертну оцінку майна.

41. Технічний стан основних засобів з метою їх експертної оцінки визначається на підставі їх обстеження особисто експертом, залученими ним фахівцями, або документів, складених починаючи з 1999 року, що містять відомості про результати обстеження технічного стану, проведеного відповідними фахівцями, уповноваженими виконувати такі роботи. Технічний стан основних засобів, зазначений у вищенаведених документах, вважається таким, що відповідає технічному стану цих об'єктів на дату оцінки.

42. Для визначення залишкової вартості заміщення будинків та споруд експерт використовує витратний підхід і переважно дані проектів (у тому числі типових) найбільш раціональних функціональних аналогів. Для оцінки об'єктів, функціональні аналоги яких не відрізняються від них за виробничою потужністю, конструктивними та планувальними характеристиками і на які є проектно-кошторисна документація як джерело

інформації про фактичні витрати на будівництво цих об'єктів в цінах базового року, використовується зазначена документація.

Для перерахунку цін базового року в ціни на дату оцінки застосовуються відповідні коефіцієнти (індекси), що встановлюються Держбудом для визначення вартості будівництва, яке здійснюється на території України, а також помісячні індекси інфляції щодо періодів, для яких зазначені індекси ще не встановлено.

43. Рекомендації щодо особливостей визначення фізичного зносу будинків, споруд, машин, обладнання тощо з метою визначення їх залишкової вартості заміщення для цілей цієї Методики встановлюються згідно з Порядком проведення експертної оцінки майна під час приватизації, що затверджується Фондом державного майна. Функціональний знос будинків та споруд окремо не розраховується, оскільки враховується експертом під час застосування витратного підходу і визначення найбільш раціонального функціонального аналога. Функціональний знос машин, обладнання тощо враховується шляхом добору аналогів продажу в процесі застосування порівняльного підходу.

44. Нематеріальні активи, відображені і не відображені в бухгалтерському обліку підприємства, оцінюються експертом пооб'єктно із застосуванням витратного підходу та підходу, що базується на капіталізації доходів.

Право користування земельними ділянками оцінюється шляхом капіталізації річного земельного податку, який фактично має сплачувати підприємство, або шляхом капіталізації фактично нарахованої річної орендної плати за користування земельними ділянками.

У разі створення ВАТ на базі підприємства, розташованого в санаторно-курортній зоні, оцінюється вартість права на оренду прибережної зони терміном не менше ніж 50 років та (або) вартість права на оренду земельної ділянки, на якій розташовано об'єкт приватизації, але не більше від терміну діяльності ВАТ.

Основними видами вартості нематеріальних активів, що визначаються експертом, є вартість відтворення за вирахуванням зносу та справедлива (ринкова) вартість. Знос нематеріального активу розраховується виходячи з фактичного терміну його корисного використання.

Вартість нематеріальних активів, узятих на облік під час оренди, або наявність у складі майна орендаря довгострокових фінансових інвестицій, які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств (частки майна орендаря в майні інших господарських товариств), що отримані орендарем шляхом внесення нематеріальних активів, є підставою для прийняття рішення державним органом приватизації або комісією з приватизації про проведення додаткової експертизи щодо вартості та права власності орендаря на зазначене майно. Експертизу проводить експерт, який залучається державним органом приватизації для проведення експертної оцінки необоротних активів. Експерт має право для обгрунтування своїх висновків залучати інших кваліфікованих та уповноважених осіб.

У разі виявлення за результатами експертизи нематеріальних активів, що містяться у складі майна орендаря, або зазначених вище довгострокових фінансових інвестицій, які не можуть бути ідентифіковані як нема-

теріальні активи або фактично не належать орендарю, комісія з приватизації приймає рішення про невключення вартості зазначеного майна до частки орендаря в статутному фонді ВАТ, яке створюється, та інформує про це державний орган приватизації. У такому разі державний орган приватизації здійснює заходи щодо забезпечення збереження прав власності держави або інших суб'єктів підприємницької діяльності на зазначене майно.

45. Експертна оцінка об'єктів незавершеного будівництва (включаючи устаткування для монтажу) проводиться із застосуванням витратного підходу шляхом визначення вартості відтворення за вирахуванням фізичного зносу.

Вартість відтворення об'єктів незавершеного будівництва (включаючи устаткування для монтажу) визначається шляхом збільшення фактично здійснених витрат за періодами:

витрати, здійснені до 1 січня 1997 р., – на відповідний коефіцієнт індексації, встановлений Держкомстатом та Фондом державного майна у відповідних методичних рекомендаціях щодо визначення окремих вартісних показників у зв'язку із запровадженням національної грошової одиниці, для відображення їх у бухгалтерській та статистичній звітності з капітального будівництва за підсумками 1996 року, та на сукупний коефіцієнт, що враховує перевищення річних індексів інфляції над 10-відсотковим рівнем і визначається за роками починаючи з 1997 року до року, в якому проводиться експертна оцінка;

витрати, здійснені після 1 січня 1997 р., – на сукупний коефіцієнт, що враховує перевищення річних індексів інфляції над 10-відсотковим рівнем і визначається за роками починаючи з 1997 року до року, в якому проводиться експертна оцінка.

Фізичний знос незавершеного будівництва (включаючи устаткування для монтажу) визначається на підставі обстеження його технічного стану в порядку, встановленому пунктом 41 цієї Методики.

46. Якщо комісією з приватизації (корпоратизації) підприємства прийнято рішення про включення вартості об'єкта незавершеного будівництва до складу державного майна, вартість якого вилучається з чистої вартості цілісного майнового комплексу, вилученню підлягає також вартість устаткування для монтажу, придбаного для забезпечення його функціонування. У цьому випадку зазначені вище об'єкти не переоцінюються, а вилучаються за вартістю, відображеною в бухгалтерському обліку.

47. У разі коли орендарем за час оренди були здійснені витрати на будівництво об'єкта незавершеного будівництва або на придбання устаткування для монтажу з метою забезпечення функціонування об'єкта незавершеного будівництва і за рішенням комісії з приватизації вилучається державна частка витрат, пов'язаних з будівництвом об'єкта незавершеного будівництва та придбанням іншого устаткування для монтажу з метою забезпечення його функціонування, частка відповідних витрат, здійснених орендарем, включається до сукупної вартості цілісного майнового комплексу за вартістю, що відповідає даним бухгалтерського обліку, тобто вона не переоцінюється.

48. Якщо були освоєні капітальні вкладення, здані в оренду, та введені в дію за їх рахунок об'єкти, або капітальні вкладення, здійснені за час

оренди за рахунок державних коштів (амортизаційних відрахувань на орендовані необоротні активи, коштів цільового фінансування і цільових надходжень тощо), для визначення державної частки у вартості об'єкта, введеного до складу основних засобів, експертом здійснюється розрахунок вартості відтворення зазначеного об'єкта у порядку, визначеному пунктом 45 цієї Методики. Розподіл вартості відтворення зазначеного об'єкта на вартість, що належить орендарю, та вартість, що належить державі, здійснюється за формулою:

$$Вд = Вв - Вор,$$

де Вд – частка вартості відтворення об'єкта, що належить державі; Вв – вартість відтворення об'єкта; Вор – частка вартості відтворення, що належить орендарю.

Таким же чином визначається розподіл вартості відтворення об'єктів незавершеного будівництва (включаючи обладнання для монтажу), що містить витрати держави та орендаря, у разі прийняття рішення про включення зазначеного майна до статутного фонду ВАТ, що створюється. Результати розрахунків вартості відтворення, виконаних згідно з вимогами пунктів 45 і 47, у цьому разі відображаються комісією з приватизації у відповідному рядку акта оцінки вартості майна підприємства та включаються до сукупної вартості цілісного майнового комплексу.

49. Довгострокові фінансові інвестиції оцінюються експертом таким чином:

довгострокові фінансові інвестиції, пов'язані з участю підприємства в майні (статутному капіталі) господарських товариств, у разі прийняття рішення про їх включення до статутного фонду ВАТ, що створюється під час приватизації (корпоратизації), оцінюються за справедливою (ринковою) вартістю з використанням методичних підходів, визначених у пункті 8;

інші довгострокові фінансові інвестиції у разі прийняття рішення про їх включення до статутного фонду ВАТ, що створюється під час приватизації (корпоратизації), оцінюються виходячи з їх економічної суті за справедливою (ринковою) вартістю такими способами:

– шляхом індексації їх номінальної вартості. Індекс розраховується на підставі встановлених Національним банком облікових ставок починаючи від дати придбання (утворення) зазначеного активу до дати оцінки;

– шляхом застосування порівняльного (аналогів продажу) підходу для проведення експертної оцінки з метою врахування ринкової ситуації, що складається на дату оцінки;

– іншими обгрунтованими у звіті експерта способами.

50. Якщо приватизується підприємство, діяльність якого пов'язана з державною таємницею, комісія з приватизації (корпоратизації) за погодженням з відповідними органами виконавчої влади, замовниками продукції, що містить відомості, які становлять державну таємницю, приймає рішення про їх включення до вартості статутного фонду ВАТ.

У разі приватизації підприємства (продажу пакета акцій ВАТ), діяльність якого пов'язана з державною таємницею, державний орган приватизації разом з підприємством здійснює заходи щодо забезпечення збе-

реження державної таємниці у процесі підготовки об'єкта приватизації до продажу.

У разі відсутності згоди відповідних органів виконавчої влади або замовника на включення об'єктів, що містять державну таємницю, до статутного фонду державний орган приватизації, комісія з приватизації (корпоратизації) відповідно до повноважень вирішує питання про вилучення цього майна з чистої вартості цілісного майнового комплексу підприємства, що приватизується, та визначає умови його подальшого використання.

Об'єкти, що містять державну таємницю, щодо яких не отримана відповідна згода на їх приватизацію у складі цілісного майнового комплексу підприємства, не переоцінюються, а включаються до сукупної вартості цілісного майнового комплексу (якщо вони відображені в бухгалтерському обліку підприємства) за їх вартістю згідно з бухгалтерським обліком, та за цією ж вартістю вилучаються з чистої вартості цілісного майнового комплексу.

Переоцінюються за результатами експертної оцінки об'єкти державної таємниці, що підлягають приватизації у складі цілісного майнового комплексу підприємства. Експерт, який залучається державним органом приватизації до оцінки об'єктів, що містять державну таємницю, повинен мати відповідну ліцензію на здійснення діяльності, пов'язаної з державною таємницею. У разі необхідності державний орган приватизації має право визначати окремо експерта, який буде здійснювати експертну оцінку необоротних активів, крім об'єктів, що містять державну таємницю, та експерта, який буде здійснювати експертну оцінку об'єктів, що містять державну таємницю.

Результати експертної оцінки зазначених об'єктів відображаються в окремих висновках експерта про вартість оцінюваного майна та звіті про експертну оцінку. Гриф секретності зазначених матеріалів експертної оцінки повинен відповідати найвищому ступеню секретності відомостей, які вони містять. Подання і затвердження вищезазначеного висновку експерта та звіту здійснюється з дотриманням вимог щодо забезпечення збереження державної таємниці.

51. Довгострокова дебіторська заборгованість, відстрочені податкові активи, інші необоротні активи відображаються в матеріалах експертної оцінки необоротних активів, передавальному балансі підприємства та в акті оцінки вартості майна під час приватизації (корпоратизації) встановленого цією Методикою зразка (у вартості, що відповідає даним бухгалтерського обліку).

52. Запаси, що є державною власністю, під час складання передавального балансу відображаються підприємством у вартості, яка визначається виходячи з вартості їх придбання з урахуванням вимог постанови Кабінету Міністрів України та Національного банку України від 19 квітня 1993 р. № 279 «Про нормативи запасів товарно-матеріальних цінностей державних підприємств і організацій та джерела їх покриття».

Вартість дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення, напівдорогоцінного та декоративного каміння включається до акта оцінки вартості майна підприємства за ці-

ною, що визначається у порядку, який встановлюється Мінфіном та Фондом державного майна.

53. Резерв сумнівних боргів, що визначається у порядку, встановленому Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість», визнається під час приватизації (корпоратизації) у процесі складання передавального балансу державного підприємства та акта оцінки вартості майна під час приватизації (корпоратизації) у сумі, підтвердженій державним підприємством шляхом надання комісії з приватизації (корпоратизації) додаткових матеріалів, що свідчать про застосування ним вичерпних заходів до боржників з метою повернення ними заборгованості.

54. Кошти цільового фінансування і цільових надходжень під час визначення розміру статутного фонду ВАТ, що створюється на базі державного майна та майна орендаря, розподіляються таким чином:

субсидії, отримані з державних джерел, асигнування з бюджету та позабюджетних фондів, цільові внески юридичних осіб, заснованих на державній власності, належать державі і спрямовуються на збільшення державної частки в статутному фонді;

інші кошти цільового фінансування і цільових надходжень, що належать орендарю, враховуються у складі коштів, спрямованих на забезпечення наступних витрат і платежів (графа «що належить орендарю» відповідного рядка акта оцінки).

Майно, придбане орендарем за час оренди державного майна за рахунок коштів цільового фінансування і цільових надходжень, що належать державі, визнається державним майном і оцінюється у складі відповідного майна (необоротних та оборотних активів) у порядку, встановленому цією Методикою.

55. Будь-яке майно (частка майна), придбане орендарем за час оренди за рахунок державних джерел або таких, що можуть бути комісією з приватизації визнані державними (у тому числі за рахунок амортизаційних відрахувань, нарахованих на орендовані необоротні активи; коштів, отриманих орендарем за рахунок продажу орендованого майна тощо); а також невід'ємні поліпшення орендованого майна, здійснені орендарем без згоди орендодавця, визнаються майном, що належить державі. Підставою для визнання комісією з приватизації правильності розподілу майна, набутого за час оренди, між орендарем та державою є договір оренди з додатками до нього, висновки аудиторської перевірки, здійсненої на дату оцінки, інші додаткові матеріали, що можуть вимагатися нею для прийняття рішення.

56. До акта оцінки вартості майна під час приватизації (корпоратизації), складеного за формою, встановленою додатком 1 до цієї Методики, додаються такі матеріали:

накази державного органу приватизації (органу, уповноваженого управляти державним майном) про утворення інвентаризаційної комісії та проведення інвентаризації, визначення дати оцінки та проведення оцінки вартості майна з метою створення ВАТ;

наказ керівника підприємства, на базі майна якого утворюється ВАТ, про утворення інвентаризаційної комісії та порядок її діяльності;

матеріали інвентаризації майна підприємства (протоколи засідання ін-

вентаризаційної комісії, зведений акт інвентаризації майна, оформлений згідно з додатком 21 до цієї Методики, інвентаризаційні описи тощо);

переліки необоротних активів, експертна оцінка яких мала проводитися;

передавальний баланс підприємства;

акт аудиторської перевірки, складений з урахуванням вимог цієї Методики;

висновки експерта про вартість оцінюваного майна та звіт (звіти) експерта про експертну оцінку майна з додатками до нього;

оформлені в установленому порядку протоколи засідання комісії з приватизації (корпоратизації) щодо розгляду та затвердження (схвалення) матеріалів інвентаризації та оцінки вартості майна згідно з вимогами цієї Методики;

інші додаткові матеріали, які роз'яснюють матеріали оцінки вартості майна.

Перелік основних необхідних матеріалів для проведення оцінки майна цілісного майнового комплексу наведено в додатку 22 до Методики.

IV. Визначення розміру статутного фонду ВАТ (пайового фонду колективних сільськогосподарських підприємств), що створюються на базі майна радгоспів, інших державних сільськогосподарських підприємств та підприємств рибного господарства

57. Розмір статутного фонду відкритих акціонерних товариств (пайового фонду колективних сільськогосподарських підприємств), що створюються на базі майна радгоспів, інших державних сільськогосподарських підприємств, підприємств рибного господарства (далі – сільськогосподарські підприємства) та приватизуються відповідно до Закону України «Про особливості приватизації майна в агропромисловому комплексі», визначається на підставі даних бухгалтерського обліку із застосуванням стандартизованої оцінки у такому порядку:

1) утворення державним органом приватизації інвентаризаційної комісії в порядку, встановленому пунктом 18 розділу II цієї Методики, та визначення дати оцінки вартості майна;

2) проведення інвентаризаційною комісією повної інвентаризації майна з урахуванням особливостей, визначених пунктами 18–20 цієї Методики, та подання до комісії з приватизації її результатів;

3) перевірка комісією з приватизації зведеного акта інвентаризації майна та його затвердження державним органом приватизації в місячний термін від визначеної дати оцінки вартості майна;

(Підпункт 3 пункту 57 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1366 від 18.10.2001)

4) проведення аудиторської перевірки відповідно до вимог пункту 22 Методики у разі прийняття відповідного рішення державним органом приватизації;

5) складання передавального балансу сільськогосподарського підприємства на дату оцінки за результатами повної інвентаризації майна та

підготовка інших документів, необхідних для проведення оцінки майна (додатки 15, 16, 17 до цієї Методики);

б) складання комісією з приватизації акта оцінки вартості майна згідно з додатком 1 до цієї Методики та затвердження його державним органом приватизації у термін, що не перевищує двох місяців від визначеної дати оцінки.

58. Під час проведення повної інвентаризації майна повністю зношені за даними бухгалтерського обліку основні засоби розподіляються на такі дві групи: термін корисного використання яких не вичерпано на дату оцінки та термін корисного використання яких вичерпано на зазначену дату. Зазначені групи основних засобів підлягають переоцінці спеціальною комісією, створеною керівником підприємства, або шляхом проведення експертної оцінки на засадах, встановлених цією Методикою. У разі проведення експертної оцінки цих основних засобів щодо першої групи експертом визначається справедлива (ринкова) вартість, щодо другої групи – вартість ліквідації. Результати переоцінки додаються до акта оцінки (додаток 1 до цієї Методики) та відносяться на збільшення залишкової вартості основних засобів у відповідних рядках акта оцінки.

59. Акт оцінки вартості майна під час приватизації заповнюється комісією з приватизації підприємства на підставі даних його передавального балансу виходячи з вимог відповідних пунктів розділу III цієї Методики без застосування експертної оцінки щодо необоротних активів та з урахуванням вимог пункту 58.

V. Особливості визначення вартості внесків держави до статутних фондів холдингових компаній

60. Статутний фонд холдингової компанії, що створюється у формі ВАТ із внесенням до нього державного майна (у тому числі пакетів акцій) відповідно до вимог Положення про холдингові компанії, що створюються в процесі корпоратизації та приватизації, затвердженого Указом Президента України від 11 травня 1994 р. № 224, визначається у такому порядку:

пакети акцій, що належать державі, відкритих акціонерних товариств, статутні фонди яких визначені у порядку, що діяв до набрання чинності цією Методикою, оцінюються шляхом збільшення їх номінальної вартості на відповідну частку суми збільшення вартості власного капіталу ВАТ;

пакети акцій, що належать державі, відкритих акціонерних товариств, статутні фонди яких визначені у порядку, встановленому цією Методикою, оцінюються шляхом збільшення їх номінальної вартості на відповідну частку суми збільшення вартості власного капіталу ВАТ;

інше державне майно оцінюється на засадах експертної оцінки.

61. Розрахунок суми збільшення вартості власного капіталу ВАТ, державний пакет акцій якого підлягає внесенню до статутного фонду холдингової компанії, здійснюється органами, уповноваженими управляти державним майном (державними органами приватизації) на останню звітну дату, що передує внесенню. Результати розрахунку оформлюються згідно з додатком 3 до цієї Методики.

62. Експертна оцінка іншого державного майна проводиться експер-

том, що відбирається Фондом державного майна на конкурсних засадах, та у порядку, встановленому положеннями (національними стандартами) експертної оцінки відповідного майна, нормативними актами Фонду державного майна та з урахуванням вимог розділів I та II цієї Методики. При цьому висновки експерта про вартість оцінюваного майна, яке передається холдинговій компанії, що створюється в процесі корпоратизації, затверджуються органом, уповноваженим управляти державним майном.

На підставі затверджених висновків експерта про вартість оцінюваного майна державний орган приватизації підписує акт приймання-передачі робіт з експертної оцінки державного майна.

VI. Порядок застосування заходів фінансової реструктуризації під час визначення розміру статутних фондів ВАТ

63. Заходи фінансової реструктуризації здійснюються у порядку, встановленому цим розділом Методики, з метою запобігання банкрутству підприємств, що приватизуються шляхом перетворення у відкриті акціонерні товариства, їх фінансового оздоровлення, і мають передбачати розрахунок додаткової вартості державного майна, що виникає внаслідок фінансової реструктуризації простроченої заборгованості підприємства перед Державним бюджетом України, у тому числі за розрахунками за оренду державного майна, та внесення цієї вартості до статутного фонду ВАТ під час його визначення. При цьому порядок списання зазначеної простроченої заборгованості ВАТ та Державного бюджету України перед створеним ВАТ встановлюється Мінфіном та Державною податковою адміністрацією.

64. З метою визначення доцільності застосування заходів фінансової реструктуризації проводиться аналіз фінансового стану підприємства за спрощеною схемою. Спрощена схема передбачає розрахунок одного показника (коефіцієнта) з кожної групи показників (коефіцієнтів), що характеризують фінансовий стан підприємства, а саме: коефіцієнт покриття з групи коефіцієнтів ліквідності, коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості з групи коефіцієнтів ділової активності, коефіцієнт рентабельності активів підприємства з групи коефіцієнтів рентабельності, коефіцієнт маневреності власного капіталу з групи коефіцієнтів платоспроможності (фінансової стійкості).

Порядок розрахунку зазначених показників (коефіцієнтів), їх груп та їх нормативні значення встановлюються Мінфіном та Фондом державного майна.

65. Розрахунок показників (коефіцієнтів) для визначення фінансового стану підприємства здійснюється на підставі вихідних даних, що містяться в додатку 18 до цієї Методики. Вихідні дані заповнюються з бухгалтерської (фінансової) звітності підприємства за два останні календарні роки та за період від початку поточного року до дати оцінки. Дані про прострочені поточні зобов'язання за розрахунками з державним бюджетом, у тому числі за оренду державного майна, на дату оцінки подаються у формі довідки, скріпленої підписом керівника підприємства.

За результатами розрахунку показників (коефіцієнтів) фінансового

стану підприємства комісія з приватизації (корпоратизації) заповнює таблицю згідно з додатком 19 до цієї Методики.

66. Якщо на дату оцінки фактичні значення показників (коефіцієнтів) відповідають нормативним вимогам або підприємство є прибутковим, його фінансовий стан і платоспроможність визнаються задовільними, а заходи фінансової реструктуризації під час визначення розміру статутного фонду ВАТ не застосовуються.

67. Якщо на дату оцінки фактичне значення коефіцієнта покриття менше від його нормативного значення або підприємство не має прибутків, комісія з приватизації (корпоратизації) здійснює розрахунок додаткової вартості майна, що може бути отримана в результаті застосування заходів фінансової реструктуризації (Зр) за наведеною нижче формулою та проводить повторний розрахунок показників (коефіцієнтів) на дату оцінки з урахуванням змін у вихідних даних для їх розрахунку після визначення додаткової вартості майна.

Додаткова вартість майна визначається за формулою:

$$Зр = Зп \text{ (в ступ. б)} + Зб \text{ (в ступ. 0)} - Зд \text{ (в ступ. б)},$$

де Зп (в ступ. б) – прострочені поточні зобов'язання за розрахунками з бюджетом; Зб (в ступ. 0) – прострочені поточні зобов'язання за розрахунками за оренду державного майна; Зд (в ступ. б) – дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом.

У вихідних даних на величину показників Зп (в ступ. б) та Зб (в ступ. 0) зменшується вартість поточних зобов'язань, на величину показника Зр збільшується вартість першого розділу пасиву балансу, на величину показника Зд (в ступ. б) зменшується вартість другого розділу активу. Зазначені величини відображаються у відповідному рядку додатка 20 і на їх підставі здійснюється розрахунок показників (коефіцієнтів).

68. Для прийняття рішення про доцільність застосування заходів фінансової реструктуризації розраховані показники (коефіцієнти) порівнюються з нормативними значеннями та з їх значеннями до застосування заходів фінансової реструктуризації. Якщо отриманий показник (коефіцієнт) покриття поліпшився, досяг нормативного значення і спостерігається відповідне поліпшення інших показників (коефіцієнтів), комісія з приватизації (корпоратизації) приймає рішення про застосування заходів фінансової реструктуризації. При цьому визначена додаткова вартість майна, отримана в результаті застосування заходів фінансової реструктуризації, відображається у відповідному рядку додатка 1 до цієї Методики.

В інших випадках приймається рішення про недоцільність застосування заходів фінансової реструктуризації.

VII. Порядок розрахунку суми збільшення вартості власного капіталу ВАТ, створеного під час приватизації (корпоратизації)

69. Розрахунок суми збільшення вартості власного капіталу відкритих акціонерних товариств здійснюється з метою реалізації вимог абзацу

п'ятого пункту 140 Державної програми приватизації на 2000–2002 роки та для цілей, визначених цією Методикою.

Порядок здійснення додаткового випуску акцій відкритих акціонерних товариств, створених у процесі приватизації (корпоратизації), на суму збільшення вартості їх власного капіталу встановлюється Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку і Фондом державного майна.

70. Вартість власного капіталу ВАТ, створеного в процесі приватизації (корпоратизації), визначається як сума коштів статутного капіталу, пайового капіталу, додаткового капіталу, резервного капіталу, нерозподіленого прибутку, зменшена на суму непокритого збитку, неоплаченого капіталу та вилученого капіталу.

Зміна вартості власного капіталу ВАТ розраховується як різниця між вартістю власного капіталу, зафіксована на дату оцінки розміру статутного фонду та на останню звітну дату, що передує здійсненню розрахунку. Позитивний Показник зміни вартості власного капіталу ВАТ є його сумою збільшення.

У разі здійснення ВАТ додаткового випуску акцій на суму індексації балансової вартості основних засобів, що увійшли до його статутного фонду, зазначена сума вираховується з розрахованої суми збільшення вартості власного капіталу.

71. Для розрахунку суми збільшення вартості власного капіталу для випадку, зазначеного у розділі V Методики, ВАТ, розмір статутного фонду якого визначався до набрання чинності цією Методикою, подає до державного органу приватизації (органу, уповноваженого управляти державним майном) такі документи:

копії засновницьких документів та змін до них, пов'язані із змінами розміру статутного фонду ВАТ від дня його державної реєстрації;

копію затвердженого плану приватизації (плану розміщення акцій) підприємства;

затверджений акт оцінки вартості цілісного майнового комплексу під час приватизації (корпоратизації);

баланс, що додавався до вищезазначеного акта оцінки, та засвідчений аудитором його варіант, трансформований згідно з Методичними рекомендаціями щодо визначення підприємствами та організаціями показників вступного сальдо Балансу (графа 3) у 2000 році, що додаються до листа Мінфіну від 23 лютого 2000 р. № 18-432;

копії балансів ВАТ за останній звітний рік, що передував року, в якому проводиться розрахунок, та на останню звітну дату, складені згідно з вимогами, встановленими Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 2 «Баланс», затвердженим Мінфіном;

довідку про суму попередніх збільшень розміру статутного фонду на суму індексації балансової вартості основних фондів, підписану головою правління ВАТ, та документи, що підтверджують розрахунок зазначених сум.

72. Для розрахунку суми збільшення вартості власного капіталу для випадку, зазначеного у розділі V Методики, ВАТ, розмір статутного фонду якого визначався відповідно до цієї Методики, подає до державного

органу приватизації (органу, уповноваженого управляти державним майном) такі документи:

копії засновницьких документів;

затверджений акт оцінки вартості майна та передавальний баланс, на підставі якого він складався;

копії балансів ВАТ за останній звітний рік, що передував року, в якому здійснюється розрахунок, та на останню звітну дату, оформлені згідно з Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 2 «Баланс», затвердженим Мінфіном.

73. Зазначені в пунктах 71 та 72 документи перевіряються і на їх підставі складається акт розрахунку суми збільшення вартості власного капіталу ВАТ (додаток 3 до цієї Методики). Акт розрахунку підлягає затвердженню керівником державного органу приватизації (органу, уповноваженого управляти державним майном).

Порядок здійснення додаткового випуску акцій відкритих акціонерних товариств, створених у процесі приватизації (корпоратизації), на суму збільшення вартості їх власного капіталу може передбачати подання додаткових документів, не визначених у пунктах 71 та 72 цієї Методики.

VIII. Особливості оцінки вартості індивідуально визначеного майна

74. Оцінка вартості індивідуально визначеного майна та будь-якого іншого окремого майна, що відповідно до вимог цієї Методики не може бути визнане цілісним майновим комплексом, яке приватизується способами, визначеними законодавством для продажу об'єктів груп А та Ж, або відчужується шляхом продажу відповідно до законодавства, проводиться залежно від виду майна та способу його продажу.

75. У разі викупу індивідуально визначеного майна, у тому числі майна підприємств-банкрутів та підприємств, що ліквідовані або ліквідуються, відповідні органи, до компетенції яких належить право розпорядження зазначеним майном, способи його оцінки для встановлення ціни продажу визначаються таким чином:

щодо будівель (у тому числі приміщень), споруд, нематеріальних активів, транспортних засобів, а також інших необоротних активів, що за даними бухгалтерського обліку повністю зношені, проводиться експертна оцінка;

щодо інших необоротних активів та оборотних активів оцінка проводиться державним органом приватизації на підставі даних бухгалтерського обліку про їх залишкову вартість (вартість). При цьому ціна продажу виробничих запасів, що були придбані підприємством, визначається відповідно до цін постачальників зазначених запасів або на підставі інформації про їх ринкові ціни на визначену дату оцінки.

76. У разі продажу індивідуально визначеного майна, у тому числі майна підприємств-банкрутів та підприємств, що ліквідовані або ліквідуються, відповідні органи, до компетенції яких належить право розпорядження зазначеним майном, на аукціоні або за конкурсом початкова ціна визначається таким чином:

щодо будівель (у тому числі приміщень), споруд, транспортних засобів

та повністю зношених за даними бухгалтерського обліку інших необоротних активів проводиться експертна оцінка;

щодо інших необоротних активів та оборотних активів оцінка проводиться на підставі даних бухгалтерського обліку про їх залишкову вартість (вартість).

77. Метою проведення експертної оцінки зазначеного у пунктах 75 та 76 майна є встановлення відповідно початкової ціни або ціни продажу. Для цього експертом застосовуються такі методичні прийоми:

будівлі (у тому числі приміщення), споруди, що містять здійснені орендарем поліпшення, які неможливо відокремити без заподіяння шкоди, і відповідно до умов договору оренди та законодавства підлягають компенсації орендарю, оцінюються шляхом визначення інвестиційної вартості (під час викупу орендованого об'єкта) або шляхом визначення справедливої (ринкової) вартості (під час продажу об'єкта на аукціоні або конкурсі);

будівлі (у тому числі приміщення), споруди в усіх інших випадках оцінюються шляхом визначення ринкової вартості;

повністю зношені за даними бухгалтерського обліку інші необоротні активи, термін корисного використання яких вичерпано, оцінюються шляхом визначення вартості ліквідації;

повністю зношені за даними бухгалтерського обліку інші необоротні активи, термін корисного використання яких не вичерпано, оцінюються шляхом визначення ринкової вартості;

транспортні засоби та інші об'єкти оцінюються шляхом визначення ринкової вартості або, в окремих випадках, залишкової вартості заміщення.

Результати проведення експертної оцінки оформляються відповідно до вимог, установлених Фондом державного майна. Висновок експерта про вартість оцінюваного майна, що приватизується, затверджується керівником відповідного державного органу приватизації.

(Абзац сьомий пункту 77 в редакції Постанови КМ № 1366 від 18.10.2001)

78. У разі коли договором оренди, укладеним з дотриманням вимог законодавства, та іншими актами законодавства передбачено компенсацію орендарю у процесі приватизації орендованого майна (будівель, у тому числі приміщень, споруд) невід'ємних поліпшень, здійснених за час оренди за рахунок власних коштів орендаря, та за наявності відповідної письмової згоди орендодавця, державний орган приватизації вимагає від орендаря подання:

письмової згоди орендодавця на здійснення орендарем таких поліпшень;

відповідної проектно-кошторисної документації;

актів приймання-передачі виконаних будівельних робіт;

копій платіжних документів, що підтверджують проведені орендарем розрахунки за виконані будівельні роботи та придбані матеріали;

у разі потреби – аудиторського висновку про джерела фінансування виконаних робіт.

Під час проведення експертної оцінки експерт аналізує вищезазначені матеріали з метою розрахунку суми невід'ємних поліпшень відповідно до вимог пункту 4 цієї Методики в їх фактичних цінах, за вирахуванням

податку на додану вартість, для визначення інвестиційної вартості орендованого майна, що приватизується шляхом викупу. Початкова ціна такого майна, що приватизується шляхом продажу на аукціоні чи за конкурсом, визначається експертом як його ринкова вартість, відповідно до технічного стану на дату оцінки. При цьому окремо у звіті про експертну оцінку відображається сума невід'ємних поліпшень відповідно до вимог пункту 4 цієї Методики в їх фактичних цінах, за вирахуванням податку на додану вартість.

Порядок компенсації орендарям вартості поліпшень орендованого майна під час його продажу на аукціоні або за конкурсом визначається Фондом державного майна.

79. Оцінку індивідуально визначеного майна, що приватизується, на підставі даних бухгалтерського обліку проводить державний орган приватизації. Результати такої оцінки оформлюються актом оцінки згідно з додатком 7, до якого додаються підтвердні документи та матеріали, зібрані під час її проведення.

IX. Особливості оцінки вартості цілісних майнових комплексів під час їх приватизації шляхом викупу та конкурентними способами

80. Оцінка вартості цілісних майнових комплексів, віднесених згідно з Державною програмою приватизації на 2000–2002 роки до груп А, В, Г та Ж, у процесі приватизації, а також в інших випадках їх відчуження проводиться залежно від складу майна зазначених об'єктів, фінансових результатів діяльності за останні два роки до визначеної дати оцінки та способу продажу з переважним застосуванням методичних засад експертної оцінки.

(Пункт 80 в редакції Постанови КМ № 1366 від 18.10.2001)

81. Оцінка вартості цілісних майнових комплексів, віднесених до груп А та Ж (крім санаторно-курортних закладів, профілакторіїв, будинків і таборів відпочинку), проводиться у такому порядку:

цілісні майнові комплекси, до складу майна яких не включаються будівлі (у тому числі приміщення) та споруди, які приватизуються шляхом викупу або продажу на аукціоні (за конкурсом), оцінюються на підставі даних бухгалтерського обліку на визначену дату оцінки з урахуванням вимог абзацу третього пункту 75;

цілісні майнові комплекси, до складу майна яких включаються будівлі (у тому числі приміщення) та споруди, або такі, що приватизуються одночасно з будівлями (приміщеннями) та спорудами, оцінюються незалежно від способу продажу на засадах експертної оцінки.

82. Готелі, об'єкти санаторно-курортних закладів та будинки відпочинку, що перебувають на самостійних балансах, а також санаторно-курортні заклади, профілакторії, будинки і табори відпочинку, віднесені до групи Ж, незалежно від способу продажу оцінюються на засадах експертної оцінки з урахуванням впливу факторів місцезнаходження земельних ділянок, на яких вони розташовані.

83. Оцінка вартості віднесених до груп В і Г цілісних майнових ком-

плексів, що належать державі, у разі прийняття рішення державним органом приватизації про їх продаж на аукціоні (за конкурсом) проводиться на засадах експертної оцінки.

(Пункт 83 в редакції Постанови КМ № 1366 від 18.10.2001)

84. Оцінка цілісних майнових комплексів, зазначених у пункті 81, на підставі даних бухгалтерського обліку, а також цілісних майнових комплексів, що перебувають в оренді, проводиться відповідно до інвентаризації майна та балансу, підготовлених на дату оцінки. Інвентаризація майна цілісного майнового комплексу проводиться інвентаризаційною комісією в один етап з урахуванням особливостей, визначених у розділі II Методики.

Під час проведення оцінки заходи фінансової реструктуризації не застосовуються, необоротні активи не переоцінюються. За результатами оцінки складається акт оцінки вартості цілісного майнового комплексу згідно з додатком 5.

Вартість цілісного майнового комплексу, що належить державі та приватизується шляхом викупу або продажу на аукціоні (за конкурсом), дорівнює чистій вартості після вирахування вартості майна, що вилучається.

Вартість державного майна цілісного майнового комплексу орендного підприємства визначається з урахуванням особливостей, зазначених у цій Методиці. У такому разі ціна продажу державного майна цілісного майнового комплексу, що підлягає приватизації шляхом викупу, включає суму прострочених зобов'язань орендаря за розрахунками за оренду державного майна. В початкову вартість зазначеного майна для продажу на аукціоні (за конкурсом) не включається сума таких зобов'язань.

85. Експертна оцінка цілісних майнових комплексів проводиться з урахуванням таких особливостей:

під час оцінки цілісних майнових комплексів, діяльність яких була переважно незбитковою протягом двох останніх років до дати оцінки, визначається вартість діючого підприємства (цілісного майнового комплексу);

під час оцінки цілісних майнових комплексів, діяльність яких була переважно збитковою протягом двох останніх років до дати оцінки, визначається ринкова вартість підприємства (цілісного майнового комплексу) при існуючому використанні;

в інших випадках під час оцінки цілісних майнових комплексів визначаються обидва з вищезазначених видів вартості з подальшим узгодженням експертом отриманих результатів для встановлення початкової ціни (ціни продажу).

У процесі визначення ринкової вартості підприємства (цілісного майнового комплексу) при існуючому використанні не оцінюється майно, яке відповідно до вимог законодавства не підлягає приватизації або вилучається. Перелік такого майна за результатами інвентаризації майна цілісного майнового комплексу визначається державним органом приватизації.

За результатами експертної оцінки експерт подає до державного органу приватизації висновок експерта за формою, встановленою Фондом державного майна, та звіт про проведення експертної оцінки майна з додатками.

X. Порядок оцінки вартості державного майна, що вноситься до статутних фондів господарських товариств (у тому числі з іноземними інвестиціями), та особливості оцінки вартості об'єктів групи Е

86. У разі створення господарських товариств (у тому числі з іноземними інвестиціями), до статутних фондів яких передається державне майно, за винятком випадків створення господарських товариств відповідно до Закону України «Про особливості приватизації об'єктів незавершеного будівництва», вартість внеску держави визначається за результатами проведення експертної оцінки.

(Абзац перший пункту 86 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1366 від 18.10.2001)

Експерт визначається на конкурсних засадах у порядку, встановленому Фондом державного майна. Замовниками проведення експертної оцінки державного внеску до статутного фонду господарського товариства виступає підприємство, майно якого передбачається вносити від імені держави, або інші недержавні засновники господарського товариства.

Експертна оцінка проводиться з урахуванням вимог пунктів 7 та 8 цієї Методики. Висновок експерта про вартість внеску держави та звіт про проведення його експертної оцінки погоджуються Фондом державного майна. Термін дії висновку та звіту експерта для реєстрації господарського товариства не перевищує шести місяців від дати оцінки.

87. Проведенню оцінки під час приватизації об'єкта групи Е, за розміром не менше блокуючої державної частки, передує проведення повної інвентаризації цілісного майнового комплексу господарського товариства (у тому числі з іноземними інвестиціями) та аудиторської перевірки. Інвентаризація проводиться в один етап у загальному порядку, встановленому законодавством та цією Методикою, у термін, що не перевищує двадцяти п'яти днів від дати оцінки, визначеної державним органом приватизації. Результати інвентаризації підлягають затвердженню керівником державного органу приватизації.

Інвентаризаційна комісія, утворена згідно з вимогами пункту 17 цієї Методики, окремо визначає майно, що перебуває на відповідальному зберіганні, тимчасово ввезене на митну територію України майно, а також майно (у тому числі суми коштів на придбання майна), додатково надане господарському товариству іншими недержавними співзасновниками, але на дату оцінки не внесене до статутного фонду.

88. Для проведення оцінки об'єкти групи Е поділяються таким чином:

акції (частки, паї), що належать державі в статутних фондах господарських товариств, створених до набрання чинності Державною програмою приватизації на 2000–2002 роки;

акції (частки, паї), що належать державі в статутних фондах господарських товариств, створених після набрання чинності Державною програмою приватизації на 2000–2002 роки, розмір яких не перевищує 10 відсотків, а номінальна вартість менша ніж 5000 гривень;

акції (частки, паї), що належать державі в статутних фондах господарських товариств, створених після набрання чинності Державною програмою приватизації на 2000–2002 роки , номінальна вартість становить понад 5000 гривень;

акції (частки, паї), що належать державі в міжгосподарських підприємствах та в статутних фондах господарських товариств, створених на їх базі.

89. Початкова ціна (ціна продажу) акцій (часток, паїв), що належать державі в господарських товариствах, статутні фонди яких були переоцінені або створені після набрання чинності Державною програмою приватизації на 2000–2002 роки, та їх розмір не перевищує 10 відсотків статутного фонду, а номінальна вартість менша ніж 5000 гривень, визначається шляхом збільшення номінальної вартості на коефіцієнт індексації та на відповідну частку чистого прибутку господарського товариства, отриманого з початку календарного року, в якому проводиться оцінка. Коефіцієнт індексації розраховується виходячи із зміни офіційного курсу гривні до долара США, встановленого Національним банком, від дати створення господарського товариства до дати оцінки акцій (часток, паїв) під час їх приватизації.

Розрахунок початкової ціни (ціни продажу) зазначених акцій (часток, паїв) проводиться державним органом приватизації, оформлюється згідно з додатком 8 та затверджується керівником державного органу приватизації. Термін дії розрахунку не перевищує трьох місяців до дати оголошення аукціону (конкурсу) або дати підписання договору купівлі-продажу. У разі повторного проведення аукціону (конкурсу), якщо коефіцієнт індексації змінився не більш як на 10 відсотків, дія розрахунку початкової ціни за рішенням органу приватизації може бути продовжена на термін до трьох місяців.

90. Акції (частки, паї), що належать державі в міжгосподарських підприємствах та в статутних фондах господарських товариств, створених на їх базі, визначаються та оцінюються незалежно від способу їх приватизації у порядку, встановленому Фондом державного майна, з урахуванням таких особливостей:

акції (частки, паї), віднесені до сільськогосподарської або рибної галузей агропромислового комплексу, оцінюються відповідно до вимог розділу IV цієї Методики на підставі даних бухгалтерського обліку без проведення переоцінки їх необоротних активів на засадах експертної оцінки;

акції (частки, паї) інших галузей агропромислового комплексу оцінюються відповідно до вимог розділу III цієї Методики із застосуванням експертної оцінки для переоцінки вартості необоротних активів.

Вартість акцій (часток, паїв), що належать державі в міжгосподарських підприємствах та в статутних фондах господарських товариств, незалежно від способу їх приватизації визначається як відповідна частка чистої вартості цілісного майнового комплексу міжгосподарського підприємства або господарського товариства (рядок 11 додатка 1). Термін дії акта оцінки, складеного згідно з додатком 1, та визначеної вартості акцій (часток, паїв) встановлюється згідно з пунктом 25 Методики.

91. Інші акції (частки, паї), зазначені в пункті 88, оцінюються на засадах експертної оцінки. Експерт визначається на конкурсних засадах у порядку, встановленому Фондом державного майна.

Вартість пакетів акцій, що належать державі в статутних фондах відкритих та закритих акціонерних товариств, незалежно від способу їх приватизації визначається експертом з урахуванням вимог пунктів 7 та 8 цієї Методики та Порядку проведення експертної оцінки пакетів акцій акціонерних товариств, що затверджується Фондом держазного майна.

Вартість часток (паїв), що належать державі в статутних фондах товариств з обмеженою відповідальністю та інших господарських товариств, незалежно від способу їх приватизації визначається експертом шляхом застосування витратного (майнового) підходу та підходу, що базується на капіталізації доходів товариства.

За результатами експертної оцінки експертом складаються та подаються до органу приватизації висновки експерта про вартість пакета акцій (частки, паю), що належить державі, та звіт експерта про експертну оцінку. Висновки підлягають затвердженню керівником державного органу приватизації.

Термін дії вищезазначених висновків для укладання договору купівлі-продажу (оголошення умов аукціону або конкурсу) не перевищує трьох місяців від дати оцінки, визначеної державним органом приватизації. У разі повторного проведення аукціону (конкурсу) державний орган приватизації має право продовжити термін дії висновку експерта, але на більше ніж на 3 місяці.

XI. Особливості оцінки пакетів акцій, що належать державі, відкритих акціонерних товариств, створених у процесі приватизації (корпоратизації)

92. Початкова ціна пакетів акцій відкритих акціонерних товариств, створених у процесі приватизації (корпоратизації), під час їх продажу на організаційно оформлених ринках цінних паперів (крім міжнародних фондових ринків) визначається у порядку, що встановлюється Фондом державного майна, Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку та Антимонопольним комітетом з урахуванням таких особливостей:

початкова ціна пакетів акцій відкритих акціонерних товариств, статутний фонд яких визначено без урахування індексації балансової вартості основних засобів станом на 1 січня 1995 р., розраховується на підставі їх номінальної вартості, збільшеної на коефіцієнт індексації. Коефіцієнт індексації номінальної вартості пакета акцій дорівнює відношенню розрахункового розміру статутного фонду ВАТ з урахуванням суми індексації балансової вартості основних засобів, що увійшли до статутного фонду, станом на 1 січня 1995 р., до розміру статутного фонду, визначеного без урахування зазначеної суми;

початкова ціна пакетів акцій відкритих акціонерних товариств, статутний фонд яких визначено з урахуванням індексації балансової вар-

тості основних засобів станом на 1 січня 1995 р. та початкова вартість пакетів акцій відкритих акціонерних товариств, статутний фонд яких враховує індексацію балансової вартості основних засобів станом на 1 квітня 1996 р., дорівнює їх номінальній вартості;

початкова ціна пакетів акцій відкритих акціонерних товариств, статутний фонд яких визначено на підставі вимог цієї Методики, встановлюється на рівні номінальної вартості;

для відкритих акціонерних товариств, акції яких пройшли лістинг і котируються на фондових біржах та їх філіях або Першій позабіржовій фондовій торговельній системі (ПФТС), дозволяється встановлювати початкову ціну пакетів акцій на рівні середньозваженої вартості акцій за результатами угод, укладених на них, але не нижче номінальної вартості (номінальної вартості з урахуванням індексації балансової вартості основних засобів станом на 1 січня 1995 р.). Зазначене обмеження не стосується пакетів акцій відкритих акціонерних товариств, статутні фонди яких визначено з урахуванням індексації балансової вартості основних засобів станом на 1 квітня 1996 р.;

початкова ціна, а також мінімальна ціна продажу однієї акції на перших торгах (крім продажу на відкритих грошових аукціонах) не може бути нижчою від номінальної (номінальної з урахуванням індексації балансової вартості основних засобів станом на 1 січня 1995 р.) вартості, визначеної вишезазначеними способами;

стосовно пакетів акцій відкритих акціонерних товариств, створених на базі підприємств, віднесених Державною програмою приватизації на 2000–2002 роки до групи Г, дозволяється встановлювати обмеження щодо мінімальної ціни їх продажу.

93. Початкова ціна пакетів акцій відкритих акціонерних товариств, що підлягають продажу на конкурсах, розраховується державним органом приватизації самостійно у порядку, встановленому Фондом державного майна. Порядок повинен передбачати обов'язкове врахування індексації балансової вартості основних фондів станом на 1 січня 1995 р. у початковій ціні пакетів акцій відкритих акціонерних товариств, статутні фонди яких визначено без урахування зазначеної індексації, а також особливості оцінки пакетів акцій холдингових компаній на підставі оцінки пакетів акцій, що належать державі, відкритих акціонерних товариств та іншого державного майна, переданих до їх статутних фондів, та з урахуванням результатів фінансово-господарської діяльності холдингової компанії.

94. Початкова ціна пакетів акцій відкритих акціонерних товариств, що підлягають продажу на відкритих торгах та міжнародних фондових ринках, у тому числі із залученням радників для їх підготовки до продажу, пошуку потенційних покупців та організації продажу, встановлюється за результатами проведення експертної оцінки. Експертну оцінку радник має право проводити самостійно, якщо це передбачено умовами договору з ним, або із залученням експерта.

Експертна оцінка проводиться на засадах міжнародних стандартів

оцінки та з урахуванням вимог пункту 93 цієї Методики і Порядку проведення експертної оцінки пакетів акцій акціонерних товариств. Звіт про експертну оцінку початкової ціни пакета акцій ВАТ підписується фізичними особами, що її проводили, та скріплюється печаткою експерта, який несе відповідальність за його якість та достовірність.

95. Ціна продажу пакета акцій ВАТ у разі, якщо на конкурс надійшла заява від одного покупця відповідно до вимог пункту 62 Державної програми приватизації на 2000–2002 роки, не може бути нижчою від його початкової вартості, визначеної за результатами експертної оцінки. Експертна оцінка пакетів акцій проводиться у порядку, встановленому Фондом державного майна, із застосуванням вимог пунктів 6–8 цієї Методики, а також з урахуванням умов продажу, визначених частинами другою та третьою пункту 59 Державної програми приватизації на 2000–2002 роки. При цьому експерт здійснює розрахунок з використанням методичних прийомів оцінки вартості діючого підприємства (цілісного майнового комплексу) та ринкової вартості підприємства при існуючому використанні. Висновки експерта про проведення експертної оцінки пакета акцій з метою його продажу одному покупцю затверджуються керівником державного органу приватизації.

Експерт, що проводить експертну оцінку пакета акцій ВАТ, визначається у цьому разі державним органом приватизації на конкурсних засадах. У разі якщо до підготовки пакета акцій для продажу залучається радник, експерт залучається радником самостійно.

96. На підставі отриманих результатів експертної оцінки початкової ціни пакетів акцій або її розрахунку, проведеного державним органом приватизації самостійно, державний орган приватизації готує рекомендації конкурсній (тендерній) комісії щодо початкової ціни та умов конкурсу (відкритих торгів) з продажу пакета акцій.

97. Ринкова вартість пакета акцій ВАТ, закріпленого у державній власності, у разі прийняття рішення про його продаж відповідно до вимог частини шостої пункту 59 Державної програми приватизації на 2000–2002 роки визначається за рішенням державного органу приватизації шляхом урахування лістингу акцій зазначеного товариства у порядку, встановленому пунктом 92 Методики, а у разі відсутності такої інформації – шляхом проведення його експертної оцінки відповідно до вимог пункту 95 Методики.

XII. Порядок визначення вартості об'єктів незавершеного будівництва і законсервованих об'єктів, що приватизуються окремо

98. Вартість об'єкта незавершеного будівництва, у тому числі законсервованого об'єкта, складається з вартості:

фактично проведених витрат на будівництво об'єкта наростаючим підсумком з розподілом їх за видами – будівельно-монтажні роботи (з урахуванням інших витрат), устаткування та інвентар;

матеріалів, виробів і конструкцій, завезених на будівельний майданчик для об'єкта незавершеного будівництва і не використаних для будівництва;

устаткування для монтажу, придбаного для об'єкта незавершеного будівництва.

99. Порядок оцінки об'єктів незавершеного будівництва і законсервованих об'єктів, у тому числі об'єктів незавершеного будівництва, що утримуються на балансах державних підприємств, які не підлягають приватизації, визначається залежно від способу приватизації:

вартість об'єкта незавершеного будівництва для продажу на аукціоні, за конкурсом під розбирання або шляхом викупу, а також для передачі до статутного фонду господарського товариства як внеску держави з наступною приватизацією, визначається за даними балансу без урахування суми індексації вартості об'єкта незавершеного будівництва, обчисленої за індексами, встановленими Держкомстатом для складання підприємствами та організаціями балансу станом на 1 січня 1997 р. у зв'язку із запровадженням національної грошової одиниці;

(Абзац другий пункту 99 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1366 від 18.10.2001)

вартість будівельних матеріалів, які знаходяться на будівельному майданчику об'єкта незавершеного будівництва, а також вартість устаткування для монтажу, придбаного для функціонування об'єкта після завершення будівництва, що приватизуються на аукціоні, за конкурсом, шляхом викупу як разом з об'єктом незавершеного будівництва, так і окремо, визначається на засадах експертної оцінки їх справедливої (ринкової) вартості;

ціна продажу об'єкта незавершеного будівництва в разі його продажу під розбирання за рішенням державного органу приватизації може визначатися на засадах експертної оцінки вартості його ліквідації.

(Абзац четвертий пункту 99 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1366 від 18.10.2001)

У разі відсутності документів, необхідних для проведення оцінки вартості об'єкта незавершеного будівництва, вартість об'єкта може визначатися експертним шляхом.

(Пункт 99 доповнено абзацом п'ятим згідно з Постановою КМ № 1366 від 18.10.2001)

100. За результатами розрахунку вартості об'єкта незавершеного будівництва без застосування експертної оцінки складається акт оцінки згідно з додатком 9 до цієї Методики, який затверджується керівником державного органу приватизації.

За результатами проведеної експертної оцінки експертом складаються і подаються до державного органу приватизації висновки експерта про вартість об'єкта незавершеного будівництва та іншого майна, придбаного для об'єкта незавершеного будівництва, та звіт про проведення експертної оцінки, оформлені відповідно до вимог, встановлених Фондом державного майна для проведення експертної оцінки майна. Висновки експерта затверджуються керівником державного органу приватизації.

<...>

Додаток 1

Зразок

ЗАТВЕРДЖУЮ

_____

(посада керівника державного органу

_____

приватизації (органу, уповноваженого

_____

управляти державним майном))

МП

_____

(підпис)

_____

(ініціали, прізвище)

«___» _____ 200__ р.

Акт
оцінки вартості майна

_____

(повна назва підприємства)
під час приватизації (корпоратизації)

_____

_____ Адреса _____

(код згідно з ЄДРПОУ) _____

_____

Комісія, утворена згідно з наказом

_____

(посада керівника органу, що утворив комісію)

від _____ 200__ р. № _____, у складі:

голови комісії _____

(прізвище, ім'я, по батькові, посада, місце роботи)

членів комісії _____

(прізвище, ім'я, по батькові, посада, місце роботи)

_____

_____

на засіданні (протокол від _____ 200__ р. № _____) розглянула документи, необхідні для проведення оцінки майна, результати проведення інвентаризації майна

_____

(повна назва підприємства)

та підтверджує, що вартість майна, яке підлягає приватизації (розмір статутного фонду відкритого акціонерного товариства, що створюється під час приватизації (корпоратизації)), визначена станом на _____ 200 __ р. на підставі вимог Методики оцінки вартості майна під час приватизації, даних передавального балансу підприємства та результатів інвентаризації його майна, становить:

Номер рядка	Показник	Усього, тис. гривень	У тому числі	
			що належать державі	що належать орендарю
1	2	3	4	5
1.	Необоротні активи, усього у тому числі:			
1.1.	Залишкова вартість нематеріальних активів, усього у тому числі: права користування природними ресурсами права користування майном права на знаки для товарів і послуг права на об'єкти промислової власності авторські та суміжні з ними права гудвіл інші нематеріальні активи			
1.2.	Незавершене будівництво			
1.3.	Залишкова вартість основних засобів, усього у тому числі: земельні ділянки капітальні витрати на поліпшення земель будинки та споруди машини та обладнання транспортні засоби інструменти, прилади, інвентар робоча і продуктивна худоба багаторічні насадження інші основні засоби			
1.4.	Довгострокові фінансові інвестиції, усього у тому числі: ті, що обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств інші фінансові інвестиції			
1.5.	Довгострокова дебіторська заборгованість			
1.6.	Відстрочені податкові активи			
1.7.	Інші необоротні активи			
2.	Оборотні активи, усього у тому числі:			
2.1.	Запаси			
2.2.	Векселі одержані			

2.3.	Дебіторська заборгованість за товари (роботи, послуги), усього у тому числі: первісна вартість резерв сумнівних боргів			
2.4. 2 4 1.	Дебіторська заборгованість за розрахунками, усього у тому числі: з бюджетом			
2.5.	Інша поточна дебіторська заборгованість			
2.6.	Поточні фінансові інвестиції			
2.7.	Грошові кошти та їх еквіваленти, усього у тому числі: у національній валюті у іноземній валюті			
2.8.	Інші оборотні активи			
3.	Витрати майбутніх періодів			
4.	Доходи майбутніх періодів			
5.	Сукупна вартість цілісного майнового комплексу (сума рядків 1, 2, 3)			
6.	Забезпечення наступних витрат і платежів, усього у тому числі:			
6.1.	Цільове фінансування			
7.	Довгострокові зобов'язання			
8.	Поточні зобов'язання, усього у тому числі:			
8.1.	Прострочені зобов'язання за розрахунками з бюджетом			
8.2.	Прострочені зобов'язання за розрахунками за оренду державного майна		×	
9.	Чиста вартість цілісного майнового комплексу (рядок 5 – (рядок 6 – рядок 6.1) – рядок 7 – рядок 8)			
10.	Вартість майна, що вилучається, усього у тому числі:			×
10.1.	Вартість державного житлового фонду			×
10.2.	Вартість об'єктів, що не підлягають приватизації			×
10.3.	Вартість об'єктів, щодо яких законодавством встановлений особливий режим приватизації			×

11.	Чиста вартість цілісного майнового комплексу для визначення розміру статутного фонду (рядок 9 – рядок 10)			
12.	Додаткова вартість майна, що одержана в результаті застосування заходів фінансової реструктуризації (графа 3 рядка 8.1 + графа 3 рядка 8.2 – графа 3 рядка 2.4.1) (в орендного підприємства одержане значення вноситься тільки у графу 4)			×
13.	Вартість державного майна, що підлягає приватизації (статутний фонд відкритого акціонерного товариства, що створюється на базі майна державного підприємства) (графа 3 рядка 11 + графа 3 рядка 12 (у разі прийняття рішення про фінансову реструктуризацію))			×
14.	Вартість оборотних засобів, зданих в оренду, з урахуванням індексації ((рядок 14.1 + рядок 14.2) – рядок 14.3) рядок 14.4) (у разі коли сума рядків 14.1 та 14.2 менша від показника рядка 14.3, показники рядка 14 дорівнюють нулю) у тому числі:			× ×
14.1.	Запаси і затрати, які входять у валюту балансу			×
14.2.	Фінансові активи			×
14.3.	Кредиторська заборгованість			
14.4.	Коефіцієнт індексації оборотних засобів, зданих в оренду			
15.	Заборгованість орендаря з викупу оборотних активів			×
16.	Вартість державного майна, що підлягає приватизації, з урахуванням зобов'язань орендаря перед державою (графа 4 рядка 11 + рядок 12 + рядок 14 (або рядок 15) + графа 5 рядка 8.2)			×
17.	Залишок амортизації, нарахованої на орендовані необоротні активи, не використаний на дату оцінки			×
18.	Статутний фонд відкритого акціонерного товариства, що створюється на базі державного майна та майна, що належить орендарю (графа 5 рядка 18.1 + графа 4 рядка 18.2)			

18.1.	Частка орендаря (графа 5 рядка 11) (у разі від'ємного значення показника через ризику фіксується нуль, що є підсумком за цим рядком)	×	×	
18.2.	Частка держави (графа 4 рядка 16 + графа 4 рядка 17)	×		×

Примітка. Під час оцінки розміру статутного фонду відкритого акціонерного товариства, що створюється на базі державного підприємства, заповнюються графи 1, 2, 3, 4 рядків 1–13 (крім рядка 8.2).

Голова комісії _____ (підпис) _____ (ініціали, прізвище)

Члени комісії: _____ (підпис) _____ (ініціали, прізвище)

_____ (підпис) _____ (ініціали, прізвище)

_____ (підпис) _____ (ініціали, прізвище)

_____ 200__ р.

[Щодо індексації балансової вартості основних фондів]

Лист Державного комітету статистики України від 1 серпня 2000 року № 05-2-4-8/281

Індексація балансової вартості основних фондів підприємств, організацій та установ України здійснювалась у чотири етапи, які були регламентовані постановами Кабінету Міністрів України. Порядок їх проведення визначався розробленими Мінстатом, Мінекономіки, Мінфіном та Фондом державного майна України відповідними методиками.

Перша індексація балансової вартості основних фондів здійснювалась на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 7 травня 1992 року № 229 «Про проведення загальної переоцінки основних фондів, заліку взаємної заборгованості підприємств та поповнення оборотних коштів державних підприємств та організацій». Механізм її проведення був розроблений Мінстатом, Мінекономіки, Мінфіном і викладений у спільному документі «Про індексацію балансової вартості основних фондів підприємств, організацій та установ у зв'язку з підвищенням цін» від 15 травня 1992 року № 07-06/41, 32-14/6, 07-301.

Наступна індексація балансової вартості основних фондів проводилася на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 3 серпня 1993 року № 598 «Про проведення індексації основних фондів у народному господарстві України» за спільною методикою Мінстату, Мінекономіки, Мін-

фіну, Фонду державного майна від 4 серпня 1993 року № 07/01-04/62 «Порядок індексації балансової вартості основних фондів підприємств, організацій та установ у зв'язку с підвищенням цін».

Втретє індексація балансової вартості основних фондів здійснювалася на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 17 січня 1995 року № 34 «Про проведення індексації основних фондів та визначення розмірів амортизаційних відрахувань на повне їх відновлення у 1995 році» згідно з «Порядком проведення індексації балансової вартості основних фондів підприємств, організацій та установ за станом на 1 січня 1995 року (крім основних фондів по житлу)», затвердженим спільним наказом Мінстату, Мінекономіки, Мінфіну, Фонду державного майна від 24 січня 1995 року № 21/6/11/70 і зареєстрованим Мін'юстом України 27 січня 1995 року за № 22/558.

Згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 16 травня 1996 року № 523 «Про проведення індексації балансової вартості основних фондів та визначення розмірів амортизаційних відрахувань на повне їх відновлення у 1996–1997 роках» проводилася четверта регламентована індексація основних засобів. Механізм здійснення індексації був встановлений «Порядком проведення індексації балансової вартості основних фондів підприємств, організацій та установ за станом на 1 квітня 1996 року (крім об'єктів житлового фонду), затвердженим спільним наказом Мінстату, Мінекономіки, Мінфіну, Фонду державного майна від 23 травня 1996 року № 148/64/103/563 та зареєстрованими Мін'юстом 29 травня 1996 року за № 255/1280.

Надалі змінами, внесеними до Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств», платникам податку всіх форм власності надано право застосовувати щорічну індексацію балансової вартості груп основних фондів та нематеріальних активів залежно від рівня інфляції (п. 8.3.3).

Розділ 5

ПРИВАТИЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО ТА КОМУНАЛЬНОГО МАЙНА

Про приватизацію державного майна

Закон України
від 4 березня 1992 року № 2163-XII

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 1992, № 24, ст. 348)

(Вводиться в дію Постановою ВР № 2164-XII від 04.03.92, ВВР, 1992, № 24, ст. 349)

(В редакції Закону № 89/97-ВР від 19.02.97, ВВР, 1997, № 17, ст. 122)

Цей Закон регулює правові, економічні та організаційні основи приватизації державного майна та майна, що належить Автономній Республіці Крим, з метою створення багатоукладної соціально орієнтованої ринкової економіки України.

Розділ I. *Загальні положення*

Стаття 1. Поняття та мета приватизації

Приватизація державного майна (далі – приватизація) – це відчуження майна, що перебуває у державній власності, і майна, що належить Автономній Республіці Крим, на користь фізичних та юридичних осіб, які можуть бути покупцями відповідно до цього Закону, з метою підвищення соціально-економічної ефективності виробництва та залучення коштів на структурну перебудову економіки України.

Стаття 2. Пріоритети та принципи приватизації

1. Основними пріоритетами приватизації є підвищення ефективності виробництва та мотивації до праці, прискорення структурної перебудови і розвитку економіки України.

2. Приватизація здійснюється на основі таких принципів:

законності;

державного регулювання та контролю;

надання громадянам України пріоритетного права на придбання державного майна;

надання пільг для придбання державного майна членам трудових колективів підприємств, що приватизуються;

забезпечення соціальної захищеності та рівності прав участі громадян України у процесі приватизації;

продажу об'єктів приватизації з урахуванням їх індивідуальних особливостей виключно за кошти;

(Абзац сьомий частини другої статті 2 в редакції Закону № 1724-III від 18.05.2000)

пріоритетного права трудових колективів на придбання майна своїх підприємств;

створення сприятливих умов для залучення інвестицій;

(Абзац десятий частини другої статті 2 виключено на підставі Закону № 1724-III від 18.05.2000)

додержання антимонопольного законодавства;

повного, своєчасного та достовірного інформування громадян про порядок приватизації та відомості про об'єкти приватизації;

врахування особливостей приватизації об'єктів зв'язку, агропромислового комплексу, гірничодобувної промисловості, незавершеного будівництва, невеликих державних підприємств, підприємств із змішаною формою власності та об'єктів науково-технічної сфери;

(Абзац дванадцятий частини другої статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1869-III від 13.07.2000)

застосування переважно конкурентних способів у разі:

приватизації невеликих державних підприємств, законсервованих об'єктів та об'єктів незавершеного будівництва, підприємств торгівлі, громадського харчування, побутового обслуговування населення, готельного господарства, туристичного комплексу;

продажу акцій відкритих акціонерних товариств, створених на базі середніх та великих підприємств.

Стаття 3. **Законодавство України про приватизацію**

1. Законодавство України про приватизацію складається з цього Закону, інших законів України з питань приватизації.

2. Дія цього Закону не поширюється на:

приватизацію об'єктів державного земельного та житлового фондів, а також об'єктів соціально-культурного призначення, що фінансуються з державного бюджету, в тому числі об'єктів сфери охорони здоров'я, за винятком тих, які належать підприємствам, що приватизуються;

зміну організаційно-правових форм власності колгоспів, підприємств споживчої кооперації.

3. Приватизація акцій (часток, паїв), що перебувають у державній власності, у майні спільних підприємств з іноземними інвестиціями, проводиться відповідно до законодавства та установчих документів спільних підприємств.

4. Відчуження майна, що є у комунальній власності, регулюється положеннями цього Закону, інших законів з питань приватизації і здійснюється органами місцевого самоврядування.

Стаття 4. **Державна програма приватизації**

1. Державна програма приватизації визначає цілі, пріоритети та умови приватизації, розробляється Фондом державного майна України і затверджується Верховною Радою України законом України один раз на три роки не пізніш як за місяць до затвердження Державного бюджету

України на відповідний рік, але до початку наступного бюджетного року та діє до затвердження чергової Державної програми приватизації.

Державна програма приватизації вноситься на розгляд Верховної Ради України одночасно з проектом Державного бюджету України на відповідний рік.

(Частина перша статті 4 в редакції Закону № 1723-III від 18.05.2000)

2. Пропозиції про внесення змін до Державної програми приватизації щодо кількості об'єктів, які підлягають приватизації, та уточнення завдань щодо надходження коштів до Державного бюджету України подаються до Верховної Ради України одночасно з проектом Державного бюджету України на наступний бюджетний рік.

(Частина друга статті 4 в редакції Закону № 1723-III від 18.05.2000)

3. У Державній програмі приватизації визначаються:

завдання щодо приватизації майна, яке перебуває в державній власності, та державного майна, що належить Автономній Республіці Крим;

відповідні способи приватизації для різних груп об'єктів;

(Абзац четвертий частини третьої статті 4 виключено на підставі Закону № 1724-III від 18.05.2000)

завдання відповідним органам виконавчої влади щодо забезпечення проведення приватизації;

заходи щодо залучення в процесі приватизації інвесторів;

особливості участі в процесі приватизації громадян України, іноземних інвесторів та інших покупців;

розрахунок витрат на виконання програми приватизації, порядок їх відшкодування та джерела фінансування;

прогноз надходження коштів від приватизації та напрями їх використання.

4. Верховна Рада України щорічно заслуховує і затверджує звіт Фонду державного майна України про виконання Державної програми приватизації.

Стаття 5. Об'єкти приватизації

1. До об'єктів державної власності, що підлягають приватизації, належать:

майно підприємств, цехів, виробництв, дільниць, інших підрозділів, які є єдиними (цілісними) майновими комплексами, якщо в разі їх виділення у самостійні підприємства не порушується технологічна єдність виробництва з основної спеціалізації підприємства, з структури якого вони виділяються;

об'єкти незавершеного будівництва та законсервовані об'єкти;

акції (частки, паї), що належать державі у майні господарських товариств та інших об'єднань.

2. Приватизації не підлягають об'єкти, що мають загальнодержавне значення, а також казенні підприємства. До об'єктів, що мають загальнодержавне значення, відносяться майнові комплекси підприємств, їх структурних підрозділів, основним видом діяльності яких є виробництво товарів (робіт, послуг), що мають загальнодержавне значення.

(Абзац перший частини другої статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом № 177-XIV від 14.10.98)

Загальнодержавне значення мають:

а) об'єкти, які забезпечують виконання державою своїх функцій, забезпечують обороноздатність держави, її економічну незалежність, та об'єкти права власності Українського народу, майно, що становить матеріальну основу суверенітету України, зокрема:

майно органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, майно Збройних Сил України (крім майна, щодо якого цим Законом встановлено особливості приватизації), Служби безпеки України, Прикордонних військ України, правоохоронних і митних органів;

(Абзац другий підпункту «а» пункту 2 статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2171-III від 21.12.2000)

надра, корисні копалини загальнодержавного значення, водні ресурси та інші природні ресурси, які є об'єктами права власності Українського народу;

майнові комплекси підприємств з лісовідновлення, лісорозведення та охорони лісу, лісництва, їх підрозділи;

сортовипробувальні станції, дільниці, інші організації з експертизи сортів рослин;

(Пункт «а» частини другої статті 5 доповнено абзацом п'ятим згідно із Законом № 1200-XIV від 03.11.99)

золотий і валютний фонди та запаси, державні матеріальні резерви;

емісійна система, майнові комплекси підприємств і установ, що забезпечують випуск та зберігання грошових знаків і цінних паперів;

радіотелевізійні передавальні центри, а також об'єкти, що забезпечують зв'язком органи законодавчої та виконавчої влади;

(Абзац восьмий пункту «а» частини другої статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1869-III від 13.07.2000)

державні радіоканали та телевізійні канали;

засоби урядового, фельд'єгерського та спеціального зв'язку;

інші об'єкти права державної власності, які забезпечують виконання державою своїх функцій;

б) об'єкти, діяльність яких забезпечує соціальний розвиток, збереження та підвищення культурного, наукового потенціалу, духовних цінностей, зокрема:

об'єкти Національного космічного агентства України при Кабінеті Міністрів України;

архіви;

майнові комплекси установ Національної академії наук України з основних напрямів досліджень;

об'єкти культури, мистецтва, архітектури, меморіальні комплекси, заповідники, парки тощо загальнонаціонального значення;

об'єкти освіти, фізичної культури, спорту і науки, що фінансуються з державного бюджету;

в) об'єкти, контроль за діяльністю яких з боку держави гарантує захист громадян від наслідків впливу неконтрольованого виготовлення, використання або реалізації небезпечної продукції, послуг або небезпечних виробництв, зокрема:

майнові комплекси підприємств по виготовленню та ремонту всіх ви-

дів зброї, яка є на озброєнні Збройних Сил України, Служби безпеки України;

(Абзац другий пункту «в» частини другої статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законами № 358-XIV від 24.12.98, № 2171-III від 21.12.2000)

майнові комплекси підприємств по випуску наркотичних, бактеріологічних, біологічних, психотропних, сильнодіючих хімічних та отруйних засобів (крім аптек);

майнові комплекси підприємств, що забезпечують діяльність у сфері обігу зброї, радіоактивних речовин;

(Абзац четвертий пункту «в» частини другої статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом № 358-XIV від 24.12.98)

протирадіаційні споруди;

полігони, будови, споруди та устаткування для захоронення твердих промислових та побутових відходів, скотомогильники;

г) об'єкти, які забезпечують життєдіяльність держави в цілому, зокрема:

структурні підрозділи майнових комплексів, що забезпечують постійне розміщення і зберігання державних резервів і мобілізаційних запасів;

пенітенціарні заклади;

майнові комплекси підприємств геологічної, картографічної, гідрометеорологічної служб, служби контролю за станом навколишнього природного середовища;

об'єкти державних систем стандартизації, метрології та сертифікації продукції;

майнові комплекси підприємств авіаційної промисловості;

автомобільні дороги, крім тих, що належать підприємствам до першого розгалуження їх за межами території цих підприємств;

майнові комплекси підприємств, які здійснюють виробництво основної залізничної техніки (електровози, тепловози, дизель-поїзди, вагони);

майнові комплекси підприємств залізничного транспорту з їх інфраструктурою;

метрополітен, міський електротранспорт;

майно, що забезпечує цілісність об'єднаної енергетичної системи України та диспетчерське (оперативно-технологічне) управління, магістральні та міждержавні електричні мережі;

атомні електростанції, гідроелектростанції з греблями, що забезпечують водопостачання споживачам та проведення гідромеліоративних робіт, теплоелектроцентралі;

магістральні нафто- і газопроводи та магістральний трубопровідний транспорт, що обслуговують потреби держави в цілому, підземні нафто- та газосховища;

транспортні засоби спеціального призначення, що забезпечують виконання робіт, пов'язаних з ліквідацією пожеж, наслідків стихійних лих;

об'єкти інженерної інфраструктури та благоустрою міст, включаючи мережі, споруди, устаткування, які пов'язані з постачанням споживачам води, газу, тепла, а також відведенням і очищенням стічних вод;

майнові комплекси структурних підрозділів хлібоприймальних і хлібозаготівельних підприємств, що забезпечують розміщення і зберігання мобілізаційних запасів та майно хлібоприймальних і хлібозаготівельних

підприємств, що входить до статутного фонду Державної акціонерної компанії «Хліб України»;

(Абзац шістнадцятий пункту «г» частини другої статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1200-XIV від 03.11.99)

майнові комплекси підприємств соляної промисловості;

акваторії портів, причали всіх категорій і призначень, причальні у портах і гідрографічні споруди, набережні причалів, захисні споруди та системи сигналізації, портові системи інженерної інфраструктури та споруди зв'язку, енерговодопостачання та водовідведення, автомобільні дороги та залізничні колії (до першого розгалуження за межами території порту), навчальний та гідрографічний флот, майнові комплекси судноплавних інспекцій;

водосховища і водогосподарські канали комплексного призначення, міжгосподарські меліоративні системи, гідротехнічні захисні споруди;

майнові комплекси підприємств, що виготовляють спирт, вина і лікеро-горілчані вироби;

крематорії, кладовища.

3. З метою технічного переозброєння та відновлення виробництва, поліпшення фінансово-економічного стану підприємств Збройних Сил України майно таких підприємств, яке є єдиним (цілісним) майновим комплексом, може корпоратизуватись. Приватизація таких підприємств здійснюється із збереженням у державній власності 51 відсотка акцій. Окремими законами України визначається порядок корпоратизації та приватизації зазначених підприємств.

4. Об'єкти паливно-енергетичного комплексу, за винятком тих, які не підлягають приватизації відповідно до цього Закону, приватизуються у порядку, встановленому окремим законом про особливості приватизації майна підприємств паливно-енергетичного комплексу.

(Статтю 5 доповнено частиною четвертою згідно із Законом № 1695-III від 20.04.2000)

5. За погодженням з Кабінетом Міністрів України приватизуються майнові комплекси:

підприємств-монополістів на ринку відповідних товарів України, визнаних такими у встановленому порядку;

підприємств військово-промислового комплексу, що підлягають конверсії згідно з відповідною програмою;

підприємств, приватизація яких здійснюється із залученням іноземних інвестицій за міжнародними договорами України;

інших об'єктів, віднесених Державною програмою приватизації до групи Г.

Перелік об'єктів, віднесених Державною програмою приватизації до групи Г, приватизація яких здійснюється із залученням іноземних інвестицій, затверджується Верховною Радою України за поданням Кабінету Міністрів України.

6. Перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації, затверджується Верховною Радою України за поданням Кабінету Міністрів України.

7. Будівлі (споруди, приміщення) за бажанням покупця приватизуються разом з об'єктами приватизації, що в них розташовані, якщо на це

немає прямої заборони відповідно Фонду державного майна України, Верховної Ради Автономної Республіки Крим. За наявності такої заборони зазначені будівлі (споруди, приміщення) передаються власникам приватизованих об'єктів за їх бажанням в оренду на строк не менш як 10 років.

Якщо в нежилих приміщеннях будинку, що є державною власністю, розміщується два чи більше державних або заснованих на оренді державного майна підприємств, то в разі прийняття рішення про приватизацію одного чи кількох з них займані ними приміщення, за відсутності заборони на приватизацію цього будинку, приватизуються разом з іншим майном підприємства після закріплення за названими співкористувачами займаних ними приміщень на праві повного господарського відання, оперативного управління або на договірних засадах.

Стаття 6. **Суб'єкти приватизації**

Суб'єктами приватизації є:
державні органи приватизації;
покупці (їх представники);
посередники.

Стаття 7. **Державні органи приватизації**

1. Державну політику в сфері приватизації здійснюють Фонд державного майна України, його регіональні відділення та представництва у районах і містах, органи приватизації в Автономній Республіці Крим, що становлять єдину систему державних органів приватизації в Україні.

2. Фонд державного майна України, його регіональні відділення та представництва у районах і містах, органи приватизації в Автономній Республіці Крим діють на підставі Закону України «Про Фонд державного майна України», цього Закону, інших законів України з питань приватизації.

(Положення абзацу другого частини другої статті 7 визнане таким, що не відповідає Конституції України (є неконституційним) і втрачає чинність щодо підпорядкування Фонду державного майна України Верховній Раді України на підставі Рішення Конституційного Суду України № 9-рп від 01.07.98)

Фонд державного майна України підпорядкований, підзвітний і підконтрольний Верховній Раді України.

Голова Фонду державного майна України призначається на посаду і звільняється з посади Президентом України за згодою Верховної Ради України.

3. Державні органи приватизації у межах своєї компетенції здійснюють такі основні повноваження:

змінюють у процесі приватизації організаційну форму підприємств, що перебувають у державній власності;

здійснюють повноваження власника державного майна у процесі приватизації;

виступають орендодавцем майна, що перебуває у державній власності, згідно з законодавством;

продають майно, що перебуває у державній власності, в процесі його

приватизації, включаючи майно ліквідованих підприємств, об'єктів незавершеного будівництва та колишнє військове майно, що набуло статусу цивільного, а також акції (частки, паї), що належать державі у майні господарських товариств;

створюють комісії з приватизації;

затверджують плани приватизації майна, що перебуває у державній власності, плани розміщення акцій акціонерних товариств у процесі приватизації;

розробляють проекти державних програм приватизації і подають їх на затвердження Верховній Раді України;

укладають угоди щодо проведення підготовки об'єктів до приватизації та їх продажу;

укладають угоди щодо проведення експертної оцінки вартості об'єктів приватизації;

здійснюють ліцензування комісійної, представницької та комерційної діяльності з приватизаційними паперами;

виступають з боку держави засновником підприємств із змішаною формою власності;

беруть участь у розробці міжнародних договорів України з питань державної власності та її використання;

здійснюють захист майнових прав державних підприємств, організацій, установ, а також акцій (часток, паїв), що належать державі, на території України та за її кордоном;

контролюють виконання умов договорів купівлі-продажу державного майна.

Державні органи приватизації здійснюють інші повноваження, передбачені цим Законом, іншими законами України з питань приватизації.

4. Посадові особи державних органів приватизації несуть кримінальну, адміністративну, матеріальну та дисциплінарну відповідальність за неправомірні дії щодо майна, яке приватизується, у порядку, встановленому законодавством.

5. Державні органи приватизації не мають права втручатися в діяльність підприємств, за винятком випадків, передбачених законодавством України та установчими документами цих підприємств.

6. Органи приватизації в Автономній Республіці Крим діють у межах повноважень, визначених Фондом державного майна України, і повноважень, делегованих Верховною Радою Автономної Республіки Крим щодо розпорядження майном, що належить Автономній Республіці Крим.

Органи приватизації в Автономній Республіці Крим у питаннях приватизації майна, що належить Автономній Республіці Крим, є підзвітними та підконтрольними Верховній Раді Автономної Республіки Крим.

7. Продаж майна, що є у комунальній власності, здійснюють органи, створювані відповідними місцевими радами. Зазначені органи діють у межах повноважень, визначених відповідними місцевими радами, та є їм підпорядкованими, підзвітними і підконтрольними.

(Частину восьму статті 7 виключено на підставі Закону № 1724-III від 18.05.2000)

9. Діяльність та рішення органів з питань приватизації, акціонування,

конкурсів, створення яких не передбачено цим Законом, не поширюються на державні органи приватизації та не беруться ними до виконання.

Стаття 8. Покупці

1. Покупцями об'єктів приватизації можуть бути:

громадяни України, іноземні громадяни, особи без громадянства;

юридичні особи, зареєстровані на території України, крім передбачених частиною третьою цієї статті;

юридичні особи інших держав.

2. Для спільної участі в приватизації громадяни можуть створювати господарські товариства, в тому числі із членів трудового колективу, в порядку, встановленому законодавством України.

Господарське товариство членів трудового колективу підприємства, що приватизується, засновується на підставі рішення загальних зборів, у яких брало участь більше 50 відсотків працівників підприємства або їх уповноважених представників.

3. Не можуть бути покупцями:

юридичні особи, у майні яких частка державної власності перевищує 25 відсотків;

органи державної влади;

працівники державних органів приватизації;

(Абзац четвертий частини третьої статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1724-III від 18.05.2000)

(Абзац п'ятий частини третьої статті 8 виключено на підставі Закону № 2182-III від 21.12.2000)

4. Покупці – юридичні особи зобов'язані подати до державного органу приватизації документ про розподіл статутного фонду серед учасників.

Відповідальність за достовірність поданого документа покладається на покупця відповідно до законодавства.

5. Державною програмою приватизації стосовно конкретних об'єктів (груп об'єктів) можуть бути встановлені інші обмеження або особливості участі покупців у приватизації, включаючи галузеві та сумарні квоти на придбання юридичними особами державного майна, акцій (часток, паїв).

Стаття 9. Довірчі товариства, інвестиційні фонди та інвестиційні компанії

1. З метою розвитку ринку цінних паперів та подальшого його обслуговування, зниження ризику покупців при розміщенні вкладів в об'єкти приватизації створюються довірчі товариства, інвестиційні фонди та інвестиційні компанії, інші фінансові посередники.

Звернення покупців до послуг посередницьких організацій при придбанні державного майна не є обов'язковим.

(Частина перша статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1724-III від 18.05.2000)

2. Порядок створення і діяльності фінансових посередників визначається законом.

(Частина друга статті 9 в редакції Закону № 1724-III від 18.05.2000)

Стаття 10. **Контрольні комісії з питань приватизації**

1. З метою забезпечення контролю за здійсненням Державної програми приватизації, додержанням законодавства України про приватизацію та аналізу її наслідків з числа депутатів створюється Спеціальна контрольна комісія Верховної Ради України з питань приватизації.

2. Положення про Спеціальну контрольну комісію з питань приватизації та її склад затверджуються Верховною Радою України.

3. З метою забезпечення контролю за ходом приватизації, додержанням законодавства України про приватизацію та аналізу її наслідків Верховна Рада Автономної Республіки Крим та місцеві ради створюють відповідні контрольні комісії з питань приватизації.

Положення про контрольні комісії з питань приватизації та їх склад затверджуються Верховною Радою Автономної Республіки Крим та відповідними місцевими радами.

Розділ II. *Порядок і способи приватизації*

Стаття 11. **Порядок приватизації**

Порядок приватизації державного майна передбачає:

опублікування списку об'єктів, які підлягають приватизації, у виданнях державних органів приватизації, місцевій пресі;

прийняття рішення про приватизацію об'єкта на підставі поданої заяви або виходячи із завдань Державної програми приватизації та створення комісії з приватизації;

опублікування інформації про прийняття рішення про приватизацію об'єкта;

проведення аудиторської перевірки фінансової звітності підприємства, що приватизується (за винятком об'єктів малої приватизації);

затвердження плану приватизації або плану розміщення акцій відкритих акціонерних товариств, створених у процесі приватизації та корпоратизації, та їх реалізацію.

Стаття 12. **Подання заяви і прийняття рішення про приватизацію**

1. Ініціатива щодо приватизації може виходити від державних органів приватизації, а також покупців, визнаних такими відповідно до статті 8 цього Закону.

Покупці цілісних майнових комплексів та інвестори, які бажають придбати контрольний пакет акцій, зобов'язані разом із заявою подати бізнес-план або техніко-економічне обгрунтування післяприватизаційного розвитку об'єкта, що включає план зайнятості працівників підприємства, пропозицію інвестора з зазначенням максимального розміру інвестиції, строків та порядку її внесення, а також декларацію про доходи для покупців – фізичних осіб.

Заяви про приватизацію подаються до державних органів приватизації за місцезнаходженням об'єкта, що приватизується, у письмовій формі та в порядку, що встановлюється Фондом державного майна України.

2. Державні органи приватизації протягом місяця розглядають заяви

та приймають рішення щодо приватизації об'єкта і в п'ятиденний строк письмово повідомляють про це заявника, адміністрацію та трудовий колектив підприємства, що приватизується, а також відповідний орган виконавчої влади, уповноважений управляти цим майном.

У разі відмови в приватизації відповідний орган приватизації повідомляє заявників про причину відмови.

3. Відмова в приватизації можлива тільки у випадках, коли:

особа, яка подала заяву, не може бути визнана покупцем відповідно до статті 8 цього Закону;

законодавством встановлено обмеження щодо приватизації цього підприємства;

майно у встановленому порядку включено до переліку об'єктів (групи об'єктів), що не підлягають приватизації.

4. З моменту прийняття рішення про приватизацію майна державного підприємства:

орган, що здійснює управління майном цього підприємства, передає у встановленому порядку функції з управління цим майном державним органам приватизації;

стосовно цього підприємства припиняється чинність частин третьої, п'ятої, шостої статті 10, частин першої, третьої статті 12, частини другої статті 24, частини третьої статті 25 Закону України «Про підприємства в Україні» в частині купівлі, продажу, передачі, обміну, здачі в оренду, надання безоплатно, списання майна, випуску та придбання цінних паперів, надання та одержання кредитів у розмірах, що перевищують середньорічний рівень таких операцій за останні три роки з урахуванням рівня інфляції. Якщо ці дії необхідні для ефективного функціонування державного підприємства, майно якого приватизується, вони здійснюються підприємством з дозволу державних органів приватизації.

Стаття 13. **Комісія з приватизації об'єкта**

1. Державний орган приватизації протягом місяця з дня прийняття рішення про приватизацію об'єкта затверджує склад комісії з приватизації об'єкта і встановлює строк подання проекту плану приватизації. Цей строк не повинен перевищувати двох місяців з дня затвердження складу комісії.

2. До складу комісії входять за принципом однакового представництва представники господарського товариства, створеного членами трудового колективу підприємства, що приватизується, в тому числі й від представницького органу трудового колективу – профспілкового комітету або іншого уповноваженого ним органу, інші особи (або їх представники), які подали заяву на приватизацію, представники місцевих рад, фінансових органів, державного органу приватизації, Антимонопольного комітету України або його територіальних відділень, органу, уповноваженого до прийняття рішення про приватизацію управляти відповідним державним майном. Відповідні органи та особи зобов'язані в п'ятиденний строк з моменту одержання повідомлення про прийняття рішення щодо створення комісії делегувати до її складу своїх представників. Якщо в зазначений строк вони не делегували своїх представників до складу

комісії, державний орган приватизації має право затвердити склад комісії без представників цих органів.

За рішенням комісії до її роботи можуть залучатися експерти, консультанти та інші спеціалісти, які користуються на її засіданнях правом дорадчого голосу.

Для забезпечення гласності та прозорості приватизації у роботі комісії з приватизації об'єкта можуть брати участь народні депутати України.

3. Діяльність комісії регулюється Положенням, яке затверджується Фондом державного майна України.

4. При приватизації законсервованих об'єктів, об'єктів незавершеного будівництва, майна ліквідованих підприємств або об'єктів, які підлягають приватизації у порядку, визначеному Законом України «Про приватизацію невеликих державних підприємств (малу приватизацію)», окремого індивідуально визначеного майна, акцій (часток, паїв), що належать державі у майні підприємств із змішаною формою власності, комісія з приватизації не створюється і план приватизації не складається.

Стаття 14. **Проект плану приватизації**

1. Комісія з приватизації складає проект плану приватизації об'єкта, в якому враховуються пропозиції:

господарського товариства, створеного працівниками підприємства, що приватизується, та інших покупців;

місцевих рад за місцезнаходженням об'єкта приватизації;

державних органів приватизації;

Антимонопольного комітету України, його територіальних відділень.

2. Проект плану приватизації повинен передбачати строки та способи приватизації, початкову ціну об'єкта приватизації (розмір статутного фонду господарського товариства), рекомендовані форми платежу, розміри пакетів акцій за напрямами їх реалізації, а також забезпечення технологічної єдності виробництва, недопущення руйнування цілісних майнових комплексів, циклів, технологій, порядок використання майна, що не підлягає приватизації.

(Абзац перший частини другої статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1724-III від 18.05.2000)

За рішенням комісії до розробки проекту плану приватизації може бути включено проект реорганізації об'єкта, в якому передбачено створення на основі його структурних підрозділів юридичних осіб.

Рішення про необхідність реорганізації приймається в порядку, що встановлюється Фондом державного майна України та Антимонопольним комітетом України.

До проекту плану приватизації додається акт оцінки вартості об'єкта приватизації, який складається відповідно до законодавства і затверджується органом приватизації.

У разі якщо проектом плану приватизації передбачено продаж цілісного майнового комплексу підприємства, що приватизується, або контрольного пакета акцій, до проекту плану приватизації додаються документи, зазначені в частині першій статті 12 цього Закону.

3. Якщо трудовий колектив підприємства, майно якого приватизуєть-

ся, або інші покупці не погоджуються з проектом плану приватизації, розробленим комісією, вони можуть підготувати альтернативний варіант плану.

4. Проект плану, розроблений комісією, та альтернативний проект плану трудового колективу чи інших покупців подаються на розгляд регіональних відділень Фонду державного майна України або його представництв у районах та містах, які протягом десяти днів зобов'язані розглянути подані проекти, затвердити план приватизації і довести його до заінтересованих осіб.

5. Рішення про затвердження плану може бути оскаржено у десятиденний строк у Фонд державного майна України, Верховну Раду Автономної Республіки Крим.

Стаття 15. **Способи приватизації**

1. Приватизація державного майна здійснюється шляхом:

(Абзац другий частини першої статті 15 виключено на підставі Закону № 1724-III від 18.05.2000)

продажу об'єктів приватизації на аукціоні, за конкурсом;

(Абзац третій частини першої статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1724-III від 18.05.2000)

продажу акцій (часток, паїв), що належать державі у господарських товариствах, на аукціоні, за конкурсом, на фондових біржах та іншими способами, що передбачають загальнодоступність та конкуренцію покупців;

продажу на конкурсній основі цілісного майнового комплексу державного підприємства, що приватизується, або контрольного пакета акцій відкритого акціонерного товариства при поданні покупцем документів, передбачених частиною першою статті 12 цього Закону;

викупу майна державного підприємства згідно з альтернативним планом приватизації.

Неконкурентні способи продажу майна державних підприємств застосовуються щодо об'єктів, не проданих на аукціоні, за конкурсом.

2. Створення колективних підприємств, господарських товариств, крім відкритих акціонерних товариств, у процесі приватизації майна державних підприємств (за винятком об'єктів малої приватизації) не допускається.

3. Приватизація законсервованих об'єктів та об'єктів незавершеного будівництва, підприємств торгівлі, громадського харчування, побутового обслуговування населення, готельного господарства, туристичного комплексу здійснюється шляхом:

продажу на аукціоні, за конкурсом;

викупу.

Приватизація зазначених об'єктів здійснюється у порядку, передбаченому Законом України «Про приватизацію невеликих державних підприємств (малу приватизацію)» та Державною програмою приватизації.

За рішенням органів приватизації законсервовані об'єкти та об'єкти незавершеного будівництва можуть передаватися на умовах відповідного договору особам, які можуть бути покупцями відповідно до цього Закону, для завершення будівництва або вноситися до статутного фонду

господарського товариства як державна частка з наступною її приватизацією в порядку, встановленому законодавством України.

4. Приватизація майна невеликих державних підприємств (об'єктів малої приватизації) здійснюється відповідно до Закону України «Про приватизацію невеликих державних підприємств (малу приватизацію)».

Стаття 16. Продаж об'єктів приватизації на аукціоні, за конкурсом, на фондових біржах

Продаж об'єктів приватизації на аукціоні, за конкурсом та на фондових біржах здійснюється у порядку, що затверджується Фондом державного майна України, Антимонопольним комітетом України, Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку.

(Стаття 16 в редакції Закону № 1724-III від 18.05.2000)

Стаття 17. Приватизація майна, зданого в оренду

1. Приватизація зданих в оренду цілісних майнових комплексів державних підприємств, організацій та їх структурних підрозділів, крім невеликих державних підприємств, здійснюється шляхом продажу належних державі акцій відкритих акціонерних товариств (далі – товариства), заснованих державними органами приватизації та орендарями.

2. Після затвердження плану приватизації засновники у десятиденний термін приймають рішення про створення товариства, затверджують його статут і у встановленому порядку подають документи до місцевого органу виконавчої влади для державної реєстрації товариства. Плата за реєстрацію товариства не справляється. Рішення про створення товариства є установчим договором.

При перетворенні орендних підприємств у відкриті акціонерні товариства його засновниками виступають з боку держави відповідний державний орган приватизації, а з боку орендаря – господарське товариство, створене орендарями.

До завершення продажу акцій, передбаченого планом розміщення акцій (планом приватизації), і перших загальних зборів акціонерів приватизованого підприємства керівництво підприємством покладається на адміністрацію орендного підприємства, що приватизується.

3. З моменту реєстрації товариства договір оренди вважається розірваним, діяльність підприємства, створеного на базі орендованого майна, або будь-якого суб'єкта підприємницької діяльності, який орендує майно, припиняється, товариство стає правонаступником прав і обов'язків орендаря.

4. До статутного фонду товариства вноситься державне майно, здане в оренду (за винятком майна, що не підлягає приватизації або щодо якого встановлено особливий порядок приватизації), та майно, що є власністю орендаря.

5. На вартість свого внеску орендар отримує акції створеного товариства.

Продаж акцій, що належать державі, здійснюється державними органами приватизації згідно з законодавством про приватизацію.

6. Члени організації орендарів, члени трудового колективу підприємства, створеного орендарем, а також колишні працівники об'єкта при-

ватизації, які вийшли на пенсію, звільнені на підставі пункту 1 статті 40 Кодексу законів про працю України і не працюють з моменту звільнення на інших підприємствах, особи, які мають право відповідно до законодавства повернутися на попереднє місце роботи на цьому підприємстві, та інваліди, звільнені у зв'язку з каліцтвом або професійним захворюванням, мають право на придбання акцій за кошти відповідно до статті 25 цього Закону.

(Частина шоста статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1724-III від 18.05.2000)

7. Якщо вартість майна, що вноситься орендарем (організацією орендарів або господарським товариством, створеним членами трудового колективу підприємства, що приватизується) до статутного фонду товариства, становить менше 25 відсотків його статутного фонду і з урахуванням вартості акцій, придбаних ними, не перевищує цього розміру, члени організації орендарів (члени трудового колективу підприємства – засновники господарського товариства, яке є орендарем) мають право на додаткове придбання за кошти акцій, що є у державній власності, за їх номінальною вартістю у межах 25 відсотків статутного фонду товариства, але не більше 30 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян на кожного члена організації орендарів (члена трудового колективу підприємства – засновника господарського товариства, яке є орендарем).

(Частина сьома статті 17 в редакції Закону № 1724-III від 18.05.2000)

8. У разі відмови орендаря виступити засновником акціонерного товариства приватизація майна, зданого в оренду, здійснюється без його згоди в порядку, визначеному статтею 18 цього Закону.

Договір оренди зберігає чинність для нового власника приватизованого майна.

9. Орендар має право на викуп об'єкта оренди, якщо це було передбачено договором оренди, укладеним до набрання чинності Законом України «Про оренду державного майна».

Орендар здійснює викуп об'єкта оренди відповідно до законодавства та договору оренди. Умови викупу (ціна, порядок, строки, засоби платежу) визначаються в договорі оренди. Ціна об'єкта оренди визначається відповідно до статті 20 цього Закону.

(Абзац другий частини дев'ятої статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1724-III від 18.05.2000)

Орендар має право відмовитися від здійснення передбаченого у договорі права на викуп.

Стаття 18. Продаж акцій та часток (паїв), що належать державі в майні господарських товариств

1. При перетворенні державного підприємства в акціонерне товариство в процесі приватизації його засновником виступає державний орган приватизації, який діє в межах повноважень, передбачених законодавством.

До засновників такого акціонерного товариства не застосовуються обмеження, передбачені частиною першою статті 30 Закону України «Про господарські товариства».

2. Засновник акціонерного товариства встановлює відповідно до плану

приватизації (плану розміщення акцій) способи, обсяг і строки продажу акцій.

(Абзац перший частини другої статті 18 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1724-III від 18.05.2000)

При перетворенні державних підприємств в акціонерні товариства відповідно до цього Закону можуть випускатися тільки прості іменні акції.

3. Працівники підприємства, майно якого приватизується, мають право об'єднатись відповідно до статті 8 цього Закону для викупу контрольного пакета акцій.

4. Продаж акцій засновником акціонерного товариства провадиться на конкурсних засадах, крім випадків, передбачених законодавством.

5. Створене відповідно до цієї статті акціонерне товариство є правонаступником підприємства, що приватизується.

6. Продаж акцій (часток, паїв), що належать державі у майні підприємств із змішаною формою власності, провадиться з урахуванням законодавства та установчих документів цих підприємств.

Якщо продаж здійснюється не на конкурентних засадах, то вартість цих акцій (часток, паїв) визначається експертним шляхом у встановленому порядку.

7. За рішенням державного органу приватизації до початку продажу акцій відкритого акціонерного товариства, створеного у процесі приватизації та корпоратизації, а в інших випадках – за рішенням вищого органу відкритого акціонерного товариства, до статутного фонду цього товариства може додатково вноситися майно, набуте підприємством у період між датою оцінки розміру статутного фонду та датою державної реєстрації відкритого акціонерного товариства, безпідставно виключене майно та майно, щодо якого знято заборону на приватизацію.

Порядок оцінки вартості майна, що додатково вноситься до статутного фонду товариства, визначається за методикою, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

Додаткова емісія акцій на вартість майна, додатково внесеного до статутного фонду товариства, здійснюється відкритими акціонерними товариствами, створеними у процесі приватизації та корпоратизації, у порядку, визначеному Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку.

Продаж акцій додаткової емісії здійснюється державними органами приватизації конкурентними способами.

(Статтю 18 доповнено частиною сьомою згідно із Законом № 1724-III від 18.05.2000)

Стаття 19. Інформація про приватизацію

1. Інформацію про приватизацію складають відомості щодо:

переліків об'єктів, щодо яких прийнято рішення про приватизацію, умови їх продажу;

терміну, протягом якого приймаються до розгляду плани приватизації та заяви на право продажу об'єктів приватизації;

рішення про затвердження планів приватизації та укладення угод з юридичними особами або спеціалістами на розробку проектів планів

приватизації та продажу об'єкта приватизації, а також підстави, на основі яких були прийняті ці рішення;

результатів виконання планів приватизації, які підлягають опублікуванню у спеціальних бюлетенях Фонду державного майна України та його регіональних відділень, які розповсюджуються за передплатою і в роздрібній торгівлі, місцевій пресі.

Інформація про результати приватизації об'єкта (інформація про переможців конкурсу, аукціону, ціну, за яку придбано об'єкт приватизації, дані про розподіл акцій (часток, паїв) між новими власниками (окремо по кожній юридичній особі) підлягає опублікуванню у місцевій пресі за місцем розташування відповідного об'єкта.

2. Інформація про строки та умови проведення аукціону, конкурсу, випуску акцій у вільний продаж повинна бути опублікована в інформаційних бюлетенях органів приватизації, центральній та місцевій пресі не пізніш як за 30 календарних днів до дати проведення аукціону, конкурсу, випуску акцій у вільний продаж.

3. Типовий, обов'язковий для публікації в бюлетені перелік відомостей для різних видів підприємств, порядок їх подання, форма публікації визначаються Фондом державного майна України.

Розділ III. *Фінансові відносини приватизації*

Стаття 20. Визначення початкової ціни майна, що приватизується

1. Визначення початкової ціни об'єкта приватизації або розміру статутного фонду господарського товариства, що створюється на основі державного підприємства, здійснюється відповідно до методики, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

2. У разі приватизації об'єкта шляхом його викупу, відповідно до зазначеної методики, оцінка вартості об'єкта приватизації здійснюється експертним шляхом або способами, що враховують потенційну прибутковість.

Загальні критерії проведення експертних оцінок і методики оцінки визначаються окремим законом.

3. Витрати, пов'язані з проведенням аудиторських перевірок, відшкодовуються за рахунок підприємств, що приватизуються.

Стаття 21. Джерела коштів для придбання державного майна, що приватизується

1. Державне майно може бути придбано за рахунок власних і позичених коштів покупців, які мають право брати участь у приватизації відповідно до цього Закону.

(Абзац перший частини першої статті 21 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1724-III від 18.05.2000)

При придбанні об'єкта приватизації за рахунок грошових коштів на суму, що перевищує п'ятдесят неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, покупці – фізичні особи повинні подати до органу приватизації декларацію про доходи.

2. Покупці – іноземні інвестори та підприємства з іноземними інвестиціями набувають державне майно у процесі приватизації з оплатою його вартості у національній валюті на загальних підставах та з поданням відомостей про джерела надходження коштів.

(На часткову зміну пункту 2 статті 21 дозволити в процесі приватизації державного майна покупцям – іноземним інвесторам та підприємствам з іноземними інвестиціями оплату його вартості у вільноконвертованій валюті згідно із Законом № 2905-III від 20.12.2001)

3. Покупці, які мають право брати участь у приватизації відповідно до цього Закону, вправі використовувати для придбання об'єктів приватизації гроші шляхом їх безготівкового перерахування з відкритих ними в банках України іменних рахунків.

(Частина третя статті 21 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1724-III від 18.05.2000)

Стаття 22. ***(Статтю 22 виключено на підставі Закону № 1724-III від 18.05.2000)***

Стаття 23. Використання грошових коштів, одержаних від приватизації

1. Кошти, одержані від продажу державного майна, зараховуються до позабюджетного Державного фонду приватизації, позабюджетного фонду приватизації Автономної Республіки Крим і спрямовуються на відшкодування витрат, пов'язаних з приватизацією, кредитування технічного переозброєння приватизованих підприємств, розвиток підприємництва та створення нових робочих місць у межах, що визначаються Державною програмою приватизації, та до Державного бюджету України.

(Частину другу статті 23 виключено на підставі Закону № 1724-III від 18.05.2000)

3. Кошти, одержані від продажу об'єктів незавершеного будівництва, що споруджувалися відповідно до програми ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, за вирахуванням витрат на проведення приватизації спрямовуються у встановленому порядку до Фонду для здійснення заходів щодо ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи та соціального захисту населення для фінансування робіт на пускових будовах згідно із зазначеною програмою.

Розділ IV. *Соціальні питання приватизації*

Стаття 24. Безоплатна передача державного майна

(Частину першу статті 24 виключено на підставі Закону № 1724-III від 18.05.2000)

2. За рішенням державного органу приватизації об'єкти соціально-побутового призначення в разі відмови трудових колективів підприємств, що приватизуються, від приватизації цих об'єктів можуть передаватися у комунальну власність відповідних територіальних громад відповідно до законодавства. У разі неможливості утримання за рахунок коштів місцевого бюджету об'єктів соціально-побутового призначення,

створених за рахунок коштів фонду соціального розвитку (аналогічних фондів) підприємства, що приватизується, а також за наявності згоди відкритого акціонерного товариства, створеного у процесі приватизації та корпоратизації на базі вказаного підприємства, зазначені об'єкти можуть передаватися у порядку, що встановлюється Фондом державного майна України у безстрокове безоплатне користування такому товариству за умови їх цільового використання та належного утримання і без права продажу. Подальша приватизація таких об'єктів здійснюється відповідно до закону.

(Частина друга статті 24 в редакції Закону № 1724-III від 18.05.2000)

Стаття 25. Пільги працівникам підприємства, що приватизується

1. Працівникам підприємства, майно якого приватизується, надається право на першочергове придбання акцій, сума номінальних вартостей яких становить 45 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян кожному з працівників.

(Частина перша статті 25 в редакції Закону № 1724-III від 18.05.2000)

2. Пільги, передбачені частиною першою цієї статтею, поширюються також на колишніх працівників підприємств, які вийшли на пенсію, звільнені на підставі пункту 1 статті 40 Кодексу законів про працю України і не працюють з моменту звільнення на інших підприємствах, осіб, які мають право відповідно до законодавства повернутися на попереднє місце роботи на цьому підприємстві, інвалідів, звільнених у зв'язку з каліцтвом або професійним захворюванням, та працівників, звільнених у зв'язку із станом здоров'я, а також на працівників соціально-культурних та оздоровчо-лікувальних закладів, що приватизуються у складі підприємств, на балансі яких вони перебувають.

(Частина друга статті 25 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1724-III від 18.05.2000)

3. Господарське товариство, до складу якого ввійшло не менш як 50 відсотків працівників підприємства, майно якого приватизується шляхом продажу на аукціоні чи за конкурсом, створене згідно зі статтею 8 цього Закону, користується пріоритетним правом на придбання цього майна за рівних запропонованих умов купівлі, а також правом на розстрочку платежу на строк не більше одного року з початковим внеском не менше 30 відсотків ціни, за яку придбано майно на аукціоні чи за конкурсом.

4. Керівники, їх заступники, головні спеціалісти та керівники структурних підрозділів підприємств, а також диспетчери підприємств енергетики, їх структурних одиниць і підрозділів мають право на додаткове придбання акцій відкритих акціонерних товариств, що створюються в процесі приватизації та корпоратизації підприємств, на яких вони працюють, на загальну суму 5 відсотків статутного фонду товариства.

(Частина четверта статті 25 в редакції Закону № 1724-III від 18.05.2000)

5. Ціна однієї акції при пільговому продажу, передбаченому цією статтею, встановлюється на рівні половини номінальної вартості акції.

(Частина п'ята статті 25 в редакції Закону № 1724-III від 18.05.2000)

6. Державною програмою приватизації можуть встановлюватися додаткові умови пільгового продажу об'єктів приватизації.

(Статтю 25 доповнено частиною шостою згідно із Законом № 1724-III від 18.05.2000)

Стаття 26. Соціальні гарантії працівникам підприємства, що приватизується, та приватизованого підприємства

1. З дня прийняття рішення про приватизацію розірвання трудового договору з працівником підприємства, що приватизується, з ініціативи власника або уповноваженого ним органу не допускається, за винятком звільнення на підставі пункту 6 статті 40 Кодексу законів про працю України або вчинення працівником дій, за які законодавством передбачена можливість звільнення на підставі пунктів 3, 4, 7, 8 статті 40 та статті 41 Кодексу законів про працю України.

2. Не допускається звільнення працівників приватизованого підприємства з ініціативи нового власника чи уповноваженого ним органу протягом 6 місяців від дня переходу до нього права власності.

3. Укладення колективного договору між новим власником або уповноваженим ним органом і трудовим колективом, а також працевлаштування вивільнених працівників здійснюються відповідно до законодавства.

Розділ V. *Договірні відносини приватизації*

Стаття 27. Оформлення угод приватизації

1. При приватизації майна державного підприємства як цілісного майнового комплексу шляхом його викупу, продажу на аукціоні, за конкурсом між продавцем і покупцем укладається відповідний договір купівлі-продажу.

2. До договору купівлі-продажу повинні включатися передбачені бізнес-планом чи планом приватизації зобов'язання або зобов'язання сторін, які були визначені умовами аукціону, конкурсу чи викупу, щодо:

здійснення програм технічного переозброєння виробництва, впровадження прогресивних технологій;

здійснення комплексу заходів щодо збереження технологічної єдності виробництва та технологічних циклів;

збереження та раціонального використання робочих місць;

виконання вимог антимонопольного законодавства;

збереження номенклатури та обсягу виробництва продукції (послуг) відповідно до бізнес-плану;

завершення будівництва жилих будинків;

утримання об'єктів соціально-побутового призначення;

виконання заходів щодо створення безпечних і нешкідливих умов праці та охорони навколишнього середовища;

внесення інвестицій виключно у грошовій формі, їх розміру та строків;

виконання встановлених мобілізаційних завдань.

До договору купівлі-продажу об'єкта приватизації включаються санкції за порушення його умов.

Включення до договору інших зобов'язань покупця допускається за згодою сторін.

Термін дії зазначених зобов'язань, за винятком виконання встановлених мобілізаційних завдань, не повинен перевищувати п'яти років, а щодо підприємств-монополістів, підприємств військово-промислового комплексу, що підлягають конверсії, галузевих науково-дослідних інститутів та проектно-конструкторських бюро, інших підприємств і установ, приватизація яких здійснюється за погодженням з Кабінетом Міністрів України, порядок контролю за їх діяльністю затверджується Кабінетом Міністрів України.

Зазначені в цій частині зобов'язання зберігають свою дію для осіб, які придбають об'єкт у разі його подальшого відчуження протягом терміну дії цих зобов'язань. Відчуження майна (акцій), обтяжених передбаченими у цій частині зобов'язаннями, можливо виключно за згодою державного органу приватизації, який здійснює контроль за їх виконанням. У разі подальшого відчуження приватизованого об'єкта новий власник у двотижневий термін з дня переходу до нього права власності на цей об'єкт зобов'язаний подати до державного органу приватизації копії документів, що підтверджують перехід до нього права власності. Державний орган приватизації зобов'язаний вимагати від нового власника виконання зобов'язань, визначених договором купівлі-продажу об'єкта приватизації і застосовувати до нього у разі їх невиконання санкції згідно із законом. Емітент або реєстратор, який веде реєстр власників іменних цінних паперів, зобов'язаний подати органу приватизації відомості про нового власника приватизованого об'єкта на письмову вимогу державного органу приватизації. Договори про подальше відчуження майна (акцій), обтяжених передбаченими у цій частині зобов'язаннями, підлягають нотаріальному посвідченню.

(Абзац п'ятнадцятий частини другої статті 27 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1724-III від 18.05.2000)

Контроль за виконанням умов договору купівлі-продажу здійснює державний орган приватизації.

3. Власники приватизованих об'єктів мають пріоритетне право на довгострокову оренду (на строк не менше десяти років) займаних ними земельних ділянок з наступним викупом цих ділянок відповідно до законодавства України, якщо на це немає прямої заборони Кабінету Міністрів України або відповідної місцевої ради.

Місцева рада зобов'язана у місячний строк з моменту реєстрації приватизованого об'єкта переоформити договір оренди на користування землею.

4. Договір купівлі-продажу підлягає нотаріальному посвідченню.

Право власності на приватизований об'єкт переходить з моменту нотаріального посвідчення договору купівлі-продажу.

5. На вимогу однієї із сторін договір купівлі-продажу може бути розірвано або визнано недійсним за рішенням суду, арбітражного суду в разі невиконання іншою стороною зобов'язань, передбачених договором купівлі-продажу, у визначені строки.

6. Договір купівлі-продажу не укладається при продажу акцій акціонерних товариств, створених у процесі приватизації або корпоратизації, крім продажу їх пакетом згідно з планом приватизації (планом розміщення акцій).

(Абзац другий частини шостої статті 27 виключено на підставі Закону № 1724-III від 18.05.2000)

Продаж акцій акціонерних товариств, створених у процесі приватизації або корпоратизації, на фондових біржах здійснюється у порядку, встановленому законодавством.

7. Угоди щодо операцій з акціями, придбаними в процесі приватизації, можуть укладатися після внесення відомостей про їх покупця та інших відомостей, визначених законодавством, до реєстру власників іменних цінних паперів.

8. Забороняється подальше відчуження окремих частин пакета акцій до повного виконання покупцем умов договору купівлі-продажу об'єкта приватизації, а також подальше відчуження приватизованого об'єкта без збереження для нового власника зобов'язань, визначених умовами конкурсу, аукціону, викупу.

При подальшому відчуженні приватизованого об'єкта до нового власника переходять невиконані зобов'язання, що були передбачені договором купівлі-продажу об'єкта приватизації.

(Статтю 27 доповнено частиною восьмою згідно із Законом № 1724-III від 18.05.2000)

9. У разі розірвання в судовому порядку договору купівлі-продажу у зв'язку з невиконанням покупцем договірних зобов'язань приватизований об'єкт підлягає поверненню у державну власність.

(Статтю 27 доповнено частиною дев'ятою згідно із Законом № 1724-III від 18.05.2000)

Стаття 28. Правонаступництво власників

1. Особи, які придбали державні підприємства як цілісні майнові комплекси, є правонаступниками їх майнових прав і обов'язків відповідно до умов договору між продавцем і покупцем та законодавства України.

2. Правонаступництво щодо акцій (часток, паїв), придбаних в процесі приватизації, які належали державі в майні суб'єктів підприємницької діяльності, створених за участю державних підприємств, підтверджується договором купівлі-продажу.

Вартість акцій (часток, паїв) визначається в установленому порядку.

Розділ VI. *Відповідальність за порушення законодавства про приватизацію. Розгляд спорів*

Стаття 29. Відповідальність за порушення законодавства про приватизацію

1. За порушення законодавства про приватизацію до винних осіб за-

стосовується кримінальна, адміністративна, дисциплінарна, цивільно-правова відповідальність відповідно до законодавства України.

2. Посадові особи державних органів приватизації, інших органів виконавчої влади за наявності в їх діях ознак злочину, пов'язаного з порушенням законодавства про приватизацію, підлягають притягненню до кримінальної відповідальності у порядку, передбаченому Кримінальним кодексом України.

3. Посадові особи державних органів приватизації, інших органів виконавчої влади несуть адміністративну відповідальність у вигляді штрафу за:

безпідставну відмову у прийнятті заяви про приватизацію; порушення строків розгляду заяви про приватизацію; порушення умов і порядку проведення конкурсу, аукціону, продажу акцій (часток, паїв); порушення умов і порядку передачі акцій акціонерних товариств, створених у процесі приватизації, корпоратизації, –

до восьми встановлених на день вчинення порушення розмірів неоподатковуваного мінімуму доходів громадян;

необгрунтовану відмову від продажу підприємства (майна, акцій); безпідставну відмову в наданні інформації про об'єкт приватизації –

(Абзац четвертий частини третьої статті 29 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1724-III від 18.05.2000)

до десяти встановлених на день вчинення порушення розмірів неоподатковуваного мінімуму доходів громадян.

Штрафи стягуються з винних осіб за рішенням суду в порядку, передбаченому Кодексом України про адміністративні правопорушення.

4. Покупці, що не сплатили за об'єкт приватизації, придбаний шляхом викупу, на аукціоні або за конкурсом, протягом 60 днів з моменту укладення чи реєстрації відповідної угоди сплачують на користь органу приватизації неустойку в розмірі і порядку, що встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Рішення про викуп об'єкта або результати конкурсу, аукціону в таких випадках підлягають анулюванню.

5. При повному або частковому невиконанні умов договорів купівлі-продажу встановлюється така відповідальність покупців:

у разі порушення встановлених умовами договору купівлі-продажу строків внесення інвестицій у встановленому обсязі покупцями сплачується пеня у розмірі 0,1 відсотка вартості не внесених інвестицій за кожний день прострочення;

у разі розірвання договору купівлі-продажу в зв'язку з невиконанням умов договору щодо внесення інвестицій внесені частково інвестиції не повертаються, а в разі невнесення інвестицій на день подачі позову про розірвання договору покупець сплачує штраф у розмірі 10 відсотків загального обсягу інвестицій;

у разі недотримання покупцем зобов'язань щодо збереження протягом визначеного періоду профілю діяльності приватизованого об'єкта покупець сплачує штраф у розмірі 10 відсотків вартості придбаного майна.

(Абзац п'ятий частини п'ятої статті 29 виключено на підставі Закону № 1724-III від 18.05.2000)

За недопущення працівників державних органів приватизації, протидію чи перешкоджання проведенню ними перевірки дотримання умов договору купівлі-продажу державного майна на керівника приватизованого підприємства накладається штраф у розмірі 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян за кожний встановлений факт.

Штрафи стягуються з винних осіб за рішенням суду в установленому порядку та перераховуються до Державного бюджету України.

(Абзац сьомий частини п'ятої статті 29 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1724-III від 18.05.2000)

Порушення встановленого законодавством порядку приватизації або прав покупців є підставою для визнання недійсним договору купівлі-продажу об'єкта приватизації в порядку, передбаченому законодавством України.

6. Збитки, заподіяні порушенням законодавства про приватизацію, а також витрати щодо забезпечення збереження об'єктів приватизації на період до моменту передачі майна, підлягають відшкодуванню за позовами заінтересованих осіб у порядку, передбаченому законодавством України.

Стаття 30. **Спори, що виникають у процесі приватизації**

Спори, що виникають у процесі приватизації, вирішуються судом або арбітражним судом у встановленому порядку відповідно до їх компетенції.

Про корпоратизацію підприємств

Указ Президента України
від 15 червня 1993 року № 210/93

З метою реформувати управління державним сектором економіки, підвищити відповідальність державних підприємств за результати економічної діяльності та підготувати їх до приватизації п о с т а н о в л я ю:

1. Встановити, що корпоратизацією є перетворення державних підприємств, закритих акціонерних товариств, більш як 75 відсотків статутного фонду яких перебуває у державній власності, а також виробничих і науково-виробничих об'єднань, правовий статус яких раніше не був приведений у відповідність з чинним законодавством (далі – підприємства), у відкриті акціонерні товариства.

Корпоратизації підлягають підприємства, балансова вартість основних фондів яких за станом на 1 січня 1993 року становила не менш як 20 млн. карбованців.

Дія цього Указу не поширюється на підприємства, які не підлягають приватизації відповідно до законодавства, (за винятком Українського державного підприємства електрозв'язку «Укртелеком» і Українського державного підприємства поштового зв'язку «Укрпошта» та Державної акціонерної компанії «Хліб України», хлібоприймальних і хлібозаготівельних підприємств, що входять до її складу), по яких прийняте рішення

про приватизацію, а також на природні монополії та підприємства, які підпадають під дію Закону України «Про особливості приватизації майна в агропромисловому комплексі» (крім підприємств Державного комітету рибного господарства України та хлібоприймальних і хлібозаготівельних підприємств, що входять до складу Державної акціонерної компанії «Хліб України» та підприємств, що входять до складу Національної акціонерної компанії «Украгролізинг») та Декрету Кабінету Міністрів України від 20 травня 1993 року № 57 «Про приватизацію цілісних майнових комплексів державних підприємств та їх структурних підрозділів, зданих в оренду».

(Абзац третій статті 1 із змінами, внесеними згідно з Указами Президента № 20/94 від 22.01.94, № 1178/96 від 09.12.96, № 587/99 від 28.05.99, № 1083/99 від 26.08.99, № 739/2001 від 28.08.2001)

Включення державного підприємства до переліку підприємств, що підлягають корпоратизації (стаття 7), є підставою для відповідних органів, уповноважених управляти державним майном, відмовити у згоді на укладення договору оренди на майно цього підприємства.

(Статтю 1 доповнено абзацом четвертим згідно з Указом Президента № 20/94 від 22.01.94)

2. Засновниками відкритих акціонерних товариств, що створюються відповідно до цього Указу на базі загальнодержавної власності, з боку держави є органи, уповноважені управляти цим майном: центральні органи державної виконавчої влади, інші підвідомчі Кабінету Міністрів України органи та обласні державні адміністрації.

(Стаття 2 в редакції Указу Президента № 580/93 від 13.12.93)

3. Рекомендувати органам, уповноваженим управляти комунальним майном, провести корпоратизацію згідно з цим Указом.

4. Персональний склад спостережної ради відкритого акціонерного товариства, до якого входять його представники, представники засновника, банківської установи, що обслуговує товариство, трудового колективу та органу приватизації, затверджують Міністерство економіки України, Міністерство фінансів України та Фонд державного майна України. До складу спостережної ради товариства можуть входити представники інших органів і організацій. Повноваження спостережної ради відкритого акціонерного товариства визначаються Положенням про спостережну раду.

5. Обов'язки голови правління акціонерного товариства покладаються засновниками відкритого акціонерного товариства на керівника підприємства, що корпоратизується.

За поданням голови правління спостережна рада затверджує персональний склад правління акціонерного товариства з числа посадових осіб підприємства, що корпоратизується.

6. Кабінету Міністрів України:

у тижневий строк затвердити Положення про порядок корпоратизації підприємств;

у місячний строк затвердити Положення про спостережну раду.

7. Органи, уповноважені управляти загальнодержавним майном, разом з Міністерством статистики України подають у місячний строк Міністерству економіки України перелік підприємств, що підлягають кор-

поратизації, та графіки її проведення. Міністерство економіки України затверджує у двотижневий строк з дня одержання зазначені переліки та графіки.

(Частина перша статті 7 в редакції Указу Президента № 354/93 від 21.08.93)

Міністерству статистики України разом з Міністерством економіки України затвердити у десятиденний строк форму складання переліків підприємств, що підлягають корпоратизації.

8. Засновники відкритих акціонерних товариств після прийняття рішення про їх приватизацію передають акції цих товариств державним органам приватизації в порядку, визначеному Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку та Фондом державного майна України.

(Стаття 8 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента № 463/97 від 23.05.97)

9. Під час приватизації підприємств, корпоратизованих з додержанням графіків, передбачених статтею 7 цього Указу, директори, їх заступники, головні спеціалісти, керівники структурних підрозділів мають право на додаткове придбання акцій товариства за їх номінальною вартістю з відстрочкою оплати на один рік на загальну суму до 5 відсотків статутного фонду товариства після придбання акцій працівниками підприємства на пільгових умовах. Відстрочення оплати надається за умови внесення не менш як 30 відсотків вартості придбаних акцій.

10. Відповідальність за проведення корпоратизації підприємств покладається на керівників органів, уповноважених управляти майном, що перебуває у загальнодержавній власності: центральних органів державної виконавчої влади, інших підвідомчих Кабінету Міністрів України органів та Представників Президента України в областях.

(Стаття 10 в редакції Указу Президента № 580/93 від 13.12.93)

11. Контроль за виконанням цього Указу здійснюється Кабінетом Міністрів України.

12. Цей Указ набуває чинності з дня його підписання.

Про єдину систему органів приватизації в Україні

Указ Президента України
від 19 лютого 1994 року № 56/94

(Указ втратив чинність в частині, що стосується органів приватизації в Автономній Республіці Крим на підставі Указу Президента № 757/95 від 18.08.95)

З метою прискорення процесу приватизації державного майна, забезпечення єдиного методологічного підходу до цього процесу та створення сприятливих умов для виконання Державної програми приватизації п о с т а н о в л я ю:

1. Створити єдину систему органів приватизації в Україні шляхом реорганізації:

регіональних відділень Фонду державного майна України в Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі і органів приватизації відповідних адміністративно-територіальних одиниць – у регіональні відділення Фонду державного майна України;

районних та міських органів приватизації – у представництва Фонду державного майна України в районах та містах.

2. Регіональні відділення Фонду державного майна України та представництва Фонду державного майна України в районах та містах діють на підставі положень, затверджених Кабінетом Міністрів України.

3. З моменту прийняття рішення про приватизацію державного майна функції управління цим майном переходять до відповідного органу приватизації.

4. Кошти, одержані від приватизації державного майна, зараховуються до позабюджетного Державного фонду приватизації, позабюджетних фондів приватизації Республіки Крим та адміністративно-територіальних одиниць і використовуються згідно з Державною програмою приватизації.

5. Регіональні відділення Фонду державного майна України та представництва Фонду державного майна України в районах та містах у питаннях приватизації майна, що перебуває у власності Республіки Крим та адміністративно-територіальних одиниць, підзвітні відповідно Верховній Раді Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським, районним та міським Радам народних депутатів.

6. Керівників регіональних відділень Фонду державного майна України призначає та звільняє з посади Голова Фонду державного майна України за поданням Ради Міністрів Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій та за погодженням відповідно з Верховною Радою Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими Радами народних депутатів.

Керівників представництв Фонду державного майна України в районах та містах призначають і звільняють з посади керівники регіональних відділень Фонду державного майна України за погодженням з відповідними Радами народних депутатів.

7. Кабінету Міністрів України забезпечити фінансування витрат на утримання апарату регіональних відділень Фонду державного майна України та представництв Фонду державного майна України в районах та містах за рахунок коштів Державного бюджету та відповідних місцевих бюджетів у межах, визначених для фінансування органів приватизації Республіки Крим та адміністративно-територіальних одиниць.

8. Фонду державного майна України розробити і подати у двомісячний строк на затвердження Кабінету Міністрів України положення про регіональні відділення Фонду державного майна України та представництва Фонду державного майна України в районах та містах.

Про організаційні заходи з підготовки об'єктів права державної власності до приватизації

Указ Президента України
від 19 березня 2002 року № 267/2002

З метою узгодження діяльності органів виконавчої влади у процесі підготовки об'єктів права державної власності до приватизації, а також забезпечення надходження до Державного бюджету України коштів від приватизації державного майна у запланованих обсягах п о с т а н о в л я ю:

1. Кабінету Міністрів України щороку протягом місяця з дня набрання чинності законом про Державний бюджет України забезпечувати передачу органами виконавчої влади, уповноваженими управляти державним майном, об'єктів права державної власності, що підлягають приватизації, органам приватизації в обсязі, який повинен відповідати запланованому на відповідний бюджетний період обсягу надходжень коштів від приватизації державного майна до Державного бюджету України.

2. Органам виконавчої влади, уповноваженим управляти державним майном:

а) подавати Фонду державного майна України у 2002 році до 1 квітня, а з 2003 року – до 1 лютого року, що передує відповідному бюджетному періоду, пропозиції щодо формування переліків об'єктів права державної власності, приватизацію яких планується розпочати у відповідному році, виходячи з реального стану підготовки зазначених об'єктів до приватизації;

б) здійснювати аналіз можливих соціально-економічних наслідків приватизації підприємств, які мають стратегічне значення для економіки та безпеки держави, включених до переліку об'єктів права державної власності, приватизацію яких планується розпочати у відповідному році, і подавати Фонду державного майна України результати такого аналізу. Фонду державного майна України забезпечувати узагальнення результатів здійсненого аналізу та до 1 вересня року, що передує відповідному бюджетному періоду, подавати Кабінету Міністрів України відповідні пропозиції щодо приватизації зазначених підприємств;

в) забезпечувати внесення до Фонду державного майна України у 2002 році до 1 травня, а з 2003 року – до 1 березня року, що передує відповідному бюджетному періоду, проектів планів-графіків передприватизаційної підготовки об'єктів права державної власності;

г) здійснювати заходи з передприватизаційної підготовки об'єктів права державної власності, виходячи, насамперед, з необхідності підвищення їх інвестиційної привабливості.

3. Фонду державного майна України, Міністерству економіки та з питань європейської інтеграції України разом з іншими органами виконавчої влади, уповноваженими управляти державним майном, складати прогноз надходження до Державного бюджету України коштів від приватизації

державного майна у відповідному бюджетному періоді, виходячи з аналізу виробничо-технічного та фінансового стану об'єктів права державної власності, продаж яких планується здійснити у відповідному році.

4. Міністерству фінансів України та Фонду державного майна України під час підготовки проекту закону про Державний бюджет України забезпечувати розрахунок та узгодження надходжень, очікуваних від приватизації об'єктів права державної власності, з прогнозними показниками Державного бюджету України.

5. Кабінету Міністрів України:

підготувати та внести на розгляд Верховної Ради України законопроекти про внесення змін до Законів України «Про приватизацію державного майна» та «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації» щодо скорочення переліку об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації;

розробити та затвердити порядок складання прогнозу надходження до Державного бюджету України коштів від приватизації державного майна;

привести свої рішення у відповідність із цим Указом.

Положення про холдингові компанії, що створюються в процесі корпоратизації та приватизації

Затверджено Указом Президента України від 11 травня 1994 року № 224/94

Загальна частина

1. Це Положення визначає порядок створення та діяльності холдингових компаній, що створюються в процесі корпоратизації та приватизації підприємств, виробничих і науково-виробничих об'єднань, правовий статус яких раніше не був приведений у відповідність з законодавством України (далі – підприємства).

Питання створення, функціонування та ліквідації холдингових компаній, не передбачені цим Положенням, регулюються відповідно до законодавства України.

2. У цьому Положенні нижченаведені терміни вживаються в такому значенні:

холдингова компанія – господарюючий суб'єкт, який володіє контрольними пакетами акцій інших, одного або більше, господарюючих суб'єктів;

контрольний пакет акцій – кількість акцій (пай, частка у статутному фонді), яка дає право холдинговій компанії здійснювати фактичний контроль над господарюючим суб'єктом. Рішення щодо підтвердження наявності контрольного пакета акцій, якщо його розмір становить менш як 51 відсоток, приймає Антимонопольний комітет України з урахуванням

конкретних особливостей установчих документів і структури статутних фондів господарюючих суб'єктів у порядку, що встановлює цей Комітет;

дочірнє підприємство – господарюючий суб'єкт, контрольним пакетом акцій якого володіє холдингова компанія.

3. Холдингові компанії можуть створюватися в результаті:

заснування їх органами, уповноваженими управляти державним майном, державними органами приватизації самостійно або разом з іншими засновниками способами, передбаченими цим Положенням, і шляхом поєднання цих способів;

поглинання одного господарюючого суб'єкта іншим (придбання контрольного пакета акцій) у процесі приватизації. При цьому господарюючий суб'єкт, що поглинає, визнається холдинговою компанією, а поглинутий – дочірнім підприємством.

Холдингові компанії можуть бути дочірніми підприємствами інших холдингових компаній.

4. Проекти установчих документів і планів розміщення акцій холдингових компаній підлягають погодженню з Антимонопольним комітетом України.

5. Плани розміщення акцій холдингових компаній, які належать до об'єктів приватизації групи Г, засновники погоджують з Кабінетом Міністрів України у встановленому ним порядку.

Порядок створення холдингової компанії в процесі корпоратизації

6. Засновником холдингової компанії може бути:

підприємство;

орган, уповноважений управляти державним майном.

7. Підприємство – засновник холдингової компанії – до органу, уповноваженого управляти державним майном, подає:

обгрунтування доцільності створення холдингової компанії;

перелік підприємств та їх структурних підрозділів, які пропонується перетворити в холдингову компанію та її дочірні підприємства;

проект статуту холдингової компанії.

Якщо засновником холдингової компанії є орган, уповноважений управляти державним майном, то перелік підприємств та їх структурних підрозділів, які пропонується перетворити в холдингову компанію та її дочірні підприємства, та проект статуту холдингової компанії готує цей орган.

Засновник холдингової компанії повинен одержати згоду Антимонопольного комітету України та Міністерства економіки України на створення холдингової компанії у порядку, який затверджують ці органи.

8. Рішення про створення холдингової компанії за ініціативою підприємства приймає її засновник (засновники) у місячний строк з дня одержання всіх документів, передбачених пунктом 7 цього Положення.

9. Холдингову компанію створюють у формі відкритого акціонерного

товариства шляхом об'єднання у статутному фонді контрольних пакетів акцій дочірніх підприємств та інших активів.

10. У разі прийняття рішення про заснування холдингової компанії шляхом об'єднання контрольних пакетів акцій кількох підприємств орган, уповноважений управляти державним майном, самостійно або разом з іншими засновниками:

подає Міністерству економіки України пропозиції щодо внесення відповідних змін до графіків корпоратизації підприємств, на базі яких пропонується створити холдингову компанію та її дочірні підприємства;

проводить корпоратизацію зазначених підприємств. При цьому планами розміщення акцій передбачається передача контрольних пакетів акцій до статутного фонду холдингової компанії, яку засновують;

розробляє план розміщення акцій холдингової компанії;

затверджує установчі документи холдингової компанії та подає їх для державної реєстрації у порядку, визначеному законодавством України.

11. У разі прийняття рішення про заснування холдингової компанії на базі підприємства орган, уповноважений управляти державним майном, самостійно або разом з іншими засновниками:

здійснює реорганізацію цього підприємства шляхом створення на базі його структурних підрозділів відкритих акціонерних товариств (дочірніх підприємств) у порядку, передбаченому законодавством про корпоратизацію;

визначає контрольні пакети акцій цих товариств, що передаються до статутного фонду холдингової компанії;

розробляє план розміщення акцій холдингової компанії;

затверджує установчі документи холдингової компанії та подає їх для державної реєстрації у порядку, визначеному законодавством України.

12. Управління холдинговою компанією, створеною в процесі корпоратизації, здійснюється в порядку, передбаченому законодавством про корпоратизацію. При цьому обов'язки голови правління холдингової компанії у разі її створення шляхом об'єднання контрольних пакетів акцій кількох підприємств покладаються на особу, яку призначає засновник (засновники), а якщо холдингова компанія створена на базі підприємства, що корпоратизується, – на керівника цього підприємства.

13. Підготовку до продажу акцій холдингової компанії здійснюють її засновник (засновники) та державні органи приватизації у порядку, встановленому Указом Президента України від 18 березня 1994 року № 98 «Про порядок підготовки до продажу акцій відкритих акціонерних товариств, які створені шляхом корпоратизації». При цьому акції дочірніх підприємств, що мають вноситися до статутного фонду холдингової компанії, не передаються державним органам приватизації з метою їх дальшого продажу.

Особливості створення холдингової компанії в процесі приватизації

14. Засновником холдингової компанії у процесі приватизації може бути:

державний орган приватизації;

підприємство, що підлягає приватизації;

орган, уповноважений управляти державним майном;

відкрите акціонерне товариство, створене відповідно до Указу Президента України від 15 червня 1993 року № 210 «Про корпоратизацію підприємств» (далі – товариство).

15. Засновник холдингової компанії подає до державного органу приватизації разом з документами, передбаченими пунктом 7 цього Положення, рішення загальних зборів трудових колективів про згоду на створення на базі їх підприємств холдингової компанії та її дочірніх підприємств.

16. Державний орган приватизації створює холдингову компанію у формі відкритого акціонерного товариства самостійно або разом з іншими засновниками після прийняття ним рішення про приватизацію підприємств (про продаж акцій товариств), на базі яких пропонується створити холдингову компанію та її дочірні підприємства.

17. Створення холдингової компанії в процесі приватизації здійснюють відповідно до порядку, передбаченого цим Указом для створення холдингової компанії в процесі корпоратизації.

18. До проведення перших загальних зборів акціонерів холдингової компанії повноваження спостережної ради та контролюючого органу холдингової компанії покладаються на осіб, яких призначає засновник (засновники). При цьому повноваження виконавчого органу холдингової компанії у разі її створення шляхом об'єднання контрольних пакетів акцій кількох підприємств покладаються на осіб, яких призначає засновник (засновники), а якщо холдингову компанію засновано на базі підприємства, що приватизується, – на посадових осіб цього підприємства, яких призначає засновник (засновники).

Обмеження на створення та діяльність холдингової компанії

19. Створення холдингових компаній у процесі корпоратизації та приватизації не допускається в таких галузях:

торгівля товарами народного споживання та продукцією виробничо-технічного призначення;

виробництво та переробка сільськогосподарської продукції;

громадське харчування та побутове обслуговування населення;

автомобільний транспорт (крім підприємств, що виконують переважно міжнародні перевезення).

Кабінет Міністрів України за поданням Міністерства економіки України та Антимонопольного комітету України може визначити інші галузі або сфери діяльності, в яких не допускається створення холдингових компаній у процесі корпоратизації та приватизації.

20. Не допускається створення холдингової компанії, якщо вона та її

дочірні підприємства або два і більше дочірніх підприємств реалізують взаємозамінні товари (роботи, послуги) та їхня сукупна частка на відповідному загальнодержавному або регіональному ринку перевищує 35 відсотків.

21. Поглинання одного господарюючого суб'єкта іншим не допускається.

якщо господарюючий суб'єкт, що поглинається, та холдингова компанія або її дочірні підприємства реалізують третім особам взаємозамінні товари (роботи, послуги) та їхня сукупна частка на відповідному ринку перевищує 35 відсотків;

якщо холдингова компанія або будь-яке з її дочірніх підприємств є споживачем товарів (робіт, послуг), які виробляє господарюючий суб'єкт, що поглинається, і частка цього суб'єкта на відповідному ринку перевищує 35 відсотків;

якщо господарюючий суб'єкт, що поглинається, здійснює збут товарів (робіт, послуг), які виготовляє холдингова компанія або будь-яке дочірнє підприємство, і частка першого на відповідному ринку в момент поглинання перевищує 35 відсотків.

22. Поглинання господарюючих суб'єктів у процесі приватизації здійснюється за згодою Антимонопольного комітету України в порядку, встановленому цим Комітетом.

23. Холдингова компанія, понад 25 відсотків акцій якої належать державі, не має права:

збувати продукцію дочірніх підприємств;

передавати дочірнім підприємствам право на збут продукції інших дочірніх підприємств (крім експортних операцій);

регулювати у будь-якій формі ціни на товари (роботи, послуги) дочірніх підприємств. *(Додатково див. Указ Президента № 116/96 від 07.02.96)*

24. Дочірнє підприємство не може володіти паями, акціями, іншими цінними паперами холдингової компанії у будь-якій формі.

25. У разі коли більше 50 відсотків активів холдингової компанії, що створюється, становлять частки (акції, паї) та інші фінансові активи, то:

до її статутного фонду, крім зазначених фінансових активів, може входити виключно майно, яке безпосередньо необхідне для забезпечення функціонування апарату управління цієї компанії;

контрольні пакети акцій дочірніх підприємств, що передаються засновниками до статутного фонду компанії, не можуть перевищувати 30 відсотків відповідних статутних фондів цих підприємств.

Така холдингова компанія має право провадити лише інвестиційну діяльність. *(Додатково див. Указ Президента № 116/96 від 07.02.96)*

26. Холдингові компанії повинні один раз на рік публікувати у засобах масової інформації відомості про свої баланси, прибутки і збитки, а також про належні їм частки (акції, паї) інших підприємств за формою, встановленою Міністерством фінансів України та Антимонопольним комітетом України.

Про приватизацію цілісних майнових комплексів державних підприємств та їхніх структурних підрозділів, зданих в оренду

Декрет Кабінету Міністрів України
від 20 травня 1993 року № 57-93

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 1993, № 30, ст. 337)

З метою регулювання процесу приватизації державного майна, зданого в оренду, забезпечення умов для участі громадян України в процесі приватизації Кабінет Міністрів України п о с т а н о в л я є:

1. Установити, що приватизація цілісних майнових комплексів державних підприємств та їхніх структурних підрозділів, зданих в оренду, балансова вартість основних фондів яких перевищує 20 млн. карбованців і визначена відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 7 травня 1992 року № 229 «Про проведення загальної переоцінки основних фондів, заліку взаємної заборгованості підприємств та поповнення оборотних коштів державних підприємств і організацій», здійснюється шляхом продажу належних державі акцій відкритих акціонерних товариств (надалі – товариства), заснованих державними органами приватизації та орендарями.

Рішення про приватизацію цілісних майнових комплексів, зданих в оренду з правом викупу, приймаються державними органами приватизації, якщо на це є згода орендаря. В інших випадках рішення про приватизацію орендованого майна приймається органом приватизації без згоди орендаря.

(Абзац другий статті 1 в редакції Закону № 485/96-ВР від 13.11.96)

2. Після затвердження плану приватизації засновники у 10-денний термін приймають рішення про створення товариства, затверджують його статут і подають ці документи разом з іншими необхідними матеріалами для державної реєстрації товариства. При цьому до реєстрації товариства відкрита підписка на акції не проводиться, плата за реєстрацію не справляється.

Рішення про створення товариства є установчим договором.

3. З моменту реєстрації товариства договір оренди вважається розірваним, діяльність підприємства, господарського товариства тощо (надалі – підприємство), створеного на базі орендованого майна, припиняється, товариство стає правонаступником прав і обов'язків створеного орендарем підприємства.

4. До статутного фонду товариства вноситься державне майно, здане в оренду, та майно, що є власністю орендаря і перебуває на балансі підприємства, створеного орендарем.

5. На вартість свого внеску орендар одержує акції створеного товариства. Якщо одним із засновників товариства є організація орендарів, то розподіл акцій між членами організації провадиться у місячний термін з

дня реєстрації товариства відповідно до порядку, який визначається організацією орендарів.

Продаж акцій, що належать державі, здійснюється державними органами приватизації відповідно до цього Декрету та законодавства про приватизацію.

6. Члени трудового колективу підприємства, створеного орендарем, а також члени організації орендарів мають право на пільгове придбання акцій, що належать державі, відповідно до статті 25 Закону України «Про приватизацію майна державних підприємств».

7. Після розподілу між членами організації орендарів акцій товариства, одержаних на вартість свого внеску, та пільгового придбання ними акцій, що належать державі, організація орендарів ліквідується.

8. Якщо вартість майна, що вноситься організацією орендарів до статутного фонду товариства, становить менше 25 відсотків його статутного фонду і з урахуванням вартості акцій, придбаних на пільгових умовах членами організації орендарів, не перевищує цього розміру, члени організації орендарів мають право на додаткове придбання акцій, що належать державі, за їх номінальною вартістю у межах 25 відсотків статутного фонду товариства, але не більше ніж на суму одного приватизаційного майнового сертифіката на кожного члена організації орендарів.

9. Внести до Декрету Кабінету Міністрів України від 15 грудня 1992 року № 9-92 «Про додаткове регулювання орендних відносин» такі зміни та доповнення:

а) статтю 3 викласти у такій редакції:

«3. Установити, що приватизація орендованого державного майна здійснюється за згодою орендаря в порядку, встановленому законодавчими актами України.

У разі відсутності згоди орендаря на приватизацію орендованого державного майна, в тому числі шляхом його викупу за договором оренди з правом викупу, договір оренди не може бути продовжений на наступний термін після закінчення терміну, на який його було укладено, за ініціативою орендаря.

Приватизація цілісних майнових комплексів державних підприємств та їхніх структурних підрозділів, зданих в оренду з правом викупу за укладеними до набуття чинності цим Декретом договорами оренди, в яких було визначено умови викупу (ціна, порядок, терміни та засоби платежу), здійснюється на умовах, передбачених договорами.

Якщо в договорах оренди, укладених з правом викупу до набуття чинності цим Декретом, умови викупу не визначено і орендар не дає згоди на приватизацію державного майна, зданого в оренду, сторони договорів оренди, визнані такими відповідно до законодавства України, протягом півтора року з дня набуття чинності цим Декретом вносять до вказаних договорів належні зміни і доповнення. При цьому вартість майна, що підлягає викупу, визначається за методикою оцінки, яка діє на момент внесення цих змін і доповнень. В умовах викупу в договорі оренди обов'язково визначається квота використання майнових приватизаційних сертифікатів організацією орендарів.

У разі невнесення в договір оренди з правом викупу вказаних змін і

доповнень у зазначений термін орендар втрачає право на викуп об'єкта оренди.

Організація орендарів для цілей викупу орендованого державного майна має права й обов'язки товариства покупців»;

б) *(Підпункт «б» статті 9 втратив чинність на підставі Закону № 3875-XII від 26.01.94)*

10. Цей Декрет набуває чинності з дня опублікування.

Про деякі питання приватизації госпрозрахункових об'єктів науково-технічної сфери, що перебувають у державній власності

Постанова Кабінету Міністрів України
від 18 липня 1995 року № 533

З метою збереження науково-технічного потенціалу країни та ефективного його використання Кабінет Міністрів України п о с т а н о в л я є:

1. Установити, що до умов продажу госпрозрахункових об'єктів науково-технічної сфери, які віднесені Державною програмою приватизації до групи «Г» (цілісні майнові комплекси державних підприємств, їх структурних підрозділів, основними видами діяльності яких є виконання науково-дослідних, включаючи фундаментальні, проектно-конструкторських і проектно-технологічних робіт, проектних робіт для будівництва, надання науково-технічних послуг), передбачених планом приватизації, в обов'язковому порядку включаються зобов'язання щодо:

(Абзац перший пункту 1 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 865 від 08.08.97)

здійснення комплексу заходів щодо збереження технологічної цілісності виробництва та технологічних циклів;

(Абзац другий пункту 1 в редакції Постанови КМ № 865 від 08.08.97)

збереження та раціонального використання робочих місць;

(Абзац третій пункту 1 в редакції Постанови КМ № 865 від 08.08.97)

використання окремих видів майна виключно за його функціональним призначенням;

умов участі нового власника у створенні страхового фонду технічної документації.

2. Приватизація майна об'єктів науково-технічної сфери, у тому числі майна, зданого в оренду, здійснюється в порядку, передбаченому законодавством про приватизацію.

Оцінка вартості об'єктів приватизації здійснюється відповідно до методики, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

(Абзац другий пункту 2 в редакції Постанови КМ № 865 від 08.08.97)

Для визначення вартості нематеріальних активів орган приватизації проводить в установленому порядку попередню інвентаризацію нематеріальних активів, відображених у балансі об'єкта приватизації, та забез-

печує здійснення експертної оцінки вартості нематеріальних активів, не відображених у балансі об'єкта приватизації.

3. Державному комітетові з питань науки і технологій разом з Фондом державного майна, іншими заінтересованими міністерствами, відомствами, академіями наук внести у тримісячний термін до Кабінету Міністрів України пропозиції щодо визначення переліку нематеріальних активів, які не підлягають приватизації, та їх подальшого використання.

Положення про позабюджетний державний фонд приватизації

Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 27 січня 1993 року № 67

1. Позабюджетний державний фонд приватизації (надалі – фонд приватизації) утворюється відповідно до Закону України «Про приватизацію майна державних підприємств» для накопичення та управління коштами, які надходять від продажу об'єктів приватизації, що є у загальнодержавній власності.

2. Управління коштами фонду приватизації здійснює Фонд державного майна.

3. До джерел формування коштів фонду приватизації належать:

кошти, одержані від продажу об'єктів приватизації, що є у загальнодержавній власності (підприємств, цехів, виробництв, дільниць, інших підрозділів підприємств; обладнання, будівель, споруд, ліцензій, патентів та інших матеріальних і нематеріальних активів ліквідованих підприємств і їх підрозділів; часток (паїв), акцій господарських товариств);

добровільні внески українських та іноземних юридичних і фізичних осіб, громадських організацій;

інші надходження, що не суперечать чинному законодавству.

4. Фонд державного майна на підставі одержаних від установ банків платіжних доручень здійснює облік надходження коштів по кожному об'єкту, джерелах надходжень, регіонах і в цілому по країні, контролює стан оплати вартості конкретних об'єктів приватизації та рівень використання громадянами приватизаційних цінних паперів.

5. Напрями використання і нормативи розподілу коштів фонду приватизації щорічно встановлюються Державною програмою приватизації майна державних підприємств.

Державні органи, що приймають рішення про використання коштів фонду приватизації за кожним напрямом, вказані у додатку.

6. Фонд державного майна щомісячно перераховує кошти з рахунків фонду приватизації на рахунки відповідних державних органів згідно з нормативами їх розподілу.

7. Державні органи, вказані в додатку, щоквартально складають звіт про використання коштів, одержаних від приватизації, за кожним напрямом і надсилають його до Фонду державного майна.

8. Фонд державного майна щоквартально складає звіт про надходження і витрати коштів, одержаних від приватизації, та подає його Кабінету Міністрів України.

Фонд державного майна складає щорічний баланс надходжень і витрат коштів фонду приватизації, який є складовою частиною (розділом) звіту про хід виконання Державної програми приватизації майна державних підприємств.

9. Державні органи, вказані у додатку, щорічно розробляють пропозиції до Державної програми приватизації майна державних підприємств у частині нормативів розподілу коштів, одержаних від приватизації.

10. Не використані у звітному році кошти фонду приватизації вилученню не підлягають, переходять на наступний рік і використовуються на цілі, передбачені цим Положенням.

Порядок підтвердження права власності на нерухоме майно

Затверджено наказом
Фонду державного майна України
від 22 липня 1998 року № 1450

1. Загальні положення

1.1. Цей Порядок розроблено відповідно до вимог Цивільного кодексу України, Законів України «Про приватизацію державного майна», «Про приватизацію невеликих державних підприємств (малу приватизацію)» та «Про господарські товариства».

1.2. Метою Порядку є впорядкування обліку нерухомого майна, що приватизоване в складі цілісного майнового комплексу шляхом викупу, продажу на аукціоні, за конкурсом, викупу державного майна, зданого в оренду, переданого державними органами приватизації до статутного фонду відкритого акціонерного товариства, перетвореного з державного підприємства або створеного у процесі приватизації.

1.3. Дія Порядку не поширюється на відкриті акціонерні товариства, перетворені з державних підприємств у процесі корпоратизації відповідно до Указу Президента України «Про корпоратизацію підприємств» від 15.06.93 № 210/93.

2. Підтвердження права власності на нерухоме майно при створенні (перетворенні з державних підприємств) відкритих акціонерних товариств

2.1. Невід'ємною частиною рішення про створення відкритого акціонерного товариства (про перетворення державного підприємства у відкрите акціонерне товариство) в процесі приватизації є акт передачі неру-

хомого майна до статутного фонду відкритого акціонерного товариства (додаток* 1).

2.2. На вимогу відкритого акціонерного товариства, створеного у процесі приватизації (перетвореного з державного підприємства), або осіб, які відповідно до законодавства України є правонаступниками відкритого акціонерного товариства, до набуття чинності цим Порядком, державний орган приватизації видає Перелік нерухомого майна, переданого у власність відкритому акціонерному товариству (додаток 2).

3. Підтвердження права власності на нерухоме майно при приватизації об'єкта як цілісного майнового комплексу шляхом викупу, продажу на аукціоні, за конкурсом, викупу державного майна, зданого в оренду з викупом

3.1. Державний орган приватизації при оформленні акта передачі об'єкта, приватизованого як цілісний майновий комплекс шляхом викупу, продажу на аукціоні, за конкурсом, передбачає в ньому перелік нерухомого майна, що передається покупцеві (додаток 3).

3.2. На вимогу юридичних осіб, створених на базі об'єкта, приватизованого як цілісний майновий комплекс шляхом викупу, продажу на аукціоні, за конкурсом, викупу державного майна, зданого в оренду з викупом, або на вимогу покупців цих об'єктів державний орган приватизації видає їм Перелік нерухомого майна, яке приватизоване у складі цілісного майнового комплексу (додаток 4).

4. Підтвердження права власності на окремі будівлі, споруди та нежилі приміщення, які передані до статутного фонду відкритого акціонерного товариства

4.1. На вимогу відкритого акціонерного товариства або покупця об'єкта приватизації (цілісного майнового комплекса) державний орган приватизації видає підтвердження права власності на окремі будівлі, споруди та нежилі приміщення, які передані до статутного фонду відкритого акціонерного товариства (додаток 5).

5. Підтверджуючі документи

5.1. Підставою для включення нерухомого майна до зазначених переліків є такі документи:

– інвентаризаційні описи основних засобів;

– відомості щодо введення об'єкту нерухомості в експлуатацію (у разі наявності);

– акт оцінки вартості цілісного майнового комплексу;

– акт оцінки окремої будівлі, споруди або нежилого приміщення (при підтвердженні права власності на будівлю, споруду або нежиле приміщення);

---

* Додатки не наводяться. – *Ред.*

– перелік нерухомого майна, що є власністю орендаря (на вимогу державного органу приватизації);

– державний акт про право власності на землю або про право постійного користування землею (довідка місцевої податкової адміністрації про сплату податку за володіння або користування землею).

5.2. Державний орган приватизації у разі необхідності може зажадати від відкритих акціонерних товариств та покупців об'єктів приватизації додаткові метеріали, які підтверджують склад та місцезнаходження нерухомого майна.

6. Вимоги щодо оформлення документів

6.1. Зазначені в цьому Порядку Акт приймання та переліки нерухомого майна підписуються Головою Фонду державного майна України, його заступниками, начальниками регіональних відділень Фонду державного майна України.

6.2. Підписані Акт приймання та переліки нерухомого майна в установленому порядку засвідчуються державним органом приватизації.

Положення про порядок приватизації об'єктів групи Ж

Затверджено наказом
Фонду державного майна України
від 14 серпня 2000 року № 1693

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України
8 вересня 2000 року за № 596/4817

Розділ 1. *Загальна частина*

1.1. Це Положення розроблено відповідно до Державної програми приватизації на 2000–2002 роки, Закону України «Про приватизацію державного майна» та інших нормативних актів України і визначає порядок приватизації об'єктів, віднесених Державною програмою приватизації до групи Ж.

1.2. Першочерговій приватизації підлягають об'єкти групи Ж, які використовуються не за призначенням, перебувають в оренді або не функціонують.

1.3. Покупцями об'єктів приватизації групи Ж можуть бути особи, визначені статтею 8 Закону України «Про приватизацію державного майна».

1.4. Приватизація книжкових, газетно-журнальних видавництв, підприємств поліграфії та книгорозповсюдження загальнодержавного значення здійснюється з урахуванням вимог Закону України «Про видавничу справу» та Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу».

1.5. Приватизація об'єктів групи Ж здійснюється регіональним від-

діленням по тій області, на території якої розташований об'єкт, або, відповідно до наказів Фонду державного майна України, центральним апаратом. Для узгодженості роботи органів приватизації накази Фонду державного майна України про приватизацію об'єктів групи Ж в п'ятиденний термін з дня підписання доводяться до відома регіональних відділень по тих областях, на території яких розташовані такі об'єкти.

1.6. Приватизація об'єктів групи Ж здійснюється шляхом:

продажу за некомерційним конкурсом,

продажу на аукціоні,

викупу.

У випадках, передбачених чинним законодавством, приватизація об'єктів групи Ж здійснюється шляхом продажу акцій, що належать державі в господарських товариствах.

1.7. Приватизація майна об'єктів групи Ж здійснюється переважно конкурентними способами.

Некомерційний конкурс (далі – конкурс) застосовується для продажу об'єктів групи Ж, перепрофілювання яких може призвести до виникнення невдоволеного попиту населення адміністративних одиниць, на території яких ці об'єкти розташовано, на товари (роботи, послуги), які виробляються цими об'єктами.

1.8. Підприємство, яке створене в процесі приватизації або корпоратизації та яке більш як 5 років утримує за рахунок власних коштів в належному стані об'єкт групи Ж, має першочергове право на викуп цього об'єкта.

1.9. Викуп об'єктів групи Ж та порядок проведення аукціонів з продажу об'єктів групи Ж здійснюється відповідно до Закону України «Про приватизацію невеликих державних підприємств (малу приватизацію)» та Положення про порядок визначення та застосування способів приватизації щодо об'єктів малої приватизації, затвердженого наказом ФДМУ від 30.07.98 № 1511 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 10.09.98 за № 558/2998 з урахуванням таких особливостей:

– інформація про об'єкти, що підлягають продажу на аукціоні, публікується в інформаційних бюлетенях органів приватизації, місцевій пресі та інших друкованих виданнях, визначених органами приватизації, не пізніше ніж за 50 днів до дати проведення аукціону;

– інформація про здійснення викупу об'єкта приватизації чи про остаточну ціну та про переможця аукціону публікується в інформаційних бюлетенях органів приватизації та місцевій пресі протягом 20 календарних днів з дня укладення договору купівлі-продажу.

(Пункт 1.9 із змінами, внесеними згідно з наказом Фонду державного майна № 25 від 11.01.2001)

1.10. Створення на базі майна об'єкта групи Ж відкритого акціонерного товариства та продаж його акцій здійснюється в порядку, визначеному Законом України «Про приватизацію державного майна».

1.11. Ціна продажу об'єкта групи Ж, який приватизується шляхом викупу, та початкова ціна продажу об'єкта групи Ж на аукціоні або за некомерційним конкурсом, установлюються в порядку та на засадах, визначених Методикою оцінки вартості майна під час приватизації, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 12.10.2000 № 1554.

(Пункт 1.11 в редакції наказу Фонду державного майна № 25) від 11.01.2001)

Розділ 2. *Формування переліків об'єктів групи Ж, які підлягають приватизації*

2.1. Органи, уповноважені управляти майном об'єктів групи Ж, подають до державних органів приватизації переліки об'єктів, що підлягають приватизації.

2.2. Орган, уповноважений управляти майном об'єкта групи Ж, одночасно з поданням на включення до переліку подає до органу приватизації пропозиції щодо терміну збереження профілю об'єкта або щодо можливості його перепрофілювання, реструктуризації. Неподання органом, уповноваженим управляти майном об'єкта групи Ж, зазначених пропозицій розглядається як їх відсутність. Орган, уповноважений управляти майном такого об'єкта, зобов'язаний забезпечити здійснення підприємством (об'єднанням), на балансі якого перебуває цей об'єкт, заходів, необхідних для здійснення приватизації: проведення інвентаризації майна такого об'єкта, виділення об'єкта групи Ж з балансу такого підприємства, складання розподільчого балансу, надання органам приватизації технічної документації на об'єкти приватизації та інше.

2.3. Включення об'єктів соціально-побутового призначення, які не ввійшли до статутних фондів підприємств, створених у процесі приватизації, до переліку об'єктів, що підлягають приватизації, здійснюється за ініціативою органу приватизації.

2.4. Ініціатива щодо включення об'єктів групи Ж, які використовуються не за призначенням, передані в оренду або не функціонують, до переліку об'єктів, що підлягають приватизації, може виходити від державних органів приватизації, орендарів або підприємств, на балансі яких вони перебувають.

Орган приватизації погоджує такі пропозиції з органами, уповноваженими управляти майном таких об'єктів.

2.5. Державні органи приватизації формують переліки об'єктів групи Ж, що підлягають приватизації. Перелік повинен містити: назву об'єкта, його місцезнаходження, спосіб приватизації, відомості щодо його можливого перепрофілювання. Сформований, але не затверджений органом приватизації перелік разом з документами, які містять пропозиції щодо подальшого використання об'єктів, подається на погодження відповідній державній адміністрації, на території якої розташований об'єкт. При цьому об'єкти, що розташовані на території міст обласного підпорядкування, підлягають погодженню обласною державною адміністрацією.

Приватизація підприємств, що займають монопольне становище на загальнодержавному або регіональному ринках, здійснюється за погодженням з відповідними органами Антимонопольного комітету України в порядку, затвердженому спільним наказом Фонду державного майна України та Антимонопольного комітету України від 8.09.2000 № 1877/13, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 25.09.2000 за № 651/4872».

(Пункт 2.5 доповнено абзацом згідно з наказом Фонду державного майна № 25 від 11.01.2001)

2.6. Державна адміністрація розглядає подані документи та за результатами розгляду погоджує їх.

У разі незгоди з запропонованим до приватизації переліком або окремими об'єктами в ньому, деякими умовами продажу державна адміністрація подає обгрунтовані зауваження до кожного з таких випадків.

2.7. Переліки об'єктів, які використовуються не за призначенням, передані в оренду або не функціонують більше ніж 3 роки та умовою продажу яких передбачається можливість перепрофілювання об'єктів, крім погодження місцевою державною адміністрацією, підлягають погодженню місцевим органом самоврядування у частині зазначеної умови. Переліки таких об'єктів направляються на погодження до зазначених органів одночасно.

В інших випадках переліки об'єктів групи Ж державної форми власності погодженню органами місцевого самоврядування не підлягають.

2.8. Якщо місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування не надають згоди на приватизацію об'єктів групи Ж, то зазначені органи надають державному органу приватизації інформацію про джерела фінансування об'єкта та відповідні гарантії щодо надходження коштів.

Указані гарантії полягають у поданні письмових зобов'язань підприємства, установи, організації чи фізичної особи, яка безпосередньо буде здійснювати фінансування об'єкта групи Ж, щодо обсягів та терміну фінансування. Фінансування такого об'єкта не надає особі, що його здійснює, першочергове право на викуп цього об'єкта. Контроль за надходженням зазначених коштів здійснює орган, уповноважений управляти майном такого об'єкта. Мінімальні обсяги фінансування таких об'єктів визначаються за погодженням з органами, уповноваженими управляти майном цих об'єктів.

Якщо протягом трьох тижнів до державного органу приватизації не надходять гарантії щодо його подальшого фінансування, орган приватизації зобов'язаний ініціювати повторний розгляд питання про приватизацію такого об'єкта. Це стосується також випадків недотримання вишевказаних зобов'язань.

2.9. Орган приватизації розглядає подані зауваження і в п'ятиденний термін після одержання переліку затверджує його з урахуванням зауважень державної адміністрації та, у разі приватизації об'єктів, зазначених у пункті 2.7 цього Положення, зауважень органу місцевого самоврядування.

2.10. У разі ненадходження протягом трьох тижнів від відповідних державних адміністрацій та місцевого органу самоврядування відповіді щодо погодження переліку об'єктів, що підлягають приватизації, поданий перелік вважається погодженим. Зазначений перелік підлягає затвердженню відповідним органом приватизації протягом наступних п'яти днів.

2.11. З метою залучення потенційних покупців, вивчення попиту на конкретний об'єкт приватизації та для забезпечення інформаційної відкритості процесу приватизації переліки об'єктів, що підлягають привати-

зації, публікуються в інформаційних бюлетенях органів приватизації та місцевій пресі.

Зазначена інформація публікується протягом 20 днів з дня затвердження переліку.

2.12. Рішення про приватизацію об'єктів групи Ж, внесених до переліків, приймається органом приватизації на підставі заяв покупців або за власною ініціативою.

2.13. Якщо об'єкт групи Ж, стосовно якого прийнято рішення про приватизацію, є самостійним суб'єктом господарювання, орган приватизації зобов'язаний в місячний термін з дня прийняття рішення про приватизацію повідомити в письмовій формі про прийняте рішення адміністрацію цього об'єкта.

Розділ 3. *Продаж об'єктів групи Ж за некомерційним конкурсом*

3.1. Некомерційний конкурс – спосіб продажу об'єкта групи Ж, що полягає в передачі права власності покупцю, який запропонував найкраще співвідношення бізнес-плану та ціни. Продаж об'єктів приватизації за некомерційним конкурсом здійснюється за наявності не менш як двох покупців, допущених до участі в конкурсі.

Метою проведення некомерційного конкурсу є забезпечення подальшого ефективного функціонування об'єкта групи Ж за призначенням за умови максимального надходження коштів від об'єкта приватизації до Державного бюджету.

Ціна продажу визначається в ході конкурсу. Ціна продажу об'єкта приватизації не може бути меншою за початкову.

(Абзац третій пункту 3.1 із змінами, внесеними згідно з наказом Фонду державного майна № 25 від 11.01.2001)

3.2. Конкурс проводиться конкурсною комісією, яка призначається відповідним органом приватизації у 15-денний термін з моменту прийняття рішення про приватизацію об'єкта групи Ж за конкурсом. Кількість членів комісії – 5–9 чоловік.

До складу комісії входять працівники органу приватизації, представник місцевої державної адміністрації, місцевої Ради народних депутатів, на території якої знаходиться об'єкт. До складу комісії, у разі потреби, можуть залучатися фахівці відповідних галузевих міністерств та відомств інших центральних органів виконавчої влади.

(Абзац другий пункту 3.2 із змінами, внесеними згідно з наказом Фонду державного майна № 25 від 11.01.2001)

Орган приватизації у 3-денний строк з дня прийняття цього рішення направляє в зазначені органи повідомлення про направлення їх представників для роботи у складі комісії. У 3-денний строк з дня одержання повідомлення вони направляють до органу приватизації своїх представників з відповідними дорученнями.

3.3. Склад комісії затверджується наказом відповідного органу приватизації. Цим наказом призначається Голова комісії, який повинен бути працівником відповідного органу приватизації.

3.4. Конкурсна комісія у 15-денний строк після її утворення проводить перше засідання, на якому визначає умови та термін проведення конкурсу, які затверджує орган приватизації, та, враховуючи індивідуальні особливості об'єкта приватизації, визначає пріоритети, якими буде керуватися комісія, оцінюючи під час проведення конкурсу пропозиції учасників. До умов конкурсу можуть належати зобов'язання покупця щодо:

здійснення заходів щодо забезпечення соціальними послугами населення згідно з профілем діяльності об'єкта;

виконання вимог антимонопольного законодавства;

збереження та створення протягом визначеного терміну нових робочих місць;

(Абзац п'ятий пункту 3.4 виключено на підставі наказу Фонду державного майна № 25 від 11.01.2001)

відшкодування органу приватизації вартості робіт, пов'язаних з підготовкою об'єкта до продажу та проведенням конкурсу, у разі відмови учасника конкурсу, який визнаний переможцем, від підписання договору купівлі-продажу;

здійснення заходів щодо захисту навколишнього природного середовища, дотримання екологічних норм чи досягнення найкращих наслідків експлуатації об'єкта.

До умов конкурсу, крім зазначених, можуть бути включені інші умови, запропоновані органом управління, місцевою державною адміністрацією або членами конкурсної комісії.

3.5. Органи приватизації публікують інформацію про терміни та умови проведення конкурсів в інформаційних бюлетенях та в місцевій пресі не пізніш як за 50 календарних днів до дати проведення конкурсу.

В інформаційному повідомленні вміщуються відомості, визначені статтею 15 Закону України «Про приватизацію невеликих державних підприємств (малу приватизацію)».

3.6. Після опублікування інформаційного повідомлення орган приватизації дає можливість попередньо ознайомитися з об'єктом приватизації всім юридичним і фізичним особам, які бажають взяти участь у конкурсі.

3.7. Для участі в конкурсі юридичні та фізичні особи подають до відповідного органу приватизації заяву встановленої форми та визначені нею документи. При цьому покупці сплачують реєстраційний внесок, який становить один неоподаткований мінімум доходів громадян, та вносять грошові кошти в розмірі 10 відсотків початкової ціни продажу об'єкта.

Зазначені грошові кошти вносяться шляхом безготівкового перерахування на відповідний розрахунковий рахунок.

3.8. При поданні заяви на приватизацію орган приватизації має ознайомити кожного учасника конкурсу з основними вимогами до бізнес-плану та умовами конкурсу, а також інформувати про дату й час початку проведення 1-го етапу конкурсу, про що учасник дає письмове підтвердження в довільній формі.

3.9. Бізнес-планом визнається документ, який містить зобов'язання покупця та можливості щодо їх виконання. Основні вимоги до змісту бізнес-плану:

1. Назва й місцезнаходження об'єкта.

2. Відомості про покупця (основний вид діяльності, фінансові показники діяльності підприємства і т. ін.).

3. План виконання умов конкурсу.

4. Додаткові зобов'язання покупця щодо подальшої експлуатації об'єкта.

5. Запропонована покупцем ціна придбання об'єкта.

6. Можливі джерела надходження інвестицій.

7. Соціальні наслідки приватизації.

Якщо умовами конкурсу передбачена можливість перепрофілювання об'єкта без зміни їх призначення щодо надання соціальних послуг, то бізнес-план покупців повинен відображати план подальшого функціонування об'єкта з надання соціальних послуг.

3.10. Учасник, що подав бізнес-план, який не передбачає виконання або передбачає лише часткове виконання обов'язкових умов конкурсу або запропонував за об'єкт приватизації ціну, нижчу за початкову, визнається конкурсною комісією таким, що не виконав умови конкурсу та позбавляється права подальшої участі в конкурсі.

(Пункт 3.10 із змінами, внесеними згідно з наказом Фонду державного майна № 25 від 11.01.2001)

3.11. Відомості про учасників конкурсу заносяться органом приватизації до книги реєстрації окремо щодо кожного об'єкта, який підлягає продажу за конкурсом, і повинні містити:

реєстраційний номер учасника,

прізвище, ім'я та по-батькові фізичної особи або представника юридичної особи та назву юридичної особи,

номер рахунка, назву та місцезнаходження банківської установи, до якої внесено грошові кошти, зазначені в п. 3.7,

причини, за яких заявнику відмовлено в реєстрації як учасника конкурсу.

Відомості про учасників конкурсу, їх кількість та зміст внесених пропозицій щодо виконання умов конкурсу не підлягає розголошенню до визначення остаточного переможця, крім випадків, передбачених цим Положенням.

3.12. Кінцевий термін прийняття заяв на участь у конкурсі – сім днів до початку проведення конкурсу.

Орган приватизації розглядає заяви відповідно до Порядку подання та розгляду заяв на приватизацію об'єктів груп А, Д а також групи Ж (які підлягають приватизації способами, встановленими для об'єктів малої приватизації), затвердженого наказом ФДМУ від 17.04.98 № 772 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 26.06.98 за № 400/2840.

3.13. Якщо протягом установленого терміну заяви про участь у конкурсі не надійшли, то конкурсна комісія з метою підвищення привабливості об'єкта приватизації на черговому засіданні може змінити обов'язкові умови конкурсу, а також знизити початкову ціну продажу, але не більше ніж на 50 відсотків.

(Пункт 3.13 в редакції наказу Фонду державного майна № 25 від 11.01.2001)

3.14. Конкурс здійснюється у два етапи.

Учасники конкурсу подають бізнес-плани безпосередньо конкурсній комісії (до початку проведення 1-го етапу конкурсу).

3.15. На першому етапі оголошується попередній переможець конкурсу. Після закінчення засідання складається протокол, який повинен містити:

умови конкурсу;

відомості про учасників конкурсу;

пропозиції кожного учасника конкурсу;

обгрунтування вибору переможця конкурсу.

Протокол підписується всіма членами комісії, які брали участь у засіданні, та в триденний термін направляється відповідному органу приватизації, який затверджує результати конкурсу.

3.16. Після проведення першого етапу конкурсу інформація щодо пропозицій попереднього переможця доводиться в письмовому вигляді до відома всіх учасників конкурсу.

3.17. Якщо протягом п'яти робочих днів після проведення першого етапу від учасників не надійдуть додаткові пропозиції, то орган приватизації оголошує попереднього переможця остаточним переможцем без проведення додаткового засідання конкурсної комісії.

3.18. За наявності додаткових пропозицій проводиться додаткове засідання конкурсної комісії, яка розглядає додаткові пропозиції учасників конкурсу та визначає остаточного переможця. Протокол засідання комісії в триденний термін направляється на затвердження органу приватизації.

3.19. Після закінчення конкурсу внесені покупцями грошові кошти в розмірі 10 відсотків початкової ціни продажу об'єкта в десятиденний термін повертаються всім учасникам конкурсу. Покупцю, який придбав об'єкт приватизації, зазначені грошові кошти зараховуються у встановленому порядку при остаточному розрахунку за придбаний об'єкт приватизації.

3.20. У п'ятиденний термін з дня затвердження результатів конкурсу між продавцем та покупцем укладається відповідний договір купівлі-продажу. Проект договору купівлі-продажу оформляє державний орган приватизації. У договорі купівлі-продажу обов'язково зазначаються всі зобов'язання покупця щодо виконання визначених конкурсною комісією умов конкурсу та запропоновані ним у ході конкурсу зобов'язання щодо подальшої експлуатації об'єкта.

3.21. Оплата за придбаний об'єкт здійснюється в термін, визначений частиною 5 статті 23 Закону України «Про приватизацію невеликих державних підприємств (малу приватизацію)».

3.22. Договір купівлі-продажу підлягає реєстрації місцевою Радою народних депутатів.

3.23. У триденний термін після нотаріального посвідчення договору купівлі-продажу уповноважений представник органу приватизації і новий власник підписують акт приймання-передачі приватизованого об'єкта.

3.24. Протягом 20 календарних днів з дня укладення договору купівлі-продажу орган приватизації публікує інформацію про підсумки конкурсу в інформаційних бюлетенях та місцевій пресі. Інформація має міс-

тити: назву об'єкта, його місцезнаходження, відомості про переможця конкурсу та остаточну ціну продажу.

Розділ 4. *Зміна способів приватизації об'єктів групи Ж*

4.1. Якщо на участь в аукціоні, конкурсі подав заяву один покупець, орган приватизації може прийняти рішення про приватизацію об'єкта шляхом викупу цим покупцем. При цьому покупець нову заяву не подає, а вартість об'єкта визначається в порядку та на засадах, визначених Методикою оцінки вартості майна під час приватизації, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 12.10.2000 № 1554.

(Пункт 4.1 із змінами, внесеними згідно з наказом Фонду державного майна № 25 від 11.01.2001)

4.2. Якщо об'єкт групи Ж двічі виставлявся на аукціон, конкурс, але не був проданий, то орган приватизації приймає рішення про продаж індивідуально визначеного майна цього об'єкта відповідно до чинного законодавства.

Розташовані в сільській місцевості об'єкти освіти, культури, мистецтва, охорони здоров'я, фізичної культури, які утримуються за рахунок коштів господарських товариств, утворених у процесі приватизації або корпоратизації, за рішенням органу приватизації можуть бути безкоштовно передані у власність такому підприємству. Обов'язковою умовою передачі є збереження функціонального призначення об'єкта. Зазначена передача здійснюється шляхом оформлення акта приймання-передавання.

Положення про порядок продажу на аукціоні, за конкурсом основних засобів, що є державною власністю

Затверджено наказом
Фонду державного майна України
від 22 вересня 2000 року № 1976

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України
10 жовтня 2000 року за № 692/4913

Це Положення розроблено відповідно до Законів України «Про підприємства в Україні», «Про приватизацію невеликих державних підприємств (малу приватизацію)» та інших нормативно-правових актів щодо відчуження державного майна.

Положення визначає порядок продажу основних засобів, що є державною власністю, на аукціоні, за конкурсом відповідно до Положення про порядок відчуження основних засобів, що є державною власністю, затвердженого наказом Фонду державного майна України від 30.07.99 № 1477 і зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 19.08.99 за № 573/3866, а також визначає порядок розрахунків за придбане майно.

Загальні положення

1. Наведені нижче терміни у цьому Положенні вживаються у такому значенні:

майно – матеріальні цінності, які відповідно до чинного законодавства віднесені до основних засобів (фондів);

відчуження майна – передача права власності на державне майно, яке перебуває на балансі суб'єктів підприємницької діяльності, іншим юридичним чи фізичним особам шляхом його продажу за грошові кошти на аукціонах, за конкурсом;

аукціон – спосіб продажу майна, за яким його власником стає покупець, що в ході торгів запропонував за нього найвищу ціну;

конкурс – спосіб продажу майна, за яким його власником стає покупець, що запропонував за нього найвищу ціну за письмовим поданням і взяв зобов'язання виконати всі фіксовані умови конкурсу;

організатор аукціону – юридична особа, яка має угоду про продаж майна, що перебуває в державній власності, з Фондом державного майна України;

організатор конкурсу – суб'єкт підприємницької діяльності (далі – підприємство), на балансі якого знаходиться майно, або юридична особа, уповноважена підприємством, за погодженням з Фондом державного майна України, його регіональними відділеннями, Фондом майна Автономної Республіки Крим (далі – державні органи приватизації) чи Фондом державного майна України;

початкова ціна продажу – ціна, з якої розпочинається продаж майна встановленими законодавством способами, що передбачають конкуренцію покупців та зміну цієї ціни під час продажу;

(Абзац восьмий пункту 1 в редакції наказу Фонду державного майна № 9 від 10.01.2001)

учасник конкурсу, аукціону – юридична або фізична особа, яка зареєстрована відповідно до цього Положення;

покупець – юридична або фізична особа, яка стала переможцем аукціону або конкурсу з продажу державного майна;

фіксовані умови конкурсу, аукціону – вичерпний перелік зобов'язань, які є однаковими і незмінними для всіх учасників та публікуються в інформаційному повідомленні.

2. Дія цього Положення поширюється на майно, яке віднесене до основних засобів (фондів) та перебуває на балансі державних підприємств на правах повного господарського відання, оперативного управління, державне майно, що перебуває на балансі інших підприємств, та державне майно, надане в оренду і відчуження якого здійснюється відповідно до Положення про порядок відчуження основних засобів, що є державною власністю, затвердженого наказом Фонду державного майна України від 30.07.99 № 1477 і зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 19.08.99 за № 573/3866.

Продаж іншого державного майна може здійснюватися відповідно до норм цього Положення (за винятком другого абзацу пункту 4) лише у випадках, передбачених нормативно-правовими актами.

(Пункт 2 доповнено абзацом згідно з наказом Фонду державного майна № 298 від 15.02.2002)

3. Участь у конкурсі, аукціоні відповідно до цього Положення не можуть брати учасники, які перебувають у стані ліквідації або щодо яких порушено справу про банкрутство (юридичні особи), повідомили про себе недостовірну інформацію, не подали передбачених цим Положенням документів або не подали їх у встановлені цим Положенням терміни.

Підготовка до проведення аукціону, конкурсу

4. Підготовка до проведення продажу майна на аукціоні, за конкурсом включає:

– отримання підприємством дозволу на відчуження майна відповідно до Положення про порядок відчуження основних засобів, що є державною власністю, затвердженого наказом Фонду державного майна України від 30.07.99 № 1477 і зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 19.08.99 за № 573/3866;

– визначення початкової ціни продажу майна;

– підготовку інформації про майно та умови його продажу;

– проведення маркетингу щодо визначення потенційних покупців;

– укладання договору з організатором аукціону, конкурсу.

5. Інформація про майно, що підлягає продажу на аукціоні, за конкурсом, повинна містити такі відомості:

– назву майна, його місцезнаходження;

– відомості про майно (технічні характеристики, рік випуску тощо);

– початкову ціну продажу;

– фіксовані умови продажу майна;

– кінцевий термін прийняття заяви про участь в аукціоні, конкурсі;

– час та місце ознайомлення з майном;

– час та місце проведення аукціону, конкурсу;

– адресу, номер телефону, час роботи служби з організації аукціону, конкурсу.

6. Інформація про майно, що підлягає продажу на аукціоні, за конкурсом, публікується не пізніше ніж за 30 календарних днів до дати проведення аукціону, конкурсу в місцевих, регіональних або загальнодержавних засобах масової інформації.

7. Термін призначення аукціону, конкурсу не повинен перевищувати 12 місяців з дня отримання дозволу на продаж майна.

(Пункт 7 в редакції наказу Фонду державного майна № 298 від 15.02.2002)

8. За умови отримання дозволу на продаж майна підприємство має право розсилати потенційним покупцям інформаційне повідомлення про продаж майна із запрошенням до участі у конкурсі, аукціоні.

Умови участі покупців в аукціоні, конкурсі

9. Аукціон або конкурс проводиться за наявності не менш як двох покупців.

10. Для реєстрації покупців як учасників аукціону вони сплачують установлений організатором аукціону реєстраційний внесок, розмір якого не може перевищувати розміру одного неоподатковуваного мінімуму доходів громадян.

Зазначені грошові кошти вносяться шляхом перерахування на відповідний поточний рахунок організатора аукціону.

11. Фізична або юридична особа, яка бажає зареєструватись як учасник аукціону, конкурсу, повинна мати при собі:

– документ, що посвідчує фізичну особу або представника юридичної особи, їх повноваження;

квитанцію про сплату реєстраційного внеску.

12. Відомості про учасників аукціону, конкурсу заносяться до книги реєстрації окремо щодо кожного об'єкта, який підлягає продажу, і повинні містити:

– порядковий номер (відповідно до реєстрації);

– прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи або представника юридичної особи (назву юридичної особи);

– документ, який підтверджує сплату реєстраційного внеску.

Відомості про учасників аукціону або конкурсу не підлягають розголошенню до визначення переможця.

13. Кінцевий термін прийняття заяв про участь в аукціоні – три дні до початку аукціону, для участі у конкурсі – п'ять днів до початку проведення конкурсу.

Порядок проведення аукціону

14. Продаж майна на аукціоні проводиться організатором аукціону на підставі угоди з підприємством. Угода повинна передбачати:

строки проведення аукціону;

початкову ціну продажу об'єкта і порядок її зниження;

розмір і порядок виплати винагороди;

взаємні зобов'язання, умови розірвання угоди та майнову відповідальність сторін;

інші умови на розсуд сторін.

15. Для участі в аукціоні покупці одержують квитки учасників аукціону, які повинні містити такі відомості:

номер, під яким покупець бере участь у торгах;

назву об'єкта (об'єктів), у торгах якого бере участь покупець;

умови проведення аукціону.

На публічних торгах можуть бути присутні й інші особи, якщо вони внесуть вхідну плату, установлену організатором аукціону, а також представники органів управління майном та державних органів приватизації (безоплатно).

16. Аукціон проводиться безпосередньо ведучим (далі – ліцитатором). До початку торгів ліцитатор інформує про майно, що підлягає реалізації, та умови його продажу. Початком торгів вважається момент оголошення початкової ціни продажу об'єкта.

Кожна наступна ціна, запропонована покупцями на аукціоні, повинна перевищувати попередню не менш як на 10 відсотків (крок аукціону).

17. Якщо після оголошення початкової ціни продажу покупці не висловлюють бажання придбати об'єкт за оголошеною початковою ціною, то ліцитатор відповідно до умов угоди з підприємством має право знизи-

ти ціну об'єкта, але не більш як на 10 відсотків. Якщо і після такого зниження об'єкт не продається, то торги припиняються.

18. Під час аукціону ведеться протокол, до якого заносяться початкова ціна продажу об'єкта, пропозиції учасників аукціону, відомості про учасників аукціону, результат торгів (ціна продажу, відомості про фізичну або юридичну особу, яка одержала право на придбання об'єкта).

Протокол підписується ліцитатором та покупцем (його представником), який одержав право на придбання об'єкта.

Протокол у триденний термін надсилається підприємству, на балансі якого перебуває майно, та затверджується ним, або підприємством надається обґрунтована відмова в разі порушення порядку проведення аукціону. Копії затвердженого протоколу видаються переможцю аукціону та організатору аукціону.

19. Аукціон вважається таким, що не відбувся, у разі:

– відсутності покупців або наявності тільки одного покупця;

– несплати переможцем аукціону повністю належної суми на умовах, визначених у договорі купівлі-продажу;

– порушення істотних умов проведення аукціону відповідно до пункту 35 цього Положення;

– невиконання усіма учасниками аукціону фіксованих умов щодо продажу майна.

Порядок проведення конкурсу

20. Конкурс з продажу майна проводиться безпосередньо організатором конкурсу.

Якщо організатором конкурсу є юридична особа, уповноважена підприємством (за погодженням з державними органами приватизації) чи Фондом державного майна України, то вона діє відповідно до угоди з підприємством або з державними органами приватизації. Угода повинна передбачати вимоги, передбачені пунктом 15 цього Положення.

21. Організатор конкурсу в десятиденний термін після отримання дозволу на відчуження майна створює конкурсну комісію. Кількість членів комісії може становити від 5 до 9 чоловік. Голова конкурсної комісії призначається організатором конкурсу.

За рішенням органу управління майном чи державних органів приватизації до складу комісії включаються їх представники, про що організатора конкурсу повідомляється при наданні дозволу (погодження) на відчуження майна.

22. Конкурсна комісія здійснює реєстрацію учасників конкурсу відповідно до пункту 12 цього Положення, розгляд поданих заяв, ведення протоколу продажу майна та забезпечує конфіденційний режим зберігання поданих документів.

23. Для реєстрації юридичних або фізичних осіб як учасників конкурсу до конкурсної комісії подається підписана і скріплена печаткою на участь в конкурсі у вільній формі заява, яка повинна містити:

– назву об'єкта;

– відомості про юридичну або фізичну особу;

– підтверджуючі документи щодо виконання фіксованих умов конкурсу, які підлягали виконанню до початку проведення конкурсу.

Одночасно із заявою подається конкурсна пропозиція, яка повинна містити:

– запропоновану ціну придбання об'єкта;

– зобов'язання щодо виконання фіксованих умов конкурсу;

– інші додаткові зобов'язання.

Конкурсна пропозиція подається в окремому непрозорому пакеті з назвою конкурсу та написом «Конкурсна пропозиція».

24. Юридичні або фізичні особи, які не подали документи відповідно до п. 23, не підлягають реєстрації як учасники конкурсу.

25. Засідання конкурсної комісії є закритими. Конкурс проводиться в один етап, на якому розглядаються конкурсні пропозиції учасників та визначається переможець конкурсу.

Переможцем конкурсу визначається учасник, який запропонував найвищу ціну та виконав фіксовані умови конкурсу.

Рішення про вибір переможця конкурсу приймається 2/3 голосів присутніх членів комісії.

26. Ціна продажу майна визначається у ході конкурсного розгляду. Продаж об'єкта не може здійснюватися за ціною, нижчою від його початкової ціни.

27. Після закінчення засідання конкурсною комісією складається протокол, в якому зазначаються такі відомості:

– фіксовані умови конкурсу;

– конкурсні пропозиції учасників конкурсу;

– обгрунтування вибору переможця конкурсу;

– відомості про учасників конкурсу.

Протокол підписується всіма присутніми членами конкурсної комісії та в триденний термін затверджується організатором конкурсу. Копія затвердженого протоколу видається переможцю конкурсу.

28. Конкурс вважається таким, що не відбувся, у разі невиконання умов, передбачених пунктом 19 цього Положення.

Вступ у права власності і порядок розрахунків за придбане майно

29. Право власності у покупця майна за договором виникає з моменту передачі об'єкта продажу, якщо інше не передбачено законом або договором купівлі-продажу.

30. Керівник підприємства, на балансі якого знаходиться об'єкт продажу, відповідає за збереження вказаного майна до набуття покупцем права власності на придбаний об'єкт.

31. Право власності на державне майно підтверджується договором купівлі-продажу.

Затверджений протокол є підставою для укладання протягом 10 днів договору купівлі-продажу між переможцем аукціону, конкурсу та підприємством. Договір включає:

– відомості про підприємство та покупця;

– назву й коротку характеристику об'єкта продажу;

– остаточну ціну продажу об'єкта на аукціоні, за конкурсом;

– взаємні зобов'язання підприємства і покупця;

– момент передачі об'єкта продажу покупцю (після повної сплати коштів за придбане майно);

– номери поточних рахунків;

– назви і адреси банківських установ;

– порядок розрахунків за придбане майно;

– інші умови на розсуд сторін.

До договору купівлі-продажу додається затверджений протокол аукціону, конкурсу.

32. До договору купівлі-продажу включаються зобов'язання сторін, які були визначені фіксованими умовами аукціону чи конкурсу, та відповідальність за їх невиконання.

33. Договір купівлі-продажу є підставою для внесення коштів до банківської установи на обумовлений договором рахунок (рахунки) як оплата за придбане майно.

Покупець зобов'язаний унести зазначені платежі протягом 30 календарних днів з моменту підписання договору купівлі-продажу. Термін оплати може бути продовжено підприємством ще на 30 календарних днів за умови сплати не менш як 50 відсотків від ціни продажу об'єкта.

Підприємство здійснює у встановленому порядку передачу майна покупцю тільки після повної сплати ним грошових коштів за придбане майно шляхом укладання акта прийому-передачі.

Прикінцеві положення

34. Якщо майно не продано, підприємство, на балансі якого перебуває об'єкт продажу, може прийняти рішення про повторний його продаж.

У разі повторного проведення аукціону, конкурсу можлива зміна умов продажу, включаючи початкову ціну. У цьому разі початкову ціну продажу може бути зменшено не більш як на 30 відсотків.

Повторний аукціон, конкурс проводиться відповідно до порядку, визначеного цим Положенням. У повторному конкурсі не може брати участь переможець попереднього конкурсу, якщо ним не виконані умови договору купівлі-продажу.

35. Конкурс, аукціон може бути припинено і об'єкт знімається з аукціону, конкурсу на вимогу будь-кого з його учасників або органу управління майном чи державних органів приватизації, якщо:

– не виконано вимог щодо змісту інформації, передбаченої пунктом 5 цього Положення, та терміну її опублікування;

– на об'єкт продажу не отримано в установленому порядку дозволу на відчуження;

– переможець не визначається як такий відповідно до цього Положення.

36. При наданні дозволу на відчуження майна органи управління майном чи державні органи приватизації можуть визначати спосіб проведення продажу майна – на біржі, на аукціоні, за конкурсом, а також умови продажу, які є обов'язковими для виконання підприємством при здійсненні ним продажу державного майна.

37. З метою поєднання інтересів держави та підприємств, а також забезпечення ефективного продажу державного майна, державними органами приватизації можуть залучатися посередники для здійснення маркетингу та продажу майна.

38. Відчуження державного майна через біржі здійснюється відповідно до Закону України «Про товарну біржу» з урахуванням вимог пунктів 2, 4, 5, 7, 8 цього Положення.

(Положення доповнено пунктом 38 згідно з наказом Фонду державного майна № 298 від 15.02.2002)

39. Якщо майно не продано на товарній біржі протягом 30 календарних днів з моменту його виставлення на біржові торги, початкова ціна на це майно може бути зменшена не більш як на 30 відсотків.

(Положення доповнено пунктом 39 згідно з наказом Фонду державного майна № 298 від 15.02.2002)

40. Спори, що виникають у процесі відчуження державного майна відповідно до цього Положення, вирішуються у судовому порядку.

Положення про порядок компенсації грошових коштів членам трудових колективів, що не стали переможцями аукціону або комерційного конкурсу

Затверджено наказом
Фонду державного майна України
від 11 вересня 1995 року № 1149

I. Загальні положення

1. Це Положення розроблене на підставі Указу Президента України від 30 грудня 1994 року № 827/94 «Про заходи щодо прискорення процесу малої приватизації в Україні», відповідно до Тимчасового положення про Фонд державного майна України, затвердженого постановою Верховної Ради України від 7 червня 1992 року № 2558-XII, Положення про порядок розрахунків за придбані об'єкти приватизації, затвердженого наказом Голови Національного банку України від 30 жовтня 1992 року, наказом Фонду державного майна України від 2 листопада 1992 року № 467 та Положення про позабюджетний державний фонд приватизації, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27 січня 1993 року № 67.

2. Дане Положення визначає джерела коштів і встановлює порядок компенсації грошових коштів членам трудових колективів, що не стали переможцями аукціону або комерційного конкурсу.

II. Джерела компенсації коштів

Джерелами компенсації коштів є:

1. Кошти відповідного позабюджетного фонду приватизації від продажу об'єкта малої приватизації, що залишаються на відшкодування витрат, пов'язаних з приватизацією;

2. Кошти від продажу будівлі, споруди, приміщення, в якому розта-

шований об'єкт малої приватизації, з рахунка відповідного позабюджетного фонду приватизації в частині витрат, пов'язаних з приватизацією.

3. Кошти від продажу патенту на оренду будівлі, споруди, приміщення з відповідного позабюджетного фонду приватизації.

III. Порядок підготовки рішення щодо сплати компенсації

1. За результатом аукціону (конкурсу) органом приватизації видається наказ, який:

– зобов'язує товариство покупців, створене членами трудового колективу, у десятиденний термін надати органу приватизації рішення загальних зборів членів трудового колективу про згоду товариства покупців отримати десять відсотків від продажу об'єкта приватизації та розподіл цих коштів між членами трудового колективу або рішення про відмову отримати кошти;

– у разі ненадання органу приватизації рішення загальних зборів членів трудового колективу в десятиденний термін трудовий колектив втрачає право на компенсацію коштів, а в договір купівлі-продажу вноситься зобов'язання про неможливість звільнення з роботи членів трудового колективу протягом одного року з ініціативи власника приватизованого об'єкта або уповноваженого ним органу.

2. Десятиденний термін відраховується з дня, наступного після вступу у право власності переможця аукціону або комерційного конкурсу (стаття 24 Закону України «Про приватизацію невеликих державних підприємств (малу приватизацію)».

3. Після отримання органом приватизації рішення загальних зборів членів трудового колективу про відмову одержати кошти орган приватизації у триденний термін видає наказ, який передбачає внесення у договір купівлі-продажу зобов'язання про неможливість звільнення членів трудового колективу з роботи протягом одного року з ініціативи власника приватизованого об'єкта або уповноваженого ним органу.

IV. Порядок виплати компенсації

Після отримання органом приватизації рішення загальних зборів трудового колективу одержати десять відсотків коштів від продажу об'єкта приватизації, приміщення, будівлі, споруди, в яких такий об'єкт розташовано, патенту на право оренди приміщення, будівлі, споруди орган приватизації в триденний термін видає наказ. Наказ передбачає перерахування платіжним дорученням зазначеної суми з відповідного позабюджетного фонду приватизації (в сорокап'ятиденний термін після нотаріального посвідчення договору купівлі-продажу) на розрахунковий рахунок даного підприємства.

В платіжному дорученні в графі «призначення платежу» обов'язково зазначається підстава для перерахування коштів (Указ Президента України від 30 грудня 1994 року № 827/94 «Про заходи щодо прискорення процесу малої приватизації в Україні» і наказ ФДМУ № 1149 від 11.09.95).

Порядок сплати коштів кожному члену трудового колективу визначається рішенням загальних зборів членів трудового колективу.

Розділ 6

ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ВІДНОСИН ВЛАСНОСТІ

6.1. Судовий захист права державної власності

Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних з судовим захистом права державної власності

Роз'яснення Вищого арбітражного суду України від 2 квітня 1994 року № 02-5/225

Вивчення практики вирішення арбітражними судами спорів, пов'язаних з захистом права державної власності, показало, що в цілому ці спори вирішуються правильно. Разом з тим, в деяких арбітражних судах ще не виключені факти прийняття помилкових рішень, що пояснюється неправильним застосуванням окремих норм чинного законодавства, поверховою оцінкою доказів і фактичних обставин, недоліками підготовки справ до розгляду.

З метою правильного і однакового застосування законодавства при вирішенні спорів, пов'язаних із захистом права державної власності, Президія Вищого арбітражного суду України вважає за необхідне дати такі роз'яснення.

1. Відповідно до пункту 4 статті 2 Закону України «Про власність» на території України існує приватна, колективна та державна власність і законодавство забезпечує власникам рівні умови захисту права власності.

До державної належать загальнодержавна та комунальна власність, суб'єктами права на які є відповідно держава в особі Верховної Ради України і адміністративно-територіальні одиниці в особі обласних, районних, міських, селищних та сільських Рад народних депутатів (стаття 32 Закону України «Про власність»). Згідно зі статтею 33 цього Закону суб'єкти права державної власності можуть покласти обов'язок управляти державним майном на відповідні уповноважені ними державні органи. Що ж до загальнодержавної власності, то при вирішенні господарських спорів слід виходити з того, що чинним Декретом Кабінету Міністрів України від 15 грудня 1992 року № 8-92 «Про управління майном, що є у загальнодержавній власності» зупинено дію пункту 1 Постанови Верховної Ради України від 14 лютого 1992 року «Про управління майном підприємств, установ та організацій, що є у загальнодержавній власності» в частині повноважень Фонду державного майна України. Згідно з цим Декретом здійснення функцій з управління майном, що є у загальнодер-

жавній власності, покладене на міністерства та інші підвідомчі Кабінету Міністрів органи державної виконавчої влади (крім майнових комплексів підприємств, установ, організацій, управління якими здійснюють відповідні служби Верховної Ради, Президента та Кабінету Міністрів України).

Водночас слід мати на увазі, що Указом Президента України від 26 листопада 1993 року в порядку експерименту на період з 1 січня 1994 року по 31 грудня 1995 року Дніпропетровській, Донецькій, Запорізькій та Луганській обласним державним адміністраціям делеговані повноваження щодо управління майном, яке перебуває у загальнодержавній власності. Перелік підприємств, установ і організацій, які передаються до сфери управління цих адміністрацій, затверджується Кабінетом Міністрів України.

Як суб'єкти права комунальної власності обласні, районні, міські, селищні та сільські Ради народних депутатів самі здійснюють управління цією власністю або доручають функції управління уповноваженим ними органам (стаття 7 Закону України «Про місцеві Ради народних депутатів та місцеве і регіональне самоврядування»).

Якщо державна виконавча влада здійснюється місцевою державною адміністрацією, остання у межах повноважень, наданих відповідною Радою народних депутатів, здійснює управління майном, що належить до комунальної власності. Зокрема, місцева державна адміністрація (в особі своїх органів) надає в оренду та продає майно, що перебуває у комунальній власності, створює, реорганізує та ліквідує підприємства, організації і установи, що належать до комунальної власності (підпункт 3 пункту 21 Положення про місцеву державну адміністрацію в редакції Указу Президента України від 24 липня 1992 року.

2. При вирішенні спорів слід виходити з того, що майно, яке належить до державної власності і закріплене за державним підприємством, належить йому на праві повного господарського відання, тобто підприємство володіє, користується та розпоряджається зазначеним майном, вчиняючи щодо нього будь-які дії, які не суперечать закону та цілям діяльності, визначеним статутом підприємства (стаття 37 Закону України «Про власність» та пункт 2 статті 10 Закону України «Про підприємства в Україні»). Права підприємства щодо розпорядження закріпленим за ним майном, у тому числі державним, визначені, зокрема, в пунктах 5 та 6 статті 10 Закону України «Про підприємства в Україні». Так, підприємство, якщо інше не передбачено чинним законодавством та його статутом, має право продавати і передавати іншим підприємствам, організаціям та установам, обмінювати, здавати в оренду, надавати безплатно в тимчасове користування або в позику належні йому будинки, споруди, устаткування, транспортні засоби, інвентар, сировину та інші матеріальні цінності.

Таким чином, вирішуючи спори, пов'язані, зокрема, з оцінкою законності укладених підприємством договорів купівлі-продажу або оренди його майна, арбітражному суду перш за все необхідно з'ясувати відповідність угоди чинному законодавству та статуту підприємства. Наприклад, Декретом Кабінету Міністрів України від 15 грудня 1992 року «Про управління майном, що є у загальнодержавній власності» підприємствам, що є у загальнодержавній власності, заборонено передавати безоплатно закріплене за ними майно іншим підприємствам, організаціям і

установам, а також громадянам. Оскільки ця норма стосується підприємств, що є у загальнодержавній власності, її не можна застосовувати до інших державних підприємств, тобто таких, що належать до державної, але комунальної власності.

Загальною для всіх державних підприємств є норма статті 10 Закону України «Про підприємства в Україні» (в редакції Закону України від 07.07.92 № 2554-XII «Про внесення змін і доповнень до деяких законодавчих актів України»), згідно з якою відчуження від держави засобів виробництва, що є державною власністю і закріплені за державним підприємством, здійснюється виключно на конкурентних засадах (через біржі, за конкурсом, на аукціонах) у порядку, що визначається Фондом державного майна України (Положення про порядок відчуження засобів виробництва, що є державною власністю і закріплені за державним підприємством, затверджене наказом Фонду державного майна від 2 грудня 1992 року № 530). Зазначене обмеження не поширюється на передачу за плату засобів виробництва одним державним підприємством іншому державному підприємству, тобто коли ці засоби залишаються у державній власності.

Підприємство не має права укладати перелічені у пунктах 5 і 6 статті 10 Закону України «Про підприємства в Україні» угоди щодо закріпленого за ним державного майна ще і тоді, коли відповідне обмеження цього права прямо передбачено його статутом.

3. *(Пункт 3 втратив чинність на підставі роз'яснення Вищого арбітражного суду України № 02-5/874 від 07.12.95)*

4. Захист права державної власності, повного господарського відання та оперативного управління цією власністю здійснюється арбітражним судом, зокрема при вирішенні питання про відповідність укладених угод чинному законодавству. Наприклад, регіональне відділення Фонду державного майна уклало з організацією орендарів договір оренди цілісного майнового комплексу, передача в оренду якого згідно з Декретом Кабінету Міністрів України від 31 грудня 1992 року № 26-92 не допускається. В наведеному випадку суд визнає таку угоду недійсною з наслідками, передбаченими статтею 48 Цивільного кодексу України.

Недійсною є також угода, укладена юридичною особою в суперечності з установленими цілями її діяльності (стаття 50 Цивільного кодексу України). Що ж до захисту права державної власності, то цю статтю слід застосувати при вирішенні господарських спорів, пов'язаних з визнанням недійсними угод, укладених підприємством (організацією) в суперечності з його статутом або Положенням. Такою угодою, наприклад, може бути договір купівлі-продажу закріпленого за підприємством будинку або здачі його в оренду всупереч умові статуту про заборону здійснювати зазначені дії.

(Абзац третій пункту 4 виключено на підставі роз'яснення Вищого арбітражного суду № 02-5/111 від 12.03.99)

(Абзац четвертий пункту 4 виключено на підставі роз'яснення Вищого арбітражного суду № 02-5/111 від 12.03.99)

(Абзац п'ятий пункту 4 виключено на підставі роз'яснення Вищого арбітражного суду № 02-5/111 від 12.03.99)

(Абзац шостий пункту 4 виключено на підставі роз'яснення Вищого арбітражного суду № 02-5/111 від 12.03.99)

(Абзац сьомий пункту 4 виключено на підставі роз'яснення Вищого арбітражного суду № 02-5/111 від 12.03.99)

(Абзац восьмий пункту 4 виключено на підставі роз'яснення Вищого арбітражного суду № 02-5/111 від 12.03.99)

(Абзац дев'ятий пункту 4 виключено на підставі роз'яснення Вищого арбітражного суду № 02-5/111 від 12.03.99)

5. Власник має право вимагати повернення свого майна з чужого незаконного володіння (віндикація) або від добросовісного набувача (стаття 50 Закону України «Про власність» та стаття 145 Цивільного кодексу України). Слід мати на увазі, що позивачем за таким позовом може бути як власник державного майна, так і юридична особа, яка володіє майном на праві повного господарського відання або оперативного управління (пункт 5 статті 48 Закону України «Про власність»).

Незаконним є володіння чужим майном без законних підстав або коли такі підстави раніше були, а потім відпали, наприклад після закінчення строку договору майнового найму.

Чинне законодавство презюмує добросовісне (правомірне) володіння майном, якщо інше не буде встановлено арбітражним судом (стаття 49 Закону України «Про власність»). Отже встановлення арбітражним судом факту незаконного володіння чужим майном або добросовісного (правомірного) володіння необхідно для визначення можливості витребування майна його власником (володільцем). Так, якщо витребування майна з чужого незаконного володіння не пов'язане з будь-якими обставинами, за якими річ вибула з володіння власника, то для задоволення вимог щодо витребування майна від добросовісного набувача необхідні умови, передбачені статтею 145 Цивільного кодексу.

(Абзац четвертий пункту 5 виключено на підставі роз'яснення Вищого арбітражного суду № 02-5/445 від 18.11.97)

У порівнянні з наслідками, передбаченими статтею 48 Цивільного кодексу України щодо недійсних угод, чинне законодавство дещо інакше регулює питання розрахунків при поверненні майна з незаконного володіння.

Так, державне майно у всіх випадках підлягає поверненню в натурі незалежно від затрат добросовісного чи недобросовісного набувача на поліпшення цього майна. Особливість полягає у тому, що відповідно до статті 148 Цивільного кодексу України такі набувачі мають право вимагати від власника відшкодування зроблених ними необхідних витрат на майно з того часу, з якого власникові належать доходи від майна.

Крім того, якщо відділити поліпшення неможливо, то тільки добросовісний володілець має право вимагати відшкодування зроблених на поліпшення витрат, але не більше розміру збільшення вартості майна.

До поняття «необхідні витрати» слід віднести тільки ті, які необхідні для забезпечення нормального стану та зберігання майна з урахуванням його зношеності. Отже, інші витрати, тобто не «необхідні», відшкодуванню не підлягають.

Якщо майно повертається від недобросовісного володільця і зроблене ним поліпшення неможливо відділити від майна без його пошкодження, то разом з майном таке поліпшення без відшкодування переходить до власника.

Належне до повернення майно може виявитися пошкодженим, і за таких обставин власник або законний володілець має право вимагати відшкодування шкоди, заподіяної цьому майну. При вирішенні спорів відносно розміру відшкодування заподіяної шкоди арбітражному суду слід виходити зі статті 453 Цивільного кодексу України та розділу VIII Закону України «Про власність». Так, перш за все необхідно, якщо це практично можливо, зобов'язати відповідальну за шкоду особу надати майно того ж роду і якості, виправити пошкоджене майно або іншим шляхом відновити його попередню якість. Якщо за обставинами справи відшкодування шкоди в натурі неможливе, з винної сторони стягуються збитки виходячи з реальної вартості майна або з вартості робіт, які необхідно здійснити власнику, щоб виправити пошкоджене майно.

Зазначені засоби відшкодування шкоди не позбавляють власника (законного володільця) права вимагати відшкодування доходів, не одержаних у зв'язку із заподіянням шкоди майну.

Закон України «Про власність» передбачає ряд підстав, з яких власник має право вимагати відшкодування збитків, заподіяних, зокрема, в результаті прийняття законодавчого акта, який припиняє право власності: у разі вилучення земельної ділянки, на якій розташовано належне власникові майно; у разі обставин надзвичайного характеру тощо. Що ж до віндикації майна, то Закон України «Про власність» не регулює питання відшкодування недобросовісним володільцем заподіяної власникові шкоди. При вирішенні таких спорів арбітражному суду слід виходити зі статей 440 та 453 Цивільного кодексу, відповідно до яких власник має право вимагати відшкодування заподіяної йому шкоди, не покритої вартістю доходів, одержаних ним відповідно до статті 148 Цивільного кодексу.

6. Захист права власності, повного господарського відання або оперативного управління не обов'язково пов'язаний тільки з неправомірним позбавленням власника (підприємства, організації) володіння майном. Відповідно до пунктів 2 та 5 статті 48 Закону України «Про власність» вони мають право звернутися з позовом про усунення будь-яких порушень свого права, хоч би ці порушення і не були поєднані з позбавленням володіння (негаторний позов). Якщо негаторний позов визнаний обгрунтованим, у резолютивній частині рішення необхідно чітко визначити дії, які повинен здійснити відповідач щодо усунення порушень права власника (володільця), і строк виконання цих дій. У разі невиконання цього рішення арбітражний суд видає наказ на примусове його виконання державним виконавцем.

(Пункт 6 із змінами, внесеними згідно з роз'ясненням Вищого арбітражного суду № 02-5/467 від 18.04.2001)

7. Вирішуючи спори, пов'язані з визнанням права власності, слід виходити з того, що знаходження майна на балансі підприємства (організації) ще не є безспірною ознакою його права власності. Що ж до права державної власності, то незалежно від того, на балансі якого державного підприємства знаходиться майно, воно не втрачає статуса державної власності. Таким чином, спір, як правило, виникає не про визнання права власності, а про те, яке підприємство (організація) має право повного господарського відання (оперативного управління) державним майном.

Баланс підприємства (організації) є формою бухгалтерського обліку, визначення складу і вартості майна та обсягу фінансових зобов'язань на конкретну дату. Баланс не визначає підстав знаходження майна у власності (володінні) підприємства.

Одним з основних критеріїв визначення законності володіння державним майном і відображення його на балансі підприємства є джерела фінансування (централізоване або власні кошти підприємства), передача підприємству у володіння майна безпосередньо власником (уповноваженим ним органом) чи підприємством, яке володіє майном на праві повного господарського відання.

Найчастіше, заперечуючи віндикаційні позови щодо державного майна, господарюючі суб'єкти інших форм власності або громадські організації посилаються на те, що спірне майно передане (продане) їм ще до встановлення мораторію на зміну форм власності на державне майно (Постанова Верховної Ради України від 29.11.90 № 506-XII) та до заборони підприємствам, що є у загальнодержавній власності, передавати безоплатно майно іншим підприємствам (Декрет Кабінету Міністрів України від 15.12.92 № 8-92). Якщо державне майно безоплатно передане або продане за ініціативою органів державної влади і управління після встановлення мораторію та після прийняття Кабінетом Міністрів України зазначеного Декрету, то заява про визнання таких рішень недійсними або віндикаційний позов підлягають задоволенню.

В інших випадках арбітражному суду слід оцінювати правомірність передачі або продажу державного майна виходячи з законодавства, яке діяло на момент здійснення зазначених дій.

8. При розгляді негаторного позову, тобто пов'язаного з вимогою про усунення перешкод у користуванні приміщенням, яке знаходиться на балансі відповідача, арбітражному суду слід виходити з такого.

Знаходження будинку, що належить до загальнодержавної або до комунальної власності, на балансі одного підприємства (організації) не означає, що останній має виключне право користування всіма приміщеннями цього будинку. Якщо будинок збудований за рахунок державних централізованих джерел фінансування і власник (орган, уповноважений управляти державним майном) визначив належність спірного приміщення кожному з підприємств (організацій), то факт знаходження будинку на балансі одного з підприємств не є підставою для визнання його єдиним законним володільцем усіх приміщень цього будинку. Аналогічні питання виникають і тоді, коли будинок побудований за участю декількох підприємств (організацій). За таких обставин позивач з метою підтвердження свого права на користування і розпорядження конкретним нежилим приміщенням, яке знаходиться на балансі відповідача, повинен подати арбітражному суду документи, що підтверджують його участь у витратах на будівництво будинку для визначення його частки приміщення або рішення власника (органу, уповноваженого управляти державним майном) про закріплення за ним певної частки будинку на праві повного господарського відання (оперативного управління).

9. Якщо у встановленому порядку державне майно, зокрема підприємство, передано в оренду підприємству іншої форми власності або органі-

зації орендарів, то це майно не втрачає статусу державної власності (хоча саме підприємство вже не є державним).

У цьому випадку ні орган, уповноважений управляти державним майном, ні орендодавець не мають права вимагати від орендарів частки доходу, одержаного внаслідок використання державної власності. Взаємовідносини сторін регулюються нормами договору майнового найму (оренди) і оплата за здане в оренду державне майно повинна здійснюватись згідно з методикою, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 4 жовтня 1995 року № 786.

(Абзац другий пункту 9 із змінами, внесеними згідно з роз'ясненням Вищого арбітражного суду № 02-5/445 від 18.11.97)

Наведене стосується не тільки прибутку, одержаного за рахунок використання державної власності, але й майна, придбаного підприємством за рахунок свого прибутку.

6.2. Відповідальність за порушення права власності

Кодекс України про адміністративні правопорушення

(Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР) 1984, додаток до № 51, ст. 1122)

(Вводиться в дію Постановою Верховної Ради Української РСР № 8074-X від 07.12.84, ВВР 1984, додаток до № 51, ст. 1123)

(Витяг)

Стаття 15. **Відповідальність військовослужбовців та інших осіб, на яких поширюється дія дисциплінарних статутів, за вчинення адміністративних правопорушень**

Військовослужбовці і призвані на збори військовозобов'язані, а також особи рядового і начальницького складів органів внутрішніх справ несуть відповідальність за адміністративні правопорушення за дисциплінарними статутами. За <...> неправомірне використання державного майна <...> ці особи несуть адміністративну відповідальність на загальних підставах. До зазначених осіб не може бути застосовано виправні роботи і адміністративний арешт.

Стаття 40. **Покладення обов'язку відшкодувати заподіяну шкоду**

Якщо у результаті вчинення адміністративного правопорушення заподіяно майнову шкоду громадянинові, підприємству, установі або ор-

ганізації, то адміністративна комісія, виконавчий орган сільської, селищної, міської ради під час вирішення питання про накладення стягнення за адміністративне правопорушення має право одночасно вирішити питання про відшкодування винним майнової шкоди, якщо її сума не перевищує двох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, а суддя районного (міського) суду – незалежно від розміру шкоди, крім випадків, передбачених частиною другою цієї статті.

Коли шкоду заподіяно неповнолітнім, який досяг шістнадцяти років і має самостійний заробіток, а сума шкоди не перевищує одного неоподатковуваного мінімуму доходів громадян, суддя має право покласти на неповнолітнього відшкодування заподіяної шкоди або зобов'язати своєю працею усунути її.

В інших випадках питання про відшкодування майнової шкоди, заподіяної адміністративним правопорушенням, вирішується в порядку цивільного судочинства.

(Стаття 40 із змінами, внесеними згідно із Законами № 244/94-ВР від 15.11.94, № 55/97-ВР від 07.02.97, № 2342-III від 05.04.2001)

Стаття 51. Дрібне розкрадання державного або колективного майна

Дрібне розкрадання державного або колективного майна шляхом крадіжки (крім випадків вчинення її з проникненням у приміщення чи інше сховище), шахрайства, привласнення, розтрати чи зловживання службовим станом –

тягне за собою накладення штрафу від трьох до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправні роботи на строк від одного до двох місяців з утриманням двадцяти процентів заробітку.

Дрібне розкрадання державного або колективного майна, що призвело до розукомплектування автомобілів, тракторів, сільськогосподарської та іншої техніки при перевезенні залізничним, водним та іншим транспортом, а також у місцях постійного або тимчасового зберігання, –

тягне за собою накладення штрафу від восьми до дванадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Розкрадання державного або колективного майна визнається дрібним, якщо вартість викраденого не перевищує трьох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, встановленого законодавством України. При цьому, крім вартості викраденого, враховується також кількість викрадених предметів у натурі (вага, обсяг) і значимість їх для народного господарства.

(Стаття 51 із змінами, внесеними згідно з Указом ПВР № 2444-XI від 27.06.86; Законами № 2547-XII від 07.07.92, № 3351-XII від 30.06.93, № 55/97-ВР від 07.02.97)

Стаття 51[1]. Ухилення від відшкодування майнової шкоди, заподіяної злочином підприємствам, установам, організаціям або громадянам

Ухилення від відшкодування майнової шкоди, заподіяної злочином

підприємствам, установам, організаціям або громадянам, особи, зобов'язаної за вироком або рішенням суду відшкодувати таку шкоду, –

тягне за собою попередження, або накладення штрафу від трьох до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, або виправні роботи на строк до двох місяців з відрахуванням двадцяти процентів заробітку.

(Кодекс доповнено статтею 51[1] згідно з Указом ПВР № 2444-XI від 27.06.86, із змінами, внесеними згідно із Законами № 55/97-ВР від 07.02.97, № 2342-III від 05.04.2001)

Стаття 184[1]. Неправомірне використання державного майна

Використання посадовою особою в особистих чи інших неслужбових цілях державних коштів, наданих їй у службове користування приміщень, засобів транспорту чи зв'язку, техніки або іншого державного майна, якщо це завдало державі шкоди на суму, що не перевищує п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, –

тягне за собою накладення штрафу від двох з половиною до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

(Кодекс доповнено статтею 184[1] згідно із Законом № 358/95-ВР від 05.10.95)

Стаття 329. Порядок і строк виконання постанови в частині відшкодування майнової шкоди

Постанова по справі про адміністративне правопорушення в частині відшкодування майнової шкоди виконується в порядку, встановленому цим Кодексом та іншими законами України.

Постанова по справі про адміністративне правопорушення в частині відшкодування майнової шкоди є виконавчим документом.

Майнова шкода має бути відшкодована порушником не пізніш як через п'ятнадцять днів з дня вручення йому копії постанови (стаття 285), а в разі оскарження або опротестування такої постанови – не пізніш як через п'ятнадцять днів з дня повідомлення про залишення скарги або протесту без задоволення.

(Стаття 329 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2056-III від 19.10.2000)

Стаття 330. Наслідки невиконання постанови в частині відшкодування майнової шкоди

У разі невиконання постанови по справі про адміністративне правопорушення в частині відшкодування майнової шкоди у строк, установлений частиною третьою статті 329 цього Кодексу, вона надсилається для стягнення збитків у порядку виконавчого провадження.

(Стаття 330 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2056-III) від 19.10.2000)

Кримінальний кодекс України

Прийнято 5 квітня 2001 року № 2341-III

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2001, № 25–26, ст. 131)

(Витяг)

Розділ VI. *Злочини проти власності*

Стаття 185. **Крадіжка**

1. Таємне викрадення чужого майна (крадіжка) –

карається штрафом до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або позбавленням волі на строк до трьох років.

2. Крадіжка, вчинена повторно або за попередньою змовою групою осіб, –

карається обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк.

3. Крадіжка, поєднана з проникненням у житло, інше приміщення чи сховище або що завдала значної шкоди потерпілому, –

карається позбавленням волі на строк від трьох до шести років.

4. Крадіжка, вчинена у великих розмірах, –

карається позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років.

5. Крадіжка, вчинена в особливо великих розмірах або організованою групою, –

карається позбавленням волі на строк від семи до дванадцяти років з конфіскацією майна.

Примітка. 1. У статтях 185, 186 та 189–191 повторним визнається злочин, вчинений особою, яка раніше вчинила будь-який із злочинів, передбачених цими статтями або статтями 187, 262 цього Кодексу.

2. У статтях 185, 186, 189 та 190 цього Кодексу значна шкода визнається із врахуванням матеріального становища потерпілого та якщо йому спричинені збитки на суму від ста до двохсот п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

3. У статтях 185–191 цього Кодексу у великих розмірах визнається злочин, що вчинений однією особою чи групою осіб на суму, яка в двісті п'ятдесят і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян на момент вчинення злочину.

4. У статтях 185–187 та 189–191 цього Кодексу в особливо великих розмірах визнається злочин, що вчинений однією особою чи групою осіб на суму, яка в шістсот і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян на момент вчинення злочину.

Стаття 186. **Грабіж**

1. Відкрите викрадення чужого майна (грабіж) –

карається штрафом від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або позбавленням волі на строк до чотирьох років.

2. Грабіж, поєднаний з насильством, яке не є небезпечним для життя

чи здоров'я потерпілого, або з погрозою застосування такого насильства, або вчинений повторно, або за попередньою змовою групою осіб, –

карається позбавленням волі на строк від чотирьох до шести років.

3. Грабіж, поєднаний з проникненням у житло, інше приміщення чи сховище або що завдав значної шкоди потерпілому, –

карається позбавленням волі на строк від чотирьох до восьми років.

4. Грабіж, вчинений у великих розмірах, –

карається позбавленням волі на строк від семи до десяти років.

5. Грабіж, вчинений в особливо великих розмірах або організованою групою, –

карається позбавленням волі на строк від восьми до тринадцяти років із конфіскацією майна.

Стаття 187. **Розбій**

1. Напад з метою заволодіння чужим майном, поєднаний із насильством, небезпечним для життя чи здоров'я особи, яка зазнала нападу, або з погрозою застосування такого насильства (розбій), –

карається позбавленням волі на строк від трьох до семи років.

2. Розбій, вчинений за попередньою змовою групою осіб, або особою, яка раніше вчинила розбій або бандитизм, –

карається позбавленням волі на строк від семи до десяти років із конфіскацією майна.

3. Розбій, поєднаний з проникненням у житло, інше приміщення чи сховище, –

карається позбавленням волі на строк від семи до дванадцяти років із конфіскацією майна.

4. Розбій, спрямований на заволодіння майном у великих чи особливо великих розмірах або вчинений організованою групою, або поєднаний із заподіянням тяжких тілесних ушкоджень, –

карається позбавленням волі на строк від восьми до п'ятнадцяти років із конфіскацією майна.

Стаття 188. **Викрадення шляхом демонтажу та іншим засобом електричних мереж, кабельних ліній зв'язку та їх обладнання**

1. Викрадення шляхом демонтажу та іншим засобом електричних мереж, кабельних ліній зв'язку та їх обладнання –

карається штрафом від ста до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням волі на строк до трьох років.

2. Ті самі дії, вчинені за попередньою змовою групою осіб або особою, раніше судимою за злочин, передбачений цією статтею, чи у великих розмірах, –

караються позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років.

3. Ті самі дії, вчинені організованою групою або такі, що спричинили особливо тяжкі наслідки, –

караються позбавленням волі на строк від восьми до п'ятнадцяти років із конфіскацією майна.

Примітка. Діями, що завдали особливо тяжкі наслідки, вважаються дії, якщо вони спричинили загибель людини, перерву в забезпеченні споживачів електрич-

ною енергією та послугами зв'язку, внаслідок якої припинена діяльність промислових підприємств, порушена діяльність органів влади, державних установ, лікарських закладів, правоохоронних органів, частин пожежної охорони, збройних сил, порушено функціонування залізничного, морського, річного, повітряного, автомобільного транспорту та електротранспорту.

Стаття 189. **Вимагання**

1. Вимога передачі чужого майна чи права на майно або вчинення будь-яких дій майнового характеру з погрозою насильства над потерпілим чи його близькими родичами, обмеження прав, свобод або законних інтересів цих осіб, пошкодження чи знищення їхнього майна або майна, що перебуває в їхньому віданні чи під охороною, або розголошення відомостей, які потерпілий чи його близькі родичі бажають зберегти в таємниці (вимагання), –

караються обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк.

2. Вимагання, вчинене повторно, або за попередньою змовою групою осіб, або службовою особою з використанням свого службового становища, або з погрозою вбивства чи заподіяння тяжких тілесних ушкоджень, або з пошкодженням чи знищенням майна, або таке, що завдало значної шкоди потерпілому, –

карається позбавленням волі на строк від трьох до семи років.

3. Вимагання, поєднане з насильством, небезпечним для життя чи здоров'я особи, або таке, що завдало майнової шкоди у великих розмірах, –

карається позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років із конфіскацією майна.

4. Вимагання, що завдало майнової шкоди в особливо великих розмірах, або вчинене організованою групою, або поєднане із заподіянням тяжкого тілесного ушкодження, –

карається позбавленням волі на строк від семи до дванадцяти років з конфіскацією майна.

Стаття 190. **Шахрайство**

1. Заволодіння чужим майном або придбання права на майно шляхом обману чи зловживання довірою (шахрайство) –

карається штрафом до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на строк до трьох років.

2. Шахрайство, вчинене повторно, або за попередньою змовою групою осіб, або таке, що завдало значної шкоди потерпілому, –

карається штрафом від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк від одного до двох років, або обмеженням волі на строк до п'яти років, або позбавленням волі на строк до трьох років.

3. Шахрайство, вчинене у великих розмірах, або шляхом незаконних операцій з використанням електронно-обчислювальної техніки, –

карається позбавленням волі на строк від трьох до восьми років.

4. Шахрайство, вчинене в особливо великих розмірах або організованою групою, –

карається позбавленням волі на строк від п'яти до дванадцяти років з конфіскацією майна.

Стаття 191. Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем

1. Привласнення чи розтрата чужого майна, яке було ввірене особі чи перебувало в її віданні, –

карається штрафом до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на строк до чотирьох років, або позбавленням волі на строк до чотирьох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років або без такого.

2. Привласнення, розтрата або заволодіння чужим майном шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем –

карається обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

3. Дії, передбачені частинами першою або другою цієї статті, вчинені повторно або за попередньою змовою групою осіб, –

караються обмеженням волі на строк від трьох до п'яти років або позбавленням волі на строк від трьох до восьми років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

4. Дії, передбачені частинами першою, другою або третьою цієї статті, якщо вони вчинені у великих розмірах, –

караються позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

5. Дії, передбачені частинами першою, другою, третьою або четвертою цієї статті, якщо вони вчинені в особливо великих розмірах або організованою групою, –

караються позбавленням волі на строк від семи до дванадцяти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років та з конфіскацією майна.

Стаття 192. Заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою

1. Заподіяння значної майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою за відсутності ознак шахрайства –

караються штрафом до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або арештом на строк до шести місяців.

2. Ті самі діяння, вчинені за попередньою змовою групою осіб, або такі, що заподіяли майнову шкоду у великих розмірах, –

караються штрафом від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до трьох років.

Примітка. Відповідно до цієї статті майнова шкода визнається значною, якщо вона у п'ятдесят і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян, а у великих розмірах – така, що у сто і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян.

Стаття 193. Привласнення особою знайденого або чужого майна, що випадково опинилося у неї

Привласнення особою знайденого або такого, що випадково опинилося у неї, чужого майна, яке має особливу історичну, наукову, художню чи культурну цінність, а також скарбу, –

карається штрафом до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або арештом на строк до шести місяців.

Стаття 194. Умисне знищення або пошкодження майна

1. Умисне знищення або пошкодження чужого майна, що заподіяло шкоду у великих розмірах, –

карається штрафом до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або позбавленням волі на строк до трьох років.

2. Те саме діяння, вчинене шляхом підпалу, вибуху чи іншим загальнонебезпечним способом, або заподіяло майнову шкоду в особливо великих розмірах, або спричинило загибель людей чи інші тяжкі наслідки, –

карається позбавленням волі на строк від трьох до п'ятнадцяти років.

Стаття 195. Погроза знищення майна

Погроза знищення чужого майна шляхом підпалу, вибуху або іншим загальнонебезпечним способом, якщо були реальні підстави побоюватися здійснення цієї погрози, –

карається штрафом до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до одного року, або арештом на строк до шести місяців.

Стаття 196. Необережне знищення або пошкодження майна

Необережне знищення або пошкодження чужого майна, що спричинило тяжкі тілесні ушкодження або загибель людей, –

карається виправними роботами на строк до двох років або обмеженням волі на строк до чотирьох років, або позбавленням волі на строк до трьох років.

Стаття 197. Порушення обов'язків щодо охорони майна

Невиконання або неналежне виконання особою, якій доручено зберігання чи охорона чужого майна, своїх обов'язків, якщо це спричинило тяжкі наслідки для власника майна, –

карається штрафом до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на той самий строк.

Стаття 198. **Придбання або збут майна, завідомо здобутого злочинним шляхом**

Заздалегідь не обіцяне придбання або збут чи зберігання майна, завідомо здобутого злочинним шляхом, –

карається арештом на строк до шести місяців або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на той самий строк.

Розділ VII. *Злочини у сфері господарської діяльності*

Стаття 199. **Виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів чи білетів державної лотереї**

1. Виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою збуту, а також збут підробленої національної валюти України у виді банкнот чи металевої монети, іноземної валюти, державних цінних паперів чи білетів державної лотереї –

караються позбавленням волі на строк від трьох до семи років.

2. Ті самі дії, вчинені повторно, або за попередньою змовою групою осіб чи у великому розмірі, –

караються позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років.

3. Дії, передбачені частинами першою або другою цієї статті, вчинені організованою групою чи в особливо великому розмірі, –

караються позбавленням волі на строк від восьми до дванадцяти років з конфіскацією майна.

Примітка. Дії, передбачені цією статтею, вважаються вчиненими у великому розмірі, якщо сума підробки у двісті і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян; в особливо великому розмірі – якщо сума підробки у чотириста і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян.

Стаття 235. **Недотримання особою обов'язкових умов щодо приватизації державного, комунального майна або підприємств та їх подальшого використання**

Подання неправдивих відомостей у декларації щодо походження коштів, за які приватизується державне, комунальне майно або підприємство, та інших документах, необхідних для їх приватизації, недотримання вимог щодо подальшого використання приватизованого об'єкта та інших обов'язкових умов щодо приватизації, встановлених законами та іншими нормативно-правовими актами, –

караються штрафом від ста до чотирьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років.

Про внесення змін до Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом»

Закон України
від 7 березня 2002 року № 3088-III

Верховна Рада України п о с т а н о в л я є:

І. Внести до Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 42–43, ст. 378) такі зміни:

1. У статті 1:

а) доповнити абзац шостий реченнями такого змісту:

«Конкурсні кредитори – кредитори за вимогами до боржника, які виникли до порушення провадження у справі про банкрутство або що визнані як конкурсні згідно з цим Законом і зобов'язання яких не забезпечені заставою майна боржника. Поточні кредитори – кредитори за вимогами до боржника, які виникли після порушення провадження у справі про банкрутство»;

б) у абзаці сьомому виключити останнє речення;

в) в абзаці сімнадцятому виключити друге–третє речення;

г) абзац дев'ятнадцятий викласти в такій редакції:

«офіційний друкований орган – газети «Голос України» або «Урядовий кур'єр»;

д) абзац двадцять четвертий викласти в такій редакції:

«мораторій на задоволення вимог кредиторів – зупинення виконання боржником всіх вимог кредиторів за зобов'язаннями, що виникли до дня порушення провадження у справі про банкрутство, включаючи вимоги за зобов'язаннями, що виникли після порушення справи, але згідно з цим Законом віднесені до вимог конкурсних кредиторів, а також зупинення будь-яких заходів, спрямованих на забезпечення примусового виконання таких вимог».

2. Доповнити Закон статтею 3^1 в такій редакції:

«Стаття 3^1. **Арбітражний керуючий**

1. Якщо інше не передбачено цим Законом, арбітражним керуючим (розпорядником майна, керуючим санацією, ліквідатором) може бути призначено фізичну особу – суб'єкта підприємницької діяльності, яка має вищу юридичну або економічну освіту, володіє спеціальними знаннями та не є зацікавленою особою щодо боржника і кредиторів.

Згідно з цим Законом одна і та ж особа може виконувати функції арбітражного керуючого (розпорядника майна, керуючого санацією, ліквідатора) на всіх стадіях провадження у справі про банкрутство відповідно до вимог цього Закону.

2. Якщо інше не передбачено цим Законом, арбітражні керуючі діють на підставі ліцензії арбітражного керуючого, виданої уповноваженим органом у порядку, встановленому законом.

Анулювання ліцензії арбітражного керуючого під час здійснення арбітражним керуючим своїх повноважень є підставою для усунення його від виконання обов'язків арбітражного керуючого під час провадження у справі про банкрутство.

Про усунення арбітражного керуючого від виконання обов'язків з цих підстав під час провадження у справі господарський суд виносить ухвалу.

3. Арбітражними керуючими не можуть бути призначені:

особи, які згідно з цим Законом вважаються заінтересованими;

особи, які здійснювали раніше управління цим боржником – юридичною особою, за винятком випадків, коли з дня усунення цієї особи від управління зазначеним боржником минуло не менше трьох років, якщо інше не встановлено цим Законом;

особи, яким заборонено здійснювати цей вид підприємницької діяльності або займати керівні посади;

особи, які мають судимість за вчинення корисливих злочинів.

До призначення арбітражним керуючим особа має подати до господарського суду заяву, в якій зазначається, що вона не належить до жодної категорії вищезазначених осіб.

4. Арбітражний керуючий має право:

скликати збори і комітет кредиторів та брати в них участь з правом дорадчого голосу;

звертатися до господарського суду у випадках, передбачених цим Законом;

отримувати винагороду в розмірі та порядку, передбачених цим Законом;

залучати для забезпечення виконання своїх повноважень на договірних засадах інших осіб та спеціалізовані організації з оплатою їх діяльності за рахунок боржника, якщо інше не встановлено цим Законом чи угодою з кредиторами;

запитувати і отримувати документи або їх копії від підприємств, установ, організацій, об'єднань, а від громадян – за їх згодою;

отримувати з державного реєстру застав інформацію про майно боржника, яке є предметом застави;

подавати до господарського суду заяву про дострокове припинення своїх обов'язків;

виконувати інші дії відповідно до закону.

5. Арбітражний керуючий зобов'язаний:

здійснювати заходи щодо захисту майна боржника;

аналізувати фінансову, господарську та інвестиційну діяльність боржника, його становище на ринках;

в порядку, установленому законодавством, надавати державному органу з питань банкрутства інформацію, необхідну для ведення Єдиної бази даних про підприємства, щодо яких порушено провадження у справі про банкрутство;

виконувати інші повноваження, передбачені цим Законом.

6. При реалізації своїх прав та обов'язків арбітражний керуючий зобов'язаний діяти сумлінно та розумно з урахуванням інтересів боржника та його кредиторів.

7. На випадок заподіяння шкоди боржнику чи кредиторам діяльність арбітражного керуючого підлягає обов'язковому страхуванню. Порядок обов'язкового страхування діяльності арбітражних керуючих визначається законом.

8. Невиконання або неналежне виконання обов'язків, покладених на арбітражного керуючого згідно з цим Законом, що завдало значної шкоди боржнику чи кредиторам, може бути підставою для анулювання його ліцензії.

Про невиконання або неналежне виконання обов'язків, покладених на арбітражного керуючого, господарський суд може винести ухвалу, яка направляється державному органу з питань банкрутства.

9. Невиконання або неналежне виконання обов'язків, покладених на арбітражного керуючого згідно з цим Законом, за відсутності наслідків, передбачених цією статтею, може бути підставою для усунення арбітражного керуючого від виконання ним своїх обов'язків, про що господарський суд виносить ухвалу.

10. Оплата послуг, відшкодування витрат арбітражного керуючого (розпорядника майна, керуючого санацією, ліквідатора) у зв'язку з виконанням ним своїх обов'язків здійснюються в порядку, встановленому цим Законом, за рахунок коштів, одержаних від продажу майна боржника, або за рахунок коштів кредиторів чи коштів, одержаних у результаті виробничої діяльності боржника.

Оплата послуг арбітражного керуючого (розпорядника майна, керуючого санацією, ліквідатора) за період від дня винесення господарським судом ухвали про порушення провадження у справі про банкрутство і до дня першого засідання комітету кредиторів, на якому встановлюється розмір оплати послуг та відшкодування витрат арбітражного керуючого, здійснюється кредитором або боржником, за заявою якого порушено справу, у максимальному розмірі, визначеному цією статтею.

11. Кредитори можуть створювати фонд для оплати послуг, відшкодування витрат та виплати додаткової винагороди арбітражному керуючому (розпорядника майна, керуючому санацією, ліквідатору). Формування фонду та порядок використання його коштів визначаються рішенням комітету кредиторів та затверджуються ухвалою господарського суду.

12. Оплата послуг арбітражного керуючого (розпорядника майна, керуючого санацією, ліквідатора) за кожен місяць здійснення ним своїх повноважень встановлюється та виплачується в розмірі, встановленому комітетом кредиторів і затвердженому господарським судом, якщо інше не встановлено цим Законом, але не менше двох мінімальних заробітних плат та не більше середньомісячної заробітної плати керівника боржника за останні дванадцять місяців його роботи перед порушенням провадження у справі про банкрутство.

13. Кредитори мають право встановлювати і виплачувати арбітражному керуючому за результатами його діяльності додаткову винагороду, розмір якої затверджується господарським судом.

14. Звіт про оплату послуг, відшкодування витрат арбітражного керуючого затверджується рішенням комітету кредиторів та ухвалою господарського суду. Ухвала може бути оскаржена у встановленому порядку.

15. Життя та здоров'я арбітражного керуючого можуть бути застраховані за рахунок коштів кредиторів у порядку, визначеному законодавством».

3. Статтю 12 викласти в такій редакції:

«Стаття 12. **Забезпечення вимог кредиторів і мораторій на задоволення вимог кредиторів**

1. Господарський суд має право за клопотанням сторін або учасників провадження у справі про банкрутство чи за своєю ініціативою вживати заходів щодо забезпечення вимог кредиторів.

Господарський суд за клопотанням розпорядника майна, кредиторів або з власної ініціативи може заборонити укладати без згоди арбітражного керуючого угоди, а також зобов'язати боржника передати цінні папери, валютні цінності, інше майно на зберігання третім особам або вжити інших заходів для збереження майна, про що виноситься ухвала.

2. У процедурі розпорядження майном за клопотанням сторін, учасників провадження у справі про банкрутство, або розпорядника майна, що містить відомості про перешкоджання керівником боржника діям розпорядника майна, а також про вчинення керівником боржника дій, що порушують права та законні інтереси боржника і кредиторів, господарський суд має право відсторонити керівника боржника від посади та покласти виконання його обов'язків на розпорядника майна. Про усунення керівника боржника від посади господарський суд виносить ухвалу, яка може бути оскаржена керівником боржника у встановленому порядку.

3. Заходи щодо забезпечення вимог кредиторів діють відповідно до дня введення процедури санації і призначення керуючого санацією, або до винесення постанови про визнання боржника банкрутом, відкриття ліквідаційної процедури і призначення ліквідатора, або до затвердження господарським судом мирової угоди, або до дня винесення ухвали про відмову у визнанні боржника банкрутом.

Господарський суд також має право скасувати або змінити заходи щодо забезпечення вимог кредиторів до настання вищезазначених обставин, про що виноситься ухвала, яка може бути оскаржена в установленому порядку.

4. Мораторій на задоволення вимог кредиторів вводиться одночасно з порушенням провадження у справі про банкрутство, про що зазначається в ухвалі господарського суду.

Протягом дії мораторію на задоволення вимог кредиторів:

забороняється стягнення на підставі виконавчих документів та інших документів, за якими здійснюється стягнення відповідно до законодавства;

не нараховуються неустойка (штраф, пеня), не застосовуються інші санкції за невиконання чи неналежне виконання грошових

зобов'язань і зобов'язань щодо сплати податків і зборів (обов'язкових платежів).

5. Мораторій на задоволення вимог кредиторів застосовується до вимог кредиторів щодо відшкодування збитків, що виникли у зв'язку з відмовою боржника від виконання зобов'язань, у порядку, передбаченому частиною десятою статті 17 цього Закону.

6. Дія мораторію на задоволення вимог кредиторів не поширюється на виплату заробітної плати, аліментів, відшкодування шкоди, заподіяної здоров'ю та життю громадян, авторської винагороди, а також на вимоги кредиторів, які виникли після порушення провадження у справі.

Дія мораторію не поширюється на задоволення вимог кредиторів, що здійснюється боржником у порядку, встановленому статтею 14 цього Закону, або керуючим санацією згідно з планом санації, затвердженим господарським судом, або ліквідатором у ліквідаційній процедурі в порядку черговості, встановленому статтею 31 цього Закону.

Стягнення грошових коштів за вимогами кредиторів за зобов'язаннями, на які не поширюється дія мораторію, провадиться з рахунка боржника в установі банку. Контроль за такими стягненнями здійснює арбітражний керуючий.

Звернення стягнення на майно боржника за вимогами, на які не поширюється дія мораторію, здійснюється виключно за ухвалою господарського суду, в провадженні якого знаходиться справа про банкрутство боржника.

7. Дія мораторію припиняється з дня припинення провадження у справі про банкрутство».

4. Статтю 14 викласти в такій редакції:

«Стаття 14. **Виявлення кредиторів та осіб, які виявлять бажання взяти участь у санації боржника**

1. Конкурсні кредитори за вимогами, які виникли до дня порушення провадження у справі про банкрутство, протягом тридцяти днів від дня опублікування в офіційному друкованому органі оголошення про порушення провадження у справі про банкрутство зобов'язані подати до господарського суду письмові заяви з вимогами до боржника, а також документи, що їх підтверджують.

Кредитори за вимогами щодо виплати заробітної плати, авторської винагороди, аліментів, а також за вимогами щодо відшкодування шкоди, заподіяної життю та здоров'ю громадян, мають пра-

во подати до господарського суду письмові заяви з вимогами до боржника, а також документи, що їх підтверджують.

Копії зазначених заяв та доданих до них документів кредитори надсилають боржнику та розпоряднику майном.

2. Вимоги конкурсних кредиторів, що заявлені після закінчення строку, встановленого для їх подання, або не заявлені взагалі, – не розглядаються і вважаються погашеними, про що господарський суд зазначає в ухвалі, якою затверджує реєстр вимог кредиторів. Зазначений строк є граничним і поновленню не підлягає.

3. Боржник разом з розпорядником майна за наслідками розгляду зазначених вимог повністю або частково визнає їх або відхиляє, з обґрунтуванням підстав відхилення, про що розпорядник майна повідомляє письмово заявників і господарський суд.

Рішення боржника про невизнання вимог може бути оскаржене до господарського суду, що порушив провадження у справі про банкрутство.

4. У разі визнання кредитора конкурсним, він має право отримати від розпорядника майна інформацію щодо вимог інших кредиторів, визнаних боржником та (або) розпорядником майна. Такий кредитор має право подати боржнику та господарському суду заперечення щодо визнання вимог інших кредиторів.

Заяви з вимогами конкурсних кредиторів, щодо яких є заперечення боржника, чи інших кредиторів розглядаються господарським судом до винесення ухвали про затвердження реєстру вимог.

За наслідками розгляду зазначених заяв господарський суд ухвалою визнає чи відхиляє (повністю або частково) вимоги таких кредиторів. Ухвала може бути оскаржена в установленому порядку.

5. Заяви кредиторів за вимогами щодо виплати заробітної плати, авторської винагороди, аліментів, а також за вимогами щодо відшкодування шкоди, заподіяної життю та здоров'ю громадян, щодо яких є заперечення боржника, розглядаються згідно з підсудністю, що встановлена цим Законом.

6. Вимоги кредиторів, визнані боржником або господарським судом, включаються розпорядником майна до реєстру вимог кредиторів.

Розпорядник майна зобов'язаний окремо внести до реєстру вимоги кредиторів, які забезпечені заставою майна боржника, згідно з їх заявами, а за їх відсутності, – згідно з даними обліку боржника, а також внести окремо до реєстру відомості про майно боржника, яке є предметом застави згідно з державним реєстром застав.

Розпорядник майна зобов'язаний окремо внести до реєстру ві-

домості про вимоги щодо виплати заробітної плати, авторської винагороди, аліментів, а також про вимоги щодо відшкодування шкоди, заподіяної життю та здоров'ю громадян, згідно із заявами таких кредиторів та даними обліку боржника.

7. Фізичні особи та (або) юридичні особи, які бажають взяти участь у санації боржника (далі – інвестори), можуть подати розпоряднику майна заяву про участь у санації боржника та свої пропозиції щодо санації (план санації)».

5. У статті 17:

а) абзац перший частини першої викласти в такій редакції:

«1. Господарський суд за клопотанням комітету кредиторів у строк, що не перевищує строку дії процедури розпорядження майном, установленого відповідно до цього Закону, має право винести ухвалу про проведення санації боржника та призначення керуючого санацією»;

б) абзац другий частини третьої викласти в такій редакції:

«Ухвала про проведення санації та призначення керуючого санацією набирає чинності з дня її ухвалення, але може бути оскаржена у встановленому порядку»;

в) абзац другий частини четвертої викласти в такій редакції:

«керівник боржника відсторонюється від посади у порядку, визначеному законодавством про працю, управління боржником переходить до керуючого санацією, крім випадку, передбаченого статтею 53 цього Закону»;

г) абзац п'ятий частини четвертої виключити;

д) частину п'яту викласти в такій редакції:

«5. Керуючий санацією має право:

розпоряджатися майном боржника з урахуванням обмежень, передбачених цим Законом;

укладати від імені боржника мирову угоду, цивільно-правові, трудові та інші угоди;

подавати заяви про визнання угод, укладених боржником, недійсними»;

е) абзац четвертий частини шостої викласти в такій редакції:

«розробити та подати на затвердження комітету кредиторів план санації боржника»;

є) абзац шостий частини шостої викласти в такій редакції:

«здійснювати заходи щодо стягнення дебіторської заборгованості перед боржником; від імені боржника заявляти позови про стягнення заборгованості з дебіторів боржника, а також з осіб, які несуть з боржником відповідно до закону або договору субсидіарну (додаткову) чи солідарну відповідальність»;

ж) абзац другий частини десятої викласти в такій редакції:

«виконання договору завдає збитків боржнику»;

з) частину одинадцяту викласти в такій редакції:

«11. Угода боржника, що укладена або виконана боржником з окремим кредитором чи іншою особою після порушення провадження у справі про банкрутство або протягом шести місяців, що передували дню порушення провадження у справі про банкрутство, може бути за заявою арбітражного керуючого або одного з кредиторів визнана господарським судом недійсною, якщо:

відповідно до такої угоди кредитору чи на його користь здійснено оплату його вимог, які виникли до укладення зазначеної угоди, або в рахунок оплати зазначених вимог передано (відчужено) майно боржника, за умови, якщо угоду укладено на день, коли сума вимог кредиторів до боржника перевищувала вартість його майна, та якщо внаслідок реалізації угоди кредитор отримав більше, ніж він отримав би у разі ліквідації боржника, якби реалізація такої угоди не відбулася;

відповідно до такої угоди боржником відчужено або придбано майно за цінами, що є відповідно нижчими або вищими за ринкові, за умови, якщо до дня укладення угоди або внаслідок її виконання майна боржника було (стало) недостатньо для задоволення вимог кредиторів.

За угодою, що визнана господарським судом недійсною з вищезазначених підстав, кожна із сторін зобов'язана повернути іншій стороні все, що отримано за угодою, а у разі неможливості повернути отримане в натурі – відшкодувати його вартість у грошовій формі за ринковими цінами, що існували на день укладення угоди.

У разі оспорювання зазначених угод господарський суд має виходити з презумпції недостатності майна боржника для задоволення вимог кредиторів. Обов'язок доказування платоспроможності (достатності майна для задоволення вимог кредиторів) покладається на боржника.

Угода боржника, що укладена або виконана боржником – юридичною особою після порушення провадження у справі про банкрутство або протягом шести місяців, що передували дню порушення провадження у справі, що пов'язана з виплатою (виділенням) долі (частки) в майні боржника учасникові боржника у зв'язку з його виходом із складу учасників боржника, за заявою арбітражного керуючого або кредитора визнається господарським судом недійсною, а все отримане за цією угодою повертається боржникові.

Розгляд заяв арбітражних керуючих про визнання угод недійсними і повернення всього отриманого за такими угодами здійснюється господарським судом під час провадження у справі про банкрутство»;

и) частину дванадцяту виключити.

6. У статті 21:

а) абзац шостий частини другої викласти в такій редакції:

«відомості про стан кредиторської заборгованості боржника на дату подання звіту»;

б) абзаци перший та четвертий частини третьої викласти в такій редакції:

«3. До звіту керуючого санацією додаються докази задоволення вимог конкурсних кредиторів згідно з реєстром»;

«про прийняття рішення щодо припинення процедури санації і укладення мирової угоди»;

в) частини четверту та п'яту викласти в такій редакції:

«4. Звіт керуючого санацією має бути розглянутий комітетом кредиторів не пізніше десяти днів від дати його надходження.

5. За наслідками розгляду звіту керуючого санацією комітет кредиторів приймає рішення про звернення до господарського суду з клопотанням щодо:

припинення процедури санації у зв'язку з виконанням плану санації і відновленням платоспроможності боржника;

продовження встановленого строку процедури санації;

припинення процедури санації, визнання боржника банкрутом і відкриття ліквідаційної процедури;

припинення процедури санації і укладення мирової угоди.

У разі виникнення обставин, що є підставою для припинення процедури санації, комітет кредиторів може прийняти відповідне рішення за відсутності звіту керуючого санацією»;

г) частину дев'яту викласти в такій редакції:

«9. Якщо комітет кредиторів прийняв рішення про припинення процедури санації у зв'язку з виконанням плану санації і відновленням платоспроможності боржника, звіт керуючого санацією підлягає затвердженню господарським судом, якщо інше не передбачено цим Законом.

У разі встановлення господарським судом обгрунтованості скарг кредиторів господарський суд може відмовити у затвердженні звіту керуючого санацією»;

д) частини дванадцяту і тринадцяту викласти в такій редакції:

«12. Розрахунки з кредиторами, вимоги яких включені до реєстру, проводяться керуючим санацією починаючи з дати, зазначе-

ної у затвердженому господарським судом плану санації, в порядку черговості, установленому статтею 31 цього Закону.

13. Якщо розрахунки з кредиторами не проведені в строки, передбачені планом санації, господарський суд визнає боржника банкрутом і відкриває ліквідаційну процедуру»;

е) частини чотирнадцяту–п'ятнадцяту виключити.

7. У статті 25:

а) абзаци одинадцятий та дванадцятий частини першої викласти в такій редакції:

«заявляє в установленому порядку заперечення по заявлених до боржника вимогах поточних кредиторів за зобов'язаннями, які виникли під час провадження у справі про банкрутство, і є неоплаченими;

з підстав, передбачених частиною десятою статті 17 цього Закону, подає до господарського суду заяви про визнання недійсними угод боржника»;

б) абзац перший частини другої викласти в такій редакції:

«2. Протягом п'ятнадцяти днів з дня призначення ліквідатора відповідні посадові особи банкрута зобов'язані передати бухгалтерську та іншу документацію банкрута, печатки і штампи, матеріальні та інші цінності банкрута ліквідатору. У разі ухилення від виконання зазначених обов'язків відповідні посадові особи банкрута несуть відповідальність відповідно до законів України».

8. Статті 27 та 28 виключити.

9. Статтю 52 викласти в такій редакції:

«Стаття 52. **Особливості банкрутства відсутнього боржника**

1. У разі, якщо громадянин-підприємець – боржник або керівні органи боржника – юридичної особи відсутні за її місцезнаходженням, або у разі ненадання боржником протягом року до органів державної податкової служби згідно із законодавством податкових декларацій, документів бухгалтерської звітності, а також за наявності інших ознак, що свідчать про відсутність підприємницької діяльності боржника, заява про порушення справи про банкрутство відсутнього боржника може бути подана кредитором незалежно від розміру його вимог до боржника та строку виконання зобов'язань.

2. Господарський суд у двотижневий строк з дня винесення ухвали про порушення провадження у справі про банкрутство відсутнього боржника виносить постанову про визнання відсутнього

боржника банкрутом, відкриває ліквідаційну процедуру і призначає ліквідатором ініціюючого кредитора за згодою останнього.

3. У разі виявлення майна відсутнього боржника ліквідатора має бути замінено за клопотанням кредитора арбітражним керуючим, про що господарський суд виносить ухвалу.

У разі виявлення ліквідатором майна відсутнього боржника, визнаного банкрутом, сума виручки від продажу такого майна направляється на покриття витрат, пов'язаних з провадженням у справі про банкрутство.

4. У разі, якщо кредитор не подав до господарського суду клопотання щодо кандидатури арбітражного керуючого (ліквідатора), ухвала господарського суду надсилається державному органу з питань банкрутства, якою зобов'язується протягом семи днів від дати винесення ухвали забезпечити участь у справі ліквідатора з числа працівників державного органу з питань банкрутства.

5. Ліквідатор письмово повідомляє про визнання господарським судом відсутнього боржника банкрутом усіх відомих йому кредиторів відсутнього боржника, які в місячний строк з дня одержання повідомлення можуть направити ліквідатору заяви з вимогами до банкрута.

6. За клопотанням ліквідатора у разі виявлення ним майна відсутнього боржника, визнаного банкрутом, господарський суд може винести ухвалу про припинення процедури ліквідації, передбаченої цією статтею, і переходу до загальних судових процедур у справі про банкрутство, передбачених цим Законом.

7. Задоволення вимог кредиторів здійснюється в порядку черговості, передбаченому статтею 31 цього Закону. Кредитори можуть оскаржити результати розгляду їх вимог ліквідатором до господарського суду до затвердження господарським судом ліквідаційного балансу».

10. Статтю 53 викласти в такій редакції:

«Стаття 53. **Особливості провадження санації боржника його керівником**

1. Керівник боржника має право подати згідно з вимогами статті 7 цього Закону заяву про порушення справи про банкрутство боржника з метою проведення керівником процедури санації до подання кредиторами заяви про порушення справи про банкрутство за таких умов:

за наявності рішення органу, до повноваження якого, згідно з законодавством або установчими документами боржника, віднесено право приймати рішення щодо звернення до господарського

суду із заявою про порушення справи про банкрутство боржника, а у випадку, якщо такі повноваження не визначені, – за наявності рішення органу боржника, до повноваження якого віднесено прийняття рішення щодо реорганізації чи ліквідації боржника;

за наявності плану санації та письмової згоди кредиторів, загальна сума вимог яких перевищує п'ятдесят відсотків кредиторської заборгованості боржника згідно з даними його бухгалтерського обліку, на впровадження зазначеного плану та на призначення керуючим санації керівника боржника.

2. Для проведення санації боржника його керівником керівник боржника звертається у встановленому цим Законом порядку до господарського суду з заявою про порушення справи про банкрутство для проведення санації з урахуванням особливостей, передбачених цією статтею. До заяви керівника боржника додаються план санації боржника, погоджений з кредиторами, що дали згоду на її проведення, письмова згода кредиторів на призначення керуючим санацією керівника боржника та пропозиція щодо кандидатури розпорядника майна.

3. Після розгляду заяви боржника у разі, якщо заява і додані до неї документи відповідають вимогам, установленим цим Законом, суд виносить ухвалу про порушення провадження у справі про банкрутство боржника і відкриття процедури санації, введення мораторію на задоволення вимог кредиторів та призначає розпорядника майна та керуючого санацією – керівника боржника, які діють відповідно до вимог цього Закону з урахуванням особливостей, передбачених цією статтею.

Керуючий санацією – керівник боржника здійснює свої повноваження згідно з цим Законом, з урахуванням обмежень, встановлених частиною тринадцятою статті 13 цього Закону.

4. Керуючий санацією – керівник боржника зобов'язаний у тридцятиденний строк з дня винесення ухвали про порушення справи про банкрутство боржника і відкриття процедури санації подати повідомлення про порушення справи про банкрутство боржника і відкриття процедури санації в офіційному друкованому органі та подати докази опублікування до господарського суду.

5. В оголошенні повинні міститися:

відомості про порушення провадження у справі про банкрутство боржника та відкриття процедури санації;

повне найменування боржника, його місцезнаходження, реквізити його рахунків в установах банків;

ідентифікаційний код боржника згідно з Єдиним державним реєстром підприємств та організацій України;

відомості про керуючого санацією – керівника боржника та розпорядника майна боржника.

6. Кредитори у місячний строк з дня опублікування оголошення боржника про порушення справи про банкрутство боржника і відкриття процедури санації подають до господарського суду письмові заяви з вимогами до боржника, а також документи, що їх підтверджують, та (або) заперечення кредиторів проти здійснення процедури санації керівником боржника.

7. Керуючий санацією – керівник боржника разом із розпорядником майна зобов'язані відповідно до вимог цього Закону розглянути вимоги кредиторів і скласти реєстр вимог кредиторів, письмово повідомивши про результати розгляду заявників та господарський суд.

8. Господарський суд в порядку, передбаченому цим Законом, розглядає реєстр вимог кредиторів, вимоги кредиторів, щодо яких були заперечення боржника і які не були включені до реєстру вимог кредиторів. За результатами розгляду господарський суд виносить ухвалу, в якій зазначає розмір визнаних судом вимог кредиторів, затверджує реєстр вимог кредиторів і визначає дату проведення зборів кредиторів.

9. Порядок проведення зборів кредиторів, утворення і діяльності комітету кредиторів визначаються цим Законом. Комітет кредиторів у місячний строк від дати його утворення повинен подати господарському суду схвалений план санації боржника.

10. Господарський суд затверджує план санації боржника, про що виноситься ухвала, яка може бути перевірена в порядку нагляду. Боржник розпочинає реалізацію плану санації після його затвердження судом.

11. Якщо справу про банкрутство боржника порушено за заявою кредитора (кредиторів), комітет кредиторів має право звернутися до господарського суду з клопотанням про призначення керуючим санацією керівника боржника, а також розпорядника майна. Керуючий санацією та розпорядник майна діють відповідно до вимог цього Закону з урахуванням особливостей, передбачених цією статтею.

12. Керуючий санацією – керівник боржника виконує повноваження керуючого санацією без ліцензії і отримує заробітну плату в тому ж розмірі, в якому він її отримував до призначення керуючим санацією.

13. За поданням комітету кредиторів або розпорядника майна керуючий санацією – керівник боржника може бути звільнений господарським судом від виконання повноважень керуючого санацією.

Звільнення керівника боржника від виконання ним повноважень керуючого санацією позбавляє керівника боржника права самому здійснювати санацію боржника.

14. Розпорядник майна продовжує виконувати свої обов'язки протягом здійснення керуючим санацією – керівником боржника процедури санації боржника.

15. У разі невиконання плану санації боржника або якщо стає очевидним, що виконання плану санації боржника не приведе до відновлення його платоспроможності, процедура банкрутства здійснюється відповідно до цього Закону, про що господарський суд виносить ухвалу».

11. У тексті Закону слова «арбітражний суд», «перевірена в порядку нагляду» замінити у всіх відмінках відповідно словами «господарський суд», «оскаржена у встановленому порядку».

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності через три місяці з дня його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України у тримісячний строк:

розробити та внести на розгляд Верховної Ради України пропозиції про внесення змін до законодавчих актів, що випливають з цього Закону;

розробити і привести у відповідність з цим Законом свої нормативно-правові акти;

забезпечити розроблення і прийняття міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади нормативно-правових актів відповідно до цього Закону.

3. З метою збереження майна сільськогосподарських товаровиробників і його цільового використання тимчасово, до збирання врожаю (1 вересня 2002 року), зупинити виконання судових рішень щодо вилучення та реалізації зазначеного майна.

ЗМІСТ

Від редакції 3

Розділ 1

Загальні положення

Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року 5

Про власність. Закон України від 7 лютого 1991 року № 697-XII 6

Про підприємства в Україні. Закон України від 27 березня 1991 року № 887-XII 23

Про форми власності на землю. Закон України від 30 січня 1992 року № 2073-XII 49

Класифікація форм власності. Затверджено та введено в дію наказом Держстандарту України від 22 листопада 1994 року № 288 *(Витяг)* 49

Розділ 2

Управління майном державної та комунальної власності

Про управління майном підприємств, установ та організацій, що є у загальнодержавній власності. Постанова Верховної Ради України від 14 лютого 1992 року № 2116-XII 52

Про управління майном, що є у загальнодержавній власності. Декрет Кабінету Міністрів України від 15 грудня 1992 року № 8-92 *(Витяг)* 53

Про впорядкування управління майном, що забезпечує діяльність органів законодавчої та виконавчої влади. Декрет Кабінету Міністрів України від 12 травня 1993 року № 50-93 54

Положення про Міністерство економіки України. Затверджено Указом Президента України від 23 жовтня 2000 року № 1159/2000 *(Витяг)* 54

Тимчасове положення про Фонд державного майна України. Затверджено Постановою Верховної Ради України від 7 липня 1992 року № 2558-XII 55

Про місцеве самоврядування в Україні. Закон України від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР *(Витяг)* 58

Про місцеві державні адміністрації. Закон України від 9 квітня 1999 року № 586-XIV *(Витяг)* 70

Типове положення про управління майном області обласної, управління майном міста Київської та Севастопольської міської державної адміністрації. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 29 травня 1996 року № 580 73

Типове положення про відділ управління майном району районної і районної у місті Севастополі та управління майном району районної у місті Києві державної адміністрації. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 29 травня 1996 року № 580 76

Концепція політики Кабінету Міністрів України щодо управління об'єктами державної власності. Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 5 жовтня 2001 року № 467-р 79

Про управління державним майном, яке не увійшло до статутних фондів господарських товариств у процесі приватизації, але перебуває на їх балансі. Наказ Фонду державного майна України, Міністерства економіки України від 19 травня 1999 року № 908/68 81

Положення про управління державним майном, яке не увійшло до статутних фондів господарських товариств у процесі приватизації, але перебуває на їх балансі. Затверджено наказом Фонду державного майна України та Міністерства економіки України від 19 травня 1999 року № 908/68 82

Концепція управління державними корпоративними правами. Розроблено Департаментом корпоративного управління від 13 червня 2000 року 87

Положення про конкурсну комісію з відбору уповноважених осіб на виконання функцій управління державними корпоративними правами. Затверджено наказом Фонду державного майна України від 18 травня 2000 року № 1014 89

Порядок формування умов передачі повноважень та завдань з управління державними корпоративними правами. Затверджено наказом Національного агентства України з управління державними корпоративними правами від 10 березня 1999 року № 33 93

Порядокуправління акціями (частками), які перебувають у державній власності, господарських товариств, створених за участю Фонду державного майна. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 16 травня 2001 року № 518 98

Порядокуправління акціями державних відкритих акціонерних товариств, державних акціонерних вугільних компаній та державних холдингових компаній, які перебувають у загальнодержавній власності. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 19 серпня 1996 року № 973 99

Типовий договір доручення на здійснення уповноваженою особою функцій управління державними корпоративними правами. Затверджено наказом Фонду державного майна України від 7 серпня 2000 року № 1647 102

Типовий договір доручення на виконання функцій управління пакетом акцій, що належять державі. Затверджено наказом Фонду державного майна України від 24 травня 2000 року № 1065 108

Типова Генеральна угода про передачу повноважень на здійснення функцій управління державними корпоративними правами органам виконавчої влади. Затверджено наказом Фонду державного майна України від 25 травня 2000 року № 1067 . . . 112

Типовий договір доручення на здійснення уповноваженою особою функцій з управління акціями, паями, частками господарських товариств, які перебувають у загальнодержавній власності. Затверджено наказом Фонду державного майна, Міністерства економіки, Міністерства фінансів та Міністерства юстиції України від 21 лютого 1996 року № 199/18/34/4/5 115

Щодо питань управління та розпорядження державним майном. Лист Фонду державного майна України від 4 листопада 1999 року № 10-20-11407 120

Розділ 3

Правове регулювання використання, відчуження, передачі майна державної і комунальної власності

3.1. Майно державної власності

Про розмежування державного майна України між загальнодержавною власністю та власністю Республіки Крим. Постанова Кабінету Міністрів України від 14 квітня 1994 року № 238 *(Витяг)* 122

Про передачу у власність Автономної Республіки Крим майна санаторно-курортних та оздоровчих закладів, що перебуває у загальнодержавній власності. Постанова Кабінету Міністрів України від 7 лютого 1996 року № 157 123

Про впорядкування використання адміністративних будинків і нежилих приміщень, що перебувають у державній власності. Декрет Кабінету Міністрів України від 11 січня 1993 року № 5-93 125

Порядок обліку, зберігання, оцінки конфіскованого та іншого майна, що переходить у власність держави, і розпорядження ним. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 25 серпня 1998 року № 1340 125

Положення про порядок передачі об'єктів права державної власності. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21 вересня 1998 року № 1482. 133

Порядок подання та розгляду пропозицій щодо передачі об'єктів з комунальної у державну власність та утворення і роботи комісії з питань передачі об'єктів у державну власність. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21 вересня 1998 року № 1482 138

Про результати перевірки стану використання нерухомого майна. Постанова Кабінету Міністрів України від 1 березня 1999 року № 300 144

Положення про порядок здійснення додаткового випуску акцій у зв'язку з проведенням індексації основних фондів та збільшенням статутного фонду відкритих акціонерних товариств, акції яких перебувають у загальнодержавній власності. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 20 липня 1996 року № 810. 146

Положення про представника органу, уповноваженого управляти відповідними державними корпоративними правами в органах управління господарських товариств. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 15 травня 2000 року № 791 148

Порядок проведення конкурсу з визначення уповноваженої особи на виконання функцій з управління державними корпоративними правами. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 15 травня 2000 року № 791. 149

Порядок звітності представників органів, уповноважених управляти відповідними державними корпоративними правами в органах управління господарських товариств. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 15 травня 2000 року № 791 154

Положення про реєстр державних корпоративних прав. Затверджено наказом Національного агентства України з управління державними корпоративними правами від 14 травня 1999 року № 72 155

Порядок продажу на аукціонах майна, що перейшло у власність держави. Затверджено наказом Міністерства зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України, Міністерства економіки України, Фонду державного майна України від 31 грудня 1998 року № 873/172/2453 159

Тимчасове положення про порядок передачі у державну власність частки (паїв, акцій) статутного фонду суб'єктів недержавної форми власності у разі отримання ними відповідних обсягів бюджетних капітальних вкладень. Затверджено наказом Міністерства економіки України, Міністерства фінансів України, Фонду державного майна України, Державного комітету з питань розвитку підприємництва від 2 квітня 1999 року № 49/104/596/12. 164

Про перелік документів, необхідних для взяття на облік часток, що належать державі в майні господарських товариств, та акцій, що належать державі в акціонерних товариствах. Наказ Фонду державного майна України від 10 вересня 1993 року № 373 *(Витяг)*. 168

Перелік необхідних документів для взяття на облік часток, що належать державі в майні господарських товариств, та акцій, що належать державі в акціонерних товариствах. Затверджено наказом Фонду державного майна України від 10 вересня 1993 року № 373 168

Порядок захисту закріплення пакетів акцій у державній власності. Затверджено наказом Фонду державного майна України від 18 серпня 2000 року № 1732 169

Положення про порядок здійснення конкурсного відбору агентів з розміщення депозитарних розписок на державні акції на міжнародних фондових ринках. Затверджено наказом Фонду державного майна України від 31 липня 2001 року № 1378. . . . 172

Порядок розпорядження цінними паперами, вираженими у валюті України та іноземній валюті, що переходять у власність держави. Затверджено наказом Міністерства фінансів України, Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку, Фонду державного майна України та Державної податкової адміністрації України від 23 березня 1999 року № 76/69/520/146. 179

Порядок розпорядження валютними цінностями (крім цінних паперів), дорогоцінними металами і дорогоцінним камінням, дорогоцінним камінням органогенного утворення та напівдорогоцінним камінням, що переходять у власність держави. Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 13 січня 1999 року № 11, постановою Правління Національного банку України від 31 березня 1999 року № 153. 182

Порядок визначення часток, що належать державі в статутних фондах підприємств, створених за участю недержавних суб'єктів господарювання. Затверджено наказом Фонду державного майна України від 30 серпня 2000 року № 1800 192

Порядок проведення звіряння результатів інвентаризації об'єкта, що повертається за рішенням суду в державну власність, з даними інвентаризації, отриманими під час її проведення в період підготовки об'єкта до приватизації, та затвердження його результатів. Затверджено наказом Фонду державного майна України від 14 листопада 2001 року № 2107 196

Порядок нарахування частини прибутку (дивідендів) на акції, що належать державі в статутних фондах відкритих акціонерних товариств, створених у процесі корпоратизації підприємств Міністерства оборони України, та її перерахування до Державного бюджету України. Затверджено наказом Міністерства фінансів України та Міністерства оборони України від 16 січня 2001 року № 15/14 198

Положення про порядок відчуження основних засобів, що є державною власністю. Затверджено наказом Фонду державного майна України від 30 липня 1999 року № 1477 200

Положення про продаж цілісних майнових комплексів державних підприємств, які мають стратегічне значення для економіки та безпеки держави чи займають монопольне становище на загальнодержавному ринку. Затверджено наказом Фонду державного майна України від 23 жовтня 2001 року № 1937, розпорядженням Антимонопольного комітету України від 29 жовтня 2001 року № 140-р, рішенням Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 13 грудня 2001 року № 368 206

3.2. Майно комунальної власності

Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності. Закон України від 3 березня 1998 року № 147/98-ВР 216

Про поетапну передачу у комунальну власність об'єктів соціальної сфери, житлового фонду сільськогосподарських, переробних та обслуговуючих підприємств, установ і організацій агропромислового комплексу, заснованих на колективній та інших формах недержавної власності. Постанова Кабінету Міністрів України від 5 вересня 1996 року № 1060 223

Перелік державного майна України, що передається до власності адміністративно-територіальних одиниць (комунальної власності). Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 5 листопада 1991 року № 311 225

Положення про порядок передачі в комунальну власність загальнодержавного житлового фонду, що перебував у повному господарському віданні або в оперативному управлінні підприємств, установ та організацій. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 6 листопада 1995 року № 891 236

Про поетапну передачу до комунальної власності об'єктів соціальної інфраструктури. Постанова Кабінету Міністрів України від 2 грудня 1996 року № 1443 239

Про поетапну передачу у комунальну власність територіальних громад великих міст (з населенням понад 100 тис. чол.) об'єктів теплопостачання споживачів житлово-комунальної сфери. Постанова Кабінету Міністрів України від 25 грудня 1998 року № 2074 240

Порядок використання коштів державного бюджету, залучених під час передачі об'єктів соціальної інфраструктури з державної у комунальну власність. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 6 січня 2000 року № 7 242

Інструкція про відчуження державного майна підприємств, що знаходяться у сфері управління Міністерства транспорту України. Затверджено наказом Мінтрансу від 8 квітня 1998 року № 116 243

Рекомендації щодо здійснення безоплатної передачі недержавними сільськогосподарськими підприємствами об'єктів соціальної інфраструктури у комунальну власність. Рекомендації Міністерства аграрної політики України, Міністерства фінансів України, Міністерства економіки України, Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України, Фонду державного майна України від 7 квітня 2000 року № 37-20-13/2846 246

3.3. Передача в оренду державного та комунального майна

Про оренду державного та комунального майна. Закон України від 10 квітня 1992 року № 2269-XII 254

Про деякі питання практики застосування Закону України «Про оренду державного та комунального майна». Роз'яснення Вищого арбітражного суду України від 25 травня 2000 року № 02-5/237 268

Розділ 4

Оцінка вартості майна

Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні. Закон України від 12 липня 2001 року № 2658-III 278

Положення про порядок залучення експертів до оцінки майна, що перебуває у загальнодержавній власності, під час створення підприємств з іноземними інвестиціями. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 20 липня 1996 року № 813 296

Порядок визнання Фондом державного майна статусу саморегулівної організації оцінювачів. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2001 року № 1668 298

Порядок реєстрації фізичних осіб (оцінювачів) у Державному реєстрі оцінювачів. Затверджено наказом Фонду державного майна України від 19 грудня 2001 року № 2355 300

Порядок подання оцінювачами інформації до Державного реєстру оцінювачів. Затверджено наказом Фонду державного майна України від 15 листопада 2001 року № 2123 303

Методика оцінки вартості майна під час приватизації. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 2000 року № 1554 *(Витяг)* 305

[Щодо індексації балансової вартості основних фондів]. Лист Державного комітету статистики України від 1 серпня 2000 року № 05-2-4-8/281 349

Розділ 5

Приватизація державного та комунального майна

Про приватизацію державного майна. Закон України від 4 березня 1992 року № 2163-XII 351

Про корпоратизацію підприємств. Указ Президента України від 15 червня 1993 року № 210/93 374

Про єдину систему органів приватизації в Україні. Указ Президента України від 19 лютого 1994 року № 56/94 376

Про організаційні заходи з підготовки об'єктів права державної власності до приватизації. Указ Президента України від 19 березня 2002 року № 267/2002 378

Положення про холдингові компанії, що створюються в процесі корпоратизації та приватизації. Затверджено Указом Президента України від 11 травня 1994 року № 224/94 379

Про приватизацію цілісних майнових комплексів державних підприємств та їхніх структурних підрозділів, зданих в оренду. Декрет Кабінету Міністрів України від 20 травня 1993 року № 57-93 384

Про деякі питання приватизації госпрозрахункових об'єктів науково-технічної сфери, що перебувають у державній власності. Постанова Кабінету Міністрів України від 18 липня 1995 року № 533 386

Положення про позабюджетний державний фонд приватизації. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 27 січня 1993 року № 67 387

Порядок підтвердження права власності на нерухоме майно. Затверджено наказом Фонду державного майна України від 22 липня 1998 року № 1450 388

Положення про порядок приватизації об'єктів групи Ж. Затверджено наказом Фонду державного майна України від 14 серпня 2000 року № 1693 390

Положення про порядок продажу на аукціоні, за конкурсом основних засобів, що є державною власністю. Затверджено наказом Фонду державного майна України від 22 вересня 2000 року № 1976 398

Положення про порядок компенсації грошових коштів членам трудових колективів, що не стали переможцями аукціону або комерційного конкурсу. Затверджено наказом Фонду державного майна України від 11 вересня 1995 року № 1149 405

Розділ 6

Правовий захист відносин власності

6.1. Судовий захист права державної власності

Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних з судовим захистом права державної власності. Роз'яснення Вищого арбітражного суду України від 2 квітня 1994 року № 02-5/225 . . . 407

6.2. Відповідальність за порушення права власності

Кодекс України про адміністративні правопорушення. *(Витяг)* 413

Кримінальний кодекс України. Прийнято 5 квітня 2001 року № 2341-III *(Витяг)* 416

Додаток до «Бюлетеня законодавства і юридичної практики України» № 4 за 2002 рік «Законодавство України про банкрутство»

Про внесення змін до Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом». Закон України від 7 березня 2002 року № 3088-III 422

Тема наступного випуску Бюлетеня

«ЕКСПЕРТНА СПРАВА В УКРАЇНІ»

Державна та комунальна власність в Україні

Збірник нормативних актів

Юрінком Інтер — *редакція Бюлетеня законодавства і юридичної практики України*

Завідуючий редакцією ***А. В. Довбня***
Відповідальний секретар ***В. М. Зарецька***
Юрист-кодифікатор ***І. С. Тимощук***
Комп'ютерна верстка ***С. Л. Караваєв***
Художнє оформлення ***М. П. Черненко***

Підписано до друку 22.04.2002. Формат 84×108/32.
Папір офсетний № 1. Гарн. Таймс. Ум. друк. арк. 23,52.
Обл.-вид. арк. 27,84. Тираж 7000 прим. Зам. № 2—153.

Оригінал-макет виготовлено комп'ютерним центром видавництва «Юрінком Інтер» (свідоцтво про внесення до державного реєстру видавців серія ДК № 19 від 20.03.2000)
04209, м. Київ-209, вул. Героїв Дніпра, 31-б
Віддруковано в ЗАТ «Київська книжкова фабрика»
01054, м. Київ-54, вул. Воровського, 24.
Свідоцтво про внесення до державного реєстру суб'єктів видавничої справи серія ДК № 787 від 28.01.2002 р.

ЗНАЙОМИМО ЧИТАЧІВ
з книгами видавництва «Юрінком Інтер»

Вийшли друком:

📖 **Про судоустрій України** : Закон України. – К.: Юрінком Інтер, 2002. – 64 с.

Публікується нова редакція Закону від 7 лютого 2002 р., яким визначаються правові засади організації судової влади та здійснення правосуддя в Україні в сучасних умовах.

📖 **Новий Кримінальний кодекс України: Питання застосування і вивчення** : Матер. міжнар. наук.-практ. конф. [Харків] 25–26 жовт. 2001 р. / Редкол.: В.В. Сташис (голов. ред.) та ін. – К.–Х.: Юрінком Інтер, 2002. – 272 с.

Книга містить матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Питання застосування нового Кримінального кодексу України», що відбулася в Національній юридичній академії України ім. Ярослава Мудрого.

Для працівників правоохоронних і судових органів, науковців, викладачів, аспірантів та студентів юридичних навчальних закладів.

📖 **Кримінально-виконавче право України (Загальна та Особлива частини)** : Навч. посіб. / О.М. Джужа, С.Я. Фаренюк, В.О. Корчинський та ін.; За заг. ред. О.М. Джужи. – 2-е вид., перероб. та допов. – К., 2000. – 448 с.

На підставі чинних норм, практики виконання покарань, з урахуванням змін і доповнень законодавства розглядаються проблеми Загальної та Особливої частин кримінально-виконавчого права України.

Розрахований на студентів, слухачів і курсантів, викладачів юридичних навчальних закладів, науковців і працівників системи виконання покарань.

📖 **Транспортне право України** : Навч. посіб. // За заг. ред. В.К. Гіжевського, Е.Ф. Демського. – К.: Юрінком Інтер, 2002. – 416 с.

Проаналізовано питання правового забезпечення транспортної діяльності. Висвітлено роль і значення державного управління транспортом, дано аналіз правопорушень на транспорті та юридична відповідальність за їх вчинення.

Розрахований на студентів, магістрів, аспірантів і викладачів вищих навчальних закладів та практичних працівників транспорту.

📖 **Складання процесуальних документів на захист прав та інтересів громадян**: Коментарі, позовні заяви, заяви, скарги : Навч. посіб. / Л.К. Буркацький. – К., 2002. – 288 с.

У посібнику наведені повні тексти позовних заяв у справах, що виникають із шлюбно-сімейних та житлових відносин, права власності, права на спадщину, відшкодування шкоди та ін. Розкрито особливості оскарження неправомірних рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади та самоврядування, постанов про адміністративні правопорушення тощо.

Розрахований на студентів і викладачів вищих навчальних закладів, юридичних факультетів, адвокатів, інших фахівців у галузі права.

📖 **Риторика загальна та судова** : Навч. посіб. / С.Д. Абрамович, В.В. Молдован, М.Ю. Чикарьова. – К., 2002. – 320 с.

Висвітлено витоки європейської риторики, типи красномовства та сфери його застосування, питання підготовки промов і культури оратора, подано тренувальні вправи. Наведено кращі зразки судових промов відомих юристів.

Для студентів юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів, практичних працівників, робота яких пов'язана з підготовкою судової промови, промови державного обвинувача і адвоката.

📖 **Хоменко І.В. Логіка. Практикум** : Навч. посіб. – К.: Юрінком Інтер, 2002. – 240 с.

Подано матеріал, за допомогою якого можна закріпити і відпрацювати на практиці теоретичні положення з логіки. Практикум складається з трьох частин. Перша містить логічні задачі, друга – запитання, вправи, завдання, тести, у третій наводяться довідкові матеріали.

Для студентів, аспірантів, викладачів гуманітарних факультетів вузів, а також усіх, хто цікавиться логікою.

Незабаром вийдуть друком:

📖 **Суд, правоохоронні та правозахисні органи України** : Навч. посіб. / За заг. ред. Я. Кондратьєва; кер. авт. кол. В. Ковальський. – К., 2002. – 320 с.

У навчальному посібнику висвітлено загальні засади судової та правоохоронної діяльності, визначено поняття судового, правоохоронного та правозахисного органів, проаналізовано законодавство, що регулює їхню діяльність.

Для студентів, аспірантів, викладачів і науковців.

📖 **Правове регулювання туристичної діяльності в Україні** : Збірник нормативно-правових актів. – К.: Юрінком Інтер, 2002. – 640 с.

Публікуються основні міжнародні та вітчизняні нормативно-правові акти, що регулюють туристичну діяльність у світі і в Україні. Документи систематизовано з урахуванням потреб суб'єктів туристичного підприємництва з питань, пов'язаних з туризмом та суміжними напрямами.

Збірник розраховано на студентів, магістрів, аспірантів, докторантів, викладачів, практичних працівників туристичної, готельної та курортно-оздоровчої галузей.

📖 **Житлове право України** / М.К. Галянтич, Г.І. Коваленко. – К, 2002. – 464 с.

У пропонованому посібнику відповідно до програми курсу викладено основні засади, нормативні акти житлового законодавства, науковий аналіз чинного законодавства та перспективи розвитку житлового права як окремої самостійної галузі сучасного законодавства.

Для студентів юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів, аспірантів, викладачів та усіх, хто цікавиться проблемами житла.

З питань придбання звертатися за тел. 411-64-03, 413-81-44

Продовжуємо знайомити передплатників з книгами видавництва «Юрінком Інтер»

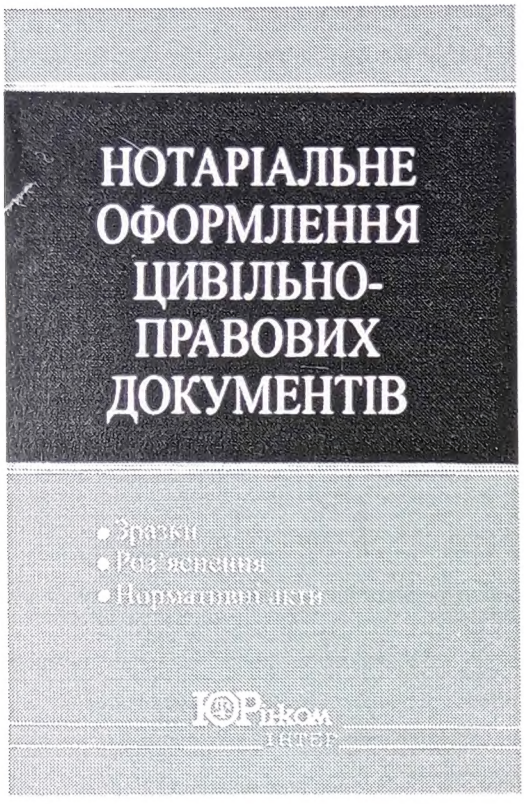

Нотаріальне оформлення цивільно-правових документів: Зразки. Роз'яснення. Нормативні акти

Довідн. / Авт.-упоряд. М. О. Лещенко, Ю. М. Козьяков. – К., 2000. – **Ц. 15 грн.**
ISBN 966-7784-80-0

У довіднику наводяться зразки документів, найбільш поширених у нотаріальній практиці: угод, доручень, заповітів, заяв тощо, а також основних відміток та посвідчувальних написів, учинюваних нотаріусами на оформлюваних документах. Даються роз'яснення. Публікуються основні нормативні акти, що регулюють порядок вчинення нотаріальних дій.

Розрахований на нотаріусів, юрисконсультів, студентів юридичних навчальних закладів, а також на широке коло громадян, яких цікавлять питання укладення цивільно-правових угод та інших документів.

Наша адреса:
04209, м. Київ–209, вул. Героїв Дніпра, 31-Б.
Тел./факс (044) 412-36-18; тел. 411-69-08, 411-64-03
http://www.yurincom.kiev.ua;
e-mail: Sales@yurincom.kiev.ua

5'2002

Бюлетень

законодавства і юридичної практики України

Передплатний індекс 74052

5'2002

Бюлетень

ЗАКОНОДАВСТВА
І ЮРИДИЧНОЇ
ПРАКТИКИ
УКРАЇНИ

Передплатний індекс 74052

ЮРінКОМ
ІНТЕР

ДЕРЖАВНА ТА КОМУНАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ В УКРАЇНІ

5
2002

ЬЮЛЕТЕНЬ

ДЕРЖАВНА ТА КОМУНАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ В УКРАЇНІ

5 2002

5'2002

БЮЛЕТЕНЬ
ЗАКОНОДАВСТВА І ЮРИДИЧНОЇ ПРАКТИКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖ
ТА КОМУН
ВЛАС
В УКР

ЗАГАЛЬНІ ПО

УПРАВЛІННЯ

ВИКОРИСТАНН
ПЕРЕДАЧА

ОЦІНКА ВАРТ

ПРИВАТИЗАЦ

ПРАВОВИЙ ЗА

ЮРінком ІНТЕР